

اوت، بر سرچہ قوشی، کنڈی اوچوشیدہ شالہینارک و قارالارک اوچوشارینی تقلید ایدہ مر.
 بو ترجمہ، حقیقتاً اصلینہ او یغوسہ ولایوسہ بر ترجمہ دگلدر. ہوسہ بر کردہ یک قیصہ بر
 مآلنی آلدیم. بعضہ بر کردہ دہ طی ایتدم. بو ترجمہ آنجوسہ اصلیندہ کی حقائق اولاد وطنہ
 کوسترہ کوچک بر آییندر.

عبد المجید النوری

رسالہ نورک بر نوع عربی مثنوی شریفی حکمندہ اولادہ
 بو مجموعہ نیک [مقدمہ سی] [بہ نقطہ] در.

[برخی نقطہ] قرہ الای سنہ اول اسکی سعید، علوم عقلیہ و فلسفہ زباده حرکت ایتدیگی اچوسہ،
 حقیقت الحقائق قارشو اهل طریقت و اهل حقیقت کی بر مسلاک آادی. اکثر اهل طریقت کی بالآخر قلباً حرکت
 قناعت ایدہ مدی. ہونکہ عقلی و فکری حکمت فلسفہ یابہ بر درجہ بارہ کی ایدی. نداوی لاد مدی.
 صوکرہ لہم قلباً، لہم عقلاً حقیقتہ کیدہ بعضہ بویوک اهل حقیقتہ آرقسندہ کیتک ایتدی.
 باقی، اوندک لہر بیک آیری آیری، جاذبہ دار بر خاصہ سی وار. ہانکینک آرقسندہ کیدہ جگنہ
 تخریدہ قالدی. امام ربانی اولک غیبی بر طرزہ [توحید قبلہ ایت] دیکدی. یعنی "بالآخر بر استادک
 آرقسندہ کیت دیوردی.

او ہوسہ بارہ کی اسکی سعیدک قلبہ کلیدک، استاد حقیقی قرآندر. توحید قبلہ بو استاد یابہ اولور
 دیبہ، بالآخر استاد قدسینک استاد یابہ لہم قلبی، لہم روحی غایت غریب بر طرزہ سلوکہ باسلا دیبار.
 نفس امّارہ سمادہ شگون و شبہات یابہ اونی معنوی و علمی مجاہدہ یہ مجبور ایتدی. کوزلری قاپالی
 اولور دگل، بلکہ امام غزالی و مولانا جلال الدینہ و امام ربانی کی، قلب و روح و عقل کوزلری
 آہیوہ اولور، اهل استغراقک کوزلری قیاد قاری بر کردہ و مقام ایدہ او، کوزلری آہیوہ اولور کہنہ.

جناب فقہ مدنی شہر اولسونہ، قرآنک در سید و ارشادیلہ حقیقتہ بر یوں بولسہ، کیر مسہ۔ حتیٰ
 [وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّآيَةٌ تَذَكُّرٌ عَلَىٰ أَنَّهُ وَاحِدٌ] ^(۱) حقیقتہ مظهر اولدیغنی، یگی سعید رسالہ نور اثر لریلہ
 کو ستر مسہ۔

[ایکجی نقطہ] مولانا جلال الدین ^{قدس سرہ} و امام ربانی ^{قدس سرہ} و امام غزالی ^{قدس سرہ} کبی، عقل و قلبک اتفاقیلہ کیتدیگی ایچوسہ،
 لکھ شیدہ اول قلب و رومک یارہ لرینی تداوی ایتمسہ۔ و نفک اوھامندہ قور تولمسی تائیسہ ایتمسہ۔
 اللہ الحمد، اسکی سعید یگی سعیدہ انقلاب ایتمسہ۔ اصلای فارسی، صوکرہ تور کجہ ہوریلہ مثنوی شریف کبی،
 اودہ عربیہ بر نوع مثنوی حکمندہ قظمرہ، قباب، حبہ، زفرہ، ذرہ، شہ، شعلہ، طعلہ، رشحہ،
 لایسمال و یادی ایکجی سوزک عربیسی کبی در ساری و تور کجہ اود وقت نقطہ و لمعانی غایت قیسمہ بر
 صورتہ یاز مسہ، فرصت بولد کجہ طبع ایتمسہ، یاریم عشرہ یاقین او مسلمانی رسالہ نور صورتندہ
 ادام ایندی بر مڈر۔ فقط داخلی نفس و شیطانہ مجادلہ بدل، خار جہہ کی محتاج متخیر لہ و
 ضلالتندہ کیدہ اھل فلسفیہ قارشو یازدیغی رسالہ نور اثر لری، کنیسہ و طای مثنویار حکمندہ کجھدر۔

[اویجی نقطہ] اویگی سعیدک مناظرہ سیدہ نفس و شیطانہ نام مغلوب ایدیابوب صوصدیر یلدیغی
 کبی، رسالہ نور دہ، یارہ لانسمہ طالب حقیقتی قیسمہ بر زماندہ تداوی ایدیور۔ و اھل الحاد و ضلالتی دہ
 نام الزام و اسطت ایدیور۔ دیمک بو عربی مثنوی مجموعسی، رسالہ نورک بر نوع چار دگی و فیدانلغی
 حکمندہ در۔ بو مجموعہ نک یاللز داخلی نفس و شیطانہ مجادلہ سی، قلب و رومی نفس امارہ نک
 و شیطانہ ہنی و انینک شہادتندہ تمامیلہ قور تازیور۔ او معلومات، مشہودات حکمندہ۔
 علم الیقین ایسہ، عین الیقین درجہ سندہ بر اطمینانہ و بر قناعت ویریور۔

[در دنجی نقطہ] اسکی سعید، علم حکمت و علم حقیقتک ہورہ دریبہ مسئلہ لریلہ مشغول اولمسی۔ و بویوں
 علمالہ دریبہ مسئلہ لریلہ اوزرندہ مناظرہ سی۔ و مدرسہ نک یوکلہ در ساری کورہ اسکی طلبہ لریلہ

فہماریںک درجہ سنہ کورہ یازمی۔ واسکی سعیدہ ترقیات فاریہ و قلبیہ سندنہ بالانز کندی آٹھایاجوہ
بر صورتہ، غایت قبضہ جملہ لولہ و غایت مختصر بر افادہ ایام اوزوہ حقیقتارہ قبضہ کلہ لولہ اشارت ایتکہ
صورتیہ او مجموعہ ی باز یغی ایچوہ، بر سنی ان مدقوہ علامردہ زورلہ آٹھایا بیایرلر۔ اگر نام ایضاح ای دیلہ ای دی،
رسالہ نورک محکم بر وظیفہ ی کورہ جلدی۔

دیہک او مجموعہ فیدانلوہ حکمندہ، معنوی طرہ ففیہ کی انفسی و داخلی جھتندہ جالیشمہ۔ قلب و روح
ایچندہ یول آصفہ موفوہ اولہ۔ باغیسی اولہ رسالہ نور لہم انفسی، لہم اثری جھتندہ طرہ جھریہ کی
آفاق و خارجی دائرہ باقوب، معرفت اللہ لہر بردہ کنیہ یول آچمد۔ عادتاً موسی علیہ السلام
عصای کی، نہ یہ دور و لہر ایہ صوفیقارشد۔

لہم رسالہ نور، حکما و علما نلک ملگندہ کیتہ یوب، قرآنک اعجاز معنویہ کیندی یای ایچوہ، لہر شیدہ
برہ سجنہ معرفت آچمد۔ بر سنہ لک ایسی بر ساعتہ کور و رکی، قرآن مخصوص بر ستری آٹھایا
و بودہ ستای زمانہ حد سزاہل عنادلک لہجومارینہ قارو مغلوب اولماسہ، غلبہ ایتشد۔

[**بشنجی نقطہ**] اسکی سعیدک بلی سعیدہ انقلاب ایندی یی زمانہ، بوزر علما لولہ علاقہ دار
بیکار حقیقتاریہ، او حقیقتار آری آری بر رسالہ ی موضوع اولاجوہ قیچندہ آکسہ، او سعید
تالیف ایدرکسہ، مسئلہ لولہ بشارندہ "اعلم، اعلم، اعلم" لولہ، لہر بر حقیقتی بر قایح سطرده، بعضاً
بر صحیفہ دہ، بعضاً دہ بر آلی سطرده ذکر ای دیور۔ عادتاً لہر بر "اعلم"، بر رسالہ لک شیفرہ سیدر۔
لہم "اعلم" لہر بر برینہ باقازلر۔ مختلف علما لولہ و حقیقتارک فہرستاری حکمندہ یازیلشد۔
او مجموعہ ی اوقویانلر، بو نقطہ لری نظرہ آلوب

اختصاصہ ایتہ سینلر۔

﴿ ۱ ﴾ ﴿ ۲ ﴾ ﴿ ۳ ﴾

مثنوی نوریتک برنجی پارچہ سی [لمعلم] رسالہ سی
 { نور لکھ رسالہ نورک یارمی آبانجی سوزیلہ عین مآلدہ در۔ }۔

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ^(۱) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ^(۲)
 فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ ^(۳) وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ ^(۴)
 مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ^(۵)

ای دائرہ اسبابکہ ظہور ایدہ یساری، ہائے لری اسباب اسناد ایدہ غافل جاہل! مال صاحبی ظہر ایندیک اسباب،
 مال صاحبی دگلارد۔ اصل مال صاحبی، اوناںک آرقہ بندہ ایسہ کورہ قدرت ازلیہ در۔ اوناں آنجہ او قدرتہ
 کلمہ حقیقی تأثیر لری اعلامہ و نشر اینک موطفدر لری۔ دیکہ دائرہ اسباب، کلامتک قلم دائرہ سی حکمہ درک،
 یوقایدہ کلمہ امر لک تبلیغاتی او دائرہ دہ یاسیلور۔ ہونکہ عزت و عظمت پردہ بی اقتضایدر۔
 توحید و جلال دخی شرکتی رد ایدہ۔ تأثیر اسباب ویرمز۔

اوت، سلطانہ ازلیتک مأمور لری وارد۔ اما اجر آنجیاری دگلارد۔ سلطنت و ربوبیتندہ اوناں اولاماز لری۔
 آنجہ او مأمور لک و فیض لری دلالقدر۔ قدرتک اجر اتنی اعلامہ ایدور لری۔ ویا او مأمور لک ناظر لری، مآہد لری درک،
 کور دھاری او امر تاکوینہ یقاسو باید قاری اطاعت و انقیاد ایلہ، استعداد لرینہ کورہ برنوع عبادت
 یایسہ اولور لری۔

دیکہ اسباب، آنجہ و آنجہ قدرتک عزت و ربوبیتک مشتمنی اظہار ایچوہ وضع ایدیلہ بر طاقیم واسطہ لرد۔
 یوقہ قدرتک عجز و احتیاجی ایچوہ معاونت ایدہ یار دیکجیار دگلارد۔ بشر سلطانہ ازلیتک مأمور لری ایسہ،
 سلطانہ ازلیتک احتیاج و عجز لرین دفع ایچوہ تعین لرینہ ضرورت حاصل اولامہ یار دیکجی و
 اور ناقارد۔

بِناۃ علیہ، اللہکے مأموری ایلہ انسانکے مأموری آراستہ هیچ مناسبت یوقدر۔ یا لائے غافل و جاہل اولادار، حادثہ لڑدہ و وقوعانہ کی حکمتاری و کوزلکاری کورہ مدکارندہ جناب حقیدہ شاکو و شکیاترہ باسلا لر۔

ایستہ او شاکو و شکیاترک لھذنی دلیشدیرمک ایچوہ اسباب وضع ایدیلیمشد۔ یونہ قصور اوناردہ ہیقیبور۔ اونارک قابلیتزللندہ ایلری طیبور۔

بوسرہ بر مثال لطیف و بر تمثیل معنوی روایت ایدیلیبورک، حضرت عزرائیل علیہ السلام جناب حقہ دیمشک: قبصہ ارواح و ضیفہ سندہ سنک عبادک بندہ شاکو ایدہ جکار، بندہ کوسہ جکار، جناب حقہ لسانہ حکمتہ او ط دیمشک: سنک ایلہ عبادیک اورتہ سنہ مصیبتار، خستہ لقرار پردہ سنی پیراقاجغم۔ تا شاکو الری اونارہ کیدوب ط کوسہ سینار۔

اوت، ناصلاہ خستہ لقرار پردہ در۔ و اجلدہ توھم اولونامہ فنا لقرارہ مرجعدر لر۔ و قبصہ ارواحدہ حقیقی اولاروہ حکمت و کوزلالک، حضرت عزرائیل علیہ السلام و ضیفہ سنہ متعلقدر۔ اولارہ، حضرت عزرائیل علیہ السلام دہ بر پردہ در۔ قبصہ ارواحدہ ظاہراً مرجعتر کورونہ و رحمتک کمالہ مناسب دوشمیدہ بعضہ حالاتہ مرجع اولوہ ایچوہ، او مأموریتہ بر ناظر و قدرت الہیہ بہ بر پردہ در۔

اوت، عزت و عظمت ایستک، اسباب پردہ دار دست قدرت اولہ عقلاہ نظرندہ۔ توھید و جلال ایستک، اسباب الایینی حکیمار تأثیر حقیقیدہ۔

• [تنبیہ] •

آقدسہ، توحید الہی جسد اولور:

(برہی) عامیانہ توحید درکہ، "اللہ شریکی یومہ و بولکائنات اوندک ملکیدر" دیر. بوقسم توحید صاحبانینک

فارجم غفلت و ضلالت و دوشملری قورقوی وارد.

(ایانجیسی) حقیقی توحید درکہ، "اللہ بردر. ملک اونددر. وجود اونددر. لهرشی اونددر" دیر.

لا یتزلزل بر اعتقادہ صاحبدر. بوقسم توحید صاحبدری، لهرشیئک اوستندہ جناب عقلک سائنسی

کورور. ولهرشیئک جبرہ سندنہ بولونانہ مہرینی و طامغسنی اوقور. و بوسایندہ مضوی بر توحید

ملک سندنہ مالکی اولورک، ضلالت و اوہامک تعرضندنہ قورتولور. قرآنہ حکیمدہ استفادہ

ایندیاہمز [ایانجی قسم توحیدک] بر قاج مرتبہ لرینی [بر قاج لعل] ضمنندہ

ایضاح ایده جانز.

[برنجی لعل] باقیانز، لهر بر مصنوعک یوزندہ اولیہ بر سئہ وارد درکہ، آنجہ لهرشیئی خالقہ ایده

خالقہ مخصوصدر. ولهر بر مخلوقک جبرہ سئنہ اولیہ بر خاتم اور ولسدرکہ، لهرشیئی یایاہ صانعدہ ماعدہ

کیمسدہ او خاتم بولونانز. و قدرتک نشرایتیائی مکتوباردہ لهر بر مکتوبک آخزندہ، قابل تقلید اولیایہ

اولیہ بر طرہ وارد درکہ، آنجہ او طرہ لر سلطانہ ازل وابدہ خاصدر.

اوکی سئلردہ یالانز حیات اوزرنندہ یار لایاہ سئلہ اعجازہ باقیانزکہ، حیات ایلم، بر شیدہ

یومہ شیار حصول کلیم، ایجاد ایدیلیر. و یک یومہ شیار دخی برشیئی واعدہ امر ربانیلم انقلاب ایده.

مثلا صو، برشیئی واعدہ ایلمہ یک یومہ عضوکر، جہازکرہ اللہک انبیلہ منشاء اولور، ایجاد ایدیلیر.

و معدہ یہ کیرہ یک یومہ مختلف ییمکارده و مین کردہ خالقہ تعالی تک برہمی ایجاد ایده. ایستہ قلب،

عقل، شعور صاحبی اولاسہ بر آدم بوجھتی دوشونورسہ آٹلارکہ، بر شیدہ یومہ شیار ی ایجاد ایدوب

میفارنومہ و یومہ شیار ی بر شیدہ تحویل ایتک، آنجہ لهرشیئی خالقہ ایده ولهرشیئی یایاہ صانعدہ

مخصوص بر سئلردہ.

[**ایکھی لعلہ**] صایسز خاتمہ در جانہی مخاوفہ وضع ایدیاسہ حیات خاتمہ باقیانز. اوت، جانہی بر مخاوصہ، جامعیتی اعتباریہ لائناتہ کوہیک بر مثالہ، شجرہ عالم کوزل و طمانی بر میوہ در، گوئہ و وجودہ بر نوہ در، جناب صوحہ اونوہ دہ یک ہوہ علمارک اور نظارین درج ایتہ در، صانہ او ذی حیات، غایت ہایمانہ معین نظامارلہ بوتوہ وجود در صانہ بر قطرہ ویا بر نقطہ در۔

بو اعتبارلہ بر ذی حیاتی خاوصہ ایتہ، آنجہ بوتوہ طمانی بد تصرفنہ آلاہ جناب حقہ مخصوصہ در، واوندہ ماعدہ لہجج بر شیعہ اسناد ایدیاہ۔

اوت، عقلی بوز و لمایاہ بر شخص، تأملنک نتیجہ سندہ آشکارک، مثلاً بال آیینی یک ہوہ شیارہ فہرست یایاہ و کتاب لائناتہ آلہ مائاتی انسانک مابہیتندہ یازاہ و انجیر نوہ سندہ انجیر آغاہنک بر و غرامی درج ایدہ و انسانک قلبی بیطارلہ علمارہ اوردنک و ینجہ یایاہ و بشرک قوہ حافظہ سندہ تاریخ حیاتی تعلقاتیہ برابر یازاہ، آنجہ و آنجہ لہرشی یاراقاہ خالوہ اولییلیر، وبویاہ بر تصرف، یاللز و یاللز رب العالمینہ مخصوصہ بر خاتمہ در۔

[**اوہنجی لعلہ**] جناب عقلک جانہی مخاوفہ با صدیغی اہیا خاتمک غیر متناہی نقشہ و کیفیتارندہ بر نمونہ سختی کوسرہ جائز، شویہ کہ، ناصلہ صویک قطرہ لوندہ و شیشنک پارچہ لوندہ طوت، تاسیار یلدیرلرہ قدر شفاف ویا شفاف کی لہر شیدہ شمشک جاوہ لوندہ شمشہ مخصوصہ بر طرہ، بر جاوہ بولونور۔

کذلک، شمس از لینک دہ بوتوہ جانہی مخاوفندہ اہیا و نفخ حیات جہتیاہ بر تجلی اہدیتی وارد کہ، بوتوہ اسباب اقتدار و اختیار حاجی اولدقاری فرصہ ایدیاہ دخی، اوستہ نک نہ مثانی و نہ دہ تقلیدی، نہ منفرداً و نہ دہ مجتمعاً یا بمقدہ عاجز درلر۔

بولا بناء، شفاف شیارہ کور و نہ او تمثالار شمشک تمثالی اولوب، شمسہ او شفاف شیارہ انعکاس ایتہ اولدقارینہ حکم ایدیاہدیگی تقدیردہ، او صایسز قطرہ لوندہ و ذرہ لوندہ لہر بریندہ حقیقی بر شمشک مادہ سیدہ بولوندیغہ حکم ایتہ لازم طایر۔

کذلک، شمس از لیلک شعاعاری منزله سنده اولاده و تجائی اسماسنک نقطه مرکزی سی اولاده هیات، شمس ازلی به اسناد ایدیلدیگی تقدیرده، بر سینله، بر هیجانه وارنجیه قدر لهر بر ذی هیاتده نهایتن بر قدرت، محیط بر علم، مطالعه بر اراده کی، واجب الوجودده ماعدا لهر بر شیده بولونمایانه و وهوری مملکه اولمایانه سائر صفتلرک موجود اولدیغنه جاهلانه، احقرانه، کولونج باطل بر حکم لازم کلیر. و عینه زمانده شو باطل حکم ایله، لهر بر ذره یه و لهر بر سیه بر الوهیت مطلقه سی اسناد ایتکله صایسین شریقاری اثبات ایتکله مجبوریته حاصل اولور.

بونظله برابر، تخوم اولاجه بر هبه ده کی ویا بر چار دکده کی غریب، عجیب، منتظم وضعیته باقیلرکله، او هبه، تخومی اولاجه جسمک بوتونه اجزاسیله مناسبتله اولدیغی کی. نوعیلرده، یعنی ابنای جنسیلرده و بوتونه موجودات ایله ده مناسبتاری وارد. و اولاره قارشو او مناسبتاری نسبتده وظیفه لری وارد. اگر او تخومجه هبه تک قدیر مطلقده نسبتی کیلرک کندی نفسنه اسناد ایدیلرک، یعنی کندی کندی اولمدر دینیلرک، لهر بر تخومده لهر شئی کوره جاک بر کوزک و لهر شئی محیط بر علمک بولوندیغنه اعتقاد ایتکله لازم کلیرک، بوده سابقه تمیلده کی کی، لهر بر شفاف ذره ده حقیقی بر شمسک و بودینی ادعا ایتکله کی کولونج بر حماقت اولور.

[در دنجی لعم] بر کتاب ال یازیلرک یازیلرک، یاللاز بر آدم و بر قلم احتیاج وارد. فقط مطبوعده باصیلرک، قلم ایشی کوره یلک یوو دیر حرفار لازمدر. و او دیر حرفاری یا یوو و تنظیم ایتکله ایچوده، اوستلر، آلات و ادوات و مرتبیلر کی یوو شیلره احتیاج اولور.

کذلک، شو کتاب طئانه یازیلرک سطرلر، کلملر و حرفلرک بر واحد اهدک قلم قدرتیله یازیلرک اولدیغی جهته حکم ایدیه آدم، یلک راحت و قولای و معقول بر یوله سلون ایتسه اولور. فقط او یازیلرک، او حرفلری طبیعت و اسباب اسناد ایدیه کیلرک، امتناع و محالک ان صعوبتلی و هیقماز بر یوله زهاب ایتسه اولور. یونله بر یوله زهاب ایدناره کوره تک بر ذی هیاتک طبعی و باصید بر یلمسی ایچوده، اکثر طئانک طبعنه لازم اولاده تجهریزات لازمدر. بویسه و لهرک قبول ایتدیگی بر خرافه در.

و کذا طویرا غلک، صوبک، لھوانک لھر بر جزئندہ نباتات عددنجه معنوی کیزی مطبعہ لازم کلیرک،
 مالمیتاری و جہازلری مخالف صایسز مہوہ لری و هیچکارک تشبہاتی یا یا بیلینار.
 و یا فود او نباتاتی او قدر زینت و انتظاماریہ برابر یسئلندیرمک ایچوہ، او اوچ عنہرک لھر بر
 جزئندہ بوتوہ آغاچارک و مہوہ لری و هیچکارک خاصہ لری، جہازلری، میزانیلری بیلوب یا یا بیلینار
 بر قدرت و بر عالم لازمدر. ہونکہ او اوچ عنہرک لھر بر جزئی، لھر بر نباتک تشبہ مدار و منأ
 اولدیلیر.

اوت، بر صاقیدہ کی طویرا غلک، جہازلری و شعلاری و سائر صفاتاری مخالف اولدہ لھرہانکی بر
 نباتک تخومنی یسئلندیرمک قابلیت و اردر. بناء علیہ، ایانچی بولہ ذہاب ایدنارجه، او کوچک صاقی
 ایچریسندہ صایسز کیزی مالکینلری، فابریقہ لری بولوندیغنی قبول ایتک لازم کلیرک، خرافہ بیلار دخی
 بوندہ اوتانیورلر.

[**بشخی لعلہ**] بر کتابدہ یازیلی بر حرف، یا لائز بر جہتہ کندی کوسیبر و کندی دلالت ایدر. فقط
 او حرف، طاعتہ ہووہ جہتہ دلالت ایدر و نقاشی تعریف ایدر.
 کذلک، کتاب طئانندہ مجسم اولار و یازیلاہ لھر بر کلمہ، کندی مقدارنجه کندی کوسیبر سہ دہ، یک ہووہ
 جہتہ منفردا و مجتمعاً صانعی کوسر. اساسی اظہار ایدر. و کندی اوصافیلر، اطلالیہ، نقاشیاریہ
 عادتا صانعی مدح ایچوہ یازیلمہ بر قصیدہ در. بو طبناء، مشہور کتبۃ بی احمقلاشہ بر آدم دخی
 صانع ذوالجلالک انظارینہ کیتہ ملیدر.

[**آلتنجی لعلہ**] جناب موہ، بوتوہ جزء و جزویارہ سئلہ مخصوہ سنی و بوتوہ کل و کلبارہ خاص خاتمی وضع
 ابتدای کی. اقطار سماوات و ارضی خاتم و امدیتہ و مجموع طئانی سئلہ امدیتہ مہرہ مشدر. مذکور
 سئلہ و خاتمدرہ، مثلاً [فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ آيَاتِ الْحَقِّ] ^ط
 وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^(۱) آیتک اشارت ابتدای اہیا و تفخروہ کیفیتندہ کی خاتم الہیہ باقیانزک،
 یک ہووہ غریب غریب شری، عجیب عجیب شری کوریور سئلہ.

اوت، بالخاصه ارضك امیاسنده، هوسنه اوج یوز بیلمده فضلاء ساهه و هوده کتیریلله مخلوقاتك نوعارنده
 هسرو نشرل واردر. لکه بیلمیه بر ماکمه بناء، شوهر و نشرلک اکثرینده، اعاده ایدیلله امثال
 آرالنده کی مثلیت او قدر عینیه قریبدرکه، لکه همه یای کلندر اوللیارک نه عینیدر ونده غیریدر
 دینیلله بیلیر.

لهرنه ایسه، مثلیت، عینیت موضوع بحث دگدر. لهر ناصل اولورسه اولسوه او هسرو نشرلک بشرک
 سهولت هسرینه دلالت ایندکاری کی، بشرک هسرینه بر مثال، بر اولرک اولور. ایسته برینه مخالف،
 نهایت درجه ده قایسوه اولسه او انواع کثیره کی کمال امتیاز ایله امیایتمک و فطاس و غلطس اولور
 ممتازانه اعاده ایتمک، نهایت بر قدرته و محیط بر علم صاحب اولسه ذات ذوالجلالک خاتم خاص
 و سله مخصوصه سیدر.

و کذا، سطح ارض صحیفه سنده قصورسن، نقصانسن، سهوسن، کمال انتظامه اوج یوز بیلمده فضلاء
 رسالری یازمه، اولیه بر ذاتک سله مخصوصه سیدرکه، لهر شیک اچ یوزی، لهر شیک کلیدی اولرک النده در.
 و هیچ برشی اولرک تو جهنی باشه سنده هوروب کندینه هسرایده من.
 [فلامه] سطح ارضده، آلتی آی ظرفده، بشرک هسرینی تمثیل ایدیه او صلیس هسرو نشرلده کورونه
 ربوبیتک او تصرف عظیمده یک بویوک و بوسک و اینجه نقای بر خاتمی واردر. مخلوقاتک ایجادنده
 کورونه شوانتظامی، سهولت، سرعت، امتیاز، لهر او خاتمک پار یلمینده میدان کاپیورلر.
 اوت، لهر چهار موسنده یک هایلانه، بصیرانه، کریمانه فعالیتلر باشلار. و خارجه کعاده صنعتلر یاییلیر.
 و بوتوه بو عملیات، کمال سرعت و سهولت، منتظماً جریان اتمده اولدیغی کورونور. ایسته بو
 خارجه کعاده فعالیتلر اولیه بر ذاتک خاتمیدرکه، هیچ بر مظنده اولدیغی هالده، لهر مظنده علم و
 قدرتیه حاضر و ناظر در.

[بدیجی لعه] باقیلر، اقطار سماوات و ارضه صحیفه لری اوستنده خاتم اهدیت کوروندی کی، طئانک
 لهیت مجموعتک بویوک صحیفه سی اوزرنده ده یک واضح بر صورتده خاتم تهید کورونمده در.

اوت، بو عالم یلک محشم بر سرای ویا یلک منتظم بر فایقه ویا یلک مامل بر شهر در. طائنات فایقه سده
اجزای، افرادی، انواعی، آلات و ادواتی آراسنده حکیمان بر معارفه و طائشعه و دوستانه بر مطلق
و قونوشمه و یلک کریمانه بر معاونت و یار دیملاشمه وارد رکه، کمال سرعتله یلک اوزومه مافه لرده
بر برینک صوتی ایشیدیر و احتیاجنی کورورکی در حال امدادینه یتیشیر، احتیاجنی دفع ایدر. اوت،
سماده کی اجرام و ییلدیزلرک بر برینه و ارضه و یردطری ضیا و حرارت و بالخاصه ارضه یایدقاری
سائر یار دیمارینی کورور سکر.

وگذا، بولوط ایله ارضه آراسنده جریانه ایدر صوت آلیسه و بریشنه باقیانرکه، ارضه، صوتی بخار شکلنده
بولوطه وریور. بولوطده کندی فایقه لرنده لازم کلمه عملیاتی یایدقده صوتکه بوز، قار، یا غمور
شکلنده اعاده ایدیور. صانله اوجامد جرمار، لسانه هالریله تلسز تلفراف کی بر برینه قونوشورلر.
دیگدیلرکینه عرصه احتیاج ایدیورلر.

بالخاصه بونوشه و اجرام عادتا الاله ویرمه کی، کمال جدیتله ذوی الحیاته لازم اولانه شیاری تدارک ایتکه
ایچومه سعی ایدیورلر. و بر مدبرک امرینه باغلی اولوب بر غایه بر توجّه ایدیورلر. اوت، شونعاوه قانونه
اتباعاً، شمس و قمر، کیجه و کوندوز، یاز و قیسه طرفارنده یاییلاسه یار دیمار سایه سنده، شوهیوانلرک
ارزاقارینی یتیشدیرنه نباتات اذنه الهی ایله میدان کلمه. حیوانات ده امر ربانی ایله بشرک احتیاجاتی برینه کتیر.
بال آریسی ایله ایلک بوجگنک انسانره یایدقاری یار دیماری بودعوانی اثبات ایدر. اوت، بوکلی اشیای هلمده نکه
یلدیلرکینه یایدقاری شویار دیمار، یلک آشکار بر دلیلدرکه، اونا کریم و رحیم بر مدبرک خدمتاری و عملاری
اولوب، او کریم و رحیم مدبرک امریله و اوندک اذنیله ایسه کویورلر.

[**سازنجی لعل**] غذا اولاره مخلوقات و بالخاصه حیواناته تقیم ایدیلر رزقاره دقت ایدیلرکه، بوزومه
وقت معیننده یتیشیر. وقت احتیاجده سوه ایدیلر. و درجه احتیاج نسبتده یاییلاسه بوسوقیاتده بویوک
بر انتظام وارد. ایسته بونعومی رزه حقننده کورونم کنیسه و منتظم رحمت و عنایتار، آنجه و آنجه
لهر بر شیلک مریسی و لهر بر شیلک مدبری و لهرشی به نسخینده بولونانه بر ذات رحیمک فاتم خاصّی اولدیلر.

[**طوقزنجی لعل**] باقیہ، عالم وارصہ و بوتوہ جزئیات اوستندہ خاتم اعدیت بولونذی کی، طاغنیوہ نوعار و محیط عنصر اوستندہ عیناً و خاتم اعدیت بولونویور۔ اوت، بتارلہ یہ تخوم الیلہ یلندہ آشلاشیورک، اوتارلہ تخوم صلیک ملکید۔ و اوتخوم دہ اوتارلہ متصرفنک مالید۔ یعنی اوبوکا، بودہ اوتارلہ شہادت ایدیورک۔

کذاک، کائناتہ کی مصنوعات، تخوم کبید۔ عالم و عناصر دہ تارلہ کبید۔ ہر ایک طرفک لسانہ حاللہ یہ ایندکاری شہادت کورہ، مصنوعات ایلہ عالم عناصر، یعنی تخوم ایلہ تارلہ و محیط ایلہ محاط، کھپ برصانع و احدک بد تصرفندہ در۔

دیملک اذنی بر مخلوق یا بیللہ تصرف حقیقی و ضعیف بر موجودہ ایدیلہ توجیہ ربوبیت، عالم و عناصر قبضہ تصرفندہ بولونامہ ذاتہ مخصوص اولیٰ فی کی۔ ہر لہائی بر عنصرک دہ تدویر و تدبیر، بوتوہ حیوانات و نباتات قبضہ ربوبیتندہ طوتوب تربیہ ایدہ عیبہ اوداتہ مخصوصہ در۔

ایستہ خاتم توحید دید یگنر بودر۔ اگر برشیہ تملک ایتلہ نیتک وارصہ، میدانہ ہیوہ، کندیلکی تجربہ ایت۔ باوہ نہ سویلہ یورلر؛ الک جزوی بر فرد، "آنجہ نوعی یارادانہ بنی یاراداییلہ دیور۔ ہونکہ افراد آراستہ منلیت وارد۔ وارصلک لہر طرفندہ طاغنیوہ بر صورتہ بولونامہ الک کوچک بر نوع، "بنی یاراداییلہ آنجہ ارضی یاراداندہ" دیور۔ ارضہ باوہ، نہ سویلہ یور؛ سما ایلہ آراکرنہ آلیسہ وریسہ بولونذی ایچوہ، "بنی خلعہ ایدہ بیلسہ، آنجہ مجموع کائنات خلعہ ایدہ ذاتہ دیور۔ ہونکہ آراکرنہ

تساند وارد۔

[**اونجی لعل**] آرقداہ! حیات و احیا و ذوی الحیات ایلہ لہر بر جز، و جزوی بہ و لہر بر کل و کل بہ و کائناتک لصیئت مجموعہ نہ اور ولانہ توحید خاتملرینک بر قسم مثالوی مذکور بیاناندہ آشلاشیلیدی۔ شجری دیقلہ؛ انواع و کلمات اوستہ وضع ایدیلہ و ہدایت سہ لکرنہ بر بنی ذکر ایدہ جائز۔ شویلہ کہ؛ نک بر ثمرہ ایلہ ثمرہ دار شجرہ نک یارادیلیشکرنہ کی صعوبت و سہولتاری بردر۔ ہونکہ ایلکی دہ بر مرکزہ باقار، بر قانونہ باغلید۔ تربیہ و کیفیتاری بردر۔

معاونہ رک، مرکز اتحادی، قانونک وھدی، تربیتک وھدایتی سہ سندہ کلفت، مشقت، مصروف
 ازالہ۔ و اولیہ بر قولیاعہ حاصل اولورک، یک ہوقہ عمرہ لری اولادہ بر آغاچ ید واحدہ و تک بر عمرہ تک
 یاییلیسی دہ آبادی کثیرہ بہ تودیع ایدیلدیگی زمانہ، لھر ایلی طرفک یاییلیسی سہولتجہ بر اولور۔
 و آراکندہ یارادیلیشجہ فروہ یوقدر۔ ہوقہ آدمی طرفندہ یاییلاہ بر عمرہ تک تربیتی اچوہ لازم اولادہ
 جھازات و آلات و ادوات و سائرہ، بر آدم طرفندہ یاییلاہ عمرہ دار شجرہ تک تربیت و یاییلیسی اچوہ دہ
 عیناً او قدر مالزم لازمدر۔ یا لکن کیفیتجہ فروہ اولاییلی۔

مثلاً، بر آوردونک عکاسینہ یاییلاہ البسمہ تک تدارکی اچوہ نہ قدر آلات و ادوات و مالیہ لازمدر۔
 بر تفکر البسمہ اچوہ دہ او قدر آلات و ادوات لازمدر۔ و کذا، بر کتابک بیک نسخہ سیدہ بر نسخہ سنک اجرت
 مطبعہ ہر در۔ بعضاً تک بر نسخہ تک طبیعی، دھا فضلہ بر اجرتہ تابع طونولور۔ ہوک قیاساً، بر مطبعہ
 یراقوب ہوقہ مطبعہ کہ باسہ اور ولورس، بر قاچ قات فضلہ اجرتک ویریلمی لازم طایر۔

اوت، کثرت وھدتہ اسناد ایدیلدیگی تقدیردہ، وھدی کثرتہ اسناد ایتک مجبوریتی حاصل اولور۔ دیمک
 طاغینیوہ بر نوعک ایجادندہ کی سہولت خارقہ، وھدتہ و توحید سرینہ
 باغلیدر۔

[اون برنجی لعل] آرقدا سہ! بر نوعک افرادی آراشدہ کی توافق و بر جنک انواعی آراشدہ اعضای اساسیدہ
 بولونامہ مشابہت، سنہ تک اتحادینہ، قلمک وھدتنہ دلالت ایتدک طرندہ آشیلاییورک، ہوتوہ متوافقہ
 و متساہار، یعنی بر برینہ بآزہ بہ ہوقلور، بر ذات واحدک اثر صنعتیدر۔

کذلک، انشاء ایجاد کردہ کورونہ شو سہولت مطلقہ، ہوتوہ مہوداتک بر صانع واحدک اثری اولدیفنی وجوب
 درجہ سندہ استلزام ایدیور۔ عکاسی حالہ صعوبت، کویلاک، اولیہ بر درجہ امتناع و محالیہ ہیقا بقدرک،
 او جنسی و او نوعارک عدمہ ہیقمہ لرینہ برسد ہیلیاسہ اولور۔ بناءً علیہ، جناب حقک ذاتندہ شریای
 اولادیفنی کی [ہونامہ انتظام بوزولور، عالم فادہ کیدر۔] فعلندہ دہ شریای یوقدر۔ (ہونامہ صعوبتہ،
 کویلاک طولای عالمک عدمہ ہیقمہ منہ سبب اولور۔)

[**اون ایلیٰ لعل**] آرقدا سہ! عیات، خالقک امدیتہ برہامہ اولدیغی کی، موت ده خالقک دوام و بقاسہ بر دلیلد۔ اوت، فاصل آقاسہ لهرلرک و طالغہ لاناہ دکنلرک قبار بقاری و یر یوزندہ بولوناہ سائر شفاکار، شمع ضیا و تمثالارینی کوسر مقام شمع و ہودینہ شہادت ایتدکاری کی۔ شفاکارک ٹولوب سوندکده صولکہ یرلرینہ منسللاً کلوب کیمہ امثالاری بینہ شمع ضیا و تمثالارینی کوسر دکارندہ، شمع دوام و بقاسہ و بوتوہ او شعاعات، جلاوات و تمثالارک برشمی و امدک اثری اولدقارینہ شہادت ایدیورلر۔ ایتہ او شفاکار، و ہودلریاہ شمع و ہودینہ و عدماریاہ ده شمع دوام و بقاسہ

دلالت ایدیورلر۔

کذلک، مہودات و ہودیہ واجب الوجودک و ہوب و ہودینہ و ٹولوماریہ و زوالاریہ و تجددی بر تسلسل ایہ یرلرینہ کلمہ امثالاری، صانعک ازلی و ابدی اولدیغہ و امدیتہ شہادت ایدیورلر۔ اوت، لیل و نهارک افتلاقی، فصول اربعہ تک تحوی و عنصرلرک تبدلی لفظ مارندہ میدانہ حقیقہ شو کوزل مہوداتہ و بولطیف مصنوعاتہ دوامہ جریاہ ایہ مبادلہ و دور و تسلیم معاملہ سی قطعی بر شہادتہ، سرمدی، عالی، دائم التجائی بر صاحب جمالک و ہوب و ہودینہ و بقاسہ و ہمدتہ شہادت ایہ قطعی بر برہاندہ۔

و کذا، سنوی انقلابارده، مسبات ایہ اسبابک برکندہ ٹولوم و زوالاری و صورتہ دہ ایلکینک بینہ برکندہ اعادہ لری، اسبابکده مسبات کی عاجز مصنوعاتده و مخلوقارده اولدیغہ دلالت ایتدیگی کی۔ بو مصنوعات و مہوداتک بر ذات و امدک متجدد بر صنعتی اولدیغندہ شہادت ایدیورلر۔

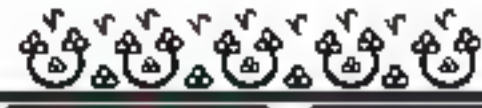
[**اون ایلنجی لعل**] آرقدا سہ! ذرہ لردہ طوت، تاسیارہ لره قدر۔ نفلارده طوت، تاشمارہ وارنجیہ قدر لهرشی، ذاتہ و حقیقتہ ثابت اولدہ عجز و فقرک لسانہ صانعک و ہوب و ہودینی اعلامہ ایدر۔ و کذا، عجزیہ برابر نظام عمومینک بوز و لماسی ایچوہ حامل بولوندیغی عجیب و محکم و لطیف لک جہتیارہ صانعک و ہمدتہ دلالت ایدر۔ بناء علیہ، صانعک واجب و امد اولدیغہ لهرشیدہ ایکی کالہ اولدیغی کی، خالقک امد و حمد اولدیغندہ لهر برزی عیانہ ایکی آیت واردہ۔

[**افطار**] کائناتک اجزائندہ لہر جزئک الی بسہ لسانہ یلہ واحد احدی و واجب الوجودی اعلامہ ایتلکہ
اولیغنی قرآنک فیضندہ فہم ایدوب، اجمالہ «قطرہ» نامندہ کی ائمہ بیاض ایتلکہ۔ آرزو ایدند اوراہ
مراجعت ایتلکہ۔

[**اوسہ دردی لمعہ**] آرقداسہ! موجودات، جناب حقک وجوب و ہودینہ و وعدتہ شہادت ایتدیگی کی۔
جلالی، جمالی، کمالی اولاسہ جمیع صفاتندہ دلالت ایتلکہ، خالقک ذاتندہ نقص و قصور اولمادیغنی و شئونائندہ
وصفاتندہ واسمائندہ و افعالندہ نقص و قصور بولونمادیغنی
اعلامہ ایدور۔

زیر اثر کمالی بالمشاہدہ فعلک کمالنہ، فعلک کمالی بالبداہ اسمک کمالنہ، اسمک کمالی بالفزورہ صفتک
کمالنہ، صفتک کمالی حدس یقیہ یلہ شئوناتک کمالنہ دلالت ایدر۔ شئونک کمالی ایہ، ہوہ البقیہ
بر صورتہ ذاتک کمالنی کوستر۔ بناء علیہ، بر قصور و بر سرایک نقصہ و ترینیاتندہ کی مکملیت، صانع
و مہندسک یایدقاری او نقار اوستندہ و او ترینیات آتندہ کورونہ افعالک مکملیتہ دلالت ایدر۔
افعالک مکملیتی دخی او صانعک طاقدیغنی اسم و لقبک مکملیتی کوستر۔ اسمک مکملیتی صفاتک
مکملیتہ دلالت ایدر۔ صفاتک مکملیتی شئوناتک مکملیتی تصریح ایدر۔ شئوناتک مکملیتی دخی او نقاشک
مکملیت ذاتہ دلالت ایدر۔

کذلک، کائناتہ کورونہ آثارک کمالی، حدس بر مشاہدہ یلہ افعالک مکملیتہ، افعالک کمالی دہ فاعلک
کمال اسمانہ، اسمانک کمالی صفاتک کمالنہ، صفاتک کمالی شونات ذاتیہک کمالنہ، شئوناتک کمالی
ذات ذوالجلالک کمالنہ دلالت ایدر۔

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾

﴿ رشم لک ﴾

[**تنبيه**] فالله عالمی بڑہ تعریف و اعلاہ ایدہ دلیلار و برهانار، لَا یُعَدُّ وَلَا یُحْفَى در. او دلیلارک ان بویوکاری [**اوج**] در.

[**برنجی**] بعضہ آیتارینی کوردیگہ و ایستدیگہ شو کتاب کبیر لک غاندر. [**ایلنجی**] بو کتابک آیه اللہ براسی و دیوانہ نبوتک خانمی و کنوز مخفیہ نک مفتاحی اولامہ حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام در. [**اوجنجی**] کتاب علمک تفسیری و مخاوفاتہ قارشو اللہک حجتی اولامہ قرآندر. شمدی بر قاج [**رشم**] ایچندہ ایلنجی برهانی تعریفده صوکرہ سوزلرینی دیشلرہ جانر.

[**برنجی رشم**] آرقدا سہ! خالقمری تعریف ایدہ، یک بویوک بر شخصیت معنویہ مالک و بر برهانہ ناطقہ دید یانر "حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام کیمدر؟" دیہہ صور ولامہ سؤالہ جوابا دیوزک: او حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام اولامہ بر ذاترک، عظمت معنویہ سندہ طولای، سطح ارضہ او ذاتک مسجد اقصا سیدر. ملکہ ماکرم اولامہ محرابیدر. مدینہ منورہ اولامہ منبر فضل کمالیدر. جماعت مؤمنینک ان صولک و ان عالی امامی و نوع بشرک خطیب شہریدر، سعادت دستورلرینی بیامہ ایدیور. و بوتوہ انبیانک رئیسدر، اولامی ترکیہ و تصدیق ایدیور. ہونامہ دینی، بوتوہ دینارک اساساتی جامعدر. و بوتوہ اولیانک باشیدر. شمس رسالتیہ اولامی تربیہ و تنویر ایدیور.

او ذات اولامہ بر قطب و اولامہ بر نقطہ مرکزیہ درک، اولامہ حلقہ ذکرندہ بولونامہ بوتوہ انبیاء، افضیاء، ابرار، صدیقین اولامہ کلمہ سندہ متفقدر. و کلام نطقیہ ناطقدلر. و اولامہ بر شجرہ نورانیہ درک، طهارت لری

وگوهری انبیانک اساسات سماویه سیدر. دالاری و بوداقری، اولیانک معارف الهامیه سیدر. بو اعتبارله هر هانگی بر دعوی ادعا ایتمه ایسه، بو توره انبیا معجزه لرینه استناداً و بو توره اولیا کرامت لرینه مستنداً اوک شهادت ایتلردر. اوت، بو توره دعوالرینک تصدیقنی اشعار ایدیه بو توره طاهرک فاتم و مهر لری واردر.

از جمله: او ذاتک دعوالرنده بری توهیددر. بو دعوی تصریح و افاده ایدیه [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] کلمه مبارکه سیدر. او ذاتک خلقه دین و ذکرینه کیره بو توره کلمه و طاهرک انسانلر، او کلمه مقدسه بی رکه ایمانه و ورد زبانه ایتلردر. دیمک او انسانلرک اونک دعوانک حوره و حقیقت اولدیفنه قناعتلری و اطمینانلری و اذعانلری حاصل اولملاه، زمانه و مکان شامل بر طرزده او کلمه مبارکه، مشربلری و مسکملری و عنعنلری متخالف و متباویه انسانلرک آغیزلرنده مولویارگی سماعده دوراکه و هولاده ایدیه سور. بناء علیه، نهایتش شاهدلرک تصدیقیله حوره و حقانیتی تحقق ایدیه بر دعوی، هیچ بر و لیمک هدی دگدرک، اوک دست اعتراضی اوزاتایلیسه.

[ایلنجی رشم] آرقداسه! توهیدی اثبات و نوع بشری ارشاد ایدیه او نورانی برهانه بری صاعنده، دیلری صولنده، بری متواتر، دیلری مجمع علیه بولونانه نبوت و ولایت ایله مجتهددر. و عیم زمانده، ارهاصات دینیله قبل النبوة کندینده صدور ایدیه فارقه هالدرک روزاتیله و کتب سماویه نک بشارتیله و لهوتف دینیله غیبده ویریلیم تبشیرات متعدده ایله مصدقده.

وکنذا، او برهانه نورانیده ظهور ایدیه انتقافه قمر، یارماقارنده فیقیرانه صولر، آغاهلرک اونک دعوتنه اجابتلری، دعاسنک عقیبنده یاغمورک نزولی، یک آذر بریمکه به یوقلرک یسوب طویملری، قورت، جیلانه، دوه، طاسه و سائرته نک اونک ایله قونوشملری کبی معجزه لرینک دلالت و شهادتیلر تصدیق ایدیلیم بر دانددر.

وکنذا، دنیا و آخرت عادتلرینی تأمین کافل و کافی اولانه شریعتی، نبوتی تصدیق و اثباته کافیدر. کیمه در سارده شمس شریعتده بعضه شعاعلری کوردک. تطویل کلامی موجب تکرار لری لازم دگدر.

[**اوینجی رستم**] آرداسه! او ذات، دلائل آفاقیه دینیله خارجی دلیله ایلله مصدق اولدیغی کی، دلائل انفسیه دینیله، ذاتده و نفسده ثابت دلیله و اشاء تامله دخی مصدق در. هونله او ذات شمس کبیر، ذاتی، ذاتی ایلله ضیالاندیراره کوستر.

مثلا، بوتومه اخلاصه عمیده نك ان یوکلطری او ذاتده اجتماع ایتمه اولدیغنه بوتومه عالم شهادت ایریور. وکذا، او ذاتك نزه فصلتاری و فویاری و ان یوکلک سجیه لری جامع بر شخصیت معنویّه صاحبی اولدیغنه اجتماع وارد در.

و کذا، او ذاتك ان یوکلک درجه ده بولونانه زهدینک و تقوانک و عبودیتک شهادتاریله، مالک اولدیغی قوه ایمانیله مصدق در. و کذا، سیر نبویّه نك شهادتیه، درجه و ثوقی و کمال هدیتی و مانتی و بوتومه ایلرنده و حرکتنده قوه امنیتی، او ذاتك حقّ ممک و حقیقت سالك اولدیغی تصدیق ایدنه قطعی دلیله وارد در. اوت، یارقلرک یسللای، هیچطرن طراوت و کوزللای و ثمره لرن تازه لکی آغاجنک جانای و هیاتای اولدیغنه صادق شاهد در.

[**دردنجی رستم**] آرداسه! طول زمانه و بعد مکانک محاکمات عقلیه ده تأثیری هوقدر. مع هذا، [**لَيْسَ الْخَبْرُ كَالْعَيَّانِ**]^(۱) دستورینه اتباعاً، شوزمانه و محیطک خیالاتنده هيقاروه طی زمانه و مکانه ایلله خیالاً جزیره العرب کیده لم. و مدینه منوره ده نورانی اولاده و یوکلک منبر سعادتنه هيقمه، نوع بشره خطاباً ارشادنده بولونانه او ذات معلای بالذات کوره لم. سوزلرینی دیکلیریم.

ایسته خیالاً اوریه کیندک. باه، فارق بر صورتده همه صورتله همه سیرتی جمع ایدنه او مرشد عمومی، او خطیب قدسی، هوالر طولو بر کتاب معجز البیاه الله آلاوه بوتومه انسانله ملاً اعلاده نازل اولاده بر خطبه ازلیّه اوقیور. و بوتومه بنی آدمه و جنله و مهوراته دیکلینیور. اوت، یک بویوک بر امرده خبر ویریور. خلقت عالمک عجیب معنائی آھیور. کائناتک سرکامتنه دائر طاسنی یوز ویریور. فلسفه و فیه حکمتک نوع بشره، سز کیمار سکز؟ نزه ده طییور سکز؟ نزه یه کیدیور سکز؟ دییه ایراد ایندیگی، عقلاری عاجز و هیرنده یراقانه اویچ سؤاله جواب ویریور.

[**بشنجی رسم**] آفریده! شذات نورانی و مرشد ایمانی اولاده رسول اکرم باوه. ناصل نشر اینده یابی حقیقتک نوریار، حقک ضیایلم، نوع بشرک کیجه سنی کوندوزه، قیسی بهاره پیوره رک، عالمده یایدیغی انقلاب ایله عیلاک شطانی دگشدره رک عالمی نورانی بر شطه صوفیدر.

اوت، او ذاتک نورانی کوزلگیلر کائنات باقیلمازسه، کائنات بر ماتم عمومی ایچنده کورونه جلدی. بونوره موهودات بر برینه قارشو اجنبی و دوشماه دورومنده بولونا بقدی. جمادات، بر بهنازه صورتی کوسته جلدی. حیوانلر و انسانلر، یتیمارکی زوال و فراقک قورقوسنده و اولیلاره دوشه بقلردی. و کائنات حرکاتیلر، تنوعیلر و تغیراتیلر و نقوشیلر تصادف باغای بر او یونجاوه نظریله باقیلا بقدی. بالخاصه انسانلر حیوانلرده دها آشای، ذلیل و حقیر اوله بقلردی. ایته او ذاتک تلقین اینده یابی ایمانه نظریله کائنات باقیلما ییغی تقدیرده، کائنات بویله قورقونج، ظالماتک بر شطه کورونه جلدی.

فقط او مرشد ملک کوزیلر و ایمانه کوزلگیلر باقیلرسه، لهر طرف نورک، ضیادار، جانای، هیاتای، سویای، سولیکای بر دورومده عرصه دیدار ایله جلدی. اوت، کائنات ایمانه نوریلر ماتم عمومی بری اولمده حقیقوب مسجد ذکر و شکر اولمدر. بر برینه دوشماه تلقی ایدیلر موهودات، بر برینه احباب و فرداسه اولمادر. بهنازه لر و ثولور شطانی کوسته جمادات، انستای بر هیاتلر و لسانه هایلر خالقنک آیاتی ناطوم بر مشخر مأمور شطنه کیریورلر. آغلا یانه متکی و ایتم قیافتنده کورونه انسان، عبادتنده ذاکر و خالقن شاکر صفتی طاقینیور. و کائناتک حرکاتی، تنوعاتی و تغیرات نقوشی عبثیتده قور تولویور. ربانی مکتوبلر، آیات تلاوینیه صحیفلر، اسمای الهیه به آیینلر صورتده انقلاب ایدرلر.

[**خلاصه**] ایمانه نوریلر عالم اولیلر ترقی ایدرلر، حکمت صمدانیه کتابی نامی آلیر. و انسان، ذلیل و فقیر و عاجز حیوانلرک صیره منده بیقرار. ضعفنک قوتیلر، عجزنک قدرتیلر، عبودیتنک شولتیلر، قلبنک شعاعیلر، عقلنک حکمت ایمانیه ییلر خلافت و مالکیتک ذروه سنه یوکسلیر. حتی عجزی، فقری، احتیاجی، عقالی، اونک سقوطن اسباب ایلر، صعودین و یوکسلیمنه اسباب اولورلر. ماضی ظلماتای، قراشلقای بر مزار اکبر صورتنده کور و ندیگی زماه، انبیا و اولیلانک ضیایلم ضیادار و نورانی کورونمده بایلار. قراشلقای کیجه شطنه اولاده استقبال، قرآنک ضیایلم تنور ایدر، جنتک بوستانلری شطنه کیرلر.

بود بناءً، او ذات نورانی اولیای ایدی، کائنات ده، انسا ده، لهرشی ده عدم هاکنده قالیدی.
 بودار لعلک نه قیمتی اولوردی ونه ده الهیتی قالیدی.

بناءً علیهم، بودر غریب و عجیب، کوزل کائنات ایچوه بویله تعریفانجی و تشریفانجی بر مرشد خارق لازمدر.
 اگر بود ذات اولیای ایدی، کائنات ده اولمازدی مآلنده اولاره [کَوْلَاکَ کَوْلَاکَ لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلَاکَ] ^(۱)
 حدیث قدسی، بود حقیقی تنور ایدیور.

[آلتنجی رشم] آرقداسه! او فطبه ازلییه او قویایه ذات، کائناتک کمالاتی کفایده جانکی بر کونشدر. باقم،
 سعادت ابدیهی افبار و تبشیر ایدیور. نه پایتیز رحمتی کفایتسه، اعلامه ایدیور. سلطنت ربوبیتک محاسنک
 دلای و اسمای الهیهنک کینلی دینیه لرینک کثافیدر. اوت، او ذات وظیفه اعتباریایه عقل بر لکانی، حقیقتک ضیای،
 هدایتک کونشی، سعادتک وسیله سیدر. شخصیتی و لهوتی جبریهیه محبت رحمانیهنک مآلی، رحمت ربانیهنک
 تمآلی، حقیقت ناسینک شرفی، شجره فلقنک اک قیمتدار و اک بهادار میوه سیدر. تبلیغ ایندیگی دینی،
 خارجه ده بر سرعتیه شروه و غربی اهاطه ایتسه، نوع بشرک بشه بری دینی قبول ایتشد. عجباً بویله بر ذاتک ^{مصحف}
 دعوالرنده نفس و شیطانک مناقه و اعتراضلرینه برامطاه وارمیدر؟

[یدنجی رشم] آرقداسه! او ذاتی حرکت کتیروب او انقلابلری کنینه یایدیرانه آنجه بر قوه قدسیدر. اوت،
 باطاطه جزیره العربده یایدیغی انقلاب و اجرائه باقم. او صحرالرده، او یوللرده او تورانه قوملر، عادتلرینی
 محافظده یلک متعقب، قوه کعاده عنادجی، قسوت قلب و مرصعزلکده امثالر، حتی دیری دیری
 قیزلرینی طوبراغ کومرک تولدیررکسه بیله متأثر اولمایانه یلک هوه وشی
 انسانلر ایدیور.

او ذات نورانی، قیسه بر زمانده، او قوملرده بوتوه اخلاصه سیئه لرینی قالدیرارقم بر لرینی اخلاصه هنه ایله
 تبدیل ایتدیردی. حتی او ذات مرشدک تلقیه ایندیگی ایمانه نوری سایه سنده، او وشی انسانلر، انسا ده عالمنده
 انسانلره معلم اولدیلار. و مدنیت دنیا سنده مدنیلره استاد اولدیلار.

او ذلک بو قدر کنیہ و عظیم سلطنتی، بالائے ظاہری بر سلطنت دگلد. او ذلک دها کنیہ، دها دریہ
 بردہ بردہ سلطنت باطنیہ سی و اردرکہ، بو توتہ قلباری و عقلاری کنیہ جذب و جلب ایتد.
 و بو توتہ روحاری و نفساری تخی ایتد رکہ، قلبارہ محبوب، عقلارہ معلّم و تخی ایتد و نفسارہ
 مربی و روحارہ سلطنت اولتد و اولفده در.

[سازنجی رشم] آرقدا سہ! بیلیر سگہ، سیفارہ کی کویک بر عادت، کویک بر شیئی تر یا کیندہ رفع ایتد
 یک زحمتیدر. حتی یک بویوک بر عالم، بویوک بر عزم ایلہ، کویک بر قومدہ اعتیاد اید یا نہ بر فصلتی قالدیر مقده
 بویوک مشقلاتہ راست کلیر. هالبوکہ بو ذات نورانی، یک ہوہ عادتاری یک ہوہ عصبی و عنادجی قومار دہ
 جزوی بر قوتلہ، قیصہ بر زمانہ قالدیرارہ، بر لینی یوکسک و نزیہ اخلاصہ و عادتارلہ
 طولدیر مشدر.

اون، حضرت عمر ابن الخطاب رضی اللہ عنہ اسلامیندہ اولکی و سورہ کی حالاری، بو مسئلہ کوزل بر مثالدر. بونکہ کی اجرائ
 اساسیندہ بیطرلہ خارقہ لری واردر. بز او ذلک او زمانہ کی اجرائتہ خارقہ دیورز. عجا بوزمانک بوزلرہ
 فیاسوفاری، او زمانہ او وعت آباد جزیرہ یہ کیتلر، یک اوزوہ زمانہ او وعتلری اصلاح ایتد
 حالیتلر، او ذات مرشدک بر سندہ موفق اولدنی قدر، الی سندہ موفق اولدیلر لری؟ هائا!

[طوقوزنجی رشم] آرقدا سہ! عقیقہ باشندہ اولامہ بر آدم مناظرہ کی دعوالردہ یالامہ سویلیریز. ہونکہ
 بالائیک بالاخرہ آمیفہ میقوب محبوب اولامغندہ قورقار. وکذا، بر انسامہ یالامہ سویلہ دیکی تقدیردہ
 پرواسز، لا ابالی بر طرزہ سویلیریز. وکذا، یالامہ بر سوزک سربت و لہجانی سویلہ کیریشیلہ.
 ولو عادی بر مسئلہ دہ، کویک بر جماعت ایتدہ، کویک بر وظیفہ بولونامہ کویک بر شخص اولوسہ.
 عجا بویوک بر وظیفہ ایلہ وظیفہ دار، یک بویوک بر مسئلہ دہ، یک بویوک بر شرف و حیثیت صاحبی،
 یک بویوک بر جماعت ایتدہ، یک شہید فہماری قارشوسندہ ادعا ایتدیکی بر دعوادہ یالامہ و

خلاف حقیقت سویلیریز لری؟

ایستہ او ذات نورانی، او قوری فی او فطیہ از لیبی او یلہ بر طرز ایلہ او قویورک، نہ ترددی وار، نہ حجابی!
 نہ قور قوسی وار، نہ تأثری! لکم غایت صمیمی بر صفای قلبہ، لکم فالص بر جدیتہ او قویور۔ لکم فہماریک
 طہار لوبینہ یک شدتہ طوقونہ ویریور۔ لکم عقلارینی تزییف ایدیور۔ نفسارینی تحقیر ایدوب عزتارینی قیریور۔
 عجباً بویلہ بر دعوادہ، بویلہ بر مقامدہ، بویلہ بر شخصدہ ذرہ مثقال بر ہیلمنک بومسئلہ قاریشم نہ
 اعطاسہ واریدر؟ **هَاشَا! [إِنَّهُوَ الْأَوْحَىٰ بُوْحَىٰ]** (۱) اوت، هوہ ہیلمہ محتاج دظدر۔ حقّی سویلملکہ ہیلم
 واغفال احتمالی یوقدر۔ حقیقتی کورہ بر نظر خلقی اغفال ایتز۔ خلاف حقیقت سویلم نہ۔ خیال ایلم حقیقتی
 تمیز ایدر۔ آرزندہ التباس اولماز۔

[اوتجی ریح] آرقداسہ! او ذات مرشد، نوع بشری قور قونمہ ایچوہ یک مدہسہ حقیقتارودہ
 بحث ایدیور۔ وانلاری تبشیر ایتک ایچوہ قلباری جذب و عقلاری جلب ایدہ مسئلہ لودہ خبر ویریور۔
 باور، مقائسہ و غرائب کف ایتک ایچوہ انانلارودہ اولیلہ بر شوق و اولیلہ بر مراقبہ وارک، غریب بر
 حقیقتی کشف یولندہ جانارینی فدا ایدیورلر۔ بو ذاتک کشف و اخبار ایتدیگی مقائسہ ایچوہ اہمیت ویریورلر؟
 مالبوکہ بوتوہ انبیا و اولیا و صدیقیندہ اولاسہ اهل شہود و اصحاب اختصاص، بالاتفاقہ او ذاتی تصدیقہ
 ایتلار و ایدیورلر۔

بو ذات اولیلہ بر سلطانک شونندہ بحث ایدیورک، فہر اونک ملکندہ بر سینلدر۔ لکم بو ذات بویلم عجیب
 خارقلردہ بحث ایتدیگی کی، یک مدہسہ انفلاقاردہ و انقلابارودہ خبر ویریور۔ باقیانز، او فطیہ
 از لیبہ **[إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ (۱) إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ (۲) إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا (۳)]** کی تلادت ایتدیگی
 آیتلارہ دقت ایدیلز۔ و بشر ایچوہ اولیلہ بر استقبالہ خبر ویریورک، دنیوی استقبال، اولک نسبتاً بر قطرہ
 ہلکندہ در۔ و اولیلہ بر سعادتہ مژدہ ویریورک، دنیا سعادتاری اولک نظراً رؤیا لکی اولور۔ اوت، بو کائناتک
 پردہ سی آلتندہ ہوہ عجائب وار، بزرگی بظاہر یور۔ بزدہ اوناری انتظار ایدیورز۔ بناء علیہ، او عجائبی کوروب
 بزدہ کیفیتارینی حکایہ ایتک ایچوہ خارقلہ کلامہ بر اساسہ لازمہ رک، او خارقلہ غرائبی کورسور۔ و کوردیگی کی بزدہ
 سویلمسہ۔

و کذا، اَو ذات، ^{۴۴۴}خالفتم بزدہ طلب ایندیگی شیارده بحث اید یور. و هووہ بویوک حقیقتارده و هووہ بویوک
مئلارده خبر ویریورک، اوندارده قور تولوسہ چاره سی یوقدر. فیما عجباً! اَلْاَناسُ نَ اَوْمَلْکُ، بویلم هو
شیارده کوزلرینی یومورلر؟ حقیقتارده قولاقارینی طیفایورلر؟

[اوه برنجی رشم] اَرْقَداسه! شومبر عالیده فطیہ ازلیمی اوقویاسه و شخص معنویسیله بزره مشرود اولده
و یوکک شوناتیلر عالمده مشهور اولاسه ذات نورانی، ^{۴۴۴}و هدایت الہیہ بر برہاسه صادقہ و ناطقہ.
و توحیدک حقیقت اولدیفن بر دلیل هو و سعادت ابدینک وجوده کلمہ جلمہ قطعی بر دلیل و ظاہر بر
برہاندر.

و کذا، اَو ذات، انسانلر لہدایت دعوت ایتکلمہ سعادت ابدینک حصولنہ سبب اولدیفنی کی، وصولنہ سببدر.
و کذا، اَو ذات، دعاسیلر و عبودیتیلر او سعادتک وجودینہ و ایجادینہ وسیلہدر. اوت، باحر، اَو ذات
نوع بشرہ امامدر. مسجدی یالانز جزیرہ العرب دگل، کمرہ ارضدر. جماعتی یالانز اوزمانک انسانلر دگلدر.
بلکہ آدم زمانندہ قیامت قدر لھر عصرک خلقی بر صفا اولوب، بوتومہ عصرلرده کی جماعتلرک صفای
اونک ارقمسنده طور ملر. اونک دعاسنہ "آمیه" دیورلر.

بالخاصہ اَو ذات، ^{۴۴۴}او جماعت عظماده عموم ذوی الحیاتہ شامل یک شدید بر احتیاج عظیم اجمومہ دعا اید یور. و اونک دعاسنہ
یالانز او جماعت دگل، بلکہ ارضہ و سماوات و بوتومہ موجودات "آمیه" دیورلر. یعنی "یاربنا، اونک دعاسنی قبول ایله!
بزده او دعای اید یور! بزده اونک طلب ایندیگی طلب اید یور! دیورلر.

و بالخاصہ او جماعت عظمای اولنده قیلدیردیفنی غاژده، اولیلر بر تضرع و تذلل ایله، اولیلر بر استیاقله و اولیلر بر عزہ
ایله نیاز ایدوب دعا اید یورک، کائنات ییلر لهجانہ طیسور. اونک دعاسنہ اشتراک اید یور. اوت، اَو ذات اولیلر بر
مقصد اجمومہ نیاز ایدرک، اگر او مقصد حصولہ کامنہ، یالانز مخاوفات دگل، عالم ییلر اسفل سافلینہ دوشر.
ہونلر او ذاتک مطاوییلر موجودات یوکک کمالاته ایریشر.

عجباً اَو ذات، او مطاوی کیمده ایست یور؟ اوت، اولیلر بر ذاتنہ طلب ایدرک، ان کیزی وان کوپک بر هیوانک جزوی بر
احتیاجی اجمومہ لسانہ حال ایله یایدیفنی دعای ایشیدر، قبول ایدر. احتیاجنی برینہ کنیر. و کذا، او مطاوی اولیلر بر ذاتنہ

ایستکه، ان ادنا برامی، ان ادنا بر غایه ایچمه، ان ادنا بر ذی هیانده کورور. و اونی اوکا یتشدیر مظهر الوام ایدر،
مرحمت ایدر. لکم بودعالرک نتیجه سنده یاییلده تربیه لر و تدبیر لر اویله بر انتظام ایله جریانه ایدیورکه، او تعبیر لرک
و او تدبیر لرک آنجه بر کیم و بصیرده و بر علیم و هکیمده اولدیغنه شبره یراقماز.

عجا اودات، او منبرده عرشه متوجهاً الایینی قالدیراروه یایدیغی دعا ایله نه ایسته یور؟ بوتوره مخلوقات ده آمیه دیور.
اوت، اودات، جناب حقک رضاسنی ایسته یور. و جنتده ملاقات و رؤیتی ایسته یور. و سعادت ابدیه فی ایسته یور.
بو ایسته نیلله شیارک ایجادینه رحمت، حکمت، عدالت کی صاییز اسباب موجب اولماسه بیلر، یینه اودات نورانیته
تک دعای و تضرع ایله نیاز اتمی، جنتک ایجادینه و ایسته دیگی شیارک اعطاسنه کافیدر.

بناءً علیهم، او ذاتک رسالتی، امتحان و عبودیت ایچمه شودنیانک قورولمسنه سبب اولمدر. و اوندک عبودیتی
و یایدیغی دعاده، مافات و مجازات ایچمه دار آخرتک ایجادینه سبب اولمدر.

اوت، بو یوکلک انتظام و کنیه رحمت و کوزل صنعت و قصورز جمال ایله ظلم و حرکتک آراسنده
تضاد واردر. ضد لرک اجتماعی محکمه دگدر. اوت، ادنا بر سسی ادنا بر کیمده عادی بر ایسه ایچمه
ایشیدوب قبول ایتمک، ان یوکلک بر صوتی ان بو یوکلک ایسه ایچمه ایشیدوب قبول ایتمک، امثالسز بر قبح و بر
حرکتینک و بر قصوردر. بویا محکمه دگدر. چونکه اوزماه همه ذاتی، قبح ذاتی به انقلاب ایدر.
انقلاب مقائمه محالدر.

[**اوه ایلنجی رسم**] آقداسه! او خطیب مرشدده کوردطرون، ایشیدطرون کافیدر. چونکه اوندک احوالی
تمامیله اعظم ایتمک محکمه دگدر. اویله ایسه، اوندک صوکره کلمه عسر لرک او ذاتده آلدقاری فیضده
دقت ایتمک اوزره کری دونملم.

بافه، آقداسه! بوتوره بو عسر لر او عسر عادتک کونشدنه [ابوحنیفه، شافعی، ابویزید بسطامی،
حنیه بغدادی، عبدالقادر کیلانی، امام غزالی، محی الدبیر عربی، ابوالحسن شاذلی، شاه نقشبند، امام ربانی
رضی الله عنهم اجمعین کی] بیقرارله نورانی ضیادار ییلدیز لر فیصه آلوب یتیشلار. عالم بشری
تنویر ایتملدر.

مَشْهُودِ اَتَمِّ نَزْکِ تَفْصِیلاتِی بِاسْمِ وَقْتِ تَاغِیْرِ اَیْدِکَ، صَاحِبِ مَعْجَزَاتِ اَوْ ذَاتِ نَوْرِ اِنِّی عَلَیْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
صَلَاةٌ وَسَلَامٌ کَثِیرٌ لِمَ.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰی هٰذَا الَّذِیْ اَنْزَلَ عَلَیْهِ الْقُرْآنَ الْحَکِیْمُ مِنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ مِنَ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ اَعْنِ
سَیِّدَنَا مُحَمَّدًا اَلْفَ اَلْفِ صَلَاةٍ وَّ اَلْفَ اَلْفِ سَلَامٍ بِعَدَدِ حَسَنَاتِ اُمَّتِهِ ^(۱) ۞

عَلٰی مَنْ بَشَّرَ بِرِسَالَتِهِ التَّوْرَةَ وَالْاِنْجِلَ وَالزَّبُورَ وَالزُّبُرَ وَبَشَّرَ بِنُبُوَّتِهِ الْاِرْهَاصَاتُ وَهَوَاتِفُ الْجِنِّ وَاَوْلِیَاءُ الْاِنْسِ
وَکَوَاهِنُ الْبَشَرِ وَانْشَقَّ بِاِشَارَتِهِ الْقَمَرُ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ اَلْفَ اَلْفِ صَلَاةٍ وَّ اَلْفَ اَلْفِ سَلَامٍ بِعَدَدِ
اَنْفَاسِ اُمَّتِهِ ^(۲) ۞

عَلٰی مَنْ جَاءَتْ لِذَعْوَتِهِ الشَّجَرُ وَنَزَلَ سُرْعَةً بِدُعَائِهِ الْمَطَرُ وَاَظْلَمَتْهُ الْغَمَامَةُ مِنَ الْحَرِّ وَشَبَّعَ مِنْ صَاعٍ مِنْ
طَعَامِهِ مِائَتٌ مِنَ الْبَشَرِ وَنَبَعَ الْمَاءُ مِنْ بَیْنِ اَصَابِعِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ کَالْکَوْثَرِ وَسَبَّحَ فِی کَفِّهِ الْحَصَاةُ وَالْمَدَرُ
وَاَنْفَقَ اللّٰهُ لَهُ الضَّبَّ وَالطَّبَّ وَالذِّئْبَ وَالْجَذَعَ وَالذِّرَاعَ وَالْجَمَلَ وَالْجَبَلَ وَالْحَجَرَ وَالشَّجَرَ
صَاحِبِ الْمِعْرَاجِ وَمَا زَاغَ الْبَصَرُ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا وَشَفِیعِنَا مُحَمَّدٍ اَلْفَ اَلْفِ صَلَاةٍ وَّ اَلْفَ اَلْفِ سَلَامٍ
بِعَدَدِ کُلِّ حُرُوفِ الْمُتَشَكِّلَةِ فِی الْکَلِمَاتِ الْمُتَمَثِّلَةِ بِاِذْنِ الرَّحْمٰنِ فِی مَرَايَا تَمْوِجَاتِ الْهَوَاءِ عِنْدَ قِرَاءَةِ
کُلِّ کَلِمَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ مِنْ کُلِّ قَارِئٍ مِنْ اَوَّلِ التَّرْوِلِ

اِلٰی اَخْرِ الزَّمَانِ ۞

وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَالْطُّفَانَا يَا اِلَهَنَا بِکُلِّ صَلَاةٍ مِنْهَا اٰمِیْنٌ ^(۷)

اَرْقَاسُ! رسالتِ اَحمَدِیہ کی اثباتِ ایدہ دلیلاں ہیک بویوں بریاوہ تَکْلِیلِ اَیْدِیور۔ اوہ طوقوزنجی سوز نامندہ کی
رسالہ دہ او دلیلاں دہہ بر فسمی ذکر ایدہ یلمدہ۔ او ذلک اظہارِ اَیْدِیائی بیامہ یافِیہ معجزہ لری ایامہ، یامری شنجی سوز
نامندہ کی ائردہ تفصیلِ ایدہ یلمہ قمرہ وجہ اعجازہ بالغِ اولادہ قرآنہ، رسالتِ اَحمَدِیہ شہادتِ اَیْدِیائی کی،
بو طائعات دہ آیاتہ او ذلک نبوتہ دلالتِ ایدہ۔ اوت، طائعاتہ یازیلاہ صلیسز آیتہ ذاتِ امدک و ہدایتہ
شہادتِ اَیْدِیائی کی، رسالتِ اَحمَدِیہ دہ دلالت و شہادتِ ایدہ لری۔

از حوالہ: طائفہ کورونہ ہمہ صنعت، رسالت احمدیہ شہادت ایدہ قطعی بر دلہادر، زیر شوزینتی
 مصنوعات جمالی، ہمہ صنعت و زینتی اظہار ایدہ، صنعت و صورتک کوزللائی، صانعدہ کوزللائی یرمک
 و زینتلائی یرمک آرزوی موبود اولرینہ دلالت ایدہ، کوزللائی یرمک و زینتلائی یرمک صفتاری، صانعدہ
 صنعت اولامہ محبت دلالت ایدہ، بو محبت ایدہ، مصنوعات الہ الہی اناسہ اولرینہ دلہادر، ہونامہ او محبتک
 مظهر و مداری اناسہ، اناسہ دخی مصنوعات الہ جامع و الہ غریب اولرینہ، شجرہ خلقتک بر
 ثمرہ شعور یرسیدہ، یعنی خلقت آغابنک شعوری بر میوسیدہ، اناسہ بر ثمرہ، یعنی بر میوس اولرینہ ایچوہ،
 طائفہ اجزائی آراشدہ الہ جامع و بعید جزئیدہ، اناسہ ذی شعور و جامع اولرینہ ایچوہ، نظری عام،
 شعوری طہیدہ، نظری عام اولرینہ شجرہ خلقتی تمامیلہ کورور، شعوری طائی اولرینہ صانعدہ
 مقاصدین بیلیر، اولیلہ ایہ اناسہ صانعدہ مخاطب خاصیدہ.

اوت، عام و شمولی اولامہ نظر و شعورینی صانعدہ عبادتہ و محبتہ صرف ایدہ و صنعتی استخوان و
 تقدیرینہ و تشریحینہ توجیہ ایدہ و نعمتیرینک شکرینہ استعمال ایدہ اناسہ، فردہ و یردیلی نعمتہ قارشو
 شکر ایستہر و یاراتدیفی مخلوقات عبادتہ و شکرہ دعوت ایدہ صانعدہ خاص مخاطبی و
 حبیبیدہ.

ای انسانار! ذکر ایدیلہ احوال و شئونائہ متصف اولامہ حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام، صانعدہ او
 فرد فریدی دیدیلنر مخاطب خاص اولامہ اطمینان وارمیدر؟ و تاربخانک کوستہ دیلی نوع بشرده الہ بویولہ
 انسانار آراشدہ، بو مقام دہالایوم دیگر بر شخص وارمیدر؟

ای کوزلری صاغلام و قلباری کور اولمایا انسانار! باقیانر، اناسہ عالمنہ ایلی دائرہ و ایلی لومہ وار،
 برنجی دائرہ، ربوبیت دائرہ سیدر، ایلنجی دائرہ، عبودیت دائرہ سیدر، برنجی لومہ، ہمہ صنعت لومہ سیدر،
 ایلنجی لومہ، تفکر و استخوان لومہ سیدر، بو ایلی دائرہ ایلی لومہ آراشدہ کی مناسبتہ باقیانر،
 عبودیت دائرہ سی، بوتوہ قوتیلہ ربوبیت دائرہ سی مابینہ جالیسیور، تفکر و تشار و استخوان لومہ سی دہ،
 بوتوہ اشارتیلہ ہمہ صنعت و نعمت لومہ سی باقییور.

بوحقیقتی کوزک ایلہ کوردکده صوکره، ربوبیت و عبودیت دائره لرینک رئیساری آراسنده ان بویوک برسیبتک بولونمانه عقلاجه امله وارمیدر؟ و صانعک مقاصدینه کمال افلاص ایلہ خدمت ایدیه عبودیت دائره سی رئیسک، ربوبیت دائره سی رئیس اولده صانع حکیم ایلہ عظیم بر مناسبتی و قوی بر انتخابی و اوتخاب ایلہ هر ایلی دائره رئیساری آراسنده بر معارف و مطلقه و آلیسه ویریشک اولمامه سنه احتمال وارمیدر؟ اویله ایه، بالبداهه تحقوه ایندیکه، او عبودیت دائره سی رئیس، ربوبیتک ان خاص محبوبی و ان مقبول قولیدر.

ای انسانه! بوسوی مصنوعات انواع محاسنه ترتیه ایدیه و بوتوه ذی هیاتک ذوقارینه و اشتها لرینه کوره بوقدر نعمتاری انعام ایدیه صانعک ان کامل و ان جمیل و عبادتنه کمال شوه و اشتیاقله توبه ایدیه و صانعک محاسبه صنعتی تقدیر و استخوانه عرسه و فرش طربه و سونجه کتیره و صانعک اماناتنه قارشو یایدیغی تشارت و تکبیرات و تبریطات ایلہ بر و بحری جذبه کتیره شو کوزل مخلوقنه و شوسویلی مصنوعنه التفات ایدوب سوزینی نغمه آلامی و تشارتنه مقابله ایتیه و توبه ایدوب کند ییلده قونوشمامه سی و اقتدارینه کوره بوتوه مخلوقاتنه بر امام و بر مرشد یا پیمامه سی املانی وارمیدر؟

هائا و کلا!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾

[لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ]

اوتنجی سوزن بر جھندہ اساسی و یارمی سکرنجی سوزن عربی الکنجی مقامیدر۔

لَا تُخَالِكُ بُوْتُوہ ذَرَّاتُک کَرَمَ مَجْتَمَعاً و کَرَمَ مَنفَرَدًا لَسَاہ عَجَز و فُقَر لَرِیاض و جُود و جُودِیْن و وِہْدَتْن شَہَادَت
اِیْتِطَاعِی صَانِعِ عَلِیم، لَا تُخَالِكُ ذَرَّاتِی عَدَدِ نَجْمِ صَمَد و شَمَار و شَمَارِ اُولُوہ۔ لَہْم لَا تُخَالِكُ طَائِفَتِی اُحِبُّ، اَیَاتِی
کُتِفَ اِیْدِی و بِلَیاضِ اِیْدِی رَسُوْلِی اِلَیَّ اَل و اَصْحَابِی و سَائِرُ انْبِیَا و مَرْسَلِیْن و اَفْوَانِی و عِبَادِ صَلَاحِیْنِہ و بِلَہْجَہ و بِلِصَابِ
صَلَات و سَلَامِ اُولُوہ۔

آرقداسہ! طَبِیْعَت و اَسْبَاب، بَعْضِہ اِنْسَانِیہ شَمَار قَائِمِی قِیَامِی رِہْمہ، شُرک و کُفْر قَائِمِی اُحْمَدِہ۔
ہَالِجُوک شُرکِہ تَمَلِی صَایِسِز مَحَالِانِدِہ قُور و لِسہ اُولِیغَنْدِہ اَہْل شُرکِہ خَبِرِی یُوہ۔ اَو مَحَالِانِدِہ بِر دَانِی
بِلَیاضِ اِیْدِی جَلَم۔ تَالہ، شُرکِہ نَہ قَدَر فَنَا اُولِیغَنْی کُور کُوز لَرِیاض کُور سَوْنِہ۔ شُوبِلَہ:

شُرک صَاحِبِ جِہْرَالَت سِرْخُوشْغَنی تَرکِ اِیْدِی و ب، عِلْم کُوزِیاض کُفْرِیْن بَاقِیغِی زَمَانہ، اَو کُفْرِیْن اِیْذَانِیْب اِذْعَانہ اِیْدِی بِلَیاضِ
اِیْجُوہ، بِر ذَرَّہ و اَعْدِہ نَک بِر طُوہ اَغْیَر لَغْنِہ بِر یُول یُوطَنَمَہ۔ و لَہْر ذَرَّہ دِہ صَایِسِز مَطْبَعِی اِیْجَادِ اِیْدِی و ب
طَبِیْعَت و اَسْبَابِک اَلہ و بِر مَلہ۔ و لَہْر ذَرَّہ نَک بُوْتُوہ مَصْنُوعَاتِہ کِی صَنْعَت اِیْجَہ لَقَارِیْنِی طَبِیْعَتِہ دَرَس و بِر مَلہ
مَقْتَدَر اُولِیغَنْی قَبُول اِیْتَمَلہ مَضْطَر و مَجْبُور اُولُور۔

زِیْر! لَہْوَا غَضَبِیْنِہ، مَثَل لَہْر بِر ذَرَّہ بُوْتُوہ خَبَاتِک، هِیْجَہ لَک و مِیوہ لَک اَو سَتِہ قُورِیْب خَبِرِیْنِہ و ظِیغِیْنِی
یَاِیْجُوہ صِلَاہِیْتِیْنِہ دَر۔ اَلر بُو ذَرَّہ لَہ، یَاِیْدِ قَارِی و ظِیغِی لَرِہ مَأْمُور اُولُوب جَنَابِ عَقْلِک اَمْر و اَرَادِہ سَنَہ تَابِع اُولِی قَارِی
کَافِرَانہ اَنظَارِ اِیْدِی لَرِہ، اَو ذَرَّہ لَہْر هَاتَلِی بِر بَنِیہ کِیْرِہ، اَو بَنِیہ نَک بُوْتُوہ جِہَارَاتِی کِیْفِیْتِیاض تَقَطُّنِی بِلَیاضِ
لَا زَمَدَر۔ بُو یِلَکَلِیْنِک اَو ذَرَّہ دِہ بُولُونْدِیغْنِہ اَنْجُوہ اَو کَافِر اَعْتِقَادِ اِیْدِی بِلَیاضِ۔

مَعَ لَہْذَا، بِر مِیوہ بِر شَجَرِہ نَک بِر مَسَالِ مَصْفُورِیْدَر۔ و اَو مِیوہ دِہ کِی ہَا رَدِک، اَو شَجَرِہ نَک دَفْتَر اَعْمَالِیْدَر۔ اَو اَغَاہِک
تَارِیخِ حِیَاتِی اَو ہَا رَدِک دِہ یَا زِیْلِیْدَر۔ بُو اَعْتِبَارِہ، بِر مِیوہ شَجَرِہ نَک تَمَامِہ، بَلَاہ اَو شَجَرِہ نَک نَوَعِہ، بَلَاہ کُور اَرْضِہ نَظَرِ دَر۔

اولیٰ ایہ برمیوہ نیک صنعتندہ کی عظمت معنوی سی، ارضیک جسامتی نسبتندہ در۔ او ذرّہ بی صنعتیہ ہاوی اولیٰ فی
 او عظمت معنویہ ایہ بنا ایدہ، ارضی حمل ایدوب بنا ایتلمدہ عاجز قالما یا بقدر۔ عجباً او کافر منار، قلبندہ
 بویہ برکفری طاشیقہ عقل و ذکا ادا سندنہ بولونسی قدر بر احقاقہ وارمیدر؟

آقدا سہ! لہرشی ایچوہ آیای صورت و شکل وارد در۔ بری مادّیہ درکم، عادتاً بر کوملک کی لہرشیئک و ہودینہ کورہ
 قدرک تقدیریلہ یحیلمسہ شو کورونہ صورتاندر در۔ دیاری معقولہ درکم، بر شیئک یا سادیفی بر عمردہ
 مرور زمانہ دگسیدیریگی مختلف مادّی صورتانک اجتماعندہ تصور ایدیلہ بر صورت و لہمیہ در۔
 بر آتشک سرعتہ یوریلہ سندنہ حاصل اولادہ دائرہ و لہمیہ کی، لہرشیئک تاریخ حیاتی بیلدیرہ و قدرہ مدار
 اولادہ و مقدّرات اشیا دینیلہ شو ایلنجی صورت، معقولہ در۔ صورت مادّیہ اعتباریلہ لہرشیئک بر لہایتی،
 بر غایبی اولیٰ فی کی۔ صورت معنویہ اعتباریلہ بر لہایتی و کیزی بعضہ حکمتار ایچوہ بر غایبی دہ وارد در۔
 بناء علیہ لہرشیئک صورت مادّیہ سندنہ قدرت ربّانیہ اوستہ در، قدر مہندسدر۔ صورت معنویہ سندنہ ایہ،
 قدر مہرّدر، یعنی تکلیلاتک ہیزکیلیرینی ہیز۔ قدرت مقدّردر، یعنی او ہیزکیلیر اوستندہ یا بیلادہ
 تکلیلات قدرتندہ صدور ایدر۔

ای کافر! بونی ایستندکہ صوکرہ ایچہ دوشوہ۔ بر ذرّہ یہ تریزیکک صنعتنی اولر تلمہ قدرتک وارمیدر؟
 کندیلہ خالوہ اتخاذا یندیکک طبیعت و اسباب، لہرشیئک مختلف و متنوع صورتانرینی ییچوب دیکلمہ
 قدرتاری وارمیدر؟

باوہ، ای کوزدہ محروم کافر! شجرہ فلقنک ثمرہ سی وقوت و اختیار جہ اسبابہ اوستوہ اولادہ انسانہ،
 تریزیکک بوتوہ قابلیتارینی و یللیلارینی جمع ایتہ، دیکلمای بر شجرہ نیک اعضا لیرینہ او یغوہ بر کوملای دیکلمہ مزہ
 مالبوکہ صانع حکیم، لہرشیئک تمامی زمانندہ یک منتظم و جدید، تازہ تازہ کوملکاری ویشیل ویشیل
 ہلہلری کمال سرعت و سہولتہ یایار، کییدیر۔ فسجان اللہ! اوت، خالوہ منژہدر۔ لہرشیئک و ہودی
 امرینہ باغلی اولادہ اللہ منژہدر۔ لہرشیئک ایچ یوزی الندہ بولونانہ صانع منژہدر۔ بوتوہ مخلوقاتہ
 مرجع اولادہ صانع، منژہدر۔

آر قاسم! لہر موجودک اوستندہ صانع احد و حمدک بر سلسلہ، بر خاتمہ واردر۔ او موجودک صانع احد و حمدک ملای و اثر صنعتی اولدیغ شہادت ایدر۔ اوت، غیر متناهی امدیت سگم لرنندہ و حمدانیت خاتم لرنندہ، بالائز بچار موسمندہ صحیفہ ارضہ اور ولایہ سگمہ باقلہ، شو ذکر ایدر یلہ جک متسلل فقرہ لہر، جملہ لہر، اوستہ بی کونہ کبی کوستریور لہر و اظہار ایدریور لہر۔ اوت، صحیفہ ارضہ یک غریب، ہایمانہ بر ایجاد کور و نیور۔ بو کور و نہر ایجادک کوستردیگی قوت و فعالیت کور مک ایتسہک، شو کلمہ فقرہ لہر دقت ایت:

- (۱) یک عظیم و کنیسہ بر سخاوت مطلقہ دہ کطیور۔
- (۲) بر سہولت مطلقہ ایلہ بر انتظام مطلقہ ہیقیور۔
- (۳) مطالعہ بر انتظامہ و سرعت مطلقہ ایلہ میدانہ کطیور۔
- (۴) موزونہ و میزانلی اولاروہ بر وسعت مطلقہ دہ بولونویور۔
- (۵) کوزل بر اثر اولقلہ برابر، مطالعہ بر اوہوزلقہ دہ کور و نویور۔
- (۶) تعلو ایتدیگی شیلر یک قایسہ اولقلہ برابر، بویوک بر امتیاز مطالعہ و عدم التباس ایلہ یاییلیور۔
- (۷) محلّ تعلقی غیر متناهی اولقلہ برابر، اثر لرنندہ حرکتک کور و نیور، اہمہ شطہ دہ ہولہ کطیور۔
- (۸) افراد و انواع آراستہ بعد مطالعہ ایلہ برابر، توافق مطلقہ و ہودہ کطیور۔

آر قاسم! بو فقرہ لہر لہر بی تک باشیلہ اوستہ بی اظہار ایتلہ کافیدر۔ باقیانز:

- (۱) خارقہ بر سخاوتلہ و ال خارقہ بر ہسہ صنعتلہ ایجاد ایتلہک، محیط بر قدرتک خاصہ سیدر۔
- (۲) انتظاملہ برابر خارقہ بر سہولتہ ایجاد ایتلہک، لہج بر شیدہ عاجز اولمایانہ محیط بر علم صابنہ مخصوصہ دہ۔
- (۳) طاریلمسہ کبی غایت میزانلی اولقلہ برابر، معجزانہ بر سرعت مطلقہ ایلہ ایجاد ایتلہک، لہر شئی امرینہ و قدرتہ نسخہ ایدہ ذاتہ مخصوصہ دہ۔

- (۴) نوعلرک یک طاغینیوہ بولونمہ سندہ، یک کنیسہ بر تصرف ایلہ خارقہ بر ہسہ صنعت و علم و قدرتہ ایجاد ایتلہک، لہر شئیکہ یانندہ بولونانہ ذاتہ مخصوصہ دہ۔

(۵) کثرت و مبذولیتِ ایلہ برابر، لہر فردی صنعت اعتباریہ قیمتدار اولاد وہ خاوعہ ایتک، صولت بر زکینلہ
و غیر متناہی خزینہ مالک اولادہ ذاتہ مخصوصہ۔

(۶) افرادی زیادہ سیلہ قاریشوعہ اولقلہ برابر، التباس و فوقہ کعادہ امتیاز و تشخصلہ مظہر اولاد وہ
خاوعہ ایتک، لہر شیمہ بصیر و لہر شیمہ شہید و لہر بر فعلی کنڈینی دیار بر فعلدہ منع ایتیمہ ذاتہ
مخصوصہ۔

(۷) وکذا، ارضہ طاغنیوہ بولوناہ افراد آراشدہ کی اوراقلقلہ برابر، صورتجہ، وجودہ، تکیلا تجمہ آراشدہ حصول طہ
توافوہ ایلہ خاوعہ ایتک، کرہ ارضہ ید تہرقندہ، عامندہ، حکمندہ، حکمتندہ بولوناہ ذاتہ مخصوصہ۔

(۸) وکذا، نوعک کثرت افرادیہ برابر، لہر فردینی خاروہ کعادہ برہمہ خلقتہ مالک اولاد وہ ایجاد ایتک، قدر مطلقہ
خاصہ کم، از ہوہ، کوچک بویوک لہرشی اوکا نسبتاً بدر۔

کچہ فقرہ لک لہر بریشدہ، لہر شیمہ تک بر صانعک صنعی و صنعتی اولدیغہ دلالت ایدہ باشقہ بر آیت
دلہا وارد۔

اون، سخاوت ایلہ قوۃ اقتصادیہ آراشدہ و سرعت ایلہ میزانای اولوہ آراشدہ و اوہوزلوعہ ایلہ قیمتای اولوہ آراشدہ
و قاریشوعہ اولقلہ ممتاز بولونموہ آراشدہ تضاد وارد۔ بو ضد لری بر فعلدہ جمع ایتک، آنجہ قدرتی
حدس بر صانع قدیرہ مخصوصہ۔

خلاصہ: لہر فقرہ، تک باشہ خاتم امدیتی اظہارہ کافی اولدیغی حالہ، فقرہ لک لہیت مجموعی ظاہر
بر طریقہ اولی ایلہ خاتم امدیتی کوسٹیر۔ ایستہ بو ایضادہ [**وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ**
لَيَقُولَنَّ اللَّهُ ^(۱) آیت کریمہ سزک سڑی ظاہر اولمدر۔ یعنی او عنادلی منکرہ، "خالقہ سماوات و ارضہ کیمدر؟"
دیجہ صور ولدیغندہ، چار ناچار، "اللہ" دیجہ جلد۔

آرقداسہ! الوہیت، رسالت، آخرت، کائنات آراشدہ حقیقتہ تلازم وارد۔ یعنی ہونا دہہ بریسنک
وہود و ثبوتی، اوتہ کیسنک دہ وہود و ثبوتی استلزام ایدر۔ بریسنہ ایمانہ، اوتہ کیسنک دہ ایمانی ایجاب ایتدیر۔

اوت، مثلاً لہر برکاتہ سی برکتابی و لہر برحرفی برسٹری ایچریندہ طوتانہ برکتابک، کاتبسز و ہودی مملہ
دطدر. کائنات کتابی دہ نقاسہ ازینک و ہوب و ہودینہ باغلیدر. سرفوسہ اولمایانار آنجہ نقاسہ ازلیہ
ایمانہ ایتمہ کتاب کائنات شاہد اولدیلیلر.

وکنڈا، یک ہوہ صنعت مارقہ لری و نقہ و زینتارک غرائثنی متمل اولاسہ بر بنانک بانی و صاہب
و ہودی مملہ اولدیغی کی، بو عالمک و ہودی دہ صانعک و ہودینہ تابعدر. ضلالت سرفوسلغی ایلم
سرفوسہ اولمایانار، بونی بونسز تصدیقہ ایدہ مزلر.

وکنڈا، دکرلرک و فہرلرک یوزندہ شمک علانی کوسترہ قبار بقارده کی کونشک پاریاتی، شمک و ہودینہ
غیر ویردیگی مالدہ، شمک و ہودینہ انظاریتمک مملہ اولادیغی کی. عقایی بوزوہ اولمایانار ایچوہ، کمال انتظامہ
تحول و تجدد ایدہ شو کائناتک شہودی، بانی و صانعک و ہوب و ہودینک تصدیقہ اولدیلیلر. ہونلہ
شو محتشم کائناتی مشیئت و مکتیلم تأسیس و قضا و قدرینک دستورلویلم تفصیل و عادتک قانونلویلم
تنظیم و عیایت و رحمتک ناموسلویلم ترزیبہ و اسما و صفاتک جاوہرلویلم تنویر ایدہ، آنجہ و آنجہ بانی
و صانعدر.

اوت، خالقہ واحد قبول ایدیلدیگی تقدیردہ، کائناتک ذراتی و مرکباتی عددنجہ صوکسز الھارک قبولنہ
مجبوریت هاصل اولور. و عیہ زمانہ، لہر برالھک شو کائناتی خالقہ ایتمہ قادر اولمی لازمدر.
ہونلہ ذی ہیاتک لہر جزویسی، ذوی الحیاتک طئن، یعنی عمومہ بر فہرستدر. جزوی بی خالقہ ایدہ، طائی بی دہ
خالقہ ایتمہ قادر اولدیلیلر.

وکنڈا، ضیاسز کونشک و ہودی مملہ اولدیغی کی، الوہیت دہ تظاہرسز اولماز. الوہیتک تظاہری ایلم،
ارسال رسل ایلم اولور. وکنڈا، ہد کمال بالغ اولاسہ اک یوسک بر جمالک بیلمنہ سی، کورونشی، کوستریلمہ سی ایچوہ
رسولارک تعریفی لازمدر. وکنڈا، کمال جمال بالغ اولاسہ کمال ہسہ صنعت، رسولارک دلالتیلم بیلمنہ.

وَلَا ربوبیت عامہ عبودیت کلمہ ایستہ۔ بودہ ذوالجناہیں رسولک وحدت الہیہ فی خلقہ اعلامہ ایتہ لریلہ
مملکہ اولور۔ وَلَا برہمہ صلیبتک ایستای، یعنی آرزوی اولازمہ و برآینہ بولونمازہ و تعریف ایدیحی بر شخص
نوط ایتمزہ، اوندک ہستک کورونسی و کوسریلمی مملکہ دگدر۔ بودہ آنجہ رسولک واسطہ سی ایلہ اولور۔
ہونکہ رسول، عبودیتیلہ خالقک ہستہ آیتہدر۔ رسالتی جھتیلہدہ خلقہ اظہار و اعلامہ ایدر۔

وَلَا بر ذاتک ہواہرلرلہ و ذی قیمت اشیا لرلہ طولو خزینه لرینی آہوب خلقہ کوسرملک و عمرہ ایتک ایچوہ
و اوداتک قدرتی، زکینلانی و سلطنتی اعلامہ ایتک ایچوہ، آنجہ اوداتک ماعدہ سیلہ و ارادہ سیلہ و
امریلہ تعییہ ایدیلیمہ بر مأمور لازمدر۔ ایستہ اومأمور، رسولدر۔

آرقداسہ! بوصفتاری ہائز و بوقیفہ لری ال کامل کورہ سیلہ جک حضرت محمد عربی علیہ الصلاۃ والسلامہ
باشقہ، عالمہ بر شخص یوقدر۔ ال جامع، ال کامل، ال فاضل اوداند۔ صانع ذوالجلالی تمامیلہ تشریہ، تبلیغ،
تعریف، توصیف، اظہار، اعلامہ ایدہ، اوداند۔

عزیز آرقداسہ! شیدی، ایمانہ باللہ ایلہ آخرتہ ایمانہ آراستہ کی تلازم کلدک۔ ہاضر اول، دبطہ:
بر سلطانہ اطاعت ایدنارہ مکافات و عصبانہ ایدنارہ مجازات ایتمزہ، سلطنتی انھدام یوز طوقار۔ وَلَا
بر سلطانک صاغندہ لطف و مرحمتی۔ وصولندہ فقہ و تربیہ سی لازمدر۔ بومال، مکافات و مرحمتک
اقتضاسیدر۔ لھم تربیہدہ مجازاتی ایستہ۔ مکافات و مجازاتک منزلاری آخرتہدر۔

وَلَا یوکسک بر ملکیت و عدالت صاھی اولانہ بر سلطانہ، سلطنتک ساتی قصوردہ صلاقموہ ایچوہ، کندیسند
التجا ایدناری تلطف۔ و مالکیتک ہستنی کوسرملک ایچوہ ملکک حقوقی محافظہ ایدر۔ بوجہ ہتارک مھم بر قسمی
آخرتہ اولور۔ وَلَا لبالب طولو خزینه لری مالک و سخاوت مطلقہ صاھب اولانہ بر سلطانہ ایچوہ عمومی و دائمی بر
دار ضیافت لازمدر۔ لھم دہ آیری آیری احتیاج صاھبیتک دوام و بقا لرینی ایستہ۔ بودہ آنجہ آخرتہ اولور۔

وَلَا بر جمال صاحبی دائمی ہمسہ و جمالی کور ملک و کوسر ملک ایستہ۔ بویہ آخرتک و ہودینی ایستہ۔ ہونامہ
دائی بر جمال، زائل و موقت بر مشافہ راضی اولماز۔ اونکہ دہ دوائی ایستہ۔ بودہ آخرتی ایستہ۔

وَلَا یار دیم ایستہ یلارہ یار دیم ایتمک و دعا ایدنارہ جواب ویرمک خصوصندہ یک عیمانہ بر شفقت صاحبی
بر سلطانہ، ادنا بر مخلوقک ادنا بر ایستہ دیلنی در حال یایار، ویرر۔ البتہ بوتوہ مخلوقاتک الہ بویوک بر احتیاجنی
کمال سہولتہ یایار، ویرر۔ بویار عمومی والک مهم بر احتیاج آنجہم آخرنده ویریلر۔

وَلَا اجر آئندہ و فعالیتندہ آطلا شیلیورک، یک فارقہ بر اقتسام ایچندہ بر سلطنتی وارک، ملتک
اجتماعی ایچوہ یالار طار بر مسافر خانہ یایلمسہ۔ بو مسافر خانہ دائمی اولار وہ ملتی استیعاب ایدہ مز۔
لهم دائمی طولار بوشالیر۔ لهم بر امتحانہ میدانیر، لہر وقت دلشیر، تبدل ایدر۔ لهم سلطانک بعضہ
آثار صنعتہ و اماناتہ بعضہ نمونہ لہر کوسر ملک ایچوہ مجلسی وار۔ زمانہ زمانہ تحوّل ایدر۔ بو وضعیبتار،
بو طار منزل و میدانہ و مشہودہ صوکرہ دائمی منزللرک، ثابت سرائلرک، آھیوہ خزینہ لرک بولوندیفنہ و
سالنلرینک ثابت و دائمی قالا بقدرینہ بالبد اہم دلالت ایدر۔

وَلَا غایت دقت صاحبی بر سلطانہ، ملتک بوتوہ اعماللرینی و افعاللرینی و خدمتارینی و حاجتارینی
تمامیلہ یازار و یاز دیرر۔ و ملکنده جریاہ ایدہ لہر حادثہ نک و لہر واقعہ نک صورتلرینی و فوطوغرافلرینی آلدیرر۔
تثبیت ایوب حفظ ایدر۔ البتہ بو وضعیبت، بر محاسبہ نک، بر محاکمہ نک، بر مطافات و بر مجازاتک وقوعہ طہ جلنہ قطعی
بر صورتہ دلالت ایدر۔

وَلَا مطافات و مجازات حقندہ یک ہووہ تبار ایلہ یک ہووہ وعدلری و تہدیدلری وار۔ وادو وعدہ و تہدید ایدیلہ
سیر اصلا قدرتنہ آغیر کلنر۔ وادو سیر رعیتی ایچوہ یک ہووہ اہمیتلیر۔ البتہ سوز ویردیگی سیردہ خلاف اولما بقدر۔
ہونامہ خلاف الوعد، قدرتک عزتتہ ضددر۔

وَلَا هَد تواتره بالغ اولاه مخبرلرک اتفاقه و اجتماعینه کوره، او محتشم و عظیم سلطنتک مداری و جولانطاهی، آنجه آخرت مملکتیدر. بو کوهله منزللار و میدانلار، او محتشم و عظیم سلطنته دائمی بر مقام اولاماز. یونله بوی زائل، متبدل اولاه شیلر، او مستقر سلطنته مقر اولاماز.

اوت، او هشتای سلطانیه، شوکوهله منزللارده و میدانلارده یوقه شیلر، یوقه اجتماعیه، یوقه افتراقیه کوسریور. فقط بالذات مقصد اونار دظاردر. اونلار، آنجه آخرتک میدانه آبرنده وقوعه طریقه هالارک و امرلرک نمونه لرینی کوسرملدر. یونله او محشر عظیمده یایلاهور، معاملر، بو کوهله نمونه کوره جریانه ایده جلد. دیمک بو منزللارده کوسریلر فانی، زائل هالار، او عالمده باقی و دائمی نمره لر دیره جلد.

اوت، او سلطانک شوفانی منزللارده و قورقونج میدانلارده کوسردیای حکمت، عنایت، عدالت، رحمت و شفقتک فوقنده بر درجه ناک بو فانی عالمده تصویری اطمین خاریدر. البته بوقدر یوکسک و کیسه خارقه صنعتلر، دائمی مکنلری، ثابت مکنلری و زوالسز آلنلری ایستلرک، او بویوک حکمت و عدالتک حقیقتلرینه مظهر اولونلر. والا، شوکور ونهم حکمت و عنایت و مرحمتک نظری لازم طیر. و عینه زمانده حکمت و عنایتکده ظهور ایده بوقدر فعللرک صاحبک، حاشا ثقه حاشا، ظالم، غدار، سفیه اولدیغن ذهاب ایدیلمک لازمدر. بویسه انقلاب حقیقی استلزام ایدر.

وَهَلَا شو موقت منزللرک سلطنت دائمیه مقر اولاهور بر شرط کیره جلنه یلک یوقه دلیللر، برهانلر واردر. مع لهذا، بو عالمی ایجاد ایدوب، اوتکی عالمی ایجاد ایتیمک. و بو کائناتی وجوده کتیروب، اوتکی کائناتی وجوده کتیریمک. بو دنیای یاراتوب، اوتکی دنیای یاراتماس امانی بوقدر. یونله ربوبیتک سلطنتی، مکافات و مجازاتی ایست.

وَلَا صانع عالمک هر شیئی ایچنه آلمه و هر شیئی استیلا و استیعاب ایتیم بر رحمت و اوسعی واردر. والدلرک اولادلرینه، حتی بر جهنده نباتاتک اولادلرینه اولاه شفقتلری و کوهله ضعیف یاور و لولرک سهولت رزقلری،

اور رحمتك در یاسنده بر قطره در. او بحر رحیم عظمك اهسانه ایندیگی شوفانی دنیاده، بوقیصه عمرده، بوقدر زحمت و
 بلازلر قاریشیه زائل و غیر ثابت اولاده شونعمتلرله، ابدی بقای یتیمه انسانلر آاسنده مخالفت وارد. و عینه زمانده
 اعاده ایدیللمك اوزره زوال، نعمتی نغمه، شفقتی زحمت، محبتی مصیبت و لذتی ألم و رحمتی عذاب
 قلب ایدر.

وَكَلَّا، عالمده کورونه تصرفاتده آشلاشیلیوركم، صانع عالمك يك یوكسك جلالی و عزتلی بر هیئتیی واردركم،
 عبودیتله صانع تعظیم یتیملرک و یا استخفاف ایدنلرک تأدیبارینی (تأخیر و اهمال یتیم بیلر) اهمال یتیم.

وَكَلَّا، او سلطانك امرلینی، نعیبارینی قیمتز کوروب ایمانه ایله امتثال یتیمینلره و عبادتله کندیبارینی سودیرمینلره و
 شکرانه حرمتده بولونمایانلره، ربوبیتك ابدی قرار کهنده البته بر دار مجازاتی اولاهقدر.

وَكَلَّا، بوتوه مخلوقانده کورونه همه صنعتلرده، انتظاملرده و اهتماملرده و لهرشیده تعقیب ایدیللمکده
 اولاده مصاحبتلرده و فائده لردده آشلاشیلیوركم، کائنات، تحت تصرفنده بولونانه صانع ذوالجلالده
 يك بویوک بر حکمت عامه واردركم، اطاعت ایله التجا ایدنلرک بویوک تلطیفاره و انعاماره مظهر اولاهقدری
 او حکمت عامه نك اقتضاسنددر.

وَكَلَّا کوریوزرك، لهرشی لایوه اولدیغی موقعده وضع ایدیلیور. و لهرهوه، هوه صاحبنه ویریلیور. و لهر احتیاج
 صاحبنك حاجتی یتیمدیگی کی یا ییلیور. و لهر سؤال ایدنلرک مطاوباری، بالخاصه استعداد لسانیه و یا احتیاج
 فطری لسانیه و یا اضطرار لسانیه اولوه بولانلر ییلیور. بویله عالی اثرلری کورونه عدالت صاحبی بر سلطان
 بر محکم کبر لازمدرک، ربوبیتك مالکیتی ایله حقووه عباد محافظه ایدیلییه. چونکه فانی اولاده شودنیا منزلی،
 او بویوک عدالت حقیقیه مظهر اولامان. اویله ایه، او بویوک سلطانه عادل ایچوه بر هنت باقیه و بر جهنم دائم
 اولاهقدر.

وَلَا کوریوزکم، بوعالمک صاهبی، یایدیفی نهایتن فعللرک دلاتیله، فارقه بر سخاوت صاهبی اولدیفی کی، نور و ضیایله طولو کونشار و میوه لرله و ثمره لرله حامله اشجار و آغاهاو منللو یکه یووه خزینه لری واردر. بناء علیه، بوابدی سخاوت و توکمنز ثروت، ابدی بر ضیافتکلی ایست. لکم بوضیافتکلهک دوامی ایست. لکم محتاجلرک دوام و بودلرینی اقتضا ایدر. زیرا نهایتن کرم، نهایتن اعتنا و تنعمی اقتضا ایدر. بوهالایم، احسانه و انعامه مستدار و محتاج اولانلرک دوام و بودلرینی ایست.

وَلَا شو معجزه لی و هکمتی افعال کریمانک تظاهراتنده آشلاشییورکم، صانع فاعلک یکه کیزی کمالاتی واردر. و دائما او کمالاتی انظار عالم عرصه و شهر ایتک ایست. یونله دائمی بر کمال، دائمی بر تظاهرایله تقدیر ایدییبارک دوام و بودلرینی اقتضا ایدر. یونله عدم مطلقه نامزد اولانه انسا، کمالاته قیمت دیرمز. او کمالاتی استحسانه و تقدیره بدل، استیقال و تحقیر ایدر.

وَلَا بو کوزل، مزین و منور مصنوعاتک صانعک مجرّد معنوی مثلن بر جمالی واردر. و اونک او مثلن و مخفی همه جمالک یکه یووه محاسنه و لطافتی واردرکم، قیسه عقللرینز اونلری ادرک ایده مز. از جمله: او جمالك کثیف آینه لرندمه بری سطح ارضدر. بوسط ارضه لهر عرصده، لهر موسمه، لهر وقتده دائما تجلی ایتلمده اولانه او مخفی همه جمالك جلوه لرینک کولله لرینی دائما تشهر، توصیف، اعلاسه و اظهار ایدیور.

وَلَا هقائقه ثابت دندرکم، یوکسک بر جمال صاهبی، بالذات کندی جمالی کندی کوزیله و بالواسطه باشقه لرینک کوزلیله جمالی و جمالک اینجه لقلرینی کورمک ایست. بناء علیه جمال سرمدی و دائم اولورسه، لکم مال او جمالك اینجه لقلرینی کورسته آینه لرکده ابدی و دائم اولم لری ضرور ایدر. یونله باقی بر همه، فانی بر متاقه راضی اولماز. زیرا زائل و فانی بر عاشقک ابدی و باقی اولانه محبوبنه محبتی عداوت قلب اولور. اوت، انساہ ائی ویا فهمی یتسمد یای کوزل بر شئی، کنذینی تسلای ایتک ایچومه تقبیح ایدر. بو اعتبارله، بوعالم، صانعی استلزام ایندیگی کی، صانعده عالم آخرتی استلزام ایدر.

وَلَكِنَّا، بو عالمك صانعده يك رهيانه بر شفقّت وارد. زيرا كورسيور كره، بو عالمده يارديم ايستيمه بر
 مصيبتزدهيه كمال سرعتله يارديم ايديليور. درگاه عزتته التجا ايديه قورتولويور. سؤال ايديه سائلارك
 ايسته دكاري ويريليور. ان عادي بر ذي هيالك سسي ايشيديليور و حاجتي قبول ايديليور.

ايسته بويله بر شفقّت صاحبي، نوع بشرك ان بويولنك ان بويول، ان لازم، ان ضروري، ان شديده بر حاجتي
 هقنده، بوتومه انسانه نامه يايديغي دعاده ايستديلي جنتي و سعادت ايديري و بعث بعد الموت يايهاقدر.
 بالخاصه اورئس محترمك^{ص ۴} عمومي دعاسنه، بوتومه ذوي الحيات و بوتومه مخلوقات آميمه آميمه ديورلر.

باوه، اودات اويله بر مقصد و اويله بر غايه ايجومه سعادت ايسته يور، دعا ايديسيور كره، انساني و بوتومه مخلوقات
 اسفل سافليه اولاسه فناي مطلق سقوطده، قيمتزر لكده، فائده زلكده، عبثيتده قورتاروب،
 اعلاي عليتبه اولاسه قيمته، بقايه، علوي وظيفه، مكتوبات حمدانيه اولسي درجه سنه هيقاريور.

باوه، لهم اويله يوكسه بر فيزاستمداد طارنه ايله ايسته يور كره، لهم اويله طائفي بر خياله استمداد طارنه ايله يالواريور كره،
 كويا بوتومه موهوداته، سماداته و عرشه ايشيديروب و هده كتيريور. دعاسنه **آميه! اللهه آميه!** ديديريور.
 عجا بوتومه بني آدمي آرقه سنه آلاسه و شوارمه اوستنده طوروب عرشه اعظمه متوجهاً ال قالديروب نوع بشرك
 خلاصه عبوديتني جامع حقيقت عبوديت احمد^{ص ۴} ايجنده دعا ايديه شوشرف نوع انسانه و فريد كومه و زمانه
 اولاسه فخر طائفات نه ايسته يور، ديتله يلم:

باوه، كندينه و امتنه سعادت ايديه ايسته يور. بقا ايسته يور. جنت ايسته يور. لهم موهودات آيينه لرنده جمال لريني
 كوستره بوتومه اسماي قدسه الهيئه ايله برابر ايسته يور. واد اسماده شفاعت طلب ايديريور، كورسيور سكه.
 اگر آخرتك هاسبز اسباب موهبي و دلائل و هودي اولماسه بيلم، ياللز بو ذللك تك دعاسي، بهار بمنك ايجادی قدر
 فالعه رهيكم قدرته قولاي كله شو جنتك بناسنه سببت ويره جلدی.

ديكم، ناصلاكه اودنك رسالتی، شودار امتحانك آهيلمه نه سببت ویردی. **[لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلَاكَ]**^(۱)
 سرينه مظهر اولدی. اودنك عبوديتي دغي، اوتنه كي دار سعادتك آهيلمه نه سببت ویرمدر.

**[اللَّهُ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى ذَلِكَ الْحَبِيبِ الَّذِي هُوَ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَ فَخْرُ الْعَالَمَيْنِ وَ حَيَاةُ الدَّارَيْنِ وَ وَسِيلَةُ السَّعَادَتَيْنِ
 وَ ذُو الْجَنَاحَيْنِ وَ رَسُولُ الثَّقَلَيْنِ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَ عَلَى إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ آمِينَ]**^(۲)

و کذا، بو عالمک کلیسه و کیدیشانده و بوتوه مخلوقاتک بر لهدف سوقنده و سماوی و سفای بوتوه اجرامک بر قدرته باعلی و مستخر اولمسنده یک بویوک بر سلطنت اثری کور و نویور. و بونده آشلا شلیسورک، موبودانده تصرف ایدیه صانع عظیم ربوبیتی ایچنده فارقه بر سلطنتی واردر. هالبوک بو دنیا منزی دائماً تحولاته و زواله معروضدر. هالانک بو دنیا منزی مافرا ایچوه یا یلمسه بر فاندکر، دائماً طوب بوشانیور. نه کندینک ثابت بر شقی وار و نه ده ایچنده طورانلرک بر قراری واردر. صانع عالمک غریب و عجیب صنعتارینک نمونه لرینی شهر و اعلامه ایچوه تحولاته فانی قالمایانه بر مشهوردر. بو اعتبارله او فاندکه و او مشهورده اجتماع ایدیه انسانلر ثابت قالاچوه دگلر. هونله مکناری ثابت دگلر.

ایسته بو حال و شو وضعیت، بوفانی منزله صوکره او سرمدی سلطنته قرارطه اولوه اوزره ثابت، باقی، سرمدی جنتلرک، سرایلرک، سعادتلرک اولاهغه قطعی بر دلالتله شهادت ایدر. هونله فانی، باقی مدار و مقام اولماز.

اوت، بر مِلْطَه کلوب کیده مافرا ایچوه یولده یایدیغی بو منزل و بو منزله اوتورانه مافراک باقیلیدیغی زمانه کور و لیسورک، میسیونلرک لیه صرفیلیم یا ییلاسه بو منزل، یک آت بر زمانه ایچوند. و بو منزله کی زینتلر و قیمتی شلر، لهب صورت و اورنقلدر. مافرا ایسه، اونفیس طعاملرک و میطارک بالانزطادینه باقیسورلر. قاریلارینی طوبو اچوه درجده بیم یورلر. و لهر بر مافرا، کندی خصوصی مالکینه سیله بو منزله کی زینتلرک رسمارینی آلیسور. و مِلْطَه کیزلی مأمورلری، اونلرک بوتوه حرکات و افعال و معامالارینی یازیورلر. و او ملک لهر موسمه میسیونلرجه او زینتلری، او کوزل شلری یایی کلمهک مافرا ایچوه تخریب و تجدید ایدیسور. و کذا، یک هوه غریب و عجیب شلر کور و نویور.

ایسته بو وضعیت کوستریک، بو موقت منزل صاحبک یک یوکلک قیمتی ابدی و سرمدی منزللری، دائره لری، سرایلری واردر. بو کوچهک منزله کور و نه شلر، هالار، مافرا ایبدی منزللرده کی یوکلک شلره تشبیه ایچوه کوستریله نمونه لردر.

کذاک، بو دنیا منزلک و ایچنده اوتورانه انسانلر احوالنه دقت ایدیلرسه آشلا شلیسورک، بو دنیا ابدی قالمه ایچوه یارادیلمسه بر منزل دگلر. آنجه جناب هقله ابدی و سرمدی اولمه دارالسلام منزلنه دعوتلی اولمه

مخاوفاتك اجتماعی ایچوه بر خاند، بر بظام صالونیدر. بودنا منزلده کورونه لذت شیار، لذت و ذوق ایچوه دگدر لر. هوناه وصالرینک لذتی، فراقرینک المنه مقابل کلیمز. مع لهذا، اولدئارده هیچ کیم تام معناسیلر مرادینه نائل اولاماز. یالذتارک عمرکی قیصه در. ویا انسانارک عمرکی قیصه اولدیغنده مرادینه یتیمز لر. آنجه اولدئار و اونفیس شیار، عبرت و شکره سوه ایچوند لر. هوناه اولار، جناب حقک اهل ایمانه ایچوه جنتارده اهفاد ایندیگی حقیقی نعمتاره نمونه لرد لر.

واو مزیمه مصنوعات فانیه، فنا و عدم ایچوه دگدر لر. آنجه اولارک صورتناری و مثالاری، معناری و نتیجهری آلسینر. عالم بقاده اهل بقا ایچوه ابدی منظره لرک یاییلم سنه مدار اولور. یافود ابدی عالمده صانع ابدی ایسته دیگی شقلا ره صوقار. هوناه او مصنوعات، بقا ایچوند لر. اولارک او ظاهری تولوماری و قناری، وظیفه لرنده ترفیصدر، اعدام دگدر. اوت، اولارک تولوماری فنا تصور ایدیلر بیلر، یالانز بر جهنده فنا کیدر لر. هوه جهند لر باقی قالیر لر.

مثلا قدرت ازلیتک یار ایدیغی شوکوزل کل هیچکن بافه. اوت، ناهل بر طلمه آغیزده هیقار هیقماز ظاهرأ فنا کیدر سده، اللھک اذنیله قولاقارده، کاغذ کرده، کتابارده میلیونلر تمثالاری قالیدیگی کی، عقلارده ده عقلار عددنجه معناری قالیر.

کذلک، اوکوزل کل هیجکی قیصه بر زمانده وظیفه سی تمام اولور اولماز صولار، تولور، کیدر. اما اونی کورمه بوتومه انسانارک قوه حافظه لرنده و خلفیه عامله اولانه تخومارنده صورتناری، معناری باقیدر. دیمک اوکل هیجکنک تخومی اولومه، قوه حافظه لر اولومه، اوکل هیجکنک صورتنی، زینتنی، منزلتی حفظ ایچوه برر فوطوغرافدر لر. و بقاسی ایچوه برر منزلدر لر.

ای آرقداسه! انسانده باشی بوسه، سرری، صاهسز بر هیوانه دگدر. آنجه اولنک ده بوتومه حرکاتی و افعالی یازیلیسور، تثبیت ایدیلسور. و اعمالنک نتیجهری حفظ ایدیلسورک، محاسبه کبراده اولما کوره درجه آلسیه. خلاصه: لهرکوز موسکنده یاییلاسه تخریجات، کلیمک بهار موسکنده یلیسه کلیمه مافکره بر تدارک ایتک ایچوند لر. و برنوع ترفیص و اذتاردر.

وَلَا، بوعالمده تصرف ایدنه صانعک اویله بر کتاب مبینی وارکم، کوچهک بویوک نه وارمه او کتابده یازیلیمشد، حفظ ایدیلیمشد. او کتابک قانونامنده عالمده کورونه یالانز نظام و میزانه قانونامینه باوه. اوت، کورسوزکم، هر هانای موظف بولونانه برشی، وظیفه سنده ترغیص ایدیلیمشد دائره وجودده هیقار. فقط فاطر حکیم، اونک هوه صورتامینه لوح محفوظامده تثبیت ایدر. و تاریخ هیاتی تخومده و نتیجه سنده نقشه ایدر. و یک هوه غیبی آینه لوده ابقا ایدر. مثلاً بر شجره، میوه سیاه حامله اولدیغی کی، تخومی ده میوه سیاه حامله در. دیمک آغاجک بنیه سنده ثمره سی مهور اولدیغی کی، تخومده ده ثمره مهور در. و لَا، وجودده هیقاصه یک هوه سیدر، انسانک قوه حافظه سنده مهور قالیر. ایسته بو مثالامده حفظ و هفیظیت قانونی نه درجه اهاطه کی اولدیغی آشلا سیدر.

اوت، مهوراتک صاحبی، یک بویوک بر اهتمام ایله ملکنده جریانده ایدنه هرشی تحت حفظ و محافظه سنده آلمشد. و عالمیتک محافظه سی اچوه صولس بر دقتی وار. لهم ربوینتده تام بر انتظام و سلطنتی وارد درکم، ال ادنا بر هادیتی، ال عادی بر خدمتی یازار و یازدیرر.

ایسته بودرجه اهاطه کی و اهتمامی بر حفظ قانونی، البته عالم آفرنده یایلاجهوه بر دیوانه محاسبه اچوندر. و اودیوانه محاسبه باقار. شو محافظه قانونی بوتومه اشیاده جاری اولدیغی کی، مخلوقاتک ال اشرفی اولده انسانده شاملدر. هونله انسانه، جناب حق ربوینت عائد شئونات و احواله شاهددر. و مخلوقاتک جماعتی اچنده اللهک برلانه دللدر. و مهوراتک تسبیحاته شاهد و خلافت کبر ایله تکریم و تشریف ایدیلیمشد. انسانه، بو کرامته و بوشرف نائل اولدیغی هالده، کنیزی باشی بوسه و غیر مستول بیر اقلیمده هقدر. اونک ده دیوانه محاسبانه یک قاریشیمه حسابی وارددر. اونده قور تولد قدسه صولکه، مستحق اولدیغی یره

کیره هکدر.

اوت، قدرت ازلییه نسبتله، تولومده صولکه هرک کلمه سی، کوزده صولکه بهارک کلمه سی کبیدر. اوت، نباتات کی انسانک ده بر کوزی، برده بهاری وارددر. اوت، کجه زمانده وقوع کلمه اولده معجزات قدرت، صانعک بوتومه امکنات استقبالییه قادر اولدیغنه شاهد و برهانامدر.

وَلَا بوعالمک مالکی، کندی قدرتہ یک قولی و یک الھویہ و عبادینہ فوقہ العادہ حکم و یک شدیدہ الاحتیاج اولادہ ہرک تبار بتبار وعدندہ بولونخند۔ معلومدرکہ، خلف الوعد، قدرتک عزتہ، ربوبیتک مرحمتہ ضددر۔ زیرا وعدک خلافی یا محوہ یا جھلک علامتیدر، و یا عجزک علامتیدر۔ بوہال ایہ، قدر مطالعہ و حکیم مطالعہ اولادہ ذاتہ محالدر۔

مع هذا، انسانک ہرک نباتاتک ہرک کبیدر۔ نباتاتک ہرک کورہ، انسانک ہرک ناصل انظار ایدر؟ صانع عالمک ہرک ایجادینہ اولادہ وعدی ایہ، بوتوہ انبیانک تواتریاہ و بوتوہ انسانک اجماعیہ ثابت اولدیغی کی، قرآنک لسانہ ثابتدر۔

ازجملہ **[اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ كُمُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا]** ^(۱) اولادہ آیت کریم، بویول بر شدت و قوتہ ہرک ایجادینہ سوز و ریور۔ فقط بعضہ انسانہ یک ناکور درکہ، بوتوہ موجودات او مالک المطلق سوز لرینک صدقہ و حق اولدیغہ دلالت ایندیگی حالہ، او ناکور لر تصدیقہ ایتورلر۔ کندی ہذیانارینہ و احق قارینہ اعتماد ایدرلر۔

وَلَا بوعالمہ یک احتشامی بر ربوبیتک آثاریلہ شععی بر سلطنتک شعاعی کور و غلدہ در۔ اوت، کوریورزکہ، قوجہ ارضہ سکنتیلہ برابر، اہلی، ذلیل، مطیع بر حیوانہ کی اور ربوبیتک امری آئندہ بسانیر۔ کوزدہ ٹولسی، بھاردہ دیریلسی و بر مولوی کی رقص و حرکتی و سائر بوتوہ ایلمی، او امرہ تابع اولدیغی کی، شملکہ وہ سیاراتیلہ برابر تنظیم و تسخیری و سائر وضعیتیاری او امرہ باغلیدر۔

ہالبوکہ عظمتی شور ربوبیت سرمدیہ و بوسلطنت ابدیہ، بویام ضعیف، زائل، موقت تملار و اسلار اوزرینہ بنا ایدیلمز۔ و بوسبطل، بلالی و کدری فانی دنیا اوزرینہ قائم اولاماز۔ آنجہ بودنیا، او عظمتی ربوبیتک یک عظیم و کنیسہ دائرہ سی ایچندہ انسانلاری تجربہ و امتحانہ و قدرتک معجزہ لرینی تشہیر و اعلامہ ایچوہ فور و لمہ موقت بر منزلدرکہ، تخریب ایدیلاوب یک معظم، غایت کنیسہ ابدی و باقی بر عالمہ جزء اولوہ ایچوہ تبدل ایدیلم جلد۔ بناء علیہ بوتبدلات مقررہ اولادہ، یعنی بوتبدلات سرکیسی اولادہ عالمک صانعی ایچوہ، تفسیرسن، ثابت بر عالمک و ہودی ضروریدر۔

مع هذا، ظاهرہ حقیقتہ کہ ارواح نیرہ اصحابی و قابو منورہ اقطابی و عقول نورانیہ اربابی و قرب
 حضور الہیدہ داخل اولادہ، اودان ذوالجلالک مطیعہ ایحوسہ بردار مطلقات و عاصیہ ایحوسہ بردار مجازات
 اھضار ابتدائی و یک قوتی و عدلیہ، یک شدتلی تھدیدگری اولدیغنی

قطعی اھضار ایدیورلر.

معاومدرک، وعدری ایفایتمک برڈلدر. فالوہ عالم، ذل و ذلتہ منزهدر. وعیہ زمانہ، او حقیقتی
 اھضار ایدہ اھل حقیقت و انبیاء و اولیاء و اصفیاء جماعتلرینہ، طغئات (بوتوہ آیاتیلہ و طلماتیلہ ظہیر اولدورہ)
 اولدرک اھضار لرینی تأیید و تقویہ ایدیور. ای انسانہ! بو خبردہ دالھا طوغری بر خبر و بوسوزدہ دالھا طوغری
 بر سوز وارمیدر؟

وکنذا، بو عالمک متصرفی، طار و موقت شوارصہ میدانده، عالم آخرتک بویوک میدانده ہوہ مثال لرینی
 و ہوہ نمونہ لرینی لھروقت کوستیور.

ازجملہ: بھار موسندہ ارضک سطحده یا بیلاہ بنای شمرہ دقت ایت. اوت، آلتی کونہ ظرفندہ، اوقار شیوہ
 بنالانک تخوملرندہ ٹولسہ، ہورومہ، غیب اولسہ اولادہ جدری غلطز، افتلاطز، کما فی السابہ
 انشاء اعادہ ایتقلہ، ارضہ میدانده بنای شمری یا یاہ قدرت، سموات و ارضی آلتی کونہہ فاعلہ ایتلمدہ
 عاجز دظدر. و او قدرتہ نظرًا کوز اشارتی قدر قوی اولادہ شمرانسانی یا عاصمہ

امطانی وارمیدر؟

اوت، شمر بنائیدہ کلمہ لری و یازی لری تمامًا سیلینسہ اولادہ اوج یوزیک صحیفہ، برلکدہ، بلا فلفط
 ولا غلط، قیصہ بر زمانہ اسکی یازی لرینی اعادہ ایدہ بر قدرتہ تک بر صحیفہ عبارت اولادہ شمرانسانی
 آغیر کطیری؟ هاسلا!

ایستہ او قدرت صاحبک لسانہ قرآنہ ایلہ امر ابتدائی [**فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا**
إِنَّ ذَلِكَ لَحِجَّتُ الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^(۱) آیت کریمہ، بو مسئلہک حقیقت اولدیغنی صراحتہ

شہادت ایدر.

ای عزیز آرداسہ! جناب حق شوق تشریفاتندہ و شوق ناستندہ آشلا شیدایہ، ارضہ میدانندہ یابیلاہ بنای عشق و نشر و سائر اجتماع و افتراق، مقصود بالذات دگر لر۔ چونکہ اوتہ کی عالمک میدانہ کیرندہ یابیلاہ او ببولک افتخالیہ فیصہ بر زمانہ یابیلاہ شوق جزوی و غیر ثابت بو ثمرہ لر آراستہ اختلاف وارد۔ آنچه بو جزوی ثمرہ لر، بر طاقیم مثال و نمونہ لودر کہ، بونارک صورت و نتیجہ لر اوزرندہ او مجمع کیردہ معاملہ لر تطبیق و اجرا ید بیسہ۔ دیک بو فانی شیارک صورتاری، او عالمہ باقی ثمرہ لر ویرہ جلد۔

و کذا کور یوزر کہ، صانع سرمدی و سلطانہ ابدی، شوق اهدام میال منزلارده و زوال محکوم میدانندہ اولیہ بر حکمت بالہمہ نک و بر عنایت ظاہرہ نک و بر عدالت عالیہ نک و بر مرحمت جامعہ نک آثارینی اظہار ید یوزر کہ، قابی باصلاحہ، کوزی کور اولامہ براناسہ، عیبہ البقیہ آشلا لر کہ، او حکمتدہ دها المل بر حکمت اولاز۔ و او آثاری کورونہم عنایتدہ دها اجمل بر عنایت قابل دگل۔ و او اماراتی کورونہم عدالتدہ دها اجل بر عدالت یوفر۔ و او ثمراتی کورونہم مرحمتدہ دها اشمل بر مرحمت تصور ید یاز۔

اولیہ ایسہ، او سلطانک مملکتدہ دائمی مکانر، ثابت مکانر، دائمی مقیم سالنار بولونخازسہ، شوق کورونہر حکمت، عنایت، مرحمت و عدالتک قلب و فکر صاحبہر پنجہ نظر لر لازم کلیر۔ و عیبہ زمانہ او افعال حکیم صاحبہک، هاشا، سفی، ظالم اولہ سنی استلزام یدر۔ بو حال ایسہ حقیقتی ضدینہ قلب یدہ بر محالدر۔

ای سوز لیمی دیکلہ بر آرداسہ! شرک و ہودینہ وقوعنہ دائرہ دلایلرک شوق ذکر یدیلہ قلمدہ، امارہ لہ منحصر اولد یغنی ظہر ائمہ۔ قرآنہ کریمک کوستردیلگی غیر متناہی امارہ لودہ استخراج یدیلہم حقیقت شودر کہ: خالقنر، شوق موقت دنیا مشہرندہ دائمی اولادہ ربوبیتنک ثابت قرار کالہنہ بزرگی نقل یدہ جلد۔ و بو سیال محلاتی، سرمدی بر محلاتہ تبدیل یدہ جلد۔

وینہ ظہر ائمہ کہ، ہشی و آخرتی اقتضا یدہ، اسمای ہندادہ بالانز (حکیم، کریم، رحیم، عادل، حفیظ) اسمایدر۔ بلکہ کائناتک تدبیریلہ علاقہ دار اولادہ لہر بر اسم الہی، آخرتی و ہشی اقتضا یدر لر۔

خلاصہ: ہر مسئلہ سی اولیہ بر حقیقت در کہ، جلالیہ، جمالیہ، اسماویہ فالوہ ذی شامہ بوتوہ کتب سماویہ ایلم، انبیاء و اولیاء و اصفیائیک اجماعیہ نفیہ ایدہ قرآنہ معجز الیہ بوتوہ براہینیلہ و فخر طائت حضرت محمد ^ص امل الخالوہ و اشرف الانسامہ بوتوہ معجزاتیلہ ہرک کلمہ جلمہ اتفاقہ حکم ایتدکاری کی۔ شو طائت دخی، بوتوہ آیاتیلہ و کلماتیلہ ہرک و ہودینہ و ایجادینہ شہادت ایدینور۔

اوت، لہر بر جزئیک جزوی اولسوہ، کای اولسوہ، جزء اولسوہ، کل اولسوہ، ایک و جہمی دارد۔ بر وجہیلہ خالقہ باقار، و ہدایتہ دلالت ایدر۔ دیگر وجہیلہ دہ آخرتہ ناظر در کہ ہرک، آخرتک و ہودلرین ایست۔

مثلاً بر انسامہ، کندی و ہودیہ و عہہ صنعتیلہ صانعک و ہوب و ہودینہ و و ہدیتہ دلالت ایتدکاری کی۔ آمال و استعدادلری ایدہ قدر اوزانغی مالہ، یک سرعتہ ثلوم و زوالی ایلم دہ، آخرتک و ہودینہ دلالت ایدر۔

لہم بوتوہ موجدانہ کورونہ انتظام حکمت، تزییہ عنایت، تلطیف رحمت، توزیہ عدالت، صانع حکیمک و ہودینہ و و ہدیتہ شاہد اولدقاری کی، آخرتک و سعادت ایدینک دہ ایجادینہ و ہودلرین دلالت ایدر۔

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَةِ السُّعَدَاءِ وَادْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ بِشَفَاعَةِ نَبِيِّكَ الْمُخْتَارِ

فَصَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ كَمَا يَلِيقُ بِرَحْمَتِكَ وَبِحُرْمَتِهِ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ دِينَنَا

أَمِينَ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^(۱)

• ﴿ تَوْحِيدُ دُرُزَنْدِهِ بِرَقَطْرِهِ ﴾ •

[افادہ مرآم]

معلومہ کہ انسان، حسب القدر ہوجہ بولارہ سولہ ایدر۔ و او بولارہ ہوجہ مصیبت و دو شمانارہ راست کایر۔
 بعضاً قور تولور، بعضاًدہ بوغولور۔ بہرہ قدر الھینک سوقیلہ عجیب بر بولہ کیرمدم۔ ویک ہوجہ بلارہ
 و دو شمانارہ تصادف ایتم۔ فقط عجز و فقریمی وسیلہ یابارہ ربہ التجا ایتم۔ عنایت ازلیہ بنی قرآن
 تسلیم ایندی۔ قرآنی بک معلم یایدی۔ ایستہ قرآنندہ الدیغم درسار سایہ سندہ او بلارندہ خلاص اولدیغم کی،
 نفس و شیطانہ یایدیغم محاربہ بردہ مظفراً قور تولدم۔ بوتوہ اهل ضلالتک وکیل اولارہ نفس و شیطانہ
 ایلک مصادم [سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ^(۱)] کلمہ لوندہ
 وقوع بولدی۔ بو کلمہ لورک قلہ لوندہ تحفہ ایدرک او دو شمانارہ مناقہ لره کیریمدم۔ لھر بر کلمہ دہ اوتوز
 دفعہ میدانہ محاربہ سی وقوع کلدی۔ بو رسالہ دہ یازیلارہ لھر بر کلمہ، لھر بر قید، قراندیغم بر مقرریتہ اشارندر۔
 وینہ بو رسالہ دہ یازیلارہ حقیقتہ، ضد لیرینہ بر اطمینان وھی قالمایاجہ درجہ دہ یازیلیمدر۔ اوزوہ بر حقیقتہ
 دلیلی ایلم برابر، بر قیدلہ ویا بر صفتہ اشارت یایلیمدر۔

افطار: بو زمانک جریانی، بنم کی ہوقارینی قہار لره آئمدر۔ اہ ساء اللہ بواتر، اللہک اذنیلہ اوناری
 قور تاراجہ امیدندہیم۔

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى نَبِيِّهِ ^(۲)

بو رسالہ [درت باب] ایلم بر [خاتم] و بر [مقدم] اوزرینہ ترتیب ایدیلیمدر۔
 [مقدم] فرہ سنہ لک عمرمدہ، اوتوز سنہ لک تحصیلمدہ، یالانز درت کلمہ ایلم درت کلام اولگندم۔
 تفصیلاً بیلمہ ایدیلیم جلد۔ بورادہ یالانز اجمالاً اشارت ایدیلیم جلد۔
 کلمہ لوندہ مقصد [معنای حرفی، معنای اسمی، نیت، نظر] در۔ شویلم کہ: جناب حقک ماسوائہ، یعنی
 کائنات معنای حرفیہ و اونک حسابہ باقوہ لازمدر۔ معنای اسمیہ و اسباب حسابہ باقوہ فطارد۔

اوت، لہر سنیك ایلک جھتی وار۔ بر جھتی مقہ باقار۔ دیار جھتی فلقہ باقار۔ فلقہ باقارہ جھتی، مقہ باقارہ جھتی
 تنہی بر پردہ ویا شفاف بر جام پارہی کی، آئندہ مقہ باقارہ جھتی استنادی کوسترہ جک بر پردہ کی اولیٰ۔
 بناء علیہ، نعمتہ باقیدنی زماہ منعم، صنعتہ باقیدنی زماہ صانع، اسبابہ نظر ایدیلدی وقت مؤثر حقیقی
 ذہنہ و فکرہ کھلیدر۔ وکذا، نظرایہ نیت، ماہیتہ اشیاہ تغیر ایدر۔ کناہی ثواب، ثوابی کناہہ قلب ایدر۔
 اوت، نیت، عادی بر حرکتی عبادتہ ہویر۔ وکوستریسہ ایچوہ یایلاہ بر عبادتی، کناہہ قلب ایدر۔ مادیاتہ اسباب
 مایلاہ باقیدر سہ جھالتدر۔ اللہ مایلاہ اولور سہ معارف الہیہ در۔

[برنجی سلام] [اِنِّی لَسْتُ مَالِکِی^(۱)] بہ کنیدی مالک دگلم۔ آنجہ مالکم کائناتک مالکیدر۔ فقط کنیدی
 مالک نظریہ بافیور مہ، مالک حقیقینک صفاتی و صفاترینک بر درجہ ماہیتنی و حدودلرینی بیلم۔
 اوت، مولوم و متناہی حدودم ایلا، مالک حقیقینک صفاترینک بر جھتہ غیر متناہی حدودلرینی
 بیلم۔

[ایلمنجی سلام] [اَلْمَوْتُ حَقٌّ^(۲)] تُولوم حقدر۔ اوت، بو حیات و بوبدہ شو عظیم دنیاہ دیرک اولاجہ
 قابیلندہ دگدر۔ زیر اہیاتم و بدنم دیردہ و طاشدہ دگدر لر۔ آنجہ اُت، قاسہ، کیک کی متخالف شیاردہ
 ترکیب ایدیلندر۔ قیصہ بر زمانہ توافقاری و اجتماعاری وارسدہ، افتراقاری و طاعیلہ لری لہر وقت
 ماحوظدر۔

[اوہنجی سلام] [رَبِّیْ وَاحِدٌ^(۳)] ربم بر در۔ اوت، لہر کسک بوتوہ عادتاری، بر ربّ رحیم اولاسہ تسلیمینہ باغلیدر۔
 عکس تقدیردہ یک ہوہ ربّہ محتاج اولور۔ ہونکہ انسانک جامعیتی اعتباریہ بوتوہ اشیاہ احتیاجی و علاقہ سی
 واردر۔ لہر شیتہ قارشو کرک ہس ایدرک، کرکہ ہس ایتہ یرک تاثری و الماری واردر۔ بو حال ایہ نام جھنم کی
 برہالتدر۔ فقط ارباب تولّم ایدیلہ اسباب، بد قدرتہ پردہ اولاسہ ربّ واحدہ تسلیمیت، فردوسی بر
 وضعیندر۔

[درنجی سلام] [اَنَا^(۴)] تعبیر ایدیلہ بنلاک، یعنی کنیدینہ بر وجود و بر قیمت ویر مکرر کہ، بو [اَنَا]
 جناب حقک صفاتی و شئوناتی بیلک ایچوہ بر سلتالدر، بر واحد قیاسیدر۔

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

﴿ [برنجی باب] لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بیانده در. ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ

مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ^(۱)

اللهم باسقه هو هیچ بر آلهک بولونما دیغنی قلباً تصدیق و لساناً اقرار ایتدیلمه، بوتوه کورمه و کورونم اشیای
شاهد کوستیورم.

اولیه برتک الله که، و هوب و هودینه و واحد و فرد و اولدیغنه حضرت محمد علیه الصلوة والسلام بر شاهد
صادقه و بر بهانه ناطقه.

و اولیه بر محمد علیه الصلوة والسلام، اجماع و تصدیقارینه مظهر اولقار، انبیا و مرسلین سیادت عنوانی و
اتفاق و تحقیقارینی املقار، امام الاولیا و العلما لقبی المدر.

و اولیه بر محمد علیه الصلوة والسلام، آیات باله و معجزات قاطعه و سجایای سامیه و اخلاصه عالییه صاحب اولقار
مقبط و وحی الهی اولمدر.

و اولیه بر محمد علیه الصلوة والسلام، عالم غیب و ملائوتی سیر و زیارت ایتقار، ارواحی مآله و ملائکه ایل
مصاحبه ایتمه، هنر و انسانده ارشاد و طیفه سی المدر.

و اولیه بر محمد علیه الصلوة والسلام، شخصیت معنویه سیله کائناتک کماله بر فهرست اولقار، بوتوه عادتارک
و مدنیتارک دستورینی هاوی بر شریعت صاحبدر.

و اولیه بر محمد علیه الصلوة والسلام، عالم شهادتده ایلکه غیبیاتده خبر و بره بر بشیر و نذیر اولوب،
بوتوه قوتیلر، کمال جدیتله و ثبوت ایل و اطمینان ایل و یونسک بر ایمان ایل نوع بشره قارشو توحید دینی
﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ ایل اعلام ایتدر.

و کذا، اولیه بر الله که، و هوب و هودینه، جمال و جلالت، واحد و اولدیغنه شهادت ایتلرده بر یسیده
فرقانه هاکمدر.

وادیہ بر فرقانہ ہائیدر کہ، بوتوہ انبیانک کتابارینک تصدیقارینہ مظہر در۔ وادیہ بر فرقانہ ہائیدر کہ،
بوتوہ عقلار و قلبار، حکمارین قبول و تصدیقہ اجماع استدکاری جہات مستندہ نور افشانہ بر کتابدر۔

وادیہ بر فرقانہ ہائیدر کہ، مظہر وحی اولادہ رسولارہ محض و ہیدر۔ اهل کثف و الهاجہ عیبہ لہدایتدر۔ معدہ اجماعہ
و مجمع عقائددر۔ حکماری دلائل عقلیہ ایہ مؤید و فطرت سلیمہ شہادتیاہ مصدقہدر۔ لسانہ الغیب اولوب
عالم شہادتہ نوع بشری [**فَاعْلَمُ أَنَّهُ لَآ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ^(۱)] ایہ توحیدہ امر و دعوت ایدیدر۔

ادیہ بر اللہ کہ، وجوب و ہودینہ و وحدتنہ، شو کتاب کبیر دینیہ عالم، یازیاری اولادہ فصلار ایہ، صحیفہ لریہ،
سطر لریہ، جملہ لریہ، حرف لریہ شہادت ایتدیگی کی۔ شوائہ کبیر دینیہ کائنات دہ بوتوہ اعضاسیہ،
جوارہیہ، حجراتیہ، ذراتیہ، اوصافیہ، احوالیہ دلالت ایدر۔

یعنی بو کائنات، اھتوا ایتدیگی بوتوہ انواعیہ [**لَآ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**] دیر۔ و او عالمک ارکانیہ [**لَا خَالِقَ إِلَّا هُوَ** ^(۲)] دیر۔
و او رکنک اعضاسیہ [**لَا صَانِعَ إِلَّا هُوَ** ^(۳)] دیر۔ و او عضدک اجزاسیہ [**لَا مَدَبِّرَ إِلَّا هُوَ** ^(۴)] دیر۔ و او جزائک جزئیاتیہ
[**لَا مَرِيَّ إِلَّا هُوَ** ^(۵)] دیر۔ و او جزئیاتک حجراتیہ [**لَا مُتَصَرِّفَ إِلَّا هُوَ** ^(۶)] دیر۔ و او حجراتک ذراتیہ [**لَا خَالِقَ إِلَّا هُوَ**]
دیر۔ و او ذراتک تارلسی اولادہ اثیریہ [**لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ** ^(۷)] دیر کہ، بوتوہ انواعیہ، ارکانیہ، اعضاسیہ، اجزاسیہ،
حجراتیہ، ذراتیہ، اثیریہ الی بسہ لسانہ ایہ خالوہ کائناتک وجوب و ہودینہ و وحدتنہ شہادت و دلالت ایدر۔
شوائہک تفصیلی طہ جلد۔

شیمی اجمال ایہ ذکر ایدیلہ جہ۔ شویہ کہ: کائنات، ترکیبہ زندہ کی انتظام۔ جریاہ احوالندہ کی نظام۔
صور تارندہ کی غرابت۔ نقارندہ کی زینت و بوسلہ حکمتار۔ اسیادہ کی مخالفت و مماثلت۔ جامداتہ کی
معاونت۔ برہندہ اوزارہ اولادہ شہرہ کی تساند۔ حکمت عامہ۔ عنایت نامہ۔ رحمت واسعہ۔ رزقہ عالم۔
ہیاتار۔ تصرف۔ تحویل۔ تغیر۔ تنظیم۔ مطہ۔ حدوث۔ احتیاج۔ ضعف۔ موت۔ جہل۔ عبادت۔
تسبیحات۔ دعوات و لکندہ، یک ہووہ صفتار لسانریہ خالوہ قدیم قدیرک وجوب و ہودینہ و اوصاف کمالیہ سنہ
شہادت ایتدکاری کی۔ اسمای ہنای تلاوت ایدر کہ، جناب حقہ تسبیح و قرآنہ ہائمی تفسیر و رسول اکرم
علیہ الصلاۃ والسلامک اخبار اتنی تصدیقہ ایدیدر۔

بوجیه لسانك تفصیل کیشیورز. شویله که: کائناده کورونه تنظیمات، نظامات، موازنات، قبضه تصرفنده بر میزانه و نظام بولونانه خالقك و هوب و هودینه دلالت ایتمله [لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ^(۱)] جمله سی اوقور.

وَكُنَّا کائناده انتظام و اطراد حکم فرمادر. بویای صفت، متصرفك و هدتنه و بر اولدیغنه شهادت ایتمله [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ^(۲)] حقیقتی اعلامه ایدیور.

وَكُنَّا سموات صحیفه سی یلدرلریله و کونشایله یازانه قدرته، بال آریسایله قارینجهك صحیفه لرینی حجرات و ذرات ایله یازانه قدرت بر اولدیغنده [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ایله مسئله و هدتك اعلامیه خالقك بر اولدیغنه دلالت و شهادت ایدر.

وَكُنَّا بلوط ایله ارضه کی جامد و متخالف شایده تجاوب و معاونت، یعنی بر برینك حاجته جواب و یرمک. و سیارات کی شمس به یکه هویه اوزانه اولانه یلدرلرک شمس ویا بر بریله تساندا یتملری، بونونه اشیانك بر مدبرك اداره سنده بولوندیغنه شهادت ایدر. و بو شهادتی [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ایله اعلامه ایدر.

وَكُنَّا سمواتك یلدرلری کی آثار منظمه ده کی مشاهدت. و ارضك بر برینه یازانه هیهط پرده و هیواناننده کی مناسبت، خالقك بر اولدیغنه دلالت شهادتی [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ایله اعلامه ایدر.

وَكُنَّا لهر بر ذی هیات، هویه اسم و صفتك تجلیسنه مظهردر. مثلاً بر ذی هیات و هوده کلدیلکنده باری اسمك جلوه سنه و تظننه مصور صفتك جلوه سنه، غذا لاندیغی زمانه رزاقه اسمك جلوه سنه، غمه لقدمه شفا بولدیغنده شافی اسمك جلوه سنه مظهردر. و هکذا، او ذی هیات تأثیرده منانده، آثارده متخالف هویه صفت و اسماره مظهردر. بو صفتك و اسمك لهدفاری بر اولدیغنده، البته مسألاری ده بر اولور. ایسته لهر بر ذی هیات شو مظهریله خالقك بر اولدیغنه دائر اولانه شهادتی [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ایله اعلامه ایدر.

وَكُنَّا منظوم شمس ایله بال آریسك کوزلری آراسنده کی ارتباط و کیفیت بر بریله مناسبتلری، لهر ایلینك بر نقاشك نقی اولدیغنه اولانه دلالتلرینی [أَللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ایله اعلامه ایدیور.

وَلَا ذرات آراستہ کی جاذبہ ایلم کونسہ و پیلدیزلر آراستہ بولونامہ جاذبہ تک فرداسہ اولی،
لہر ایلمی قسم جاذبہ بر قلم واحدک یازیمی اولدیفنی **[اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ]** ایلم اظہار ایسیورلر.

وَلَا ترکیب و مرکباتہ کورونہ انتظام، او مرکباتہ کی لہر ذرّہ تک لایم اولدیفنی یرہ قونولہ سیلمہ حاصل
اولدیفنی بناء، او ذرہ لری آراستہ کی مناسبلر بوزولماموہ شرطیلم موقعلرینہ قویاییللمک، آنجہ بوتوہ
او مرکباتی یاراتاییللمک بر قدرت صاہبنہ فاصدہر. ایستہ ذراتہ کی سوانتظام و سوانضیعت لسانیلہ
[اَللّٰهُ اَكْبَرُ] دیر. **[اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ]** ای او فور.

وَلَا بر نوعہ بر فردک بوتوہ افرادہ امتیازینی تأسیہ ایلمک تکلف و نصیبتک قلم قدرتہ
یازیللمی، بوتوہ نوع بشرک افرادینک نظر قدرتہ مشہود و ملحوظ اولدیفنی استلزام ایدر. مثلاً بر فردک
علامت فارقی جھیلہ بوتوہ افرادہ مخالفی اولاجقدر. اولیلم ایلم بر فردک خالق، بر نوعک خالق اولاجقدر.

وَلَا بر نوع خالوہ اولاییللمک، جنسہ خالوہ اولاییللم متوقفدر. الہ لہایت بوتوہ ایلم **[اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ]** دہ
لہایت بولور.

وَلَا خلقت و یارادیللمک واجب الوہودہ اسناد ایلمی، نظر لری ہوہ قبصہ اولانار بعید، غریب، کطفکی
اولدیفنی توہم ایدرک، واجب الوہودک انظرینہ کیدیورلر. مالبوکہ اسباب اسناد ایلمیلم، اولانارک توہم
ایندکاری بُعْد، غرابت، کلفت قات قات اولاروہ حقیقتہ انقلاب ایدر. ہونامہ واجبہ داہا قولای اولور.
مثلاً بر آدمہ بر قاج شیک صدوری، بر قاج آدمہ بر شیک صدورندہ داہا اہوندہر. مثلاً بال آریسک
خلقتی، قدرت ازلیہ اسناد ایلمیلم، لہایت سقالات اولور. مع لہذا، واحدک کثرت یایدیفنی وضعیعت
و مصاحبتی، کثرت ہوہ سقلمدہ صوکرہ یایاییلر. مثلاً بر قوماندانک یک ہوہ نفرکرہ و یردیلم انتظام
وضعیتک یاییللمی، او نفرکرہ ہوالہ ایلمیلم، سہولتہ یایلمازلر.

دیلم خالوہ واحدہ یاییللمہ اسنادہ ظاہراً بُعْد و غرابت وارسمدہ، اسباب و کثرت ایلمیلم اسنادہ
دخی مضاعف اولاروہ متسلل محالار وارددر.

سویله که: لهر بر ذره ده واجب الوجودک صفتارینک بولونذیغنی فرسه ایتک لازم طایور. هونله نقده کی
کمال، صنعتده کی همه، او صفتاری ایست. لهم شکتی قبول ایتیمه و هوب مقنده، غیر متالهی شریکارک
فرضی لازمدر. لهم لهر بر ذره نک بوتوه ذره لره لهم عالم مطالع، لهم محاکوم مطالع اولمسی لازم طایر.
هونله نظام و انتظام اولیه ایست. لهم لهر بر ذره ده اهاطلی بر شعور و تام بر علم لازمدر. هونله ذره لره
آرسانده تاند و موازنه واردر. بوتاند و موازنه ایه علم ایل اولور. ایسته اشیا یی اسباب اسناد ایتلمده
بو قدر محالار واردر.

اما صاحب حقیقی اولاده واجب الوجوده اسناد ایدیلدیگی وقت، او ذره لر سویله بر وضعیه کیرر لکه،
شمک جلاوه لرین، تمثال لرین، لمع لرین مظهر اولاده صوقطره لر کی، قدرت ازلیه نک نورانی تجلینه، جلاوه لرین،
لمع لرین او ذره لر مظهر اولور. صاحب قدرتک اذنیله، نهایت اولاده علم و اراده سیم او ذره لره تقات و
ترکیبات یاییله. بناء علیه قدرت ازلیه نک بر لمعی قدرتک فاصیته مالک اولدیغنده، اسبابک بیقرار لمع سنده
و اسبابک سلطاننده دها تأثیر لیدر. هونله اسبابده تجزی و انقسام واردر. قدرت ازلیه ده تجزی و انقسام
بو قدر. و کذا، قدرت ازلیه ده کلفت و اوغراشموه ده بو قدر. هونله قدرت، صانعک ذاتنده ذاتیدر.
عارضی دگدر. عجز، قدرت نه تخلل ایدمه. قدرتک بر لمعنه مظهرینده، ذره لر، شمک ماویدر. بو یول،
کوچلمده آغیر و زحمای دگدر.

و کذا، هیات، وجود، نور کی سیرک ظاهر و باطنی شفاف اولدیغنده، ایجاد لری زماننده وسائط
و اسباب آلتنده قدرتک نصرتی کور و نور. اون، هیاتک وضعیاترین و درجه لرین دقت ایدیلر، قدرتک
نصرتی کور و نور. مثلاً جلالقیم ازوم اینج، جامد بر داله یاییلیور. و بر جام یارمه سنده کی کوچک بر دلیلمده
ضیانک کجه سیم شمسک تمثالی ترسیم ایدیلیور. و بر اولک تنویرین بر کبریت واسطه اولویور.
ایسته بو کی بیط اسباب آلتنده یاییلاسه او عظیم و غریب ایشلمده قدرتک نصرتی کوندوز کی کوردن دیلی
آشکارد.

و کذا، ایشانک اسباب اسنادنده کی استبعادده و استغرابده حاصل اولاده انکارده نشئت ایدمه ضلال لارده
مصوله کلمه اضطرابات، بوتوه عقلاری و روحاری واجب الوجوده فراره و التجایه مجبور ایدیور.

ہونکہ آنجہ واجب الوجودك قدرتيلہ، ارادہ سيلہ لھر مشعل هل اولور. وقايای قابولر آيلير. واونك ذكريبہ
قلبلمطئن اولورلر.

بناءً عليه نجات و خلاص، آنجہ اللہ التجايلہ اولور. [فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ] ^(۱) [الَّذِي يَصِفُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ] ^(۲)
ايستہ کائنات شو حقيقتك لسانيلہ [اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ^(۳) دير.

وَكُلًّا اسباب ظاهريه نك يك بيض، محدود، فقير، جامد، شعورسن، ارادہ سن قانونلر قسمي ده، اعتباري و
مولهومي شيلردر. مبياتده بولوناسه فارق نقشارك و زينتلك، غريب و عجيب صنعتلك اوکي قيمت اسبابايلہ
قطعياً مناسبلري يوقدر. بناءً عليه بدنك حيرتنده كي نظامي و انتظامي تَقْلَاقِي، بيديلمزينمقلده..
وقوّه حافظده يازيلاسہ غير محدود، منتظم نقشاري، قولاقده كي و باشده كي تلافيده. و قونوشمقده
و تقارده حرفلرك تَكْلِيلاتنه و صُورِ ذهنيّه نك مصولي و لسان و ذهنك حركتلريني اسباب اسناد ايتملري
اهمقيسن برهملر. آنجہ اوکي مبيات، غير متناهي بر قدرتيلہ بر علم و ارادہ كي اقتضا ايديلورلر. هونکہ
گوته و وجودده مؤثر حقيقي، آنجہ قدرتي غير متناهي بر خالو قدرلردر. اسباب ايسه بھانلردر. و سائطده
برده لردر. خواص و خاصيتلري دخی قدرتك تجلياتنه و لمعلرينه اسم و عنوانلردر. لھم قانونلر و نواعيس دينيلہ
شيلر، آنجہ علم ايلہ، ارادہ و امرك نوعارہ اولاسہ تجليلرينك اسملرلردر. اوت، قانونہ امر دندر، ناموس ارادہ دندر.
ايستہ کائنات، مبياتك لسانيلہ [اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ايلہ خالو حقيقي كي اعلاہ ايديلور.

وَكُلًّا کائنات صحيفه سنده يك بويوك براعتنا و اهتمام ايلہ فارق بر طرزده يازيلاسہ نقشار، منفرداً و مجتمعاً
غير متناهي بر قدرتي اقتضا ايتدکړندسہ، کائنات ده بر واجب الوجودك و بر خالو قدرك وجودينه بالضروره
دلالتي ايدرک، او خالقك تأثير قدرتنه نهايت اولماديغندسہ، شريطلردسہ بالبداهه مستغنيده. خالقك
شريكه احتياجي يوقدر.

مع لهذا شريك، حد ذاتده محتنعدر. خالقده باشقہ بر الھك وجودي محكمہ دگلدر. هونکہ قدرت كماله نك
تأثيري غير متناھيدر. شريك اولديغي تقديرده، قدرتك تأثيري محدود اولور. متناهي اولديغي حالده،
متناهي اولور، انقطاع او غرار. بو حال ايسه بر قايح جھنده محالدر. اويلہ ايسه استقلال و انفراد، الوهيت ايجوہ
ذاتي خاصلردر.

ہو یا اولیاء برابر، شریک بر محل، بر مقام، بر امکان ذاتی یوقدر۔ و شریک و ہودی عقندہ نہ بر دلیل و نہ دہ
بر دلیل نہ نسبت ایدہ بر احتمال و نہ دہ بر امارہ و نہ دہ کائناتک لہجہ بچھندہ شریک بر یوقدر۔ بالعکس ہانک
شیئہ ہانک جھنہ باقیہرہ توحید سلسلہ کور و نویور۔ دیمک مؤثر حقیقی آنجہ و آنجہ اللہ ہر۔

اوت، انسانہ کائناتک ان اشرفی و اسباب ایچندہ اختیار کی ان کنشی اولیغی ہالده، افعال اختیار یہی ایچندہ،
یمک و ایچمک کی ان عادی بر فعلندہ، یوز جزئندہ آنجہ بر جزئی انسانہ عائد اولیہا۔ اسبابک سلطان اولادہ
انسانہ ہو یا اکی باغی تأثیر اولورسہ، دیگر اسباب جامدہ نہ غلط ایدہ پیلر؟ ایستہ کائنات بو حقیقتہ
تبارز ایدہ و ہود و وحدت لانیہ [اللہ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] حقیقتی تلاوت ایدر۔

و کذا کائناتک بوتوہ اجزائہ و ذراتہ تجائی ایدہ اسمای الہیہ آراشدہ کی تساند، یعنی بر برینہ طبعانارہ تجائی ایدہ طوری بر
تمازج، یعنی الوانہ سبعہ کی بر یہاں مخدوج اولورہ اشیائی جلوہ لند بر دکوری اثر کر بر اولیغی کی، مسما لیمک دہ واحد
اولیغی شہادت ایدر۔ بو شہادت لانیہ کائنات [اللہ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] دیمک وحدت اعلیہ ایدر۔

و کذا کائناتک کئی و جزوی ایتوا ایتدیگی بوتوہ اجزائی استیلا ایدہ بر حکمت عامہ کور و نویور۔ و بو حکمت عامہ، قصد،
شعور، ارادہ، اختیار صفاتی تظمہ ایدیور۔ بو صفات، بر حکیم مطلق و ہوب و ہودینہ دلالت ایدر۔ ہونہ
کائنات مفعول و منفعل۔ مفعول فاعل اولاد یغی کی، مفعولک جامد بر جزئی دہ فاعل اولاد۔

و کذا کائنات صحیفہ سندہ بر عنایت قائم پار لایور۔ بو عنایت، تظمہ ایتدیگی حکمت، لطف، تحبہ صفاتیہ
بر خالہ کریمک و ہوب و ہودینہ دلالت ایدر۔ ہونہ انعام و احسانہ، منعم و محسن اولاد۔

و کذا کائناتی مشتملاتیہ برابر ایچندہ آلہ یک کنسہ بر مرحمت کور و نویور۔ بو مرحمت، رحمت، حکمت، عنایت،
انعام کی ہونہ صفاتی تظمہ ایدیور۔ بو صفات، بر رحمن رحیمک و ہوب و ہودینہ شہادت ایدر۔ ہونہ صفت
موصوفز اولاد۔

و کذا ذوی الحیاء و جانانی مخلوقاتہ توزیع ایدیہ بر رزقہ عام و ار۔ و بورزقہ صفتی، کچہ صفاتی
استلزام ایچمک برابر، بر رزاقہ رحیمک و ہودینہ دلالت ایدر۔ ہونہ فعل فاعل اولاد۔

و کذا بوتوہ کائناتہ انتشاء ایدہ بر ہیات وار۔ بو ہیات صفتی دہ کچہ صفاتی اقتضا ایچمک برابر، بر حی قیوم
و بر محیی و محبت خالقک و ہوب و ہودینہ دلالت ایدر۔

آقداسه! الوايه سبعه کي محزوج اولاده شو بيه حقيقت، کائنات بر [ربّ قدیرک و علیم، حکیم، کریم، رحیم،
رحمان، رزاق، حی و قیومک] ضروری اولدیغنه بالبداهه دلالت و شهادت ایدر. و کائنات بوشهادتارینی
[الله لا اله الا هو^(۱)] ایله اعلامه ایدر.

و کذا، شو کائنات یوزنده همه ذاتی کوستره بر همه عرضی و بر جمال مجرّدی کوستره بر جمال عزّین و
بر محبوب حقیقی به اشارت ایدر بر عشق صلوة و بوتوه اسراری جذب ایدر بر حقیقت جاذبه اشارت ایدر
بر جذب و بر انجذاب وار. بو حقیقتار کائنات بر ربّ واجب الوجودک لازم و ضروری اولدیغنه شهادت ایندکاترینی
کائنات [الله لا اله الا هو] ایله تعلیم و اعلام ایدیور.

و کذا، بوتوه انواعک جزئیاتنده بر تصرف وار. بو تصرف، فائده لی ایشار و مصلحتار اچوند. و نباتات و حیواناتده
بر تبدل و تحوّل وار. بوده یک هووه منفعتار اچوند. کمره ارضده کجه و کوندوز جهتیله بر تغیرات وار.
بودخی بویوک بویوک غایبر اچوند. و کائناتده حکمفرما اولاده نظام و انتظاما برابر، فعالیت خصوصنده
الوايه سبعه کي تبارز ایدر شو حقیقتار، بالبداهه بر متصرف حکیم قدیره و بر فاعل مختاره و بوتوه
اوصاف کمالیه ایله متصف بر خالقک و هوپ و هودینه یایه قاری دلالتی، کائنات [الله لا اله الا هو] ایله
تبلیغ ایدیور.

و کذا، کائناتک اهتوا ایندیگی بوتوه انواعی و اجزاسی و ذراتی استیلا ایدر حدوت، بر محدثی و بر موجدی اقتضا ایدر.
و کذا، کائناتک بوتوه اجزاسیله برابر غیر متناهی اظلاله و وضعیتماره قابلیت و احتمالی و امکانی وار که
بوشکل حاضره کیمی، البته بر خالق واجب الوجودک اختیاری و اراده سی و ترویجیله اولمدر.

و کذا، بویوک بر فقر و احتیاجده بولونامه کائناتک انواعنه و اجزاسنه لازم اولاده شیارینی و حاجتارینی
اوقات مناسبده [مِنْ حَيْثُ لَا يَخْتَسِبُ^(۲)] ایفا و اعطاف ایتک، بر رزاق کریمک و هوپ و هودینه
دلالت ایدر.

و کذا، کائنات، عمومی و خصوصی، مادی و معنوی یک بویوک احتیاجار اچنده در. کرم و هودینه و کرکه
بقاسنه لازم اولاده شیار تدارک ایتلمده و ایشاری کورملمده عاجزدر. بو کبی مطاوبارینک شعوری
اولقزیه برینه کتیریلمه سی، البته رحمان، رحیم و واجب الوجود بر صانع حکیم طرفنددر.

وَلَا کونہ و وجودہ مطابہ، کثرت، انفعال مرتبہ لری وارد۔ مطابہ مرتبہ سی و ہوب مرتبہ سنہ باقار و اونی استانزام اید۔ کثرت مرتبہ سی و ہدت مرتبہ سنہ ناظر در، اونی اقتضا اید۔ انفعال مرتبہ سی فاعلیت مرتبہ سنہ متوقف در۔ بو مرتبہ لری آراستہ کی استانزام، بالضرورہ واجب، واحد، فعال بر خالق اقتضا و استانزام اید۔

وَلَا باقیور زک، کائناتہ لہر لہانہ برشی، مد کمالہ واصل اولونجیہ قدر حرکت ایتلہ دوام اید یور، طور سیور۔ کمالہ واصل اولدیغی زمانہ، حرکتی ترک ایدوب ساکہ اولویور، اوتورویور۔ بوندہ آشلا سیور کم، وجود کمالی ایست۔ کمالہ شوقی اقتضا اید۔ اولیہ ایہ وجودک وجودی کمال ایہ در۔ کمالک کمالی دہ دوام ایہ اولور۔ اولیہ ایہ، برواہب سرمدی، کامل مطلوبہ وار کم، ممکناتک بوتوہ کمالی، اونک نور کمالنک جاوہ لرینہ بر کولہ در۔ اولیہ ایہ، جناب موہ ذاتہ، صفاتہ، افعالہ کامل مطلق در۔

وَلَا لہر شیک باطنی ظاہرنہ داہا لطیف، داہا شفاف در۔ بو حال ایہ، صانعک اوشیدہ خارج و بعید اولادیغی دلالت اید۔ اوشیک سائر اشیا ایہ نظام و موازنہ سنک صانعی طرفندہ تأمیرہ ایدیلدیگی جہتہ، صانعک اوشیدہ داخل اولامانی اقتضا اید۔ اولیہ ایہ، بر مصنوعک ذاتہ باقیلیرہ، صانعک علم و حکمتی کورونور۔ غیری ایہ باقیلیرہ، صانعک فوہ القل بر سمع و بصرہ مالک اولدیغی کورونور۔ بو حقیقتہ آشلا سیور کم، صانع عالم، عالمہ داخل اولادیغی کی، عالمہ خارجہ دہ دطر۔ علمہ و قدرتہ لہر شیک ایچندہ اولدیغی کی، لہر شیک دہ فوئندہ در۔ برشی کوردیای کی، بوتوہ اشیا دہ برابر کورور۔

بو حقیقتہ، قوس قرع نظری کی معجوبہ اولسہ بر طاقیم نورانی آیتلر در۔ کائنات بوتوہ اوصاف کمالہ ایہ متصف بر خالقک و ہوب و ہودینہ و ہدتنہ دلالت و شہادت اید۔ اوت، کائنات، خالقک نورینک کولہ سی و اسماسنک تجلیاتی و افعالنک آثار اید۔

اَرْقَدَاسِه! کائناتک شوکیہ حقیقتک لسانیلہ سویلیدیگی، **[اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ]** دلایلہ **[لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ]** حقیقتی اثبات اید۔

وَكُنَّا، [فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] ^(۱) حقیقتی [مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ] ^(۲) حقیقتی استلزام ایسیور۔ [مُحَمَّدٌ
رَسُولُ اللَّهِ] حقیقتی دخی، ایمانک بسہ رکنی تسمہ ایندیگا کی، صفت ربوبیتہ مظهر و مرآتہ۔ بوسرہ
بناء در کہ، [مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ] ایمانک میزانہ ترازو سنده [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] ایلم لہم قرین، لہم موزی اولئدر۔
ہونکہ نبوت، صفت ربوبیتہ ناظر و مظهر اولدیغندہ، عمومی برہامیتہ ماللدر۔ ولایت ایسہ خصوصی و جزئیدر۔
آلرندہ کی نسبت [رَبُّ الْعَالَمِينَ] ^(۳) ایلم [رَبِّ] ^(۴) آراسندہ کی نسبت کبیدر کہ، بریسندہ اضافہ عمومیدر، اوتہ کیسندہ
خصوصیدر۔ ویا ارضندہ عمرشہ اولادہ معراج ایلم، سجدہ دہ کی معراج آراسندہ کی نسبت کی ویا عمرشہ ایلم
قلب آراسندہ کی نسبت کبیدر۔

آرقداسہ! شو یوکسک اولادہ مطاہر ذکر ایندیگنیز برہانلار، مطاہری احاطہ ایدہ بردائرہ در۔ مطاہر اولادہ
وجوب وجود و وحدت، اودائرہ نک مرکزندہ در۔ دائرہ کی تشکیل ایدہ برہانلارک لہر برسی، پارماغنی اوزاتوب
مطاہرک موہ و صادق اولدیغنہ امضا آتیورلر۔ او برہانلاردہ ضعیف اولانلارک آلرندہ تسلط واردر۔
یعنی بر برینی تأیید و تقویہ ایتطہ، ضعیف برہانلارک ضعیفی زائل اولور۔ زائل اولماسہ بیلہ اعتباردہ دوشمنہ
اعتباردہ دوشمنہ بیلہ، دائرہ نک بوزولمسنہ سبب اولماز۔ آنجہم دائرہ کوچولور۔

مع لہذا، برہانلارک ہیئت مجموعہ سنہ ترتیب ایدہ مطاہرک قوت و وضوحنی لہر فرددہ ایستہ مک و لہر فرددہ
آرامہ، عقلک غنہ لغنہ و ذہنک جزئیتنہ اشارت اولوب، مطاہری رد و انکار اچوہ بر زمیہ تشکیل ایدر۔
بناء علیہ برہانہ باقیلدیغی زمانہ ضعیفیتندہ طولای و لہلار باسہ کوستر ایسہ، اوتہ کی برہانلاردہ سوزولہ
قوت ایلم اورتدہ ضعیفیت قالماز۔ و لہلاردہ طاغیلر۔

مع لہذا، بعضہ برہانلار صویہ باز۔ بر قسمی دہ لہوایہ باز۔ بر قسمی دہ ضیا کبیدر۔ بناء علیہ یوکی برہانلاری
غایت لطیف و دقتی اینجہ بر فکر ایلم آریوب طارتمہ لیدر کہ، دو کولہ سیہ، سونہ سیہ،
اوچماسیہ۔

۔ [خاتمہ] ۔

سو خاتمہ [درت ہشید فتنہ لغی] بیابہ ایدر و تداوی ہارہ لرینی کوسترہ۔

[برنجی فتنہ لغی] یاسدر۔ آرقدا سہ! عملہ و طاعتہ موقعہ اولامایاہ برانسانہ، عذابہ قورقار، یاسہ دوشہ۔
بویاہ برکیمہ نک کوزینہ دینی مسئلہ لرہ منافی اُدا و ضعیف برامارہ، قوجہ ماہ بربرہاہ کورونور۔ بویاہ
برقاج امارہ بی اُلدہ ایدر ایتمز، دیار امارہ لرک سائق سیلہ اعلاہ عصیابہ ایدر۔ دائرہ اسلامیتہ ہیقار،
شیطانہ اور دوسنہ التحافہ ایدر۔ بناء علیہ اعمالہ موقعہ اولامایانہ، یاسہ دوشہ مک ایچوہ شوائتہ مراجعت ایتسینار۔

[قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا]

[إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ]^(۱)

[آیلنجی فتنہ لغی] عجبدر۔ آرقدا سہ! یاسہ دوشہ آدم، عذابہ قورقو لمحہ ایچوہ استناد ایدہ جہک برنقطہ بی آرمغہ
باشلار۔ باقارکہ، بر مقدار مہنات و کمالاتی وار۔ لہمہ او کمالات بل باغلار، کوونیر۔ و دیرکہ: "بو کمالات بنی قورقاریر۔"
و بر درجہ رامت ایدر۔ مالبوکہ اعمالہ کوونمک عجبدر۔ انسانی ضلالتہ آثار۔ ہونکہ انسانک یایدیگی کمالاتہ و ایلطاردہ
حقّی یوقدر۔ کمالات و ایلطار ملکی دگدر۔ اونارہ کوونہ مز۔

لہم انسانک وجودی و جہدی بیابہ اونک دگدر۔ ہونکہ کنڈینک اثر صنعتی دگدر۔ او وجودی یولدہ بولسہ
دگدر۔ لقیطہ اولار و دہ تملک ایتسہ دگدر۔ یعنی قیمتی اولامایاہ شہرہ اولدیغی ایچوہ برہ آیتلیمہ دہ،
انسانہ آلسہ دگدر۔ آنچوہ او وجود، غریب صنعتک و عجیب نقارک شہادتیلار، بر صانع عالمک دست قدرتہ
ہیقسمہ قیمتہ بر خانہ در۔ انسانہ او خانہ دہ امانتاً او تورور۔ او وجودہ یاییلاہ بیطارکہ تقریباً آنچوہ بر دانسی
انسانہ عائددر۔

و کذا، اسباب ابحریندہ اللہ اشرفی و الہ قونای اختیار صامی انسانہ آلسہ، افعال اختیار نامیلہ کنڈینہ مال ضہ ایتدیگی
افعالک اصل و شرب کی اللہ عادی ایشارینک حصولندہ یوز جزئندہ آنچوہ بر جزئی انسانہ عائددر۔

و کذا، انسانک اندہ کی اختیار یک طارددر۔ ہواندہ الہ کنیشی خیال اولدیغی حالہ، خیال عقلی و
عقلک ثمرہ لرینی احاطہ ایدہ مز۔ ہونار بو قدر بویوک آلسہ، ہوناری ناصل دائرہ اختیار یلہ آلوب اونارکہ افتخار

ایدیورسک؟

و کذا شعری اولقزیہ سنک لہاء و علیہا ہونہ فعلار جریاہ ایتلہدہ در۔ او فعلار شعری اولد قاری
 حالہ، شعورک تعلق ایتدیگندہ ثابت اولورکہ، او فعلارک فاعلی بر صانع ذی شعور در۔ نہ سہ فاعلسک
 ونہدہ سنک اسبابک! بناء علیہ مالکیہ دعواندہ وارکچ۔ کندیشی محاسبہ کلامتہ مصدر اولدیغلی ظہ ایتہ۔
 قطعیا بیلا، سندہ بینہ کا بالاکز نقصانہ وقصور وارد در۔ چونکہ سوء اختیار طار، کا ویریلہ کمالاتی تغییر
 ایسورسک۔ سنک فانک ہائندہ اولانہ جسک کا اماندر۔ سنک محاسبک ہی مولہدہ، سیئاتک ماکوبہ در۔
 بناء علیہ [**لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ** ^(۱)] دی۔

[**اوهنجی خستہ لوہ**] غرور در۔ اوت، غرور ایلا انسانہ، مادی و معنوی کمالاندہ و محاسبہ محروم قالید۔ اگر
 غرور سائق سیلا، باشقہ لول کمالانہ تنزل ایتہ یوب کندیشی کالاتی کافی و یولک کورورسہ، اوانسانہ ناقصہ در۔
 بویلا انسانہ، معلومات و کفیاتارینی دہا یولک کور مقار، اسلاف عظامک ارشادات و کفیاتارندہ محروم
 قالید۔ و اوہام معروضہ قارورہ بوتوہ بوتوہ ہیکیلیدہ ہیقلر۔ ہالہولہ اسلاف عظامک قورہ کوندہ
 الہ ایتہ طاری بر کفیاتی، ہونار قورہ سندہ بولامازلر۔

[**درنجی خستہ لوہ**] سوء ظن در۔ اوت، انسانہ ہسہ ظنہ مأمور در۔ انسانہ لہرکی کندیشندہ اوستوہ ییلملید۔
 سوء ظنہ سائق سیلا، کندیشندہ بولونانہ سوء اخلاق باشقہ لہر تخیل ایتہ ملید۔ و باشقہ لول بعضہ
 حرکتک ہائنتی ییلمدیگندہ تقبیح ایتہ ملید۔
 بناء علیہ اسلاف عظامک ہائنتی ییلمدیگنر بعضہ ہالارینی بائیمک سوء ظن در۔ سوء ظنہ ایہ، مادی و معنوی
 حیات اجتماعیری زدہ لہر۔

آرقداسہ! تحت الارضہ یایدیغم خیالی بر سیاحتندہ کوردیگم بعضہ حقیقتاری ذکر ایدہ جاگم۔
 [**برنجی حقیقت**] آرقداسہ! مالک حقیقیدہ غفلت، تفک فرعونلغہ سبب اولور۔ اوت، تحت تصرفندہ بولونانہ
 بوتوہ اسبابک مالک حقیقینی اونانہ و کندیشی کندینہ مالک ظہ ایدہ، ہاکمیت توہمندہ بولونور۔ باشقہ لریندہ،
 بالخاصہ اسبابدہ، کندینہ قیاسہ عالم و مالک دفترینہ قید ایدر۔ و بویلا وسیلہ لول اللہک ملائی، مالنی

کندیا رینہ تقسیم ایدرک، اعظم الہیہ قارشو معارضہ و مبارزہ یہ باشلار۔ حالبوکہ جناب ہوعہ طرفندہ انسانارہ ویریلہ بنلاک و حریت، الوہیت صفاترین فہم ایتک ایچوہ بر واعد قیاسی وظیفہنی کوروپور۔ مع الاسف سوء اختیار ایلہ، بنلاک و حریتی مالیت واستقلالیت آلت ایدہ، تام بر فرعونہ اولور۔

آرقداسہ! بوانجہ حقیقت، تام وضوح و ظہور ایلہ بک شویاہ کور وندیکہ: غفلت صوبی ایلہ تَنَبُّت ایدہ بنلاک، خالقک صفاترین فہم ایتک ایچوہ بر واعد قیاسیدر۔ ہونکہ انسانار، کور مدطری شیری قیاس و تمثیلارہ بیلیرلر۔ مثلاً بر آدم، جناب حقک قدرتی آشلاموہ ایچوہ بر تقسیمات یایار۔ "بورادہ بورایہ قدر بنم قدر عمدہ در، اوندہ او یانڈہ اونک قدر تندہ در" دیدہ وھی بر ہینکی ہینظام مثالی آشلار۔ صوکرہ موہوم ہدی بوزار۔ لہینی دہ اوکا تسلیم ایدر۔ ہونکہ نفسی نفسہ مالک اولدیغی کبی، ہسنہ دہ مالک دگلدیر۔ ہسمی آنجہ عجیب بر مالیتہ الھیدر۔ قضا و قدر قلمیلہ قدرت ازلیہ بر جلوہ جانی او مالکیندہ جالیدیریور۔ بناء علیہ انسانہ او فرعونوہ دعواسندہ واز کسبہ۔ ملکی مالکینہ تسلیم ایتیبہ۔ امانتہ خیانت ایتیبہ۔ اگر خیانتلہ بر ذرہ فی نفسہ اسناد ایدرسہ، اللہک ملکی اسباب جامدہ یہ تقسیم ایتسہ اولاجقدر۔

[**ایکنجی حقیقت**] ای نفس امّارہ! قطعاً بیلکہ، سنک فصوصی فقط یک کینسہ بر دنیاک وارد کرک، آمال، امید، تعلقات، امتیاجات اوزرینہ بنا ایدیلماکدر۔ او فصوصی دنیا طک اک بویوک تمیل طاشی و تک دیرگی، سنک وجودک و سنک حیثتکدر۔ حالبوکہ او دیرک قور تلیدر۔ او تمیل طاشی دہ ہور وکدر۔ خلاصہ، او فصوصی دنیاک اساسندہ فاسد و ضعیفدر۔ دائماً خراب اولغہ حاضردر۔

اوت، سنک بو جسمک ابدی دگل، دیردہ دگل، طاشدہ دگل، آنجہ اُت و کیلدہ عبارتدر۔ آئی اولادوہ سنک باشک ییقیلاییلیر۔ آلتندہ قالیر، ٹولور سک۔ باوہ، زمانہ ماضی سنک کبی اولوب کچسہ اولانارہ کینسہ بر قبر اولدیغی کبی، استقبال زمانی دہ کینسہ بر مزار ستانہ اولاجقدر۔ بو کوہ سہ، آہی قبرک آرا سندہ یاشایور سک۔ آرتوہ سہ بیلیر سک۔

آرقداسہ! بیلدیگنیز، کور دیگنیز دنیا بر ایکہ، انسانار عددنجہ دنیالری حاویدر۔ ہونکہ لہر انسانک تام معناسیلہ خیالی بر دنیاسی واردر۔ فقط ٹولدیگی زمانہ بو فصوصی، خیالی دنیاسی بیقیلیر، قیامت قویار۔

[**اوجہی حقیقت**] آقدا سہ! شو کوردیگ دنیا، بہ بوتوہ لذائذیہ، سفاہتاریہ، صفا لریہ یک آغیر ویک
 بویوک بریوک کوردم. روحی فاسد، قلبی فستہ اولاندورده باشق کیمہ او آغیر یو طغ آلتہ کیرمز. ہونہ بوتوہ طغانات ایہ
 علاقہ دار اولقدنہ و لہر سیک منتہ کیرمکنہ و بوتوہ اسباب و وسائط ال آہوب عرصہ احتیاج ایتمکنہ،
 بر ربّ واعدہ و بر سمیع و بصیرہ التجا ایتمک، دہارمت و دہا طار لیدر.

[**در دخی حقیقت**] ^[**ہاشیہ**] ای نفس! طغاناتک اوزانہ ہولارینہ کیدوب صانعک اثباتہ و دلیلا طویلہ اغتیا
 یوقدر. بو قولوبہک ہاکندہ بولونانہ و ایجریسندہ اوتوردیگک جسمک قفسانہ باہ. سنک او قولوبہ جگہ
 دیوارلرینہ آھیلاہ ایجاد سلسلہ لرنندہ و خلقتک معجزہ لرنندہ و خارقہ صنعتارندہ، قولوبہ جگہ فارجمہ اوزانیلاہ
 احتیاج لارندہ و پنجرہ لرنندہ یوکسہ آہ، اوغ و اینتارلساہ عالیہ ایستہ نیلہ یاردیمارندہ آشلا سیورک، او قولوبہ جای
 مشغلاتیلہ برابر یاراداہ خالو، او آہ و اینتاری ایشیدر. شفقت و مرحمتہ طیر. نہ قدر حاجات و آمالک وارہ، تحت تعہدہ
 آلیر. زیر آسنک قفاشدہ کی کوہک کوہک عجیرتک ندالرینہ لییک دیمہ او صانع سمیع و بصیرک، سنک دعا لریای
 ایستہ می و دعا لہ مثبت جوابار ویرمی املک و اتمالی یوقدر.

بناء علیہ، ای الک کوہک عجیرہ لردہ مرکب و آنا ایہ تعبیر ایدیلہ عجیرہ کبر!! او قولوبہ جگہ کوہک لیلیہ برابر طولو اولدیغی
 خارقہ ایجاد لرینہ کور. ایمانہ کل. و [**یا اَللّٰہِ، یا رَبِّ، یا خَالِقِ، یا مُصَوِّرِ، یا مَالِکِ و یا مَنْ لَہُ الْمُلْکُ وَالْحَمْدُ**] ^(۱) دی.
 و "سنک ملکک و امانتک و ودیعہک اولاسہ شو قولوبہ جگہ مسافر، مالک دگم" دی. او باطل تملک دعواسندہ
 وارکچ. ہونہ او تملک دعواسی، انشا فیک الیم اللارہ معروضہ یراقیر.

[**مترجمہ بر اعتذاری**] مثنوی نوریہ نک عربی اصل نسخہ سندہ بولونانہ ویرس بوراسی اولاسہ [**سُبْحَانَ اللّٰہِ**
الْحَمْدُ لِلّٰہِ اللّٰہُ اَکْبَرُ] ^(۲) ہ دائر اولوب، اورد مقاصدہ اوقوناییلہ ہوہ قیمتی و ہوہ اہمیتای قسمہ عائد یوکسہ
 حقیقتارکہ تورکچہ ہویرکک، اسلوبی و فصاحتی و قیمت اصلہ سنی محافظہ ایدہ ملک و خللدار ایتمک اندیشہ سندہ
 طولای، ترجمہ ایدہ مدم. قارئاندہ عذر دیار، رحمت و غیر دعا لرینہ بکارم.

مترجم عبد المجید

[**ہاشیہ**] مؤلف محترم کندی نفسہ تصریحاً و بائقہ لردہ تعریفاً دیور.

۱ [نکتہ]

آقدا سہ! ایمانہ بوتوہ اشیا آراستہ حقیقی برافوت، ارتباط، اتصال و اتحاد رابطہ لرینی تأسیس ایدر۔ کفر ایسہ، برودت کی، بوتوہ اشیا بری بندہ آیدر و آیری کوستیر۔ و برینہ اجنبی نظریہ باقدیر۔ بوندک ایچوند رکہ، مؤمنک روہندہ عداوت، کیسہ، وعت یوقدر۔ اک بویوک بر دوشمانیہ بر نوع فرداشغی وارد۔ کافرک روہندہ حرص و عداوت اولدیغی کی، نفسی التزام و نفس اعتمادی وارد۔ بوسرہ بناء درکہ، دنیا حیاتندہ غلبہ بعضاً کافرکده اولور۔

وکنڈا، کافر دنیاہ عنایتک مکافاتنی فی الجملہ کورور۔ مؤمنہ ایسہ سیئاتک جزائی کورور۔ بوندک ایچوند رکہ، دنیا کافرہ جنت، مؤمنہ آخرتہ نسبتاً جہنمدر۔ یعنی مؤمنک سعادت ابدیہ سنہ نسبتاً دنیا جہنم کبیدر۔ یوقہ دنیاہ دخی مؤمنہ کافرکده یوز درہم زیادہ معوددر دنیا کبیدر۔

وکنڈا، ایمانہ انسانی ابدیت، جنت لایہ بر ہولہرہ قلب ایدر۔ کفر ایسہ، روحی و قلبی سوندیرر، ظالمک ایچندہ بیراقیر۔ ہونامہ ایمانہ، قابوغلک ایچریندہ کی لئی کوستیر۔ کفر ایسہ، لب ایلم قابوغلک تفریوہ ایتمز، قابوغلک عیناً لب بیلیر۔ و انسانی ہولہرک درہم سندہ کومور درہم سنہ ایندیرر۔

۱ [نقطہ]

آقدا سہ! فلسفہ علم لرینہ میل و محبت، قلب ایلم روہلک غمت لغی نسبتندہ زیادہ اولور۔ او غمت لوہ مرضی دہ علوم عقلیہ ایلم اشتغال نسبتندہ در۔ دیمک معنوی اولامہ غمت لقلار، انانلری عقلی علملرہ تویوہ و سوبہ ایدر۔ عقلیات ایلم اشتغال ایدر، امرصہ قلبیہ مبتلا اولور۔

وکنڈا، دنیا ناک ایلم یوزینی کوردم۔ بر یوزینک آز یوہ ظاہری برانیتی، بر کوزللائی وار سہ دہ، باطنی و ایچی دائمی بر وعت ایلم طولودر۔ ایکنجی یوزی، فی الجملہ ظاہراً وعتی ایسہ دہ، باطناً دائمی برانیتہ طولودر۔ قرآنہ عظیم الشانہ، نظر لری دنیا ناک آخرت ایلم متصل اولامہ شو ایکنجی و جہنہ توجیہ ایدر۔ دنیا ناک برنجی و جہی ایسہ، آخرتک ضدی اولوب عدم کیدر۔

وکنڈا، ممکناتک دہ ایلم یوزی وار۔ بریسی، انانیت ایلم وجوددر۔ بوا یسہ عدم کیدر و عدم قلب اولور۔ ایکنجی، انانیتک ترکیبہ عدمدر۔ بوا یسہ واجب الوجودہ باقاسہ بر وجودی قرانیر۔ بناء علیہ وجود ایسترسک، مُنْعَدِمٌ اَوْلَاہ، وجودی بولاسک۔

۲ [نکتہ]

مقدمہ ذکر ایہیہ درت کلمہ «نیت» حقنہ در۔

آقدا سہ! بونیت مٹاسی، بنم فروہ سنک عمریک بر محمولیدر۔ اوت، نیت اویاہ بر خاصیت مالکدرکہ، عادتاری و حرکتاری عبادتہ ہویرہ یک عجیب بر کسیدر و بر مایدرد۔ وکذا، نیت، ثولو و میت اولادہ ہالتاری ایہایدہ و جانکی، ہیاتکی عبادتارہ ہویرہ بر روعدرد۔

وکذا، نیتدہ اویاہ بر خاصیت وارددرکہ، سیٹائی ہناتہ، ہناتائی سیٹاتہ تھویل ایدرد۔ دیمک نیت بر روعدرد۔ اور وھک روحی دہ اخلاصدر۔ اویاہ ایسہ، نجات و خلاص آنجہ اخلاص ایہدرد۔ ایستہ بو خاصیت بناءدرکہ، آز بر زماندہ ہوہ عملار حصولہ طیر۔ آز بر عمردہ، جنت بوتوہ لذتذیلہ و محاسنیلہ قرانیلیر۔ و نیت ایہ انساہ دائمی شاکر اولور۔ شاکر ثوابی دائما قرانیلیر۔

وکذا، دنیا دہ کی لذتارہ و نعمتارہ ایکی جھتہ باقیلیر۔ بر جھتہ اونعمتارک بر منعم طرفندہ ویریلدیگی دوشونولور۔ و نظر، اولذتدہ انعام ایدنہ دوز، اونی دوشونور۔ منعمی دوشونمک لذتی، نعمتی دوشونمکدہ دھا زیادہ در۔ ایکنجی جھت، نعمتی کورور کورمز، نظرنی نعمتہ ہر ایدرد۔ اونعمتی غنیمت تلقی ایدرد، مننزیر۔ ہالوکہ برنجی جھتہ لذت، زوال ایہ زائل اولسیلہ، روحی باقیدرد۔ ہونامہ منعمی دوشونور۔ منعم ایہ مرحمتلیر۔ بونعمتاری بطا دئما ویر دیدہ وار اولور۔ ایکنجی جھتہ، نعمتک زوالیہ لذتی کیدرد۔ روحی دہ سوز۔ آنجہ دومانای قالیر۔ مصیبتارک ایسہ، زوالندہ صوکرہ دوماناری سوز، نورلری قالیر۔ لذتارک زوالندہ صوکرہ قالاسہ دوماناری، کذا ہاریدرد۔

آقدا سہ! دنیا و آخرتہ کی لذت و نعمتارہ ایمانہ ایہ باقیلیرسہ، ہونامدہ بر حرکت دوریہ کور ولورکہ، امثالاری بر برینی تعقیب ایدرد۔ بری کیدرد، اونک بر بندہ مٹای طیر۔ بو سایہ دہ اونعمتارک مالیتتی سونمز۔ آنجہ تشخصات جزئیہ فرافہ و افتراقاری واردرد۔ ہونک ایچونددرکہ، لذت ایمانیہ، فرافہ و افتراقہ ایہ متأثر و ملذذ و ملاز۔ فقط ایکنجی جھتہ، لہر بر لذتک زوالی واردرد۔ اوزوال، حد ذاتندہ اتم اولدیگی کی، دوشونمی دخی الحدرد۔ ہونامہ بو ایکنجی جھتہ حرکت دوریہ یوقدر۔ لذت، ابدی بر ثولوم ایہ محاکوم اولور۔

۶
[نقطه]

آقداسه! اسباب و وسائلی انسا، قوجاغنه آلوب یاییشیر، ذلت و حقارت سبب اولور. مثلاً طب، بوتوم حیوانلار ایچریسده بر قاج صفت همنه ایله متصفدر. و او صفاتله اشتهار ایتددر. حتی صداقت و وفادارلی ضرب مثل اولمدر. کلبک بو کوزل افلاک بناء، انسانلار آراسنده کنینه مبارک بر حیوانه نظریله باقیلمیه لایحه ایله، مع الاسف انسانلار آراسنده طب مبارک دگل، نَحْسُ الْعَيْنُ عدایده ایتددر. طادوم، اینک، کدی کبی مبارک حیوانلارده، انسانلارک او حیوانلارده یایه قاری امانلارده قارشو شکرانه حتی اولدیغی هالده، انسانلارجه عزیز و مبارک عدایده ایتلمده درلر.

بونک اسباب ایسه، کلبده حرص مرضی فضل اولدیغنده، اسباب ظالهریه ایله بر اهتمام ایله یاییشیرک، منعم حقیقیده بوتوم بوتوم غفلت سبب اولور. بناء علیه طب، واسطی مؤثر بیلر. مؤثر حقیقیده یایدیغی غفلت جز اولور و تنجیس جزاسی کلوب تمیزلنمدر. هونله حاللار، عدلر، کناهارلر عفو ایتدیر. ایته طب ده بین الناس تحقیر ضربی، غفلت کفارت اولور و ییمدر.

مثلاً کدی سنی سور. سندره امانی آلیجهیه قدر کا تضرع ایدر. امانی آلدقده صکره ده ایله بر طور طاقینیرک، صانله آراژده هیچ معارف یوقمه. زیرا کندیلارنده اسباب قارشو شکرانه حتی یوقدر. اونلارده آنجه منعم حقیقی به شکرانه هاری واردر. هونله فطرتلاری صانعی بیلر. شعورلری اولسوه اولماسیه، لسانه هالایله عبادتارینی یایارلر. اوت، کدینک میر میرینی دیکلمه، "یارحیم، یارحیم، یارحیم" دیه منعم حقیقی بی ذکر ایتدیانی سه ده آشدارک.

۷
[نکته]

ینه کوردملر، اگر هرشی جناب حق اسناد ایتدیر، بر آیه و اهدده، غیر متناهی الهلرک اثباتی لازم طایر. و بوتوم ذرات کائناتده دها هوو اولاجوه اولسه شو الهلرک هر بری، بوتوم الهلره لهم ضد، لهم مثل اولمسی لازم طایر. وعیه زمانده هر بر الهک بوتوم کائنات الی اوزاتمه، تصرفانده بولونیورکی بر وضعیت الیه لازم طایر. مثلاً، بال آرینک بر فردینی یارادانه بر قدرته حکمی، بوتوم کائنات هاری و نافذ اولمسی لازمدر.

زیرا بال آری کائناتک عنہ لرینہ نمونہ در۔ اجزائی کائناتہ آلیور۔ ہالوکہ وجود سامہ سندہ وجودہ محل و مقام، بالائز و بالائز واجب احدہ مخصوصہ۔ اگر اشیا کندی نفسانینہ اسناد ایدیلیرس، لہر بر ذرہ بہ بر الوہیت لازمہ۔ مثلاً آیا صوفیہ نک بانسی انکار ایدیلدیای تقدیرہ، لہر بر طاشی بر معمار سناسہ اولہ سی لازم طایور۔ اولیہ ایس، کائناتک صانعہ اولہ دلاتی، کائناتک کندی نفسہ اولہ دلاتندہ دہا واضح، دہا ظاہر، دہا اولاد۔ اولیہ ایس کائناتک انکاری محکمہ اولہ بیلہ، صانعہ انکاری محکمہ دگلہ۔

۲ [نقطہ]

آقداہ! غفلتہ نہشت ایدہ ضلالت، یک غریب و یک عجیبہ۔ مقارنتی علیتہ قلب ایدہ۔ ایک شی آراشدہ بر مقارنت اولورس، یعنی دائما برابر وجودہ طیرس، بریسنہک اوتہ کینہ علیتہ کوستریلمی، او ضلالتک شانتندہ۔ ہالوکہ دوامی مقارنت اولورس، علیتہ دلیل اولماز۔

۴ [نکتہ]

آقداہ! [نعت^(۱)] دہ کی نونک افادہ ابتدای جمع و جماعت، فاری و قابی آیوہ اولہ مصلحتک نظرندہ سطح ارضی بر مسجد شطنہ کتیر۔ و بوتوہ مؤمنارہ تشکل ایتہ و شرقہ غربہ قدر دیزیلیمہ صفای حاوی او جماعت کبرا ایچندہ نماز قیلدیغنی افطار ایتدیر۔

و کذا، [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] اولہ کلمہ ذکر یی بر انسانہ ورد زبانہ ابتدای زمانہ، زمانی بر حلقہ ذکر تخیل ایتطہ، او حلقہ نک صاغ طرفی اولہ ماضی جہتندہ انبیانک، صول طرفی اولہ استقبال جہتندہ اولیانک اوتور و جماعتہ ذکر ایتطہ و کندی دہ او جماعت عظمای ایچندہ بولوندیغنی و شوقہ آسمانی طولدیراہ یوکسک، الہی و طائلی صدرینہ اشتراک ایتدیغنی تخیل ایتسہ۔ قوہ خیالیہ سی دہا کسبہ اولاندہ، کائنات مسجدندہ بوتوہ مصنوعانک تشکیل ایتطہ حلقہ ذکر لرینہ کیرسہ۔ شوفضای ولولہ لندیرہ او صدری دیتطہ سہ۔

۴

﴿ [نقطہ] ﴾

جناب مقدسہ ماعدا، مخلوقانہ یا بیلاہ محبت الہی ہئیددر۔ بریسی، یوقاریدہ آساغی بہ نازل اولور۔
دیاری، آساغیدہ یوقاری بہ ہیقار۔ شویلا کہ: برانسانہ ان اول محبتی اللہ ویرسہ، اوندک محبتی طولیدیلہ
اللہک سودیای ہرشیئی سور۔ و مخلوقانہ تقیم ایندیای محبتی، اللہ اولادہ محبتی تنقیص ایتہ، تزیید ایدر۔
ایلاخی قسم ایہ، ان اول اسبابی سور۔ و بو محبتی اللہی سوملہ وسیلہ یایار۔ بو قسم محبت، طولیدیلغنی محافظہ
ایدہ من، طاغیلیر۔ و بعضاً قوتای براسباب راست طیر۔ اوندک محبتی معنای عرفیدہ معنای اسمی بہ ہکار۔
ہلاکنہ سبب اولور۔ شاید اللہ واصل اولم دہ،

وصولی ناقص اولور۔

۵

﴿ [نکتہ] ﴾

[وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا ^(۱)] آیت کریمہ سیلہ، رزقہ تعہد ربانی آلتہ آئیندر۔ فقط رزقہ
ایلی قسدر: بریسی حقیقی رزقدر، دیاری مجازی رزقدر۔ یعنی بری ضروری رزقدر۔ دیاری غیر ضروری رزقدر۔
آیت ایلم تعہد آلتہ آئیناہ، ضروری اولادہ رزقدر۔ اوت، حیاتی محافظہ ایدہ ہلہ قدر غذا ویریلیور۔ جسم و
بدنک سمیزلای و ضعیفلای، رزقک یوقلغن و آزلغن باقماز۔ دکنک بالیقاری ایلم قرہ نک بادیلجاناری بولا
شاہددر۔ مجازی اولادہ رزقہ ایہ، آیتک تعہدی آلتہ دظدر۔ آنجہ سعی و کسب باغلیدر۔

۵

﴿ [نقطہ] ﴾

آرقداہ! معصوم برانسانہ ویا حیوانلہ کلمہ فلاکتلار دہ و مصیبتلار دہ بشر فہمک آٹالایامدیغی بعضہ
اسباب و حکمتلر واردر۔ یاللز مشیت الہیہ نک دستورینی حاوی اولادہ شریعت فطریہ اعظمی، عقلہ تابع دظدر۔
عقلای اولمایاہ برشیہ تطبیوہ ایدیلیر۔ او شریعتک حکماری قلبہ، ہہ، استعدادہ باقار۔ بوناردہ مصولہ
کلمہ فعلارہ، او شریعتک حکماری تطبیوہ ایلم جزا ویریلیر۔ مثلاً برہوہوم، النہ آلیغی برقوشی ویا بر سینای
تولیدیرسہ، شریعت فطریہ نک احکامنہ اولادہ ہس شفقہ مخالفت ایتہ اولور۔

ایسته بو مخالفتده طودی دوشوب باشی یاریلسه، بو جزایه مستحقه اولور. چونکه هوجفک بو مصیبتی، هس شفقت
مخالفته جزادر. ویا دیشی بر قایلله، کندی اولاد لرینه اولاسه شدت شفقت و حمایتی نظره آلمایاروه، زوالی
جیلانک یاور و هغنی یارمه لایاروه یاور و لرینه رزوه یایس، صوکره بر آوجی طرفنده تولدیر یایس. ایسته هس شفقت
و حمایتی مخالفت ایندیگنده، جیلانله یاور و لرینه یایدیغی عیسه مصیبت کنیسی معروضه قالدیر.

• [افطار] •

قایلله کبی حیوانلرک حلال رزقاری، تولو حیوانلردر. صاغ حیوانلری تولدیروب رزوه یایمور، شریعت
فطریه جه حرامدر.

• [اعتذار] •

آقداسه! بور سالم، قرآنک بعضه آیاتی شهودی بر طرزده بیله ایدیه بر نوع تفسیردر. و هاوی اولدیغی
مائل، فراقه هلمک جنتلرندیه قویار یلمسه بر طاقیم طالر و هیچ طردر. فقط عباره سنده کی اشغال
و ایجازده توفسه ایدوب، مطالعه سنده و از کیمه. چونکه مطالعه سنه تکرار ایله دوام ایدیلیرسه، مألوف
و مانوس بر شکل آلیر.

کذالک، نفسک تمردندیه ده قورقما. چونکه بنم نفس اماره م بور سالم نک طوتنه طیانامدی. انقیاده مجبور
اولدی. شیطانم ده [**این المفسر** ^(۱)] دیمه باغیدری. سز لک نفس و شیطانلریاز، بنم نفس و شیطانمده
داها عاصی، داها طاغی، داها شقی دگدر لر.

کذالک، برنجی بابده توهیدک بیانده ذکر ایدیلیمه دلیللرده واقع اولاسه تکرار لری فائده سز ظه ایتیه.
او دلیللار، فصوصی مقاملرده احتیاجه بناء ذکر ایدیلیملردر. اوت، فط حربه سیرده اوتوروب مدافع
ایده بر نفر، اطرافنده بولوناسه بوسه سیرلره کیتیم یوب ده، بولوندیغی سیر ایچنده یلیمه دیگه بر پنجه آچمی،
البته بر احتیاجه بناءدر.

کذالک، بو رسالہ لرن عبارتہ لرنده کی اِشْطال و اِغلا فک، قصدی اولاد و افتدیار یا یلمہ اولدیغنی
 ظہ ایتہ. ہونامہ بو رسالہ، دھشتی بر زمانہ، نفسک لہجومنہ قارشو یا ییلاہ آئی و ارتجالی بر مناقشہ نک
 محصولیدر.

کلمہ لری، او مدھصہ مجادلہ اثناسندہ ذھنہ کلمہ دیکنای کلمہ لردر. او مجادلہ دہ آتسلہ نورک قاریشدقاری
 برھنطامدہ، باشم دونمہ باشلا یوردی. کاه یردہ، کاه کوگدہ، کاه منارہ نک دیندہ، کاه منارہ نک
 شرف سندہ کنذیمی کور و یوردم. ہونامہ تعقیب ایتدیلم بول، عقل ایلم قلب آراسندہ یای آھیلاہ برزخی بر
 یولدی. عقلدہ قلب، قلبدہ عقلہ اینوب ہیقمقدہ بیزار اولمدم. بونک ایحوہ بر نور بولدیغم زمانہ،
 لھمہ اوستہ بر کلمہ قویو یوردم. فقط او نور لرن اوستہ قویدیغم کلمہ لری، او نور لہ دلالت ایتسی ایحوہ دطلدی.
 آنجوہ غائب اولمام لری ایحوہ بر نشانہ و بر علامت اولاد و یر اقیوردم. صوکرہ با قدملہ، او ظلمتار ایحندہ
 بھ یاردیم ایدہ او نور لری، قرآنہ کونشندہ لھام ایدیلمہ مصباحلہ

وقندیلار ایدی.

اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ نُورًا لِعُقُولِنَا وَقُلُوبِنَا وَأَرْوَاحِنَا

وَمُرْشِدًا لِّأَنفُسِنَا ھ

امین امین امین^(۱)

قطره نك ذیای []

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ آمِينَ^(۱)

[رمز]

آقداسه! وقتك اولنده كعبه بي خيالاً نظره آلقام نماز قیامی مندوبه ركی، بربرینه كیره دژره ركی، بیتك اطرافنده تشقل ایده صفاری کور مقام، یاقین صفاری بیتي اعاطه ایند طری کی، انك اوزاره صفاری ده عالم اسلامی اعاطه ایتسه اولیغنی خیال ایله کور سوه. و او مصطفی ده او صفاره کیر مقام، او جماعت عظمای داخل اولسونك، او جماعتك اجماع و تواتری، اونك نمازده سویله دیگی هر دعوی و هر سوزینه بر حجت و بر بهانه اولسوه.

مثلاً، نماز قیلاسه [الحمد لله] دیدیگی زمانه، صائله او زمانده او جماعت عظمای تشکیل ایده بوتونه مؤمنار، اوت، طوغری سویله دن دییه اونك او سوزینه تصدیق ایده یورلر. و بوتصدیقار، لهجوم ایده او هام و وسوسه قارشو معنوی بر قالقانه وظیفه سنی کور ور. و عینه زمانده بوتونه هاسلری و لطیفه لری و دوغولری او نمازده ذوقلرینی و حق لرینی آلرلر. یاللا مصلحتك كعبه اولاسه شو خیالی نظری، قصدی اولما لیدر. تبعی بر شعورده عبارت بولونم لیدر.

[افطار] سطح ارضه مسجدینی متخالف و منتظم حرکته تزییه ایده او جماعت عظمایك، سطرلری آلدیراسه صفاریك او کوزل منظره سی محافظه ایدیلماك اوزره، عالم مثال صحیفه سنده قلم قدر ایله و الهی بر فوطوغرافیه ترسیم و ترقیم ایدیلماكده اولیغنی، احتمال و امكانده عالی دظدر.

[رمز]

آقداسه! بن وسوسه و او هام ظلمتاری ایچنده یورورکه، رسول اکرم علیه الصلوة والسلامك سنناریك بر یلدر، بر لامبه وظیفه سنی کور دکترینی کور دم. هر بر سنت و یا هر بر حد شرعی، ظلمتای ضلالت بولارنده کونسه کی یار لایور. او بولارده انسا به ذره مثقال او سننارده انحراف ایدوب عدول ایتسه، شیطاناره ملعب، او هام مرکز، أهوال و قورقورده مغرضه و عثار قدر آغیر یو طره مطیه اوله بقدر.

وَلَا اوستائی، صانک سجادہ صارقانہ و اینہ ایار کی کوردمانہ، اوندہ تمک ایدہ یوسلیر، سعادتمارہ
ناٹل اولور۔ مخالفت ایدہ و عقلم طیانانلیر، اوزوہ بر منارہ ایلم سماہ ہیقموہ حماقتندہ بولونامہ فرعوہ کی
بر فرعوہ اولور۔

۲
۔ [رمز] ۔

آقداہ! نفعہ اولیہ دھستکی بر نقطہ و آھیماز بر عقدہ وارک، نفعہ ضدلر بر بندہ تولد ایدر۔ و علیہدہ
اولدہ لھر برشتی نفس لحدہ ظہ ایدر۔ مثلاً، کونک اُلی کا یتیر، ضیایہ باشی افشار۔ فقط سنک لک اول
یتیر۔ و کونہ سنک کیفاء کورہ حرکت ایتیر۔ دیک کونک کا قارشی ایک جھتی وارد: بری قُرب، دیکری بُعد۔
اگر سہ اوندہ بعید اولدیک جھتلر، اوبکا تأثیر ایدہ مز دیسک۔ ویا اوندک کا قریب اولدیک جھتلر، اوبکا
تأثیر ایدہ بیلیم دیسک، جھٹلی اعلاہ ایتیر اولور۔

کذا، خالوہ ایلم نفس آراستہ دہ بر قُرب و بُعد وارد۔ قُرب خالقادر، بعد تفکدر۔ اگر نفس اوزاقلی جھتیلہ
انانیت ایلم خالقہ باقوب، بکا تأثیر ایدہ مز دیسک بر احقاققہ بولونہ، ضلالتہ دوش۔

وَلَا، نفس ملافاتی کوردیگی زمانہ، کاشک بنده اولیہ یا یایدم، بویلم اولایدم دیر۔ مجازاتک شدتی کوردیگی
وقت، تعامی و انظار ایلم کنیزنی تسلی ایدر۔

ای اصحوہ نقطہ سَوْدَا! خالقک افعالی کا ناظر دظدر۔ خالقک افعالی آنجہ خالقہ باقار۔ کائناتی سنک
لھندسک اوزرینہ یا یسہ دظدر۔ و سنی خلقت عالمہ مٹاھد طومامدر۔ امام ربانینک دیدیگی کی،
مَلِکْ عَطِیْہ لَرِی آنجہ مَطِیْہ لَرِی طاسیبیلیر۔

۴
۔ [رمز] ۔

عزیز قرداسلرم! بالخاصہ مضطر اولانلرک دعا لرنیک بویول بر تأثیری وارد۔ بعضاً اوبکی دعا لرنک حرمتہ،
ان بویول برشی انک کویلمک برشیہ مسخر و مطیع اولور۔ اوت، قیریوہ بر تختہ پارچہسی اوزرندہ کی بر فقیرک و قابی
قیریوہ بر معصومک دعا سنک حرمتہ، دلزک فیرطین سنک شدت و حدتی ساکونت بولور۔ دیک دعا لرنہ جواب ویرہ
ذات، بوتوہ مخلوقانہ حاکمدر۔ اولیہ ایلم بوتوہ مخلوقانک دہ خالقیدر۔

◦ [رمز] ◦

عزیز فردا سلام! نفعك الهمم بر غنم لغی ده شود كه، طای اولانی جزویده، بویك اولانی كوچكده كورمك ایست. كوره مدیگی تقدیرده رد و انظار ایدر. مثلاً، كویك بر قبار بقده كونك تمامیل تجلیاتی ایست. بونی كوره مدیگی ایچوه، او قبار بقده کی جالوه نك كونشده اولدیغی انظار ایدر. هالبوكه شمك وهدی، تجلیاتكده وهدتی استلزام ایتمز.

وكنّا، دلالت ایتمك، نغمه ایتمی اقتضا ایتمز. مثلاً، قبار بقده کی كونك او جالوه سی كونك وجودینه دلالت ایدر. فقط كونشی نغمه ایده مز، یعنی كونشی ایچنه آلاماز.

وكنّا، برشی بر شیله توصیف ایدنك او شیله منصف اولمی لازم طلمز. مثلاً، شفاف بر ذره شمی توصیف ایدر، فقط شمس اولاماز. بال آریسی صانع هایکی وصفلانیدر، فقط صانع اولاماز.

◦ [رمز] ◦

آقداسه! کفر یولنده یورومك، بوزلر اوزرنده یورومكده دهاها زحمتلی و دهاها قهلاک ایدر. ایمانه بولی ایسه، صوده، لهواده، ضیاده یورومك کی يك قولی و زحمتزد. مثلاً بر اناسه، كوگده سنك جهات سته سنی، یعنی هر طرفی كونشندیرمك ایست دیگی زمانه، یا بر مولوی کی دونه جك، كوگده سنك هر طرفی كونش قارشو کتیره جك. ویا فود كونشی او مسافه بعیده ده جلب ایده جك، یاخنه کتیره جك، كوگده سنك اطرافنده دوندیره جكدر. برنجی شوه، توهیدن قولایلغنه منالدر. ایلنجی ده، کفرن زحمتارینه منالدر.

[سؤال] شرن بوقدر زحمتلی اولدیغی هالده نه ایچوه طفرلر قبول ایدیورلر؟

[الجواب] قصداً و بالذات هیچ برکیم کفری قبول ایتمز. یالانز شرن لهوی نفسارینه یا پیشیر. اونارده ایچنه دوشلر. مائوت اولورلر، پیس اولورلر. اونده هیقمه لری مقلایر. ایمانه ایسه، قصداً و بالذات تعقیب و قبول ایدر یا مقلایر قلبك ایچنه بیراقیلیر.

◦ [رمز] ◦

آقداسه! بر کلمه واحده نك ایشیدیلیم سنده برتک آدمه بیک آدم بردر. یارادیلیسه خصوصنده ده، قدرت ازلییه نسبتاً برشی ایله بیک شی بردر. بر نوعك ایجادیلیم فردلرینك ایجادی آراسنده فرق بوقدر.

۸
[رمز]

آقداسه! بوتومه انسانلر بوتومه زمانلرده مادّي و معنوي اهمّياجلارين تأمّيه ايجومه نازل اولده قرآنك هائز اولديغي فارقه العاده جامعيت و وسعت ايله برابر، طبقات بشرك هياتنه يايديغي مراعات و اوفّاملر، بالخاصّه اك بويوك طبقي تّكّيل ايدمه عوام ناسك فهمي اوفّايارمه توجّيه خطاب ائسانده يايديغي تنزّلات، قرآنك كمال بلاغتنه دليل و بالهر بر بهانه اولديغي هالده، غنه اولده نفلرل ضلالت دوشم لرينه سبب اولمدر. يونلار زمانلرل اهمّياجلاري متخالفدر. انسانلر فكرمه، هجم، ذكّام، غبادتجه بر دّكللدر. قرآنك ايسه مرشددر. ارشادي عمومي اولور. بوتوك ايجومه، قرآنك افاده لري زمانلرل اهمّياجلارين، مقاملرل اقتضاسنه، مخاطبلرل وضعيتلرينه كوره آيري آيري اولمدر. حقيقت حال بو مركزده آيلمه، اك يوكلك، اك كوزل افاده هيدلرين قرآنك لهر بر افاده سنده آرامه خطا اولديغي كي، مخاطبك هئنه و فهمي اويغومه اولده براسوبلك ميزانه و مرصا ديلم متّكّلم باقانه، البته ضلالت دوشر.

۹
[رمز]

آقداسه! دنياك اوج يوزي وار: بريسي، آخريته باقار. يونلار اونك مزرع سيدر. انگييسي، اسماي هئايه باقار. يونلار اسماي هئانك مكتوبي و تّزكّكيدر. اوهنجييسي، بالذّات كندى كندينه باقار. دنياك بو يوزي، انسانلرل لهولاسنه و كيفارينه و بوفاني هئانك تّكليفنه باقار، مدار اولور. نور ايمانلار دنياك اولك آيك يوزينه باقمه، معنوي بر هئنت كيدر. اوهنجي يوزي ايسه، دنياك فنا يوزيدرك، ذاتي و اهمّيتاي برقيتي يوقدر.

۱۰
[رمز]

آقداسه! انسانك وهودي و بدني، بر نفرك ائنده بولوناه اموال ميريدمه بر هئوانه كيدر. اونفر، او هئواناي بيلملمه و سائر خدمتلريني كورملمه مكلف اولديغي كي، انسانده او وهودي بيلملمه مكلفدر. عزيز قرداسلرم! بوراده بلك بو سوزي سويلنديرمه، نفسلار اولده بر مناقشه مدر. شويله كه: محاسنه مغرور اولده نفسم ديدملمه: سهه بر شيت مالل دّكلك. نه در بو غرورلك؟ ديديكلمه: مادام مالل دّكلم، به ده خدمتاي كورملم. ديدملمه: ياهو، بو سينلار بافه. غايت كوچك ظريف اللريلار قنادلريني، كوزلريني سيلار، سويورور. لهر ايشني كورور. سهه ده لااقل اونك قدر وهوديله خدمت ايتليك. نفسم اقناع اولدى. ايته تقدّيس ايدرز او ذاتي كه، بو سينلار نظافتي الهاماً اولرتير. بلكده استاد يابار. اونظه نفسي اقناع ايدر، الزام ايدرم.

۱۱
 ﴿ [رمز] ﴾

آرقداسہ! انسانی ضلالتوں سے دور و طہرین جھٹک دینے سے شکر کہ: اسم ظاہر ایلم اسم باطنک حکماری
 آری آری اولور. بونامی برہینہ قاریشہ یروب عربعلین غائب ایتک محذور لیدر.
کذالک. قدرتک لوازمی ایلم حکمتک لوازمی بردگلد. برہینہ علانہ لوازماتی اوتہ کیسندہ طلب ایتک فطارد.
کذالک. دائرہ اسبابک اقتضاسی ایلم دائرہ اعتقاد و توحیدک اقتضاسی بردگلد.
 اونی بوندہ ایستہ ملی.

و کذا. قدرتک تعلقاتی آری، وجودک جلوہ لری و یا سائر صفاتک تجلیاتی آریدر. برہینہ التباس
 ایدیلہ ملی. مثلاً، دنیاہ وجودک نظامی تدریجیدر. برزخی آیینہ لودہ ایلم، آنی و دفعی اولور. چونکہ
 ایجاد ایلم تجلی آراستہ فروہ وارد.

۱۲
 ﴿ [رمز] ﴾

آرقداسہ! اسلامیت بوتوہ انسانہ بر نور، بر رحمتدر. کافر لودھی اوندک رحمتندہ استفادہ ایتکدر. چونکہ
 اسلامیتک تلقیناتی ایلم کفر مطاع و انکار مطاع، شک و تردیدہ انقلاب ایتکدر. اوتلقیناتک کافر لودہ
 باید یعنی انعطاس و تأثیرات سایہ بندہ، کافر لودک حیات ابدیہ عقندہ امیدری وارد. بوسایہ دہ، دنیا لذتاری
 و سعادتاری اوندہ تماماً زہر لیسہ دگلد. اولذتار، بوتوہ بوتوہ المارہ انقلاب ایتک. بالآخر تردیدری
 وارد. تردیدایہ لہرایی طرفہ باقیدر. دودہ قوشی کی، نام معناسیلم نہ قوسہ اولور و نہ دودہ اولور.
 اورتہ دہ قالاروہ لہرایی طرفک زحمتندہ قور تولور.

۱۳
 ﴿ [رمز] ﴾

آرقداسہ! نفس، تنبلیک سائقہ سیلم وظیفہ عبودیتی ترک ایتدیگندہ، نستر ایتک ایست. یعنی اونی
 کورہ جک بر قیبک کوزی آلتندہ بولونمسی ایستہ مز. بوندک ایچوہ بر خالقک، بر مالطک بولونماصنی تمنی ایدر.
 صوکرہ ملاحظہ ایدر. صوکرہ تصور ایدر. نہایت خالقک عدمی، یعنی یوہ اولدیغنی اعتقاد ایتکلم دیندہ بیقرار.
 مالبوکہ اوہالندہ قرانیدیغنی او حریتک، عدم مسئولیتک آلتندہ نہ قدر بویوک زہری ییلانلرک و نہ قدر چوہ
 ائیم المارک بولونیدیغنی ییلسمہ اولس، در حال توبہ ایدر. وظیفہ نہ عودت ایدر.

۱۴
﴿ [رمز] ﴾

آرقداسہ! لہر بر انسانک بر نقطہ استنادی بولوندیغہ نظرًا، استناد نقطہ لومینک تفاوتہ کورہ انسانک یایاہیلہ جہی ایثارہ تفاوت ایدر۔ مثلاً، بویوک بر سلطانہ استنادی اولادہ بر نفر، بر شاہک یایاہیلہ جہی بر ایسی یایار۔ ہونکہ نقطہ استنادی شاہدہ بویوکدر۔ اوت، قدرت ازلیہ طرفندہ مأمور ایدیلہم بقوضہ نک، یعنی سیوری سینک نمودہ اولادہ غلبہ سی۔ و بر ہاردگک [**فَالِقُ الْخَيْبِ وَالنَّوَى** ^(۱)] طرفندہ ویریلہ اذہ وقوتہ بناء قومہ بر آغاجک جھازاتی و مالزمہ سی نصنہ ایتسی، یعنی ایجنہ المہ سی، بو حقیقتی تنویر ایدہ بر حقیقتدر۔

۱۵
﴿ [رمز] ﴾

آرقداسہ! قطرہ نامندہ کی اثرمدہ، قرآنندہ الہام آلودہ تعقیب ایتدیلم یول ایلہ، اہل نظر و اہل فلسفہ نک تعقیب ایتدیلم یول آراشدہ کی فرقہ شودر: قرآنندہ طور قلب الہام ایلہ عصای موسیٰ کی معنوی بر عصا احسانہ ایدیلہدر۔ بو عصا ایلہ، کتاب طائباتک لہر طائباتی بر ذرہ سنہ اور ولورسہ، در حال ماء الحیات ہیقار۔ ہونکہ مؤثر، آنجہ اثرمدہ کورونہ بیلیر۔ معنوی آسانور حکمندہ اولادہ مراقبہ لرلہ ماء الحیات بولمہ یک کوچدر۔ وسائط لزوم کوسترہ اہل نظریہ، اطراف عالمی عرشہ قدر کزملری لازمدر۔ و او اوزومہ مافدہ لہجوم ایدہ وسوسہ لرہ، و شہارہ، شیطانارہ مغلوب اولوب جاڈہدہ ہیقماموہ ایچومہ، یک ہومہ بر طائبات، علامتار، نشانار لازمدرکہ، یولی شاسیہ تماسینار۔

قرآنہ ایہ، بزمہ عصای موسیٰ کی بر حقیقت ویرشدکہ، نزہدہ اولسم، حتی طاسہ اوزرندہدہ اولسم، عصای اور و یورم، ماء الحیات فیثقیوریور۔ عالمک خارجہ ہیقاروہ اوزومہ سفرلہ کیتما و زمیندہ دوشنہ صو بور ولومینک قیریلما سی و یارہ لہنما سی ایچومہ محافظہ مجبور اولما یورم۔ اوت [**وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّآيَاتٌ** ^(۲)] تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ ^(۳)] بیتیلہ، بو حقیقت حقیقتیلہ تبارز ایدر۔

[**افطار**] قرآنک دلالتیلہ بولدیغہ یولہ کیتماک ایستینارہ او یولی تعریف ایدہ رسالہ نور طیباتی دلیل و برہانہ قایناغی اولقلہ برابر۔ اٹہ مستقیم، اٹہ نورانی، اٹہ جاذب و اٹہ قیہ ہدایت منبعی و غایت کوزل و غایت شیرینہ و غایت فیاضہ، قرآنی ہومہ بر اثردر۔

۱۶
﴿ [رمز] ﴾

آقاسہ! نَفْسِکَ وجودندہ برکور لک، واردر. او کور لک وجود لک ذرّہ مثقال قالدجہ، حقیقت کونشک کور و غمہ مانع بر حجاب اولور. اوت، مشاہدہ مہ ثابتدر کہ، قطعی و یقینی بر لہانلر و دلیلالر ہولو اولدہ قلعدہ، کویک بر طاشدہ ضعیفیت کور و نورس، او کور اولدی نفس او قلعدہ تماماً نظر ایدر. آلتی اوستہ ہویر. ایستہ نَفْسِکَ جہالتی و حماقتی، بوکی انصاف فرمہ تخریب اتندہ آشلا سیلیر.

۱۷
﴿ [رمز] ﴾

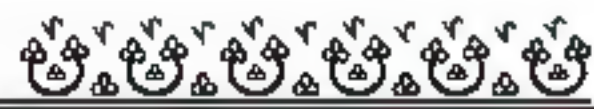
ای انسانہ! سنک وجودک سامہ سندہ یاییلارہ فعللردہ و ایٹلردہ سنک ید اختیار لکدہ بولونانلری، آنجہ ییلکدہ بر نسبتندہ در. باقی قالدہ، مالک المملکہ عائددر. بناءً علیہ کندی قوتلہ کورہ یوک آل. یوقہ آلتندہ از یایرک. قیل قدر بر شعور ایلمہ بویوک طاشلری قالدیر معہ تبتبندہ بولونغا. مالطک اذی اولقزیرہ اونک ملکنہ آل اوزاتما. شاید غفلتہ کندی مابلاہر بر ایسہ یایدیغک زمانہ، حدیثی تجاوز ایتمہ. اگر مالطک مابلاہر اولورس، ایستہ دیغک شیئی آل، یاپ. فقط اذنہ و مشیت و امری دائرہ سندہ اولمعہ شرطیلر. اذنہ و مشیتندہ شریعتندہ اولگزیرک.

۱۸
﴿ [رمز] ﴾

ای شاہ و شرفی، نام و شہرتی ایستہ بن آدم! کل، او درسی بندہ آل. شہرت عین ریادر. و قای ثولدییرہ زہرتی بر بالدر. و انسانی انساندہ عبد و کولہ یایار. او بلا مصیبتہ دوشرسک

[اَنَا لِلّٰهِ وَاَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ^(۱)] دی.

او بلادہ قور تول.

﴿ قَرَّانَ کَریمَکَ دَرِیایِ کَبیرِندَہ ﴾

﴿ بِرِ هَبَاب ﴾

هُدایِ بُرگَرَمَ هُوْدُ مَلِکِ هُوْدُ رَاہِی خُرْدَ اَز تُو
بَرایِ تُو نِلَہ دَارَدُ بَہایِ بی کَرانِ دَادَہ^(۱)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ^(۲)

اعْلَمَ: ای ذکر ایدہ و نماز قیلاہ فرداسہ!

سَنَہ [اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ]^(۲) و [اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ]^(۱) کبی مبارک کلام لولہ اعلاہ ایندیتک
برہام و ادعا ایندیتک بردعوا و اشہاد ایندیتک بر اعتقاد، لسانلہ ہیقار ہیقماز میایونارلہ مؤمنارک تصدیقہ و
شہادتارینہ اقتراہ ایدر. و کذا، اسلامیتک ہوہ و حقیقت اولدینہ و کلامارینک طوغری و صادقہ اولدینہ
دلالت ایدہ بوتوہ دلیلار، ساهدر، برہانار، سَنَہ او دعواک و او اعتقادک ہوہ اولدینہ دلالت ایدرلر.
و کذا، سویلہ دیتک او مبارک و مقدس کلامارہ یک بویوک یمنار، فیضار و برکتار طرف الہیدہ ترتب ایدر.
و کذا، جمہور مؤمنین و موقدینک او کلمات مبارکہ دہ قلباً ذوقہ ایندیتکری ماء الحیات و شراب جنّتی، او مقدس
مشربلر دہ سہ دہ ایچرک.

اعْلَمَ اَيْهَا الْعَزِیْز! قواعد اصولیہ دندرک، بر مسئلہ حقندہ اثبات ایدنک سوزی، نفی ایدنک سوزینہ مرجحدر.
ہونلہ اثبات ایدنک یاردیجباری واردر. سوزندہ قوت اولور. نفی ایدنک یاردیجیسی اولمادیغندہ نک قالیر.
سوزندہ قوت اولماز. حتی بیک آدم بر شیئی نفی ایدرہ، بر آدم کبیرر. بیک آدم دہ اثبات ایدرہ، اثبات ایدنارک
لہر بریسی بیک آدم اولور. ہونلہ لہیسی بر شیئی با قیورلر و بر نقطہ یارطوہ با صیورلر، بر برینی تقویہ ایدرلر.
نفی ایدنار بر برینی تقویہ ایدہ میورلر. لہر بریسی تکر تکر قالیرلر.

مثلاً، بیک پنجرہ دہ بریلدی کوروب اثبات ایدہ بیک آدمک لهر بریسی اوتہ کیسن یاردیچی اولور. بربرینک سوزلرینی تقویہ ایدرلر. هونله اویک آدم، یارماقله اشارت ایدرکی اوسیئ اثبات ایدیورلر. نفی ایدنار اویله دگدر. هونله نفی ایچوه سبب لازمدر. سیلرده آیری آیری اولور. مثلاً کیمی، کوزمده ضعیفیت وار، کوره مدم دیر. کیمی، اویچمده پنجره یوه دیر. کیمی، صوغوقده ناشمی قالدیرامدم دیر و هلهذا. لهر بریسی نفینه و مدعاسنه آیری بر سبب کوستدیگنده، کندیلرنجه ییلدیزک بولوغامی، نفس الامرده ییلدیزک بولوغامنه دلالت ایتمز. بربرینجه یاردیچی اولامازلر. بناءً علیہ بر مسئله ایمانینک نفی حقده اهل ضلالتک اتفاقاری، خبر واحد هلمنده در. تأثیری یوقدر. اما اهل هدايتک مائل ایمانیده اولاده سوزلری، لهر بریسی اوتہ کیسن یاردیچیدر، بربرینی تقویہ ایدر.

^۲ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** بر کل نه شیئ محتاج ایسه، جزئی ده اولم محتاجدر. مثلاً بر شجره نکه میدان کلمی ایچوه نه لازم ایسه، بر میوه نکه و هودینده لازمدر. اویله ایسه، میوه نکه خالق اولاده، شجره نکه ده خالق اولور. حتی ارضک و شجره خلقک ده خالق، او خالق اولاه بقدر.

^۴ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** ایکی طرفی بربرینده غایت اوزاف بر مسئله وارک، لهر بر طرفی بر هکمدک کی سنبل ویرمدر، آغاچ اولمدر، دال بودافه صالمدر. بویله بر مسئله اوزرینده شؤنک و او هامک قونامی لازمدر. هونله بر هکمدک دیار هکمدک، هکمدک اولاروه طویراوه آلتنده قالدقاری مدتجه التباس ایدیله ییلر. اما آغاچ اولدقدیه و میوه ویردکده صوکره شک ایدرسه، بوتوه میوه لر سنک علیهلده شهادت ایدرلر. اگر "بو باشقه هکمدکدر" دیر توهم ایتسه، کذا او آغاچک بوتوه میوه لری سنی تلهذیب ایدرلر. اما آغاچه انقلاب ایتسه بر هکمدگی، هنظله آغاچک هکمدگی فرصه ایتک، آنجه توهمله ممکندر. ویا بوتوه المارک هنظله تبدیل ایدیلمسه اولمیه ممکندرک، بوده محالدر.

بناءً علیہ، نبوت اولم بر هکمدکدرک، اسلامیت شجره سی بوتوه ثمراتیه و هیجطریله او هکمدکده هیقمددر. قرآنه دخی سیار ییلدیزلری میوه لری یایانه برکونسه کبی، اسلامیتک اوه برکنی انتاج ایتمدر. عجباً بوجها به بها ثمره لره باقوب کوردکده صوکره، هکمدکده شبهه و تردد بری قالیری؟ هاشا و طلاً!

اعْلَمُوا إِلَٰهًا عَزِيزًا طاووس قوشی کی یک کوزل بر قوسہ، یومور طردہ ہیقار، تکمل ایدر۔ سماردہ طیرانہ باشد۔
 آفاقہ عالمہ شہرت فرزند قدہ صوکرہ، یردہ قالانہ یومور طردہ قابوخی ایجریسندہ او قوشک کوزلانی و کمالاتی و
 ترقیاتنی آریوب بولورہ ایستین آدمک اصمہ اولدیغندہ شہرہ یوقدر۔ بناء علیہ، تاریخارک نقل ایتدطاری پیغمبریز
 علیہ الصلاۃ والسلامک بدایت هیاتنہ مادی و صوری و سطحی بر نظرلہ باقاسہ بر آدم، پیغمبر علیہ الصلاۃ والسلامک
 شخصیت معنویہ سی ادراک ایدہ مز۔ و درجہ قیمتیہ واصل اولاماز و اولاشاماز۔ آنجہ بدایت هیاتنہ و لوازم بشریتنہ
 و احوال ظاہرینہ اینجہ بر قشر، نازلہ بر قابوہ نظریہ باقمہ لیدرکہ، او قشر ایجریسندہ ایکی عالمک کونشی، شجرہ طوباکی
 شجرہ محمدیہ علیہ الصلاۃ والسلام ہیقمدر۔ فیصہ الہی ایلہ صولانسمہ و فضل ربانی ایلہ

تکمل ایتددر۔

بناء علیہ، نبی ذیسانہ علیہ الصلاۃ والسلامک مبدأ هیاتنہ عائد احوال صوریہ سندہ ضعیف برشی ایستیلدیگی وقت،
 اوستندہ طور مام لیدر۔ در حال باشتی فالدیروب، اطراف عالم نشر ایتدیگی نورلرہ باقمہ لیدر۔
 مع هذا، پیغمبر ذیسانہ علیہ الصلاۃ والسلامک مبدأ هیاتنہ شک و شہر ایلہ باقاسہ آدم، لہر حالہ مصدر ایلہ مظهری،
 منبع ایلہ معالی، ذاتی ایلہ تجلی آرائینی فروہ ایدہ مسمہ، بو یوزدہ شہرہ دو شمددر۔
 اوت، نبی ذیسانہ علیہ الصلاۃ والسلامک تجلیات الہیہ مظهر و معکدر۔ مصدر و منبع دگدر۔ ہونکہ او ذات،
 بالانز عبدر۔ و عبادتجہ لہر کسدہ ایلریدر۔ دیمک بو قدر کورونہ ترقیات کمالات، اوتک ذاتی مالی دگدر۔
 آنجہ رحمن رحیم طرفندہ و یریلہ تجلیادر۔

اولجہ بیانہ ایدیلدیگی کی، لہج برشی لہج بر ذرہ یریلہ معنای اسمیہ مصدر اولاماز۔ اما بر ذرہ، معنای حرفیہ
 سمانک ییلدیزلرینہ مظهر اولور۔ بالانز غفلت ایلہ او ذرہ نک مصدر اولدیغی ظہر ایدیلرک باقیدیلغندہ،
 صنعت الہیہی طاغوتی بر طبیعتہ مال ایدرلر۔

اعْلَمُوا إِلَٰهًا عَزِيزًا دعا لر، توحید و عبادتک اسرارینہ نموندر۔ توحید و عبادتہ بیانخی و اعتقاد ایدیلمی لازم
 اولدیغی کی۔ دعا ایدہ کیمہ دہ، قلبندہ طولسانہ آرزو و ایتظربنی جناب حقک ایستیلدینہ و یرملہ قادر اولدیغندہ
 اعتقاد ایتد لیدر۔ بو اعتقاد اللہک لہرشی بیلدیانی و لہرشیہ قادر اولدیغنی استلزام ایدر۔

^۷
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! شو عالی ضیالاندیرانه شمس، بر سینک کوزینه تجلی ایله کیروب ایستقلاندیرمی مکنده.
فقط آتنده بر قیویاجیمک اوسینک کوزینه کیروب تنویر ایتمی مکنه دگدر. هونله قیویاجیم کوزی یاتلانیر.
کذلک، بر ذره، شمس از لیلک تجلینه مظهر اولور، فقط مؤثر حقیقیه ظرف اولدماز.

^۸
اعْلَمْ ای مغرور، متکبر، متمرد نفس! سه اولیه بر ضعیفیت و عجزک، فقیرک و مسکینک کی هالاره محاشطه،
هالریله یاییسه و هوو یوتولدکده صوکره آنجه کور و لهیلله بر میاروب مقاومت ایده مزسه. هونله اومیاروب
سنی لهر وقت بیه سرر، تولدیر.

^۹
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! خردک تغییر ایدیلله بر داری هبه سی کائنده اولده قوه حافظه نک احاطه ایندیگی میدانه
کزینتیار یاییارکله، او خردک قدر قوه حافظه او قدر بویوک بر صحرایه انقلاب ایدرک، کز مظهر یستمر بر شکل آیر. عجب او
خردک ایچنده کی میدانی بیتیره میده، او خردک دائره سنی نه صورتله بیتیره جلدیر؟ عقلک نظرند خردک
وضعیتی بویله اولسه، عقلک کزدیگی دائره ناصلدیر؟ عقلده دخیای یوتار. فجان الله! هذاب هوو خردکی
عقل ایچوه دنیاکی یایمسه. دخیایده عقل ایچوه خردک کی یایمدر.

^{۱۰}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانک ال بویوک ظالمارنده بریده شودرک، بویوک بر جماعتک ماعینه ترتب ایدیه هنای نتیجه
ویره ثمراتی بر شخفه اسناد ایدرک. و اوکمال ایدرک. بو ظامده بر شرک ففی واردر. هونله بر جماعتک جزء اختیار یار یله
کسب ایندکری محصولاتی بر شخفه عطف ایتمک، او شخفه، ایجاد درجه سنده فاروق العاده بر قدرته مالک اولدیغه
دلالت ایدر. حتی اسکی یونانلیارک، و شیدرک آلهلری، بویله ظالمانه تصورات شیطانیه محصولیدر.

^{۱۱}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ذکر ایدیه آدمک فیضه الهی یی جلب ایدیه مختلف لطیفه لری واردر. بر قسمی قلب و عقلک شعورینه
باغلیدر. بر قسمی ده شعور سزدر. یعنی شعور لوه تابع دگدر. [مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُ^(۱)] حصول طایر. بناء علیه غفلته
یاییله ذکر لری دخی فیضده خالی دگدر.

۱۶

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! جنابِ حق انسانی یک عجیب بر ترکیبہ خلقہ امتد۔ انسانک کثرت ایجنده وهدی، ترکیب ایجنده باطی، جماعت ایجنده فردیتی واردر۔ اکتوانیدیای اعضا، حواس و لطائفک لهر برسی ایچوه مستقل لذتار و المار اولدیغی کی۔ آرالنده کوروله سرعت تعاده و امدادده آشلا شیلدیغی اوزره، لهر برسی آرقد شایرینک لذتارنده، المارنده و تأثر تارنده حصه لرینی آلیورلر۔ بو خلقت سایه سنده، انسانه اگر عبودیت یولنه کیدرس، بوتوه لذتارک، نعمتارک، کمالات نوعارینک بر قسملرینه مظهر اولمه یه شایاندر۔ وکذا، انانیت یولنی تعقیب ایدرس، حشید حشید الماره و عذاباره محل اولغه مستحقدر۔

۱۷

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! کلمه توهیدک تارار ایله ذکرینه دوام ایتک، قلبی یک هوه شیارله باغلا یانه باغاری و اییاری قیرمه ایچوندر۔ و نفلک طایا هوه درجده صنم اتخا زینیدیای محبوبارنده یوزینی هویرتمکدر۔ مع هذا، ذکر اولاده دانه بولونامه هاس و لطیفه لرک آیری آیری توهید لری اولدیغنه اشارت اولدیغی کی، او هاس و لطیفه لرک ده کندیارینه مناسب شریکار یله اولاده علاقه لرینی کسمک ایچوندر۔

۱۸

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانک بر قربانسه اوقودیغی بر فاتحه شریفده حاصل اولاده ثوابده استفاده ایتکده، بر ایلم بیک مایدر۔ ناصلا آغیزده حیقانه بلفظک ایشید یلم سنده، بر فردایلم بر جماعت بر اولور۔ هونامه لطیف شیار، مطبعه کیدر۔ استناخ ایدیلمه بر کلمده بیطار کلمه حیقار۔ وکذا، نورانی شیارده وحدت ایلم بر برابر تکرر اولدیغنه اشارتدر۔ یعنی نورانی بر سیده حاصل اولاده ثوابده استفاده جهتنده، بر روح ایلم بیطار روح مادی بولوندیغنه و اوقونامه بر فاتحه شریفنک حاصل اولاده ثوابنک لهدیه ایدیلمه سنده، بر روح ایلم بیطار روح بر اولدیغنه و ثوابنک لهر بر رومه عیناً و اصل اولدیغنه بر اشارتدر۔

۱۹

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! نبی ذیسانه علیه الصلوة والسلام ویریلمه مقام محمود، الهی بر مائده و ربانی بر سفره ماکمنده در۔ اوت، توزیع ایدیلمه لطفار، فیضار، نعمتار اوسفره ده آقیور۔ رسول ذیسانه علیه الصلوة والسلام اوقونامه صلوات شریفلر، اوسفره یه ایدیلمه دعوت اجابتدر۔ وکذا، صلوات شریفی کتیره آدم، ذات یغیبری علیه الصلوة والسلام بر صفتله توصیف ایتدیای زمانه، اوصفتک نزهه تعلوه ایتدیای دوستونانم، تارار تارار صلوات کتیرمه شوق اولسوه۔

۱۶

اعْلَمْ اے دین عالمی! اجمرتم آں، علمہ رغبت یوہ دیہ محزومہ اولما۔ ہونکہ مکافات دنیویہ احتیاجہ باقار۔ قیمت ذاتیہ باقمار۔ مزیت ذاتیہ ايس، مکافات اخرویہ ناظر در۔ اولہ ايس، ذاتی اولہ مزیت مکافات اخرویہ صداقلہ۔ برقاچ غروشاعہ دنیا متاعہ صلاتا۔

۱۷

اعْلَمْ اے خطابت عمومیہ صفتی ایہ وغزہ لسانہ قونفرانس ویرہ محرر! سنک کنی نفسی آشغی کوسرماہ وندامت ایدوب قصور لریکی اعلامہ ایتماہ عقال وار۔ فقط شعائر اسلامیہ ضد و مخالف اولہ لہرزہ لرہ اسلامی لہ لندیرماہ قطعاً عقال یوہ۔ سنی کیم توکیل ایتماہ؟ فتویٰ نرہ دہ آلیورسک؟ لہانک مقہ بناء ملکہ نامہ، امتک ہابنہ، اسلامیہ عقندہ لہذیانلری صاودراروہ ضلالنک نشر و اعلامہ ایدیورسک؟ مائی داتنی کنک کبی ضال ظہر ایتماہ۔ ضلالنک کیم صاتیورسک؟ بوراسی اسلام مملکتیدر۔ یہودی مملکتی دظہر۔ جمہور مؤمنینک قبول ایتدیگی برشی غزہ ایہ اعلامہ ایتماہ، مائی ضلالنہ دعوتہ۔ حقوہ امتہ تجاوزدر۔ برآمدک حقوقہ تجاوزہ ہواز قانونی اولادیفی مالہ، قومہ برملک، بلکہ عالم اسلامک حقوقہ لہانک ہارتلاہ تجاوز ایدیورسک؟ صوص! آغزیای قایات!

۱۸

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! کافرک مسلمانلہ و اہل ایمانہ و اہل قرآنہ دوشماہ اولہ لری، کفرک ایتنا سنددر۔ ہونکہ کفر ایمانہ ضددر۔ مع لہذا، قرآنہ، کافرک و آباء و اجداد لری اعدام لیدی ایہ محاکوم ایتماہ۔ بناء علیہ مسلمانلہ الفت و محبت لری مملکہ اولمایاہ کافرک محبت ہوشہ کیدر۔ اونارک محبتہ قارشیلایلا مانہ۔ اونارک مدد بطنیہ مز۔ آنجہ اونارہ قارشو [حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ^(۱)] دیہ جناب مقہ التجا ایتماہ لازمدر۔

۱۹

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! کافرک مدینتی ایہ مؤمنارک مدینتی آرا سندہ کی فروہ شودر:
[برنجی] مدینت لباسی کیمہ قورقونج بروہشدر۔ ظاہری بارلار، باطنی یاقار۔ طیشی سوس، ایچی ییس۔ صورتی مائوس، سیرتی معاوس بر شیطاندر۔
[ایانجی] باطنی نور، ظاہری رحمت۔ ایچی محبت، طیشی افوت۔ صورتی معاونت، سیرتی شفقت، جاذبہ دار بر مللدر۔

اوت، مؤمن اولسه کیم، ایمانه و توحید اقتضاسیله، کائناته بر محمد افقوت نظریله باقدیغی کی. بوتونه مخلوقاتی، بالخاصه انسانلری، بالخاصه ملخانلری بربریله باغلایانه ایی ده آنجه افقوتدر. هونله ایمانه، بوتونه مؤمنلری بر بابانک جناح شفقتی آلتنده یاشایانه فردا لری کی فرداسه عدایدر. کفر ایسه، اولیه شدید بر بروندنرک، فردا لری ییله فردا لقمده ییقاری. و بوتونه اشاده بر نوع اجنبیلک تخومنی آله. و هر شیئی لهر شیئه دوشماه یایار. اوت، حقیقت ملیه لرنده بر افقوت وارسده موقددر. بو افقوت ده، ازلی وابدی افتراوه و فراوه ایله متصل و محدوددر.

اما کافورک مدنیتده کوروله محاسنه و بولک ترقیات و صنایع ایم، بونلرک تماماً مدنیت اسلامیه ده و قرآنک ارشاد اتنده و ادیان سماویّه ده انعطاس و اقتباس ایدیلدیگی، لمعات ایله سنو هات نامنده کی اثر لرمده ایستیلدیگی کی ایضاح و اثبات ایدیلدیر.

[فَرَجُهَا تَرَى فِيهَا أَمْرًا عَظِيمًا تَخَافُ عَنْهُ النَّاسُ] ^(۱)

^۲ اَعْلَمُ اِيَّهَا الْعَزِيزُ! مسائل دینیّه اولسه اجتهاد قایوسی آهیدر. فقط شوزمانده اوریه کیرمه [آلتی مانع] واردر. [برنجی] ناصلا قیسه، فیرطینلرک شدای اولدیغی بر وقته، طار دلیطاردغی سه ایدیلار. یکی قاپورلر آهیم، هیچ بر جهنمه طار عقل دگل. لهم ناصلا، بویول بر سیلک لهجومنده تعجیل آهیم دیوار کرده دلیطاردغیم، غروه اولغه وسیله در. اولاده، شو منکرات زمانده و عادات اجانبک استیلاسی آتنده و بدعلرک کثرتی وقتنده و ضلالتک تخریباتی لهظ منده، اجتهاد نامیه قصر اسلامیتیه یکی قاپورلر آهیم، دیوار لرندنه مخربلرک کیرمنه وسیله اولوجه اولسه دلیطاردغیم، اسلامیه جانیندر.

[ایانجی] دینک ضروریاتیه، اجتهاد اوناره کیره مز. هونله قطعی و معیندرلر. لهم او ضروریات، قوت و غذا هاکمنده درلر. شو زمانده ترک اوغراورلر و تزلزلده درلر. و بوتونه لهجت و غیرتی اونلرک قام سنه و اهیا سنه صرف ایتمک لازم طایرک، اسلامیتک نظریات قسمنده و سلفک اجتهادات صافیانه و خالصانه سیله بوتونه زمانلرک حاجاتنه طار حکمیه افکار لری اولدیغی حالده، اونلری بر اقوب، لهو طرانه یکی اجتهادلر یا هم، اسلامیه بدعه طرانه بر خیانتدر.

[اوینجی] هر زمانک انسانلرجه قیمتی عد ایدیلار و افکاری جلب ایدیه جاذبه دار بر متاع مرغوب اولور. مثلا، بوزمانده الک رغبتی و الک افتخاری اولسه، سیاستله اشتغال و دنیا حیاتی تأمیه ایتمکدر.

سلف صالحین عمرندہ و او زمانہ ہمارے سونہ ال مرغوب متاع، خالقہ سموات و ارضہ مَرْضِیَّاتِی و بزدہ
 آرزو لَیْی کلامندہ استنباط اِتِمک و نور نبوت و قرآنہ ایلہ قیامتہا یا جوہ درجہ دہ آمیلانہ آخرت عالمندہ کی
 سعادت ابدیّی قراندیرمہ و وسائلی الہ اِتِمک ایدی۔ بو اعتبار لہ او زمانہ درہ بوتوہ فکر، قلب، روح و
 مَرْضِیَّاتِی الہیہ بیلمہ و اولرنگہ متوجہ ایدی۔ بونک اچوہ استعداد و اقتداری اولانار، او زمانہ درہ وقوعہ کلمہ
 احوالہ و وقوعاندہ و محاوراندہ درس آیرلردی۔ و اجتہاد لہ زمیہ تکمیل ایدہ بونک استعداد لہ وجودہ
 کلردی۔ شمدی ايس، فکر لہ و قلب لہ تشتی، عنایت و کھتارک ضعیفی، انسان لہ سیاست و فلسفہ ابتلا و
 رغبت لہ یوزندہ بوتوہ استعداد لہ فنوہ حاضرہ و هیات دنیویہ متوجہدر۔ احکام دینیہ صرف ایدیلہ جہک
 مستقیم بر اجتہاد یوقدر۔

[درنجیسی] اجتہاد قایوسندہ اسلامیہ کیروب مسائل کیسٹاندیرمہ میل ایدہ آدمک مقصدی، ضروریات
 اعتدال ایلہ تقوی و کمال مظهریت ايس، ہوہ کوزلدر۔ اما ضروریاتی ترک ایدہ و هیات دنیویہ ہیات اخرویہ ترجیح ایدہ
 آدم ايس، اولک اجتہادہ میای، میل التخریر۔ تکلیفدہ ہیضوب قایمہ اچوہ
 بر یول بولمقد۔

[بنجیسی] لہر شئیک و لہر حکمک وجودہ کلکی بر علتہ بناء اولدیغی کی، بر مصلحتہ دخی تابعدر۔ فقط مصلحت
 علت دظدر۔ آنجہ ترجیح ایدیجی بر حکمتدر۔ بوزمانک افطاری، بالذات سعادت دنیویہ متوجہدر۔ شریعتک نظری ايس،
 بالذات سعادت اخرویہ متوجہدر۔ لہم بالطبع دنیا بدہ ناظردر۔ چونکہ دنیا آخرتہ وسیلہدر۔ عمومی بر بلیہ اولانہ
 و ناسک مبتلا اولدیغی ہوہ ايس و ارک، ضروریاتدہ اولمدر۔ اوکی ایشا سوء اختیار ایلہ غیر مشروع میلاردہ طوغہ
 اولدقارندہ، محظوراتی ابامہ ایدہ ضروریاتدہ دظدر۔ و رفعت و ماعدہ شرعیہ نک شمولہ داخل اولاماز۔
 مثلاً بر آدم، سوء اختیار ایلہ حرام بر طرزہ کنین سرفوسہ ایتہ، مال سکردہ یا بدیغی تصرفاندہ معذور اولاماز۔
 بوزماندہ بوکی اجتہاد لہ سماوی دگل، آنجہ ارضی اجتہاد لہدر۔ بوکی اجتہاد لہ خالقہ سموات و ارضہ حکماندہ
 یا بیلانہ تصرفات مردوددر۔ مثلاً بعضہ غافلار، خطبہ نک تورکچہ اوقونمشی استحسانہ ایدیورلر۔ خلقک، بالخاصہ سیاسی
 احوالہ خبر لہ اولسہ ایتہ یورلر۔ هالبوکہ بوکی سیاسی احوال یالاندہ، ہیلمدہ، شیطانی فکر لہ فالی دظدر۔
 خطبہ مقامی ايس، احکام الہیہ نک تبلیغی اچوہ اتخاذ ایدیلمہ بر مقامدر۔

[سؤال؟] عوام ناس عربیدہ خبردار دگدر، فہم ایدہ مزلر.

[الجواب] عوام ناس، ضروریات و مسلمات دینیہ محتاجدر. و خطبہ مقامی دہ بولبی حکامارک تبلیغی ایچوندہ. بو حکامار کوء عربیہ ایچندہ تفصیلاً دگدر، اجمالاً عوام ناس معلومدر و معروفدر. مع هذا، لسانہ عربیدہ بولونانہ شہادت، یوکسلک، مزیت، سطوت دیگر لساندرہ یوقدر.

۹۱
اعلہ، ای غفلتہ بور و نمسہ، صاغیر و کور اولدر نہ ظاہر ایچندہ اسباب عبادت ایدہ احقار! جناب حقک وجوب و ہودینہ و وحدتہ، کائناتک و مرکبات و ذراتک الای بسہ و جہلہ یایدقاری شہادتارک بر وھنی یاز اہغم. شویاکہ: اشیانک ایجادی، کرک نفسارینہ و کرک اسباب اولادہ اسنادی، ہیت و استغرابی موجبدر. بودہ رد و انکاری ایجاب ایدر. بودخی ضلالتاری انتاج ایدر. بو حال ایہ اضطرابات روحیہ و تشوآت عقلمیہ سبب اولور. بودہ روحاری و عقلاری فرار ایدر مظار، واجب الوجودہ التجانیتمہ مجبور ایدر. زیرا اھر مشقات، اونک قدرتیہ حل اولور. و آہیلماز دولومار، اونک ارادہ سیلہ آہیلر. و قلبار اونک ذکر یلہ مطمئن اولور.

بو حقیقتی شویاکہ بر موازنہ الیہ ایضاح ایدہ علم. شویاکہ: موجداتک فاعلی، یعنی اشیائی و ہودہ کثیرہ، یا واجب الوجود و واحددر. و یا خود ممکنہ و کثیردر. فاعل، واجب و واحد اولیغی تقدیردہ، نہ کلفت وار، نہ غرابت وار. اولسہ سیلہ وھمی اولور. اسباب اسناد ایدیلدیگی تقدیردہ، کلفت و غرابت وھیللمہ ہیقار. قطعی و حقیقی بر شقلدہ تحققہ ایدر. چونکہ قصور و ضعفیندہ خالی اولایانہ اسباب کثیرہ دہ لیج بر سبب، بر سببی اوموزینہ آلوب قالدیراماز. و بر شیک ایجادندہ غیر متناہی اسبابک اشتراکی لازمدر. مثلاً، بال آریسی لھر سیلہ علاقہ دار اولدیغندہ، اگر بال آریسنک ایجادی اسباب اسناد ایدیلرسہ، سماوات و ارضنک ایجادہ اشتراکری لازمدر.

مع هذا، کثرتک واحدہ صدوری، واحدک کثرتدہ صدوری قدر زحمتی دگدر، دالھا قولایدہ. مثلاً، بر قوماندانک افراد کثیرہ بر یردیگی انتظامی و یایدیردیگی ایشاری، او افراد کثیرہ کنڈی باشارینہ یا جمعہ ایستہ لر، بویوک بر مشقاتندہ صوکرہ یا یاییلر. بونظہ برابر، ایجادک اسباب اسنادندہ لایعد کلفت و غرابت اولقانہ برابر، یک ہودہ محالانہ زمینہ تکیل ایدر.

او محالات کثیرہ درہ [برہسی] لھر بر ذرہ دہ واجب الوجودک صفتارینک بولونیزی فرصہ ایدیلیمک لازمدر.

[ایکنجی] الوہیتدہ غیر متلاھی شریطارک اشتراکی لازم طایر.

[اوہنجی] لھر بر ذرہ نک لہم عالم، لہم محاکوم اولہ سی لازم طایر. قہّی بنا کردہ بر برینہ طیانغقام دوشمندرہ

قور تولامہ طاسار کبی.

[در دنجی] شعور، ارادہ و قدرت کبی صفتارک لھر ذرہ دہ بولونسی لازم طایر. ہونامہ حصہ صنعت، بو

صفتاری اقتضایدر. شو حقیقی ایضاح ایچومہ برقاج مثال سویاہہ جانز.

(برنجی) شمس، شفافیت سربام، شیشہ جھارک ذرہ لرنده، ارضک دگر لرنده، سمادانک سیارہ لرنده مساوات اوزرہ

تجلی ایدر.

(ایکنجی) مقابلہ سربام، مرکزہ کی بر لامبہ نک دائرہ کی تسلیل ایدرہ آئینہ لره نسبت انفعالی بر در.

(اوہنجی) نور درہ ویا نورانی بر شیدہ تنور ایتک ویا ضیاء لومہ خصوصندہ بر ایلم ییک بر در. نور ایتک اقتضای اویلم در.

(در دنجی) موازنہ سربام، بر ترازونک ایلم کفر سندنہ ایلم جوین ویا خوددہ ایلم کونسہ بولونہ، ہانگی کفر سندنہ

بر شی علاوہ ایدیلیرسہ، برہسی آشاغی ایند، دیگہ لکھوایہ قالقار.

(بشجی) بویوک بر سفینہ ایلم غایت کوچک بر سفینہ کی سوہ و تحریک خصوصندہ فروہ یوقدر. قایدانہ، ایستہ

ہوہوہ اولوسہ، ایستہ بویوک اولوسہ. ہونامہ انتظام واردر.

(آلتنجی) حیوانہ ناطوہ کبی بر ماہیت مجرّده نک، کوچک و بویوک افرادینہ نسبتی بر در.

خلاصہ، قلیل ایلم کثیر، کوچک ایلم بویوک آرا سندنہ بر شی واحدہ اسناد لرنده تفاوت اولادیغی واطکہ دائرہ سندنہ

اولدیغی شو مثالار ایلم توضیح ایتددر.

بناء علیہ، اشیادہ بولونامہ انتظام، موازنہ، اوامر تاکوینہ قار شو امتثال، اطاعت، قدرت ازلیہ نک نور ایتتی،

اشیادک ایچ یوزینک شفافیتی کبی سر لردہ طولای، بر سینظام ارضک امیاسی، بر آغایلم سماواتک ایجادی،

بر ذرہ ایلم کونک یارادیلیشی واجب الوجودہ نسبتہ ماویدر. اوت، مساوات و عدم تفاوتی کوز ایلم کور یوزر.

بافہ، ماہیتی مجهول و معجزاتیہ معلوم اولامہ قدرت ازلیہ نک بالخاصہ میوہ ل و سبزہ لردہ کی نقشاری،

صنعتاری اسباب ہوالہ ایدیلیرسہ، اسباب آلتندہ از یلم جکدر.

الحاصل: ہیاتی و وجودی، نورانی اولادہ شہرک ایجادندہ [اوج نقطہ] وار.

[برنجی نقطہ] قدرتک امور غیبیہ ایل ظاہراً مباشرتی کور و نہ مک ایچوہ، پردہ اولوہ اوزرہ اسباب وضع ایدیلیمشد.

[ایانچی نقطہ] ہیات، وجود و نورک طیشاری کبی ایچاری دہ شفاف اولدیغندہ، کثیف پردہ لر ہاکندہ اولادہ اسباب وضع ایدیلیمشد. یا اللہ یک اینجہ پردہ لر آلدیراہ و سائٹ وارسدہ، آلتندہ دست قدرت کور و نور.

[اوجنی نقطہ] قدرت ازلیہ تک تأثیرندہ و تصنیعندہ کلفت یوقدر. اوت، بر اینجہ ہار دگندہ قومہ بر اینجہ آغاجنی و قومہ بر قادی اینجہ بر صایہ باغلابوب ہیقارہ قدرتہ لہج برشی آغیر کلیمز. بویہ معجزاتیہ معلوم اولادہ قدرت صاہینک وجودی و ظہوری، کائناتک وجودندہ و ظہورندہ دہا ظاہردر. چونکہ لہر بر مصنوع، کندی نفس بر قاج و جہل عیناً دلالت ایدر. فقط صانعہ لہم عیناً، لہم عقلاً ہوہ و جہلہ دلالت ایدر. و ہانکی بر مصنوعک وجودی اسبابہ ایستہ نیایرس، بوتوہ اسباب طویلانوب بر برکینہ یاردیماری اولہ ییلہ، او مصنوعک بازبینی یایامازلر.

۶۶
اعلہ لہا العزیز! انسانک عقل و فکر میدانی اولیہ بر وسعتہ درک، احاطہ سی ممکنہ دگدر. و اوقدر طاردرک، ایلنہ بر محل اولاماز. اوت، بعضاً اولور، ذرہ ایچندہ دوز، قطرہ ایچندہ یوزر، بر نقطہ دہ ہیس اولور. بعضاً دہ اولور، عالمی بر قاپوز کبی الہ آلیر و کائناتی مافر کتیر، عقل اولوسندہ مافر ایدر. بعضاً دہ اوقدر مدینی تجاوز ایدر، یوگہ ہیقارک، واجب الوجودی کور مگہ ہالیشیر. بعضاً دہ کوپولور، ذرہ ہ بازر. بعضاً دہ سموات قدر بولور. بعضاً دہ بر قطرہ ہ کیر. بعضاً دہ فطرت و خلقتی ایچنہ آلیر.

۶۷
اعلہ لہا العزیز! جناب عقلک انسان ویردیگی نعمتک، ایستہ آفاق اولوسہ، ایستہ انفسی اولوسہ، بعضہ شرائط آلتندہ انسان طایر، وصول بولور. مثلاً ضیا، ہوا، غذا، صوت، صدا کبی نعمتار دہ انسانک استفادہ ایدہ ییلیمسی، آنجہ کوز، قولوہ، آغیز، بوروسہ کبی وسائطک آہیلیم ییلہ اولور. بو وسائط، اللہک فاعلہ و ایجادیلہ اولور.

انسانک کسب و اختیارندہ اولادہ، بالائز او و سائٹی آچھقدر۔ بناء علیہ اونعمتاری یولدہ بولسہ کی صاحبز، صاحبز اولدیغنی ظہر ایتہ۔ اونعمتاری، آنجہ منعم حقیقہک قصدی ایلم طایر۔ انسانہ ده اختیار یلم آلیر۔ صوکرہ اختیارہ کورہ انعام ایدنک ارادہ سیلم بدنندہ انتشار ایدر۔

^{۶۴} **اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** لہر لہانکی بر شیک صوکی و آخری، انتظام و کوز للایج اولندہ آشاغی اولادیغنی کی۔ ظاہری و صورتی ده، صنعت و جامعہ کوز للادہ باطنندہ آشاغی دگدر۔ اولیلم ایلم، اشیانک ایچ یوزلرین و نهایتارین صاحبز ظہر ایدوب تصادفارہ ہوالر ایتہ۔ ہیچک ایلم ہیچکده ہیقایہ مہودہ کی اثر صنعت و حکمت، چاردرک ایلم چاردرکده ہیقایہ فیایزک اثر صنعت و نقشنده آشاغی دگدر۔ بناء علیہ صانع ذوالجلال لہم اولدر، لہم آخر۔ لہم ظاہردر، لہم باطن۔ [وَهُوَ الشَّيْخُ الْعَلِيَّةُ^(۱)] در۔

^{۶۵} **اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** قرآنک اعجازی، تحریفہ بر سدر۔ اوت، مادام قرآنہ معجزہ در۔ بشر اونک تقلیدین یا یا ماز۔ آیتاری باشقہ کلامارہ تبدیل ایدیللمک صورتیللم تحریف و تغیری محکمہ دگدر۔ ہونامہ مفسرلر، مؤلفار، مترجمار محرف اسلوبارین و کسورلرین آیاتک کسور سیلم التباس ایتدیہ مزلر۔ آیتارده اعجاز طامغنی واردر۔ او طامغنک آلتندہ اولمایلمہ کلامار آیت عد ایدیللم مزلر۔ اولیلم ایلم قرآنندہ کی اعجاز، تحریف و تغیری قبول ایتمز۔

^{۶۶} **اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** قرآنہ کریم نعمتاری، آیتاری، دلیلاری تعداد ایدرکہ [فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ^(۲)] آیت جلیلہ سن تکرار ایلم ذکر ایتلمدہ اولدیغندہ، شویلمہ بر دلالت وارکہ: جن وانک ان ہوجہ عصیانارین و الہ شعیہ طغیانارین وان عظیم کفرانارین تولیہ ایدہ اولیلمہ بر وضعیتاری وارکہ، نعمت ایچندہ انعامی کور میورلر۔ انعامی کورہ مدکارندہ، منعم حقیقیدہ غفلت ایدیورلر۔ منعمدہ غفلتاری سائق سیلم اونعمتاری اسباب و تصادف اسناد ایدیورلر۔ اللہہ اونعمتارک طدیائی تالذیب ایدیورلر۔ بناء علیہ لہر بر نعمتک بدایتندہ مؤصہ اولادہ کیسم بسمای او نوتماسیہ، اوقوسوہ۔ واونعمتک اللہہ اولدیغنی بیاطار، کنیدی آنجہ اللہک اسمیلر، اللہک حسابہ آلدیغنی بیاسیہ۔ اللہہ منت و شکرانہ مقابلاہ ده بولونوسہ۔

۶۷

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انساہ قلباً و فِراً حقائِقُ الرَّہِیَّہِ باقوب دوشونہ یای زعماہ، بِالْخَاصَّةِ نماز و عبادت اِستاسندہ کرک شیطاہ طرفندہ، کرک نفسی طرفندہ یک فنا، حیرکیہ و سوسہ لر، خاطرہ لر، سینکارکی قلبہ و عقلاہ لہجوم ایدر لر، بوجی لہوائی، وھی و حیرکیہ شیارک دفعیلہ اوغراشاسہ آدم، او و سوسہ لرہ مغلوب اولور. اُنْجہ اوناری قاہیرم تک چارہ سی، مدافعہ بی ترک ایتلدر. اونارلہ اوغراشما مقدر. اوت، آریارلہ اوغراشیلدقچہ اونار لہجومارینی آتیریرلر. اونارہ قاریشیما دایغی تقدیردہ، انسانی ترک ایدر لر، کیدر لر.

لہم دہ اوکی و سوسہ لرک نہ حقائِقُ الرَّہِیَّہِ و ندہ سنک قلبلہ بر مفرقی یوقدر. اوت، ییس بر مندیلک دلیکارندہ سماک کونشہ و ییلدیزلرینہ و جنک کلنہ و هیچکارینہ باقیایرسہ، اودلیکاردہ کی ییسلک، نہ باقائہ و ندہ باقیایلانہ بولاشماز. و فنا بر تأثیر ایتمز. [ہاشیہ]

۶۸

اعْلَمْ أَيُّهَا السَّعِيدُ! نہ در بو غرور و نہ در بو غفلت؟ و نہ در بو ہمت و نہ در بو استغنا؟ و نہ در بو عظمت؟ سنک اللہ کی اختیارک بر قیل قدردر. و اقتدارک بر ذرہ قدردر. حیاتک سوندی، اُنْجہ بر شعلہ قالدی. عمرک کجی، شعورک سوندی، بر لمعہ قالدی. شہرتک کیتدی، اُنْجہ بر آتہ قالدی. زمانک کجی، قبردہ باشقہ مظانک وارمی؟ چارہ سز عجزیلہ و فقریلہ بر حد وارمی؟ املارک لہایتسزدر. اہلک یاقیندر. بویلہ عجز ظہ و فقر ظہ اقتدار و اختیار دہ خالی بر انسانک. نہ اولاجہ سنک مالک؟ خزان رحمت صاحبی خالوہ رحمانہ رحیمہ بویلہ بر عجز ایلم، فقر ایلم اعتماد ایت. اودر ہرکہ نقطہ استناد، اودر لہر ضعیفہ جہت استداد.

[ہاشیہ] او حیرکیہ سوز لر، سنک قلبک سوز لری دگلدر. ہونلہ سنک قلبک او سوزلردہ متأثر و متأفدہ. بللہ او سوز لر، قلبہ یاقیہ اولاسہ لہ شیطانیہ دہ کلیبور. مثلاً سہ نمازدہ، کعبہ قار شونندہ حضور الہیدہ آیاتی تفکر دہ اولدیغک بر حالہ، شونداغی فکر سنی طوبی ان اوزافہ مالایعنیات رزیلہ یہ سوزہ ایدر. مثلاً، آییننک ایچندہ کی ییلانک تمثالی ایصیرماز. اُنْک مثالی یاقماز. و نجاستک کور و غمی آیینی تلاوت ایتمز.

﴿قُلْ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾

﴿قلبہ فارسی اولاد وہ تخرایدہ بر مناجات﴾ [۱]

هَذِهِ الْمُنَاجَاةُ تَخَطَّرَتْ فِي الْقَلْبِ هَكَذَا بِالْبَيَانِ الْفَارِسِيِّ ^(۱) [ہاشیہ ۱]

یعنی بو مناجات، قلبہ فارسی اولاد وہ تخرایتد یگندہ، فارسی یازیلمشد۔ اولجہ مطبوع اولادہ [ہبَاب] رسالہ سندہ درج اید یلمشدی۔

يَا رَبِّ بَشِّشْ جَهَّتْ نَظْرُ مِيكَرْدَمْ دَرْدِ خُودَا دَرْمَانِ نَمِ دِيدَمْ ^(۲)

یارب! تو طس، غفلتہ اقتدار و اختیاریمہ طیانوب، دردیمہ درماہ آرامہ اچوہ جہات ستہ دینیلہم آلتی جہندہ نظر کند بیدرم۔ مع التأسف دردیمہ درماہ بولامدم۔ معنًا بک دینیلد یلم: [یتنمی درد، درماہ سکا!]

دَر رَاسْتِ مِی دِيدَمْ كِه دِيروز مَزَارِ يَدَر مَنَسْتِ ^(۳)

اوت، غفلتہ صاغندہ کی کچہ زمانہہ نئی آلمہ اچوہ باقدم۔ فقط کوردماہ، دونای کویہ پدربمک قبری و کچہ زمانہ اجدادیمک بر مزار آبری صورتندہ کوروندی۔ نئی یرخہ وشت ویدی۔ [ہاشیہ ۲]

وَدَرْ جِبِّ دِيدَمْ كِه فَرْدَا قَبْرِ مَنَسْتِ ^(۴)

صورکہ صولندہ کی استقبالہ باقدم، درماہ بولامدم۔ بللمہ یارینکی کویہ بنم قبرم۔ و استقبال ایہ امثالک و نسل آتینک بر قبر آبری صورتندہ کوروندی، انیت دگل، بللمہ وشت ویدی۔ [ہاشیہ ۲]

[ہاشیہ ۱] بو فارسی مناجات، قیصہ لغتہ رغما ہوہ اوزوہ حقیقتاری اہتوا ایتلمدہ در۔ آنقرہ دہ اوتوز بسہ سنہ اول طبع ایدیلدیای وقت، افغانہ سفیری سلطانہ احمد، ہوہ بلنخہ و افغانہ شاہنہ بر عدد بو مناجاتندہ لہدیہ کوند رشد۔ تور کچہ ترجمہ سی لکم اودہ یدنجی سوزدہ، لکم اختیار لہ رسالہ سندہ وارد۔

[ہاشیہ ۲] ایماہ، او وشتای مزار آبری، انیتای بر مجلس منور و بر مجمع اہباب کوستیر۔

[ہاشیہ ۲] ایماہ و حضور ایماہ، او دہشتای قبر آبری، سویمای سعادت سرایارینہ بر دعوت رحمانیہ کوستیر۔

وَأَيُّوْزُ تَابُوْتِ جِسْمِ بَرِّ اضْطِرَابٍ مَنَسْتُ^(۱)

صولہ دخی غیر کور و غدیگی ایچوہ، ہاضکونہ با قدم، کوردملہ، شوکونہ گویا بر تابوتہ۔ حرکت مذہبوانہ اولہ
جسمک جنازہ سی طاسیور۔ [ہاشیہ ۱]

بَرْ سَرِ عَمْرِؤْ جَنَازَۃً مِّنْ اِسْتَادَہِ اَسْتُ^(۲)

اشو جھتہ دخی دوا بولادم۔ صکرہ باشی قالدیروب، شجرہ عمریک باشنہ با قدم، کوردملہ، او آغاچک تک میوہی
بم جنازہ مدرکہ، او آغاچک اوستندہ طوریور، بک باقیور۔ [ہاشیہ ۲]

دَرْ قَدَمِ آبٍ وَ خَاکِ خَلَقَتِ مَنْ وَ خَاکِ کَسَتْ عِظَامِ مَنَسْتُ^(۳)

او جھتہ دخی مایوس اولوب، باشی آسغنی یا آلم۔ با قدمہ، آسغیدہ، آیاہ آلتندہ، کبکریک طور اغیہ مبدأ خلقتمک
طور اغی بر برینہ قایشمہ کوردم۔ درعابہ دگل، در دیمہ درد قاندی۔ [ہاشیہ ۳]

چُونْ دَرْ یَسِّ مِیَنَکَرْمَ بَیْنَمَ اَیْنِ دُنْیَا یِ بِنِیَادِ هِیْجِ دَرْ هِیْجَسْتُ^(۴)

اوندہ دخی نظری ہویروب آرقمہ با قدم۔ کوردملہ، اساسز، قانی بر دنیا، لھیکلک درہ لوندہ و عدم ظلماتندہ
یو وار لایوب کیدیور۔ در دیمہ مرہم دگل، بلکہ وشت و دھشت زہرینی علاوہ ایتدی۔ [ہاشیہ ۴]

[ہاشیہ ۱] ایمانہ، او تابوتی بر تجارتک و شعلہ لی بر مافرخانہ کوستیر۔

[ہاشیہ ۲] ایمانہ، او آغاچک میوہ سی جنازہ دگل، بلکہ ابدی حیاء مظہر و ابدی سعادت نامزد اولہ روحک اسکیمہ
یوہ سندہ پیلہ یز لکڑہ کزملک ایچوہ ہیقدیغنی کوستیر۔

[ہاشیہ ۳] ایمانہ، او طور اغی رھمت قایوسی و جنت صالونیک پردہ سی اولدیغنی کوستیر۔

[ہاشیہ ۴] ایمانہ، او ظلماتندہ یو وار لاناہ دنیایی، وظیفہ سی یتیمہ، معناسی افادہ ایتیمہ، نتیجہ لرینی کنڈینہ بدل و ہوددہ
براقسمہ مکتوبات صمدانیہ و صحائف نقوسہ سبحانیہ اولدیغنی کوستیر۔

وَدَرْ پِیشِ اَنْدَاژِ نَظَرِ مِیْکُنَمِ دَرِ قَبْرِ کُشَادِهٖ اَسْتُ وَ رَاہِ اَبَدِ دُورُو دِرَاژِ یَدِیدَارِ سُنْتُ^(۱)

اونده دخی فیر کور مدیلم ایچوہ اول طرفہ، ایلمیہ نظری کوندردم. کوردملہ، قبر قاپوسی یولک باشندہ آھیوہ کورونوب،
اونک آرقسندہ ایدہ کیدہ ہادہ اوزاقدہ اوزاغہ نظرہ چارہ یور. [ہاشیہ^۱]

مَرَا جُزْ جُزْ اِخْتِیَارِی جِیزِی نِیْسَتْ دَر دَسْتُ^(۲)

ایستہ شوائی جھندہ انیت و تسای دگل، بلکہ دھشت و دھشت آلدیغم اوانرہ مقابل، بنم المده برجزہ اختیاریدہ باشقہ
لھی برشی یوقدرکہ، اول طایانوب، اونٹلہ مقابلہ ایدہ یم. [ہاشیہ^۲]

کِه اُو جُزُو هَهٗ عَاجِزْ هَهٗ کُوتَاہٗ هَهٗ کَمِ عِبَارِ سُنْتُ^(۳)

مالبولہ اوجزہ اختیار دی نیلہہ صلاح انافی لہم عاجز، لہم قیصر در. لہم عیاری نقصاندر، ایجاد ایدہ یز. کسبدہ
باشقہ لھی برشی اندہہ کلمز. [ہاشیہ^۳]

نَهٗ دَرِ مَاضِی مَجَالِ حُلُولِ نَهٗ دَرِ مُسْتَقْبَلِ مَدَارِ نَفُوزِ اَسْتُ^(۴)

نہ لمحہ زمانہ حلول ایدہ بیلر، نہ دہ کلمہ جہ زمانہ نفوذ ایدہ بیلر. ماضی و مستقبلہ عائد املاریم و الماریم
فائدہ سی یوقدر. [ہاشیہ^۴]

[ہاشیہ^۱] ایمانہ، او قبر قاپوسی عالم نور قاپوسی و او یول دخی عادت ابدیہ یولی اولدیغنی کوستر دیلندہ، درد لیم لہم درملہ،
لہم مرہم اولور.

[ہاشیہ^۲] ایمانہ، اوجزہ لایجزا کلمندہ کی جزہ اختیار یزینہ، غیر متلاھی برقدستہ استناد ایملہ ایچوہ بروثیقہ ویر.
وبلکہ بروثیقہ در.

[ہاشیہ^۳] ایمانہ، اوجزہ اختیار یی اللہ نامہ استعمال ایندیروب لہرشیہ قارشو کافی کتیر. بر عاکرک جزوی قوتی
دولت صابنہ استعمال ایندیگی وقت، بیقرار قوتندہ فضلہ ایشار کورسی کی.

[ہاشیہ^۴] ایمانہ، دیرلیننی ہم میوانینک اندہہ آلوب، قلب و روحہ تسلیم ایندیگی ایچوہ ماضیہ نفوذ و مستقبلہ حلول
ایدہ بیلر. ہونکہ قلب و روحہ دائرہ ہدای کیندر.

مَیْدَانِ اُوْیْنِ زَمَانِ حَالِ وُیْکِ اَنْ سَیَّالَسْتِ^(۱)

او جزء اختیارینک میدانہ مولانی، قیصہ ہجہ شو زمانہ حاضر و برآہ سیالدر۔

بَا اَیْنِ هَمَّ فَقْرُهَا وَ ضَعْفُهَا قَلَمِ قُدْرَتِ تُوْ اَشْکَارَه نُوْشْتَه اَسْتِ دَر فِطْرَتِ مَا مَیْلِ اَبَدِ وَ اَمَلِ سَرْمَدِ^(۲)

ایستہ شو بوتوہ اختیارہامہ و ضعیفہامہ و فقر و عجزہامہ برابر، الٹی جھندہ کلمہ دکھتار و وشتارہ پریشانہ برہالہ آیہ، قلم قدرتہ صحیفہ فطرتہ ابدہ اوزانہ آرزولری و سرمہ یابیلاہ املاری آشکارہ بر صورتہ یازیلمشد۔ مالتیتمہ درج ایذیلمشد۔

بَلَّامِ لَهْرِ چِه لَهْسْتِ لَهْسْتِ^(۳)

بلام دنیا نہ وارہ، خونلری فطرتہ واردر۔ عموم اوزارہ قارشو علاقہ دارم۔ اوزارہ اچوہ ہالیدیریلیورم، ہالیشیورم۔

دَائِرَہِ اَحْتِیَاجِ مَا تَنْدِ دَائِرَہِ مَدِّ نَظَرِ بَزُرْکِ دَارْدِ^(۴)

احتیاج دائرہ سی، نظر دائرہ سی قدر بویوکر، کنشدر۔

خِیَالِ کُدَامِ رَسَدِ اَحْتِیَاجِ نِیْزِ رَسَدِ دَر دَسْتِ هَرْ چِه نِیْسْتِ دَر اَحْتِیَاجِ لَهْسْتِ^(۵)

حتی خیال نہ یہ کیتہ، احتیاج دائرہ سی دخی اوریہ کیدر۔ اورادہ حاجت واردر۔ بلام لہرنہ کہ اُلدہ یوقہ، احتیاجہ واردر۔ اُلدہ اولایاہ، احتیاجہ واردر۔ اُلدہ بولونمایاہ ایہ ہدسدر۔

دَائِرَہِ اَقْتِدَارِ هَمْچُو دَائِرَہِ دَسْتِ کُوْتَاہِ کُوْتَاہِ لَهْسْتِ^(۶)

ہالہولہ دائرہ اقتدار، قیصہ اُلاک دائرہ سی قدر قیصہ و طاردر۔

یَسْ فَقْرُ وَ حَاجَاتِ مَا بِقَدْرِ جِهَانَسْتِ^(۷)

دیملک فقر و احتیاجہامہ دنیا قدردر۔

وَسَرْمَايَةُ مَا لَهْجُو جُزْءٍ لَا يَتَجَزَّى أَسْتُ^(۱)

سرمایہ ام، جزء لایتجزا کی جزوی بر شیدر۔

إِنَّ جُزْؤَ كُدَامٍ وَإِنْ كَاثِنَاتٍ حَاجَاتٍ كُدَامَسْتُ^(۲)

ایستہ شوجہاہ قدر و میلار لرایہ آنجہ استحصا لیدیلمہ حاجات نہدہ؟ و بوبسہ بارہ لوح جزء اختیار ی نہدہ؟
بونظم اونلک مبايعہ نہ کیدیلمز۔ بونظم اونلر قرانیلماز۔ اویلم ایہ بائقہ بر ہارہ آرامہ کرکدر۔

يَسْ دَر رَاہِ تُوَازِ اِنَّ جُزْءَ نِيزِ بَارِ مِی کُزَشْتَنِ چَارَہِ مَنِ اَسْتُ^(۳)

اویارہ ایہ شودر کہ، اوجزء اختیاریدہ دخی واز کجوب، ارادہ الہیہ ایثنی براقوب، کندی هول و قوتندہ تبری ایدوب،
ہناب مقلک هول و قوتہ التجا ایدرک حقیقت نوظلم یا یسحقدر۔

یارب! مادام چارہ نجات بودر، سنک یوللکہ اوجزء اختیاریدہ واز کجیورم و انا یقینندہ تبری ایدیورم۔

تَا عِنَايَتِ تُو دَسْتَكِيَرِ مَنِ شَوَد رَحْمَتِ بِي نِهَائِتِ تُو پِنَاہِ مَنِ اَسْتُ^(۴)

تا سنک عنایتک عجز و ضعفم مرحمتاً الی طوتوسہ۔ لکم تا سنک رحمہ فخر و احتیاجم شفقت ایدوب، بک استناد طہ
اولاییلین۔ کندی قابوخی بط آمین۔

اَنْ کَسِ کہ: بِخَرِ بِ نِهَائِتِ رَحْمَتِ يَافَتَه اَسْتُ تَکِيَه نَه کُندَ بَرِ اِنَّ جُزْءَ اِخْتِيَارِ کہ: يَکْ قَطْرَه سَرَابَسْتُ^(۵)

اوت، لہر کیمہ رحمہک نہایتسز دلزینی بولسم، البتہ بر قطرہ سراب ہامندہ اولوہ جزء اختیارینہ اعتماد ایتمز۔ رحمۃ براقوب
اولا مراجعت ایتمز۔

اَيُوَہِ اِنَّ زِنْدَگَانِی هَہْ چُو خَوَابِ اَسْتُ اِنَّ عُمْرِ بِي بُنْيَادِ هَہْ چُو بَادَسْتُ^(۶)

ایوہ آلدندہ! شویات دنیویہ بی ثابت ظہ ایتدک۔ اوظہ سبیلہ بوتومہ بوتومہ ضلیع ایتدک۔ اوت، شوکندارہ حیات
بر اویقودر۔ بر رؤیا کی کجی۔ شونما سز عمر دخی بر روزگار کی اوہار، کیدر۔

اِنْسَانُ بَزْوَالٍ دُنْيَا بَقْنَا اَنْتَ اَمَالٍ لِي بَقَا اَلَا بَقَا اَنْتَ^(۱)

کندینہ کوونہ وابدی ضمہ ایدہ مغرور انسانہ، زوالہ محکومدر، سرعتہ کیدیور۔ خانہ انسانہ اولادہ دنیا ایدہ،
ظلماتہ عدم سقوط ایدہ۔ املار بقاسز، المار رومدہ باقی قالہ۔

بِیَا اَنْ نَفْسٍ نَا فَرْجَاهُ وُجُودِ فَاِنِ خُودُ رَا فِدَا لَنْ خَالِقِ خُودُ رَا کِه اِنْ هَسْتِ وَدِیْعَه هَسْتِ^(۲)

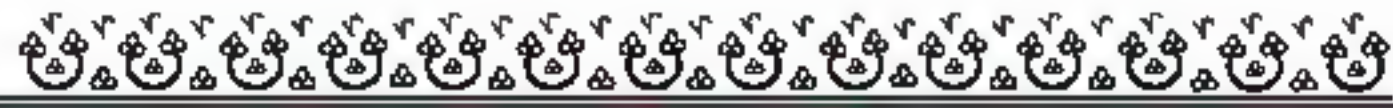
مادام حقیقت بویادہ۔ کل، ای ہیلتہ ہوفہ متلافہ و عمرہ ہوفہ طالب و دنیاہ ہوفہ عاشوہ و حدسہ املار ایدہ
والمار ایدہ مبتلا بدخت نفسم! اویاہ، عقلی باشدہ آل۔ ناصلاہ یلیدیز بوجاہی، کندی ایشیقہنہ اعتماد ایدہ، کیچنکہ حدسہ
ظلماتہ قالہ۔ بال آریسی، کندینہ کوونہ دیلی ایچوہ کوندوزک کونشی بولور۔ بوتوہ دوستاری اولادہ ہیچکری کونشک
ضیاسیلہ بالیدیز لانسمہ مشاہدہ ایدہ۔ اویادہ کندیاہ، و ہودیہ و تانیٹاہ طیانہ، یلیدیز بوجاہی کی اولور سک۔
اگر سہ فانی و ہودیہ، او و ہودی کے ویرہ خالقک بولندہ فدایتہ، بال آریسی کی اولور سک۔ حدسہ بر نور و ہود
بولور سک۔ ہم فدایت۔ ہونکہ شو و ہود، سندہ ودیعہ و امانتدر۔

وَمُلْکٍ اَوْ وَاوَدَاہَ فَمَا کُنْ تَابَقَا یَا بَدَّ اَزْ اَنْ سِرِّی کِه: نَفِی نَفِی اِثْبَاتِ اَنْتَ^(۳)

ہم اونک ملکیدہ۔ ہم او ویرمدر۔ اویاہ ایدہ، منت ایتہیرک و ہائیتہیرک فنایت، فدایت۔ تابقا بولوسہ۔
ہونکہ نفی نفی اثباتدر۔ یعنی یوہ یوہ ایدہ، او واردر۔ یوہ یوہ اولہ، وار اولور۔

خُدَی پُرکَرْدَ خُودَ مُلْکِ خُودَ رَا مِی خُودَ اَزْ تُو بَہَا یِ دِی گِرَا نِ دَا دَہَ بَرَا یِ تُو نِکَاہَ دَا رَدَ^(۴)

خالعہ کریم، کندی ملکی سندہ صانوتہ الیور، ہنت کی بویوک بر فیٹاف ویر۔ ہم او ملکی سنک ایچوہ
کوزلجہ محافظہ ایدیور۔ قیمتی یوکلندیور۔ مینہ کے ہم باقی، ہم مکمل بر صورتہ ویرہ ہلدر۔ اویاہ ایدہ ای نفسم،
ہیچ طورما۔ برہمی ایچندہ بہ کاری بوتجارت یاپ۔ تابہ خارتہ فور تولوب، بہہ رنجی
برمدہ قراناسک۔

۱۳۳۸ تاریخندہ مجلس بعنوان فطاباً یازدہم بر فطہ نیک صورتیدر۔

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝ اِنَّ الصَّٰلٰهَ کَانَ عَلٰی الْمُؤْمِنِیْنَ کِتَابًا مُّوقُوْتًا ^(۱)

ای مجاہدینہ اسلام! ای اہل عدل و العقد! بوفیقین بر منادہ بر قاج سوزینی و بر قاج نصیحتی دیشلم گزی رجا ایدرم۔
(اول) شو مظفریتہ کی خارقہ العادہ نعمت الہیہ بر شکر ایستکہ، دوام ایتبہ، زیادہ اولوسہ۔ یوقہ نعمت شکاری کورموسہ،
 کیدر۔ مادامکہ قرآنی الھام توفیقہام دوشمانک لھجومندہ قور تار دیکاز۔ قرآنک ان صریح وان قطعی امری اولادہ صلات کبی
 بر فرائضی امتثال ایتہ گز لازمدر۔ تا اولک فیضی بویہ خارقہ صورتہ اوستازدہ توالی ایتبہ، دوام ایتبہ۔
(ثانیاً) عالم اسلامی سرور ایتدیکاز۔ محبت و توجھنی قرآن دیکاز۔ لاکہ او توجہ و محبتک ادامہ سی، شعار اسلامی بی
 التزام ایلہ اولور۔ زیر ملحاتہر اسلامیہ حسابہ سزی سورلر۔

(ثالثاً) بو عالمہ اولیاء اللہ ہائندہ اولادہ غازیارہ و شہیدلرہ قوماندانلرہ ایتدیکاز۔ قرآنک او امر قطعہ منہ
 امتثال ایتطہ، او ترکی عالمہ دہ او نورانی قافلہ بر رفیعہ اولغہ ہا ایشمہ، سزک کبی لھتیلرک شائیدر۔ یوقہ
 بورادہ قوماندانہ ایلہ، اورادہ بر نفردہ استمداد نور ایتلہ مضطر قالاہقشاز۔ بو دنیای دنیہ، شامہ و شرفیلہ اولیہ
 مرغوب بر متاع دگلدرکہ، سزک کبی انسانلری اشباع ایتبہ، تطہیر ایتبہ۔ و مقصود بالذات اولوسہ۔

(رابعاً) بو ملت اسلامیہ جماعتلری، لھونہ قدر بر جماعت غازیارلرہ، فاسحہ دہ اولہ، بینہ باشلرندہ کینی متدین
 کورملک ایستلر۔ حتی عموم کردستانہ، عموماً مأمورلر ہقندہ ان اول صور دقاری سؤال بودر: "عجبا نماز قیامیورلرمی؟"
 اگر نماز قیاملرہ، مطالعہ امنیت ایدرلر۔ شاید قیاملارلرہ، نہ قدر مقتدر دہ اولرلر، نظر لکندہ متھمدلر۔
 بر زمانہ بیئت الشبَاب عتازندہ عصیانہ واردی۔ بہہ کیندم، صوردم۔ سبب نہدر؟ دیدیلرکہ: قائم مقاملر
 نماز قیامیور۔ راقی ایحیور۔ اولیہ دینسزلرہ ناصل اطاعت ایدہ جائز؟ بو سوزی سویاہینار دہ لھم نماز سز،
 لھمدہ اشقیای ایدیلر۔

(خامساً) انبیانک الکریمی شرقہ و حکمانک اغلی غربہ طامسی، قدر از لیلک بر رمزیدرکہ، شرقی آباغہ قالدہ براہمہ
 دین و قلبدر۔ عقل و فلسفہ دگلدر۔ شرقی انتباہ لکیردیکاز۔ فطرتہ موافقہ بر جریانہ ویریکاز۔ یوقہ سعیدلر
 یا لھباء کیدر، یا موقت اولور و یا سطحی قالید۔

(ساداً) غمگن و اسلامیت دشمنی اولادہ فرنگی، دیندہ کی قید سزاغزدرہ پاک فضلہ استفادہ ابتدایہ و ایدیورلر۔
 حتی دینہ بیارملہ، غمگن قدر اسلام ضرر ویرہ کچہلر، دیندہ کی اہماللاندہ استفادہ ایدہ انسانلدرلر۔
 مصلحت اسلام و سلامت ملت نامہ، بواہمالی اعمال تبدیل ایتہلر کرلدر۔ کوریورسکلر، اتحاد جیلرلہ
 خارجہ عزماریہ، ثبات و فداکارلقاریہ برابر شو اسلام شو انتہاھندہ بر سب اولدقاری ہالده، بر درہم
 دیندہ لا بالیلک طورینی کورمدرکارندہ، داخلہ کی ملتہ نفرت و تزییف کوردیار۔ خارجہ کی اسلام دیندہ کی
 اہماللرینی کورمدرکاری اچوہ حرمتارینی ویردیار۔

(سابعاً) عالم کفر بوتوہ و سائطیہ، مدنیتیار، فلسفہ سیار، فنونیہ، میسونریہ عالم اسلام لہجوم ایدوب مادہ
 اوزوہ زمانہ نبوی غلبہ ابتدکاری ہالده، عالم اسلام دیناً غلبہ ایدہ مدی۔ و داخلی بوتوہ فرقیہ ضالہ اسلامیت
 بر کئیہ قلیہ صورتندہ محکوم قالیدی ہالده، اسلامیت متانتی و صداقتی سنت و جماعتہ محافظہ
 آیہ دیگی شو زمانہ، آوروہ مدنیت خبیثہ قسندہ سوزولہ لا بالیانہ بر جریاہ بدعہ کارانہ، اسلامیتک
 سیندہ بر طوتاماز۔ دیک عالم اسلام اچندہ مهم و انقلاب واری بر ایسہ کورمک اسلامک دساتیرینہ انقیاد ایتقلہ
 اولاییار۔ باشقہ اولاماز۔ لہم والمسہ۔ اولئسہ دہ ہابوہ ٹولوب سونمہ۔

(ثامناً) ضعف دینہ سبب اولادہ آوروہ مدنیت سفیرانہ سی پیرتالغہ یوز طوتیدی بر زمانہ و مدنیت قرآنیک
 ظہورہ یاقیہ ظہریگی بر آندہ، لاقیدانہ و اہمالکارانہ مثبت بر ایسہ کورولر۔ منفیہ تخریبکارانہ ایسہ ایسہ، بوقدر
 رخنہ کورہ معروضہ قالادہ اسلام، ذاتاً محتاج دگلدر۔

(تاسعاً) سزک بواستقلال صربندہ کی مظہریتازی و عالی خدمتازی تقدیر ایدہ و سزی ہاہ و دلدہ سوہ جمہور مؤمنیندر
 و بالخاصہ طبقہ عوامدرک، صاعلام مسلماندرک۔ سزی جدی سورلر و سزی طوتارلر۔ و سزکہ مستداردرلر۔
 و فداکارلقاریازی تقدیر ایدرلر۔ و انتہاھ کلیمہ ان جیم وان مدھسہ بر قوتی سزکہ تقدیم ایدرلر۔ سزدخی اوامر قرآنیہی
 امتثال آیہ اولادہ اتصال و استناد ایتہلر، مصلحت اسلام نامہ ضروریدر۔ یوقہ اسلامیتدہ تجدد ایدہ، بدبخت،
 ملیتیز، آوروہ مفتونی، فرنگ مقلد لینی عوام صاحبینہ ترجیح ایتلک مصلحت اسلام منافی اولدیفندہ، عالم اسلام
 نظریں باشقہ طرفہ ہویرہ جک و باشقہ سندہ استداد

(عاشراً) برپولہ طوقوز احتمال ہلاکت، تک بر احتمال نجات وارہ، ہیاتندہ وارکچہ، جور بر دیوانہ لازمہ،
 اوپولہ سولہ ایتسیہ۔ شمدی یارمی درت ساعندہ بر ساعتی اشغال ایدہ فرصہ غارکبی ضروریات دینیہ دہ، یوزدہ طقاسہ طوقوز
 احتمال نجات وار۔ یالانز غفلت و تنبلاک سبیلہ بر احتمال ضرر دنیوی اولاییلیر۔ ہالوکہ فرائضک ترکندہ طقاسہ طوقوز
 احتمال ضرر وار۔ یالانز غفلت و ضلالتہ استناد ایدہ تک بر احتمال نجات اولاییلیر۔ عجباً دینہ و دنیاہ ضرر اولادہ اہمالہ
 و فرائضک ترکنہ نہ بھانہ بولوناییلیر؟ حقیقت ناصل ماعدہ ایدہ؟ بافصوص بوکروہ مجاہدینک و بوکوسک مجلسک افعالی
 تقلید ایدیلیر۔ قصور لینی ملت یا تقلید ایدہ جاک و یا تنقید ایدہ جلدہ۔ ایکسی دہ ضرور۔ دیمک اونار دہ حقوقہ اللہ،
 حقوقہ عبادی دہ تفہیم ایدیور۔ سر تواتری و اجماعی تفہیم ایدہ حدس اخباراتی و دلائل دیشامہ بہ و سلفہ نفس
 و وسوسہ شیطانہ کاسہ بر ولہمی قبول ایدہ آدمارہ حقیقی و جدی ایسہ کور ولز۔

سو انقلاب عظیمک عمل طاماری صاعلام کرک۔ شو مجلس عالینک شخصیت منویسی، صاحب اولدینی قوت جہتیلہ
 معنای سلطنتی دہ در عہدہ ایتدہ۔ اگر شعائر اسلامیہ بالذات امتثال ایتک و ایتدیر مقلد معنای خلافتی دخی و کالماً
 در عہدہ ایتدہ، ہیات اچوہ درت شیئہ محتاج فقط عنعنہ مستمرہ ایہ کونڈہ لاقل بسہ دفعہ دینہ محتاج اولادہ
 شو فطرتی بوز ولما یایہ و لہویات مدنیہ ایہ امتیاجات روحیہنی اونو تلایاہ بوملتک حاجات دینیہنی مجلس تطہین ایتدہ،
 بالمجبوریہ معنای خلافتی، تماماً قبول ایتدیشانز اسہ و لفظہ ویرہ جاک۔ او معنای ادام ایتک اچوہ قوتی دخی ویرہ جاک۔
 ہالوکہ مجلس اندہ بولونمایاہ و مجلس طریقہ اولمایاہ بویاہ بر قوت، انشاقہ عصایہ سبیت ویرہ جلدہ۔
 انشاقہ عصایہ ایہ [واعتصموا بحبل اللہ جمیعاً] ^(۱) آیتہ ضدہ۔

زمانہ جماعت زمانیدہ۔ جماعتک روحی اولادہ شخص معنوی داکھا متیندہ۔ و تنفیذ احکام شرعیہ داکھا زیادہ
 مقتدر در۔ خلیفہ شخص، آنچہ اولک استناد ایہ وضعتی در عہدہ ایدہ ییلیر۔ جماعتک روحی اولادہ شخص معنوی اگر
 مستقیم اولہ، زیادہ بار اولادہ و کامل اولور۔ اگر فدا اولہ، یک ہونہ فدا اولور۔ فردک اییلای دہ، فنا لغی دہ محدود در۔
 جماعتک ایہ اییلای دہ، فنا لغی دہ غیر محدود در۔ خارجہ شو قراندیشانز اییلای، داخلہ کی فنا لغی بوز مایانز۔ بیایر شانزک،
 ابدی دشمنانز و ضد لویانز و فساد یانز اسلامک شعائری تخریب ایدیور۔ اولیہ ایہ ضروری وظیفہنہ، شعائری اہیا
 و محافظہ ایتدہ۔ یوقہ شعور سز اولادہ شعوری دشمنانہ یار دیم ایدہ شانز۔ شعائر دہ قہاوسہ، ضعف ملتی کوستریر۔

ضعف ایہ دشمنانی توقیف ایتدہ، تسبیح ایدہ۔ [حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ] ^(۲) وَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ^(۳)

۶۹

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! عقائده ایمانیہ اثباتِ اِیحویہ ابراد ایدیلمہ برہانہ و دلیلاری تدقیقہ ایدرکہ، شوقہ ماہ نتیجہ بی بوضعیف و خیف دلیل انتاج ایدہ مزدیہ تنقید ایتہ. زیرا ضعیفہ اتھام ایتہ بیک اودلیل، صاعنہ وصولندہ بولونہ یک ہونہ تقویہ قوتاریلمہ قوتانیر. اوت، اسلامیتک صدقہ دلالت ایدہ شاہد کردہ، برہانلاردہ، دلیلاردہ، امارہ کردہ لہر بیسی، اومدفعہ میدانندہ آرقداشی حمایہ اتھامہ صحت راپورینی امضا ایدرک صاعلام اولدیغنی تصدیقہ ایدرک. اودہ اوناک عالم و خیرینہ اهل وقوف اولور.

ہونہ عقائده ایمانیہ لہد فہوتدر، نفی دگدر. ثابت اولامہ برشتی کوستنارک بری ییلدر. زیرا ثبوتہ کوستنارک کوسترم طرز لوی بربرینہ اویغورہ و موافقہ اولدیغندہ، لہر بیسی اوتہ کیلری ترکیب و تصدیقہ ایتہ اولور. نفی ایدنارک نفی جھتندہ شہادتارندہ توافقہ یوقدر. نفی ایدرینہ مخالف اسباب کوستر لور. ہونہ ایحویہ شہادتاری بربرینک صحتہ دلیل اولاماز. ہونہ توافقاری یوقدر.

۷۰

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! بعضاً برشتی شدای محبت، اوشیتک انکارینہ سبب اولور. وکذا، شدت فوف و غایت عظمت و عقلک احاطہ نرغیہ انکارہ سبدر لور.

۷۱

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! ہنظارنک ہکاردگندہ ہنظار آغاجی مندمج و داخل اولدیغی کی، جھتک دہ کفر و ضلالت تخومندہ مستر اولدیغنی شہودی بریقین ایلہ کوردیلم کی، خرمانک ہکاردگی دہ خرما آغاجہ حاملہ در. عیناً اولیادہ، ایمانہ ہبہ سندہ دہ جھتک موجود اولدیغنی حدس قطعی ایلہ کوردم. ہونہ اویکاردطرح آغاجہ تھول و انقلاباری غریب اولدیغی کی، کفر و ضلالت معناسی تعذیب ایدیجی بر جھتی، ایمانہ و ہدایت معناسی دہ بر جھتی انتاج ایدہ جگندہ استبعاد یوقدر.

۷۲

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! تخوم اولاجہ برہبتک قابی، یعنی ایمی دلیندیگی زمانہ، البتہ سنبلاشب ثووغا بولاز. ٹولور کیدر. کذلک، انا ایلہ تعبیر ایدیلمہ "انیتک قابی، "اللہ اللہ" ذکرینک شعاع و حرارتیلہ یانوب دلینیرسہ، بیویوب غفلتہ فرعونلا ساماز. و خالوہ ارضہ و سماواتہ عصبانہ ایدہ مر. اودر لکی سایہ سندہ انا محو اولور.

ایستہ نقیلمک ذکر خصوصندہ اتخا ذایتہ طاری ذکر نفی سایہ سندہ، قلبک فتحیلہ، انا و انانیت میکروبی ٹولدریمہ و شیطانک امر بی اولامہ نفس امارہنک باشی قیرمغہ موفوہ اولمکدر. کذلک، قادر یار دہ ذکر جھمی سایہ سندہ، طبیعت طاغوتارینی قار و مار ایتھادر.

۲۲

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! عالمہ لہر شے بوزندہ حکمت اثری کوروندیگی کی، ان اوزارہ، ان کنسہ، ان اینجہ کثرتک طبقہ لری
 اوستندہ دہ حکمت، تقاسم، اہتمام اثری کور و ملکہ در۔ اوت، کثرت و تکررک منتہاسی و نتیجہی اولادہ انسانک
 صحیفہ و جہندہ، جہرہ سندہ، جلدندہ، لایونک ایجاہندہ قلم قدرت ایام یک ہجوہ ہیکلیر، غفلت، نقصان، نشانہ
 یازیلمدر۔ معلومدر کہ، انسانک شو صحیفہ لوندہ یازیلاہ او کلمہ لری، حرفار، نقطہ لری، حرکت لری روح انسانیدہ بولونامہ
 معالومہ و معنویاتہ دلالت ایندہ لری کی، انسانک فطرتندہ قدر طرفندہ یازیلاہ مکتوبہ دہ اشارت لری وارد در۔
 آرقدا سہ! انسانک کچمہ صحیفہ لرینہ قدرک یازیغی حاشیہ، تصادفک و اتفاقک دھولہ بر منفذیر اقامدر۔

۲۳

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! شو دنیا ہیاتہ مجتہ مبتلا اولادہ بعصہ انسانہ، او ہیاتہ مقصد و غایہ نک یالتر او ہیاتہ
 خدمت و او ہیاتہ بقاسی اولدیغی و باشقہ بر فائدہ سی اولادیغی ظہ ایدیور لری۔ یعنی فاطر حکیمک ذوی الخیاتہ
 و ہولہر انسانیدہ ودیم اولار و قویدیغی ہوتوہ جہازات عجیبہ نک و تجهیزات خارقہ نک سریع الزوال اولادہ شو
 ہیاتہ مہفقی ایام بقاسی ایچوہ ویریلدیگی ظہ ایدیور لری۔ حالبوکہ قضیہ ایام اولور سہ، کائناتہ کی غیر متناہی
 نظام لری شہادت لریام، سطح عالمہ کورونہ حکمت، عنایت، انتظام و عدم عبثیہ اولادہ دلیل و برہان لری علمہ
 اولور سہ، عبثیہ، انتقامزلغہ، عدم حکمتہ دلیل و برہانہ اولم لری لازم کلمہ جلد در۔

آرقدا سہ! شو دنیوی ہیاتہ فائدہ لری یک ہو قدر۔ او فائدہ لردہ حیات صابنہ نصرت و خدمت نسبتہ
 برحقہ ایریلدقدہ صوکرہ، باقی قالادہ غایہ لری، ثمرہ لری فاطر حکیم راجع در۔ اوت، انسانہ و انسانک ہیاتی، اسمای الہیہ نک
 تجلیاتہ بر تار لدر۔ و جنتہ رحمت الہیہ نک انواعہک جاوہ لرینہ بر مظهر در۔ و ہیات اخرویہ نک خارقہ و غیر متناہی
 ثمرہ لری ایچوہ بر فیدانہ ویا بر ہاکرد لدر۔ دیمک انسانہ بر سفینہ نک قایدانی کبیر۔ سفینہ نک غیر محدود
 فائدہ لوندہ قایدانہ قایدانک علاقہ و خدمت نسبتہ ویریلر۔ باقی قالادہ قسمی سلطانہ راجع در۔ انسانہ دہ
 کندی سفینہ و ہودیام علاقہ سی درجہ سندہ او و ہودک ہیاتہ ثمراتندہ حقہ سی آلیہ۔ متباقی سی سلطانہ ازلیہ عائد در۔

۲۴

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! دنیانک لذت لری، ذوق لری و زینت لری خالق لری، مالک لری و مولد لری بیلدیلمز تقدیر دہ جنت
 اولہ بیلہ جہنم در۔ اوت، ایام کوردیم۔ و ایام دہ ذوق ایتیم۔ بالخاصہ شفقتک آتشی سوندیرہ جک معرفۃ اللہ
 باشقہ بر شی وارمیدر؟ اوت، معرفۃ اللہ اولدقدہ صوکرہ، دنیا لذت لرینہ اشتہا اولدیغی کی، جنتہ بیلہ اشتیاقہ قالماز۔

۲۶

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! دنیادہ جریبہ ایدہ و حصولِ طہ و ہر شئیک ایلی وھی واردہ بری آخرتہ باقارکہ، نفس الامردہ ان ثابتی واث اغیری بو وھدر. ایانجیسی دنیایہ، نفسہ، لھویہ باقار. بو وھہ، حقارت، خفت و زوال جھتیلہ اولیہ بر موقعہ درکہ، قلبک تأثرینہ، تألمہ، اضطرابنہ و دوستوخیلرینہ باعث اولیہ بر قیحدہ دظدر.

۲۷

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! انانلرک اولیہ ابلہلری واردرکہ، شفاف بر ذرہ دہ شمشک تمثالنی کورور. ویا بر ہیچک رنگندہ شمشک تجلیسی کورور. شمشک او تمثال و او تجلیسندہ حقیقی شمشک بوتوہ لوازماتنی، حتی عالم مرکز اولیسی و سیارات اولیہ جذبنی طلب ایدر، ایستہ. مع هذا، او ذرہ دہ ویا او ہیچکدہ کوردیگی تمثال و تجلیسک بر عارضندہ طولانی غائب اولیغنی کوردیگی زمانہ، بسر و بصیرتک کورلگی طولیبیلہ حقیقی شمشک نظرینہ کیدرلر.

وگذا، او ابلہلر، تجلی ایلہ حصولِ طہ و ہود ظاہری و ہود حقیقی و اصلیدہ فروہ ایدہ مزلر. بر ویلہ التباس ایدرلر. بونک ایچوہ بر شیدہ شمشک تمثالنی و کولہسنی کوردکاری زمانہ، شمشک حرارتنی، ضیاسنی و سائر خصوصیاتنی دہ ایستہ مہ باشلارلر.

وگذا، او ابلہلر، سینک، بوجک و سائر کویک و خیس شیارہ باقارکہ، اولاندہ یک یوکک بر اثر صنعت و حکمت کور مقام دیرلرکہ: "صانع بونارہ ہوہ فضلہ اھمیت و بر مشدر. بر سینک نہ قیمتی اولورکہ، بو قدر مصروفارہ، کلفکارہ محل ویر اولوہ؟"

آقدا سہ! بوکی ابلہلری اقناع و اشکالیننی دفع ایچوہ [درت شئیک] بیانیسی لازمدر.

[برنجیسی] جناب حق، ربوبیتک کمالیلہ علاقہ دار اولاندہ ہرشی توصیف ایدر. فقط او شئیک ربوبیتہ مظہر اولیغنی مناسبیلہ، کمالکدہ محل تجلیسی اولور. فقط اوشی او کمال ایلہ متصف اولاماز.

[ایانجیسی] ہر شیدہ جناب حقک نورینہ بر قابو آھیلیر. بو قابولردہ برینک قیاسی، سائر غیر متناھی قابولرکدہ قیاسنی استلزام ایتمز. فقط لھینک بر مفتح ایلہ آھیلر سی ممکندر.

[اوہنجیسی] علم محیطدہ انعکاس ایدہ قدر، ہر شیدہ اسمای نوریتدہ بر حقہ ترسیم ایتمدر.

[در دنجیسی] [إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ] (۱) و [مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كُنُفً وَاحِدَةً] (۲)

بوآنلرک صراحتہ کورہ، ہر شئیک و ہودی کُن امریلہ باغلی اولیغنی کی، بوتوہ شیدانک ایجادنی و صوکرہ دہ اھیلری

بر نفسِ واحدہ تک ایجاد و اہیاسی کبیر۔ دیکھ ایجاد جناب حق اسناد ایدیلیرسہ، بوقدرِ راحت و قولای اولور۔
اما اسباب و یا اشیانک کندیارینہ اسناد ایدیلدیگی زمانہ، بوتوہ عقلانک و ابلہلرک حکماہرندہ نشت ایدہ
محالات قبول ایتملوی لازمدر۔

۷۸ **اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** قرآنہ معجز الیاسہ، حقیقتلری ضروب امثال ایلم بیلہ ایدر۔ ہونکہ دائرۃ الوہیتہ عائد ہقاتوہ مجرّدہ،
دائرۃ ممکناندہ آنجہ مثالریہ تمثّل و توضع ایدر۔ ممکنہ و ممکنہ اولادہ انسانہ دہ، دائرۃ امکانہ مثالارہ باقارہ
فوقندہ بولونامہ دائرۃ وہوبک شئوناتی و احوالی دوشونور۔

۷۹ **اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** ہر شیک ایجنہ ملاوت، طہنہ ملک دینر۔ بو اعتبارلہ انسانہ ایلم قلب بربرینہ ہم ظرف،
ہم مطروف اولور۔ ہونکہ انسانہ، ملک جہتیہ قلب ظرف اولور۔ ملاوت جہتیہ دہ قلب مطروف اولور۔ بوقاعدہ
عرسہ ایلم کون عقیقہ دہ تطبیوہ ایدیلر۔ شویلم کہ: عرسہ ظاہر، باطن، اول، آخر اسمارینک فلیطہ سی و
قاریشیدر۔ بو فلیطہ دہ داخل اولادہ اسم ظاہر اعتباریہ عرسہ ملک، کون ملاوت اولور۔ اسم باطن اعتباریہ
عرسہ ملاوت، کون ملک اولور۔ دیکھ عرسہ اسم ظاہر نظریہ باقیلیرسہ، کنڈی ظرف، کون دہ مطروف اولور۔
اسم باطن نظریہ باقیلیرسہ، عرسہ مطروف، کون ظرف اولور۔

وگذا، اسم اول اعتباریہ [وَمَا كَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ] ^(۱) آیتک اشارت ایتدیگی کونک بدایتی ایجنہ الیور۔
و اسم آخر اعتباریہ [سَقْفُ الْجَنَّةِ عَرْشُ الرَّحْمَنِ] ^(۲) حدیث شریفک ایما ایتدیگی کونک نہایتی ایجنہ الیور۔ دیکھ
عرسہ اولیہ بر فلیطہ درکہ، شورت اسمدہ آدیغی ہتہ لرہ کون و وجودک صاغی، صولنی، اوستی، آلتی اھاطہ
ایتمہ اولویور۔

۸۰ **اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** عجز نڈانک معدنیدر۔ احتیاج دعانک منبعیدر۔
يَا رَبِّ يَا خَالِقِ يَا مَالِكِ! ^(۳) سنی یا غیر مقدرہ حجتہ ہاجتدر۔ سکا یا بدیغ دعا لرمہ عدتم فاقتمدر۔ وسیلم
فقدایہ ہیلہ و فقرمدر۔ خزینہم عجزمدر۔ رأس المالم ملارمدر۔ شفیع حبیبک و رحمتدر۔ عفو ایلہ! مغفرت ایلہ!
رحمت ایلہ! **يَا اَللّٰهُ، يَا رَحْمٰنُ، يَا رَحِیْمُ! اٰمِیْنُ۔**

• [ذیل الحَبَاب] •

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اویاه بر الله حمد ایدر و مدح و ثنا لراید زک، شو عالم کیر اونک ابد ایدر. و انسا دینیله شو کوهک علم ده اونک ایجاد ایدر. بونارک بری انشای، دیاری بناسیدر. بری صنعی، دیاری صیغه سیدر. بری نقشی، دیاری زینتیدر. بری رحمتی، دیاری نعمتیدر. بری قدرتی، دیاری هاکمیتیدر. بری عظمتی، دیاری ربوبیتیدر. بری مخلوقی، دیاری مصنوعیتیدر. بری ملکی، دیاری محاکمیتیدر. بری مسجدی، دیاری عبدیدر. اوت، بوتوه بویار اجزاسیله برابر الله ملک و مالی اولدیغی اعجاز واری سله لرایه، مهر لرایه تابندر.

اللَّهُمَّ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ إِنَّا نَشْهَدُكَ وَنُشْهِدُ جَمِيعَ مَخْلُوقَاتِكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُتُوبُ إِلَيْكَ وَنُشْهِدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ. اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ كَمَا يُنَاسِبُ حُرْمَتَهُ وَكَأَيُّلِقُ بِرَحْمَتِكَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ^(۱)

۱- اَعْلَمُ إِلَهًا الْعَزِيزُ! هر کیم کنیسی الله مال ایدر، بوتوه اشیا اونک لهنده اولور. و هر کیم کنیسی الله مال ایتیر، بوتوه اشیا اونک علیهنده اولور. الله مال اولور ای، بوتوه اشیا ترک ایتکار و هر شیء اونده اولدیغی و اوما رجوع ایتدیانی بیایکار اولور.

۲- اَعْلَمُ إِلَهًا الْعَزِيزُ! جناب حق ط انعام ایتدی و هود ایل، و هود لازم اولاره شیلری تملک ایدر منسک. یعنی جناب هو سنک و هودی ط، سنک ملطک و ملاک اولوب ایتدیقک کی تصرف ایتکارک ایتجوه ویرم مندر. آنجوه اوکی نعمتای الله رضاسنه موافقه اولاره تصرف ایدر بیایرسک. اوت، بر مافرا و صاحبک اذنته و رضاسنه موافقه اولایا هود درجده بیکارده و سائر شیلرده اسراف ایدر من.

۳- اَعْلَمُ إِلَهًا الْعَزِيزُ! قرآن مجز الیانه هر بر سوره سی، بوتوه قرآنک مندر هاتی اجمالاً اهتوا ایتدی کی، سائر سوره لوده ذکر ایتیلر مقاصد و مهم قصه لری ده تضمن ایتدر. بوند کی هاکمت، قرآنی تماماً اوقومعه و قتی مساعد اولایا به و آنجوه بر قسمن ویا بر سوره سنی اوقویا بیله انسانلر، قرآنک لهیسی اوقومعه هاصل اولاره ثابده محروم قلام لری ایتجوند.

اوت، مقلّین آراسنده بولونامه ایبار، آنجه بر سوره یی اوقویا ییلر لر. اعجاز قرآنه، اوناری ده تام ثواب قرآنمقدسه محروم اینتمک ایچومه بونلته اعجازییی تعقیب ایدرک، بر سوره یی تام بر قرآنه هکمنده قیلمدر.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! کوزلی کوفه او غرامه بعضه آدمار، کوزلی اوکنده وقوعه کلمه غیر محدود و مخصوصی هسرو نشرلی کوزلی ایله کوردطری هالده، قیامت کبرای و هسرو عمو یی ناهیل استغراب ایدیلر؟ عجبای هیچک آهوب میوم ویره آغا هلمده لهرسنه ایجاد ایدیلر میوه لرن هسرو نشرلینی کوردکده صوکره هسرو عمو یی استبعاد ایدیه لهج صیفیالمازمی؟ اگر اونار شهودی بریقین ایله هسرو عمو یی کورمک ایستلرس، عقلا یی نه برابر بولوندیرمه شرطیلر، یاز موسنده کوره ارضه ناغچه سنه کورسینلر. عجبای آغا هلمدن دلاننده صالانله او طانای، بالای، نظیف و لطیف قدرت معجزه لری اولده او مخلوقات لطیفه لری، اوللیدلرک، یعنی ثلوب کیده میوه لرن عینی و یا مای دگمیدرک؟ اگر انسانارده اولدیغی کی او میوه لرده ده و هدت رو هیه اولسه اوله ایدی، کیده میوه لرله یلیده کلمه میوه لر بر برینک عینی اولمازلی ایدی؟ فقط روحلری اولما دیغی ایچومه آراکنده عینیته یاقین اولیه بر مثلثت واردرک، «نه عینیدر و نه ده غیریدر» کیفیتی کوسریلر. عجبای میوه لرده کی بو وضعیتی کورسه، هسرو استبعاد ایدیه ییلر می؟

وکنه، آغا هلمده لازم اولده ارزاقه و غذالرینی آغا هلمدن بولسک دلایینه معنوی آسانورلرله هیقار عقال، جسملریله عرصه دیدار ایدیه طوت و قاییمیی کی میوه لری قورو و جامد بر آغا هلمه ایجاد و اخراج انجملر، اوقورو و آغاجی عجیب بر وضعیتی و هیاتدار آنتیقه بر عقله قویله قدرت ازلییه هسرو عمو یی غیر طایر می؟ هاشا! بولطیف و نازک مصنوعاتی قورو و آغا هلمده اخراج ایدیه قدرته لهج برشی غیر طایر. بو بیلهی بر مسئله در. فقط کوزلی کور اولانار کوره میورلر.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! حادیاتنه اولمایانه، بالخاصه ماهیتاری متباین اولده و هو قلقله تصرف ایدیه بر ذاتک، او هو قلقله لهر برسی ایله بالذات مباشرتی و معالجه سی لازم کلیمز. اوت، عسکر نفراتی آراسنده بر قومانده تصرفاتی و تنظیماتی، آنجه امر و اراده سیله حصوله طایر. اگر اوقومانده نالعه ایشاری و وظیفه لری نفرات هواله ایدیلر، لهر بفرک بالذات مباشرتی و خدمتیه و یا لهر بفرک بر قومانده کیلمه سیله وجود بولاجقدر. بناءً علیه جناب حقک مخلوقاته کی تصرفی، یالان بر امر و اراده ایله اولور. بالذات مباشرتی بوقدر. کونلک طائاتی توبیر ایندیگی کی.

۶
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انساہ یا شایسہ وضعیتیجہ بر طغندہ قویوب سیل ایجنہ دوشہ ویا یوکلک بر یار تماندہ دوشوب
 یوار لاناہ بر شخص کبیر. اوت، انساہک هیات یار تمانی بیقیاسور. عمر طیارہ سی شیک کی کیسور. زمانہ ده سیل طولابارینی
 سرعناہ ہالیدیور. ارصہ سفینہ سی ده سرعناہ کبیر کہہ [تَحَرُّمُ السَّجَّادِ] ^(۱) آیتنی اوقیور. سفینہ ارصہ سرعناہ یورور کہہ،
 دنیاہک غیر مشروع اولام دیکناہی لذتارینہ اوزانیلاہ الارہ زہری دیکناہک باناہنی دوشونوسوہ. بناء علیہ او زہری
 دنیا اوقارینہ ال اوزانما. فراقک الی تلاقک لذتندہ آغیدور.

ای نفس طارہم! طابع دہلم. سہ ایستہ دیکناہک شیک پسنہ دوسہ. بن آنجہ و آنجہ بنی یار ادوب، شمس و قمری وارضی
 بک مخربیدہ فاطر ہکیم ذوالجلالہ عبد اولورم.

وگذا، قدر محیطندہ اوہامہ طیارہ عمرہ ویا هیات طاعناہی آراشدہ اخیلاہ اُھد ودرودہ و تونلاردہ شیک واری کچہ
 زمانک شمد و فرینہ بیندیرہ رک، ابدالآباد مملکتک ایستہ سی ماکندہ اولامہ قبر تونلک قاپوسہ بزى سوہ ایستہ
 خالوہ رحمن رحیمہ مدد ایستہ یورم.

وگذا، هیچ بر شیء دعا لیم، استغاثہ لیم و نیاز لیم لھدف اتخاذ اینم. آنجہ کرہ ارضی حرکتہ کتیرہ، فلطک حرطارینی
 طور دیرمغ و شمس و قمرک برلیدیلمیلہ زمانک حرکتنی تسلیہ ایتدیرمگ و وجودک شالھق لرنندہ یوار لانوب
 طہ شو دنیاہی سائہ قیامغہ قادر اولامہ، قدرتی خفایتسز رب ذوالجلالہ دعا لیم و نیاز لیم عرصہ و تقدیم
 ایدیورم. ہونکہ لھر سلیہ علاقہ دار آمال و مقاصدم وار.

وگذا، قلبہ واقع اولامہ ان ایجنہ، ان کبزی فاطرہ لری ایستدیلای و قابلمک میول واملارینی تھین ایتدیلمی کی، عقل و فیلماکدہ
 تمنی ایتدکاری سعادت ابدیہی ویرمگہ قادر اولامہ ذات اقدسہہ ملعدا کیمسہ عبادت ایتدیورم. اوت، دنیاہی آخرتہ
 قلب ایتھام قیامت قویارہ قدرت، لھر شیتہ مقتدر در. عاجز دظدر. بر ذرہ، او قدرتک نظرندہ کبزلنمز.
 شمس، بویوطلانہ کوندنرک او قدرتک اندہ قور تولا مار.

اوت، اونک معرفتیلہ آلام لذتارہ انقلاب ایدر. اوت، اونک معرفتی اولمازسہ، علوم اوہام تحوّل ایدر. حکمتار
 علمتارہ و بلالوہ تبدل ایدر. وجود عدم انقلاب ایدر. هیات تولوم و نورک ظلمتارہ و لذائذ کناہارہ
 تحوّل ایدر. اوت، اونک معرفتی اولمازسہ، انساہک اہبابی و مال و ملای انسانہ اعدا و دوشمانہ اولور. بقا بلا اولور.
 کمال لھا اولور. عمر لھوا اولور. هیات عذاب اولور. عقل عقاب اولور. آمال آلام انقلاب ایدر.

اوت، اللہ عبد و خدمتگار اولاد لہرشی خدمتگار اولور۔ بودہ لہرشی اللہک ملای و ملای اولدیغنه ایمانہ و اذعانہ ایلم اولور۔

اوت، قدرت، انسانی ہوجہ دائرہ لہر علاقم دار بر وضعیندہ یار اتمدر۔ لہم ال کوہک والہ فقیر بر دائرہ دہ، انسانک الی یتیم یلم جہک قدر انسان بر اختیار، بر اقتدار و بر مہدر۔ فرشتہ عمرش، ازلدہ ابدہ قدر ال کنسہ دائرہ لردہ انسانک و ضیفی بالانہ دعادر۔ اوت [**قُلْ مَا يَعْزُبُ عَنْكَ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ**] آیت کریمہی بو حقیقتی تنویر و اثبات کافیدر۔ اولیلم ایلم ہوجہک ال یتیم مدیای بر شیئ پیرندہ و والدہ سندہ ایتمہ دیای کی، عبیدہ عجز و فقریلم ربینہ التجا ایدر۔ و خالقندہ ایستہ۔

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ^۷ اشیادہ کورونہ نوعی و فردی و ہدتار، صانعہ کی ستر و ہدتہ نشئت اتمدر۔ ہونہ قوت طاغیایم اولور۔ بر قسمہ ہوجہ، بر قسمہ از صرف اید یا مطلقہ قدرندہ قوتک تجزی و تقامی اولما یور۔ اگر و ہدت اولما ایدی و قدرتک یایدیغی صرفیاتدہ تفاوت اولمہ ایدی، مصنوعاتدہ تفاوت و انتظامزلوہ اولوردی۔ دیمک قدرتک و ہدتہ برابر مصنوعات یایدیغی تصرف، شمسک تنویری کبیررکم، بر شمس و امد، جزئی و طائی بلا تفاوت لہرشی ضیالاندیردیغی کی، تجلییلدہ لہرشیئک یانندہ موجوددر۔ بناءً علیہ ممکنات دائرہ سی افرادندہ اولوب توفیق ایدیلہ مکین، جامد، میت و اسم نورہ مظہر شمسہ ستر و ہدت سایہ بندہ بو قدر انتظامی تصرف اولور۔ شمس ازلی، سلطانہ ابدی، قیوم سرمدی، واجب الوجود، و امد امدک مصنوعاتہ تصرفی ناصل اولامقد؟

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ^۸ صانعک و ہدتنہ ال بویوک صادقہ شاہد کردہ اوہنی بیلمہ ایدرز۔ پنجیسی، جزوی و طائی اشیالردہ کورونہ و ہدتدرد۔ ہونہ لہر لہانای برشی ذرہ دہ عالم قدر و ہدت ایلم متصف و علاقم داردر۔ اولیلم ایلم صانعہ و ہدت واردر۔ اولیلم ایلم صانع امددر۔ ایانجیسی، لہر شیدہ قابلیتک لیاقتہ کورہ بر کمال اتقانہ واردر۔ ال عادی و ال کوہک نباتی و حیوانی بر شیدہ کور کوز لریلم کور دکتری اولیلم اتیقہ بر اثر صنعتہ واردرکم، انسانلری ہیرندہ بر اقیر۔ اوہنجیسی، لہرشیئک ایجاد و انشاندہ کی سہولتدر۔ کوزلہ کور ولہ صنعتہ کی سہولت، اثباتہ و دلیلہ محتاج دطدر۔

^۹**اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** کره ارضه مغازه سنده مأكولات و مشروبات و لباس و سایر اشیاء جاریانی تأسیسه ایدیسور ساز. پاره سز آدیغارز بو مالاری الهی خزینده لایوب بربر اسباب بایدیراجه اولورسکن، عجباً برنار دانسی نه قدر زمانه آله ایدوب، نه قدر بهای آدیفشار! هوناه اونار بوتوه اشیایله علاقه دارد. اونارک آذرب زمانه، آذرب قیمته مصوله طامی امله خارجیدر. وعیه زمانه اونده کی زینت، انتظام، صنعت، رایج، طات و قوقوکی لطیف شیارده آشلاشیایورک، اونار دانسی، اویام بر صانفک مصنوعیه رکه، ایجادنده

کلفت و مباشرت اولماز.

مسئله بویله اولدیغی هالده، هسراتک ذوقه وهوسلرینی تطمین ایحویه، لهر بر نقطه سنده بیک دور لو اعجاز ناکملری بولوناه اوکره ارضه مغازه سنده کی اشیانک صانعی یا شعور سذر، هسزدر، اراده سذر، علم سذر، اختیار سذر، کمال سذرک، بو قدر بول ذی قیمت آنتیقه اشیای پاره سز طاغیدیور. بو باطل احتمال، اثبات محتاج الیاه بدیهی بر حقیقندر. ویا او خزینیه صاهبی، او خزینیه آخرت کیتک اوزره کلوب موقتاً بوراده قالاسه انسانله الهی و رحمانی بر سفره اولدور یار اتمدر. او خزینیه غیبیه اشیانک ایجاد «کن» امرینه باغلیدر. و بوتوه اشیانک ملاوتیناری ساترال کی حکیم، قدیر، مرید، علیم بر واجب الوجودک بد قدرتمنده در.

مع لهذا، او الهی سفره ده کی اشیالر، بالائن انسانه و حیوانلرک لذت و ذوقلرینی تطمین منجر دگدر. بلکه لهر بر فرد مستهلکده ذوی الحیات عائد جزوی فائده لردنه باشقه، اسمای الیهینک تجلیاتنه و فعالینده کی اسرار و شئوناته عائد غیر متناهی هکمتلر و غایر لرددر. اویام ایسه، بو ضیافت عامتک و بوفیه عامک کور قوتنه نسبت اتمی و بوسیل کی آقاه اشیانک ثمراتک اتفاق و تصادفک آله هوالسی محالدر. هوناه او اشیانک انتظامی، حکیمانہ تشخصات و شعور کارانه محکم خصوصیات، کور تصادف و اتفاق رد ایدیسور. اویام ده، او سفره رحمنه کی اوجوزلوه و قولایام و هوقاه، او اشیانک بر هواد مطلقه بر حکیم مطلقه بر قدیر مطلقه کلدیانی کوستره شالهدرددر.

^{۱۰}**اعْلَمْ!** ای اسباب مبتلا اولاسه انسانه! بیلام، سبک فلقی و سببیتک تقدیری و مسبک و هودینه لازم اولاسه شیلرله تجهیزی، قدرتمه نسبتله ذره لر و شمیلر مادی اولاسه ذاتک کنی امریام فاعله ایدیلر سی داهای قولای، داهای المل، داهای اعلا دگمیدر؟

۱۱- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** دنیادہ کورولہ، بالخاصہ بناتی و حیوانی حیاتندہ مآلہدہ ایدیہ عدمار، اعدمار تبدل و تجدد امثالہ عبارتہ۔ ایمانی اولادہ کیمہ لودہ زوال و فراقک آہینہ بدل، زوال و فراقہ ایلہ کیدنارک برکینہ طلمہ امثالہ ایلہ وصالک لذتی حاصل اولوپور۔ اویاہ ایہ ایمانہ ظلم، المدہ امیہ اولاسک۔ قدرہ تسلیم اولام، سلامتہ قالاسک، راضی بولاسک۔

۱۲- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** عصبیت جاہلیہ، بربرینہ تساند ایدوب یاریم ایدہ غفلت، غفلت، ریا و ظلمتہ مرکب بر معجزندہ۔ بونک ایچوہ مایجیار، ماییتی معبود اتخا ایدیورلر۔ صحت اسلامہ ایہ، نور ایماندہ انطس ایدوب طالع لاناہ بر ضیادہ۔

۱۳- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** اهل الحاد ایلہ و بالخاصہ آوروہ مقلد ایلہ مناظرہ ایلہ اشتغال ایدنار، بویوک بر فہلہ یہ معروضندہ لمر۔ ہونہ نفسارینک ترکیب و امنیت اولسی احتمالیہ تدریجاً خصمارینہ مغلوب اولورلرکہ، بیطرفانہ محاکمہ دینیہ منصفانہ مناظرہ نفس امارہ یہ امنیت ایدیہ عز۔ انصافی بر مناظر، خیالی مناظرہ سامعندہ آراصرہ خصمک لباسی کیر۔ اوکا بردعوا و کلبی اولارہ، اونک لھندہ مدافعہ بولونور۔ بو وضعیتک تکراری ایلہ، دماغندہ بر تنقید لاسنک حصول کلمہ جلدہ فور تولاماز۔ لکہ نیتی خالص اولورہ و قوت کونیرہ، ضرری یوقدر۔ بویاہ بر وضعیتہ دوشہ بر آدمک ہارہ نجات، تضرع و استغفار ایلہ اولامی ازالہ ایتلدر۔

۱۴- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** بوکرہ ارصہ مسافر خانسی انسانارک ملکی و مالی دظدر۔ آنجہ انظار عمالہ کی بوماسافر خانہ نک ہشید ہشید ایشاندہ و تزییناندہ ہالیشیرلر۔ اگر کرہ ارضک فار جندہ بیانچی برسی طلمہ، بوماسافر خانہ نک خارقہ بر معجزہ اولدیغہ و انسانارک دہ عاجز، فقیر و محتاج اولدقارینہ دقت ایتہ، بولیمہ بوانسانارک بوبنایہ صاحب و صانع اولدجہ بر اقتدارہ اولدقارینہ و آنجہ بویاہ خارقہ بر مصنوعک صانعک دہ معجزنا اولدیغہ قطعیتہ حکم ایدہ جلدہ۔ و بوانسانارک اولسطاہ از لینک مقاصدینہ ہالیساہ عمل لدر۔ بو عمل لردقاری اجر تارندہ ماعد، بوبنادہ بر شیتہ مالک و صاحب اولدقارینہ تکرار تکرار حکم ایدہ جلدہ۔

و کذا، ہیچطارک ذوی الحیاء کوسردکاری تودد لیرینہ، تحبب لیرینہ و تبسم لیرینہ دقت ایدہ آٹلارک، او ہیچطار بر حکیم کریم طرفندہ خدمتہ موظف مسافرینہ بر طاقیم ہدایا و بہایادرک، صانع ایلہ مصنوع آراشدہ بر وسیلہ تعارف و تحبب اولورہ۔

إِلَهَا النَّفْس! سه لهر برائنده مؤثِرک عظمتی کورمک ایست یورسک. فقط خارجی اولسه معنای ذهنی معنای آریورسک. اسمای هنایک لهر برینده بوتوه اسمایک شعاعاتی کورمک ایست یورسک. لهر بر لطیفه جقک ذوقیله بوتوه لطافتک ذوقلری ذوقه ایتمک ایست یورسک. لهر بر هت تابع اولسه ایملری و حاجتلی ایفا ایدرکله، بوتوه هار یقک ایملری برابر کورمک ایست یورسک. بوندله طولای او هام معروضه قالیورسک.

إِعْلَمُ إِلَهَا الْعَزِيز! بر نعمتک عمومی و لهرک سائل اولسی، قیمتک آزلغنه و اهمیتزلگنه دلالت ایتمز. و اون نعمتک بر قصد و اراده سه حکم منه اماره اولماز. مثلاً کوز نعمتک بوتوه حیوانلرده بولونسی، سنک کوزه اولسه شدت احتیاجای تخفیف ایتمز. و سنک کوزک قیمت تنقیص ایتمده سبب اولماز. و کذا، خصوصی بر تک نعمتک تصادفی ممکنه دیسه ک بیلر، عمومی بر نعمتک بکمه حال بر منعک اثر قصد و اراده سیدر.

إِعْلَمُ إِلَهَا الْعَزِيز! لهر بر ذی هیاتک هیاتنده غیر متناهی غایر واردر. بو غایرلرده ذی هیات عائد، آنجوه بیلده بر در. باقی قالا سه غایر، غیر متناهی اولسه مالکیتی نسبتنده هیاتی ایجاد ایدر ذات عائد در. اولیه ایسه، بویوک بر مخلوقک کویوک بر مخلوقه تلبز ایتمک حق یوقدر. و حقیقت نظرنده عبثیتده یوقدر. چونکه بر هیاتک بوتوه فائده لری بر ذی هیات عائد دظدر که عبث اولسه. اوت، سطح ارضده لهر سنده پاییلله ضیافت علامه الیه، نوع بشره خلیفه اولدیغی مناسبتیه بر اکر ایدر. یوقه هیمی اونک استفاده سی ایچوه دظدر.

إِعْلَمُ إِلَهَا الْعَزِيز! انسانک ذهنه بعضاً شویله بر وسوسه طیر. دیر: "سه ده عادی بر بویوک کبی بر هیوانلرده فضل نه قیمتک وار؟ لهر ده سموات و ارضه بر قدرتنده اولسه خالعه ذوالجلال قارشو نه مزیتک وار؟ نه کبی بر خدمتک وارک، خالعه ذوالجلال سنطه مشغول اولسه؟" بو وسوسه قارشو، شویله بر حقیقتی دوشونمک لازمدر:

(برنجی) انسانه نهایتسز عجزیله، فقریله برابر جناب حق ایمانه ابتدای ایچوه، جناب حق قدرت و غنا سه و عزتسز مظهر اولمدر. ایسته بو مظهریتسه طولای انسانه، هیوانیتسه ترقی ایدوب خلیفه زمینه اولمدر.

(ایلیجی) جناب هو، اهاطه قدرت و عظمتیه انسانک دعاسی ایشیدر، حاجاتی کورور. سموات و ارضه تدبیری و انسانی ده دوشونمک مانع دظدر.

[سؤال؟] جناب حقّ جزئیات ایل و خیس امر ایل اشتغال عظمیٰ منافی دگمیدر؟

[الجواب] او اشتغال، عظمیٰ منافی دگمدر. بالعکس عدم اشتغال، عظمیٰ ربوبیت بر نقیصه در. مثلاً، شمس ضیاعده بعضی شمس محروم و خارج قالی، شمس بر نقیصه اولور. مع لهذا، بوتوه شفاف شیلده کوروله شمس تمثالارینک لهر برسی، "شمس بنمدر، شمس یانمده در، شمس بنده در" دیمه ییلر. و ذره لرله شمس آراسنده مزاحمه اولماز. بوتوه محالقات، بالخاصّه انسان فردی اولسوه، نوعی اولسوه، شریف اولسوه، خیس اولسوه، علم، اراده، قدرت اعتبار ایل جناب حقّ تجلی مظهر در. لهر برسی، لهر بر انسان، "الله یانمده در" دیمه ییلر.

بالخاصّه انسانک ضعیفی، فقری، عجزی نسبتده جناب حقّ قریبی واردر. و لهر شمسک جناب حقّ مناسبتی اولماق براب، اوده لهر شمس مناسبتدردر. و غیر متناهی عجز و فقری اولسه انسانک غیر متناهی قدرت و غنا و عظمیٰ اولسه جناب حقّ مناسبتی نه قدر لطیفدر!

تقدیس ایدرز، اول الله ذوالجلال و عزتارینک، ان بویول لطفی ان بویول عظمیٰ، ان بویول شفقتی ان بویول جبروت اذخال ایندیگیکی، نهایتز قریب نهایتز بعد ایل جمع ایدوب، ذره لرله شمار آراسنده افق تأسیس ایتمدر. بر برینه ضد اولسه بوشیلری جمع ایتماق درجه عظمیٰ بر درجه کوسرمدر.

^{۱۸} اَعْلَمُ اِلَها الْعَزِيزُ! ایمانه عائد بیللمیاردیه صوکره ان لازم و ان مهم اولسه اعمال صالحه در. صالح عمل ایل، مادی و معنوی حقوقه عبادت تجاوز ایتمیرک حقوقه الهی بحیو ایفا ایتلمده عبارتدر.

جهنمیاردیه آیینیه مادی بیللیر، صنعت و ترقیات عائد ایله لازمدر. سفالنه دائر ایل مضردر.

اللَّهُمَّ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اَرْحَمِ اُمَّةٍ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَنُورِ قُلُوبِ اُمَّةٍ مُحَمَّدٍ
بِسُورِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْآنِ وَنُورِ بُرْهَانِ الْقُرْآنِ وَعِظَةِ شَرِيعَةِ الْإِسْلَامِ
آمین آمین آمین^(۱)

جنت قرآنیه نکه عمراتند بر عمره نکه اهتوا ایندی

﴿ هَبَّه ﴾

هَبَّه می گوید مَنْ شَاخٍ دَر خَتَمِ پُر از مِیوهِ تَوْحِیدِ یَکِ شَبَنَمِ اَزِیو پُر از لُؤْلُؤِ تَجَیدِ ^(۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دینِ الْإِسْلَامِ وَكَمَالِ الْإِيمَانِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ

عَلَى مُحَمَّدٍ الَّذِي هُوَ مَرْكَزُ دَائِرَةِ الْإِسْلَامِ وَمَنْبَعُ أَنْوَارِ الْإِيمَانِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ مَا دَامَ الْمَلَوَانُ

وَمَا دَارَ الْقَمَرَانُ ^(۲)

۱- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** شو کوردی بویون عالم بویون بر کتاب نظریه باقیلیرس، نور محمدی او کتابک طابک

قالک مرکبیدر. اگر شو عالم کیر بر شجره تخیل ایدیایرس، نور محمدی لهم هاردگی، لهم میوس اولور. اگر شو دنیا

مجسم بر ذی حیات فرصه ایدیایرس، او نور محمدی اونک روحی اولور. اگر بویون بر انسا نصور ایدیایرس، او نور محمدی

اونک عقلی اولور. اگر یک کوزل شعطی بر جنت باغچی تخیل ایدیایرس، نور محمدی اونک عنذلی اولور.

اگر یک بویون بر ساری فرصه ایدیایرس، نور محمدی او سلطان ازل وابدک مقرر سلطنت و هشتی و تجلیات جمالیه سیله

آثار صنعتی هاوی اولاره او یولک ساری ناظر و منادی و تشریفاتی اولور. بوتوه انسانی او ساری دعوت ایدیور.

و او ساریده بولوناسه بوتوه انتیقه صنعتاری، خارق معجزه لری او ساری کیرناره تعریف ایدیور. او ساریک صاحب

و صانع ایمانه ایتک اوزره خلقی جاذبه دار و هیئت افرا بر صورتده دعوت ایدیور.

۲- **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** خلقت شجره سنک میوس انساندر. معلومدرکه، میوه بوتوه اجزائک ال لالی و کولده ال اوزانچی

اولدیغی اچومه، بوتوه اجزائک خاصیتلرینی و مزیتلرینی هاویدر. و کذا، خلقت عالمک علم غائیسی هاکمنده اولاره

هاردگی یینه انساندر. صولره او شجره نکه میوس هاکمنده اولاره انسانده بریسی، شجره اسلامیته هاردک اتخاذ

ایتمدر. دیمک او هاردک، عالم اسلامیته لهم بانیبدر، لهم کونشیدر. فقط او هاردک هاردگی قلبدر.

قلبک احتیاج سائق سیله عالمک انواعیله، اجزایله یک هوفه علاقه لری وار. اسمای هسانک بوتوه نور لورینه

احتیاجلری وار. دنیای طولدیر اجه قدر او قلبک لهم امللری، لهم ده دوشمانلری وار. آنجه غنی مطاوعه

و حافظ حقیقی ایله مطمئن اولاییلیر.

وَلَا او قلبك اوليه بر قابليتى وارد كرم، بر خريظه ويا بر فهرست كې بوتوه عالمى تحيل ايدر. و مرکزنده واهد اهدده باشق
 بر شى قبول ايتمز. ابدى و سرمدى بر بقاده ماعد بر شيه راضى اولماز. انسانك هكردگى اولاه قلب، عبوديت و اخلاص
 آلتنده اسلاميت ايله اسقا ايد يامقام، ايمان ايله انتباه طيرس، نورانى و مئالى عالم اهرده علمه امر ايله اوليه بر
 شجره نورانيه اولاروه يسلانيركم، اونك جسمانى عالمه روح اولور. اگر او قلب هكردگى بويله بر تربيه كورمز،
 قورو بر هكردك اولاروه قالير. نوره انقلاب ايدنجيه قدر آنسه ايله ياغسى لوزمدر.

وَلَا او هبة قلب ايجوه يك هوه غدىجى وارد كرم، او فادمار قلبك حياتيه حيات بولور، انبساط ايدر كرس، قوه علمه
 كائنات اولاره تنزه و سيرانكه اولور. هتى قلبك غدىجياننده بولوناه خيال، اك ضعيف و اك الهيمت ايله،
 هيسده و زندانده قيدى اولاه صاحبنى بوتوه دنياده كزديرر، فرمالانديرر. و شرقده نماز قيله بر آدمك باشى
 حجر الاسودك آلتنه قويديرر. و شهادتاريني محافظه ايجوه حجر الاسوده توديع ايتديرر.
 مادام بنى آدم كائناتك ميوه سيدر. ناصلا بر خرمانده باشا قار دوگولور. نصفه نتيجينده ثمره كر استبقا و ذخار
 ايديار. بناء عليه همر ميدانى ده بر خرماندر. كائناتك باشاه و ثمره سى اولاه بنى آدمى انتظار ايتلمده در.

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! شو كورونه عمومى عالمده هر انسانك خصوصى بر عالمى وارد در. بو خصوصى عالماز عمومى علمك عينيدر كر.
 يالانز عمومى علمك مركزى شمدر. خصوصى علمك مركزى ايه، شخصدر. هر خصوصى علمك آناختارلى او عالمك صاحبنده
 اولوب، لطائفيله باغليدر. او شخصى عالماز صفوت، هسن، قبحى، ضياعى و ظلمتى، مركزلى اولاه اشخاصه تابعدر.
 اوت، آيينده ارتسام ايديه بر باخچه حركت، تغير و سائر احوالنده آيينه تابع اولديغى كې. هر شخصك عالمى ده
 مركزى اولاه او شخصه تابعدر. كولله و مثال كې. بناء عليه هسكك كويمطلم باقوبده كناهاريلى كويك ظن ايتمه.
 يونله قلبك قلاوتنده بر دژه، سنك شخصى علمك بوتوه ييلديزلىرى كسوف او غراتديرر.

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! اوتوز سنه دىبى اياكى طاغوت ايله مجادلهم وار. برى انسانده در، ديبارى عالمده در. برى آنادر،
 ديبارى طبيعندر. برنجى طاغوتى قصدى اولماياروه كولله وارى بر آيينه كوردوم. فقط او طاغوتى قصداً ويا بالذات
 نظر الهيمه آلدنار، غرود و فرغوه اولور لر.

ایکجی طاغوت ایہ، اونی الہی برصنعت و رحمانی برصنعت، یعنی نقشی بر بویہ شعلندہ کوردم۔ فقط غفلت نظریہ باقیارہ، طبیعت دینیہ، مادّیونارجہ برالہ اولور۔ مع لہذا، او طبیعت ظہر ایدیہ شی، الہی برصنعت۔ جناب حقّ نہایتس شکر اولسونکہ، قرآنک فیضیہ مذکور مجادلہم لہر ایاکی طاغوتک ٹولومیہ و لہر ایاکی صغاک قریلمیہ نتیملندی۔

اوت، نقطہ، قطرہ، ذرہ، شمع، حبہ، جناب رسالہ لرمده اثبات و ایضاح ایدیلمی کی، معلوم اولامہ طبیعت برده سی پارچہ لاندروہ آلتندہ شریعت فطریۃ الہیہ و صنعت شعوریۃ رحمانیہ کونہ کی اور تیرہ ہیئت۔ و لہذا، فرعونلغہ دلالت ایدیہ آنادہ، صانع ذوالجلالہ راجع اولامہ لہو تبارز ایتندہ۔

اعلٰیٰہا العزیز! دنیاہہ عائد ہونہ امر لوردر۔ امانہ ماہیتارندہ و نندہ عاقبتارندہ خبردار دطک۔ ہوناردہ بری جدد۔ اوت، جدک کنج ایاہ لطیف، ظریف و کوزل کل ہیچانہ بازرسدہ، اختیار لغندہ تحول اید۔ قوروسہ و اویشکہ قیسہ ہیچانہ باز۔ بری دہ ہیات و ہیوانیتدر۔ ہونکہ دہ موٹی ٹولوم و زوالدر۔ بری دہ انسانیتدر۔ ہویسہ زوال و بقا آراشدہ متردددر۔ دائم باقیہ ذکریہ محافظہ سی لازمدر۔ بری دہ عمر و یاسایتدر۔ ہونکہ دہ حدودی تعیین ایدیلمدر۔ نہ ایاری و نہ کوی بر آدیم آتیلاماز۔ ہونکہ ایچوہ الم حکم، محزومہ اولما۔ تحملندہ عاجز و طاقتندہ خارج اولدیغک طول امل یوکنی یوکام۔ بری دہ وجوددر۔ وجود ذاتاً سنک ملطک دطدر۔ اونک مالکی آنجہ مالک الملکدر۔ وسندہ دہا زیادہ سنک وجودیہ شفقاید۔ بناء علیہ مالک حقیقینک دائرہ امرندہ خارج اوجودہ قاریشغک زمانہ ضرور ویرسہ اولورسک۔ امید زلالی انتاج ایدیہ عرض کی۔ بری دہ بلا و مصیبتاردر۔ ہونکہ زائلدر۔ دواماری یوقدر۔ زوالاری دوشونولورسہ، ضدلری ذہن طایر، لذت ویر۔ بری دہ، سہ بورادہ مسافرسک۔ و بورادہ دہ دیار بویہ کیدہ جکک۔ مسافر اولامہ کیم، برابرچہ کوتورہ میہ جلی بر شیعہ قلبی باغلاماز۔ ہومزلدہ آیریلدیغک کی، ہوشردہ دہ ہیقاچکک۔

و لہذا، ہوفانی دنیاہہ دہ ہیقاچکک۔ اولیہ ایہ عزیز اولدروہ ہیقفہ ہالیسہ۔ وجودی کی موبدینہ فدایت۔ مقابلندہ بویوک بر فیئات آلاچکک۔ ہونکہ فدایتیغک تقدیردہ، یا بادھوا زائل اولور کیدر، ویا اونک مالی اولدیغندہ ینہ اولما رجوع ایدر۔ اگر وجودیہ اعتماد ایدرسک، عدم دوشرسک۔ ہونکہ آنجہ وجودک ترکیبہ وجود بولونا بیلیر۔

وَلَا، و ہودیک قیمت و یرمک فائزہ ایہ ک، او وجودہ آنجہ سیک اللہ بر نقطہ قالیدار۔ بوتوہ وجودک
 جہات اربعہ سیک عدمار ایچریندہ قالیر۔ اما او نقطہ یی دہ اللہ آثارہ ک، وجودک نام معناسیک نورلر ایچندہ قالیر۔
 بری دہ دنیا لذتاریدر۔ بویہ قسمہ باغلیدر۔ طلبندہ قلقہ دوشرسک۔ وسرعت زوالی اعتباریکہ عقلی باشندہ اولادہ، اولاری
 قلبہ آلوب قیمت و یرمز۔ دنیاک عاقبتی نہ اولورسہ اولوسہ، لذتدی ترک ایتک اولادر۔ ہونکہ عاقبتک یا سعادتہ،
 یا شقاوتہ۔ سعادت ایہ شوقانی لذتک ترکیبہ اولور۔ شقاوت ایہ، ثلوم و اعدام، نظرندہ بولونامہ بر آدم
 سہیانک ترخینندہ و سولندیر یلمندہ ذوقہ ولدت آلاماز۔

دنیاک عاقبتک کفر سائقہ سیک عدم مطالعہ اولدیغی توہم ایہہ آدم ایچوہ دہ ترک لذت اولادر۔
 ہونکہ اولذتک زوالیکہ وقوعہ علمہ فصوصی و مقید عدمار دہ عدم مطلقک الیم الماری لھر دقیقہ حس اییدیلر۔
 بویکی لذتار اولامارہ غلبہ ایہہ مز۔

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ ^۶ مرعلی تجاوز ایہہ قویوہ سوروسنی ہویرمک ایچوہ ہونک آتدیغی طاسلرلہ مُصاب اولادہ بر قویوہ،
 لسانہ ہالیکہ دیرکے: "بز ہونک امری آلتندہ یز۔ او بزدہ دہا زیادہ فائدہ مزی دوشونور۔ مادام اونک رضاسی یوقدر،
 دونلم دیر۔ کنذیسی دوز، سورودہ دوز۔

اُمی نفس! سہ او قویوندہ فضلہ عاصی دطک۔ ضال دطک۔ قدر دہ ک آتیلادہ بر مصیبت طاشنہ معروضہ
 قالدیغک زمانہ [**اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُوْنَ** ^(۱)] دی۔ و مرجع حقیقی یہ دوسہ۔ ایمانہ کل۔ مکدر اولما۔ اللہ دہ
 ہوبانہ کبی، سنی سندہ دہا زیادہ دوشونور۔

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ ^۷ قلبک قصداً امور دنیویہ ایہہ اشتغال ایتک ایچوہ یارادیلمدیغی، شویہ ایضاح ایدیلمیلر:
 کور یوزکے، قلب ہانکی بر شیئ ال آثارہ، بوتوہ قوتیکہ و بوتوہ شدتیکہ اوشیئ باغلانیر۔ بویوک بر التفہام ایہہ
 الہ آلیہ، قویاقلار وادک صاریلر۔ وابدی بر دوامکہ اونک ایہہ برابر قالمہ ایستہ۔ واونک حقندہ نام معناسیکہ
 فنا اولور۔ واک بویوک واک دوامی شیکہ یسندہ اولور، طلبندہ بولونور۔ حالیکہ امور دنیویہ دہ ہانکی بر
 امر اولورسہ اولوسہ، قلبک ایستک و آمانہ نظر بر قیل قدر در۔ دیکک قلب، ابد الابدہ متوجہاً آہیامہ بر پنجرہ در۔
 بوفانی دنیاہ راضی دطدر۔

^۸**اعْلَمُوا أَنَّهَا الْعَزِيزَةُ** قرآنہ سجادہ نازل اولمدر۔ و اوندک نزدیکیہ، سماوی بر مائده و بر سفرۃ الہیہ نازل اولمدر۔
 بو مائده، طبقات بشرک اشترہا و استفادہ لرینہ کورہ آیریلیمہ صفحہ لری حاویدر۔ او مائده نک سطحندہ، یعنی
 یوزندہ بولونامہ ایلک صفحہ طبقہ عوامہ عائددر۔

مثلاً [أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا] ^(۱) آیت کریمہ سی، بشرک برنجی طبقہ سنہ شو معنای افهام و افادہ ایسیور۔
 سماوات، بلوطری یا غموری یا غدیراجمہ بر قابلیتہ اولمادیفی کی، ارضہ دہ قویہ قور و نباتاتی یتشدیرہ جک بر شطہ دگلدر۔
 صوکرہ آیلیندہ دہ (**رَتْقًا**) ^(۲) لفظی یا یسقیقلقارینی ازالہ و فتنق آیتک، یعنی آیردوہ۔ برینسندہ صولر ایتمہ،
 اوتہ کینسندہ نباتات ہیقمہ باشلادی۔ مذکور آیتک افادہ آیتدیگی شو معنای دلالت آیدہ **[وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ**
كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ] ^(۳) آیت کریمہ سیدر۔ ہونکہ حیوانی و نباتی اولادہ حیواناتی قور و یلہ غدالی، آنجہ ارضہ یلہ سماواتک
 ازدواجندہ تولد آیدہ بیلیر۔

مذکور آیتک طبقہ عوامہ عائد صفحہ نک آرقسندہ شویلمہ بر صفحہ دالہا واردکر، نور محمدیدہ یارادیلاہ مادہ
 عجیبہ دہ سیارات یلہ شمسک، او نورک معجوبہ و غمورندہ انفصال آیتدیلمہ سنہ اشارتدر۔ بو صفحہ فی
 دلالتیلمہ تأیید آیدہ **[أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ نُورِي]** ^(۴) حدیث شریفدر۔

ایلنجی مثال: **[أَفَعَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُوَ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ]** ^(۵) اولادہ آیت کریمہ نک طبقہ عوامہ عائد
 صفحہ سنہ شو معنای وارددر:

اولادہ دالہا عجیب اولادہ برنجی یارادیلمہ لرینی مشاہداتہ اقرار آیتدکاری حالہ، دالہا اھوہ، دالہا قولای اولادہ
 ایلنجی یارادیلمہ لرینی اوزاویہ کوریورلر۔ شو صفحہ نک آرقسندہ شرو و نشرک یک قولای اولدیغی آیدینلانامہ
 بویوک بر برہانہ وارددر۔

ای شرو و نشری نظر آیدہ انسانہ! عمرکدہ قلیج دفعہ جسمانی تبدیل آیدیورسک، بیلپیورمیلک؟ صباح و آقام
 البشلی دلیسیددیقلک کی، لھریدی سنہ دہ بر دفعہ تمامیلہ جسمانی تبدیل و تجدید آیدیورسک، خبرک واری؟
 بلکہ لھر سنہ دہ، لھر کونہ جسمکدہ بر قسم شیار ٹولور، برینہ امثاللری طیر۔ بونی لیج دوشونہ میورسک۔ اگر
 دوشونہ بیلسک، لھر وقت عالمہ بیکارلہ نمونہ لری وقوعہ طلمہ شرو و نشری نظر آیدہ مزسک۔

۹ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** نَفْسُكَ بِدَاهَتْ وَحَاقَتْ بِأَقْلَمِ، نَفْسُكَ بِرَبِّ مَخْتَارٍ وَهَلِيمٍ طَرَفَنْدَه تَرْبِيَةِ اَيِدِيلْدِيَانِي وَاوربِّ هَلِيمِكَ مَمْلُوكٍ وَمَصْنُوعِي اُولَدِيغِي بِيْلِدِيغِي. وَبُوْتَمَلِكِ وَتَرْبِيَةِ نَفْسُكَ بُوْتُوهُ اَفْرَادٍ وَانْوَاعٍ وَاجْنَاسِدَه جَارِي اُولُقَلَه بِرَقَاعِدَه طَلَبِ شَقْلَانِي اَلَدِيغِي. وَبُوْفِيضَتِكَ شُمُولِي اُولَسِيْلَه بِرَنُوعِ اِجْمَاعٍ وَفَعَالِي بِرَتَصْدِيْقَه مَظْهَرِ اُولَدِيغِي نَظَرًا، قَانُونَه وَدَسْتُورَ شَقْلَنْدَه اُولَاهِ عَادَتِيَه وَكَسْبِ طَبِئَتِيَه اَيِدَه قَاعِدَه بِرَقَارِصَه قَضَاعَتِ وَاهْتِمَائِنَه اِيْتِي لَازِمِ اَيَلَه، بُوْتُوهُ آفَاقِي جَاوَه لَنْدِيرَه اَسْمَانِكَ تَجَلِّيَاتِي، كَنْدِيْسِي دَه اَو جَاوَه لَرَه هَقَّة دَارِ اُولَدِيغِي هَالِدَه دِلْسَه نَسَرَّ وَعِلَامَتِ اِهْمَالِ صَانِيُور. كَوِيَا اَوْ نَفْسُكَ فَوْقَنْدَه اَوْنِكَ بُوْتُوهُ اِهْوَالِي قُوْتَرُولِ اَيِدَه كِيْمَه يَوْقَمَه كِي، كَنْدِيْسِي يَايِدِيغِي فَعْلَالِي اِيچِنْدَه فَعْلِ اِيچِنْدَه مَسْتَرْلَهْوُ كِي كُورُويُور. تَجَلِّيَاتِكَ كَنْيَلَانِي اِمْتِنَاعِ وَبُوْيُوطْلَانِي عَدَمِ عَمَلِ اِيْتِمَاعِ، شَيْطَانِي بِيْلَه يَايِدِيغِي مِفَالَمَه دَه اَوْتَانْدِيرِيُور.

۱۰ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** نَفْسُكَ دَائِمًا اضْطَرَّابَر، كُوْشَلِ طَارِغِي، صَبْرُ سَزْلَقَارِ اِيچِنْدَه اَو هَامِدَه قُوْرَتُولُوبِ تُوْطْلَه يَانَا شَمَايُور. هَلِيمِ قَدْرَه رَاضِي اَوْلَايُور. هَالِبُوكَلِ شَمَكِ طَاوَعِ وَغُرُوبِي مَعِيْنِ وَمَقْدَرِ اُولَدِيغِي كِي، اِنْسَانِكَ دَه بُو دُنْيَا دَه طَاوَعِ وَغُرُوبِي وَلَا اَمَقْدَرَانِي قَالَمِ قَدْرِ اَيَلَه جِبْرَه سَنْدَه يَارِيْلِيدِر. اِيْتَرَه بَاشْنِي طَاشَه اَو رَسُوْه، اَو يَارِيَارِي سِيْلَه بِيْلِيرَه سِيْلِيْن. فَقَطْ بَاشِي قِيرِيْلِير، اَو يَارِيَارَه بِرَشِي اَوْلَا مَاز. بُوْنِي مَحْقُوعَه اَوْلَارَه بِيْلِيْنَك، سَمَاوَاتِ وَارْضَتِكَ خَارِجَه قَاچُوبِ قُوْرَتُولَا مَآيَا اِنْسَانَه، خَالِصَه كُلِّ شَيْئِكَ رُبُوبِيَّتَه مَحْبَبَتَه رَضَا كُوْسْتَمَلِيدِر.

۱۱ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** بِرَشِيَّتِكَ صَانِعِي اَوْ شَيْئِكَ اِيچِنْدَه اُولُورَه، آرْكَزَنْدَه تَامِ بِرْمُنَاسَبَتِ لَازِمِدِر. وَمَصْنُوعَاتِكَ عِدَدِ نَحْبِ صَانِعَانِكَ هُوْ غَالِمِي لَازِمِدِر. بُوَايَه مَحَالِدِر. اَوِيْلَه اَيَه صَانِعِ اِيچِنْدَه دَغْدَغِر وَاَوْلَا مَاز. مَثَلًا مَطْبَعَه اَيَلَه تَاثِيْر اَيِدِيلَه بِرَكِتَابِ، يِيْنَه بِرْأَدَمَكِ قَالِمِيلَه يَارِيْلِير. اَوْ كِتَابَتِكَ نَقْشَارِي وَحَرْفَارِي كَنْدِيلْگَنْدَه سَنَبِلَانْمَز. كَاتِبْ دَه اَوْ كِتَابَتِ صَنْعَتِي اِيچِنْدَه دَغْدَغِر. وَالا اِنْتِقَامِ بُوْزُولُور. اَوِيْلَه اَيَه مَصْنُوعِكَ نَقْشَارِي كَنْدِيْسَنْدَه دَغْدَغِر. اَنْجَه قُدْرَتِ قَالِمِيلَه قُدْرَتِ تَقْدِيرِي اَو زَرِيْنَه يَارِيْلِيُور.

۱۲ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** عَقْلُكَ يَكْ غَرِيْبٍ بِرْهَالِي وَارْدِر. اَوِيْلَه بِرِيْدِ طُوْلِي صِلَا حَبِيْبِدَرَك، بَعْضًا كَاثَنَانِي اِهْلَا طَه اَيِدِر، قُوْجَاغَنِي اَلِيْر. بَعْضًا دَائِمَه اَمْلَكَنْدَه حِيْقَار، اَكْ يُوْتَسَكِ دَائِمَه لَرَه مَدَاخِلَه اِيْ هَالِيْشِير. بَعْضًا دَه بِرْقَطْرَه صُودَه بُوْغُولُور،

بر ذره ایچنده یوچه اولور، بر قیلده غائب اولور. بونظه برابر لهانلی شیده فنا و غائب اولورسه، بوتونه وارغی اوشیه
منصر اولدیفنی بیلیر. و لهانلی بر نقطه کیمسه، بوتونه عالمی برابرجه کوتورمک آرزوسنده اولور.

^{۱۲} **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** اگر دنیانک ویا و جودک ملائیتی ویا ذی الیدیتی سنده ایسه تعهد، تحفظ، قورق و طغنه ایچنده
نعمتدرسه لذت آلامازسک. دائماً رهتیز اولورسک. هونله نقصانلاری تدارک ایتمک، موجودلری تلف اولمقدسه
محافظه ایتمک ایله مقلف اولورسک. بونک ایچونه دائماً اوهاماره، قورقوره، مقنناره اوغزارسک. هالبوکه
اونعمتار، منعم کریمک تعهدی آلتنده در. سنک ایشک اوندک سفره اهانشده ییویب ایچمطه شکر ایتلدر.
شکرده بر زحمت یوقدر. بالعکس شکر نعمتک لذتی آرتیریر.

هونله شکر، نعمته انعامی کورمک دیمکدر. انعامی کورمک، نعمتک زوالنده حاصل اولسه الی دفع ایدر. زیرا نعمت
زائل اولدیفنده، منعم حقیقی اوندک برینی بوسه یراقماز، مثیللم طولدیر. سهده تجمددنده لذت آلماسک.
اوت [وَاِخْرُجُوْبَهُمْ اِنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ] ^(۱) اولسه آیت کریم، حمدک عینه لذت اولدیفنه دلالت ایدر. هونله
حمد، انعام شجره سنی نعمت ثمره سنده کوسیر. و بوسیله ایله زوال نعمتک تصورنده حاصل اولسه الم زائل اولور.
هونله شجره ده هوقه ثمره دارد. بری کیدرسه، اوتکیسی برینه طایر. دیمک حمد،
عین لذتدر.

^{۱۳} **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** آفاق معلومات، یعنی خارجهده و اوزقارنده آیینانه معلومات، اولهام و وسوسه لردیه خالی
اولایور. اما بالذات وهدانی بر شعوره محل اولسه انفسی و داخلی معلومات، اولهام و احتمالاتده تمیزدر.
بناءً علیه مرکوزه محیط، داخلده خارجه باقعه لازمدر.

^{۱۴} **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** کره ارضی بر کوی شطرنج صوقانه شو مدنیت سفیره ایله غفلت پرده سی یک قالینلاشمدر.
تعذیبی بویوک بر لهنه محتاجدر. و کذا، بشریت روهنده دنیا باقانه یک هوقه منفذله آچمدر. بونلرک
قیادیلمسی، آنجه اللهک لطفه مظهر اولاناره میسر اولور.

۱۶

اعْلَمْ يَا عَزِيزًا بر ذرہ، قوجہ ماہ شمس تجلی ایہ، یعنی انعطاس اعتباریہ استیعاب ایدر، ایجنہ آیدر۔ فقط او ذرہ، کوہوہک آیہ ذرہ فی بالذات یعنی تجلی اعتباریہ ایجنہ آلاماز۔ بناء علیہ، یا غورک شمس تمثالہ معکس اولادہ قطرہ لری کی، کائناتک ذرات و مرکبات، علم و ارادہ بہ مستند قدرت نورانیہ ازلیہ تک تجلی و انعطاس اعتباریہ لمع لریہ مظهر اولیایر۔

فقط کوزک ایجنہ کی بر حیرہ ذرہ سی اعصاب، آوردہ و سرائیندہ تأثیر لری کورونہ قدرت، شعور و ارادہ بہ منبع اولاد۔ بوعجیب صنعت، منتظم نقشہ، اینجہ حکمتک اقتضاسہ کورہ، کائناتک لھر بر ذرہ سی و لھر بر مرکبات، الوہیہ مخصوص محیط و مطالعہ صفاتہ منبع و مصدر اولیہ لازم طایر۔ و یا فود او صفاتہ متصف شمس ازلیہک تجلیات لمع لریہ معکس اولیہ لازم۔

برخی شقہ کائناتک ذراتی عددیہ محالات وارد۔ بناء علیہ لھر بر ذرہ، او بویوک یوٹک تخمینہ عاجز اولدیغنی اقرار ایدر۔ و موجد، خالق، رب، مالک، قیوم آنجہ اللہ ربیب شہادتتہ اعلامہ ایدر۔ و کذا، لھر بر ذرہ و لھر بر مرکبات، مختلف لسانہ و دلالت لریہ شوبیتی رنم ایدیورلر: **[عِبَارَاتُنَا شَتَّى وَحُسْنُكَ وَاحِدٌ وَكُلٌّ إِلَى ذَاكَ الْجَمَالِ يُشِيرُ]** (۱) اوت، لھر بر حرف، کندی و ہودینہ بر وجہ دلالت ایدر۔ اما کتبک و صانعک و ہودینہ ہوہ جھت لریہ دلالت ایدر۔ اوت **[تَأَمَّلْ سُطُورَ الْكَاتِبَاتِ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى إِلَيْكَ رَسَائِلٌ]** (۲)

۱۷

اعْلَمْ يَا عَزِيزًا جام، صو، لہو، عالم مثال، روح، عقل، خیال، زمانہ و سائرہ کی تجلی، تمثال و عکسہ محل و مظهر اولادہ ہوہ شیار وارد۔ مادیات کثیفہ تک تمثال لری لہم منفصل، لہم ثولو حکمنہ درلر۔ ہونہ اصل لریہ غیر اولد قاری کی، اصل لریہک خاصیت لریہ نہ محروم درلر۔ نورانیہک تمثال لری ایہ، اصل لریہ متفصل و اصل لریہک خاصیت لریہ مالک و اصل لریہ غیر دظا در۔ بناء علیہ، جناب ہوہ شمس حرارتی حیات، ضیاسی شعور، ضیادہ کی رنطریں دویغور کی یاہمہ اولہ ایدر، سنک اللہ کی آیینہ تھل ایدہ شمس تمثالی سطر قونوشاہقدی۔ ہونہ او تمثالکدہ اولد فی حرارتی، ضیاسی، رنطری اولوردی۔ حرارتیہ حیات بولوردی۔ ضیاسیہ شعور لی اولوردی۔ رنطریہ دویغولی اولوردی۔ ہویہ اولدقدہ ہوکرہ، سنک ایہ قونوشاہ ایدر۔ ہوسرہ بناء درک، رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام کندینہ او قونانہ ہونہ صلوات شریفہ بر آندہ واقف اولور۔

۱۸
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! سُبْحَانَ اللَّهِ ^(۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ ^(۲) جَمَاهُ لِي، جناب حقّی جلال و جمال صفاتِ باریہ ضمناً ترصیف اید یور۔
 جلال صفتی تفتنی ایدہ سُبْحَانَ اللَّهِ جمہاسی، عبدک و مخلوقک جناب مقدسہ بعید اولد قارینہ باقار۔ جمال صفتی
 ایجنہ آلامہ الْحَمْدُ لِلَّهِ جمہاسی، جناب حقک رحمتیہ عبیدہ و مخلوقہ قریب اولد یغنہ اشارتدر۔ مثلاً، بڑہ ناظر
 شمسک بری قُرب، دیگاری بُعد اولوحہ اوزرہ ایکی جھتی وارددر۔ قُرب جھتیہ حرارتی و ضیاسی ویریور۔
 بعد جھتیہ انسانک مقرر تارندہ طاهر و صافی قالیور۔ بو اعتبارلہ انساہ شمس قارشو یالانز قابل اولاییور۔
 فاعل و مؤثر اولاماز۔

کذلک، بلا تشبیہ، جناب هوہ رحمتیہ بڑہ قریب اولد یغنی جھتیہ اولد محمد اید یور۔ بڑ اوندہ اوزافہ اولد یغز
 جھتیہ اولی تسبیح اید یور۔ بناء علیہ، سہ رحمتیہ قریبہ باقارکہ محمد ایت۔ اوندہ بعید اولد یغفہ باقارکہ
 تسبیح ایت۔

فقط لہر ایکی مقامی قاریشدرما۔ و لہر ایکی نظری برلشدرمکہ، هوہ واستقامت ملتبس اولماسیہ۔ لاسہ التباس
 و مزج یاییلمدیغی تقدیرده، لہر ایکی مقامی و لہر ایکی نظری لہم تبدیل، لہم جمع ایدہ یاییرسک۔ اوت، سُبْحَانَ اللَّهِ
وَبِحَمْدِهِ ^(۲) لہر ایکی مقامی جمع ایدہ بر جمہادر۔

۱۹
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! درت شی ایچوہ دنیا یی کسباً دگل، قلباً ترک ایتک لازمدر۔
(برنجی) دنیا ک عمری قیصہ اولوب سرعتہ زوال و غروب کیدیور۔ زوالک المیہ و صلاک لذتی زوال بولور۔
(ایلیجی) دنیا ک لذتی زہری بر بالہ بلزدر۔ لذتی نسبتہ المیہ وارددر۔
(اویجی) سنی انتظار ایتلمده اولامہ و سنک سرعتہ اولد طوغری کیتلمده اولد یغک قبر، دنیا ک زینتلی و لذتی
 شایرینی لہدیہ اولاروہ قبول ایتمز۔ ہونامہ دنیا اہانجہ کوزل عد اید یلمہ شایر، اورادہ چرکیندر۔
(درنجی) دوستانہ و دشمنانہ مضرہ آراسندہ بر ساعت طور مقام دوستار و بویوکار مجلسندہ سنلرلہ طور موہ
 آراسندہ کی موازنہ، قبر ایلمہ دنیا آراسندہ کی موازنہ عیندر۔ بونظام برابر، جناب موہ دہ انسانی
 بر ساعتک لذتی ترک ایتلمہ دعوت اید یورکہ، سنلرلہ دوستارک برابر راحت ایدہ سک۔ اولیلمہ ایہ،
 قبرہ قیدی و کلیمہ کی اولاروہ سوہ اید یلمزدہ اول، اللہک دعوتہ اجابت ایت۔

فَسَجَاهُ اللَّهُ! جناب حق انسانہ فضل کرمی او قدر بویکدر کہ، انسانہ ودیعہ اولادہ ویردیگی مالی، بویک بر بدل ایله انسانہ صلتوہ آلیہ. بقا و حمایہ ایدر. اگر انسانہ او مالی تملک ایتمہ، اللہ صلتاسہ، بویک بر بلاہ دوشر. ہونہ او مالی عہدہ نہ آلسہ اولور. مال بویک قدرتی تعہدہ کافی حاکم. ہونہ آرقہ نہ آلیہ، بای قیدیہ. ایله طوتارہ، قاجار، طوتولار. انک لہایہ مجاناً فنا اولور کیدر. بالانہ کناہاری میراث قالیر.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! کجیہ بازہ یہ کجیلم زمانہ کوزلرم او یقویہ طامدی. بو او یقودہ آنجہ اختیار لہ صباہیلہ اویاندم "مالندہ اولدہ [وَعَيَّنِي قَدْ نَأَمْتُ بِلَيْلٍ شَيْبَتِي وَلَمْ تَنْتَبِهْ إِلَّا بِصُبحٍ مَشِيبٍ^(۱)] شعر شمولہ دافلم. ہونہ کجیلمدہ انک بویک بر انتباہ شافقہ نہ ہیقدیغی صانیوردم. شیدی آشلا یورما، او انتباہ انتباہ دظلمہ. آنجہ او یقونک انک قویوسندہ بولوغتہ عبارتہ. بناء علیہ مدینارک افتخار لہ بحث ایند طری تنور انتباہاری، بنم کجیلم زمانہ کی انتباہ قیلندہ اولہ کرک.

اونارک مالی، رڈیادہ ایلمہ کویا اویانوب رڈیاسی خلقہ طایہ ایدہ نائمک ملیدر. مال بویک رڈیاسندہ اونک او انتباہی او یقونک خفیف پردہ سندہ درہہ و قالہ پردہ سنہ انتقال ایندیلمہ اشارتدر. بویلم بر نائم ٹولو کیدر. یاری بویوہ او یقودہ بولونامہ انساناری ناصل ایفاظ ایدہ بیلم؟

ای او یقودہ ایلمہ کندیلرینی اویانوب ظہ ایدہ انسانار! امور دینیدہ ماسمہ ایلمہ و تبہلہ مدینارہ باناشحابک. ہونہ آرمزدہ کی درہ یک دریندر. او درہ کی طولی بویب خط مواصلہ کی تأمیر ایدہ مرسکز. یا سزدہ اونارہ الخافہ ایدر سکز و یا ضلالہ دوشر، بوغولور سکز.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! معصیتک مایستندہ اگر دوام ایدرہ، کفر تخوی واردہ. ہونہ او معصیتہ دوام ایدہ، الفت پیدا ایدر. صوکرہ او کا عاشوہ و مبتلا اولور. ترکہ مطکہ بولامایا جہ درجہ یہ طایر. صوکرہ او معصیتک عقاب موجب اولدیغی تمثیہ باشلار. بو مال بویلمہ دوام ایندکیم، کفر تخوی بیلائیلمہ باشلار. انک لہایت کرک عقاب، کرک دارالعقاب نظرہ سبب اولور.

وَلَا معصیت ترتیب آیدہ فحالتہ طولی، او معصیتک معصیت اولادین اذعایمطہ، او معصیت مطلق اولادہ
 مطلق بیاد نظر آیدہ۔ حتی شدت فحالتہ یوم حسابک حکیم جاننی تمنی آیدہ۔ شاید یوم حسابی نفی آیدہ ادنا بر
 وھی بولورس، او وھی قوجہ مانہ بر برہامہ عدا آیدہ۔ ان نہایت مذمت آیدہ ترک اینہینارک قاجی کوفہ طوتولور،
 محو اولور کیدہ۔ العیاذ باللہ!

^{۲۲}**اعْلَمُوا أَنَّمَا الْعَزِيزُ** قرآنہ معجزالبیانک اعجاز و بلاغتہ دائر لَعَلَّات نامندہ کی اثرمدہ ایضاح آیدیلہ بعضہ لغوی دیکھیلہ جملہک۔
 (۱) قرآنک اوقونوشندہ یوکسک بر سلامت واردکم، لسانارہ آغیرکلمہز۔
 (۲) بویوک بر سلامت واردکم، لفظاً و معنأ خطادہ سالمہ۔
 (۳) آیتار آراشدہ بویوک بر تساند واردکم، حکمیر بناکرکی، آیتار بربرینہ طیلانارہ جنبہ قرآنیم فی صا صیاحقدہ
 وقایہ آیدیور۔

(۴) بویوک بر تناسب، تجاوب، تعاودہ واردکم، آیتار بربرینہ اجنبی اولدیفی کی، بربرینہک وضوعہ یاردیم آیدہ،
 استیضاحہ جواب ویر۔

(۵) یاریم یاریم اولارہ، آیری آیری زمانارہ نازل اولدیفی حالہ، شدت تناسبندہ صاناکہ بر دفعہ
 نازل اولمدر۔

(۶) اسباب نزول آیری آیری و متباین اولدیفی حالہ، شدت تسانندہ صاناکہ سبب بردر۔
 (۷) مکدر و متفاوت سؤالارہ جواب اولدیفی حالہ، شدت امتزاج و اتحادندہ صاناکہ سؤال بردر۔
 (۸) متعدد و متغایر حادثاتہ بیادہ اولدیفی حالہ، کمال انتظامندہ صاناکہ حادثہ بردر و بر حادثہ جوابدر۔
 (۹) تنزیلات الہیہ ایادہ تعبیر آیدیلہ، مخاطبہک فہمیرینہ یاقیہ مناسب اسلوبار اوزرینہ نازل اولمدر۔
 (۱۰) بوتوہ زمانارہ و مکارندہ کلوب کچہ انسانارہ توجیہ کلام ایندیگی حالہ، سہولت بیانندہ طولی
 صاناکہ مخاطب بردر۔

(۱۱) ارشادک غایہ لرینہ ایصال ایچوہ تکرار لری تحقیقہ و تقریری افادہ آیدہ۔ مع لہذا تکرار لری غل ویرمز۔
 تکراری ذوقی ازالہ اینمز۔ تکرار ایندکجہ مک کی فوقار۔

(۱۲) قرآنہ قلبہ قرئت و غدار، روحہ سفاد، غذانک تکراری قوتی آرئیر، تکرار ایتک ایلم دالہا مالوف و دالہا مأنوس اولدیغندہ لذتی آتار.

(۱۳) انسانہ مادی حیاتندہ لہر آن لہوای، لہر وقت صوی، لہر زمانہ و لہر کونہ غذای، لہر لہفتہ ضیای محتاجدر. بونارک تکراری حد ذاتندہ تکرار دظدر. احتیاجلرک تکراری ایچوند. کذلک، انسانہ حیات روحیہ سی جہتیلہ قرآنندہ ذکر ایدیلہ بوتونہ نوعارہ محتاجدر. بعضہ نوعارہ لہر آنندہ محتاجدر. [هُوَ اللَّهُ] کبی. ہونامہ روح بونک ایلم نفس آلیر. بعضہ نوعارہ لہر وقت، بعضیارینہ لہر زمانہ محتاجدر. ایتہ حیات قلبیہ نک احتیاجلرینہ بناء، قرآنہ تکرار لر یاییور. مثلاً [بِسْمِ اللَّهِ] لہوای نسیمی کبی قلبی و روحی تھنین ایندیگندہ، کثرت احتیاجہ بناء قرآنندہ ہونہ تکرار ایدیلشد.

(۱۴) قصہ مؤسی کبی بعضہ حادثات جزئیہ نک تکراری، او حادثہ نک بویوک بر دستوری تھنین ایندیگندہ اشارتدر. خلاصہ: قرآنہ لہم زکورد، لہم فارد، لہم حکمند، لہم علمدر، لہم حقیقتدر، لہم شریعتدر. لہم صدر لہر سفا، مؤمنارہ ہدایت و رحمتدر.

۶۲
اعلمہ لہا العزیز! فطرت انسانہ نک غریب برہالی، غفلت زمانندہ لطائف ایلم ہواک حکملرینی التباس ایدر. بربرینہ بکرتیر، تفریع ایدہ مز. مثلاً، ال ایلم کوزی بربرینہ بکرتوب خدمتلرینی و وظیفہ لرینی تفریع ایدہ مہین بر مجنوبہ، یوکسکدہ کوزیلہ کوردیگی بر شیئ الموعیہ لہوای اوزاتیر. ال دہ کوزک قوموسی اولدیغی مناسبتیلہ، کوزک یایدیغی ایشی ال دہ یاییلیر ظن ایدر.

کذلک، غافل بر انسانہ، کندی شخصہ عائد انا، جزوی بر تنظیمدہ عاجز اولدیغی ہالہ، غروریلہ، خیالیلہ جناب حقک افعالہ تحکم ایلم ال اوزاتیر.

ینہ انسانک فطرتندہ اولامہ عجیب برہال، انسانک افرادی آراشندہ جسمًا و صورتًا آریلہ و دہرہ دہرہ یک آزد. اما معنًا و روحًا، آراشندہ ذرہ ایلم شیئ آراشندہ کی آریلہ قدر بر آریلہ وارد. فقط سائر حیوانات اولہ دظدر. مثلاً بالیوہ ایلم قوسہ، قیمت روحیہم بربرینہ یک یاقیندر لر. ال کوچکی ال بویوکی کبیر. ہونامہ انسانک قوتہ روحیہ سی تحدید ایدیلہ مشدر. انسانہ انانیت ایلم اوقدر آشغی دوشرک، ذرہ ہر مساوی اولور. عبودیت ایلم اوقدر یوکسک ہیقارک، ایلم جہانک کونشی اولور. حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام کبی.

۶۴

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! اشیاءہ اساس اولادہ بقادر، عدم دگدر، حتی عدم کیندکاری فی ضہ ایند بگنر کلمات، الفاظ و تصور ان کی سریع الزوال اولادہ بعہہ شہر ذی عدم کتبیور لر۔ آنجہ صورتہ فی وضعینہ فی دگبیرہ رک زوالہ مصوہ قالیور لر۔ بعہہ پرلورہ تحقن ایدیور لر۔ عدم مطلقہ کتبیور لر۔ فہ دیدکاری حکمت جدیدہ بوسرہ واقف اولسہ ایسہ، وضوہیلہ واقف اولامندر۔ وعین زمانہ حکمت جدیدہ، "عالمہ عدم مطالعہ یوقدر، آنجہ ترکیب و انحلال وارد" دیہ افراط و فطایمندر۔ چونکہ علمہ جناب عقل صنعیلہ ترکیب وارد۔ اللہ ازنیہ تحایل وارد۔ اللہ امریلہ ایجاد و اعدام وارد۔ **[يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ^(۱) بِحُكْمٍ مَا يُرِيدُ^(۲)]**

۶۵

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! قبر، عالم آخرتہ برقاہور۔ آرقہ جہتی رحمتہ، اولہ جہتی ایہ عذابہ۔ بوتوہ دوست و سولیبار اوقایونکہ آرقہ جہتندہ طور یور لر۔ سنکہ دہ اولارہ التحافہ زمانہ کلمہ بی؟ و اولارہ کینلہ و اولارہ زیارت اینلہ استیفاقہ یوقی؟ اوت، وقت یا قلاشدی۔ دنیاہ قاذور اتندہ تمیزلنک ایچوہ بر غل لازمدر۔ یوقہ اولار سندہ استلارہ ایہ جکار، تنکینہ جکاردر۔

اگر "امام ربانی احمد فاروقی بوکوہ لهندستانہ ہیاندہ در" دیہ لر و بر دعوت دہ اولہ، بوتوہ زحمتلرہ و قہللم لرہ قاتلانارہ زیارتہ کیدہ جلم۔ بناء علیہ، انجیلہ احمد، نوراندہ احید، قراندہ محمد اسمیلہ مسما ایلی جہانک کونشی، قبرک آرقہ طرفندہ میلونلرہ فاروقی احمدلرہ اطرافی لہاظہ ایدیلمسہ اولدیغی ہالہہ سالکندر۔ اولارک زیارتہ کینلہ ایچوہ نہ عجلہ انجیورز؟ کرسی قالمہ فطادر۔ بالذ شوالہ سائہ دقت اینک لازمدر:

- (۱) اللہ عبد اولادہ لہرشی مسخردر۔ اولمایانہ لہرشی دوشماندر۔
- (۲) لہرشی قدر ایلم تقدیر ایدیلمندر۔ قسملہ راضی اوللہ، راحت ایہ سک۔
- (۳) ملک اللہلر۔ سندہ امانتاً طور یور۔ امانتی بقا ایدوب سنکہ ایچوہ محافظہ ایہ جک۔ سندہ قالیس، مجاناً زائل اولور، کیدر۔

- (۴) دوامی اولمایانہ برشیدہ لذت یوقدر۔ سہ زائلک۔ دنیاہ زائلدر۔ خلقک دنیا سی دہ زائلدر۔ کائناتک شو شکل ہاضری دہ زائلدر۔ بونار ثانیہ، دقیقہ، ساعت، کوہ کی بر برینی تعقیباً زوالہ کیدیور لر۔
- (۵) آخرندہ سنی نور تاراجوہ بر اثرک یوقس، فانی دنیاہ بر تقدیرک اثرکرہ دہ قیمت ویرم۔

۶۶
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! [سُبْحَانَ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ] ^(۱) بواج مقدس حمدتک فائده لرینی و محل استعمال لرینی
 دبطه:

(۱) قلبنده هیات بولوناه برانسانه، کائنات، عالم باقارنه، ادرالنده عاجز اولدیغی و بالخاصه شو بوسلفده
 یاییلاسه الهی مانوره لری کور مقام هیرتلر ایچنده قالیر. ایته بوکبی هیرت و دهشت آنلیر وضعیتاری آنجه
[سُبْحَانَ اللَّهِ] حمد سنده نبعطه ایدیه ماء زلالی ایچمقام او هیرت آتشی سوز.

(۲) عین وانسانه، کوردیگی لذت نعمتارده دویدیغی ذوقاری اظهار ایتمقام، حمد عنوانی آلتده نعمته انعامی
 وانعامده ده منعمی کور مقام، ادم نعمت و تمیز لذت طلبنده بولونارمه [الْحَمْدُ لِلَّهِ] حمد سیده
 نعمتار دیندن سنی بولارم آدم کی نفس آلیر.

(۷) عین وانسانه، مخلوقات عجیب و حرکات غریبه ده عقلنک طارنامدیغی و ذهننک ایچنه آلامدیغی شیاری
 کوردیگی زمانه [اللَّهُ أَكْبَرُ] دیمقام راحت بولور. یعنی خالق دها عظیم و دها بویوکدر. اونارک خلقی
 و تدبیرلری کنیزنه آغیر دطدر.

۶۷
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انْصَبْ سَيِّئَاتِكَ اللَّهُ ضَرُّ وَیرمه اولماز. آنجه نفس ضرر ایدر. مثلا خارجه ده، واقعه ده،
حقیقته الله شریکی یوقدرکم، ملکن و آثارین مدافع ایدیه بیلسیه. آنجه الله شریکی اولدیغی دوشونه
برکیم، کنی ذهننده دوشونور. بوسه قفا سنده یلشیرر. چونل خارجه شریک بری یوقدر. او حالده
اوقفا سز، کنی ایله کنی اونی بیقرار.

۶۸
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! اللَّهُ تَوَكَّلْ ایدنه الله کفیدر. الله، کامل مطامع اولدیغنده لَذَاتِهِ محبوبدر. الله، موجد و
واجب الوجود اولدیغنده قریبتنده وجود نورلری، بُعدیتنده عدم ظلمتاری واردر. الله، ماجا و منجادر. کائناتده
کوسمه، دنیا زینتنده اوصانمه و وجودده بیقسه اولمه روحله ماجا و منجادر. الله باقیدر. عالمک بقاسی آنجه
اونک بقاسیلدر. الله مالکدر. سنده کی ملکی سده ایچمه صافلامه اوزره سنده آلیر. الله، غنی و مغنیدر.
 هر شیئه آفاقاری اونددر.

بر انسانه الله خالص بر عبد اولورم، الله ملک اولمه کائنات اونک ملک کی اولور.

۶۹

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! عقلی باشندہ اولادہ انسانہ، نہ دنیا امورندہ قراندیفنہ سرور اولور و نہ دہ غائب ابتدائی شیئ محزومہ اولور۔ زیر دنیا طور میور، کیدیور۔ انسانہ دہ برابر کیدیور۔ سہ دہ یوجیسک۔ سہ دہ کیدیور سک۔ باقہ، اختیار لوم شفی قولاقارک اوستندہ طالع ایتندر۔ باشک یاریندہ فضائسی بیاضہ کفنہ صار یامسہ۔ و ہودکدہ نوطن ایتماہ نیت ایدہ غنہ لقار، ٹولومک کشف قولاریدر۔ مع لہذا، ابدی عمولک اوٹلدہ در۔ او عمر باقیدہ کورہ جگہ راحت و لذت، آنجہ بوفانی عمر دہ سعی و ہالیئمہ لریلہ باغلیدر۔ سنک او عمر باقیدہ یح فبرک یوحہ! سنی ٹولوم سکرانی اویاندیر مادہ اول اویامہ!

۷۰

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! جناب حقہ معلوم و معروف عنوانیہ باقاجوہ اولور سہ، مجهول و مذکور اولور۔ ہونامہ بو معلومیت، عرفی بر الفہ، تقلیدی بر سماعدر۔ حقیقتی اعلام ایدہ جگہ بر افادہ دگطدر۔ مع لہذا او عنوانہ ایامہ فہمہ طلمہ معنا، صفات مطلقہ بر ابرہہ آلوب ذہنہ لقایدہ مز۔ آنجہ ذات اقدس الہی ملاحظہ ایجوہ بر نوع عنواندر۔ اما جناب حقہ موجود مجهول عنوانیہ باقیلیرسہ، معروفیت شعاعری بردرہ تبارز ایدر۔ و کائناتہ تجلی ایدہ صفات مطلقہ محیطہ ایامہ بو موصوفک او عنواندہ طالع ایتسی آغیر طلمز۔

۷۱

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! اسمای ہسانک لہریری اوتہ کیلری اجمالاً نضمن ایدر۔ ضیانک الوانہ سبعہ فی نضمن ابتدائی کی۔ و لہذا، اسمای ہسانک لہریری اوتہ کیلرہ دلیل اولیغی کی، لہریریندہ نتیجہ اولور۔ دیمک اسمای ہنا، مرآت و آئینہ کی بر لرینی کوسیور۔ بناء علیہ نتیجہ لری برابر مذکور قیاس لری و یا فود دلیلاری برابر نتیجہ لری اوقوسی ممکندر۔

﴿ تَضَرُّعٌ وَنِيَازٌ ﴾

إِلٰهِي لَا زِمَ عَلَيَّ أَنْ لَا أَبَالِي وَلَوْ فَاتَ مِنِّي مِائَةُ الدَّارَيْنِ وَعَادَتْنِي الْكَائِنَاتُ بِتَمَامِهَا إِذْ أَنْتَ رَبِّي وَخَالِقِي وَإِلٰهِي إِذْ أَنَا مَخْلُوقُكَ وَمَصْنُوعُكَ، لِي جِهَةٌ تَعَالَى وَتَنْتَسَابُ مَعَ قَطْعِ لِهَائِهِ عِصْيَانِي وَغَايَةِ بُعْدِي لِسَائِرِ رَوَائِبِ الْكَرَامَةِ ^(١) فَاتَضَرَّعُ بِلِسَانِ مَخْلُوقِكَ يَا خَالِقِي يَا رَبِّي يَا رَازِقِي يَا مَالِكِي يَا مُصَوِّرِي ^(٢)

يَا إِلٰهِي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْحُسْنَى وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ وَبِفِرْقَانِكَ الْأَحْكَمِ وَبِمَحَبَّتِكَ الْأَكْرَمِ وَبِكَلَامِكَ الْقَدِيمِ وَبِعَرْشِكَ الْأَعْظَمِ وَبِأَلْفِ أَلْفٍ **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ**، اِرْحَمْنِي يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا دَيَّانُ، اِغْفِرْ لِي يَا غَفَّارُ يَا سَتَّارُ يَا تَوَّابُ يَا وَهَّابُ، اُعْفُ عَنِّي يَا وَدُودُ يَا رُؤُوفُ يَا غَفُورُ، اَلطُّفُفِي يَا لَطِيفُ يَا خَبِيرُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ وَتَجَاوَزْ عَنِّي يَا حَلِيمُ يَا عَلِيمُ يَا كَرِيمُ يَا رَحِيمُ، اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ يَا رَبُّ يَا صَمَدُ يَا هَادِي ^(٣) جُدْ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ يَا بَدِيعُ يَا بَاقِي يَا عَدْلُ يَا هُوَ، اَخِي قَلْبِي وَقَبْرِي بِنُورِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْآنِ يَا نُورُ يَا حَقُّ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا مَالِكُ الْمُلْكِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا أَوَّلُ يَا آخِرُ يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ يَا قَوِيُّ يَا قَادِرُ يَا مُوَلَّى يَا غَافِرُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ^(٤)

أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ فِي الْقُرْآنِ وَبِمُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ الَّذِي هُوَ سِرُّكَ الْأَعْظَمُ فِي كِتَابِ الْعَالَمِ أَنْ تَفْتَحَ مِنِّي هَذِهِ الْأَسْمَاءَ الْحُسْنَى كَوَانٍ مُفِيضَةٍ لِأَنْوَارِ الْأَسْمِ الْأَعْظَمِ إِلَى قَلْبِي فِي قَالِي وَإِلَى رُوحِي فِي قَبْرِي فَتَصِيرُ هَذِهِ الصَّحِيفَةُ كَسَفِّ قَبْرِي وَهَذِهِ الْأَسْمَاءُ كَكَوَانٍ تُفِيضُ أَشْعَةَ شَمْسِ الْحَقِيقَةِ إِلَى رُوحِي، إِلٰهِي أَتَمَنَّى أَنْ يَكُونَ لِي لِسَانٌ أَبَدِيٌّ يُنَادِي بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ فَاقْبَلْ هَذِهِ النُّقُوشَ الْبَاقِيَةَ بَعْدِي نَائِبًا عَنِّي لِسَانِي الزَّائِلَ ^(٥)

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِيَانَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَغْفِرُ لَنَا بِهَا جَمِيعَ الذُّنُوبِ وَالْخَطِيئَاتِ. يَا اللَّهُ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ، اجْعَلْ لِي فِي مُدَّةِ حَيَاتِي وَبَعْدَ مَمَاتِي فِي كُلِّ أَنْ أَضْعَافَ ذَلِكَ.

أَلْفُ صَلَاةٍ وَسَلَامٍ مَضْرُوبِينَ فِي مِثْلِ ذَلِكَ وَآمِثَالِ ذَلِكَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَنْصَارِهِ وَاتَّبَاعِهِ وَاجْعَلْ كُلَّ صَلَاةٍ مِنْ كُلِّ ذَلِكَ تَزِيدُ عَلَيَّ أَنْفَاسِ الْعَاصِيَةِ فِي مُدَّةِ عُمرِي وَاعْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي بِكُلِّ صَلَاةٍ مِنْهَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آمِينَ ^(٦)

◉ [ذیل الحبہ] ◉

آقدا سہ! شو موٹوہ ازلو ملہ بویوک بر شیک اطرافنی قازیورم. فقط ییلیم یورم، کشف ایده ییلیم؟ ساید بوکونہ
انکشاف ایتہ سده، حوکرہ انکشاف ایده فلکدر دیہ دوشونویورم. ویافود بالآخرہ ظهور ایده فلک اولاسہ کشف بوکوندہ
یول آہوب کوسریورم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ◉ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ^(۱) ◉ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ^(۲)
نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ^(۳)

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ بِعَدَدِ قَطَرَاتِ الْأَمْطَارِ وَأَمْوَاجِ الْبَحَارِ وَثَمَرَاتِ الْأَشْجَارِ وَنُقُوشِ الْأَزْهَارِ
وَنِعَمَاتِ الْأَطْيَارِ وَلَمَعَاتِ الْأَنْوَارِ وَالشُّكْرُ لَهُ عَلَى كُلِّ مِنْ نِعْمَةٍ فِي الْأَطْوَارِ بِعَدَدِ كُلِّ نِعْمَةٍ فِي الْأَدْوَارِ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْأَخْيَارِ مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَعَلَى آلِهِ الْأَطْهَارِ وَأَصْحَابِهِ نَجْمِ الْهَدَايَةِ
ذَوِي الْأَنْوَارِ مَا دَامَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ ^(۴)

۱- **اعْلَمُوا أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** مافر اولاسہ برکیم، سفرندہ ہوہ یرلہ، ہوہ منزللہ او غرار. لہر او غرایغی یرلہ عادتاری و شرطاری
آیری آیری اولور. کذلک، اللہک بولندہ ساوک ایده ذات ہوہ مقامارہ، مرتبہ لہ، حاللہ، پردہ لہ راست طایرکم،
بونارک دہ لہر برسی ایچوہ کندینہ مخصوص شرطاری و وضعیناری وارد. بو شرطاری و پردہ لہر بر برینہ قاریشدراسہ،
غلط و یا ظلمہ حرکت ایدر. مثلاً بر پردہ آتک کیئہ منی ایئہ بر آدم، بوکک بر سوایدہ عندلیبک ترغنی و
کوزل صداسنی ایئیدر. اگر او ترغنی ایلم آتک کیئہ منی فروہ ایتہ یوب عندلیبکہ کیئہ منی طلب ایدر، او آدم کند
نفسیہ مغالطہ ایتہ اولور.

۲- **اعْلَمُوا أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** دنیا حیاتی کوزلشدراسہ اسبابہ بری، دنیا آیینہ سندہ تمثیل ایلم پارلایام ہدایت نور کویدر.
و بویوک انسانلر سوکیلی و سویلی تمثال کویدر. اوت، مستقبل ماضینک آیینہ سیدر. ماضی برزخہ، یعنی
اوتکی عالم انتقال و انقلاب ایتدیگندہ، صورتی، شطانی و دنیا منی استقبال آیینہ سند، تاریخم، انسانلر
ذہنلرینہ ودیعہ اییور. اولارہ اولاسہ منوی و خیالی محبتاریلم دنیا محبتی طائلی اولور.

مثلاً، آرقدا سارینک و اقرباسنک تمثالارین و فطوغرافارین هاوی بویول برآیندی کیتدیگی بولده بولایه برآدم،
شرفه جهتنه کیده او آدمارک محمللارینه کیدوب اوناره التحافه ایتک ایچومه هالیشما یوب ده، او آیینک ایچنده کی
تمثالاریه اوغرا شیر محبت ایدرس، ایسته بو آدم غفلتده آیلدیغی زمانه، آیواه نه ایدیورم؟ بونار شراب دگل، سربدر.
بونارله اوغرا شمه عذب دگل، یعنی طاقای صودگل، عذابدر دی. آرقدا سارینک یتیمک ایچومه شرفه سفینه تدار طنده
بولونغه باشلا.

٢
اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ قَرَأَهُ مُعْجِزَ الْبَيَانِ هُوَ وَحَقِيقَتِ اُولَدِ بَغْدَادَ اِنَّ اَكْ صَادِقَهُ دَلِيلُ اَمْرِ دِيَّانِهِ :

(۱) تومیدی، اقتضا ایندیگی و لازم اولدیغی بوتوم مرتبه لویه محافظه اتخیدر.

(۶) اسمای همنانک تناسب و اقتضای اوزرین هفتائے عالم اللہ دہ کی موازنہ پرینی مراعات انجیدر.

(۷) ربوبیت والوہیت عمائد شئونائی کمال موازنہ الہام جمع ایتحیدر.

قرآنك بو خاصیتی بشرك ائیرلنده بولوندیغی کی، ملاوت جهنن کجه اولیارلرک و سائر بو یو طرک نتایج
فلرلنده ده بولونماشد. و ایانك باطنه طالمه اولمه اشراقیوه و عالم غیب نفوز ایدمه روحانیونلر دخی،
قرآنك بو خاصیتی بولاماسلردر. زیرا اولارک نظرلی مقید اولدیغندمه، حقیقت مطلقه یی احاطه ایدمه مزله.
بونلر آنجه حقیقتك بر طرفی بولورلر. افراط و تفریط ایله تصرف باشلارلر. بونك ایچمه تناسی بوزوب موازنه یی
افعال ایدورلر. مثلا:

متنوع جواهری هاوی زینتی و قیمتی بر دینگی کفایتک ایچمه بر قیاج آدم دکرک دینه طالارلر. دکرک دینده
آشدرمه یایارکه، برینک الله اوزونجه بر یارمه الماس کچر. دینک شتلاتی تماماً بوکی الماسلرده عبارت
اولدیفه حکم ایدر. صوکره آرقداشلرنده باشق جشید جواهرلر بختی ایستیلکنده، اونلرک بولدقاری جواهرلر
کندی بولیفی الماسک طاشاری اولدقارینی تحیل ایدر. دیگری گروی بر یاقوتی بولور. اوتکی آرقداشیده باشق
جشیدینی بولور وهکذا. هر بریسی دینک الماس شتلاتی کندی بولیفی جشیدمه عبارت اولدیفی و آرقداشلرنک
بولدقاری جشیدلرده دینک زواتد و تفرعاتنده اولدیفی

اعتقاداً به...

مَسْئَلہ بُو شَظَّہ کِر مَطْلہ موازنہ غائب و تناسب زائل اولور. صَوَکَرہ مَسْئَلہ نِک حَقِیقَتِی کُف و اِبْضَاع اِیحْوہ
تَاوِیْلَہ و تَطْفَاة باشلارلر. حَتّی دَفِینہ نِک اِنْطَارِینہ یِیلہ ذَہَاب ایدہ اولور. اَوْت، سِنّت سِنّہ ایلہ موازنہ
یَا یِیلْمَازدہ اول، لَہْمہ مَشْہودَاتِنہ اِعْتِمَاد ایدہ اِشْرَاقِیوہ ایلہ مَتَصَوّفِی نِک اِئْزَکْمَندہ تَاَمَل ایدہ ذَاتلر، شَوِیْلہ دِیْلہ
ہوہ وِیْرلر، بِلَا تَرَدّد قَبُول ایدرلر.

آرْقَاسہ! قَرآنہ دہ اَوْدِیْنِی کُف اِیْمَک اِیحْوہ اَوْدَکْمَہ طَالِمْد. فَطْرَ قَرآنِک کُوزِ اَیْیوہ اَوْدِیْنِی، دَفِینِی تَمَامًا
اِطْلَک ایدرک کُور مَشْد. و حَقِیقَہ اَوِیْغُوہ بِر طَرِز دہ تَنَاسِب و موازنِی رِعَايَہ ایدرک کَمَال اِنْتِظَام و اِطْرَاد ایلہ حَقِیقَتِی
اِظْہَار اِیْمَک.

آرْقَاسہ! نَوْع بَشْرہ اِنْوَعًا ضَلَالَتہ دُوشہ فَرْقِی لُوک سَبَب ضَلَالَتلری، اِمَاملرک قَصُور لُوبِد. اَوْت، اِمَاملر بَاظَنہ
بِحِثِّ اِیْمَک سَدہ، مَشْہودَاتلرینہ اِعْتِمَاد و اَلْتِفَا ایدرک طَرِیقَہ دُوشلردر. و [حَفِیْقَت شَیْئًا وَ غَابَتْ عَنْکَ اَشْیَاءُ] ^(۱)
قَوْلُک مَاصِدہ اَوْلَک لُوبِد.

اَعْلَمُ اِنَّا الْعَزِيزُ! جَنَابِ ہوہ سِنّی عَدَمہ وِیْجُودہ کِیْمَتلر. و وِیْجُودلر یِک ہوہ اِشْکَال و وَضْعِیَتلرینہ اَل یُوسَلَانِی
کِی وِیْر مَشْد. و مَکَلَم حَقِیقَہ اِنْسَانہ صُورَتِنہ سِنّی دُنْیَا کِیْمَتلر. سَنک مَبْدَأ حَرکَتک ایلہ حَوَک اَلدِیْنِک صُورَت
اَرَا سِنْدہ مَتَعَدّد وَضْعِیَتلرک، مَنَزَللرک و اِطْوَار و اِهْوَالک ہَرْبِی سَلَاکَندَ نَعْمَتلر دَفْتَرِینہ قِیْد ایدیلْمَشْد. بُو اِعْتِبَارلر،
سَنک کِیْمَتہ اَوْدِیْنِک زَمَانہ شَرِیْدِینہ اِلَاس کِی نَعْمَتلر دِیْر یِلْمَشْد. اَو زَمَانہ شَرِیْدِی تَام بَر کُرد اِنْوَع و یَا نَعْمَتلرک اِنْوَعِہ
بِر فُہْمَت شَقْلِی اَلْمَشْد.

بِنَاء عَلَیْہِ، کِیْمَتہ اَوْدِیْنِک وِیْجُودلر لَہْم مَنَزَلِنْدہ و لَہْم وَضْعِیْتِنْدہ و لَہْم اِطْوَار و اِهْوَالِنْدہ [نَاصِل بُو نَعْمَتہ وَاَصِل اَوْدِیْنِک؟
وَنَ ایلہ مَنَحُوہ اَوْدِیْنِک؟ و شَکَرِنْدہ بُولُونْدَلْمِ؟] دِیْنِ یَوْم قِیَامَتہ سَوَالہ یِلَیْلہ جَلَسک. یُونَاہ و قُوع طَلِہ هَاللہ
سَوَالہ تَابَعْد. فَطْر اِمْطَاکِنْدہ قَالِب و قُوع طَلِیْمِہ شِیَار سَوَالہ تَابَع دَظْلر. سَنک کِیْمَتہ اَوْدِیْنِک اِهْوَال، و قُوعَانْد.ر.
طَلِہ کِ اِهْوَالک عَدَمْد. وِیْجُوددہ اَوْلَاہ مَثُولر. عَدَمدہ اَوْلَاہ مَثُول دَظْلر. اَو یِلَاہ اِیْم، مَاضِیْدہ شَکَرِیْنِ
اَزَا یِدہ مَدِیْقَک نَعْمَتلرک شَکَرِیْنِ قَضَا اِیْمَک لَازِمْد.

اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ! انسانی ہوالاندیروب باسہ آساغی فلاکتہ آتہ سویلہ بر حال وار: استحقاقہ نظرہ آلیخایارہ،
 حقہ تقدیری حقندہ تفریط ویا افراط یاییلیر. قوتہ، قیمتہ باقیلایارہ، کوہک ویا بویک بر یوک آلتہ آلیسیرکی،
 غیر انسانی حالار انسانی انسانیتہ دوشورور. یا ظلم ویا کذب سوغہ ایدر.

مثلا، بر فرقہ عسکرک ممکلی بر نفرک، بوتوہ عسکرک امورینی بیلمی طلبندہ بولونمہ. ویا بر قطرہ صودہ کی کونشک
 تمثالندہ کونشک عظمتنی کوسترماک طلبندہ بولونمہ، الک یوکسک بر انصافزلقدر. ہونکہ وصفایہ اتصاف آراشدہ
 فروہ وارد. مثلا قطرہ دہ کی تمثال، کونشک اوصافی کوستر. اما قطرہ او اوصاف ایہ متصف اولماز.

اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ! وجود نوعندہ تزائم یوقدر. یعنی یک ہوجہ عالم و حالار وجود صحنہ سندہ اجتماع ایدر، بر شیرلر.
 مثلا کیجہ زمانی، دیوارلری جامدہ اولادہ و اکثریک یانامہ بر اوطیر کیردیگک وقت، عالم مثالہ بر پنجرہ حاکمندہ اولادہ
 جامدہ یک ہوجہ منزللری و اوطلری کورہ جلاک. ثانیاً: اوطدہ اوتور و کسہ، کمال سہولتہ او مثالی اوطدہ،
 لہر جسد تبدیل و تغیر و تصرف ایدہ ییلمسک. ثالثاً: اوطدہ کی اکثریک، اکثریک مثاللریلک الک اوزاغہ
 الک یاقیندر. ہونکہ او مثالی مثاللریلک قیومی اودر. رابعاً: بومادی وجودک بر جہتی و بر پارہی، او مثالی وجودک
 بر عالمی ایجنہ آلییلمیر.

بودرت حکم، واجب ایہ عالم ممکنات آراشدہ جاریدر. ہونکہ ممکناتک وجودی، واجبک نورندہ بر کولک
 اولدیغی جہتلر، وھی بر مرتبہ در. واجبک امریہ وجود خارجی یہ کیر. ثابت و مستقر قالیر. دیمک ممکناتک
 وجودی بالذات حقیقی بر وجود خارجی اولادیغی کی، وھی ویا زائل بر ظلہ دگدر. آنجہ واجب الوجودک ایجادیلہ
 بر وجوددر.

اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ! بو کوزل عالمک مالکی بولونماسی محال اولدیغی کی، کندینسی انسانہ بیلدیروب تعریف ایتمہی دہ
 محالدر. ہونکہ انسانہ، مالکک کمالاتہ دلالتہ ایدہ عالمک هستی کوریور. و کندینسن بیک اولادہ یارادیلاہ
 کرہ ارضہ ایستدیگی کی تصرف ایدہ بر خلیفہ در. حتی سمای دنیاہ دخی عقلیلہ جالیشیور. و کوہطلیلہ
 وضعفیتیلہ برابر فارقہ تصرفات عجیبیلہ اشرف مخلوقات عنوانی آلددر. واللہ جزء اختیار ی بولندیغندہ،

بوتوہ اسبابِ احمربیندہ الہ کنیسہ بر صلاحیتِ صاحبیدر۔ بناء علیہ مالاک حقیقتک رسولار واسطہ سہلہ بویار
یوکلک، فقط غافلِ عبدلرینہ کنڈیسی بیلدیروب تعریف ایتمی ضروریدرک، او مالکک اؤامرینہ ومرضیاتنہ
واقف اولسونار۔

^۸ اَعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! انسانک ولیم، قرصہ، خیال دویغولرینہ وارینجہ قدر بوتوہ ہاسہ لری بالآخرہ رجوع ایدوب
بالانقافہ حقہ التجا ایستطیرین و باطلہ هیچ بر احتمال و امکان قالمادینی و کائناتک آنجہ و آنجہ قرآنک ایضاح ایستدیی
شکلہ بولوندینی کوردیم۔

^۹ اَعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! عالم ضیاء، عالم حرارت، عالم ہوا، عالم کھربا، عالم الکتریک، عالم جذب، عالم اثر، عالم مثال، عالم بزرخی
عالم آراستہ مزاحم ویر طارقی یوقدر۔ بو عالمک لہیسی دہ اختلاطنہ، مصادمتنہ، کوہک بریدہ اجتماع ایدرلر۔
کذلک، یک کنیسہ غیبی عالمک دہ بو کوہک ارضہ اجتماعری ممکندر۔ اوت، لہوا و صواناتک یورویشنہ، جام
ضیانک لجنہ، کثیف جسمارہ بیلر روتکلمہ واسطہ سہلہ شعاعک نفوذینہ و عقل نورینہ، ملک روحنہ، دیرک ایجنہ
حرارتک آقنہ، الکتریک جریانہ بر مانع یوقدر۔

کذلک، بو کثیف عالمہ روحانیلری دوراندہ، جنیلری جولاندہ، شیطانلری جریانہ، ملکاری سیراندہ
منع ایدہ جک بر مانع یوقدر۔

^{۱۰} اَعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! کوز، لامبہ، شمس کی نور و نورانی شیارہ جزوی ایلم کللی، جزء ایلم کل، بر ایلم بیلک مادیدر۔
اوت، شمس باقہ! اونک تمثاللریلہ سیارات، دکزلر، هوضلری، کوللر، قطرہ لری، قبارہ قمارکی بوتوہ شفاف شیار
کمال سہولتہ تمثیل ایدیورلر۔

کذلک، شمس ازلی، شوکاتات کتابندہ بوتوہ باباری، فصللری، سطری، جملہ لری، حرفلری دفعہ،
کافتر یازیور۔ و بَعَثُ بَعْدَ الْمَوْتِ دخی عین بوسہولت وارددر۔ "فلقنا ز وبعثنا، بر نفسک فلقت وبعثی
کبیدر" دیم قرآنہ کریم امر ایدیور۔

اعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! هر شیئی تحریک آید در ذات متحرکه نك، معین هدایت قدر حرکت آید که در صوکره توقف آید و طور هدایت دقت آید آدم آشکار که، هر شیئی که هدودنده، دائما حرکتده بولوناه در ذاتی طور هدایت کوی به هدود بکوی وارد. او در ذاتی طاشقده منع آید یور. او بکوی به محیط بر عالمک تجلیسید که، او تجلی قدره، قدرده مقدار، مقدارده قالب تحول آید. دیک که هر شی، آید رینده کی در ذات بر قالبدر.

اعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! قرآنک آید بر برین تفسیر آید بکوی، بولتاب عالمک ده بر قسمی، دیگر بر قسمی آید یور. مثلا، مادیات عالمی جناب حق انوار نعمتی هذب آید آید حقیقی بر احتیاج آید شمس محتاج اولدیغی بکوی، عالم معنویات دخی، رحمت الهیه نك ضیال برین المع آید آید شمس نبوت محتاجدر. بناء علیه رسول اکرم علیه الصلاه والسلام نبوتی، شمس قطعیت و وضوحی در هم سنده قطعی و واضحدر.

اعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! ذی هیلان و هودین ترتیب آید شمس لری، بالانز کندین، منفعتی، بقاسی، کماله مخصوص دظدر. آنچه او شمس کرده بر حق کندین عائددر. باقی قاله قسم اعظمی خالق راجعدر. ذی هیلان عائد اولده قسم از ووه بر زمانه صوکره هلوله کایر. خالق راجع اولده قسم آید بر آنده هلوله کایر. مثلا او ذی هیلان، اسمای هیلانک تجلیاتن مظهریتن، خالق اوصاف کمالیه آید توصیف آید. و لسانه هالیله ده خالق حمد آید اولور.

اعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزُ! انسانک بر فردی اهاطه فکریه سیله، عقلیه، قلبیه و سعیه بر نوع طلیت کسب آید. و کذا انسانک بر فردی، خلافت خصوصنده عالمک اجزایله شعور به علاقه دار اولدیغنده، نباتی اولوسه، حیوانی اولوسه، یک هوه نوعدره تصرف صاحبی بولوندیغنده، نوع کبیدر. و بولاعتبارله انسانک بر فردی، نوعار صیره نه کیر. بناء علیه کونک هیوانانک، کونک ثمرانک نوعارنده وقوع طله ماکر قیامتای، کواکم و هراتنده و هوده طله سنوی هراتر و نراتر، انسانک ده هر بر فردنده جاریدر.

خلاصه: قرآنک آید بر اینای بشر آید بویوک قیامتک طله جله قطعی دلالت بر اولدیغی بکوی، کتاب عالمک آیات تکوینیه سیله ده قیامت کبرایه یک قطعی برهاندر و دلالت بر اشارت بر وارددر.

۱۵۔ اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! قرآنہ کریم اوقونورکہ استماعندہ بولوندیغک زمانہ، مختلف شطاردہ دیشاہ بیارسک. شویاہ کہ:

(۱) رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام نبوت کریمینہ جیغوب نوع بشرہ خطاباً قرآنک آیتلرینی تبلیغ ایدرکہ، قرآنینی قلباً و خیالاً دیشاہ مک ایچومہ قولاغلی اوزمانہ کوندر. اوندک فم مبارکنده بیقارکی دیشاہمہ اولورسک.

(۲) حضرت جبرائیل علیہ السلام حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام تبلیغ ایدرکہ، لہر ایکی حضرت آراشده یاییلاہ تبلیغ و تبلیغ وضعیتی دیشاہ کی اول.

(۷) ویا قاب قوسین مقاصدہ، یتیمہ بیک پردہ آرقم سنده اولادہ متکلم ازلینک رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام سویاہ دیگی تکلیمی دیشاہ کی خیالی بروضعیتہ کیر.

۱۶۔ اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! سنک شعور و علمک کے تعلقی، احوال، لوازمات، احتیاجاتک نسبتندہ در. ہونہ سبب ایہ مسبب، قوت ایہ عمل آراشده مناسبہ لازمدر. فضیلت، نقصانہ اولام لیدر. سنک کے اولادہ شعور و علمک نسبتی، خالقک کے اولادہ نظر و علمہ نسبتہ برقیل کیدر. بناء علیہ یک جزوی اولادہ علم و شعور ظہر، شمس ازلینک علم و نظریہ مقابلہ ایتمظہر، کوندوز اورتہ سندہ، کونشک آلتندہ کونشک ضیایہ مبارزہ بیقلمہ آتہ بوجہ کی اولادہ.

۱۷۔ اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! جناب حقک افعالی بربرینہ مناسب، آثاری بربرینہ مشابہ، اسما سی بربرینہ آیینہ و معکس، صفاتی بربرینہ متداخل، شئوناتی ممزوج ایہ دہ لہر برسی ایچومہ بطور، برہال وارد کہ، مقصود بالذات اولادہ او خصوصی طوردر. سائر طور لوایہ تبصیر لہر. بناء علیہ خالقک آثارندہ جمادات باقدیغک زمانہ، عظمت و قدرتی قصد ایدرکہ باقہ. باشقہ اسمارک تجلیاتی تبعاً دوشومہ. حیوانات باقارکہ رحمت قصدیہ باقہ. سائر تجلیاتہ تبعی برنظرلہ باقہ.

۱۸۔ اَعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! قرآنہ کریم بوتومہ انسانامہ رحمندر. ہونہ لہر انسانک شوعقیقی عالمہ کننہ مخصوص خیالی بر عالمی اولدیغی کی، لہر کس کندی مشربہ کورہ قرآنہ فہم و اقتباس ابتدائی، حافظہ سندہ موجد، کننہ فاص برقرآنہ وارد کہ، اوندک روہنی تربیہ و قلبنی تدای ایدر.

وَكَلَّا، قرآنه كرمك بر مزيته شود كه، بونوه علما و اهل مشرب كې كه رس، هديتي ايجوه و شفاي ايجوه متعدد سوره لوده
آيري آيري آيتاري اخذ يده بيلير. هونله بر آيتك سائر آيات قرآنيه ايله يك انجم مناسبتاري و اتصال جهتاري واردر. آرا لوده
و هيتك بوقدر. بو اعتبارله، متعدد سوره لوده آيتاره كوكك بر قرآنه هاننده اولور.

^{١٩}
اعْلَمُوا أَنَّمَا الْعَزِيزُ! [لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ] ^(١) جمله مقدسي، انسانك ذره هالنده اناسه مؤمه صورته طنجيه قدر
جامديت، نباتيت، حيوانيت، انسانيت كې ليرديكي اطوار و احواله ناظر در. شومنه لوده انسانك لطائف يك هومه الم
و املاره معروض در. مع لهذا، بو جمله ده هول و قوتك متعلقاري ذكر ايديلميرك مطاوعه يراقبمدر. بناءً عليه
بو جمله تلي بخسه اولوب، شمولي دافنده اولده مقاماره كوره تفسير ايديلمير.

مثلا:

- (١) **لَا حَوْلَ عَنِ الْعَدَمِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى الْوُجُودِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٢) عدمه هيقوب و هوده كامله، اللهك هول و قوتيله در.
- (٢) **لَا حَوْلَ عَنِ الزَّوَالِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى الْبَقَاءِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٣) زواله كيتيموب بقاده قالمه، اللهك هول و قوتيله در.
- (٣) **لَا حَوْلَ عَنِ الْمَضَرَّةِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى النَّفْعِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٤) مضرتي دفع ايدوب منفعتي جلب ايتك، اللهك هول و قوتيله در.
- (٤) **لَا حَوْلَ عَنِ الْمَصَائِبِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى الْمَطَالِبِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٥) مصيبتنه اذله اولوب مطاوعه نائل اوله، اللهك هول و قوتيله در.
- (٥) **لَا حَوْلَ عَنِ الْمَعَاصِي وَلَا قُوَّةَ عَلَى الْعِبَادَةِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٦) معصيته دوشمك، عبادته دوام ايتك، اللهك هول و قوتيله در.
- (٦) **لَا حَوْلَ عَنِ النِّقَمِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى النِّعَمِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٧) عذابه معروضه قلامه، نعمته مظهر اوله، اللهك هول و قوتيله در.
- (٧) **لَا حَوْلَ عَنِ الظُّلْمَةِ وَلَا قُوَّةَ عَلَى النُّورِ إِلَّا بِاللَّهِ** ^(٨) ظلمته دوشمك، نور له تنور ايتك، اللهك هول و قوتيله در.

ولهذا، هر بر مقامه انسانك لطائفه كوره تقيد و تفسير

ايديلمير.

﴿ ذِيْلُ الدِّبْلِ ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعْلَمُوا إِلَهًا عَزِيزًا! بعضه انسانك آغزنده كَيْبًا آ، فقط كَيْفِيَّتًا بِك بويوك اوج كلمه طولاشمقده در. [برنجی] هرشي كندی كندينه تَقْل ايمدر. [ايانجی] موهب و مؤثر اسبابدر. [او هنجی] طبيعت اقتضا ايدور. بواوج كلمه بك هوه محالاتي عقده يا بيلانه بياناتي ديقل، شويانه:

انسانه موهوددر. بوموهود انسانه، برنجي كلمه نظرًا لهم صانعدر، لهم مصنوعدر. ايانجي كلمه نظرًا، اسبابك تأثيريه وهوده كلمدر. او هنجي كلمه نظرًا، موهوم طبيعتك اثيردر. درنجي جهت ايس، هوه و حقيقتك استلزام اينديكي كي، اللهك مصنوعيدر.

اولی كلمه بك غير محدود محالاتي:

- (۱) او كلمه بك اقتضا اينديكنه كوره، انساني تَكَايل ايدنه ذره لوك هر بيرينده لهم انسانك ايجني، لهم كائناتي كوره بك، بيله بك بركوز، بر علم و سائر صفات لازم بك بولونمسي لازمدر.
- (۲) انسانك بدننده ذراتنه تَقْل ايدنه مختلف مركبات عددنجه، مطبعه لوده حروفاتي ترتيب ايتك ايجوه قوللا بيلانه قالبار كي قالبار لازمدر.
- (۳) ذكر كير لوك طاشاري كي، لهم بر ذره بك آرقدا اثيرينه لهم عالم، لهم محكوم اولسي لازم طايير. وكذا، او ذره لوك هر بيرسي اونه كياره لهم ضد، لهم مثل. لهم مطالعه، لهم مقيد اولسي لازمدر.

ايانجي كلمه بك محالاتي:

- (۱) انسانك مأفذي، يعني انساني تَكَايل ايدنه ماده لر، اجزافلانه لوده بولونانه، آغيزلري مهرلي، آبري آبري، هيد هيد متباين علاجلار كي ماده لودر. هيچ كيمه بك اُلي طوقوغقزيره احتياج نيبتنده كمال انتظام و موازنه ايله او علاجلارك شيشه لوده كندی كندينه هيقوب هياتي بر مجموع و ضعيتنه كلمسي مكانه ايس، انسانك ده صانعز اسباب و مواد جامعه ده صدوري مكلندر دينيار بيلار.

(۶) بر شئی که کمال انتظام ایله غیر محدود اولاره کور، صانع، جامد، شعور از اسبابده صدورینک محالیتی نسبتده، صانع اولاره انسانکه ده او ماده کوره یا بیلیلمی محالدر. مع هذا، مادی اسبابک بالان ظاهره تعلقی واردر. باطنده کی لطیف، اینجی، غریب نقاره و صنعتاره نفوذی یوقدر.

(۷) او کلمه که اقصا سنه کوره، کمال اتقاف و انتظام ایله احتیاج نسبتده غیر محصور اسبابک بر جزئده، بر مجمرده اجتماع لایم طیر. بو اجتماع، عالمک اجزا وار کلمه عظمیه برابر سنک الیک ایچنه کروب اجتماع ایتمیری دیکدر. هونله انسانک اوستی اسباب اولدیقی تقدیرده، عالمک بوتوه اجزا وار کفی انسانه ایله علاقه دار اولدیغنه کوره، انسانک یا بیلیشده عالمک اجزا وار کفی عامل و اوست اولمیری لازم طیر. زیرا بر اوست، یا دیقی شئیک ایچریسنده بولونقدیه صوکره یا بیلیر. او هالده انسانک بر مجمرده سنده عالمک اجزاسی اجتماع ایتملدر. بو اولاره بر محالدر که، محالدرک انک مستعیدر.

اوینجی کلمه که محال و بطلانی ایسه:

اوت، طبیعتک ایلی جهتی واردر. بری ظاهریدر، دیلری باطنیدر. ظاهری جهتی اهل غفلت و ضلالتجه حقیقت ظه ایدیلشدر. باطنی جهتی ایسه صنعت الهیه و صبغه رحمانیدر. طبیعت علاوه ادعا ایدیلره قوت ایسه، خالیه کایم علیمک جاوه قدریدر. اهل غفلتک صانع اولاره تلقی ایندکری طبیعت جهتی جناح اولاره یا یسدر دقاری کور تصادف و اتقاف ایسه، ضلالتده نشئت ایدیه اضطراب شجیه سنده شیطانلرک اختراع ایندکری هذیانلدر.

هونله متعدد اثرلرمدیه قطعی صورته اثبات ایدیلدیگی کی، فارقلرک فارقی اولاره شو صنعت، آنجه و آنجه بوتوه اوصاف کمالیه ایله متصف بر غیر و بصیرک بد قدرتنده هیقماسه ایسه، شو کثیف، جامد، مفید، مکینه، ممکنک الیلمی شو کائنات کسیر ییله کوملک یا بیلمدر؟ یوقه عالمده کسیر ییله شو کوزل تشکیلری، نقشاری بعوضه لری و یا قابو مباغله لری یا یسدر؟ هاسا، ثقه هاسا!

اوت، انسانده وهرشیده، صانع از لینک مصنوعی اولدقارینه دائر موهوداتک عددنجه شاهد لری واردر. مثلا:

(۱) کائناتدر. اوت، کائناتک اهتوا ایندیگی بوتوه ذرات و مرکباتک لهر برسی، الی بیه لسانه ایله صانع از لیه

شهادت ایتملده در.

(۶) قرآن، بوتوه انبیا و اولیا و موقدینک کتاباریله، صحیفه کُتوبه و وجودده یارادیلاسه ایجابی و تلویحی آیتلر، خالقک خلاقیتنه عادل شاهددر.

(۷) مخلوقاتک ربی و رسی، بوتوه انبیا و اولیا و ملائکه ایله برکده، لهرشیک صانعی الله اولدیغنی اعلامه ایروب شهادت ایدیورلر.

(۸) انس و جن طائفلری انواعاً احتیاجات فطریه لریله اللهک وارلغنه شاهددرلر.

(۹) الوهیت و خلاقیتک اللهه مخصوص و منحصر اولدیغنه الله ده شهادت ایدیور.

آقداسه! صنعتک وجوده ثلاثه مذکوره ایله ایجابی غیر ممکندر. حقک استلزام ایتدیگنه نظر، واجب اولاسه اسنادی مسئلایسه، ثمره دار برآغاج مسئلای کبیر. شویله که: آغاجک او میوه لری یا وعدته اسناد ایدیله. یعنی تشوونما قانونیه آغاجک کولکده، کولک ده حکم کده، حکم کده ده او امر تاوینیدی تمکده، او امر تاوینیده کن امرنده، کن امری دخی واحد واجبده صادر اولمدر. او وقت او آغاج بوتوه اجزایله، یایراقاریله، دالاریله، میوه لریله یارادیلیسه قولدیغنده بر میوع واحد حکمده اولور. یونله وعدته نسبتاً، کویله بر میوع آغاجیه یلک بویوک و یوقه میوعی بر آغاج آراسنده فروه یوقدر. بو عدم فروه، وعدنده سهولتله یئش اولدیغنده، کثرتده صعوبتله عئشک بولوندیغنده نشئت ایتمدر.

اگر کثرت اسناد ایدیله، لهر بر میوع، لهر بر میوع، لهر بر یایراق، لهر بر دال، تام بر آغاجک وجوده کلیمه لازم اولاسه بوتوه آلات و جهازات، اسباب و سائرده احتیاج کوستره جلد. یونله طلاق غونسی جزئده بولونور. او کله نه لازم بو جزئده لازمدر. مسئله بویایک شقده خارج دگدر. بری واجبدر، دیگاری محتعدر.

خلاصه: بر حیره نکه وجوده کلیمی، کنینه اسناد ایدیله، طائاتی محیط اولاسه صفتلر، حیره نکه کنینه بولونمی لازمدر. اسباب اسناد ایدیله، عالمده کی بوتوه اسبابک او حیره ده اجتماعاری لازمدر. هالبوکه سیطک ایلکی الی صیغما یایله بر حیره، ایلکی اللهک تصرفنه محل اولاییلمی؟ هاسا!

مع لهذا، حیره ده طوت، تا عالم قدر لهر بر شیک بر نوع وعدتی واردر. اویله ایسه صانع ده واحد اولامقد. یونله واحد، آنجه واحدده صدور ایدر. وکذا، بر هبه شمس ضیایله، رنگلر، تجلی صورتهلر ایچینه آلدیلر.

فقط مصدریت اعتباریہ، برہنہ ایکی مہی ایجنہ الوب اولارہ مصدر اولاماز. وکذا، وجود خارجی وجود مبالغہ
 دہا ثابت، دہا محکمہ. وجود خارجیہ بر نقطہ، وجود مبالغہ بر طاعی ایجنہ الیہ. کذا، وجود و ہوی
 دہا قوی، دہا راسخ، دہا ثابتہ. بلکہ وہود حقیقی و وجود خارجی اولارہ عبارتہ. بناءً علیہ
 علم محیط ازلیہ تملیدہ امطنی و ہودی، و ہوی و ہودینک تجلیات نور پرینہ آیینہ و معکدرہ. اولیہ ایہ،
 علم ازلی امطنی و ہودیہ آیینہ اولیغی کی، امطنی و ہودیہ و ہودیہ آیینہ لردہ. صکرہ او امطنی و ہودیہ،
 علم ازلیہ و ہودیہ انتقال اتمارہ، و ہودیہ حقیقی مرتبہ سنہ واصل اولامازدہ.

اعلم ایھا العزیز! گوہ و ہودیہ سادہ طورہ، احوال عالم دقت ایہہ آدم، ہدی بر سعتہ آشکارہ،
 تأثیر و فاعلیت لطیف، نورانی، مجرد اولارہ شہارک شانی اولیغی کی. انفعال، قابلیت، تأثرہ مادی،
 کثیف، جسمانی شہارک خاصہ سیدر. اوت، مثال اولارہ سادہ کی نور ایہہ یردہ کی شوقہ عامہ طاعہ باہہ!
 او نور سادہ ایہہ ضیاء یردہ ایہہ کورور، فعالیتہ در. او طاع ایہہ، عظمتیہ برابر فعالیتہ، یردہ
 او نور و یور. نہ بر تأیری وار و نہ بر فعلی وار.

وکذا، اشیا آراستہ وقوع طاعہ فعلارہ آشلاشیورک، ہانگی برشی لطیف و نورانی ایہہ، سبب و
 فاعل اولغہ کسب لیاقت ایہہ. کثافتی نسبتہ دہ انفعال و مسببیت مرتبہ سنہ یا قلاشیور. بوندہ
 آشلاشیورک، اسباب ظاہریہ نک خالقہ، مسبباتک خالقہ، آنجہ و آنجہ نور الانوار اولارہ
 صانع ازلیہ.

اعلم ایھا العزیز! تفکر غفلتی ازالہ ایہہ. دقت، تأمل، ادھام ظلماتی طاغیدہ. لکہ تفکرہ و باطنلہ
 و خصوصی احوالہ تفکر ایتدیک زماہ، دریندہ درینہ، تفصیلات ایہہ تدقیقات یاب. فقط آفاق
 و خارجی و عمومی احوالاتی تأمل ایتدیک وقت، سطحی و اجمالی دوشوہ، تفصیلاتہ کجہ. ہونہ اجمالہ و
 فذلکہ اولارہ قیمت و کوزلک، تفصیلاتہ یوقدر. لہم دہ آفاق تفکر، دیسزگزہ بلزہ. سادہ
 یوقدر. ایجنہ ظالما، بوغولور سادہ.

آرداسه! نفی تفکری تفصیلاتی، آفاق تفکری ایه اجمالی یا بارسک، و هدیه تقرب ایدرسک. عکسی
 باید یغک تقدیرده، کثرت، فکرهای طاغیدیر. اوهام، سنی هولاندیر، انانیتک قالینلاشیر. غفلتک
 قوت بولور، طبیعت قلب ایدر. ایسته انسانلری ضلالت ایهال ایدیه کثرت یولی بودر.

۴- اَعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزَةُ انسانه نه قدر جاهل و غافلدر! نه قدر یولی شایرسمه! نفس ضرر ویریور. اوت، انسانه طوقور
 جهنده منفعتی محقق اولاسه و یالانز بر جهنده موهوم ضرری بولونه بر غیر عظمی ترک ایدیور، ضلالتی ارتطاب ایدیور.
 اوت، سوفطائیک بر شهرسی یوزنده، بیچاره منفعت دلیلمی اولاسه هدیاتی ترک ایدیور. هالبولر انسانه
 موهوم وهام و احتیاطی اولدیغنه نظر! دنیوی برایشده اونده بر ضرر احتمالی وارسه، اجتناب ایدر. آخرت ایستی
 اولورسه، اونده طوقور ضرر احتمالی اولدیغی هالده اجتناب ایتمز. ایسته جهالت بو قدر اولور.

۵- اَعْلَمُ إِنَّهَا الْعَزِيزَةُ روح انانی، غیر متناهی اعتباریه گرفتاردر. غیر متناهی الماره محلدیر. غیر محصور لذتاره
 استهالیدر. غیر محدود آملی بسامکده در. حتی قلبک ضلالتیه برابر روحنده فیقیرانه شفقت، غیر متناهی
 الماری نفسمه ایدیور. بناء علیه، "بن نیم و نه قیمتم وارکم، بنم ایچومه قیامت قوسومه، میزانه وضع ایدیاسیه،
 حساب کور ولسومه؟" دیماه عقله یوقدر.

ای کمال غرور ایه ضلالت کرسینده اوتورانه انسانه! هیاتله مغرور اولما. زیرا او هیات، بر مغالطه ایه
 قائمدر. سوله کیم: او کرسیده اوتورانه ضال، زوال و فناک دهشتنی دوشونوب قورقیدی زمانه، سعادت ایدیه
 احتماله قاجار. و تکلیف دینیه نک ترکندسه، آخرتک اولمایا بغی احتماله قاجار. بو مغالطه ایه ایکی المده
 قورتولور. لکله قیسمه بر زمانه ثلوم کلیر، دولوم آهیلیر. حقیقت اورتیه میقار. نه برنجی احتمال المنی
 ازاله ایدر. و نه ده ایکنجی احتمال یوکنی تخفیف ایدر.

و کذا، مصیبت نعمم ایندیگنده، لم ففیف اولور. "بن ده اعالم کیمیم" دیر. بین یوک آلتندسه قاجار. فقط
 مصیبت عام اولدیغنده، المی مضاعف اولور. لهم قات قات زیاده اولور. یوناه کنیدی کبی، سودیای اقرباسی،
 امبابده او مصیبت داخلدر. یوناه انسانک روحی ابنای جنیه علاقه دارد. غملمی نه قدر اولورسه،
 او قدرده الماری فضله اولور.

اُی شک جبرہ سنده، غفلت کو لاکھ سنده استقامتِ جلیلہ بیچارہ انسانہ! غفلت سرینا لاندہ،
 شک ایچندہ ذوقِ اندیک لذتی لذتِ صایما، اوز زہری بالدر، آرزو زماہ صوکرہ جھنی بر عذابہ
 انقلاب ایدہ جلد۔

اگر سہ، آلامک لذتہ، نازک نورہ انقلابِ ایتنی اماندہ ایہ ک، اوقاتِ غمہ دہ رکوع و سجود قانچہ سیلہ غرورک
 خرطومنی بول، صیوہ، باشتی قیر، اونک برینہ قلبہ ایمانی طولیدر، صوکرہ آیاتی تفکر ایلہ طاعتہ دوام ایتلہ،
 شک و غفلت پردہ لری یرتیلایہ، لہدایتہ بولدیغک نجاتِ علویہ مناجات لذتی اورتہ یہ ہیقین۔

^۶**اعْلَمُ لَهَا الْعَزِيزُ!** عبودیتہ آنجہ تسلیمیت وارد، تجربہ و امتحانہ بوقدر، ہونہ سید و افندی، عبودیتی و
 خدمتِ ظہری تجربہ و امتحانہ ایدہ پیلر، فقط عبد، سیدی امتحانہ ایتک صلاحیتہ دگلدر، وکذا، انسانہ
 ریشنی و خالقنی تجربہ ایدہ عز۔

۔ ﴿ [اوسہ یدنجی لمعہ] ﴾ ۔

[مترجمک بر افادہ سی]

بوزلہ رسالہ سی، مثنوی عربینک ہونہ محکم بر رسالہ سیدر، لہر نہ قدر ترجمہ ایتلہ ہالیدمہ دہ،
 مؤلفک، وقتیلہ نور ساگردلرینک رجاء طارنہ اصرار لری اوزرینہ یایدیغی ترجمہ بی عیناً درج ایتلہ داھا
 مناسب کوردم۔ رسالہ نورک اوسہ یدنجی لمعہ سی نامنی آلاہ بور رسالہ ایلہ عربی زلہرہ رسالہ سی آرا سندہ
 بر اجمال و تفصیل، تقدیم و تأخیر فرقی وارد۔

مترجم

عبد المجید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

• [اوسه بدی لمعه] •

قرآنه عالمک باغچه لرنده
بر زهره در.

زهره دمه کلمه [اوسه بدی نوطه] دمه عبارتند.

[مقدم] بر زمانه عنایت ربانیه ایله معرفت الهیه ده بر حرکت فکریه و بر سیاحت قلبیه و بر انکشافات روحیه ده تظاہر ایدمه بعضه لمعات توحیدیه یی، عربی اولارده نوطه لر صورتند [زُهره، شُعْله، هَبَّ، شَمَّ، ذَرَّه، قَطْرَه] کی رساله لوده قید ایتدیم. بورساله لر اوزده بر حقیقتک یالانز بر اوجنی کوسرملک و یارلاوه بر نورک یالانز بر شعاعنی ارا ایتلک طرزنده یازیلشدی. یالانز کندی کندی برر خاطره و بر افطار شغلنده ایدی. باشقهرک استفاده لری محدود قالشدی. خصوصاً الک ممتاز و الک خاص فردا لریلک قسم اعظمی عربی اوقوماملر. بونلرک اصرار لری و الحاح لری اوزرینه، اونی نوطه لرک و اولمهرک قسماً ایضاعلی و قسماً قبیله مآلنی تورکجه اولارده یازمغه مجبور اولدم. شونی نوطه لر و عربی رساله لر، یکی سعیدک الک اول حقیقت علمنده بر درجه شهود صورتند کوردیگی حقیقتلر اولوب، تغییر ایدیلده مآلاری یازیلدی. اونلک ایچمه بعضه جمله لری، سائر سوزلرده ذکر ایدیلحظه برابر بوراده ده ذکر ایدیسیور. بر قسماً ده، غایت مجمل اولحظه برابر ایضاع ایدیسیور. نالطافت اصلیه سنی غائب ایتدیم.

[زُهره نلک نوطه لرنده برنجی نوطه] کندی نفسه خطاباً دیمدم: ای غافل سعید! بیلاک، شوعالمک قناسنده صوکره طر فاقه ایتمین و دنیا نلک خرابیه سندم مفارقت ایدمه بر شیه قلبی باغلامه، طر لایحه دطدر. خصوصاً سنک عمر یثقه انقضایله سنی ترک ایدوب آرقه هویره، باقصوه سنخ سفرنده طر آرقداشعه ایتمین و خصوصاً سنی قبر قاپوسنه قدر تشیع ایتمین، خصوصاً بر ایکی سنه ظرفنده ایدی بر فراقله سندم آیریلوب کنایه لری سنک بوینله طاقانه، خصوصاً سنک رغبتله اولارده، حصولی آننده سنی ترک ایدمه فانی شیلرله قلبی باغلامه، سنک ایچمه طر عقل دطدر.

اگر عقلک دارسه، اخروی انقلابانده، برزخی اطوارنده و دنیوی انقلابانک مصداقانی آلتنده ازیلوب بوزولده و ایدی سفرده طر آرقداشعه مقتدر اولمایانه ایشلری بیراه، الهیت ویرمه! اونلرک زوالنده کدرلنمه.

سہ کنڈی ماضیہ باقلہ، سنک لطیف لوت ایچندہ اولیہ بر لطیف وارک، ابدہ و ابدی ذاتہ باثقمہ
راضی اولاماز، اوندہ باثقمہ توجہ ایدہ مز، ماسواسن تنزل ایتز، بوتوہ دنیای اولک ویرسک، او فطری
احتیاجی تھین ایدہ مز، اوشی ایہ، سنک دیغولریشک و لطیف لریشک سلطانیدر، فاطر عالمک امرینہ مطیع
اولادہ اول سلطانہ اطاعت ایت، قورنول!

[**ایانچی نو طہ**] حقیقتدار بر رؤیادہ کوردملک، انساندہ دیوردنم؛ ای انسان! قرآنک دساتیرنددرک،
جناب حقک ماسواسندہ لہج برشی اولک تعبید ایدہ جک درجہ دہ کندلندہ بویوک ضہ ایتہ، لہم سہ کند یای،
لہج برشیدہ تکتیر ایدہ جک درجہ دہ بویوک طوتما، ہونامہ مخاوقات، معبودیتندہ اوزاقولم نقطہ بندہ مادی
اولد قاری کی، مخاوقیت نسبتندہ دہ بردرک.

[**اوہنجی نو طہ**] ای غافل سعید! بیللم، غلطی تو عنندہ، غایت موقت دنیای لایموت و دائمی کوریورسک،
اظرافلہ و دنیایہ باقدیغک زمانہ بر درجہ ثابت و مستمر کوردیقلندہ، فانی نفسک دہ اونقرلہ ثابت تلقی ایتدیقلندہ،
باللہ قیامتک قویا ہفندہ دہشت الیورسک، کویا قیامتک قویہ سنہ قدر یاسایا حقک کی، باللہ قیامتک
قویہ بندہ قورقویورسک.

عقلای باشلم آل! سہ دہ و سنک غصوسی دنیاک دہ، دائمی زوال و قضا ضہ سنہ معروضلند، سنک بو غلط ملک
و مغلطک، شو مثالہ بکزرک، بر آدم، اللہ اولادہ آیینہ سی بر خانہ ویا بر شہرہ ویا بر باغچہ قار شو طوتہ،
مثالی بر خانہ، بر شہر، بر باغچہ او آییندہ کوردنور، ادنا بر حرکت و کوہک بر تغیر آیینک باشنہ کلہ، او مثالی خانہ دہ
و باغچہ دہ، لہرج و مرج و قاریشقلام دوشر، خارجدہ کی حقیقی خانہ نک ویا شہرک ویا باغچہ نک دوام بقاسی
کے فائدہ ویرمز.

ہونامہ سنک اللہ کی آییندہ کی خانہ و کے عائد شہر و باغچہ، باللہ آیینک کے ویردیگی مقیاس و میزانہ
ایلدہ در، سنک ہیلتک و عمرک، بر آییندہ در، سنک دنیا طک دیرگی و آیینہ سی و مرکزی، سنک عمرک و ہیلتک در،
لہر دقیقہ دہ او خانہ نک و باغچہ نک و شہرک ٹولسی ممالک و خراب اولسی محتمل اولدیغندہ، لہر دقیقہ سنک باشلم
یقیدلاجوم و سنک قیامتک قویا ہوم بر وضعیتندہ در، مادام اولادہ در، سہ بو ہیلتامہ و دنیائلم، جہام مدطری
و قالہ برآمد قاری بو طاری بو طامہ!

[در نجی نوطنہ] ای سعید! بیلکہ، اکثریتہ فاضلہ عاقلہ عادتیدر، اہمیتہی و قیمتہی شہری عینہیہ اعادہ ایدر۔
یعنی اکثریتہک مثلیہ تازہ لہسی، موسمارک تبدلندہ و عمرلرک دگیشہ سندہ او قیمتہی اہمیتہی شہری
عینہیہ اعادہ ایدیور۔ یومی و سنوی و عمری ہرلرک عومندہ، شو قاعدہ عادت اللہ اکثریتہ مقرر
کور و نوپور۔

ایشہ بو ثابت قاعدہیہ بناء دیر: مادام فنونک اتفاقیلر و علومک شہادتیلر، خلقت شجرہ سنک ان مکمل
میوہ سی اناندر۔ و مخاوقات ایچندہ ان اہمیتایسی اناندر۔ و موجودات ایچندہ ان قیمتہی بینہ اناندر۔
وانانک ہر فردی، سائر حیوانلرک بر نوعی حاکمندہ در۔ البتہ قطعی بر حدس ایلہ حکم ایدیورکہ، ہر و نشر الہودہ
بشرک لہر ہر فردی عینیلر، جسمیلر، اسمیلر، رسمیلر اعادہ ایدیلہ جلددر۔

[بشجی نوطنہ] شو نوطنہ، آوروپہ فنونی و مدنیتی، اسکی سعیدک فاکمندہ بر درجہ برلشدیگی ایچوہ،
یای سعید حرکات فاکریدہ سیرایتدیگی زمانہ، آوروپہنک فنونی و مدنیتی اوسیاہت قلبیدہ امرامہ قلبیہ
انقلاب ایدرک زیادہ مشقاتہ مدار اولدیغندہ، بالجبوریہ ذہنی سہلکہ یوب، مزخرف فلسفی و
سفہ مدنیتی آنحوہ استرکہ، کندری روہندہ آوروپہ لہندہ شہادت ایدہ حیات نفسانیہی صوصدیر موہ
ایچوہ، آوروپہنک شخص معنویسی ایلہ بر جھندہ غایت قبضہ و بر جھندہ طرہک اوزوہ محاورہیہ
مجبور اولمدر۔

یا طلیہ آٹلا سہاسیہ، آوروپہ ایلیدر۔ برسی، عیویلک دیہ حقیقیندہ آلدیغی فیضہ ایلہ
حیات اجتماعیہ بشریہ نافع صنعتاری و عدالت و حقانیتہ خدمت ایدہ فنوناری تعقیب ایدہ آوروپہ
خطاب ایتیورم۔ بلکہ فلسفہ طبیعیہ ظاہریلر، مدنیک سیئاتی محاسہ ظہ ایدرک، بشری سفاہتہ و
صلالتہ سوہ ایدہ بوزولمہ یانجی آوروپہیہ خطاب ایدیورم۔

سویلہ کہ: اوزمانہ، اوسیاہت روہیدہ، محاسہ مدنیت و فنونہ نافعہدہ باشقہ مالایعنی و مضر فلسفی
و مضر و سفہ مدنیتی آلدہ طوتانہ آوروپہنک شخص معنویہ قارشو

ییل، ائی ایلنجی آوروپ! سیه صلاغ ایلک ایلده سقیم و ضلالتلی بر فلسفی، صول ایلک ایلده سفیه و مغرور مدنی
طوب دعوا ایدر شغل، بشرک عادت بو ایلیدر. سنک بو ایلک ایل قیریلسیه! و شو ایلک ییس هدیك،
سنک باشک یسین! و یسیه جک!

ای کفر و کفرانی طاغیدوب نیرایدیه بدبخت روح! عجب ایلهم روهنده، لهم وهداشده، لهم عقلنده، لهم قلبنده
دهشتلی مصیبتلرله مصیبتزده اولسه و عذاب دوشمه بر آدمک جسنک ظاهری بر صورتده، آلداتچی بر زینت
و ثروت ایچنده بولونمیلر عادت مملکه اولدیلیرمی؟ اوڭا مسعود دینیلیریلیرمی؟

ایلا، کورمیسورمیشغل، بر آدمک جزوی بر امرده مایوس اولسی و لهمی بر املده امیدینک کسایمی و الهیتیز بر ایشده
انکسار خیاله اوغرامی سییلر، طانلی فیللر اوڭا آجیلر شیور. شیریه و ضعیفلر اونی تعذیب ایدیور. دنیا
اوڭا طار کلیور، زندانه اولویور. هالبوکه سنک شامتغل، قلبنک اڭ دریه کوشلرکده و روهندک تالاسنده
ضلالت غریبه نی یسین و اوضالات جهنملر بوتومه املاری نقطاعه اوغرایانه و بوتومه الماری اوندیه نشت ایدیه
بر یچاره انسان، لهانلی عادت تأمیه ایدیورسک؟ عجب زائل، یالانچی بر جهنمه عسکی بولونانه و قای و روحی
جهنمه عذاب جلمه بر انسانه مسعود دینیلیریلیرمی؟

ایسته سیه، یچاره بشری بویله باشده هیقاردک. یالانچی بر جهنم ایچریسده جهنمی بر عذاب جلدیریورسک.
ای بشرک نفس ماره سی! بوتمیلر باوه. بشری زره یه سوه ایتدیڭلی ییل.

مثلا، بزم اولمزده [ایلی بول] وار. [برینده] کیدیورز، کوریورزک، لهر آدیم باشنده یچاره، عاجز بر آدم بولونویور.
ظالملا و ناکره لهجوم ایدیورلر، ماللرینی و اشیا لری غصب ایدیورلر، قولوب جقارینی خراب ایدیورلر، بعضانده یاره لایورلر.
اویله بر طرزده کله، آجینا هوه هاللرینه سما آغلایور. زره یه باقهک، هال بومنوال اوزره کیدیور. اویولده ایشیدیلر
سسلر ظالملا کوردلورلر، مظلوملاک آغلاییلر اولدیغنده، عمومی بر ماتم اویولی قایلرله. انسانه، انسانیت
جهنملر غیرک المیلده متالم اولدیغنده، هدر بر الم کرفتار اولویور. هالبوکه وهدانه بودرجه الم تحمل ایدیه مدیبلنده،
اویولده کیدیه، ایلی شیده برینه مجبور اولوه. یا انسانیتیه تجرد ایدوب نهایتیز و هشی التزام ایدیه جک و اویله
بر قای طاشیا جقلم، کندی سلامتیه برابر عمومک هلاکتی اونی متأثر ایتیه. و یا فود قلبک و عقلک مقتضاسی
ابطال ایتیه.

ای سفاکت و ضلالتہ بوزولہ و عیوی دینندہ اوزاقلاشم اولامہ ایلانچی آوروپہ! دجال کی برتک کوزی
طاشیایہ کور دھاک ایلام، روح بشرہ بو جھننی حالتی لہدیہ ایتدہ! صوکرہ آشادشا، بو اولامہ علاہسز بر علندرک،
انسانی اعلاہی علییندہ اسفل سافلینہ آثار. هیواناتک الک بدختی درجہ سنہ ایندیرر. بو علنہ قارشو بولدیغک
بطانہ علاج، موقتاً ابطال هست خدمتی کورہ جاذبہ دار اویونجا قارک و اویوتچی لهوسات و فانظار یہ لرکدر.
سنک بو علاجک، سنک باشی یسیر! و ییہ جک! ایتہ بشرہ آیدیغک یول و ویردیغک سعادت،
بو مثالہ بانر.

[ایلانچی بولک] قرآنہ حکیم، لہدایتیلم بشرہ لہدیہ ایتددر. شویلم در: کوریورزک اویولک لہرمنلندہ، لہرمنلندہ،
لہرمنلندہ بر سلطانہ عادلک مستقیم عسکرلی لہر طرفدہ بولونویورلر، کزیورلر. آراصدہ او سلطانک امریلم او
عسکرلرک بر قسمنی ترخیص ایدیورلر. سلاہارینی و آتکیرینی و میری لوازماتلارینی آلییورلر، اوانرہ اذہ تذکرہ سی ویریورلر.
او ترخیص اولونامہ نفرلر، چندامہ نسبت ایتدکری آت و سلاہارینک تسلیم آلینمہ سندہ ظاہراً محزومہ اولویورلر. فقط
حقیقت نقض سندہ ترخیص ایلم مفرج اولویورلر. سلطانک زیارتہ و پادشاہک پای تختہ دونملری و پادشاہی
زیارت ایتملری جھتندہ غایت ممنونہ اولویورلر.

بعضاً ترخیص مأمورلی عجبی بر نفرہ راست طلییورلر. نفر اوانلری طانیما یور. سلاہای تسلیم ایت! دیورلر. نفر دیور:
بہ پادشاہک عسکریم. اوانک خدمتندہ یم و اوانک یانمہ کیدہ جلم. سز لر نجی اولویور سز؟ اگر اوانک اذہ و
رضاسی ایلم طلمہ ایتلر، کوز و پاسہ اوستہ طدیاز. امریازی کوستدیاز! یوقہ جلیلیاز، بندہ اوزافہ اولیاز.
بہ تک باشما قالسم، سز لر بیقرار دخی اولہ کن، سز طہر دولوشہ جلم. کندی نفسم اچوہ دگل. ہونامہ نفسم بنم دگل،
بنم سلطانلدر. بلامہ بندہ کی نفسم و سلام، مالکک امانتیدر. امانتی محافظہ و سلطانک ہیشتنی حمایہ و عزتی
وقایہ اچوہ سزہ پاسہ آلمہ جلم! دیر.

ایتہ او ایلانچی بولدہ کی مدار سرور و سعادت اولامہ بیقرار احوالدمہ بو حال بر نموندر. سائر احوالی سہ قیاس ایت.
بوتومہ او ایلانچی بولک سفرندہ، تولدات نامندہ بر سوینج و شتک ایلمہ بر تحسینات و سوقیات عسکریم وار. و وفیات نامندہ
سرور و موزیقہ ایلمہ بر ترخیصات عسکریم کور و نو یورک، ایتہ قرآنہ حکیم بشرہ بو یولی لہدیہ ایتددر. بو لہدیہ یی نام کیم قبول
ایتہ، بویلمہ ایلم جھانک عادتہ کیدمہ بو ایلانچی بولدہ کیدر. نہ لچمہ شیدہ محزومہ اولور و ندہ طلمہ جک شیدہ خوف ایدر.

ای ایلنجی بوز ووه آوروپه! سنک هور وک اساسن اساس ریثاک بر قسی شونادر که، "اک بویوک مالکده اک کویوک سگله قدر
هر بر ذی هیات، کندی نفس مالکدر و کندی ذاتی ایچومه هالیسیر و کندی لذتی ایچومه هابیلار. اوندک بر هوه هیاتی وار.
غایه لَهْتی و لَهْدی و مقصدی، یاشاموه و بقاسنی تأمیه ایتلدر"

دیورسک.

خاله کریمک کرم دستور لرنده وار طه طائنده کمال اطاعتله امتثال ایدیله دستور تعاونله، نباتات هیواناتک
اعددینه و هیوانات انسانک یار دیمارینه قوشمه لرنده تقا هر ایدیه و عمومی قانونک رحمانه، کریمانه جلوه لرینی جدال ضمه
ایدوب، "هیات بر جدالدر" دیمه احقانه حکم ایتسک. عجباً او دستور تعاونک جلوه سنده اولاسه، ذرات طعامیه تک
کمال شوه ایله بده عجیره لرینک غدا لاندیر یلمه سی ایچومه قوشمه لری، ناصل بر جدال اولور؟ ناصل بر هاریمشقدیر؟
بلله او امداد و او قوشمه، کریم بر ربک امریله بر تعاوندر.

هم سنک هور وک بر اساسک، "لهرشی کندی نفس مالکدر" دیورسک. هیچ برشی کندینه مالکک اولمادیغه قطعی بر
دلیل شودر که: اسبابک ایچنده اک اشرفی و اختیار نقطه سنده اک کنیه اراده لیس، انساندر. هالبوک بوانسانک
دوشونمک، سویله مک، ییمک، ایچمک کی ظالم افعال اختیار یسنک یوز جزئنده، اوندک دست اختیارینه ویریلله
و دایره اقتدارینه گیره، یالانز ماکوک تک بر جزئدر. بویله اک ظالم فعلک یوز جزئنده بر جزئن مالکک اولمایانه،
ناصل کندی نفس مالکدر دینیلیر؟ بویله اک اشرف و اختیاری اک کنیه اولاسه انسانک بودرجه حقیقی تعریفده
آلی باغلامسده بولونم، سائر هیوانات و جمادات کندی کندینه مالکدر دیمیه، هیوانده دها زیاده هیوانه، جماداتده
دها زیاده جامد و شعورسز اولدیغنی نباتات ایدر.

ای ایلنجی بوز ووه آوروپه! سنی بو فطایه آتوب بو ورطیه دوشورمه، سنک بر کوزلی دهالدر. یعنی سنک خارق،
منحوس ذکا لدر. او کور دهاک ایله، لهرشیئک خالق اولاسه ربکی اونوتدک. موهوم بر طبیعت استاد ایتدک.
خالقک آثارین اسباب ویردک. او خالقک مانی، باطل معبود اولاسه طاغوتانه تقیم ایتدک. شو نقطه ده و
اودهاک نظر نده، لهر بر ذی هیاتک، لهر بر انسانک تک باشیله حدسز اعدایه قارشو مقاومت ایتمی و نهایتسز هاجاتک
تحصیلنه هابیلامی لازم طایر.

دَرّه کبی بر اقتدار، اینجه تل کبی بر اختیار، زائِل لمع کبی بر شعور، هابووه سوز شعله کبی بر هیات، هابووه کُور
دقیقه کبی بر عمر ایله، او عدس زاعدا و هاجاته قارشو طیانغه مجبور اولور. هابوکه او ییچاره ذی هیاتک سرمایه سی،
بیطار مطالبارنده برینه کافی کلمز. مصیبت کوفتار اولدیغی زمانه، صاغیر، کور اسبابده باشقم سنده مدد بقلامز،
[وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ^(۱)] سرینه مظهر اولور.

ایته سَنک قراشقلی دهاک، نوع بشرک کوندوزینی کیجه قلب ایتسه. بالاکز او صیقینتیی، ظالمی و ظالمی کیجه
ایسندیرموه ایچوه، او کیجه یی بالانچی، موقت لامبلرله تنویر ایتدک. او لامبلر، سرور ایله بشرک یوزینه تبسم ایتدورلر.
بلکه بشرک آغلا ناهوه آچی هالارنده کی ابلهانه کولم لرینه، او ایشیقار مستهزیانه کولوب اطلنیورلر.
هم سَنک شاکردلرک نظرده لهر بر ذی هیات، ظالمارک لهجومه معروضه، مکینه بر مصیبتزده درلر. دنیا بر
مانحانه عمومیدر. دنیا ده کی صدالر تُولومارده، المارده کلمه وادیلردر.

هم سنده تام درس آلدیه شاکردک، تام بر فرعوه اولور. فقط ان خیس بر شیء عبادت ایدیه و منفعت کوردیگی
لهر شیئی کندینه رب تالقی ایدیه بر فرعوه ذیلدر. هم سَنک شاکردک متمددر. فقط بر لذتی ایچوه نهایت ذلتی
قبول ایدیه مکینه بر متمددر. خیس بر منفعتی ایچوه، شیطانک آباغنی اویر درجه ده آفاقله کوسنیر. هم جباردر،
فقط قلبنده بر نقطه استناد بولامدیغی ایچوه، ذاتده غایت عاجز بر جبار خود فروشد.

هم او شاکردک غایه همتی، هوایان نفاغیری نظمین وحمیت و فداکارلوه پرده سی آلتده، کندی منفعت نفنی
آرایانه. وحرص و غرورینی تکیان ایتمله هالیاشاه و نفندیه باشق جدی اولاروه لهج بر شیئی سومین، لهر شیئی نفند
فدا ایدیه بر شیطان دئاسدر.

اما قرآنک خالص و تام شاکردی ایدیه، بر عیددر. فقط اعظم مخلوقاته قارشو عبودیت تزل ایتدین بر عیددر. هم
جنت کبی ان بویوک و اعظم بر منفعتی، غایه عبودیت یا ایمایانه بر عید عزیزدر. هم هایم سایمدر. فقط فاطر ذوالجلالنده
باشق سنده، اذنی و امری اولماده تزل و تزل ایتدین بر هایم عالی همتدر. هم فقیردر. فقط اونک مالک کریمی،
اوکا یاریده اذکار ایتدیگی ملافات ایله بر فقیر مستغیدر. هم ضعیفدر. فقط قدرتی نهایتسز اولانه سیدینک قوتنه
استناد ایدیه بر ضعیف قویدر.

قرآن، حقیقی بر شاکردینہ جنت ابدی دخی غایہ مقصدیاید بر مدیغی حالہ، بوزائل، فانی دنیای اولی غایہ مقصدیاید ہیج یا یار می؟

ایستہ ایلی شاکردک لھمتارینک نہ درجہ بر بر بندہ فرقای اولد قارینی آشلا!

لھم فلسفہ سقیمہ نک شاکردلریلہ، قرآنہ ہایمک تلمیذ لرینک حمیتکار لور و فداکار لقا رینی، بونظہ موازنہ ایدہ بیلیر سک.

شویلہ کہ: فلسفہ نک شاکردی، کنندی نفسی ایچوہ فرداشندہ قاجار واونک علیہ بندہ دعوا آچار.

قرآنک شاکردی ایسہ، سماوات وارضندہ کی عموم صالح عبادی، کنندینہ فرداسہ تلقی ایدر. و غایت صمیمی بر صورتہ

اونارہ دعا ایدر و سعادتاریلہ معبود اولور. و روضندہ اونارہ قاشو شید بر علاقہ فی ہستی ایدر. لھم اک بو یوک اولارہ

عرشی و شمسی، مستخر بر مأمور و کنندی کی عابد بر مخاوفہ تلقی ایدر.

لھم ایلی شاکردک علویت و انبساط روہارینی، بوندہ قیاس ایتمہ: قرآنہ، کنندی شاکردینک روہنہ اولیہ انبساط و

علویت ویرکہ، طقاسہ طوقوز دانہ کی تسبیح بدل، طقاسہ طوقوز اسمای اللہینک جاوہ لرینی کوسترہ طقاسہ طوقوز

عالمارک ذراتی، تسبیح دانہ لری اولاروہ شاکرد لرینک اللہینہ ویرہ، "اوراد لرینک بونظہ او قویلازا" دیر.

ایستہ باوہ! قرآنک تلمیذ لریندہ شاہ کیلانی، رفاعی، شاذلی کی شاکرد لر، ورد لرینی او قود قاری وقت، دیشلا!

باوہ، اللہندہ سلمہ ذراتی و قطرات عدد لرینی و مخاوقاتک عدد انقاسی طومسار، اونارہ اوراد لرینی او قویور لر.

جناب حقّی ذکر و تسبیح اید یور لر.

ایستہ باوہ، قرآنہ معجز الیہانک تربیہ سنہ کہ، ناصل ادنا بر کدرلہ و کوچک بر غملہ باشی دونوب سر سملشہ و کوچک بر

میکروبہ مغلوب اولارہ بو کوچک انسانہ، تربیہ قرآنہ نہ قدر تعالی اید یور و نہ درجہ لطائف انبساط اید یور کہ،

قومہ دنیا من جوداتی، وردینہ تسبیح اولمقدہ قیسم کور دیور. و جنتی، ذکر و وردینہ غایہ اولمقدہ از کوردیای حالہ،

کنندی نفسی جناب حقک ادنا بر مخاوقاتک اوستندہ بو یوک طومسار. فطانت عزّت ایچندہ، فطانت تواضعی جمع اید یور.

فلسفہ شاکرد لرینک بوک نسبتاً نہ درجہ پست و آشاغی اولدیغی قیاس ایدہ بیلیر سک.

ایستہ فلسفہ سقیمہ آور و یائیکہ یک ہم اولارہ دھاسنک یا طیبہ کوردیای حقیقتاری، ایلی جھانہ باقاسہ غیب آشنا

یار لارہ ایلی کوزیلہ ایلی سعادتہ نظر ایدہ و بشر ایچوہ ایلی عالم ایلی الیہ اشارت ایدہ لھدای قرآنی دیرکہ:

اُمی انسانہ! سَنَک اللہ بولونانہ نفس و مالک، سَنَک مالک دُطَلر۔ بَلانہ سَک امانتد۔ اوماناک مالکی دہ،
لہرشیہ قدر، لہرشیہ بیلہ برہیم کریمد۔ اوسنک بانلہدہ کی ملانی، سندہ صانوتہ آلہ ایستہ پور۔ تاسنک ایچوہ
محافظہ ایتمہ، ضایع اولاسیہ۔ ایاریدہ سَک محکم بر فیئان ویرہ جک۔

سہ، موظف و مأمور بر عسکر سَک۔ اوندک نامیلہ جالیسہ و اوندک ہاییلہ عمل ایت۔ اوماناک، محتاج اولدیغک
شیاری سَک رزق اولاروہ کوند ریور و سَنک طاقتاک یتدیگی شیارده سنی محافظ ایدر۔ سَنک شوہباتاک
غایسی و نتیجسی، اوماناک اسماسنہ و شوناتنہ بر مظہر یتد۔ سَک بر مصیبت کلدیگی وقت،
[اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ ^(۱)] دی۔

یعنی، ای مصیبت! بہ مالک خدمتندہ یم! اگر اوندک اذنہ و رضاسیلہ کلدگہ، مرہبا، صفا کلدک!
ہونکہ بر وقت، البتہ اوطا دونہ جائز و اوندک حضورینہ کیدہ جائز و اوطا مشافز۔ مادام بر زمانہ لہر حالہ
بزی حیاتک تکلیفندہ آزاد ایدہ جلد۔ ہایدی اُمی مصیبت! او ترخیص و او آزاد ایتک، سَنک اُلطہ اولوہ،
بہ راضی یم۔ اگر بنم امانت محافظ سندہ وظیفہ پرور لائی تجربہ صورتندہ سَک امر و ارادہ ایتمہ دہ، تسلیم اولقاغہ
اذنہ و رضاسی یوقہ، طاقت یتدکجہ، اُمیہ اولایانہ مالک امانتی تسلیم ایتمہ دیر۔

ایستہ بیلکہ بر نمونہ اولاروہ، دہای فلسفینک و لہدای قرآنینک و بردکاری در سارک درجہ لرینہ باقہ۔ اوت،
ایکی طرفک حقیقت مالی، سابقا بیابہ ایدیلہ طرز ایلمہ کیدیور۔

فقط لہدایت و ضلالتدہ انسانارک درجہ لری متفاوتد۔ غفلتک مرتبہ لری مختلفد۔ لہرکس لہر مرتبہ دہ
بو حقیقتی تمامیلہ ہس ایدہ مز۔ ہونکہ غفلت، ہسی ابطال ایدیور۔ و بو زمانہ غفلت، اولیہ بر درجہ دہ
ابطال ہس ایتمک، بو اُلیم اُلک آجینسی اہل مدنیت ہس ایتمیور۔ فقط حاسیت عالمیتک ترایدیلہ و لہر کوندہ
اوتوزیک جنازہ بی کوسترہ موتک ایفاظاتیلہ، او غفلت پردہ سی پارچہ لانیور۔ اجنبیلرک طاغوتاریلہ
و فنونہ طبیعتہ لریلہ ضلالتہ کیدنارہ و اوتاری کور کورینہ تقلید ایوب اتباع ایدنارہ،

بیطارلہ نفرین و تأسفارا!

ای بو وطمه کنجاری! فرنگارک تقلیدینه هالیسماییلر! آیا، آوروپه نیک سزه ایته طاری مد سز ظلم و عداوتارنده صوکره،
سز لهانکی عقل ایله اونارک سفاهت و باطل افکارلرینه اتباع ایدیورسکز و اوناره امنیت ایدیورسکز? یوه! یوه!
اوناری سفیهانه تقلید ایدار، اوناره اتباع دغل، بلکه شعور سز اولدور اونارک صفه التخافه ایروب، لهم کندی
کندیازی، لهم قرداشاریازی اعدام ایدیورسکز.

آگاه اولیلر! سز بو یله اخلاق سزیه اتباع ایته کج، حمیت دعوانده یا لانجیایه ایدیورسکز! هونله شوصورنده کی اتباعلر،
ملیتلره قارشو براستخافدر. و ملتانلر براستهزادر! **[هَدَيْنَا اللَّهَ وَآيَاكُمُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ^(۱)**

[التنجی نوحه] ای طفرلر هوقلارنده و اونارک بعصه مقائله ایمانیه نیک انکارنده کی اتفاقارنده تلاشه دوشه
و اعتقادینی بوزانه بیچاره انسانه! بیلاکه، قیمت و اهمیت، کیتده و عدد هوقلغنده دگلددر. هونله انسانه الرانسانه
اولازسه، شیطان بر هیوانه انقلاب ایدر. انسانه، بعصه فرنگار و فرنگ مشریبارکی اقتضات هیوانیه ده ترقی ایته کج،
داها شدتای بر هیوانیت مرتبه سنی آلیر.

سه کور یور شطلم، هیواناتک کمیت و عدد اعتباریله مد سز بر هوقلغی وارکله و اوط نسبتاً انسانه غایت آزایانه، انسانه
عموم انواع هیوانات اوستنده سلطانه و خلیفه و هاکم اولمدر.

ایته مضر طفرلر و طفرلر بولنده کیده سفیهار، جناب هقک هیواناتنده بر نوع غیشدرلرکله، فاطر هکیم، اوناری
دنیا نیک اعمار ایچوه خاله ایتمدر. و مؤمه عبادینه ایته یگی نعمتارک درجه لرینی بیله یرمک ایچوه، اوناری بر واحد قیاسی
یایتمدر. عاقبتده منجوه اولد قاری جهنمه تایم ایده جگلددر.

ایته اولفارک و اهل ضلالته بر حقیقت ایمانیه نی انکار و نفی ایتمده قوتلاری یوقدر. هونله نفی سربله، اتفاقاری
قوتسدر. بیک نفی ایدییار، برنگ هکمنده در. مثلا، بوتوه استانبول اهالیسی رمضانک باشنده آی کور مد طارنده
نفی ایتمدر، ایکی شاهدک اثباتیله او حجم غیرک نفی و اتفاقی سقوط ایدر. مادام کفر و ضلالته مالعیتی نفیدر،
انکاردر، جهلدر، عدمدر. کفارک کثرته اتفاقی اهمیتسدر. اهل هقک، هوه و ثابت و شبوتی اثبات اولونانه
مسائل ایمانیه ده شهادته استناد ایده ایکی مؤمنک هکمی، او مد سز اهل ضلالته اتفاق راج اولور، غلبه ایدر.

بو حقیقتک سری شودرکله:

نفی ایدنارک دعوالری صورتاً برآیلمه، منع ددر. بر بویه اتحاد اید مزولک، قولنسیه. اثبات اید بیلارک دعوالری ایسه اتحاد ایدیور، بر بونده قوت آیر. هونکه کولده کی هلال رمضان کور میسه دیرکه: "بم نظرمده آی یوقدر. بم یانمده کور ونمبور" دیر. باشقی ده "نظرمده یوقدر" دیر. دها باشقی ده اولیه دیر. لهر بری کندی نظرمده یوقدر دیر. لهر برینک نظرلری آیری آیری ونظره پرده اولسه اسباب دخی آیری آیری اولدیفی اچومه، دعوالری ده آیری آیری اولور. بر بینه قوت ویره مز. فقط اثبات ایدنار، "بم نظرمده وکوزمده هلال وار" دیمیورلر. بلامه "نفس الامرده کولک یوزنده هلال واردر، کور ونمبور" دیر. کورنار، بوتومه عین دعوی نفس الامرده واردر دیر.

دیمک اثبات ایدنارک بوتومه دعوالری بر در. نفی ایدنارک نظرلری آیری آیری اولدیفندمه، دعوالری ده آیری آیری اولور. نفس الامرده حکم اید میورلر. هونکه نفس الامرده نفی، اثبات ایدیلر. هونکه احاطه لازمدر. [وَالْعَدَمُ الْمَطْلُوقُ لَا يُثَبِّتُ إِلَّا بِمُشْكَلَاتٍ عَظِيمَةٍ^(۱)] بر قاعده اصولدر.

اوت، بر شیاً دنیاده وار دیرک، یالان اوشی کوسرملک کفیدر. اگر یوقه دیوب نفی ایتسه، بوتومه دنیایی الیه یوب کوسرملک لازم کایرک، نا اونی اثبات ایدیلیمه. ایته بوسره بناء، اهل کفرک بر حقیقی نفی ایتسی ایسه، بر مسئلای حل ایتک ویا خود طار بر دلایلده کچمک ویا خود بر خندقده آتلامه کبیرک، بیک ده، بر ده، بر در. هونکه بر بینه یاردیچی اولمازلر. فقط اثبات ایدنار، نفس الامرده حقیقت هاله باقدقاری اچومه، مدعای اتحاد ایدیور. قوتلری بر بینه یاردیم ایدیور. بو حال بویوک بر طاشک قالدیر یلمه سنه بایزک، نه قدر الیه یایشم، دها زیاده قالدیر یلمه سی قولای اولور. بر بونده قوت آیر.

[یدنجی نوَطَه] ای مسلمانلری دنیایه شدتیه تشویج ایدمه و صنعت و ترقیات اجنبیهیه هباً سوه ایدمه بدبخت حیمت فروسه! دقت ایت، بو ملکتک بعضیلرینک دیه ایله باغلاندقاری رابطلری قویما سیه! اگر بویه احقانه کور کورینه طوبوزلرک آلتنده بعضیلرک دینده رابطلری قویسه، او وقت اودینسزلر هیات اجتماعیه ده برسم قاتل حکمنده ضرر ویره عقال.

هونکه مرتدک وهدانی تماماً بوزولدیغندمه، او مرتد، هیات اجتماعییه زهر اولور. اوندنرکه علم اصولده، مرتدک هقه هیاتی یوقدر. کافر، ذمی اولسه ویا مصالحه ایتسه، هقه هیاتی واردر. بوده اصول شریعتک بر دستوریدر.

ہم مذہب عنفیدہ اہل ذمہ دہ اولادہ بر کافرن شہادت مقبولہ۔ فقط فاسوہ اولادہ، مردود الشہادتہ۔
ہونکہ فاسوہ، فائندہ۔

ای بدبخت، فاسوہ آدم! فاسقوں کثرتنہ باقوب الدنما۔ و"الشریک افطاری بخامہ برابر" دیم۔ ہونکہ فاسوہ آدم،
فقی ایستہ یرک و بالذات طلب ایدوب یا عمار۔ بلکہ ایچہ دوشمہ، میقامیور۔ لہجہ بر فاسوہ یوقدرکہ،
صالح اولادہ سننئی ایتمہ سہ۔ و آمرینی و ریشنی متدین کورمک ایتمہ سہ۔ ^(۱) اَللّٰہُ اَعِیَاضُ بِاللّٰہِ ارتداد ایدہ۔
وہدانی تفخ ایدہ۔ یدادہ کی زہرہ ملکہ لذت آلا۔

ای دیوانہ باسہ و بوزوہ قلب! ظہ ایدر میٹھ مسلمانار دنیای سویورلر۔ ویا فود دنیای دوشوندہ کارندہ
فقیر حالہ دوشمار و ایقظہ محتاجدرلر۔ تاکہ، دنیادہ حقہ لرین اونوتما سینار۔ سنک ظنک یا طیبدر۔
تخمینک فطارد۔ بلکہ حرص شدتائسہ، اونکہ ایچوہ مسلمانار فقیر حالہ دوشویورلر۔ ہونکہ مؤمنہ حرص،
سبب فارت و فالتدر۔ [الْحَرِیصُ خَائِبٌ خَاسِرٌ] ^(۲) خروب امثال فائندہ کچمدر۔

اوت، انسانی دنیایہ ہا غیرانہ و سوہ ایدہ اسباب ہوقدر۔ باشدہ نفسی و لغوسی و احتیاجی و هواشی و دویغوری
و شیطان و دنیانک صوری طائلیغی و سنک کی فنا آرقداشتری و داہا ہوہ داعیلری وارد۔ ہالہو کہ
باقی اولادہ آخرت و اوزوہ اولادہ حیات ابدیہ دعوت ایدہ آذر۔ اگر سندہ بویچارہ ملتہ قارشو ذرہ مقدار
حیث وارہ و علو کھمتدہ دم اور دیغک بالادہ دگہ، حیات باقیہ دعوت ایدہ آذرہ امداد ایتمک لازم طایر۔
یوقہ، او آزداعیلری صوصدیروب ہوقارہ یاریم ایتمک، شیطان آرقداشہ اولورسلک۔

آیا، ظہ ایدر میٹھ، بوملتک فقر حالی، دیندہ کلہ بر زہد و ترک دنیادہ کلہ بر تنہا لکدہ نشئت ایدیور۔
غیر، بو ظنلہ فطاییدیورسلک۔ عجباً کور میورمیک، ہیہ و لہندہ کی محوسی و برالہم و آفریقہ کی زنجیلر کی،
آوروہ نک تلطی آلتہ کیرہ ملتار بزدہ داہا فقیردرلر۔ لہم کور میور میٹھ، ضروری قوتدہ زیادہ سی
مسلمانارک آندہ بیراقیلما یور۔ یا آوروہ کافر ظالماری ویا آسہ منافقاری، دسبہ لرلہ یا ہالیورلر ویا
غصب ایدیورلر۔

اگر سزک بویہ ہیراً اہل ایمانی میسر مدینہ سوہ ایتمکدہ کی مقصد یاز، مملکتدہ آسایہ و امنیتی تأسیہ و قولایہ
ادارہ ایتمک ایہ، قطعاً ییلانزک، فطاییدیور سنا! یا طیبہ یولہ سوہ ایدیور سنا۔ ہونکہ اعتقادی صار صیلمہ،

اخلاق بوز ولسہ یوز فاسقہ ادرہ سی واونار ایچندہ آسایک تأمین، ییقلرلہ اهل صلاحک ادرہ سندہ دها مقلدر۔
ایستہ بوالسلارہ بناء، اهل اسلام دنیاہ وحرصہ سوه اولوغفہ و تشویعہ ایدیللمہ محتاج دقلدرلر۔ ترقیات و
آسایار بونقلہ تأصیہ ایدیللمہ۔ بللمہ ماعیارک تنظیمہ و مایینارندہ کی امنیتک تأمینہ و تعاودہ دستورینک
تسہیلہ محتاجدرلر۔ بواحتیاج دہ، دینک اؤامر قدسیہ سیدہ و تقوا و
صلابت دینیہ ایلمہ اولور۔

[**کارتخی نوٹہ**] ای سعی و عملدہ کی لذت و سعادت یلیمین تنبل انسانہ! ییللمہ، جناب ہمہ کمال کرمندہ،
خدمتک مطافاتی خدمت ایچندہ درج ایتمدر۔ عملک اجرتی، نفس عمل ایچہ قویمدر۔ ایستہ بوسر ایچوندرک،
موجودات، حتی بر نقطہ نظرده جمادات دخی، اؤامر تاوینہ تعبیر ایدیللمہ خصوصی وظیفہ لرنده کمال شوقہ ایلمہ
و برہمید لذت ایلمہ اؤامر ربانیتہ امتثال ایدیورلر۔ آریدہ، سینلده، طاووقدہ طوت، تاشک و قمرہ قدر
لهرشی، کمال لذتہ وظیفہ لرینہ ہالیسیورلر۔ دینک خدمتارندہ بر لذت وارک، عقلاری اولمادیغندہ،
عاقبتی و نتیجہ لری دوشونمدہ مکمل وظیفہ لرینی ایفا ایدیورلر۔

[**آلردیکہ**] ذی حیاتہ لذت قابلدر۔ جماداتہ ناصل شوقہ ولذت اولاییلر؟

[**الجواب**] جمادات، کندی حسابارینہ دقل، اونارہ تجلی ایدہ اسمای الہیہ حسابہ بر شرف، بر مقام، بر کمال،
بر کوزلاک، بر انتظام ایترلر و آراییورلر۔ و اؤ وظیفہ فطریہ لرینک امتثالندہ، نور الانوارک اسمارینہ بر معاس،
بر آیینہ حکمنہ کچد طارندہ تنور ایدرلر، ترقی ایدرلر۔

مثلا، ناصللمہ بر قطرہ صو و بر ذرہ جک جام یارہسی، ذاتندہ ضیاسز و الہیتز ایلمہ، صافی قلباریلہ کونشہ
یوز لرینی ہویرلر، اؤ وقت اؤ الہیتز و ضیاسز قطرہ و جام یارہسی، کونشک بر نوع عمرشی اولورلر۔ سنک یوز یارہدہ
نہسم ایدرلر۔

ایستہ بو مثال کی ذرات و موجودات، جمال مطاعہ و کمال مطاعہ صاحبی اولامہ ذات ذوالجلالک اسمارینہ
”وظیفہ پرورلاک جھتندہ“ آیینہ اولمہ لریلہ، اؤ قطرہ و اؤ ذرہ جک شیشہ کی، غایت آشانی بر درجہدہ، غایت
یوکلک بر درجہ ظہورہ و تنورہ ہیقییورلر۔

مادام وظیفہ جھٹندہ غایت نورانی و یوگیک بر مقام آییور۔ لذت مکملہ و قابل ایہ، یعنی حیات عامہ دہ
 حصہ دار ایہ، غایت لذتہ او وظیفہ لری کور و یور، دینا بیلر۔ وظیفہ لذت بولوندیغہ ان ظاہر بر دلیل، سہ
 کنڈی اعضا و دوغولریشک خدمت لرینہ باہ۔ لھر برینک بقای شخصی و بقای نوعی ایچوہ ایندکاری خدمت لریندہ آیری آیری
 لذت لری وار۔ نفس خدمت، اولادہ بر تلذذ کلنہ کیور۔ حتی خدمتی ترک ایتمک، او عضولک بر نوع غذا بیدر۔

لھم ان ظاہر بر دلیل دخی، خروس و یادردلی طاووفہ کی حیواناتک وظیفہ لریندہ کوسر دکاری فداکارانہ و مردانہ
 وضعیت لر درک، خروس آج اولدیغی حالہ، طاووقاری نفسہ ترجیح ایدر۔ بولدیغی رزقہ اولاری چاغیر۔ سیمز، اولادہ
 بیدر۔ و بر شوہ و افتخار و تلذذلہ او وظیفہ کی کور دیگی کور و نور۔ دیمک او خدمتہ، یکملہ فضلہ بر لذت آیر۔
 لھم کومک یادرد لرینہ ہوباناعہ ایدہ طاووفہ دخی، یادرد لرینک حیاتی ایچوہ روہنی فدا ایدر، ایہ آتیلر۔ کنڈی
 آج قالیر، یادرد لرینہ طویرور۔ دیمک او خدمتہ اولادہ بر لذت آلرک، آہلہ آہینہ و تولومک المنہ اولذقی
 ترجیح ایدر، زیادہ کلر۔

حیوانی والدہ لری، یادرد لری کومک ایلہ وظیفہ لری بولوندیغندہ، لذتہ حمایتہ ہالیشر لری۔ یادرد لر بویدکدہ
 صوکرہ او وظیفہ قالفار، لذت دہ کیدر۔ حتی والدہ سی بعضاً یادرد و سنی دوگر، اندہ کی دانہ فی آلیر، یر۔ بالانز
 انسانہ نوعندہ کی والدہ لری وظیفہ لری، بر درجہ دوام ایدر۔ ہونہ انسانادہ ضعیف و عجز اعتباریہ دائماً بر نوع
 موبقاعہ عالی وار۔ لھر وقتہ شفقتہ محتاجدر لری۔ ایستہ حیواناتک خروس کی ہوباناعہ ایدہ اُرکالرینہ و طاووفہ کی
 والدہ لرینہ باہ، آٹھالک:

بونار کنڈی مابارینہ و کنڈی نامارینہ، کنڈی کمالاری ایچوہ او وظیفہ کی کور میور لری۔ ہونہ حیواناتینہ وظیفہ
 لازم طہ، فدا ایدیور لری۔ بلکہ او وظیفہ لری، اولاری او وظیفہ ایہ توفیق ایدہ او وظیفہ ایچندہ رحمیلہ بر لذت
 درج ایدہ منع کریمک مابنہ و فاطر ذوالجلالک نامہ کور میور لری۔

لھم نفس خدمتہ اجرت بولوندیغہ بر دلیل دہ شودرک: نباتات و اشجار، بر نوع شوہ و لذتی احساس ایدہ بر طور
 ایہ، فاطر ذوالجلالک امرینہ امتثال ایدیور لری۔ ہونہ طاغیہ قاری کوزل قوقولر و مشربلرک نظر لرینہ جلب ایدہ جک
 زینت لر سوسانہ لری و سنبلانہ لری و میوہ لری ایچوہ ہور و بونجیہ قدر کنڈی لرینہ فدا ایتہ لری، اہل دقتہ کوسرک،
 اولارک امر الھینک امتثالندہ اولادہ بر لذت لری وارک، نفس لرینہ محو ایدوب ہور و تویرور۔

باف، باشند هوه سوت قونسروه لری طاشیابه لهندستانه هوزینه و اینجیرکی میوه دار آغا هاره! رحمت خزینه سنده
لساره حال ایله سوت کی کوزل برغدا ایستلر، آیلر، میوه لرینه ییدیرلر، کندیلر، هامور ییرلر. لکم نار آغاجی
صافی بر شرابی خزینه رحمتیه آلوب، میوه سینه ییدیرلر. کندیزی هامورلی بر بولایوه صویه قلاعتا ایدر. حتی هوباتده
دخی، سبلاخک وظیفه سنده ظاهری بر اشتیاقه کور و نیور. فاصلا طار بر یرده هیس ایدیلر بر ذات، بر بوستانه
وکنیه بر یره هیقمی متافانه ایست. اولاده، هوباتده، سبلاخک وظیفه سنده اولیه سرورلی بر وضعیت
و بر اشتیاقه کور و نیور.

ایسته سنت الله تعیر ایدیلر و طائانه جریله ایدر بوسری اوزوه دستور دندرکه، ایستلر، تنبل و استراحت ایله
یاشایانلر و راحت دوشلنده اوزانانلر، اکثریتله سعی ایدناردنه و هالیساناردنه دها زیاده رحمت و صیقیتی
هالرلر. هونله ایستلر، دائما عمرلرنده شطیت ایدرلر. عمرلرینک اطلنج لره هابوه کچمسی ایستلر. سعی ایدنار
و هالیسانلر ایسه شاکردلر، حمد ایدرلر. عمرلرینک کچمسی ایستلر. [الْمُسْتَرْجِعُ الْعَامِلُ شَاكٍ مِنْ عَمَلِهِ^(۱)]
وَالسَّاعِي الْعَامِلُ شَاكِرٌ^(۲) کای بر دستور در. لکم اوسترایله درکه، [راحت زحمته، رحمت راحته در]
ضرب مثل اولمدر.

اوت، حمادانه دقتله نظر ایدیلر کور و نیورکه، بالقوه یاللز استعداد و قابلیت جعتهنده ناقص قالب
انکشاف ایتمینلر، غایت بر اجتهاد و سعی ایله انبساط ایدوب، بالقوه ده بالفعل صورتنه کچم سنده، مذکور
سنت الیهیه دستوریه بر طور کور و نیور. و او طور اشارت ایدرکه، او وظیفه فطریه ده بر شوه و او مثله ده
بر لذت واردلر. اگر او جامدک عمومی هیلنده عقسی وارنه، شوه کندینک اولور. یوقه، او جامدی تمیل ایدر،
نظارت ایدر شیئه عائددر.

حتی بوسره بناء دینیه ییلرکه، لطیف، نازک صو، انجماد امرینی آلیفی وقت، اولیه شدتای بر شوه ایله
او امری امتثال ایدرکه، دیری شوه ایدر، یار هلدلر. دیمک برودت و تحت الصفر صوغوغک لسانیه،
آغزی قیلای دیر قایده کی صویه کنیله! امر بانیسی تبلیغ ایدیلر یلنده، شوه ایله قابنی یار هلدلر،
دیری بوزلر، کندیزی بوز اولور.

و لہذا، لہرشی ہوگا قیاس ایلم، کونٹارک دورا تندیہ و سیر و سیاحتارندیہ طوت، تا ذرہ لورک مولوی کی
دور ایتم لورینہ و دو غلرینہ و اھتر از لورینہ قدر کا ٹانڈہ کی بوتوہ سعی و حرکت، قانونہ قدر الھی اوزرینہ جریاہ ایدیور،
و دست قدرت الہیہ حدور ایدہ و ارادہ و امر و علمی نظمہ ایدہ امر تاکوینی ایلم حدور ایدہ۔

حتیٰ لہر بر ذرہ، لہر بر موجد، لہر بر ذی حیات بر نفر عاکرہ بانزک، اور دودہ مختلف دائرہ لودہ او نفرک آری آری
نسبتی، وظیفہ لری اولدیفی کی، لہر بر ذرہ نک و لہر بر ذی حیاتک دخی اولدہ۔

مثلا، سنک کوزلڈہ کی بر ذرہ جک، کوزک عجیرہ سندہ و کوزک اعصاب و جہتہ سندہ و بدنک شراین تعبیر
ایدیلمہ طمار لوندہ بر نسبتی و اونسبتہ کورہ بر وظیفہ کورہ بر فائدہ سی واردر۔ و لہذا،
لہرشی اوگا کورہ قیاس ایت۔

ہوگا بناء لہرشی، بر قدیر از لینگ و ہوب و ہودینہ ایلم جھتہ شہادت ایدہ؛ [برسی] طاعتک بیکار درجہ
فوقندہ وظیفہ لری کور مکدہ کی عجز مطالعہ لسانیلہ، او قدیرک و ہودینہ شہادت ایدہ۔ [ایلمجی] لہر برشی،
نظام عالمی تسکیل ایدہ دستور لورہ و موازنہ موجداتی ادام ایدہ قانونارہ نطیوہ حرکت ایتمطہ، او علیم قدیرہ
شہادت ایدہ۔

ہونامہ ذرہ کی بر جامد و آری کی کوچک بر حیوانہ، کتاب مبینک مھم و اینجہ مسئلہ لری اولادہ نظام و میزان
بیلم مزکر۔ جامد بر ذرہ و آری کی کوچک بر حیوانہ زہدہ؟ سموات طبقہ لری بر دفتر صحیفہ سی کی آہوب، قیل یوب،
طویلایاہ ذات ذوالجلالک الندہ کی کتاب مبینک مھم و اینجہ مسئلہ لری او قومہ زہدہ؟ اگر دیوانہ لک ایدوب
ذرہ دہ او کتاب مبینک اینجہ حروفاتی او قویا جہ قدر بر اقتدار و بر کوز بولونڈیفی تو قہم ایتہک، او وقت او ذرہ نک
شہادت رڈہ جالیسا یلیرک۔

اوت، فاطر علیم، کتاب مبینک دستور لری غایت کوزل بر صورتہ و مختصر بر طرز دہ، خاص بر لذتہ
و مخصوص بر امتیاجہ احمال ایدوب درج ایدہ۔ لہرشی، ایلمہ خاص بر لذت و مخصوص بر امتیاجہ عمل ایتہ،
او کتاب مبینک دستور لری بیلمیرک امثال ایدہ۔

مثلا خرطومی سیوری سینک، دنیاہ کلدیای دقیدہ یوہ سندہ ہیقار۔ طور مادہ انسانک یوزینہ
لہجوم ایدہ۔ اوزوہ عھاسیلہ اوروب آب حیات فیقیرتہ، ایجر۔ لہجومدہ فاقہقدہ، ارکامہ حرب کی مھارت کوستر۔

عجبا بو کومک، تجربه سز، یای دنیا به کلمه مخلوقه، بو صنعتی و بوفته حربی و بو صو هیقار مع صنعتی کیم
 اولرتمسه؟ و نه ده اولرتمسه؟ به، یعنی بویچاره سعید، اعتراف ای دیور مک، اگر به او خرطوما سینک بونده
 اوله ایدم، بو صنعتی و بو کُتُوفَر حربی و صو هیقار مع خدمتی، هوه اوزده در سارل و هوه متعدد تجربه لرله آنجه
 اولرتمه یاردم. ایسته الهام مظهر اوله آری و اورومک و بوده سنی هوراپ کی یا یا به بلبل کی حیواناتی ده، بو سینه
 قیاس ایت. هت نباناتی ده عیناً حیوانات قیاس ایده یارلک.

اوت، جواد مطام جل جلاله لهر فردنی حیانتک الیه، لذت مدایله و احتیاج مرکبیل یازیلکسه بر تذکره ی
 ویرسه. اونظه اؤ امر تائوینیه نک پروغرامنی و خدمتارینک فهرستی تودیع ایتدیر. بافه او هاکیم ذوالجلاله، ناصل
 کتاب مبینک دستور لرنده آری وظیفه سنه عائد مقدارینی بر تذکره ده یازمه، آری نک باشنده کی صندوقیه
 قویمدیر. او صندوقیه نک آفاقاری ده، وظیفه پرور آری به خاص بر لذتدیر. اونظه او صندوقیه آهار،
 پروغرامنی اوقور، امری آشلا، حرکت ایدر. **[وَاَوْحِ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ]** ^(۱) ایتک سرینی اظهار ایدر.

ایسته اگر بو سارنجی نو طری تمام اوقوب و تام آشلا دکه، بر هدس ایمانیله **[وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ]** ^(۲) ایتک بر سرینی،
[وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ] ^(۳) ایتک بر حقیقتی، **[إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ]** ^(۴) ایتک بر
 دستورینی، **[فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ]** ^(۵) ایتک بر ناله سنی آشلا رسک.

[طوقوزنجی نو ط] ای انسا! بیله، نوع بشرده نبوت، بشرده کی غیر و کمالاتک فذلک سی و اسیدر.
 دیبه هوه عادتک فهرستیدر. ایمانه بر هسه منزّه و مجرددر. مادام شو عالمده یارلاق بر هسه و کنیه
 و یولک بر غیر و ظاهر بر هوه و فائحه بر کمال کور و نویر. بالبداه هوه و حقیقت، نبوت ایچنده در و نیلر
 الله در. ضلالت و شر و فسارت، اونک مخالفنده در.

محاسنه عبودیتک بیطر نمونه لرنده یاللز بولا باقله، نبی علیه الصلوة والسلام، "عبودیت جهنیم" موهبتک
 قلبارینی بایرام و جمعه و جماعت نماز لرنده اتحاد ایتدیر یور و دیلارینی بر کلمه ده جمع ایدیر یور. اولیه بر صورتده که،
 شوانسه، معبود از لینه عفت فطایحه هدس قلبارده و دیلارده هیقانه سارل و دعا لرله و ذکر لرله
 مقابله ایدیر یور. اوسار و او ذکر لر و او دعا لر، بر بریه تسلط ایدرک و بر برینه یار دیم ایدرک، اتقافه ایدرک،

اولیاء کنیه بر صورتِ معبود از لیلَتک الوهیتِ قارشو بر عبودیت کوسریور کم، کویا کره ارضه، کنیدی
او ذکری سویایور و او دعای ایدیور و اقطاریه نماز قلییور و اطرافیای سعادَتک فوقندِه عزّت و عظمتک نازل اولاسه
[**اقیموا الصَّلَاةَ** ^(۱)] امری امتثال ایدیور.

ایست بو ستر اتحاد ایله، کائنات ایچنده بر ذره کی ضعیف، کویک بر مخاوه اولاسه شواناسه، عبودیتک عظمتک فالجه ارضه
و سعادَتک محبوب بر عبدی و ارضک خلیفسی و سلطانی و هیواناتک رئیس و خلقت کائناتک نتیجی و غایبی
اولویور.

اوت، اکثر نماز لک آرقسندِه، خصوصاً بایرام نماز لرنده، بر آنده **الله اکبر** دییه یوزر میلیونه انسانلک سلسلی،
عالم غیبیه اتحاد ایند طری کی، عالم شهادتده دخی بر بریای اتحاد ایدوب اجتماع ایست، کره ارضه تمامیه بویول
بر اناسه اولوب، عظمتِ نسبتاً بویول بر صدایای سویای دیلی **الله اکبر** مساوی کلدیلندِه، او موقدینک
اتحاد ایله بر آنده **الله اکبر** دیمیری، کره ارضک بویول بر **الله اکبری** حکمنه کییور. عادتا بایرام نماز لرنده
عالم اسلامک ذکر و تسبیحیه زمییه، عالم اسلامک زلزله کبراسنه مظهر اولوب، اقطار و اطرافیای **الله اکبر** دییوب،
قبله سی کعبه ماکرمه تک صمیمی قلبیه نیت ایدوب، مائه آغزی ایله و عرفه دیلی ایله **الله اکبر** دیمیری،
اوتلک کلمه، اطراف ارضده کی عموم مؤمنلرک مغاره مثال آغیز لرنده کی لهواده تمثیل ایدیور. بر تلک **الله اکبر** کلمه سی
ایله عکس صدا وقوع بولدیغی کی، او مقبول ذکر و تکبیر، سعادتی دخی هینا لایوب بر زخ عالم اینده ده توج ایدرک
صدا ویریور.

ایست بو ارضی بویای کنیدن ساجد و عابد و عبادینِ مسجد و مخاوقلرینِ بشیک و کنیدنِ مَسْجِد و مَلَبَر ایدیه
ذات ذوالجلال حضرتلرین، یلک ذراتی عددنجه حمد و تکبیر و تسبیح ایدیور و موهودات عددنجه حمد ایدیور زک،
بزه بو نوع عبودیتی درس ویره رسول اکرم علیه الصَّلَاة و السلام امت ایله مسه.

[**اونجی نوَطَه**] یل، ای غافل و مشوسه سعید! جناب حقک نور معرفتت یتشک و باقوم.. و آیات و
شاهد لک آینه لرنده جلوهرینی کور مک.. و براهیه و دلیلال ماماتیله تماشا ایتمک ایچمه اقتضای ایدیور کم،
سنک اوستلده کجه و قلبک کلمه و عقلک کورونه لهر بر نوری، تنقید پارماقاریایه یوقلاما. و تردّد ایله

تنقید ایتمه. مَا اَشَقَّ لَنَا مِنْ نَوْرِ طَوْعِهِ اِجْمَعُ اللّٰهُ اَوْزَاتِمَا! بَلَاءُ غَفَلَتِ اسْبَابُنْدِهِ نَجْدًا اَيْت. اَوْنَاهُ مَتَوَقَّهْ اَوَّلَ طَوْر.
هَوْنَاهُ بِهِ مَآهَدَه اَيْتَمَاهُ. مَعْرِفَتِ اللّٰهُ شَاهِدِي وَبِرَهَانِي اَوْجِ هَيْدِر.

برقی هَوَکَبِير. کُور و نَوْر. هَتّ ایدیله. لَکَه یار ماقارله طوتولار. بُوقَسْمَه خِیالاندَه نَجْدًا ایتمه. حَلِیْتَه اَوک
طالعه کرکدر. تنقید یار ماقاریله نَجَس ایدیلمز. نَجَس ایدیله. طورماز. آقار. قاجار. اَو آب هیات. یار ماغی
مکّه اتخاذایتمز.

ایلنجی قسم هَوَکَبِير. هَتّ ایدیله. فقط نه کور و نَوْر و نه ده طوتولور. اَوک قارشو سه. یوزک و آغزک و روحک
اَوْحَت نِسْمَه قارشو تَوَقَّه ایت. کندیکی مقابل طوت. تنقید اللّٰهُ اَوْزَاتِمَا. طونامازک. روحک تنقّس ایت.
تَرَدّ ایلله باقسه. تنقید ایلله اَل اَتَه. اویورور. کیدر. سَنک اللّٰهُ مَکَه اتخاذایتمز. اَوک راضی اولماز.

اوهنجی قسم نور کبیر. کُور و نَوْر. فقط نه هَتّ ایدیله و نه ده طوتولور. اویله ایه. سه قلبک کوزیله. روحک
نظریله کندیکی اَوک مقابل طوت. و کوزیک اَوک توجیه ایت. بقاه. بلله کنی کنینه طیر. هوناه نور. اَل ایلله
طوتولار. یار ماقارله اولانماز. بلله اَو نور. بصیرت نوریله اولانیر. اَلر حریص و مادی اللّٰهُ اَوْزَاتِمَا و مادی
میزانه طارتمک. سومسه ده کیزلیر. هوناه اویله نور. مادیله هیه راضی اولدیغی کی. قیده ده کیره مز.
کشیکی کنینه مالک و سید قبول ایتمز.

[**اوه برنجی نوحه**] قَرَّآه معجز البیانک افاده سنده هوه شفت و مرحمت واردر. هوناه مخاطبهری اکثریتله
جمهور عوامدر. اونلرک ذهنلری بیطدر. نظزلری دقیره شیری کوره مدیلمده. اونلرک بساطت افکارلری
اوتانم اجموعه. سموات و ارضک یوزلرینه یازیلاسه آیتلری تکرار ایدیور. و اوبیون حرفلری قولایلقله
اوقوتدیریور.

مثلا، سموات و ارضک خلقتی و سماده یا غمورک یا غیریلمسی و ارضک دیریلمسی کی بالبداهه اوقوناه و
کورونه آیتلری درس ویریور. اوحروف کیره ایچنده کوچک حرفلرله یازیلاسه اینجه آیاته نظرلری نادر اویور.
تا زحمت هکمه سینار. لهم اسلوب قرآنیده اویله بر جزالت و سلاست و فطریله وارک. کویا قرآنه بر حافظدر.
قدرت قلمیله کائنات صحیفه لرینه یازیلاسه آیاتی اوقیور. کویا قرآنه. کائنات کتباندک قرائتدر. و نظاماتک تلاوتیدر.

وَنَقَّاسَه اَز لَیْسَه شُؤناتنی اوقویر و فعلایینی یازیور. اَلرَبُّ جَزَالَتِ بَیَانَتِی کورمک اِسترسک، نُشِیار و مدقّه
 بر قلب ایله [سوره عه] و [قُلِ اللّٰهُ مَالِکُ الْمَلِکِ^(۱)] آیتاری کبی فرماناری دِیَظله!

[اومَه آیلنجی نوَطه] ای بو نوَطهری دِیَظلهین دوستارم! بیلایزله، بیه خلاف عادت اولاروه، کیزلنسی لازم کله،
 رَیم قارشو قلبک تفرّع و نیازینی و مناجاتی بعضاً یازدِیغِمک سِبی، تُولوم، دیایمی صوصدیر دِیغی زمانلرده،
 دِیلمک بدل کتابک سویله منی رحمت الیه دمه قبولی رها ایتلدر. اوت، قیسه بر عمرده، حدس کناهاریم کفارت
 اولاجوه، موقت لسانک توبه و ندامتاری کافی کلمیور. ثابت و بر دریم دائم اولامه کتابک لسانی،
 دها زیاده اویش یارار.

ایسته اومَه سنه اول، دغدغلی بر فیرطینه روهیه نتیجمنده اسکی سعیدک کوله لری، یکی سعیدک آغلام لری
 انقلاب ایده جلی هفکامده، کنجلمک غفلت اویقوسنده اختیارلوه صباهیل او یاندیغیم بر آنده،
 شو مناجات و نیاز عربی یازیلاشد. تورکجه مالی شودر:

اَی رَبِّ رَهِیم و خالعه کریم! بنم سوء اختیار ملام عزم و کنجلم ضایع اولوب کیتدی. او عمر و کنجلمک میوه لرنده
 المده آنجه الم ویرجی کناهار، ذلت ویرجی المار، ضلالت ویرجی و سوسه لر قالمدر. و بو آنجیر یوک و
 فته لقای قلب ایله و خجالتی یوز ملام قبره یاقینلاشیورم. بالمشاهده کوره کوره غلیت سرعتله و صلاغه و
 صوله انحراف ایتمه یرک، اختیار سز بر طرزده، وفات ایده اهاب و اقرانه واقاربیم کبی، قبر قاپوسنه یانا شیورم.
 اوقر، بودار فانیده فراوه ابدی ایله ابد الابد یولنده قورولمه و آهیلمسه اولای منزل و برنجی قاپودر.
 بو باغلاندیغیم و مفتوه اولدیغیم شودار دنیای، قطعی بریقین ایله آشکادمکه، هاللد، کیدر.

فانیدر، تُولور.

و بالمشاهده ایچنده کی موجودات دخی، بربری آرقه سنده قافله قافله کوپوب کیدر، غائب اولور. فصوصاً
 بنم کبی نفس اماره یی طاشییلانده، شو دنیا هیوه غداردر، هیوه مکاردر. بر لذت ویرسه، بیک الم طاقار،
 هکیدر. بر اوزوم بیدرسه، یوز طوقات اوردر.

اے ربِّ رحیم وای خالوہ کریم! **[كُلُّاِنْ قَرِيبًا^(۱)]** سربا، بہ شہیدیدہ کوریورما، یاقیہ بر زمانہ بہ، کفنی کیدم۔
تا بوتہ بیندم۔ دوستارما وداع ایلادم۔ قبریہ توقہ ایدوب کیدرکہ، سنک درکہ رحمتکہ جنانہ مک لسانہ حالہ،
روحک لسانہ قالہ باغیراروہ دیرم: الأمان، الأمان! یا مَنان! یا مَنان! بنی کناہاریمک عجاتندہ قورتار۔

ایستہ قبریہک باشنہ اولاشدم۔ بوینہ طاقتلہ کفناہ قبریہک باشندہ اوزانہ جسمک اوزینہ طوردم۔ باشی
درکہ رحمتکہ قالدیروب، بوتوہ قوتما فریاد ایدوب ندا ایدیورم: الأمان الأمان! یا مَنان! یا مَنان! بنی کناہارک
آغیر یو طہ زندہ فلاح ایلہ۔

ایستہ قبریہ کیدم۔ کفناہ صاریلدم۔ تشیعجار بنی یراقوب کیتدیار۔ سنک عفو و رحمتکی انتظار ایدیورم۔
وبالساہدہ کوردما، سندہ باشقہ ملجا و منجا یوقدر۔ و کناہارک حرکیہ یوزندہ و معصیتک وحشی شکاندہ
و مَنانک طار لغندہ، بہ بوتوہ قوتما ندا ایدیورم: الأمان، الأمان! یا مَنان! یا مَنان! یا مَنان! یا مَنان! بنی
حرکیہ کناہاریمک آرقدا شکاندہ قورتار۔ یرمی کنیستیر۔ الہی! سنک رحمتک، ملجامدر۔ و رحمۃ للعالمین^(۲) اولاہ
حبیبک، سنک رحمتک یتشمک ایچوہ وسیلہ مدر۔ سندہ شاوا دگل، بلکہ نفسی و عالمی کے شاوا ایدیورم۔

اے خالوہ کریم وای ربِّ رحیم! سنک عید اسندہ کی مخاوقک و مصنوعک و عبدک لہم عاصی، لہم عاجز،
لہم غافل، لہم جاہل، لہم عایل، لہم ذلیل، لہم مُسْتَعِیْ، لہم مُسْتَعِیْ، لہم شقی، لہم سیدندہ قایمہ برکولہ اولدیغی
حالہ، قروہ سنہ صوکوہ ندامت ایدوب، سنک درکہاہ عودت ایتک ایستہ یور۔ سنک رحمتک التجا ایدیور۔
مدد کناہارین و خطیباتارین اعتراف ایدیور۔ اوہام و درلودرلو علتارہ مبتلاولسہ، کے تفرغ و نیاز
ایدیور۔ اگر کمال رحمتکہ اونی قبول ایتکہ، مغفرت ایدوب رحمت ایتکہ، ذاتاً او سنک شائلدر۔ ہونکہ
سہ ارحم الراحمینک۔ اگر قبول ایتکہ، سنک قایوگدہ باشقہ لہانکی قایوہ کیہیم؟ لہانکی قایو وار؟
سندہ باشقہ ربِّ یوقا، درکہاہ کیدیلسیہ۔ سندہ باشقہ ہو معبود یوقدرکہ، اوکا التجا ایدیلسیہ۔

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَخِرُ الْكَلَامِ فِي الدُّنْيَا أَوَّلُ الْكَلَامِ فِي الْآخِرَةِ وَفِي الْقَبْرِ

[أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ]

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمِينَ^(۷)

[**اوه او هنجی نوطنه**] مدار التباس اولسه [**بسه مسئله**] در .

[**برنجی مسئله**] طریقه عقده هالیشانار و مجاهده ایدنار، یالانز کندی وظیفه لرینی دوشونم لری لازم طایرکسه، جناب حقّه عائد وظیفه لرینی دوشونوب، حرکات لرینی اوطا بنا ایدرک خطایه دوشور. **اَدَبُ الدُّنْيَا وَ الدِّينِ** رساله سنده وارد رکه: بر زمانه شیطان، حضرت عیسی علیه السلام اعتراضه ایدوب دیمکله: **مَادَامَ اَهْلٌ وَ هَرَشَى قَدَرُ اللَّهِ اِيْلَهُ** در . سه کندیکی بو یوکله برده آت، باوه ناصل ثول هلسک! عیسی علیه السلام دیمکله: [**اِنَّ لِلّٰهِ اَنْ يَّخْتَارَ عَبْدَهُ** **وَلَيْسَ لِلْعَبْدِ اَنْ يَّخْتَارَ رَبَّهُ** ^(۱)] یعنی، "جناب هوه عبیدنی تجربه ایدر و دیرکله: «أَيُّ قَوْلٍ! سَهْ بَوِيْلَهْ يَابِسَهْ كَ، سَهْ شَوِيْلَهْ يَابَارَمَ. کوره یم سنی یا یا بیلیر میسک؟» دییه تجربه ایدر. فقط عبدک حقّی یوقدر و حدّی دطلرکله، جناب حقّی تجربه اتسییه و دیسیه: «یاربّی! سه بویله ایسلامم، سه ده بویله ایسلام میسک؟» دییه تجربه واری بر صورتده جناب حقّک ربوبیتنه قار شو اعتجابه طریزینی طاقینوه، سوء اُبدیر، عبودیتّه منافیدر."

مادام حقیقت بودر. انسانه کندی وظیفه سنی یا عملی، جناب حقّک وظیفه سنه قاریشما ملیدر. مشهور در، بر زمانه اسلام قهرماناننده و جنایزک اوردوشنی متعدد دفعه لر مغلوب ایدر **هَلَالَ الدِّينِ** **فَوَارَزَمُ شَاة** حره کیدرکله، وزراسی و اتباعی اوطا دیمکار: سه مظفر اولد حقّک، جناب هوه سنی غالب ایدرک. او دیسه: به اللهک امرییه، جهاد یولنده حرکت ایتقله وظیفه دارم. جناب حقّک وظیفه سنه قاریشمام. مظفر ایتک ویا مغلوب ایتک، اونک وظیفه سیدر. ایته اودات، بو سرتسلیمتی آخلامه سیله، هوه دفعه لر فارقه بر صورتده مظفر اولمدر.

اوت، انسانک اُنده کی جزء اختیار یایله ایسلام دکاری افعالارنده، جناب حقّه عائد نتایجی دوشونم مک کرکدر. مثلا، فردا شیرینده برقی، خلقالرک رساله نوره التحاقاری شوق لرینی زیاده لشدیر یور، غیره کتیریور. دیکلمه دکاری وقت، ضعیف لری قوه معنوی لری قیریلیور. شوقاری بر درجه سونیور. هالوکله استاد مطاوعه، مقتدای کل و رهبر المل اولده رسول اکرم علیه الصّلاة والسلام، [**وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ** ^(۲)] اولده فرمايه الهی بی کندیینه رهبر مطاوعه ایدرک، انسانلرک هلیاسییه و دیکلمه سیله دها زیاده سعی و غیرت و جدّییه تبلیغ ایتمه. یونلر [**اِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ اَحْبَبْتَ** **وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ** ^(۳)] سربله آخلامه سکه، انسانلره دیکلتدیر مک و هدییت ویرمک، جناب حقّک وظیفه سیدر. جناب حقّک وظیفه سنه قاریشما زدی.

اِشْتِ اویلا اِیہ، اُی قودا شرم! سزہ، سزہ عائد اولایا بہ وظیفہ حرکاتانی بنا ایتھلہ قاری شمایا ز و خالقانہ قارو
تجربہ وضعیتی آلا یلار.

[**ایکمی مسئلہ**] عبودیت، امر الہیہ و رضای الہیہ باقار. عبودیتک داعیسی امر الہی و نتیجہ سی رضای الہید. ثمراتی
وفوائدی، اخرویہ در. فقط عائد غائیہ اولامہ، لہم قصداً اِستِ نیلیم مک شرطیلا، دنیاہ عائد فائدہ لر و کندی
کندینہ ترتبایدہ و اِستِ نیلیم یرک و یریلہ ثمرہ لر، عبودیتہ منافی اولان. بلکہ، ضعیفہ اِیحویہ مشوقہ و مرجح
ہائے لر. اگر او دنیاہ عائد فائدہ لر و منفعتی، او عبودیتہ و او وردہ و یا او ذکرہ علت و یا علتک بر جزئی
اولہ، او عبودیتی قسماً ابطال ایدہ. بلکہ، او خاصیتکی وردی عقیم یراقیر، نتیجہ و یرمز.

اِشْتِ بوسری آٹلامایانار، مثلاً یوز خاصیتی و فائدہ سی بولوناسہ اُوراد بھائینی و یا بیک خاصیتی بولوناسہ
ہوشہ الکیری، او فائدہ لرک بعضیارینی مقصود بالذات نیت ایدرک اوقویورلر. او فائدہ لرکی کور میورلر.
و کورہ میہ ہیکار. و کور مائدہ مقلری یوقدر. ہونکہ او فائدہ لر، او اُوراد لرک علتی اولامازلر. و اُورادہ،
اُوراد قصداً و بالذات اِستِ نیلیم یرک. ہونکہ اُوراد فضائی بر صورتہ، او خالص و ردہ طلبہ ترتب ایدہ.
اُوراد نیت ایتسہ، اخلاص بر درہم بوز ولور. بلکہ عبودیتہ ہیکار و قیمندہ دوشہ. یالاز بوقدر وارک،
بویا خاصیتکی اُورادی اوقومہ ایحویہ ضعیف انسانہ بر شوقہ و بر مرجح محتاجد لر. او فائدہ لرکی دوشونوب،
شوقہ طوب، او اُورادی صرف رضای الہی ایحویہ و آخرت ایحویہ اوقوسہ ضرر و یرمز. لہم مدہ مقبولہ. اِشْتِ بوعامت
آٹلامایانار یغندہ، یوقاری، اقطابہ و سلف صالحیندہ مروی اولاسہ فائدہ لرکی کورہ مدکارندہ شہیہ دوشور،
حتیٰ انکار دہ ایدر لر.

[**اویسی مسئلہ**] [طُوبٰی لَنْ عَرَفَ حَدَّہٗ وَلَمْ یَتَجَاوَزْ طُورَہٗ ^(۱)] یعنی، نہ موتکی اُورام کہ، کندینی بیلوب مدندہ
تجاوز ایتمز. ناصل بر ذرہ جامدہ، بر قطرہ صودہ، بر موضدہ، دگر دہ، قمر دہ، تا سیارہ کورہ قدر کونشک
جاوہ لرکی وار. لہر برسی قابلیتہ کورہ کونشک عانی و مثالی طوتویور و حدیثی یلییور. بر قطرہ صو، کندی قابلیتہ کورہ،
کونشک بر عکسی بندہ واردر دیر. فقط، بہ دہ دگر کی بر آیینیم دیہ مز.

اویلا دہ، اسمای الہیہ تک جاوہ سنک تنوعنہ کورہ، مقامات اولیادہ اویلا مراتب وارک، اسمای الہیہ تک
لہر برینک بر کونہ کی، قلبہ عرشہ قدر جاوہ لرکی وار. قلب دہ بر عرشہ. فقط، بہ دہ عرشہ کیہیم دیہ مز.

ایستہ عبودیتک اساسی اولامہ، عجز و فقر و قسور و نقصنی ییلمک و نیاز ایلہ درگاہ الوہیتہ قارٹو سجدہ ایتمکدر۔ یوقہ
 ناز و فخر صورتہ کیدنار، ذرہ بیک قلبنی عرشہ مساوی طوتار۔ قطرہ کبی مقامنی، دگر کبی اولیانک مقاماتیلہ
 التباس ایدر۔ کنذین او بویوک مقاماتہ یاقیشدیرمہم و او مقامہ کنذین محافظہ ایتک ایچومہ، تصنیعات و تطفاتہ
 و معنائز خود فرو شلف و برہومہ مقلاتہ دوشر۔

[الحاصل] حدیثہ وار در کہ: **هَلَكَ النَّاسُ إِلَّا الْعَالِمُونَ وَ هَلَكَ الْعَالِمُونَ إِلَّا الْعَامِلُونَ إِلَّا الْمُخْلِصُونَ**
وَالْمُخْلِصُونَ عَلَى خَطَرٍ عَظِيمٍ^(۱) یعنی، مدار نجات و خلاص، بالآخر اخلاصدر۔ اخلاصی قرآنمہ ہومہ محمد۔ بر ذرہ
 اخلاصی عمل، بطمانارلہ خالص اولمایاہ عملہ مرجحدر۔ اخلاصی قرآنذیراہ، حرکتہ کی سببی صرف بر امر الہی، نتیجہ
 رضای الہی اولد یعنی دوشونمای۔ وظیفۃ الہیہ قاری شملای۔

لہر شیدہ بر اخلاص وار۔ حتی محبتک دہ اخلاص ایلہ بر ذرہ سی، بطمانارلہ رسمی و اجرتای محبتہ ترجیح ایدر۔ ایستہ بر ذات،
 بو اخلاصی محبتی بویاہ تعبیر ایتسمہ: **وَمَا آتَانَا بِالْبَاغِي عَلَى الْحَبِّ رِشْوَةٌ ضَعِيفٌ هَوًى يُبْغِي عَلَيْهِ ثَوَابٌ**^(۲) یعنی، بہ محبت
 اوزرینہ بر رشوت، بر اجرت، بر مقابلہ، بر مطقات ایستہ میورم۔ ہونکہ مقابلندہ بر مطقات و بر ثواب ایستہ نیلہ
 محبت ضعیفدر، دوامزدر۔

حتی خالص محبت، فطرت انسانیدہ و عموم والدہ کردہ درج اید یلمکدر۔ ایستہ بو خالص محبتہ تام معنائیلہ،
 والدہ لرن شفقتاری مظہردر۔ والدہ لراو سر شفقت ایلہ، اولاد لرن قارٹو محبتارینہ بر مطقات و بر رشوت ایستہ مد ظہرینہ
 و طلب ایتد ظہرینہ دلیل، روحی، بلکہ سعادت اخرویہ سی دہ اولار ایچومہ فدا ایتد لریدر۔ مثلاً، وہ دودغک بوتوہ سرمایہ
 کنذی ہیات ایلہ، یا وروسی ایتک آغزندہ قوتایومہ ایچومہ - ضرورک مشاہدہ سیلہ - کنذی قفاسنی ایستہ قایدیر۔

[در دنجی مسئلہ] اسباب ظہریہ ایلہ کلہ نعمتاری، او اسباب حاسبہ آلامہ کر کردر۔ اگر او سبب اختیار صاحبی دظلم،
 مثلاً حیوانہ و آغاج کبی، طوغریدہ طوغریہ او نعمتی جناب عہ حاسبہ ویر۔ مادام او، لسانہ ہالیلہ **بسم اللہ** دیر،
 ط ویر۔ سہ دہ اللہ حاسبہ اولاد وہ **بسم اللہ** دی، آل۔ اگر او سبب اختیار صاحبی ایستہ، او **بسم اللہ** دیمای۔
 صوکرہ اونندہ آل۔ یوقہ آلاما۔

ہونکہ [**وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهُ عَلَيْهِ** ^(۷)] ایتک معنای صریحندہ باشقہ بر معنای اشاری شودر کہ: "منعم
 حقیقی فاطرہ کتیرمہ بہ و اونکہ نایلہ ویر یلمین نعمتی یمہ یلار دیمکدر۔ او حالہ لہم ویرہ **بسم اللہ** دیمای،

ہم آلہ **بِسْمِ اللّٰہِ** دیکھی۔ اگر ویرہ **بِسْمِ اللّٰہِ** دیکھو، فقط سہ دہ آلفہ محتاج ایسک، سہ **بِسْمِ اللّٰہِ** دی،
ویرنک باشک اوستندہ رحمت اللہیک النکور۔ شایہ اوپ، اوندہ آل۔ یعنی نعمتہ انعام ہاوی۔ انعامہ منعم
حقیقی دوشوہ۔ بودوشونک بر شارد۔ سوکرہ او ظاہری واسطیہ ایستہک دعا ایت۔ ہونکہ اونعت، اونکہ الیہ
کے کوندر پلیدی۔

اسباب ظاہریہ پرستہ ایدناری آلداتہ، ایکی شیئک برابر کلمی ویا برابر بولونمیکہ، بودا [اقتزالہ] تعبیر ایدیلیر۔
برہینہ علّت ظہر ایتہ لیر۔ ہم لہر بر شیئک عدمی، بر نعمتک معدوم اولسہ علّت اولد یغندہ، تو قہم ایدرک، او شیئک
وہودی دخی، اونعتک وہودینہ علّتہ، دیر۔ شکرین و مستد الغنی او شیئ ویر، خطایہ دوشر۔ ہونکہ بر نعمتک
وہودی، اونعتک عموم مقدّماتہ و شرائطہ ترتب ایدر۔ ہالبوکہ اونعتک عدمی، بر تک شرطک عدمیہ اولور۔
مثلاً، بر باغچہ صولایہ ہدولک دلیلی آجما یابہ آدم، او باغچہک قورومہ و اونعتک عدمیہ سبب و علّت اولور۔
فقط او باغچہک نعمتک وہودی، او آدمک قدمتہ ہاشقہ، یوزر شرائطک وہودینہ توقفاہ برابر،
علّت حقیقیہ اولہ قدرت و ارادہ ربانیہ الیہ وجودہ کلیر۔ ایستہ ہو مغلطہک نہ قدر فطاسی ظاہر اولد یغنی آحاد۔
واسبابہ ستارک دہ نہ قدر فطایئہ طریقیہ یل!

اوت، اقتزالہ آیریدر، علّت آیریدر۔ بر نعمتک کلمیور۔ فقط بر انسانک ک قاشو اہامہ نیقی، اونعتہ مقارہ
اولسہ، فقط علّت اولماسہ۔ علّت، رحمت اللہیکہ۔ اوت، او آدم اہامہ ایتہ نیقی ایتہ ایدی، اونعتک کلمیور۔
نعمتک عدمیہ علّت اولوردی۔ فقط مذکور قاعدہ ہہ بناء، او میل اہامہ، اونعتہ علّت اولماز۔ آنجہ یوزر شرائطک
بر شرطی اولیلیر۔

مثلاً، رسالہ نور شاکردلی ایچندہ جناب حقک نعمتکینہ مظهر بعضہ ذاتہ - خسرو و رفعت کی - اقتزانی علّتہ
النباس ایتشار، استادکینہ فضلہ مستدر لہ کوستریور لردی۔ ہالبوکہ جناب ہو، اونارہ درس قرآنیدہ ویردیگی
نعمتہ استفادہ یی و استادکینہ اہامہ ایتدیگی نعمتہ افادہ یی برابر قیاسہم، مقارنت ویرمہ۔ اونارہ دیر لکہ:
"اگر استادکینہ بورایہ طلمہ ایدی، بز بودسی آلامازدہ۔ اولیہ ایہ اونکہ افادہ سی، استفادہ مزہ علّتہ۔"
بہرہ دیرم: ای فردا شام! جناب حقک بکادہ، سز لہ دہ ایتدیگی نعمتہ برابر کلمہ۔ ایکی نعمتک علّتہ دہ رحمت اللہیکہ۔
بہرہ دہ سزک کی اقتزانی علّتہ النباس ایدرک، ہر وقت رسالہ نورک سز لک کی اللاس قلمی یوزر شاکرد لکندہ ہووہ

مستدار لہ ہستی اید یوردم و دیوردمک: "ہونا اولماس ایدی، بنم کی یاریم امی بریچارہ ناصل خدمت ایدہ جلدی؟"
 صوکرہ آٹلا دماک، سزکہ قلم واسطہ سیلہ اولامہ قدسی خدمتہ صوکرہ، بطورہ ہو خدمتہ موفقیت اہلہ ایتہ.
 بربرینہ اقتراہ ایتہ. بربرینک علی اولاماز. بہ سزہ تشر دگل، بلکہ سزی تبریک اید یورم. سزہ بط
 مستدار لغہ بدل، دعا و بنی تبریک اید یاز. ہور درنجی مٹادہ، غفلتک نہ قدر درجہ لری اولدیغی
 آٹلا سیلیر.

[**پنجمی مسئلہ**] ناصلہ بر جماعتک مالی بر آدم و بریاسہ ظلم اولور. ویا جماعتہ عائذ و قفاری بر آدم
 ضبط ایتہ، ظلم اولور. اولامدہ، او جماعتک عیار یارہ حاصل اولامہ بر نتیجہ ویا جماعتک ہنہ لریارہ قرانیلاہ
 بر شرفی، بر فضیلتی، او جماعتک رئیسہ ویا استادینہ ویرمک ہم جماعتہ، ہم دہ او استادہ ویا اور رئیسہ ظلمدر.
 ہونا انانیتی افشار، غرورہ سوہ ایدر. کنیزی قاپوچی ایلمہ، پادشاہ ظہ ایدر. ہم دہ کنزی نفسہ ظلم ایدر.
 بلکہ بر نوع شرک ہفتیہ بول آہار. اوت، بر قلعہ ی فتح ایدہ بر طاہورک غنیمتی و مظفریت و شرفی،
 یلباسیسی آلاماز.

اوت، استاد و مرشد، مصدر و منبع تلقی اید یلمہ مالی. بلکہ مظهر و معکس اولد قارینی ییلیمک لازمدر.
 مثلاً، حرارت و ضیاء بر آئینہ واسطہ سیلہ طیر. سندہ، کونہ مستدار اولغہ بدل، آئینہ ی مصدر تلقی اید و
 کونشی اولوتوہ و آئینہ ی مستدار اولوہ، دیوانہ لکدر. اوت، آئینہ محافظہ اید یلمہ مالی. ہونا مظهردر. ایستہ
 مرشدک روحی وقایہ بر آئینہدر. جناب مقدمہ طہ فیضہ معکس اولور، مریدینہ عکس اید یلمہ سندہ وسیلہ اولور.
 وسیلہ لکدہ فضلاء فیضہ نقطہ سندہ مقام ویر یلمہ ملیدر.

حتی بعضاً اولورکہ، مصدر تلقی اید یلمہ بر استاد، نہ مظهردر، نہ مصدر! بلکہ مریدینک صفوت اخلاصی ایلمہ و
 قوت ارتباطیہ و اوکا ہر نظر ایلمہ، او مرید باثقیہ بولہ آلدیغی فیوضاتی، استادینک مرآت روحندہ طہ کوردر.
 ناصلہ بعضہ آدم، مانعہ تیزم واسطہ سیلہ بر جام دقت ایدہ ایدہ، عالم مثالہ قارشو خیالندہ بر پنجرہ آہیلیر.
 او آئینہدہ ہوہ غرائبی مشاہدہ ایدر. ہالبولہ آئینہدہ دگل، بلکہ آئینہ اولامہ دقت نظر واسطہ سیلہ آئینک
 خارجندہ خیالہ بر پنجرہ آہیلیمہ کور ویر. اونک ایچوندکہ، بعضاً ناقص بر شجک خالص بر مریدی، شیخندہ داکھانز یادہ
 کامل اولاییلیر. و دوز، شیخی ارشاد ایدر. و شیخک شیخی اولور.

[اوسہ در درنجی نو طہ] توحیدہ دائر [درت کو چک رمز] در۔

[برنجی رمز] اُی اسیا پرست انسانہ! عجباً غریب ہو کر لودہ یاییلمسہ بر عجیب قہری کورسک، یاییلیور۔ اوندک بنا سندہ صرف ایدیلم ہو کر لک بر قس، یالانز چیندہ بولونویور۔ دیار بر قس اندلندہ، بر قس یمندہ بولونویور۔ بر قس دہ سبریدہ باشق یردہ بولونماز۔ بنانک یاییلمسہ زمانندہ، عیبہ کوندہ شرقدہ، شمالدہ، غربدہ، جنوبدہ او ہو کر لی طاشار قولایلقا، جلب اولوب او عجیب قہرک یاییلیغنی کورسک، لہج شہرک قالیریک، او قہری یاییلہ اوستہ، بوتوہ کرۂ ارضہ حکم ایدہ بر عالم معجزہ کردہ۔

ایستہ لہر بر حیوانہ، اویاہ بر قہر لہیدر۔ خصوصاً انسانہ، او قہر لک الک کوزلی و او سرایارک الک عجیبدر۔ و بوانسانہ دینیلمہ سرایارک ہو کر لری بر قس عالم ارواحدہ، بر قس عالم مثالہ و لوح محفوظہ و دیار بر قس لہو عالمندہ، نور عالمندہ، عناصر عالمندہ کلدیگی کی۔ حاجاتی ابدہ اوزانسمہ، املاری سمادات و ارضک اقطارینہ یاییلمسہ، رابطہ لری و علاقہ لری، دنیا و آخرت اودارندہ طاغیلمسہ بر سرای عجیب و بر قہر غریبدر۔

ایستہ اُی کنیدی انسانہ ظہ ایدہ انسانہ! مادام ماہیتک بویاہدر۔ سنی یاییلہ، آنجہ او ذات ذوالجلال اولاییلیرکم، دنیا و آخرت بر منزل، ارضہ و سما بر صحیفہ، ازل وابد دوسہ و یاربہہ ہاکمندہ اولاروقہ تعریف ایدہ بر ذات اولاییلیر۔ اویاہ ایسہ، انسانک معبودی و حاجتی و خلاصہ لری او ذات اولاییلیرکم، ارضہ و سماہ حکم ایدہ۔ دنیا و عقبانک دیزکینارینہ مالکدر۔

[آیانی رمز] بعضہ ابلہار وارکم، کونشی طانجادقاری ایچوہ، بر آییندہ کونشی کورسہ، آیینی سوملہ باشلار۔ شدید بر حق ایہ آییننک محافظہ نہ ہالیشر۔ تاکہ ایچندہ کی کونشی غائب اولماسیہ۔ نہ وقت او ابلہ آشلاہکم، کونسہ آییننک ٹولہ سیلہ ٹولہ یانی و قیریلمہ سیلہ فنا بولدیغنی درک ایستہ، بوتوہ محبتی کولہ کی کونشہ ہویر۔ او وقت آشلاہکم، آییندہ کورولہ کونسہ، آیینہ تابع دگل۔ بقاسی او ط متوقف دگل۔ بللہ کونشدرکم، او آیینی او طرزہ طوتویور و اوندک پارلامنہ و نورینہ مدد ویریور۔ کونشک بقاسی اونٹلہ دگل، بللہ او آییننک ہیانتار پارلامنہ سنک بقاسی، کونشک جاوہ سنہ تابعدر۔

اُی انسانہ! سنک قلبک و لہوینک و ماہیتک بر آییندہ۔ سنک فطرئلکدہ و قلبکدہ بولونامہ شدید بر محبت بقا، او آیینہ ایچوہ دگلدر۔ و او قلبک و ماہیتک ایچوہ دہ دگلدر۔ بللہ او آییندہ استعدادہ کورہ جاوہ سی بولونامہ باقی ذوالجلالک

جاده سنه قارشو مجتهدر کم، بلاهت یوزنده او مجتهد یوزی باشقیره دوشدر. مادام اولیه در. **[یا باقی آنت الباکی]** ^(۱) دی!
یعنی مادام سه وار سک، باقی سک. فنا و عدم نه ایسترس بزه یایسه، الهیتی یوه دی.

[اوینجی مرز] ای انسانه! فاطر عالمک سک مالهیتله قوید یغی ال غریب برهالت شودر کم: بعضاً دنیایه برلش میور سک. زندانه بوغازی صیقیا سه آدم کی، اوف! اوف! دیوب دنیاده دها کنسه بریایته دیگ سک هالده، بر ذره جک، برایسه، بر خاطره، بر دقیقه ایچنه کیوب برلش میور سک. قوجه دنیایه برلش میوه قلب و فکرک، او ذره جلده برلش. ال شدتی حیاطظه او دقیقه مقده، او خاطره مقده طولانیور سک. لکم سک مالهیتله اولیه معنوی جهازات و لطیفه ویر مشه، بعضیاری دنیای یوتسه طوه اولماز. بعضیاری بر ذره بی کندنده برلش میوه مر. بایسه بر بطنیه طاشی قاله یردیغی هالده، کوز بر صراحی قاله یرمیدیغی کی، او لطیفه، بر صاج قدر بر ثقلای قاله یراماز. یعنی غفلت و ضلالتسه کلمه کومک برهالت طایاناماز. حتی بعضاً سوز و ثلور.

مادام اولیه در، هذرایت! دقله باص! باتمقده قوروه! برلکم، برکلم، بر دان، برلمه، بر اشارتده، بر او عملده باتما! دنیای یوتسه بویوک لطائفاریکی، اونارده باتیرما! هونکه هوه کومک شیروار، هوه بویوک شیاری بر جهنده یوتارلر. ناصل کومک بر هام یار جهنده، کول، ییلدی زریله برابر ایچنه کیوب غروم اولویور. خردال کی کومک قوه حافظه، سک صحیفه اعمالک اکثری و صحائف عمرک اغای ایچنه کیردیگی کی، هوه جزوی کومک شیروار، اولیه بویوک ایلیای بر جهنده یوتارلر، استیعاب ایدرلر.

[دردنجی مرز] ای دنیا پرست انسانه! هوه کنسه تصور ایتدیگ سک دنیا، طار بر قبر هاکنده در. فقط او طار قبر کی منزله دیوارلری شیشده اولدیغی ایچونه، بریوی ایچنده انعکاس ایدوب کوز کوردنجیه قدر کنشانیور. قبر کی طار ایله، بر شهر قدر کنسه کوردنویور. هونکه او دنیا سک صاغ دیواری اولانه کچمه زمانه وصول دیواری اولانه کلمه جک زمانه، معدوم و غیر موجود اولدقاری هالده، بریوی ایچنده انعکاس ایدوب غایت قیسه و طار اولانه حاضر زمانه قنادلرینی آهارلر.

حقیقت فیاله قاریشیر. معدوم بر دنیای موجود ظه ایدر سک. ناصلا بر فقط، سرعت حرکت ایتدیریله، بر سطح کی کنسه کوردنورکله، حقیقت وجودی ایچنه بر خط اولدیغی کی، سک ده دنیا سک حقیقتده طاردر. فقط سک غفلت و لکم و فیاله ایله دیوارلری هوه کنشامسه. او طار دنیاده، بر مصیبتک تحرکیله قیلمدانسه،

بائے ہونے اور نہ ظہر اندیک دیوارہ ہار بار سکے۔ بائندہ کی خیالی اوچورور، اویقو کی قاصیر۔ او وقت کورور سکے، او کسہ دنیا ک قبردہ داھا طاردر، کورودہ داھا مساعده سذر۔ سنک زمانک و عمرک، برقدہ داھا ہابوہ کج۔ میانک، ہایدہ داھا سرعتی آقار۔

مادام دنیا ہیاتی و جسمانی یا ئایسہ و حیوانی حیات بویادہ۔ حیوانیتہ ہونہ، جسمانی ہیرا۔ قلب و روحک درجہ حیاتہ کیر۔ تو لقم اندیک کسہ دنیا دہ داھا کسہ بر دائرہ حیات، بر عالم نور بولور سکے۔ ایستہ او عالمک آفاقاری، معرفت اللہ و وحدانیت سرلرینی افادہ ایدہ [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] کلمہ قدسیہ سیلہ قلبی سولندیر مک و روحی ایستدیر مکدر۔

[اوبہ شنجی نوطنہ] [اوج مسئلہ] در۔

[برنجی مسئلہ] اسم مفیظک تجائی اتمہ اشارت ایدہ [فَنِّ يَعْمَلُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۚ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ] آیتدر۔ قرآنہ مالک بومقیقتہ دلیل ایسترسکے، کتاب مبینک مطہری اوستندہ یازیلانہ سو کائنات کتابک صحیفہ لرینہ باقہک، اسم مفیظک جاوہ اعظمی و بوائت کریمک بر حقیقت کبرانک نظیرہ سنی ہونہ جھٹلارلہ کورہ بیلیر سکے۔

ازجملہ: آغاچ، ہیچک و اونارک مختلف تخومارندہ بر قبضہ آل۔ او مختلف و بر برینہ مخالف تخومارک جناری بر برندہ آری، نوعاری بر برندہ باسقہ اولادہ ہیچک و آغاچ و اونارک صندوقہ لری حکمندہ اولادہ او قبضہ لری، قراطقہ و قراطقہ و بیط و جامد بر طور اوہ ایچندہ دفعہ ایت، سرب۔ صوکرہ میزانسز و اشیا ی فرجہ ایتیمہ و یوزینی نرہ ہ ہوررسکے اورایہ کیدہ بیط صوایلہ صولا۔ صوکرہ سنوی ہشک میدانی اولادہ بھار موسمندہ کل، باقہ۔ اسرافیل واری ملک رعدک، بہار دہ، نفخ صور نوعندہ یا غمورہ باغیرمی و بر آئندہ دفعہ ایدیلہ ہار دکارہ نفخ روحا مژدہ لمسی زمانہ دقت ایستہ:

او لہایت درجہ قاریشویہ و قاریشہ و بر برینہ بازہ یہ او تخومجقار، اسم مفیظک تجلیسی آئندہ کمال امتثال ایلہ فطاسز اولادہ فاطر حکمندہ کلمہ او امر تاکوینہ امتثال ایدیسورلر۔ و اوایلہ توفیقہ حرکت ایدیسورلرکے، اونارک او حرکتارندہ بر شعور، بر بصیرت، بر قصد، بر ارادہ، بر عالم، بر کمال حکمت بار لادینی کور و نوپور۔ ہونکہ کور و پور سکے، او بر برینہ بازہ یہ تخومجقار، بر برندہ تمایز ایدیسورلر، آریلیسورلر۔ مثلاً بو تخومجہ بر انجیر آغاچی اولدی۔ فاطر ہیچک نعمتارینی

باشایرِ اوستندہ نشوہ باشادی۔ دالایرینک لاریہ بزرہ اوزاتیور، سربور۔ ایستہ اوکا بازہیم بوایای تخرمچوہ ایسہ،
کوره عاشقی نامندہ کی حیکمہ، لہر جائی مناسک کی حیکمہ ویدی۔ بزم اچھوہ سولندیار۔ یوزلریمزہ کولوبورلر،
کندیارینی بزرہ سودیریورلر۔

داہا بورادہ برقم تخرمچقار، بوکوزل میوہ لری ویدیار۔ سنبل و آغاچ اولدیار۔ کوزل طاتاریہ و کوزل قوقولریہ و
شکارلیہ استہالریمنی آھیورلر۔ کنڈی نفسارینہ، بزم نفسارینہ دعوت ایدیورلر۔ وکندیارینی شتیریارینہ فدایدیورلر۔
تانیاتی حیات مرتبہ سندہ، حیوانی حیات مرتبہ سنہ ترقی ایتینار۔

وہلذا، قیاس ایت۔ اویاہ بر صورتہ او تخرمچقار انکشاف ایتدیارک، اوتاک قبضہ، مختلف آغاچارلہ و متنوع حیکمہ
طوبہ باغچہ کمانہ لیدی۔ ایچندہ ہیج بر غلط، ہیج بر قصور یوہ۔ [فَارِجُ الْبَصَرِ لَقَدْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ^(۱)] سربنی کوستریور۔
لہر بر تخوم، اسم حقیقہ جاوہ سیلہ و اصلانیہ اوکا پدیرینک و اصلینک مالندہ ویردیگی ارشیتی، التباسی،
نقصانز محافظہ ایدوب کوستریور۔ ایستہ بوہد سز خارقہ محافظہ یی یاپاہ ذات حقیقہ، قیامت و شہرہ حقیقیتک
نجائی البرینی کوسترہ چلنہ قطعی بر اشارتدر۔

اوت، بو اہمیتز، زائل، فانی طورلرہ بودرہ قصورسز، غلطز اولدہ حقیقیت جاوہی بر حجت قاطعہ درک،
ابدی تأثیری و عظیم الہیتی بولوناہ امانت کبرا حملہی و ارضنک خلیفہ لری اولدہ انسانلرک افعاللری و آثارلری
واقواللری و حسنات و سیئاتلری، کمال دقتلہ محافظہ ایدیار۔ صوکرہ محاسبی کورولہ جلددر۔

آیا، بوانسہ ظہر ایدرمیکہ، باشی بوسہ قالدوہ! ہا! بللہ انسانہ، ابدہ مبعوثدر۔ سعادت ابدیہ و شقاوت دائمہ
نامزددر۔ کوچک بویولہ، آزیوہ لہر عملندہ محاسبہ کورہ جک۔ یا تلطف ایدیہ جک ویا طوفاقت بیہ جک۔ ایستہ
حقیقیتک جاوہ کبراسنہ و مذکور آیتک حقیقتنہ شاہد لرحد و حسابہ کائنز۔ بو مسئلہ کوستردیگنر شاہد لر،
دکزدہ بر قطرہ، طاغدہ بر ذرہ در۔

[ایمانی و اونیجی مسئلہ لر] نتر رسالہ سی اولوب، یارمی دردنجی لمعددر۔

[اوسہ آلتنجی نوٹہ] طبیعت رسالہ سی اولوب، یارمی اونیجی لمعددر۔

[اوسہ یدنجی نوٹہ] بو نوٹہ نک اوچ مسئلہ سی یارمی، یارمی بر و یارمی ایمانی لمعددر اولمدر۔

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ^(۲)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لہدایت قرآنیکہ شعا عندہ

[بر ذرہ]

۱۔ اَعْلَمُ اِلَہَا الْعَزِيزُ! جناب حق باقائہ و اوطا و اصل اولادہ یولار و قابولر، عالمک طبقلری، صحیفہ لری و مرکباتی نسبتہ بر یاکوہ تکیل ایتلمدہ در۔ عادی بر یول قیادینغی زمانہ بوتوہ یوللرک قیادیمہ اولدینغی توہم ایتک، جہالتک الہ بویوک بر شہیدر۔ بویلا بر آدمک مٹکی، غایت بویوک عسکری بر قرار طکھی حاوی بویوک بر شہودہ قرار طکھک بایراغنی کورمدیگندہ، سلطانک و عسکریہ عائد بوتوہ شہلرک انکارینہ باشلا یانہ ویا تاویلنہ کیدہ آدمک مٹکی کبیدر۔

۲۔ اَعْلَمُ اِلَہَا الْعَزِيزُ! لہر شیک باطنی ظاہرندہ دہا عالی، دہا کامل، دہا لطیف، دہا کوزل، دہا مزین اولدینغی کی، حیاتجہ دہا قوی، شعورجہ دہا نامدر۔ و ظاہرہ کورونہ حیات، شعور، کمال و سائرہ، آنجہ باطنندہ ظاہرہ سوزولہ ضعیف بر ترشحدر۔ یوقہ باطن جامد، میت اولوبدہ علم و حیاتی طیارہ ویرمہ اولدینغی ذہابہ احتمال یوقدر۔ اوت، قارنک، یعنی معدہ ک سنک اولدہ، جلدک سنک کوملطدہ و قوہ مافقہ ک سنک کتابلدہ نقہ و انتظامجہ دہا یولک و دہا غریبدر۔ بناء علیہ، عالم ملکوت، عالم شہادتہ، عالم غیب عالم دنیا و آخرتہ دہا عالی، دہا یولکدر۔ مع الاسف نفس امارہ لہوای نفس ایلہ باقدینغی اچوہ، ظاہری حیاتی، انیسای بر پردہ کی میت و ظلمتای و دہشتای ظہ ابتدای باطنی اوستہ سربلمسہ اولدینغی کوروپور۔

۳۔ اَعْلَمُ اِلَہَا الْعَزِيزُ! سنک یوزک کومصلکلیلم برابر، کچمہ و علمک بوتوہ انسانار عددنجہ کنڈینی اولنمردہ آیرانہ و تعریف ایلمہ نشاہ و علامتاری حاوی اولدینغی کی، یوزیک تکیل ایلمہ اساس وارکندہ بوتوہ انسانلہ اتفاقدر۔ بوتوہ انسانلہ بری توافعہ، دیاری تخالف اولمہ اوزرہ ایک جہت واردر۔ تخالف جہتی صانعک مختار اولدینغی، توافعہ جہتی ایہ صانعک واحد اولدینغی دلالت ایدر لر۔ بویای جہتک بر قاصدک قصدیلہ، بر مختارک اختیاریلہ، بر مریدک ارادہ سیلہ، بر علیمک علمیلہ اولدینغی توہم ایتک، محالاتک الہ عجیبدر۔

فَسْجَانُ اللَّهِ! بوزك او كوهك صحیفه سنده فاصل غیر متناهی نشان درج اید یا مَحْدَرَك، كوز اید او قونورده عقل اید
 كور و غمز. انسا به نوعنده کی شو مخالف اید برابر بوغدی، اوزوم، آری، قارینجه نوعارنده کی توافقه، كور تصادفك
 ایسی اولادیغی كونسه کی آشكردر.

مادامك كثرتك بویله اوزافه، اینجه، كنیه احوال و اطوارنده دخی تصادفك مدافله سنه امله بوقدر.
 و تصادفك النده محفوظدر. و آنچه بر مایك قصدی و بر مختارك اختیاری و سمیع و بصیر بر مریك اراده سنك
 دائرة تصرفنده در. تصادف، شرك و طبیعتنه تشكّل ایدیه فاد شبیه سنك عالم اسلامه نفی و اخراجنه
 رساله نوره ویریلده قرار انفاذ اید یا مَحْدَر.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! شیطانك القا ایتلمده اولدیغی وسوسه كرده بری ده شودر: شیطانه دیرك: "یا هو، شو قویونه ویا
 اینك، اگر قدیر و علیم از لینك نفسه ملکی اولسه اوله ایدی، بوقدر مکیبه، بیچاره اولماز لودی. اگر باطنلارنده،
 ایچارنده علیم، قدیر، مرید بر صانعك قلمی چالیشمه اوله ایدی، بوقدر جاهل، یتیم، مکیبه اولماز لودی" دییه
 و حتی شیطانلاره استاد اولسه ای شیطانه انسی! جناب هوهر لهر شیئه لایقنی ویریور. لهم مصلحت كوره ویریور.
 اگر اعطاسی و انعامی بو قاعده ده خارج اوله ایدی، سنك اشكطك قولاغی سنده و سنك استاد كركده
 دالها عقلای، دالها عالم اولسی لازمدی. و سنك یار ماغك ایچنده سنك شعور و اقتدار كده دالها هوهر
 بر شعور، بر اقتدار بولونوردی. دیمك لهر شیئه اولابره ددی وار. اوشی اوهدا یله مقیددر.

ثانیاً، قدر لهر شیئه بر مقدار ویرمدر. و او مقداره كوره بر قالب ویرمدر. اوشیئك فیاضه مطلقه
 آلدیغی فیضه اولسه قابلیتی، او قالب كوره در. معلومدر كه، دافله ده خارج سوزوله جزء اختیاری
 میزانیه و احتیاج درجه سیله و قابلیتک ماعده سیله و مالكیت اسمانك نظام و تقابلیله فیضه آلینا بیله.
 مع لهذا، شكك عظمی بر قبار بقده آرامه، عقلای اولانك ایسی دطلدر.

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسا به، هکمت اید یا بیلمسه بر مصنوعدر. و صانعك غایت هکیم اولدیغنه یا اید یغی
 وضوح دلالتله، صانك مجسم بر هکمت نقاشدر. تجدد ایتسه بر علم مختاردر. انجماد ایتسه بر قدرت بصیره در.
 بویله اولمقله برابر، اویله بر فعلك محصولیدر كه، استعدادی اراده ایتدیگی شیئی کنیز سنه ویرور.

اولیه بر انعام و امانت کشفیدر که، بوتوه حاجات و اقدر. اولیه بر قدر کترسیم ایندیگی بر صورتد که، بنه سنه
 لازم و مناسب شیلری بیلیر. بو معلومات ایله هر شئیک مالکی اولاره مالکندمه ناصل تغافل ایدر؟ و بوتوه
 جزیاتلری بیلیم و حاجاتلری کورمه و اولایلری ایشیدمه سمیع، بصیر، علیم، مجیب اولاره اوستنده بر رقیبک
 بولونمامنی ناصل توهم ایدم بیلیر؟

ای نفس ماره! نه ایحومه کندیک خارج توهم ایدیرسک؟ اگر اوامره اعتدال دائره سندمه هیقارسک، یا هرکسک
 آیاغنی اویرجه سنه مراعات و احترام ایتمه مجبور اولورسک. و یا اهمیت و بر میرک [ظَالِمٌ عَلَى الْكَلِّ^(۱)] اولاهقک.
 بویوک هوقه آغیردر، طاشیامیاهقک. ان ایشی، اجنبی اولاره شرکی ترک ایله، ملک اللهک دائره سنه کیرک،
 راحت ایدم سک. و الا سفینه یینوب یوکنی آرق سنه آلامه بر ابله آدم کی اولاهقک.

^۶
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! بر انسانی یار دانه خالقک، عالمی مشتملاتیلر برابر یار اتمه سندمه بر اوز قلم و بر غرابت یوقدر.
 زیر بر انسلک یار ادیلیشی، ایحیرینده بولونانه اشیانک یار ادیلیمه سندمه عبارت اولدیغی کی، عالمک ده یار ادیلیشی
 مشتملاتک یار ادیلیمه عبارتدر. و کذا نسله، عالم بر انخوج و کوچک بر فهرستدر. قادونک خالق، هر دنگک
 خالقندمه باشقی اولمی محتعدر.

^۷
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! سنک اقتدارک قیسه، بقال آت، حیاتک محدوددر. عمرک کونلری معدود، هر شئیک فانیدر.
 اولیه ایس سو قیسه، فانی عمریای فانی شیلره صرف ایتمک، فانی اولمیشیه. باقی شیلره صرف ایتمک، باقی قالیشیه.
 اوت، یاشادیغک عمرده دنیاده کوره جگه استفاده آنجه یوز سنه اولور. بو یوز سنه عمریای یوز دانه خرما هر دنگ
 فرصه ایدم. بو هر دنگ اسقا ایدیلوب محافظه ایدیلیر، الی ماشاء الله میوه ویره جک یوز دانه آغاچ اولور.
 عکس تقدیرده، آت آتوب یا فمقدمه باشقه بر استفاده تأمیه ایتمز.

کذا لک، سنک او یوز سنه ک عمرک دخی، شریعت صویله حولانیر و آخرت صرف ایدیلیر، عالم بقاده الی الابد
 میوه لرنده استفاده ایدم جگه. بناء علیه میوه دار یوز دانه خرما آغاچی ترک ایدر، یوز دانه هر دنگ قناعت ایدوب
 آلدانیر، او آدم [عَظَمَ] یا [عَظَبَ] اولمغ لایقدر. یعنی جهنم اودومه اولمغ لایقدر.

^۸
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! اوھام و شبھات و ضلالتك منشأ و مخزنارنده بری، نفس كندینى قدر و صفات الہیہك تجلیات دائرہ سندہ خارج عداید. صوكرہ تجلیاتہ مظھر اولانارده برینك موقعده كندینى فرصہ ایدر. اوندہ فنا اولور. صوكرہ باشلار، بعضہ تأویلار ایله اوشیئہ اللہك ملکنده، تصرفندہ هیقارتیر. كندیك کیرمه اولدیغی شرک فہمی کیردیر. و شرک فہمدہ آلدیغی بعضہ حاللری او معصومده عکس ایتدیر. خلاصہ: نفس امارہ دوه قوشی کبی علیہنہ اولامہ شیئی لھنہ ظہر ایدر. و یا سوفطائی کبی، مناقشہ ایدنارہ دیرک: "دلیللری بربری رد ایدر. تعارضاً تاقلاً قییلندہ، هیچ برسی دہ صہ دظدر" دیم حکم ایدر.

^۹
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! غافل نفس، آخرتی دنیانك یتیشیلندہ و دنیا ایله باغلی بر منزل ظہر ایدیور. بو اعتبارله نفسك النذہ ایلمہ صلاح دارد. [برسی] دنیانك زوال و فنا سنك المندہ قورتولوعہ ایچومہ، آخرتی دوشونمك ایله امید وار اولور. آخرت ایچومہ لازم اولامہ اعمال طافتنہ طانج، غفلت و یا تغافل ایله اوندہ دہ كندینى قورتاریر. تُولسہ اولانارك هیاتده اولمادقارینی دوشونمز. آنجہ "سفرہ کیدنارکبی، کور و نمزبورلرسده هیاتده درلر" دیم ظہر ایدر. و تُولوم او قدر اھمیت ویرمز.

[اینگیسی] بعضہ دنیوی ایشلرینی ابدیلشدیرمك ایچومہ شویله بردسیسہ سی دہ واردرک: "مطاولاریمك دنیاده ثمرہ سی اولماسده، اساسی آخرتہ متصلدر و آخرتده فائده لری واردر" دیم مسئلی اولور. مثلاً علم کبی، دنیاده منفعتی اولماسہ بیلہ آخرتده فائده سی واردر دیم ای جهتی کوتر مطام، ای جهتی آلتندہ کوتوجھتی یوتدیر. خلاصہ: نفس، دوه قوشی کبیدر. شیطانہ سوفطائی، هوادہ بلناسیدر.

^{۱۰}
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! خالصہ اشیا حقندہ موجبہ حلیہ صادقه اولدیغی تقدیرده، سالبہ طیبہ صادقه اولور. یعنی یا بوتومہ اشیانك خالق اللہدر. و یا اللہ هیچ بر شیئك خالق دظدر. چونکہ اشیانك آراسندہ منتظم نساند ایله خالصہ ایتك و یار اتمو، تجزی بی قبول ایتمز بر طدر. بعضیت یوقدر. یا موجبہ حلیہ اولاجقدر و یا سالبہ طیبہ اولاجقدر. باشقہ اھمال یوقدر. لھر شیدہ علتنك عدمی تُولھم ایدر و لھمك و اھمی هلمنك دہ بر قستی یوقدر. بناء علیہ، ادنی بر شیدہ خالقیت اثری کور و ندیگی زماہ بوتومہ اشیاده تحقق ایدر.

وَلَكِنَّهَا خَالِصَةٌ يَابُودٌ وَيَا غَيْرَ مُتَالِهِيْدٌ. اَوْسَطُ يَوْقَدُ. زِيْرَا صَانَعٌ، وَاحِدٌ حَقِيْقِيْ اَوْلَا زَمٍ، كَثِيْرٌ حَقِيْقِيْ اَوْلَا جَقَدُ.
كَثِيْرٌ حَقِيْقِيْ اِيْمٌ غَيْرَ مُتَالِهِيْدٌ.

۱۱
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! نوری نشر ایدنک نورسن، ایجاد ایدنک وجودسن، ایجاب ایدنک و جوبسن اوله سی محالدر.
و کذا، علم صفتنی اهسانه ایدنک علمسن، شعوری اهسانه ایدنک شعورسن، اختیاری ویرنک اختیارسن، اراده ی
ویرنک اراده سن، حامل سیرک صانعی کمالسن اولدیفنی تلقی ایتنک محالدر.
و کذا، عینی ترسیم، بهری تصویر و نظری تنویر ایدنک بهرسن اولدیفنی دوشونمک، آنجه بهر و بصیرتده
محروم اولاه آدمک ایشیدر.

مع هذا مصنوعه کی کمالات، تماماً صانعہ کی کمالہ آقاہہ بر فیضہ۔ فقط قوسلہ رده یا اللہ سینگہ کورہ و طانیہ بر میاروب، قارتالی کور دیگی زمانہ بو قوسہ دگلہ دیر۔ چونکہ سینگہ کی شہر اوئہ بو قدر۔

۱۶
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! نفس ناطقه نك كه يوكلك مطاوبى دوام و بقادر. هتّى و همى بر دوام ايله كندينى آلداتمازسه
 لهج بر لذت آلاماز. اويله ايسه، ائى دوامى ايستيه نفس، دائمى اولاسه بر ذاتك ذكرينه دوام ايله كه، دوام بولاسك.
 اونده نور الله، سونجه سكه. اونك جوهرينه صدف و ظرف اولله، قيمتى اولاسك. اونك نسيم ذكرينه بدنه اولله،
 حياتدار اولاسك. اسمائى الهيته ده بريسنك خيط شعاعيله تمسكه ايتله، عدم درياسنه دوشميه سكه.
 ائى نفس! سنى طوبى دوشمكده محافظه ايدنه ذات قيوم طيله. سنك موجوديتكده طوقوز يوز طقاصه طوقوز
 يارمه سى اونك عهدده سنده در. سنك الله ياللز بر يارمه قالير. كه ايسى او يارمه يي ده اونك خزينه سنه آتله،
 راحت اولاسك.

۱۷
اعْلَمْ إِلَهًا الْعَزِيز! سہ کنڈی و ہودی یایعہ قادر دگلک . سنک الٹ اونی ایجاد ایتلمہ قاصر در .
 باشق لری دخی سنک و ہودی یایعہ عاجز و قاصر در لر . ایتلمہ تجربہ ایت ، باقالم . شجرہ طلمات دینیلمہ
 برلسانی ویا مخبرات و ازدافہ سائرالی اولاسہ بر آغزی یای کورہ لم . البتہ یایامیلمہ قسک . اولیلمہ سنی یاراداسہ
 اللہ شُرک یایما . [**إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ** ^(۱)] ایتلمہ تہدیدی آلتہ کرمہ .

^{۱۴}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! شوکوروںہ عالم، الٰہی بردگندہ و برمخزندہ۔ ایچریندہ انواعاً درلودرلو منوجات قماشہ، ماکولات ییمطار، مشروبات شربتہ وادرد۔ ہونارک برقی کثیف، برقی لطیف۔ برقی زائل، برقی دائمید۔ برقی قاتی برب، برقی مایعد۔ وکھنڈا لھریشید بولونور۔ لکھ برقی ایجادی برنجدر۔ برقی دہ تجلیاتہ برنقشد۔ فلاسفنک ضلالتنجہ، ایجادایہ نقشہ بردر۔ واددگہ صاحبیدہ موجب بالذاتدر۔

^{۱۵}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انانیتدہ نسبت ایدہ شرک غفی قاتیلایدی زماہ اسباب شوکنہ انقلاب ایدر۔ بودہ دوام ایدرہ کفرہ تحول ایدر۔ بودی دوام ایدرہ تعطیلہ، یعنی اللہ سلفہ انجوار ایدر۔ **الْعَبَادُ بِاللّٰهِ** ^(۱)

^{۱۶}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانک خلقتدہ مقصد، مخفی اولادہ خزینۃ الٰہیہ کشف ایدوب کوسرملک و قدرازیہ بربرہامہ، بر دلیل، بر معکس نورانی اولقاء جمال ازلیتک تجلیسی اچوہ شفاف برمرآت و بر آیینہ اولقدر۔ حقیقتاً سموات، ارضہ و جبالک حملندہ، یعنی یوکلندہ عاجز قالدقاری امانتی انسانہ یوکلندی جھنڈہ، انسانہ جلالتہ، جاوہرہ برسطہ کیرشد۔ ہونکہ اوامانتک مضمونانندہ بریدہ، انسانک صفات الٰہیہ فی فہم ایتک اچوہ بروحد قیاسی وظیفہ سنی کورمیدر۔

انسانک خلقتدہ مقصد بوجہ شہار اولیدی مالہ، قسم اکثریسی پردہ اولور، سد اولور۔ وظیفہ لوی فتح و آجھہ ایلہ قیاسیور، باغلا یور۔ ضیا وایشی نشایدہ جھاری پردہ سویوندر یور۔ الٰہی توحید ایدہ جھاری پردہ شرک یا پیور۔ وکذا، نور ایمانہ اللہ باقرب ملانی اوکا تسلیم ایتھ اعتقاداً مقلّہ ایلہ، انا رسدیلہ خلقارہ باقارہ اللہک ملانی اونارہ تقیم ایدر۔ حقیقتاً [إِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلْوۃً جَہُولًا] ^(۲) ایتک سرتی کوسر یور۔

^{۱۷}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ای نفس! اگر تقوی و عمل صالح ایاد خالق ارضی ایتہک، خلقک رضا سنی تحصیلہ لزوم یوقدر۔ اوکفیدر۔ اگر فلاحہ دہ اللہک ہابنہ رضا و محبت کوسر یرسد ایدر۔ شاید اونارکے دنیا ہابنہ اولورہ قیمتی یوقدر۔ ہونکہ اونارہ سیکے عاجز قولادر۔ مع کھذا ایانجی شقی تعقیب ایتکدہ شرک غفی اولیدی کی،

تحصیلی ده محکمہ دگدر. اوت، بر مصاحت ایچومہ سلطانہ مراجعت ایدہ آدم، سلطان راضی ایتیمہ ایه
 وایسه کورولور، ایتیمہ ایه کورولور. فلقک التماسیه اوله هوو زحمتی اولور. فقط یینه سلطانک اذنی لازمدر.
 سلطانک اذنی ده رضاسنه متوقفدر.

^{۱۸}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! واجب الوجود، ذاتده، ماهیتده محکمہ بازه مدیگی کی، افعالنده ده بازه میور. هوونله
 واجب الوجودک قدرته نسبتاً یاقیه - اوزاره، آز - هوو، کوچک - بویوک، فرد - نوع، جزء - کل بر در.
 آرالنده فو یوقدر. وکذا اولک افعالنده بالذات مباشرت یوقدر. فقط ممکنک قدرتی بویله دگدر.
 بونک ایچومہ نفس، واجب الوجودک افعالی ممکنک فعلارینه بازه میور. حقیقتی فهم ایتیمده عقل متخیردر.
 نفس فعلی فاعلسر ضمه اید میور.

^{۱۹}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! آسلاسه کی حیوانلرک دیلرینه وینچلرینه باقیلیر، ایتراش و یارمه لاموه ایچومہ یارادیلیمه
 اولدقاری آتلاشیلیر. و قارودنک لطافتنه دقت ایدیلیر، ییمک ایچومہ یارادیلیمه اولدیغی هس ایدیلیر.
 کذا لک، انسانک ده استعدادینه باقیلیر، وظیفه فطریه سنک عبودیت اولدیغی آتلاشیلدیغی کی. روحانی
 علویتنه وابدیت اولسه درجه اشتیاقنده دقت ایدیلیر آتلاشیلرک، اک اول انسان، بو عالمده داهالطیف
 بر عالمده یارادیلیمه ده تجهیزات آلمو اوزره موقفاً بو عالمه کوندریلیمه اولدیغی آتلاشیلیر.
 وکذا انسان، خلقت عمره سی اولدیغنده آتلاشیلرک، انسانلرده بر هکودک وارک، جناب هوو شجره خلقتی
 او هکودکده انبات ایتیمدر. او هکودک ده آنجه و آنجه بوتوه اهل کمالک، بلکه نوع بشرک نصفنک اتفاقیه
 نور سید الانام حضرت محمد علیه الصلاه والسلامدر.

^{۲۰}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! سیاه و بیاضه نقارله نقای بر عمامه ایلر کره ارضنک قفاسنی صداره سموات و ارضنک ناظم
 و خالق اولسه اللهک الوهیتنه لایقیدرک، عالمک بعضه صفحاتی مکینه بر ممکنه تودیع و تقویعه ایتیمه؟
 عرشک صاهبنده ماعد، عرشک آلتنده کی شیاره بالذات تصرف ایدیه اطله دائره سی ایچنده برکیم وارمیدر؟

چونکه او قدرت قیسه و قاصر اولمایوب محیط بر قدرت اولدیغنده، آهییه بر دلیک قالماسد که غیر مدافله ایستیه. مع لکذا، جبروتیت و استقلالیتک عزتی و کنذین سودیرمک و طانیدیرموم محبتی غیره مساعده ایتمه یورکه، آراده عباد اللهک انظارین کنذین جلب ایدیه اسمی بر واسطه بولونسوه.

مع لکذا کل ایله جزئیه، نوع ایله فردده یاییلاسه تصرفات، بربرینک ایچنده متدافل و یکدییارینه متساند اولدیغنده، او تصرفاری آیری آیری فاعلاره ویرمک محکمه دگدر. مثلاً عالمک نظام و انتظامنده و تصرفنده ارضک تدبیری داخلدر. ارضک تدبیری ایچنده انسانک ده تدبیری داخلدر. و عیبه زمانده بو تصرفات یاییلیرکه باشقه نوعلر ده شؤناتنه باقیلیر. و حجرات بدنیله ذرات دخی یارادیلیسور. و لکذا، بوتومه بو تصرفات، بوتومه صفحات عیبه قدرتمه یاییلیر. ناصلا شمس نورنده قطره لره و قبار جقاره وارینجه قدر هیچ برشی خارج قالماده بوتومه اشیا او نور ایله تنور ایدیور.

اولاده بوتومه تصرفات، قدرت ازلییه عائددر. باشقه برشیئک مدافله سی یوقدر. کوه دمه ذره یه وارینجه قدر هیچ برشی او قدرتک تصرفنده خارج دگدر.

فلاصه: آریئک دماغی و میگردیک کوزینی تنظیم ایدیه ذات، سنک افعال و اعمالی مهمل بیر قماز. باشی بوسه ایتمز. حسابز، کتابز بیر قما یاروه ^[هائیه] اهام قیینه یازمه. او کوره سنک محاسبه اوله بقدر.

^{۹۱} **اعلّمٰ لَهَا الْعَزِيزَ!** لهر بر مصنوعده، لهر بر ذره ده کورونه تصرف مطلقک، قدرت محیطک و حکمت بصیره نک دلالت و شهادت ایلر ثابتدرکه، بوتومه اشیا نک صناعی واحددر. شریکی یوقدر. نه قدرتمده انتقام وار، نه اقتدار و اختیارنده تجزی واردر. بناءً علیه صانع آنجه واجب الوجود اوله بقدر. قدر میزانیه یورویه قدرتمه بر نهایت یوقدر.

^{۹۲} **اعلّمٰ لَهَا الْعَزِيزَ!** سینک، اور و محک، پیره کبی کوهک حیوانلر فیل، دوه، جاموس کبی حیوانلر دمه داها ذکی، خلقتی داها کوزل، صنعتی داها تام اولدقاری هالده. کوه قمارک عمری قیسه، بو یو طرطلی اوزومه. کوه قمارک ظاهراً منفعتاری یوه، بو یو طرطلی وار. ایسته بو حال خلقت اشیا ده صانع کلفت اولمادیغن و لهر شیئک وجوده طامی آنجه ^(۱) **کُنْ** امریله اولدیغن بالهر بر بهاندر. ^(۲) **يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ** ^(۳) **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** ^(۴)

[هائیه] امام مبین قدر دفتی ایه، کتاب مبین قدرت دفتیدر.

۶۲ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! [وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ^(۱)]** آیت کریمہ سی، اللہ ہوتوہ اشیای علمیا، ارادہ سیلہ، قدرتیاہ و سائر صفاتیاہ محیطدر۔ و دائرہ احاطہ سندہ خارج برشی بقدر۔ فقط انسانہ، جزوی و قیصہ ذہنیہ اللہک عظمتہ و شمس اطرافندہ کی سیاراتی تدویر ایندیلنہ باقارکہ، مثلاً آری کبی کوچک حیوانلہ اشتغال ایمنی و زانہ کوریور۔ ہونکہ واجب الوجودی ممکنہ قیاس ایسیور۔ ہالہوکہ بوقیاسہ کورہ کوچک حیوانلہ بر ظلم اولور۔ ہونکہ اوناردہ **[وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبِغْ بِحَمْدِهِ^(۲)]** قضیہ سنجہ خالقارینی تسبیح ایتمطہ اللہمدہ ماعد اکیمہ بی رب طایما یورلر۔ بناء علیہ، بو یوگٹ کوچوگہ نابرا تمطہ حق بقدر۔

۶۳ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** عمومی اولادہ بر انعام ایلم عنایت شخصیتہ آرا سندہ منافات بقدر۔ مثلاً بر ضیافتہ یا بیلاہ عمومی بر دعوت آلتندہ شخصاردہ دعوت ایدیلمسہ اولور۔ یعنی بو ضیافت عمومی اولدیغندہ دعوت عمومیستہ قالیر، شخصلہ نظرہ آلیما یور، دینیلمہ عز۔

بناء علیہ اللہک نعمتاری وقف مالی و یا فھر صوبی کبی عمومی اولوب انعامندہ شخصلہ قصد ایدیلمسہ دگلدر۔ آنجہ او عمومیستہ خصوصیتہ مقصوددر۔ بناء علیہ اشخاص او عمومی انعامدہ قصد ایدیلمد کارندہ، او نعمتارہ قارشو شکر ایتمطہ مطلق اولد قارینہ ذهاب ایتمک فطارد۔

۶۴ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** یاریہ سنی ذلت و سفالتارہ معروضہ بر اتمطہ ترک ایده جک اولادہ دنیا تک سفاہتنی بوکوسہ کمال عزت و شرفلہ ترک ایدرسک، یلک عزیز و یوکلک اولورسک۔ ہونکہ اوسنی ترک ایتمدہ اول سہ اونی ترک ایدرسک، فیرینی آلیر، سرنندہ قور تولورسک۔ فقط وضعیت معکوسہ اولورسہ، قضیہدہ معکوسہ اولور۔

۶۵ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** فوہ ہاموریاہ ملوٹ اولادہ مدنیت، انساناریدہ او ہامورلہ تلویت ایسیور۔ ازجملہ، ریای ساسہ و شرف ایلم تسمیہ ایتمہ، انساناریدہ او یس اخلاقہ سوہ ایسیور۔ حقیقتاً انسانلہ او ریایہ اولیلمہ آلیشمارک، شخصلہ باید قاری کبی، ملتارہدہ آلفیجی یا یتمارددر۔ بو یوزدہ شخصی حیاتلہ حمیت جاہلیہ عنوانی آلتندہ عنصری حیاتلہ فدایا یلملدہ در۔

۶۷

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! نبوت احمدیؑ اثباتِ ایدہ دلیلِ بردہ بری دہ توحید در۔ اوت، مراتبِ توحیدک باریغنی طائتک
 الہ اوست تیری اوستندہ دیکمہ اولہ۔ و انظارِ عالم قارو مقامِ ایدہ برابر توحیدہ دلالہ ایدہ۔ و انبیانک
 مجمل براقِ قاری حقائق تفصیلاتِ بیان ایدہ و آیقلا یابہ، آنجہ و آنجہ حضرت محمد علیہ الصلوة والسلام در۔
 بناء علیہ توحیدک حقیقتی و قوتی نسبتندہ نبوت احمدیؑ ہو و حقیقت در۔

۶۸

اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! سطحِ عالمہ قورولہ شو سرکئی الہیدہ تشریف ایدہ تزیینات، کمالات و کوزل منظرہ لہ و
 ربوبیتک ہمتیہ الوہیتک عظمتہ بر مٹاھد، بر متیزہ، بر منجیر، بر متفکر لازم درک، او کوزل لکڑی کورسہ،
 او منظرہ لر آسندہ تنزہ ایتسہ۔ او غارق نقارہ، زینتارہ تفکراتِ ہیراہ اولسہ۔ صوکرہ او سرکیدہ صانعک
 جلالت، مالکک اقتدار و کمالہ انتقالِ ایدہ اونک عظمتہ سجدہ حیرت ایتسہ۔ بو وظیفہ فی ایتا ایدہ جہک، انسان در۔
 ہونکہ انسانہ، کریمہ جاہل، ظلمتی بر شیدر۔ اما اویاہ بر استعدادی وارد درک، عالم بر انموذج و بر نمونہ اولمہ
 بیاقتی وارد در۔

لہم و انسانہ اویاہ بر امانت و دیعہ براقیامدرک، اونک ایدہ کیزی دینہ فی بولور، آمار۔ لہم و انسانہ کی قوتک
 تحدید ایدہ ایتسہ رک مطالعہ براقیامدر۔ بوک بناء کئی بر نوع شعور صاحبی اولورک، سلطانہ ازلاک عظمت و
 ہمتک شععی ادراک ایدر۔

اوت، معشوق ہستی، عاشقک نظری استلزام ایتدیگی کی، نقاسہ ازلیتک ربوبیتی دہ انسانک نظری
 اقتضا ایدرک، حیرت و تفکراتِ تقدیر و تحسینارہ بولونوسہ۔ اوت، کل و هیچکارک یوزلرینی کوزل لکڑیہ ذات،
 ناصل او کوزل یوزلرہ آریاردم، بلبلاردم استحسانہ ایدیجی عاشقاری ایجاد ایتسہ؟ و کوزل لکڑی کوزل یوزلرندہ
 کوزل لکڑی یارادام، البتہ او کوزل لکڑی متاقلاری دہ یاراتیر۔

کذلک، بو عالمی بو قدر زینتارایہ، نقارایہ تزیین ایدہ مالک الملک، البتہ و البتہ او غارق و انتیقہ معجزہ لری،
 منظرہ لری، زینتاری سیرجیلاردم، مٹاھد لکڑی، عاشقہ و متاقلاردم، عارف دلالاردم خالی براقیامدر۔
 ایتہ جامعیتی طولانیسیہ انسانہ کامل، غایہ افلاک علیہ غائیہ اولدیغی کی، غایہ کائناتہ دہ نمرہ و
 نتیجہ اولمدر۔

۶۹۔ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** اشیاء آراستہ کی توافقی، صانعک واعداد ولد یغنی شہادت ایدر۔ مثلاً حیوانانک، بالخاصہ انسانانک اساس اعضا زندہ کی توافقی، بالخاصہ ہفت اعضا زندہ کی تامل، خالقک و ہدیتہ برہانہ اولیغنی کی۔ کیفیتارہ کی و شکارہ کی مخالفہ خالقک اختیار و حکمتہ دلالت ایدر۔

۷۰۔ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** مخلوقاتک الٰہی خلقی انساندر۔ انسانہ کنڈی نفسہ اولادہ شدت محبتہ طولی کنڈینہ خدمتی و منفعتی اولادہ شہری لہم سور، لہم اولادہ قیمت ویر۔ ثمرہ سندہ استفادہ کوردیگی شہارہ عبد و کولہ اولور۔ عکس حالہ نہ سور و نہ دہ قیمت ویر۔

و کذا، حیاتک ایجادندہ علم غائبہک بالآلہ حیات اولیغنی بیار۔ جناب حقک ایجادیتدیگی قیادہ لہدف اتخاذیتدیگی بیچارہ حکمتارہ فہری یوقدر۔ عجا املکہ و احتمالہ خارجیدرکہ، عالمہ کوردنہ شو اشیای فارق دہا غریب، دہا فارق دہا معجزہ ملاوٹی، برزخی، مثالی شہارہ بعضہ نمونہ و بعضہ اساس اولاسیم؟

۷۱۔ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** جناب موہ، کائناتی تسکیل ایدہ ذراتی شریعت فطریہ سنہ مسخر و مطیع و اوامر تاکوینہ سندہ منقاد و ممثل قیامدر۔ برآری، کُن امرینہ امتثالاً مطاوب شہارہ کیردیگی کی، لہرہانای برہوانہ دہ عیبہ امرہ امتثالاً، ارادہ ایدیلہ وضعیتارہ کیر۔

۷۲۔ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** شمس، قمر، یلدریزلر و ارضہ کی اجرامی قبضہ سندہ طوتانہ قدرت، او اجرامی اولیہ بر سہولتہ تنظیم ایتددرکہ، طاغیلاہ تسبیح دانہ لرینی ایہ دیزنہ آدم کی، نہ بر عجز کورمشر و نہ دہ باسقمہ سندہ یاردیمہ احتیاج اولمدر۔

۷۳۔ **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** برقطرہ صو بر دگر صوی ایہ متحددر۔ ہونہ ایلیمی دہ صودر۔ نھر صوی ایہ دہ متحددر۔ ہونہ ایلیمہ دہ منألری سمار۔ و کذا بر کوہک بالیوم، بالینہ بالیغیہ متحددر۔ ہونہ عنوانری بردر۔

کذلک، اسماء اللہیدہ بر مجیرہ یہ ویا بر میگردہ تجلی ایدہ بر اسم، طائاتی اہاطہ ایدہ اسم ایلہ متحدہ۔
ہونہ مسالری ہدر۔

مثلاً ہونہ طائاتی تعلو و تجلی ایدہ علیم اسمی ایلہ بر ذرہ یہ تعلو ایدہ خالو اسمی، مسادہ متحدہ در۔
خرما آغاجہ تعلو ایدہ مصور اسمیادہ، ثمرہ سنہ تعلو و تجلی ایدہ غشی اسمی، مسادہ متحدہ در۔
ذاتاً ان ہویون شیئ تجلی ایدہ اسم ایلہ ان کوہیون بر شیئ تجلی ایتہ می
محالہ۔

۲۴۔ **اعْلَمُ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ** مہم عنوانی آئندہ کی اشیانک وجودندہ تغیر وارد۔ یعنی کیفیتاری، حالاری دیگر۔
بناء علیہ مہم اولادہ بر شیئک دائماً بر حالہ توقف و سکوت ایچطہ عطالندہ قالمی، او شیئک
اھوال و کیفیتاری ایچومہ بر نوع عدمہ۔

ہونہ او شیئک استقبال حالاری عدمہ قابلہ۔ یول بولوب وجودہ کلام مرلہ۔ عدم ایہ، ہویون بر اُلم و بر
شر محضہ۔

بناء علیہ فعالیتندہ لذت اولدیغی کی، اھوال و شئوناندہ بر تبدل اولوب، بوتحول و بوتبدلندہ نشئت ایدہ
تأثرات و تألمات، بر جھندہ حرکتیہ ایہدہ بر قاج جھندہ کوزلدر۔ اوت، بر شیئک شکارندہ وقوعہ کلام
دور و تسلیم صیرہ سندہ کیدنار متأثر اولورلر۔ کلناردہ ممنوہ اولورلر۔ بوسایہدہ حیات تصفی ایدر، تمیزلیر۔
وجودہ تجد ایدر۔

هدایت قرآنیکہ نسیمندہ

﴿ شمر رسالہ سی ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى رَحْمَتِهِ عَلَى الْعَالَمِينَ بِرِسَالَةِ
سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ^(۱)

اعلموا انھا العزیز! شو عالم، کور و نہ و کور و نہ یہ بوتوہ طبقات و انواعیہ (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ)^(۲) دیہ توحیدی اعلامہ
ایدیور۔ ہونہ آرزندہ کی تساند بویہ اقتضا ایدیور۔

و طبقات الیہ انواع، بوتوہ اظنیہ (لَا رَبَّ إِلَّا هُوَ)^(۳) دیہ اعلامہ شہادت ایدیور۔ ہونہ آرزندہ کی مشاہتہ بویہ ایستہ یور۔
و ادرکہ، بوتوہ اعضا سیلہ (لَا مَالِكَ إِلَّا هُوَ)^(۴) دیہ شہادت نامی اعلامہ ایدیور۔ ہونہ آرزندہ کی تماثل بویہ اقتضا ایدر۔
و اعضاء، بوتوہ اجزایہ (لَا مُدَبِّرَ إِلَّا هُوَ)^(۵) دیہ شہادت ایدر۔ ہونہ آرزندہ تعاودہ و تدافل وارد۔
و اجزا، بوتوہ جزئیاتہ (لَا مُرَبِّيَ إِلَّا هُوَ)^(۶) دیہ اولادہ شہادت نامی اعلامہ ایدر۔ ہونہ آرزندہ کی توافہ قلمک
بر اولدیغہ دلالت ایدیور۔

و جزئیات، بوتوہ محیراتی الیہ (لَا مُتَصَرِّفَ فِي الْحَقِيقَةِ إِلَّا هُوَ)^(۷) دیہ شہادت ایدر۔
و اوجیرات، بوتوہ ذراتہ (لَا نَاطِقَ إِلَّا هُوَ)^(۸) دیہ اعلامہ شہادت ایدر۔ ہواہر فرد آرزندہ کی فیکٹہ بر اولی،
بویہ اقتضا ایدر۔

و اذرات، بوتوہ اثیریہ (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) ہواہرہ سیلہ اعلامہ توحید ایدر۔ ہونہ اثیرک باطنی، سکونی،
انتظاری، امر خالقہ سرعت امتثالی بویہ اقتضا ایدر۔

اعلموا انھا العزیز! هیچ بر انسانک جناب حقہ قارشو ہواہر اعتراضی بوقدر۔ شکوا و شطیتہدہ ہدی بوقدر۔
ہونہ شطیتہ ایدہ فردک خلاف لہوسی اقتضا ایدہ، نظام عالمہ بیظاہرہ حکمت وارد۔ او فردی
ارضایتمکدہ، او بیک حکمتی غضباندیرمہ وارد۔ بر فردی رضایتمک ایچوہ بیک حکمت فدا ایدیہ مز۔
﴿ وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ ﴾^(۹)

اگر ہر فرد کی کیفیت کورہ حرکت ایدیاں، دنیا کے نظام و انتظامی فسادہ کیدر۔ اُئی متائی! سہ نہ سک؟ نہ یہ بناء
اعتراضہ ایدیاں؟ جزوی لہوئی طلیات کا ثناء مہندسی یا سیرسک؟ تعفہ ایتسہ اولادہ ذوقی نعمتوں
درجہ لرینہ مقیاس و میزانی یا سیرسک؟ سہ نہ بیلیور شہا نعمت ظہ ایتدیگ نکمت دظدر؟ سک نہ قیمتک
وارک، سینک قنادینہ موازی اولمایاں لہوئی نظمین و تکیہ اچوہ فلک جرفاریہ حرکتہ
تکیہ ایدیاں؟

^۲
اعلموا انھا العزیز! جسک بر عضونہ کی بر حیدرہ دہ یا بیلاہ تصرف، الہ اول جسکی تصور ایتلہ متوقفدر۔ ہونکہ
طک نقاریہ، احوالیہ جزئیہ ہونہ علاقہ کی و مناسبتی وارددر۔ اولیہ ایتسہ، جزئیہ تصرف، خالوہ طک
امری آلتندہ در۔

^۴
اعلموا انھا العزیز! لہو و بالیوہ کی کوہک ہونکہ یومورطہ لرینہ، ہشرات و نباتاتک تخوملرینہ، یک بویوک بر رحمہ،
بر لطف ایلہ، بر حاکمہ حفظ ایدہ صانع ہائیک حقیقتہ لایقیدرک، آخرتہ ثمرہ ویرہ آغاہارہ ہارک اولادہ
اعمالکزی حفظ ایتسہ، اہمال ایتسہ؟ مالوکہ ای انسانہ! سہ، حامل امانت، خلیفہ ارضک۔ اوت، لہو
ذی حیاتہ بولونانہ حفظ الحیات ہئی، وجودک ابدی بر بقایہ، اسم حقیقی باقیہک تجلیہ انجرا ایدہ جانہ
دلالت ایدر۔

^۵
اعلموا انھا العزیز! بر انجیر تخومنی طوڑدہ طورہ حفظ ایدہ و دوردہ دورہ حمایت ایدہ، انحلالدہ وقایہ ایدہ
و اوتخومہ انجیر آغاہک تکیلاتنہ لازم اولادہ اساسی کمال اہتمام ایلہ محافظہ ایدہ، البتہ و البتہ خلیفہ ارضہ
عنوانی آلہ نوع بشرک اعمالی اہمال ایتسہ، حفظ ایدر۔

^۶
اعلموا انھا العزیز! لفظوںک تبدیلیہ معنا تبدل ایتسہ، باقی قالیر۔ قابوہ پارہ لایر، لب باقی و صاغلام قالیر۔
لباس یرتیلیر، جسکی صاغلام، باقی قالیر۔ جسک ٹولور، طاغیلیر، روح باقی قالیر۔ جسم اختیار لایر،

انانیت کنج قالیر. یوقاوه جماعت طاغیایر، فقط واحد فرد باقی قالیر. کثرت بوزولور، وهدت باقیدر.
 ماده قیریایر، نور باقیدر.

بناءً علیہ عمرک بدایتندہ صولت قدر دوام ایدم معنا، یوقه جدر تبدل ایتدیگی و طوردہ طوره
 انتقال ایتدیگی و دورده دورہ یودارلانیری هالده، وهدتی و بقاسنی محافظه ایتدیگی کی، تولوم
 خندقی ده آتلا یاروه سالما ابد یولنه دوام ایده جلدیر. مع لهذا، لهر وقت فناء حاضر اول امرینی انتظار ایدم
 زوال و بقاسن مادّیاته، شوعطف و محافظه دستوری، بقایا یوقه مناسبتدار اولده روح و معناده ده
 جاریدر.

^۷ اَعْلَمُ لَهَا الْعَزِيزُ! الوهیتک عظمتی، عزتی، استقلالیتی لهر شئک کوچولک اولسوه، بویولک اولسوه، یولسک اولسوه،
 آچاوه اولسوه تحت تصرفنده بولونیری ایتدیر. سنک خستک ویا هقارتک، اونک تصرفنده خارج قالمس
 سبب اولدماز. یونله سنک اونده اوزاقلغک وارسه، اونک سنده اوزاقلغی یوقدر. ویا سنک بر صفتک
 هقارتی و جهودیک هقارتی استلزام ایتدیر. ویا ملک جهتک ملو اولسی، ملاوت جهتک ده ملو اولسی
 اقتضا ایتدیر. وکذا خالقک عظمتی، حرکین شیارک تصرفنده هیقیمسنی استلزام ایتدیر. بالعکس عظمت حقیقیه،
 ایجاد خصوصنده انفرادی، تصرف جهتکده احاطه یی اقتضا ایدر.

^۸ اَعْلَمُ لَهَا الْعَزِيزُ! مادّی اولده بر شئک کثافتی نه قدر فضله اولورسه، اونسته اینجه وکیزی شیارک کوره من.
 واندلی ادرالده قاصدر. فقط نور و نورانی شیار نه قدر نورانیتده ترقی ایدرسه، اونسته اینجه وکیزی
 شیاره نفوذی تام وکلیه اولور. وکذا بر شئ نه قدر لطیف اولورسه، اودرجه مادّیاتک ایجارینی کف ایدر.
 رونتکم شعاعی کی.

ممکناتده مسئله بو مرکزده اولس، واجب الوجود اولده نور الانوار نه درجه نافذ الحقایق و عالم بالاسرار^(۱)
 اولیغی بر درجه آشلا شیار. اویله ایسه عظمتی، تام معناسیله احاطه و نفوذ و شمولی اقتضا و
 استلزام ایدر.

اعْلَمُوا أَنَّهَا الْعَزِيزَةُ ^۹ اکثریت مطلقہ فی تسبیل ایدہ عوام ناسک فہماری قرآنجہ او قدر مراعات ایدہ یلمشد کہ، برقاج درجہ بی و برقاج جہتی امتوا ایدہ بر مسئلہ دہ، عوامک فہمارینہ الہ مانوس والہ قریب جہتی و نظر لرینہ الہ واضح والہ ظاہر درجہ بی سویار۔ ہونکہ اویاہ اولما زسہ، دلیلک نتیجہ دہ خفی قالمی لازم طایر۔ قرآنک طائنتہ یایدی بحت، خالقک صفات لرینہ اثبات و ایضاح ایچوند۔ بناء علیہ نہ قدر جمہورک فہمنہ یاقین اولورسہ، ارشادہ دایا لایعہ و دایا موافقہ اولور۔

مثلاً، خالقک تصرفاتہ دلالت ایدہ آیتلر دہ الہ ظاہر والہ آشکار اولدہ طبقہ بی **[وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ اللَّسَانِ وَالْوَلَوَاتِ]** ^(۱) آیتلہ ذکر ایدہ یلمشد۔ ہالوکہ بو طبقہ نک آرقسندہ و ہولک تعینات و تخصیصات طبقہ سی وارد۔ اولکی طبقہ نک فہمی، ایلنجی طبقہ نک فہمنہ دایا یاقیندر۔

و کذا، الہ آشکار درجہ بی **[إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ]** ^(۲) آیتلہ ذکر ایتمشد۔ بو درجہ نک آرقسندہ، ارضک شمس طرفندہ امر و ارادۃ اللہ قانونیہ تحریک و تدبیر درجہ سی دہ وارد۔ لکن بو درجہ اولکی درجہ دہ بر درجہ مخفی اولدیفندہ ترک ایدہ یلمشد۔

و کذا **[وَالْجِبَالِ أَوْنَادًا]** ^(۳) جملہ سیلہ الہ اوقوناقی صحیفہ بی کوسر مشدر۔ ہالوکہ بو صحیفہ نک آرقسندہ، دیرک و قازیقار ایلہ قہللہ دہ محافظہ ایدیلہ بر سفینہ کی، ارضہ دہ ایچریندہ وقوع طالعہ لہرج و مرجہ طولای پارچہ لانعہ قہللہ سندہ قورومو ایچوہ طاغرایلہ قازیقلا مشدر، صحیفہ سی دہ وارد۔ فقط بو صحیفہ، عوام ناسجہ او قدر اوقوناقی اولمادیفندہ ترک ایدہ یلمشد۔ و بو صحیفہ نک آلسندہ دہ سویلہ بر ہاشیہ وارد:

ہیلکی بسایوب صاغلام اوزرہ طاغرایرضہ دیرک یایلمشد۔ ہونکہ طاغرایصولک مخزن ایدر۔ لہوانک طارغیدر، لہوانی تصفیہ ایدیور۔ طویراغک حامیدر، دژک استیلا سندہ وقایہ ایدیور۔ ذاتاً ہیلک دیرطری بو غنہ لردر۔ بوسرہ بناء درک، شریعتجہ لہلالک طالع و غروب نظرہ آئیندر۔ ہونکہ بویسہ، آیاری و کوناری سلب ایتمکدہ عوامجہ دایا قولیدر۔ وینہ بوسرہ بناء درک، اذہابہ عوامدہ تثبیت و تقریر ایچوہ قرآنک تکرار و وقوع طامشد۔

اعلم ايها العزيز! آيتك بحث ايتكارى حقيقى، شعرك بحث ايتكارى خيالى، يك واسع و يك
يوگى. بو اعتبار له قرآنك آيتارى شعريه عدايد يلم مشد. لهم ده آيتار، صانعك شئون
و افعالند بحث ايد. شعرايه فضولى اولار و غيروه بحث ايد. قرآنك فى الجماء عادى شيلرده
بحثى خار و العاده در. شعرك خار و العاده كرده بحثى، على الاكثر عاديد.

اعلم ايها العزيز! خالقك وهدى كوستره آيندرك و دليلارنى اوقوتانه صحيفلرك يك هوو هيدرك
اوليفى كى، مركزلى ده برينك ايچن داخل اولد. بناءً عليه بر آينده كوروندى ويا بر صحيفه
اوقوندى، لهينده ده كورونور و اوقونور. فقط برينده كورونمى، لهينده ده كورونمى
استلزام اتمز.

اعلم ايها العزيز! بر كلمه يازانه، حرفى يازانك غيبرى. بر صحيفه يازانه، سطرنى يازانك غيبرى. كتابى يازانه،
صحيفه سنى يازانك غيبرى اولمى مكمه اولمادى كى. قارىخچى فاعله ايد، جنس حيوانى فاعله ايدنك غيبرى. حيوانى يارادانه،
ارضى يارادانك غيبرى. ارضى فاعله ايد، رب العالمينك غيبرى اولمى محالدر.
ربوبيت عامك اشارتار ندر، كائنات كتابنده اولم بويوك حرفلر واردر، او حرفلرك برقمنده بر كلمه يازيليد.
برقمنده بر كلام، برقمنده بر كتاب يازيليد. مثلا او كتابده بحر، شجر، ارضه بر حرف مقابلنده درلر. برنجى حرفده
سلك كلمه سى، ايلنجينده شجر كلامى، او ينجينده حيوانه كتابى يازيلمشد. هتى ليس صورتنده تام ليس سوره سى
يازيلدى كى، بعضه مصنوعات بر كلمه اولم اسمنده و هار دگنده او مصنوعات سوره سى
و كتابى يازيلمشد.

اعلم ايها العزيز! ييلدزلرل شملر آراسنده مماثلت اوليفى كى، فى الجماء مساواتده واردر. بناءً عليه
اونلرده بى اوت كياره رب اولماز. و اونلرده برين رب اولم، لهينده رب اولور. وكذا هر شئده
رب اولور.

۱۴

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانك بر فردنده بر جماعت مطلقین بولونور. اوت، لهر بر عضو برشی ایچومه یاییلمشدر. انسانه او عضوی او شیده قوللا غفلت مقلددر. مثلاً لهر بر ماسه ایچومه بر عبادت وارددر. اوندك خلافنده قوللانیمسی ضلالتدر. مثلاً باسه ایله یاییلاسه سجده، الله ایچومه اولورسه عبادتدر. غیریسی ایچومه اولورسه ضلالتدر. کذلک، شعرانك خیالاً یایدقاری هیت و محبت سجده لری ضلالتدر. خیال اوندك ایله فاسقه اولور.

۱۵

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانلری فکرأ ضلالت آتانه سیلرده بری، الفتی علم تلقی ایتمه لریدر. یعنی انسانلر مألوفلری اولاره شیاری کندیلرنجه معلوم ییلرلر. حتی الفت طولانیله عادیانه تأمل ایدوب اهمیت و بریزلر. هالبوکه الفتارنده طولانی معلوم ضمه ایتدکاری او عادی شیار، بر خارق، بر معجزه قدرت اولدقاری هالده، الفت سائقه سیله اونلری تأمل و دقت آلمایاروم، تا اوندك فوقنده اولاره تجلیات سیالیه افعالیه نظر ایده ییلسینلر. بوندك مکی دگر کنارنده طوروب نه دگر ایچریسنده کی حیوانات و نه سائر غریب حالاتنه باقما یاروم، یالان روزگار ایله حصول کلمه طالعمره و شمس شعاعارنده پیدا اولاره یاریلتیاره دقت ایتمه مالک البحار اولاره اللهک عظمت و دلیل کتیره آدمک مکی کبیر.

۱۶

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانلر ارضه عائد معلوماتلری و مسماتلری و بدیهیاتلری الفت مبنیدر. الفت ایله، جهل مرکب اوسته سرباسه بر پرده در. حقیقه باقیلیرسه، ضمه ایتدکاری علم، جهلدر. بوسره بناء درکم، قرآن، آیتلریله انسانلر نظرینی مألوفاتلری اولاره شیاره هیویر. آیتلر، نخلار کی الفت پرده سنی درلری، آتارلر. انسانك قولاغنده طوتار، باشی آلدیر. او الفت آلتده خوار و العادات معجزه لری او عادیات ایچریسنده انسانه کوسدر.

۱۷

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! آرالنده مناسبت، معامله، حتی مکالم بولونانه ایکی شیک، بر برینه ملبه و یا مساوی اولنی استلزام ایتمز. مثلاً یاغورک بر قطره سی و یا ثمره نك بر میچکنك کوچه لیلیله برابر شمس ایله مناسبتی و معاملی وارددر. بناء علیه ای انسان، سنك مقارنك سنی خلّاقه عالمك نظر عنایتنده سترایده جهل بر سبب

۱۸۔ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** دگر کردہ وقوعہ کلمہ مد و جزر کی، اولیا آرا سنده دہ ببطر زمانہ و طمی زمانہ مسئلہ سی
 شہرت بولمہ۔ [حاشیہ] از حمله، کتاب یواقیتک روایتہ کورہ، امام شُعْرَافِی بر کونہہ ایکای ہو ہووہ دفعہ فوجہ ماہ
 فتوحات ملیہ نامندہ کی بویول مجموعہ ی مطالعہ ایتہد۔ بوی وقوعات، استغراب ایہ انظر ایدیلیم سیمہ۔ زیرا
 بوی غریب مسئلہ لری تصدیقہ یا قلاشدیراہ مثالار یک ہو قدر۔ مثلاً رؤیادہ، بر دقیقہ ظرفندہ بر سننک
 لجدیلانی و یک ہووہ ایشار کور و لدیلانی کوریورسک۔ اگر او دقیقہ دہ او ایشارہ بدل قرآنہ او قومہ اولہ ایدک،
 بر قیاج فتم او قومہ اولوردک۔

بومالت اولیاء اللہ ایچوہ حالت یقظہ انکشاف ایدر۔ زمانہ انبساط ایدر۔ مسئلہ روحک دائرہ سنہ یا قلاشدیر۔
 روح ذاتاً زمانہ ایہ مقید دظہر۔ روحی جسمانیتنہ غالب اولامہ اولیانک ایشاری و فعلی لری، سرعت روح
 میزانیلہ جریاہ ایدر۔

[حاشیہ] ببطر زمانہ سربیلہ، ہووہ سنہ لرحمندہ اولامہ بر قیاج دقیقہ لرح زمانہ معراج، بو حقیقتک و ہودینی اثبات ایدر۔
 و بالفعل وقوعی کوستری۔ معراجک بر قیاج ساعت مدتی، بیکار سنہ لرحمندہ وسعتی و احاطہ سی و اوز و نلفی واردر۔
 ہونہ معراج بولیلہ بقا عالمہ کیرمہد۔ بقا عالمک بر قیاج دقیقہ سی، بو دنیا ک بیکار سنہ سی نفی ایتہد۔
 لہم بو حقیقتہ بناء، بعضہ اولیا بر دقیقہ دہ بر کونک ایشی کورمہ۔ بعضیلری بر ساعتہ بر سننک وظیفہ سی یا عیمہ۔
 بعضیلری بر دقیقہ دہ بر فتم قرآنہ یی او قومہ اولد قاری کی، رسالہ نورک تألیفندہ دہ بو ببطر زمانہ حقیقتی ہووہ دفعہ
 وقوعہ کلمہد۔

از حمله، اوسہ طوقوزنجی مکتوب یوز اللہ صحیفہد۔ اوج یوزدہ فضلہ معجزاتی، کتابارہ مراجعت ایدیلیمہ، از بر اولورہ،
 طاغ، باغ کوشہ لرنہ، درت کوشہ ظرفندہ، لہر کوشہ اوچر ساعت مشغول اولقلہ، مجموعی اوسہ ایکای ساعتہ تألیف ایدیلیم۔
 رمضانہ رسالہ سی قروہ دقیقہ دہ تألیف ایدیلیم۔ یارمی سکرنجی سوز یارمی دقیقہ دہ تألیف ایدیلیم۔ او توزنجی سوز
 بسہ دیالٹی ساعتہ تألیف ایدیلیم، ببطر زمانک وقوعی اثبات ایتہد۔ [قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا
 اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ] ایتی طمی زمانی کوستر دیلای کی، [اِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلِفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ] ایتی دہ

بطر زمانی کوستری۔

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! بر برهان ایه الهه اید یله نتیجہ توحیدی، بعضہ انسانہ استعظام ایلہ طار ذلالتینہ صیقیدر مازلر. ویا بوزوه خیالاری قبول ایتمز. بوماله قارئو اوقطعی و صحیح برهان ردائیک اوزره، بوشیجی بوقدر عظمیاء، شو برهان اونی انتاج ایدہ مز دیه بهانه لرایله قبول ایتمز لر. او مکینلر بیلمز لر میله، نتیجہ نیک قیومی ایماندر. برهان بالذ، اونی کور مک ایچوه بر منفذدر. ویا بر سوپر که کیله، اوشیجیه قونانه و لملاری سوپرور. مع هذا، برهان بر دگل، بیک دگل، ذرات عالم عددنج برهانلر واردر.

فسحاه الله! مُلک ایلہ ملاوت آراسنده کی حجاب نه قدر اینجه در! آراکنده کی ماف نه قدر بویوکر! دنیا ایلہ آخرت آراسنده کی یول نه قدر قییم و نه قدر اوزوند! علم ایلہ جهل آراسنده کی حجاب نه قدر لطیف و نه قدر قالیندر! ایمانه ایلہ کفر آراسنده کی برزخ نه قدر شفاف و نه قدر کیفدر! عبادت ایلہ معصیت آراسنده کی ماف نه قدر قییمدر! هالوکر آراکی هنت ایلہ جهنمک آراکی قدردر. حیات نه قدر قییم، امل نه قدر اوزوند! اوت، حال ایلہ ماضی آراسنده اویله اینجه بر پرده واردر که، روهک ماضی جهته کچمه نه مانع دگدر. جسده نسبتاً ماضی همتی یتمز توکنمز بر مافدر.

کذالک، مُلک ایلہ ملاوت، دنیا ایلہ آخرت آراسنده اهل قلب ایچوه شفاف، اهل هوا ایچوه کیف اینجه بر پرده واردر. کذالک، کیچ ایلہ کوندوز آراسنده لطیف بر پرده واردر که، کوزک قیامیه کیچ اولوب آیهلر سیاه کوندوز اولدیگی کی، نفسک عالم معنویاته کوزی قیامیرسه، ابدی بر کیچ ایچنده قالیر. کوزی معنویاته آیهلر سه لهارى انکشاف ایدر.

کذالک، الله هابنه کائنات باقاه آدم لهر نه مآلهده ایدر سه علمدر. اگر غفلتله اسباب هابنه باقارسه، علم ضمه ابتدای شحاده جهل اولور. کذالک، ایمانه و توحید ایلہ عالم باقانه، عالمی نورلی کورور. والا عالمی ظلمات ایچرینده کوره جلدر. کذالک، افعال بشر ایچوه ایکی جهت واردر: اگر نیت ایلہ اللهک هابنه اولورسه، تجلیاته معکس، شفاف، پارلاوه اولور. اگر الله هابنه اولمازسه، ظلمتای بر منظره کی کوسر سه اولور. کذالک، هیاتک ده ایکی همتی واردر: بری سیاه اولامه دنیا به باقار، دیاری شفاف اولامه آخرت ناظردر. نفس، سیاه وجهک آلتیه کیر. شفاف وجهه ترتیب ایدر.

عبادت ابدیه ایست.

۹. **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** کائناتک مفتاحی، یعنی آناختاری انسانک الله در. عالمک قاپورلی آیهوم اولدیغی حالده، معنا قاپالیدر. جناب هم بوتوم او قاپورلی و کیزلی خزینهرلی آیهام «آنا» نامنده بر مفتاحی انسانک الله ویرمدر. فقط آنا، قاپوسی قاپالی بر بیلمجه در. بونک قاپوسی آیهایر، کائناتک ده قاپورلی آیهایر. اوت، جناب هم انسان بر بونک و بر نوع حریت ویرمدر که، بونک و حریت، جناب همک ربوبیتنه عائد اوصافی بیلمک ایچوم موهوم، فرضی بر واحد قیاسی اولوم.

ایتمه ماهیت بشرده یک اینجه برایب، انسانک وجودنده شعوری برل، شخصیتک کتابنده بر الف قیمتده و مقدارنده اولامه آناک ایلی و جهمی وارد در: بر و جهمی غیره باقار، دیگر و جهمی شره باقار. غیره باقار و جهمی یاللز قابل فیضدر، فاعل دگلدر. شره باقار و جهمیه آنا کنیدی فاعل ییلیر. آناک ماهیتی موهوم در، ربوبیتی خیالی در.

وهوری بر شئی حامل اولاماز. آنجه میزان الحراره کی، واجب الوجود ربوبیتنه عائد صفات مطلقه محیطی بیلمک ایچوم بر میزانه وظیفه سی کورور.

اگر انسان بنلله حیزانه نظریه باقار، کائناتده ذهنه آقوب کلمه آفافی معلوماتی کنیدی معلوماتیه تصرف ایدر. و صفات الهیهی ده کنیدی صفاتیله تصدیع ایدر. بین مرجعه اعاده ایدر. و بوسایده **[قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا]** ^(۱) ده کی **(مَنْ)** ^(۲) شموله داخل اولار و جهمه امانتی ایضا ایتمه اولور.

فقط کنیدنه متقل نظریه باحقلمه کنیدی مالک اعتقاد ایدر **[وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا]** ^(۳) نک شموله داخل اولقمه امانته خیانت ایتمه اولور. زیر سماوات و ارضک حملنده قورقار و امتناع ایتدگی جهت، آناک بوجهتیدر. هونله ضلالتی، شری، شرک بوجهتده طوغارلر. اگر وقیلده او آناک شدنی بر توبیه ایلر باشی قیریلماز بر بویور. انسانک وهوری یونار.

اگر مللک ده انانیتی انضمام ایدر، صداعک امرینه قارشو مبارزه یه هیقار. تام معنایله بر شیطان اولور. صوکره خلقی ده کنیدنه قیاس ایدر. اسبابی ده او قیاس داخل ایدر. بویول بر شرک دوشر.

العیاذ بالله.

[مہم مسئلہ] اَنَّا نَاکَ اَیَّی وَجْہی وار: بِوَجْہی نَبَوِّ اَلْمَدْرِ، بِوَجْہی دہ فلفہ اَلْمَدْرِ، بِرُجْہی وَجْہی، عِبُودِیَّتِ مَحْضَہٗ مَنَادِر۔ مَالِیَّتِی عَرَفِیَّہٗ اُولُوبِ مَسْقَلِ دَظَلَر۔ وَہُودِی تَبَعِی اُولُوبِ اَصْہٰی دَظَلَر۔ مَالِیَّتِی وَہْمِی اُولُوبِ حَقِیْقِی دَظَلَر۔ وَظِیْفَہِی خَالِقِکَ صِفَاتِی فِہْمِ اَیْمَکَ اَیْجُوبَ بِرِیْزَہٗ وَبِرِیْقِیَاسِ اُولُفَدَر۔

اَنبِیَا اَنَّا نَاکَ بِوَجْہی بَاقِی اَلْمَدْرِ۔ مَلَاکِی تَمَامًا اَللّٰہِہٗ تَلِیْمِ اَیْمَکَ۔ نَہٗ مَلَاکِی دَہ، نَہٗ رُیُوبِیَّتِ دَہ، نَہٗ اُولُفِیَّتِ دَہ، شَرِیْکِی اُولَا دِیْفَہٗ حَاکِمِ اَیْمَکَ دَر۔ اَنَّا نَاکَ بِوَجْہی دَہ جَنَابِہٗ حُجْرَہٗ طُوبَاۃِ عِبُودِیَّتِ اَنبِیَاۃِ اَیْمَکَ۔ بِوَشَجَرِہٖ ذَکَ دَالِہِی وَبُورَا قَلِہِی، لَکِنَّاۃِ بَاغِی سَندِہٗ اَنبِیَاۃِ اُولِیَاۃِ وَصِدِّیْقِیْنَ کَی مَبَارَکِ مِیوہِ کُورِی وَیَرْمِہٗ، مِیوہِ لَندِیْر مَشَدَر۔

اَیْجُوبِ وَجْہی اَلَاہِہٗ فلفہ، اَنَّا نَاکَ وَہُودِی اَصْہٰی وَکَنْدِیْسِی مَسْقَلِ وَمَلَاکِ حَقِیْقِی اُولَدِیْفِی زُعْمِ اَیْمَکَ دَر۔ وَظِیْفَہِی دَہ یَا اَللّٰہُ حَبِّ ذَاتِہٖ تَکْمَلِ حَیَاتِہٖ۔ اَنَّا نَاکَ بِوَسِیَاہٗ یُوزَنْدِہٗ اَنْوَاعًا ضَلَالِہٖ وَشُرْکَہٗ حَقِیْقِی دَر۔ اَزْجَمَہٗ، قُوَّہٗ بَہِیْمِیَّہٗ دَالِندِہٗ صِنَاہٗ طُوغَمَشَدَر۔ قُوَّہٗ غَضَبِیَّہٗ غُصْنَنْدِہٗ فِرْعَوْنِہٗ، نَمُودِہٗ حَقِیْقِی دَر۔ قُوَّہٗ عَقْلِیہٗ دَہ دَہْرِیوہٗ، مَادِّیوہٗ فَلَاسَفِہٗ حَقِیْقِی دَر، وَاجِبِ اَلْوُجُودِہٗ بِمَخْلُوقِہٗ وَاَہْدِی وَیَر، بَاقِی قَالَاہِہٗ مَلَاکِی غَیْرَہٗ تَقْصِیْمِ اَیْدَر۔

فَلَاصَہٗ: اَنَا حَدِّ ذَاتِہٖ بِرُہُو، بِرُجَارِ کَی اَیْمَہٗ، وَیَرِیَاہِ اَلْحَمِیَّہٗ کُورِہٗ مَابِیْعِ حَالِہٖ طَیْر۔ صَوْکَہٗ اَلْفَتَاۃِ اَیْمَہٗ قَالِیْنَا شِیْر۔ صَوْکَہٗ غَفْلَتِ وَعَصِیَاہِ اَیْمَہٗ اُولِیَاۃِ قَالِیْنَا شِیْرَکَ، صَاہِیْنِ یُونَار۔ فَلَاقِی وَاسْبَاجِ دَہ کَنْدِیْسِہٗ قِیَاسِ اَیْدَر۔ خَالِقِکَ اَوَامِرِہٗ مَبَارِزَہٗ بِہٗ بَاشَلَر۔ کُورِہٖکَ عَالِمِہٗ، یَعْنِی اَنْسَاہِہٗ عَالَمِہٗ اَنَا، بِوِیُوکِ اَنْسَاہِہٗ، یَعْنِی لَکِنَّاۃِہٗ طَبِیْعَہٗ بَکَر۔ اَیْلِیْسِی دَہ طَاغُوْتَا دَر۔

۶۱۔ اَعْلَمُ اِنَّمَا الْعَزِیْزُ! خَبَرَاتِ وَہْمَاتِکَ حَیَاۃِ نَبِیَّتِ اَیْمَکَ دَر۔ فَسَادِی اَیْمَہٗ عَجَبِ، رِیَا وَکُوسْتَرِیْسِہٗ اَیْمَہٗ اُولُور۔ وَفَطْرِی اُولُورِہٗ وَہْدَانِہٗ شَعُورِہٗ بِالذَّاتِ حَسِّ اَیْدِیَاہِہٗ وَہْدَانِیَاۃِکَ اَسَاسِی، اَیْجُوبِ بِرُشَعُورِ وَنِیْتَاہٗ اَنْقِطَاعِ بُولُور۔ کَذَالِکَ، اَعْمَالِکَ دَہ حَیَاۃِ نَبِیَّتِ اَیْمَکَ دَر۔ فَقَطْ نَبِیَّتِ، بِرُجْہِی دَہ فَطْرِی اَہْوَالِکَ ثُلُومِیْدَر۔ صَنِیْعِی سَیِّئِہٗ یُورِہٗ، ضَعِیْفَ شَدِیْر۔ بَعْضَاۃِہٖ لَہِجِہٗ اَیْنِیْدَر۔ نَبِیَّتِ، اَعْمَالِی تَامِ قُوتِ شَدِیْر۔ مَثَلَا تَوَاضَعِی فَسَادِہٗ وَیَر، تَکَبُّرِی اَزَالِہٗ اَیْدَر۔ فَرَحِ وَسُرُورِی اَوِیُورِہٗ، غَمِ وَکَدْرِی تَخْفِیْفِ اَیْدَر۔

۴۴
اعْلَمُهَا الْعَزِيزُ! طَائِفَاتُ بِرُحْمِهِ دَر. عَنَاصِرُ أَوْنَكِ دَالِرِيدَر. نَبَاتَاتُ يَارِقَارِيدَر. حَيَوَانَاتُ أَوْنَكِ هِيحَطَارِيدَر.
أَنَانَارُ أَوْنَكِ مَيُوهِ لَرِيدَر. بَوْمِيُوهِ لَرَكِ أَلْ ضِيَادَارِي، أَلْ نَوَارِي أَوْلَانِي، أَلْ أَهْنِي، أَلْ أَرْمِي، أَلْ أَسْرَفِي، أَلْ أَلْفِي
سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَالرَّسَالِيْنِ إِمَامُ الْمُتَّقِيْنِ حَبِيبُ رَبِّ الْعَالَمِيْنِ حَضْرَتُ مُحَمَّدٍ دَر.
عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاوَاتِ مَا دَامَتِ الْأَرْضُ وَالسَّمَاوَاتُ^(۱)

الهي! الذُّنُوبُ أَخْرَسَتْنِي وَكَثْرَةُ الْمَعَاصِي أَخْجَلَتْنِي وَشِدَّةُ الْغَفْلَةِ أَخَفَّتْ صَوْتِي فَادُقْ بَابَ رَحْمَتِكَ
وَأُنَادِي فِي بَابِ مَغْفِرَتِكَ بِصَوْتِ سَيِّدِي وَسَنَدِي الشَّيْخِ عَبْدِ الْقَادِرِ الْكِلَابِي وَنِدَائِهِ الْمَقْبُولِ لِلنَّاسِ
عِنْدَ الْبَوَابِ^(۲)

يَا مَنْ وَسِعَتْ رَحْمَتُهُ كُلَّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ وَلَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ
وَلَا يَغْلِبُهُ شَيْءٌ وَلَا يَعْزُبُ عَنْهُ شَيْءٌ وَلَا يَوَدُّهُ شَيْءٌ وَلَا يَسْتَعِينُ بِشَيْءٍ وَلَا يَشْغَلُهُ شَيْءٌ عَنْ شَيْءٍ
وَلَا يَشْبَهُهُ شَيْءٌ وَلَا يَعْجِزُهُ شَيْءٌ اغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى لَا تَسْأَلَنِي مِنْ شَيْءٍ^(۳)
يَا مَنْ هُوَ اخِذٌ بِنَاصِيَةِ كُلِّ شَيْءٍ وَبِيَدِهِ مَقَالِيدُ كُلِّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ هُوَ الْأَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْآخِرُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ
وَالظَّاهِرُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْبَاطِنُ دُونُ كُلِّ شَيْءٍ وَالْقَاهِرُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ اغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^(۴)
وَيَا عَلِيمًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَمُحِيطًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَبَصِيرًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَيَا شَهِيدًا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَرَقِيبًا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
وَلَطِيفًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَخَيْرًا بِكُلِّ شَيْءٍ اغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطِيئَاتِ حَتَّى لَا تَسْأَلَنِي عَنْ شَيْءٍ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^(۵)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِعِزَّةِ جَلَالِكَ وَبِجَلَالِ عِزَّتِكَ وَبِقُدْرَةِ سُلْطَانِكَ وَبِسُلْطَانِ قُدْرَتِكَ
مِنَ الْقَطِيعَةِ وَالْأَهْوَاءِ الرَّدِيَّةِ^(۶) يَا جَارَ الْمُسْتَغِيرِينَ أَجِرْنِي مِنَ الشَّهَوَاتِ الشَّيْطَانِيَّةِ وَطَهِّرْنِي
مِنَ الْقَاذُورَاتِ الْبَشَرِيَّةِ وَصَفِّني بِحُبِّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِالْحُبَّةِ الصِّدِّيقِيَّةِ
مِنْ صَدَا الْغَفْلَةِ وَأَوْهَامِ الْجَهْلِ حَتَّى تَفْنِيَ الْأَنَانِيَّةَ وَتَبْقَى الْكُلُّ^(۷) يَلَهُ وَبِاللَّهِ وَإِلَى اللَّهِ
وَمِنَ اللَّهِ غَرْقًا بِنِعْمَةِ اللَّهِ فِي بَحْرِ مِنَّةِ اللَّهِ مَنْصُورًا بِسَيْفِ اللَّهِ مُحَفُوظًا بِعِنَايَةِ اللَّهِ
مُحَفُوظًا بِعِظْمَةِ اللَّهِ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ يُشْغِلُ عَنِ اللَّهِ^(۸)

فِيَا نُورَ الْأَنْوَارِ وَيَا عَالِمَ الْأَسْرَارِ وَيَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَا مَلِكُ يَا عَزِيزُ يَا قَهَّارُ يَا رَحِيمُ يَا وَدُودُ
يَا غَفَّارُ يَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ يَا سَتَّارَ الْعُيُوبِ يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي
وَارْحَمْ مِنْ ضَاقَتِي عَلَيْهِ الْأَسْبَابُ وَخَلَقْتَ دُونَهُ الْأَبْوَابُ وَتَعَسَّرَ عَلَيْهِ سُلُوكُ طَرِيقِ أَهْلِ الصَّوَابِ
وَأَنْصَرَمَتْ أَيَّامُهُ وَنَفْسُهُ رَاتِعَةٌ فِي مَيَادِينِ الْغَفْلَةِ وَالْمَعْصِيَةِ وَدَنِّي الْإِكْتِسَابُ^(١)

فِيَا مَنْ إِذَا دُعِيَ أَجَابَ وَيَا سَرِيعَ الْحِسَابِ وَيَا كَرِيمَ يَا وَهَّابُ ارْحَمْ مِنْ عَظَمَ مَرَضُهُ وَعَزَّ شِفَائُهُ
وَضَعُفَتْ حِيلَتُهُ وَقَوِيَ بَلَاءُهُ وَأَنْتَ مَلَجُئُهُ وَرَجَائُهُ^(٢)

إِلَهِي إِلَيْكَ أَرْفَعُ بَنِيَّ وَحُزْنِي وَشِكَايِي^(٣) إِلَهِي حُجَّتِي حَاجَتِي وَعُدَّتِي فَاقَتِي وَأَنْقِطَاعُ حَيَاتِي^(٤)
إِلَهِي قَطْرَةٌ مِنْ بَحَارِ جُودِكَ تُغْنِينِي وَذَرَّةٌ مِنْ تَيَّارِ عَفْوِكَ تُكْفِينِي يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ
يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا مُبْدِيَّ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالًا لِمَا يُرِيدُ^(٥)

أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ وَبِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَرْتَ بِهَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ
وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ اغْنِنِي يَا مُغِيثُ
اغْنِنِي وَاغْفِرْ جَمِيعَ ذُنُوبِي وَسَقَطَاتِ لِسَانِي فِي جَمِيعِ عُمْرِي

بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

آمِينَ آمِينَ آمِينَ^(٦)

يَا مَنْ يَقْرَأُ هَذَا الْإِسْتِغْفَارَ أَوَّلًا لِنَفْسِهِ إِقْرَأْهُ ثَانِيًا بَدَلًا مِنِّي فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَإِنِّي فِي قَبْرِى سَاكِنٌ وَلِسَانِي سَاكِنٌ نَاطِقٌ بِكِتَابِي مُسْتَعِيرٌ لِسَانَكَ
فَانْطِقْ بِحِسَابِي أَيْضًا حِسْبَةً لِلَّهِ^(٧)

﴿وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ﴾

﴿وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ لِأَقْوَمِ الطَّرِيقِ﴾^(۱)

﴿وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ﴾

﴿وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ﴾ [اونجی رساله]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ^(۲)

اعلموا لها العزيز! سوایت کریمتک بولک سمانه هیقوب سرنی فهم ایتک ایچوه [یدی باصا ماقلی] برزدهانه قور و پوز.
[برنجی باصا ماقه] سمانتک ملائکه اسمیه تسمیه ایدیه مناسب سمانتکی واردر. هونله کره ارضک سمانیه نسبتاً
کوچکلیلله و مقارنتیه برابر ذوی الحیات اید طولو اوله سی، سمانتک او مزیتیه برهاریتک ذوی الادراک اید طولو
اوله سی تصریح ایدیور. کذا، سمانتک بوقدر زینتکارله تزییه ایدیلمی، همه حال ذوی الادراکک تقدیر و استحسانه ایدیه
نظره هیکارین جلب ایتک ایچوندر. هونله همه زینت عاشقارک جایی ایچوندر. سیمک و طعام ده آج اولوناره
یایلیر. مع لهذا انس و جن او وظیفه ایفایه کافی دگلاردر. آنجوه اورایه مناسب، غیر محدود ملائکه و
روهانیه او وظیفه ایفایده یایلیر.

[اینجی باصا ماقه] ارضک سمانتک علاقسی و معاملسی اولوب، آرکنده هوه بویوک ارتباط واردر. اوت،
ارضه کلمه ضیا، حرارت، برکت و سائر سمانتک کپیور. ارضه ده سمانیه دعا، عبادتکار، روحار
کیدییور. دیمک آرکنده جریان ایدیه تجاری معاملده آکلاشیاییورک، ارضک سمانتکی ایچوه سمانیه هیقوف
بربول واردرک، انبیا، اولیا، ارواح، جسدکنده تجرد ایدیه سمانتک عروج ایدیر.

[اونجی باصا ماقه] سمانتک دوام ایدیه جریان ایدیه سکونه، سکوت، نظام، انتظام، اطراوده هس ایدیلدیگنه
نظر، سمانتک اهل، ارضه سمانتکی دگلاردر. اوت، ارضه بولونانه نفا، شفا، اختلاف، تضادک
اجتماعی، غیر و شرک افتلاطی کبی شیار سمانتک بوقدر. بوسایده سمانتک نظام و انتظامی بوز اچوه
برهال بوقدر. سمانتکی، ویریلله امرله کمال اطاعتیه امتثال ایدیور.

[درنجی باصا ماقه] جذاب حقک، مقتضای و حکماری متغایر بعضه اسماری واردر. مثلاً، بدرکبی بعضه
غزالده اصحاب کرام یار دیم ایتک اوزره کفار ایدیه محاربه ایتک ایچوه ملائکه سمانتک سمانتک اقتضایده اسم،

ملائکة ايله شياطين، يعنى سماوى اولاده افکار ايله ارضى اولاده اشرار آراسنده محاربہ نك وقوعى استبعاد دگل،
اقتضایدر. اوت، جناب هه ملائکة بیلدی مکسیریه شیطانلاری دفع و اهلک ایده بیلر. فقط سطوت و عظمتك
اقتضاسی اوزرینه، بوقیل مجازاتك مستحقیرینه اعلامه و تشهیری عظمتنه لایقدر.

[**بشخی باصلا ماره**] روحانیلرک افکارى سجادہ بولوندقارنده، اشراری ده لطافتلرینه کوننرک افکارى تقلیداً
اونده التحافه ایتک ایستدکارنده، اهل سما اوناى شرارتلاری ایچوه قبول ایتدیرک دفع ایدیورلر. مع لهذا بوجی معنوی
مبارزه لوی عالم شهادت، بالخاصه و ظیفی شهادت و مآلده اولاده انسان اعلامه و تشهیرینه رحم نجوم
علامت و نشانه قیلمند.

[**آلتنجی باصلا ماره**] قرآن مجزالبیابه نوع بشری اطاعة ارشاد، عصیانده زجر و منع اوزره قولاندیغی اسلوب عالیه
بافه: [يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ^(۱)]
بویوریور. یعنی: "ای انس و جن جماعتلری! ملایمه خارج بر مملکت هیقوب قور تولوه ایچوه سادات وارضك اقطارنده
هیقغه قوتلار وارسه هیقیار. اوندن ایچوه قوت و قدرتله هیقغه اولور. بوده سزده یوقدر. هیقاماز سکر" دیور.
قرآن کریم بوآیت ایل، یک کنیه اولاده سلطنت ربوبیت قارشو انس و جنك عجزلرینه اعلامه ضمننده ندادیور.
"ای حقیر، صغیر، عاجز انسانار! سز لرن صورتله، شیطانلاری رحم ایدسه ملائکة ایله نجملرک، شملرک،
قمرلرک اطاعت ایتدکلری سلطانہ ازلی به عصیابه ایدیور سکر؟ ناصل قوجه ماه بیلدیزلری مرمی و قورشوه
یرنده قولانابه عاکره صاحب اولاده بر سلطان قارشو عصیابه ایتله جبارت ایدیور سکر؟"

[**ییدنچی باصلا ماره**] بیلدیزلرک یک کویک افرادی اولدیغی کی، یک بویوکلری ده واردر. سمانك یوزینی ضیالاندیرابه
لهرشی بیلدیذر. بونوعده بر قسمی سمایه زینت اولمدر. بر قسمی ده شیطانلاری رحم ایتک ایچوه سماوی
مانجینیقاردر. سجادہ یا بیلا به بوجم، سماکی انک واسع دائره لوده بیلر وقوعه کلمه مبارزه هادئسنی
انسانده کوسرتمک و انسانلرک مطیعلرینه عاصیلرله مبارزه به توبیه ایدوب آقیلا مقدر.

^۲
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانی حیوانہ آبیاریہ شیارہ [برسی] انسانک ماضی و مستقبل ایہ علاقہ دار اولم سیدر۔
حیوانہ، بویاکی زمانی مجموعہ دوستونہ جہ برادرانہ مالک دگدر۔

[ایلیجیسی] انسانک کرہ انفسی، کرہ آفاق، یعنی داخلی و خارجی شیارہ تعلیم ایہہ ادراکی کٹی و عمومیہ۔
[وہجیسی] ہم انتانتہ لازم اولامہ مقدمہ لری کثف و ترتیب ایتلدر۔ مثلاً، بر اوٹ یا بیلیسی ایچوہ لازم اولامہ
طاسہ، آغاج، ہیمنظو مثلاً لزومی مقدمہ لری اھزار و ترتیب ایتلہ کی۔

بناء علیہ انسانک الہ اول وال بویول و ظیفی تسبیح و تحمیددر۔ اولاماضی و حال و استقبال زمانہ زندہ کورمہ
ویا کورہ جہ نعمتار لسانیلہ، صوکرہ نغندہ ویا خارجندہ کورمکہ اولدیفی انعامار لسانیلہ، صوکرہ
مخاوفانک یا بقمکہ اولدقاری تسبیحی شہادت و مشاہدہ لسانیلہ صانعی حمد و ثنا ایتلدر۔

^۳
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! جناب حقک عطا، قضا، قدر نامندہ اوچ قانونی وارددر۔ عطا، قضا قانونی بوزار۔
قضادہ قدر قانونی بوزار۔ مثلاً برشی حقندہ ویریلہ قرار، قدر دیکلدر۔ او قرارک انفاذی قضادیکلدر۔
او قراری ابطال ایروب حکم قضادہ عفو ایتلہ، عطا دیکلدر۔ اوت، یوموشاہ بر اوتلہ کو طرندہ کی طمار لری
قانی طاشی دلدیگی کی، عطادہ قضا قانوننک قطعیتی دلر۔ قضادہ اوفہ کی قدر قانوننک قرارینی دلر۔
دیمک عطانک قضایہ نسبتی، قضانک قدرہ نسبتی کبیدر۔ عطا، قضا قانوننک شمولندہ اخراجدر۔
قضادہ، قدر قانوننک کلینندہ اخراجدر۔ بومقیقہ واقف اولامہ عارف، معبودی اولامہ خالقنہ
[یا الہی! ہناتم سنک عطا کندر۔ سیئاتم دہ سنک قضا کندر۔ اگر عطاٹ اولامہ ایدی لھلاک اولوردم] دیر۔

^۴
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! اسمای ہنای نغمہ ایہہ بعضہ فذلکہ لولہ آیتلہ خانہ ویریللمکہ نہ کی بر سر وارددر، باق۔
اوت، قرآنہ معجز الیلہ، بعضاً آیات قدرتی آیتلہ بظایدر۔ صوکرہ ایچرینندہ اسمای میقاریہ۔ بعضاً
منوہان طویلار کی آچار، طاغیدیر۔ صوکرہ طویلار، اسمادہ طی ایدر۔ بعضاً افعالی تفصیل ایتلکہہ
صوکرہ، اسماریلہ اجمال ایدر۔ بعضاً خلقک اعمالی تھدیانہ سویار۔ صوکرہ رحمہ اشارت ایہہ اسماریلہ
نالی ایدر۔ بعضاً مفاصد جزئیہ کی ذکر ایتلکہہ صوکرہ، او مقاصدی تقدیر و اثبات ایچوہ،
برہانہ اولاروہ قواعد کلیہ حکمندہ اولامہ اسماری ذکر ایدر۔ بعضاً مادی جزئیاتی ذکر ایدر۔ صوکرہ
اسمای کلیہ ایلہ اجمال ایدر وھلذا۔

اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ! عجز دہ، عتہ کی اللہ ایشال ایدہ یولار دہ بریدر۔ اما عجز یولی عتقدہ دہا قیصہ و دہا
سلامتیدر۔ اہل سولہ، طریقہ ففادہ لطائف عشرہ اوزرینہ، طریقہ جھریدہ نفوس سبعہ اوزرینہ سولہ ایتلار دہ،
بوفقر عاجز ایسہ، لہم قیصہ، لہم قولی **[درت فطوہ]** ادہ عبارت بر طریق قرآنک فیضندہ استفادہ ایدوب آئندہ۔

[برنجی فطوہ ی] **[فَلَا تَزْكُوا أَنْفُسَكُمْ]** ^(۱) آیتندہ۔ **[ایانچی فطوہ ی]** **[وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ**
أَنْفُسَهُمْ] ^(۲) آیتندہ۔ **[اویہنجی فطوہ ی]** **[مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنْ لَدُنْ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ]** ^(۳)
آیتندہ۔ **[درنجی فطوہ ی]** **[كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ]** ^(۴) آیتندہ افند ایتندہ۔ بونارک ایضاحی شویا دہ:

[برنجی فطوہ] اوت، انسانہ یارادیلیندہ کندہ نفسہ محب اولادوہ یارادیلیندہ۔ حتی بالذات نفسی قدر
برشیئہ سوکیسی بوقدر۔ کندینی آنجہ معبودہ لایوہ مثالہ مدع ایدر۔ نفسی بوتوہ عیب لار دہ، قصور لار دہ
تذریہ ایدر۔ حقای اولوہ، حقز اولوہ کمال شدہ نفسی مدافع ایدر۔ حتی جناب حق مدع و مثالہ اوجوہ
کندیندہ یارادیلاہ جھارانی، کندہ نفسہ حمد و ثنا اوجوہ صرف ایدر۔ **[مَنْ اتَّخَذَ إِلَهًا هَوًى]** ^(۵) دہ کی **[مَنْ]** ^(۶)
شمولہ داخل اولور۔ بومرتبہ نفسہ ترکیبی، آنجہ عدم ترکیبی ایلا اولور۔

[ایانچی فطوہ] نفس، خدمت زمانندہ کوی قاہار۔ اجرت وقتندہ دہ ایاری صفہ لہجوم ایدر۔ بومرتبہ اولنک
ترکیبی، یایدیغی فعلک عاکنی یایمقل اولور۔ یعنی نفسی ایشدہ، خدمندہ ایاری سوہ ایتلی، اجرت
توزیعندہ دہ کربہ بیراقلیدر۔

[اویہنجی فطوہ] کندہ نفسندہ و طور بے سندہ قصور، نقص، عجز، فقر دہ بابقہ برشی بیراقلیدر۔
بوتوہ محاسنک و اییلطرینک فاطر عالم طرفندہ انعام ایدیلاہ نعمتار اولدیغی و حمدی اقتضای ایتدیغانی،
فخری استلزام ایتدک برینی اعتقاد و تلقی ایتلیدر۔ بومرتبہ اولنک ترکیبی کمالنک کمالنزللندہ، قدرتک
عجزندہ، غنائک فقرندہ اولدیغی بیامکدہ عبارتدر۔

[درنجی فطوہ] کندہی استقلالیت هالندہ فانی، حادث، معدوم اولدیغی۔ واسمائی الہیہ آیینہ دارلوی
ایتدیگی هالده سألده، مشہود، موجود اولدیغی بیامکدہ عبارتدر۔ بومرتبہ اولنک ترکیبی، وجودندہ
عدمی، عدمندہ وجودی بیامقل **[لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ]** ^(۷) حقیقتی کندینہ ورد اتخاذ ایتلیدر۔

و کذا، و هده الیهود اهلای، کائناتی نفی ایتله اعدام ایدیورلر. و هده الشهود خلقی ایه، بوتوه موبوداتی کوره رک، جزالیه کبی نیسایه زنداننده ایدی هیه محکوم ایدیورلر.

قرآنک افهام ایندیگی طریقه، کائناتی و موبوداتی لهم اعدامده، لهم هیده قورناریور. اسمای هینایه مظهریتله آینه دارلوه ایتک کبی وظیفه کرده استخدام ایدر. فقط کائناتی استقلالیتده و کندی حسابنه هالیشفده عزل ایدر.

و کذا، انسانک و هودنده برقاچ دآره واردر. هونله انسانه لهم نباتیدر، لهم هیوانیدر، لهم انسانیدر، لهم ایمانی. تزکیه معاملهی بعضاً طبقه ایمانیده اولور. صوکره طبقه نباتیه ایند. بعضاً یارمی درت ساعت ظرفنده لهر درت طبقه معامله واقع اولور. انانی خطایه و غلطه آتانه، بودرت طبقه ده کی فرقی رعایت ایتمه ملدر.

[**خَاقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا** ^(۱)] ایتنه استناداً انسانه، انسانیتک مبدئی هیوانیه و نباتیه منحصر اولدیغنهک ظنیه غلط ایدیور. صوکره بوتوه غایه رک نفس عائد اولدیغنهک هریله غلط ایدیور. صوکره لهر شیک قیمتی، منفعتی نسبتده اولدیغنهک تقدیریه غلط ایدیور. حتی زهره ییلدیزینی، قوقولی بر زهرهیه مقابل آلاز. هونله کندیبه منفعتی طوقونمايور.

اعلموا انما العزیز! عبودیت، سبقت ایدیه نعمتک نتیجی و اونک فیئایتدر. طاهجه بر نعمتک، مکافات لاهقه نهک مقدمی و وسیله دیگدر. مثلاً، انسانک ان کوزل بر صورتده یارادیلیشی، عبودیتی اقتضایده سابع بر نعمت اولدیغی. و صوکره ده ایمانک اعطاسیه جناب حقک کندیینی ط تعریف ایتی، عبودیتی اقتضایده سابع نعمتدر. اوت، ناصلا معده نهک اعطاسیه بوتوه مطعومات اعطایده کبی تلقی ایدیور. هیانک اعطاسیه ده، عالم شهادت مشتمل بولوندیغی نعمتله ایلر برابر اعطایده کبی تلقی ایدیور.

و کذا، نفس انسانیتک اعطاسیه، بومعه ایچوره ملک و ملاوت عالماری نعمتله سفره سی کبی قیاسیتدر. کذا، ایمانک اعطاسیه، مذکور سفره لریله برابر اسمای هیناده اذکار ایدیله دفینه کرده ویریلمه اولویور. بو کبی اجر تازی یشیه آلدقده صوکره، دوام یله خدمت ملازم اولوه لازمدر. خدمت و عملده صوکره ویریلمه نعمتله، محضاً اونک فضلنددر.

^۷
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! انواعك افراڈندہ، بالخاصہ ہرآن و لکوام قسمندہ کورونہ فوق العادہ فوقلقدہ مآلہدہ ایدیلہ فاروقہ عادہ غیر متناہی برہود و سخاوت و اردر۔ کمال اتقانہ و انتظام ایلہ بوتوہ انواعدہ بولونانہ شوکرت افراد، تجلیات الہیہ نک غیر متناہی اولدیغہ و جذاب حقک مالکیتی لہرشیہ مہایم اولدیغہ و بوتوہ اشیا اونک قدرتمہ نسبتاً متادوی اولدیغہ صراحتاً دلالت ایدر۔ اوت، بوجود و ایجاد، صانعك وجوبنددر۔ نوعدہ جلالیدر، فرددہ جمالییدر۔

^۸
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! انسانك یایدیغی صنعتك سہولت و صعوبت درجہ لری، انسانك علم و جہای ایلہ اولجولور۔ صنعتكردہ، بالخاصہ اینجہ ولطیف جہازاندہ نہ قدر علمی و مہارتی ہونہ اولورسہ، اونستہ یایدیغی ایشار قولای اولور۔ جہای نسبتدہ زحمت اولور۔ بناءً علیہ اشیانك خلقتندہ کورونہ سرعت مطلقہ ایلہ وسعت مطلقہ ایچندہ سہولت مطلقہ، صانعك علمنہ نہایت اولمادیغہ حدس قطعی ایلہ دلالت ایدر۔
[وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ] ^(۱)

^۹
اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ! انسانك فطرتاً مالک اولدیغی جامعتك عجائبنددرکہ، صانع مایم بولویک جسمدہ غیر محدود انواع رحمتی طارعمہ ایچوہ، غیر متناہی میزانار وضع ایتددر۔ و اسمای ہناسنك غیر متناہی مخفی دفتہ لرینی فہم ایتک ایچوہ، غیر محصور جہازات و آلات یار ایتددر۔
مثلا مسوعات و مبہرات و مآکولات عالم لرینی احاطہ ایدہ انساندہ کی دویغولر، صانعك صفات مطلقہ سی وکنسہ شوناتنی فہم ایتک ایچونددر۔

وگذا، انسانك خردلہ دہ دالہا کوہک مافقہ سندہ اولیلہ بر لطیفہ مذکرکہ بیراقشددرکہ، او خردلہ نک نفسی ابتدائی کنسہ عالمہ، اولطیفہ دائماً سیر و جولانہ ایتکدہ اولوب، ساحلنہ واصل اولماز۔ مع لہذا، بعضاً بو بویوک عالم اولطیفہ او قدر طارلاشیرکہ، عالم اولطیفہ نک قارندہ بر ذرہ کی اولور۔ واولطیفہ لر بوتوہ سیاحت میدانلریلہ و مطالعہ ابتدائی کتابلریلہ او خردلہ دخی یوتار۔ بوندہ اوتورور۔ قارندہ آغریماز۔
ایستہ انسانك متفاوت مرتبہ لری بوسردہ آٹلاشیلیور۔

اوت، بعضہ انساناں ذرہ دہ بوغولور۔ بعضہ انساناں دہ دنیا بوغولور۔ بعضہ انساناں دہ کنڈیاں ویریاں اناختار کورہ
 بریسیہ کثرتک ان کنیسہ برعلانی آہار، فقط ایچندہ بوغولور۔ ساحل وحدت و توحیدہ زورلہ واصل اولور۔
 دیمک انسانک سیر ومانیندہ ہونہ طبقہ لر وارد۔ بر طبقہ دہ انساناں حضور و توحید یک سہولتہ نصیب
 و میسر اولور۔ بر طبقہ سندنہ دہ انسانی غفلت و اوهام اویاہ استیلا ایدرکہ، کثرت ایچندہ غرورہ اولقلہ،
 نام معناسیہ توحیدی اونومہ اولور۔ سقوطی صعود، تدقی بی ترقی، جھل مرگبی یقین، اویقونک
 صول پرده سنی انتباه ظہ و توہم ایدہ بر قسم مدنیار، ایکنجی طبقہ دہ کی انساناں در۔ اوناں حقائوہ ایمانیہ
 درک ایتلمہ بدویارک بدویاریدر۔

۱۰۔ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** اسم جلال، علی الاکثر نوعاں دہ، طلیانہ تجلی ایدر۔ اسم جمال ایہ موجوداتک جزئیاتہ تجلی ایدر۔
 بو اعتبارلہ نوعاں دہ کی ہود مطالعہ جلالک تجلیسیدر۔ جزئیاتک نقاری و اشخاصک کوز لکطری جمالک
 تجلیاتارنندہ۔ وکذا جلال، و اہدیتک تجلیسندہ ظاہر اولور۔ جمال دخی اہدیتک تجلیسندہ ظاہر اولور۔
 بعضاں دہ جمال، جلالہ تجلی ایدر۔ اوت، جمالک کوزندہ جلال نہ قدر جمیلدر! جلالک کوزندہ دخی جمال
 نہ قدر جمیلدر!

۱۱۔ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** بصر مصنوعاتی کوروبدہ، بصیرت صانعی کورمنہ، ہونہ غریب ویک ہونہ حرکتسیدر۔ ہونہ
 اوهالہ صانعک معنا و قلباً کورونمسی، یا بصیرتک فقدانتندہ ویا قلب کوزینک کور اولم سندنہ۔
 ویا ادرانک یک طار اولدیفندہ مسئلہ عظیمیہ قاور ایا مدیفندہ۔ ویا بر خذلاندہ۔ والا صانعک نظری،
 بصرک شہودینی نظر دہ دہا زیادہ منکاردہ۔

۱۲۔ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** بر تارلہ یہ زرع ایدیلہ بر تخوم، معنوی بر سور و بردیواردر۔ اوتارلہ بی تخوم صاہبنہ مال ایدر۔
 باشقہ سک تصرفنہ مانع اولور۔ کذاک، کرہ ارضہ تارلہ سنہ زرع ایدیلہ نباتات و حیوانات تخوماری
 معنوی بر سور و برددرکہ، شرکتی منع ایدیور۔ غیرک مدافہہ سنی طرد ایدیور۔

۱۷

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! طبیعتاری لطیف و انجہ و لطیف صنعتارہ مفتوحہ اولادہ بعضہ انسانار، بالخاصہ باغچہ لوندہ یک کوزل لھندہ واری برطرزہ شعلاری، آریقاری، حوضاری، شادبرواناری یایدیمقلہ، باغچہ لرینہ یک کوزل، منتظم برمنظرہ ویرلر. واولطافتک واکوزللطک درجہ سی کوسترملک ایچودہ، بعضہ حرکتیہ قیالری، قباو غیرمنتظم مزارہ وطاق کبی شعلاری وھیکلارکبی شیاری دہ علاوہ ایدیورلرک، اونارک حرکتیلیلہ و انتظامی غیلہ باغچہ یک کوزللای و لطافتی فضلہ یک کوزوکوسہ، پارلاسیہ. ہونکہ [**إِنَّمَا تَعْرِفُ الْأَشْيَاءَ بِأَصْدَادِهَا**]^(۱) سربہ اشیا ضدلریہ بیلینہ جای جھندہ، مدقوہ برکیمہ اوضداری جمع ایدہ باغچہ یک منظرہ سنہ باقدیعی زماہ آشکارک، او حرکتیہ قبا شیار قصداً یایلمشدک، باغچہ یک کوزللای و انتظامی و لطافتی آرتسیہ. زیرا کوزلک کوزللای آرتیاریہ، حرکتیہ حرکتیلیلہ. دیمک باغچہ یک نام انتظامی المال ایدہ، او حرکتیہ درر. و او حرکتیہ حرکتیلیلہ انتظامی غیلہ نسبتہ باغچہ یک انتظامی آرتار.

کذلک، دنیا باغچہ سنہ نظام و انتظامک صون سیستمندہ بولونامہ مخلوقات و مصنوعات آراستہ حیواندارہ اولوسہ، نباتاتہ اولوسہ، جماداتہ اولوسہ، بعضہ حرکتیہ، انتظامیہ خارج شیار بولونور. بونارک حرکتیلیلہ، انتظامیلقاری، دنیا باغچہ یک کوزللای و انتظامیہ برزینت، برسوس اولومہ اوزرہ صانع حکیم طرفندہ قصداً یایلمسہ اولیغی، یک بولک وکنیمہ شاعرانہ برخیال ایلہ دنیایک او باغچہ منظرہ سی نظری آلتہ آلییلہ آدم اونارک قصداً یایلمسہ اولیغی کورہ بیلیر. مع لھذا، او کبی شیار قصدی اولماسہ ایدہ، شعلارندہ حکمتی تخالف اولمازدی. اوت، مخالفہ قصد و اختیار وارد. لھرانساک بوتوہ انسانارہ سیماجہ تخالفی بولک دلیلدر.

۱۸

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانی، فطرتاً بوتوہ حیوانارہ تفوقہ ایتدیرہ جامعیتک مزینتارندہ بری دہ، ذوی الحیاتک و اھب الحیاتہ اولادہ تحبہ و تسبیحارینی فھم ایتیدر. یعنی انسانہ کندی کلامنی فھم ایتدیای کبی، ایمانہ قولایغیلہ ذوی الحیاتک دہ، بلکہ جماداتک دہ بوتوہ تسبیحارینی فھم ایدر. دیمک لھرشی صاغیر آدم کبی بالائز کندی کلامنی آٹلار. انسانہ ایہ، بوتوہ موجوداتک لساناریہ تقلم ایتدکاری اسمای ہناتک دلیلارینی فھم ایدر. بناء علیہ، لھرشییک قیمتی کندینہ کورہ جزویدر. انسانک قیمتی ایہ کلیدر. دیمک برانسانہ بر فرد ایلمہ، بر نوع کبی اولور. [**وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ**]^(۲)

^{۱۵}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ظاهرایه حقیقت آراسنده مشاهدت وارسم ده، نفس الامر به باقیایسه آراسنده بویون اوزاقله واردر. مثلاً عامیانه اولده توحید ظاهری، هیچ برشی اللهک غیرینه اسناد ایتمه عکس عبارتدر. بویله برنقی، سهل و بسطدر. اهل حقیقتک حقیقی توحیدلری ایسه، هرشی جناب حق اسناد ایتمه برابر، هرشیکن اوستنده بولونه مهرینی و سلسله سنی کوروب اوقومقدسه عبارتدر. بو حقیقی توحید، حضوری اثبات ایدر، غفاتی نفی ایدر.

^{۱۶}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! هیات دنیویه قصداً و بالذات توبه ایدوب باغلانانه کافرن، عقابنک امهالنده و بالعکس ترقیات مادیره موفقیتنده کی حکمت ندر، بیایمیک؟ اوت، او کافر کندی ترکیبیه و صفتیه جناب حق نوع بشره تقدیر ایدیه نعمتک تظاہرینه، شعوری و لفظیه خدمت ایدیور. و کوزل مصنوعات الهیهنک محاسنی بلا شعور تنظیم ایدیور. و قوه دمه فعله میقارتمقله غرابت صنعت الهیه نظرلری جلب ایدیور. نه یازیکله فرزند دطدر. دیمک او کافر، ساعت کی یایدیغی عملده خبری یوه. اما وقتلری بیلدیره ساعت کی، او کافر نوع بشره یک بویون بر خدمت واردر. بوسره بناء درک، کافر دنیاده مطقاتی کورور.

^{۱۷}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! توفیق الهی رفیق اولده آدم، طریقت برزخنه کیرمده ظاهرده حقیقت کی بیلیر. اوت، قرآنده حقیقت طریقی، طریقت اولارده فیصله صورتیه آینه یافنی کوردم، برپایه آدم. و کذا، مقصود بالذات اولده علماره، علوم الهیه اوقومقرزیه ایصال ایدیجی بر یول بولدم. اوت، سریع السیر اولده بوزمانک اولادینه قیسه و سلامت بر طریقی امهالتمک رحمت عالمک شأنددر.

^{۱۸}
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسانی غفلته دوشورتمقله اللهک عبودیتنه مانع اولده، جزوی نظرنی جزوی شیله هر ایتیدر. اوت، جزئیات ایمیینه دوشوب جزویله هر نظر ایدیه کیسه، او جزوی شیله اسبابیه صدورینه احتمال ویره بیلیر. اما باشنی قالدیروب نوع و عموم باقدیغی زمانه، انا بر جزوینک ال بویون بر سببه صدورینه جواز ویره مر. مثلاً، جزوی رزقنی بعضه اسباب اسناد ایدیه بیلیر. فقط مثلاً رزق اولده ارضک قیسه موسمنده قوپ قور اولدیغنه، بهار موسمنده رزق ایله طول اولدیغنه باقدیغی وقت، ارضی امهالتمقله بوتوه ذوی الحیاتک رزقارینی ویره اللهده ماعد، کندی رزقنی ویره هک برشی بولونمدیغنه قناعتی حاصل اولور.

وَلَا، اَوَّلده کی کومک برایشی ویا قَلْبده بولونامه کومک بر نوری بعضه اسباب اسناد ایدیه بیایرسک. اما ایشیک
سَمک ضیایله اولدیفنه و او نورده ده منبع الانوارک نوریله مثقل بولوندیفنه واقف اولدیفنک زمانه اَکْثَر شَکله،
قالبی ایشیکلاندیرمه و قلبی تنویر ایدیه، لیل و نهار ی بر برینه قلب ایدیه اَنجَمه فاطر هَلیمده.

وَلَا، سَنک و هُودک ظهور و وضوح خالقک و هُودینه نسبتی، خالقک و هُودینه دلالت ایدنارک نسبتی کبیرده. هُودک
سه، بر وجهه کندی و هُودیکه دلالت ایدیورسک. اما خالقک و هُودینه بوتومه موهودات بوتومه ذراتیه دلالت ایدیور.
اوله ایه، خالقک و هُودینک سَنک و هُودکله برابر عالمک ذراتی عددنجه ظهور درجه لری وارد.

وَلَا، سَنی نفسی سوله سوه ایدیه اسبابک "(برنجی)" بوتومه لَذَنارک مخزن نفیسه. (ایانجی) و هُودک مرکزی
و منفعتک معدنی نفیسه. (اوهنجی) انسانک قریب واک یاقیه نفیسه "دیورسک. یک اعلا! اوفانی
لَذَناره مقابل، لَذَنذ باقیه ویره خالقک دها زیاده عبودیتله سوله لازم دگهی؟

لهم نفس و هُوده مرکز اولدیفنده محبته لایحه اوله، او و هُودی ایجاد ایدیه و او و هُودک قیومی اوله خالق،
دها فناء محبته و عبودیت مستحوا و لازمی؟ لهم نفسک معدیه منفعت واک یاقیه اوله سی سبب محبت
اولورس، بوتومه غیرلر و رزقار النده بولونامه و او نفسی بار ادا نافع و باقی و دها قریب اوله، دها زیاده
محبته لایحه دگه ایدیه؟

اوت، بوتومه موهودات انقام ایدیه محبتلری جمع ایدوب، محبتک ایله برابر محبوب حقیقی اوله فاطر هَلیم
اهدائتمک لازمده.

^{۱۹}
اعْلَمْ اِنَّهَا الْعَزِيزَةُ! سَنک اوخلده هُوده قورقونج بویله مسئلر واردرک، انسانی احتیاط و انتقام مجبور ایدیه.
(برسی) بولومرک، بولوم انسانی دنیاده و بوتومه سولیلاندیه آیرمه بر آیریلقدرد. (ایانجی) دهشتی، قورقوی
اُبه مملکت بولیلقدرد. (اوهنجی) عمر آزدرد. سفر آوزوندرد. یول تدارکی یوقدر. قوت و قدرت یوقدر. عجز مطاعه کی
ایم الماره معروض قالمقدرد.

اوله ایه بو غفلت نیسانه ندر؟ دوه قوشی کی باشی نیسانه قومن صورسک. کوزیله غفلت کوزلانی طاقارسک. تاله الله
سنی کورم سییه. ویا سه اونی کورم یسک. نه وقت قدر زائلات فانییه انتقام و باقیات دائمده تغافل ایدیه هلسک؟

۹۰. **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** جناب حقّه نهایتز حدی، شکر اولونله، مائل نحویه ده اسم ایله حرف آراسنده کی معنوی فروه ایله
 هوه مهم مسئلری بکا اولرتمدر. شویله که: حرف، غیرک معناسی ایضاح ایچوه برآلت، بر خادم اولدیغی کی.
 سو مهورات ده اسمای هنانک تجلیاتی اظهار، افهام، ایضاح ایچوه بر طایقم الهی مکتوبلردر. که ایچاوند
 دلائل، براهین، فواریه معجزه قدرت یازیلیدر. مهورات بو وجهله نظره آلیسه علم، ایمانه، هکتمدر.
 ساید اسم کی مستقل و مقصود بالذات جهتیه باقیایسه، کفرانه و جهل مرئب اولور.

وکنایه مائل منطقیه ده کلی ایله کل آراسنده کی فروه ایله ربوبیت دائر هوه مسئلری اولرتمسه بولونویورم.
 جمال ایله اهدیت **قُلْ ذِي الْجُزْئِيَّاتِ** ^(۱) شموله داخلدر. جلال ایله اهدیت، **قُلْ ذِي الْأَجْزَاءِ** ^(۲) عنوانه داخلدر.

۹۱. **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** دنیا، عالم آخرت بر فهرست هکتمدر. بو فهرسته عالم آخرتک مهم مسئلرینه اولاده اشارتلمدره بی،
 جسمانی اولاده رزقلمدره لذتلمدر. بوفانی، حقیر و ذلیل دنیا ده بو قدر نعمتلری احساس و فاضله ایتمک ایچوه
 انسانک و هودنده یارادیلاه هواس و هیات و جهازات و اعضا کی آلات و ادواتنده آشلاشیایورک، عالم آخرتده
 [**تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ**] ^(۳) آیت کریمه سنک دلالتیله، قهرلرک آلتنده ابدیت لایحه جسمانی ضیافتلر اولدققدر.

۹۲. **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** انسانک خوف و محبتی خلقه توبه ایستدای تقیدره، خوف بر بلا، برالم اولور. محبت بر مصیبت اولور.
 زیر افر قریفک آدم، یا کمر صحت ایتمز و یا سنک استهلاکری ایستمز. محبت ایستدیک شخص ده، یاسنی طایماز
 و یا محبتله تنزل ایتمز. بناء علیه، خوفک ایله محبتی دنیا ده و دنیا انسانلرنده هویر. فاطره هکیم توبیه ایتمله،
 سنک خوفک اونک مرصحت قوجاغنه آتیلمقده هوجفک آتیه سنک قوجاغنه آتیلدیغی کی لذت بر تنزل اولوسه.
 محبتک ده سعادت ابدیه و سیه اولوسه.

۹۳. **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** سه شجره خلقتک یا بر ثمره سی و یا بر جهلرگیلک. جسمک اعتباریه کوهک، عاجز،
 ضعیف بر جزئک. لکنه صانع هکیمک لطیفه و لطیف صنعتیه سی جزئلده کطیله هیقارتمدر.
 اوت، جسمک و یریلیم هیات سایه سنده کنیه دو یغورک ایله، عالم شهادت اوزرنده هولاده ایتمله

فی الجملہ جزئیّت قیدندہ قوتوںک۔ وکذا، انسانیت اعطاسیہ بالقوۃ کلّ ہائندہ سک۔ وکذا، ایمانہ واسلامتی
 ایمانہ انتظامہ بالقوۃ کلّ اولئک۔ وکذا، معرفت و محبتک انعامیہ محیط بر نور اولئک۔ بناءً علیہ دنیاہ
 و جسمانی لذائذہ میل ایدرسک، عاجز، ذلیل بر جزوی اولورسک۔ اگر جھاز اتلی انسانیت کبرا دینیلمہ اسلامیت
 ہائینہ صرف ایدرسک، برکٹی و برکل اولورسک۔

۲۴ **اعلموا انھا العزیز!** بوقدر الیم فراقہ و آریلقارہ معروضہ قالمقلہ جلدیقک الملک سبی و قباہتی سندہ در۔
 ہونکہ او محبتی برینہ صرف ایتیمبورسک۔ اگر او محبتی جمع ایدوب واحدہ توجیہ ایدرسک و اوندک ہائیلہ
 و ذنیلہ صرف ایدرسک، بوتوہ او محبتک ایلمہ برابر برآندہ برلشوب سونجارہ و ممنونیکارہ مظہر اولایقک۔ اوت،
 بر سلطانہ انتساب ایدہ بر آدم، او سلطانک لہرشیہ علاقہ دار اولور۔ لہر مکانہ لہرکلمہ مخابرہ سی و علاقہ سی
 بر جھتہ بولونور۔ او آدم دہ او جھتہ علاقہ دار اولور۔

۲۵ **اعلموا انھا العزیز!** قمرک احوالہ و یا استقبالک حقیقتہ دائر معلومات ویرہ آدم، بوتوہ ماملطی فدا ایتلمہ
 حاضر سک۔ اما دائرہ ملائکہ برآری ہائندہ بولونانہ قمرک خالقندہ خبرکتیرہ۔ وازل و ابدہ و حیات ابدیہ
 و مقامہ اساسیہ و عظیم مسئلہ لہرہ دائر معلومات اعطایدہ۔ و سنی معنوی پریشانیکارہ و ضلالیکارہ
 قوتاروب کثرتہ و وحدت طوغری بول کوستہ۔ و حیات ابدیہ ایمانہ ایلمہ سطح ماء الحیات ایجیرہ۔ و فراہ و آریایہ
 آتارندہ قوتارہ۔ و خالقک مرضیاتنی و مطالبنی تعریف ایدہ۔ و سلطانہ ازل و ابدک مخابرہ سنہ ترجمانانہ یایلمہ
 رسول رحمانی دیشلمک ایلمہ و او مخبر صلوقہ ایمانہ ایلمہ تسلیم اولیہ مانع اولادہ نفلک لہوا و لہوسی ترک ایتیمبورسک۔

۲۶ **اعلموا انھا العزیز!** کوریوزک، صانع ہائیم، کمال حکمتہ یک عادی سیارہ یک خارق معجزہ منوجات یایسور۔
 وکذا، عبثیت و اسراف محل بیراقماصہ اوزرہ، بر فردی انواعاً و ظیفہ لہرہ توظیف ایدسور۔ حتی انسانک باشندہ
 انسانک موظف اولدیغی و ظیفہ لری کور ملک ایجورہ لہر وظیفہ کورہ بر طیرنافہ قدر مادی بر شبتک بولونمسی
 ایجاب ایتہ ایدی، انسانک باشندک جیل طور بویوطلمندہ اولمسی لازم طایر دیک، اصحاب و ظائفہ بر اولسورہ۔

و کذا، لسانه سائر وظائفیه برابر، ارزانه خزینہ لرینہ و قدرتک مطبخندہ شیریناسه بوتومه طعاماره مفتشد.
 و بوتومه طعامارک طائرینی یقین ایله بیلیم بر اهل وقودر. ایسته بوقعالیت حکیمده آشلاشیایورک، زمانک سئلیمه برابر
 کلوب کجه اشیا سیالده و کجه کونارده، سنلرده، عصرلرده لیل و نهارک تقابلی ایله یک هووه منوجات غیبیه
 و اخرویّه یا بایلمقده در. اوت، عالمک فهرستی حکمنده اولاده اناسه فابریقه سنده طوقوناسه منوجات، او حقیقتی
 تنویر ایدیور. اولیله ایسه، بوفانی دنیاده موت و قدا، دواثر غیبیه ده صفاتی بر بقایه انتقال ایدرک باقی قابلر.
 اوت، روایتلرده واردرک، انسانک عمر دقیقه لری انسان عودت ایدرلر. یا غفلتله مقام اولاروه کاپرلر و یا
 هذات مضیئه ایله عودت ایدرلر.

^{۲۷}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! کوریورزک، صانع حکیمک افراد و جزئیاتک تصویرنده بویون بویونک تفننلری واردر.
 اوت، حیوانلرک یک بویون و یک کوهقلری اولدیغی کبی قوشلرک ده، بالیقلرک ده، ملطارک ده و سائر اجرامک ده،
 عالملرک ده یک کوهول و یک بویون فردری واردر. جناب حقک شو تفننده تعقیب ایندیگی حکمتک
 (برنجی) تفکر و ارشاد ایحویه بر لطف و بر نسیه یلاند. (ایلمنجی) قدرت مکتوبارینی اوقویوب فهم ایتمکده
 بر قولیلقد. (اوینجی) قدرتک کمالی اظهار ایتمکده. (در دنجی) جلالی و جمالی لهرایی نوع صنعتی
 ابراز ایتمکده.

مع لهذا، یک اینجه یازیاری لهرکس اوقویاماز. و یک بویون سیلرده نظر اهاطیه آلیناماز. ایسته ارشادی
 تسهیل و تعمیم ایحویه بر قسمی کوهول حرفلر، بر قسمی ده بویون حرفلر یازمقله ارشادک اقتضاسی برینه کتیر یلمکده.
 اما شیطانک طلبی اولاده نفس امّاره، جسمک کوهقلانی صنعتک کوهقلاننه عطف ایتمقله، اسبابده
 صدورینی تجویز ایدیور. و یک بویون جسمار دخی حکمت ایله یارادیلماسه ادعاسنده بولوناروه،
 بر نوع عبثیته اسناد ایدیور.

^{۲۸}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! کون و هودده و کون رزقه افراد درجه سنده مبذولیت واردر. بویله حکمنده اوزانه،
 عبثیته یاقین کورونویور. اوت، اگر یارادیلاسه شی بر غایه ایحویه یارادیلماسه حقک وار. فقط غایه لر یک هوقدر.
 بناء علیه بر غایه نظر عبثیت هس ایدیلماسه بیلیم، غایه لرک مجموعنه نظر او مبذولیت عین حکمت و عین عدالتدر.

۶۹

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! انسانك صنعتيله خالقك صنعتي آرسنده كي فروه: انسانه كندی صنعتك آرقسندہ كورونہ بيلار. اما خالقك مصنوعي آرقسندہ يتمه بيلك پرده واردر. فقط خالقك بوتومه مصنوعي دفعه برنظرده كورونہ بيلار، او وقت سياه پرده لر اورتده قالقار، نورانيار قالير.

۷۰

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! حيواناتده اولسوه، نباتاتده اولسوه، تولدايله تناسل شمولده داخل اولده لهر فرد، وچه ارغی استيلا و تسلط ايمك نيتنده درك، ارغی كندينه و ذريتده خاص و خالص برمسجد يايحقلا فاطر حكيمك اسمای عناصی اظهار ايله خالقنه غير متناهی برعبادتده بولونسوه. اوت، قوشارك، باليقارك، قارنجيلرك يومورطه لرندہ كي و اشجار و سبزه لرك و اوتلرك ثمراتده و او ثمراتك تخومارندہ كي افراط درجه سي بولده كرت، او وضعيتي تويرايدر. لكه عالم شهادتك طارلقنه و مستقبل عبادتارك علام الغيوبك علامنده موجود اولديغنه بناء، نيتده لهنوز فعلا هيتمايابه اوتارك عبادتاري قبول ايديلمدر.

۷۱

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! قرآن كريم بعضاً بر شئيك متعدد غايه لرندہ انسانده عائد بر غايه كي ذكره تخيص ايديور. بو افطار ايجوند. انحصار ايجوه دگلد. يعني او شئيك غايه لري، يالانز ذكر ايديله او غايه منحصر دگلد. آنچه او شئيك نظام و انتظام و سائر فائده لرينه انسانك نظر قتي جلب ايمك ايجوه انسانده راجع اولده او فائده كي ذكر ايديور. مثلاً [وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ] ^(۱) [لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ] ^(۲) آيت كريمسي ايله ذكر ايديله فائده، تقدير قمرك بيقارله فائده لرنده بريدر. يوقه تقدير قمر بو فائده منحصر دگلد. يعني قمر يالانز بو غايه ايجوه دگلد. بو غايه اوتك غايه لرنده بريدر.

۷۲

اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! جناب مقد مخصوص، تقليدي مملكه اولمايابه اك بالهر توحيدك سلم لرنده و مهر لرنده بری، غير معدود مختلف اشياي بسط برشيدنه خالص ايملد. اوت، يك بسط اولده شوط و پراقدنه بيقارله انواع مختلف نباتات، غير متناهی بر قدرت ايله، بر علملار، يك بويوك بر اتقانه ايله، بر سهولتله ياراديلمقده اولديغی توحيدك اويله بر برهانيدرك، لهم تقليدي، لهم تنقيدي امكانه خارجيدر.

اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! ہیات انسانیتک وظائفندہ بری دہ، کندی جزوی صفتارینی و شئوناتی، خالقک
مکی صفتارینی و شئوناتی فہم ایتک ایچوہ بر مقیاس یا بقدر۔ اما عالم آخرندہ ہر دہ کی شئونات عظیمہ
و قیامتہ امواتک امیالہ احوال عمومی فہم ایتک ایچوہ، آنجہ کوز موسنک قیامتیلہ بھارلرک ہری،
ہر و قیامت کبرادہ خالقک شئوناتہ مقیاس اولاییلہ۔

اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! ساحماناری، لھویات نومیہ مناسندہ اولادہ دنیا ہیاتہ دعوت ایتکلہ، جناب حقک حلال ایتدیگی
طبیات دائرہ سندہ حرام ایتدیگی خبیات مزہاسنہ تشویہ ایدہ آدمک مکی اولیہ بر سرفوسہ باز رک، پارہ لایچی
آسلہ یلہ، انیتکی آتی بر بندہ تفریہ ایدہ مز۔ سہیا آغاجیلہ ریمناستیک آغاجی بر بندہ آیراماز۔
قانی یارہ بی قیریزی طلدہ تمیز ایدہ مز بر حالہ ایلمہ، کندی مرشد بیلمرک، ارشاد و نصیحتہ ہیقلہ۔
ائلی ارشادہ بر آدم راست طیر۔ زوالی آدمک آرقہ طرفندہ قورقونج بر آسلہ طوریور۔ اوک طرفندہ سہیا
آغاجی قورولدیگی کی، لھرایکی یانندہ دہ دھتکی یارہ لوردر۔ فقط او آدمجیزک اللہ ایکی علاج وارد۔
ولسانیلہ قلبندہ ایکی طاسم وارد۔ اوناری استعمال ایدرہ سفایاب اولور۔ و او آسلہ آتہ انقلاب ایدر۔
و بروہ کی برینگی اولور۔ او سہیا آغاجی دہ دائما تجدد ایتلدہ اولادہ احوال عالمی، سیال منظرہ لری سیر ایتک
ایچوہ اوستندہ اونور اچوہ یوکک بر ماحہ اولور۔

اوسرفوسہ حریف، او زوالی آدمجیزہ سویار: یا لھو، ندہ اوعلامہاری و طاسمانری صافلابورسک؟ اوناری آت،
کیفہ باہ۔

او آدمجیز، یوہ بابا دیر۔ بن بوعلامہارک و بو طاسمارک مفضلندہ و حمایہ سندہ یم۔ اوناردہ آلقندہ اولدیغم
حظ ولدت و کیف بکا فیدر۔ فقط سہ او آسلہ کی پارہ لایچی تولومی تولدیہ بیلمرک و او سہیا
قیرمقلہ قبر قابوسی قیاد بیلمرک و ہیاتک معروضہ قادیغی فنا و زوال یارہ لری بر ہیات باقیہ تبدیل ایتکلہ
ندای ایدہ بیلمرک، یک اعلا، سقلہ براب دانس اوینایالم۔ والا کوزیمک اولندہ دفع اول کیت! سہ آنجہ
کندک کی سرفوسہ قاندر بیلمرک۔ بن سرفوسہ دگلم۔ دنیا کزہ و کیفازہ احتیاجم یوہ۔ یونہ قرآنک
[حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ^(۱) نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ^(۲)] آتی بطینر۔

اعْلَمُوا لَهَا الْعَزِيزُ! فلسفہ طلبہ سید، مدنیت نامہ نگار، مسلمانوں کی اجنبی عادات پر تنبیہ و شعائر اسلامیہ کی ترک ایسا دعوتِ ابتداء ہے، قرآن نور ہمارے لیے مدفعہ ہے بولور: اے فلسفہ شاکر دے و مدنیت نامہ نگار! دنیا دہ زوالی و ثلوی و انسانہ عجزی و فقری قالدیرمے اقتدار یلے وارس، یک اعلا، دینی دہ ترک ایڈان، شعائر دہ قالدیر یلے و الا دیلے صوصو، قونوشماسیہ!

باقی، آرمزہ پنچ لہریں آجسہ لہجوم ہاضلا غسہ اہل آسادی لہیری تھیدہ ایڈور۔ اگر ایمانہ قول غیلہ قرآن صداسی دیکھ سیک اولورسہ، او اہل آسادی بر بارہ اولجوم۔ بزرگی رحمت رحمانہ اولاشدیراجہ۔ والا او اہل، یینچی بر ہیوانہ کی بزرگی بارہ لایاجہ، باطل اعتقاد یلے کی، ابدی بر بارہ ایام طاغیہ بقدر۔ وکذا، اولمزدہ اعدام سہیلری قور ولسد۔ اگر ایمانہ و ایقانہ قرآن ارشادین دیکھ سیک، او سہیل آغا ہارندہ سفینہ نوح کی، سائل سلامتہ ہیقاراجہ، یعنی عالم آخرتہ اولاشدیرجی بر سفینہ یایلا بقدر۔ وکذا، صباغ یا نمزدہ فقر بارہ سی، صول یا نمزدہ دہ عجز و ضعف جریجی واردر۔ اگر قرآن علا ہار یام تدای ایڈرسک، فقیرین رحمت رحمانک ضیافتہ بزی کوتورہ جک شوق و اشتیاق انقلاب ایڈہ جلد۔ عجز و ضعف نمزدہ قدیم مطلق درگاہ عزتہ التجا ایتک ایجوم بر دعوت تذکرہ سی اولہ بقدر۔

وکذا، بزرگ اوزورہ بر سفر دہ یز۔ بورادہ قبرہ، قبر دہ ہشرہ، ہشر دہ ابد مملکتہ کتک اوزرہ یز۔ او بولردہ ظلماتی طاغیہ اجہ بر نور و برارزافہ لازمدر۔ کووند یانے عقل و علم دہ امید یوہ۔ آنجوم او نور و او ارزافہ قرآن کونشدہ، رحمانک خزینہ سندہ تدارک ایڈیام یلے۔ اگر بزرگی بر سفر دہ کوی بر قاجہ بر بارہ گز وارس، یک اعلا و الا سکوت ایڈان۔ قرآنی دیکھ سیک۔ باقالم قرآن نہ امر ایڈور؟ باہ: [فَلَا تَغْرَنَّكَ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغْرَنَّكَ بِاللَّهِ الْغُرُورُ] (۱) فرمانہ ایڈور۔

خلاصہ: آییہ اولامہ بر انسانہ کا تابع اولماز۔ آنجوم سیاست شریہ و یا شہرت حرصیہ و یا رقتِ جنیہ و یا فلسفہ ضلالتیہ و یا مدنیتک فلاحیہ سرخوسہ اولانار، سیک شرب و مطلقہ تابع اولور۔ فقط انسانک باشندہ ایندیر یام ضربہ و یوزینہ اور ولادہ طوقانار، اونک سرخوسلغنی ازالہ ایڈوب آیلتا بقدر۔

و کذا، انساہ هیوانہ کبی یالکمز زمانہ حال ایله مَنُوق و مبتلا دَکُودر. بِلّاہ انساہ، مستقبلک فورقوسنہ و ماضینک کدرینہ و هالاک المارینہ معروضدر. فقط کندیسی شقی و ضال اولاه احمقاردہ عدایتہ بن آدم قرآنک شوبسارتی دیکه سیه. [الْآنَ اَوْلِيَاءُ اللّٰهِ لَاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ] هَذِهِ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ه لَهْمُ الْبُشْرٰى فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ لَا تَبْدِيْلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ^(۱)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ه

وَالَّذِيْنَ وَالَّذِيْنَ ه وَطُوْرٍ سَيِّئِيْنَ ه وَهَذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ه لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ه ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِيْنَ ه اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرٌ مَّمْنُوْنٍ^(۲) ه

اِلَى الْاٰخِرَةِ السُّوْرَةِ

۷۶ **اعْلَمُهَا الْعَزِيْزُ!** هر بر مصنوعده تحقّق ایدہ کمال صنعت، صانعک لهم هر مطنده و هر مصنوعک یانده بولونديغنہ دلالت ایدر. لهم هیچ بر مطنده و هیچ بر مصنوعک یانده بولونماديغنہ دلالت ایدر. کذا، انساہ هر شیئہ محتاج اولدیغی جہلم، هر شیئک ملاوکی اندہ و هر شیئک غریبسی یانده اولاه ذات اقدسده طعنا کیمیه عبادت ایدہ مر. و کذا، انساہ و هود، ایجاد، خیر، افعال جہلمه یلک کوچک، یلک ناقص و ملقمه برابر قارینجده، آریدہ، ادنا اور و مجلدہ دها ضعیفدر. فقط عدم، تخریب، شر، افعال جہلمه سموات، ارضہ، جبالده دها بویکدر. مثلا حسنات یایدیغی زمانہ، هبّ هبّ کبی یایار. سیئات یایارہ قبه قبه کبی یایار. اوت، کفر سیئہی بوتوه منهوداتی تحقیر ایدر. قیمندہ دوشوردر.

و کذا، انسانک بر جہلمه قیل قدر بر اختیار، ذرّہ قدر بر اقتداری، شعاع قدر بر هیاتی، دقیقہ قدر بر عمری، جزوی بر جزء قدر منهودیتی وارسدہ، دیار جہلمه ده هدسز بر عجزی و فقری ده واردر. قدر مطالعہ و غنی مطلقک تجلیاتنه کنسہ بر معکس اولور.

و کذا، انساہ هیات دنیویہ جہلمه بر هاکردک اولدیغندہ، یلک بویوک ثمره لر و سنبلار و یرمک ایچوه کندیسنہ تودیع ایدیلہ جہازاتی، بعضہ مادّه لر الہ امتک ایچوه طادووه کبی طوبراقاری و کوبره لر اشملہ صرف ایدرسہ، هیاتی فائده سزکیدر، تفصّح ایدر. و هیات مغنیہ جہلمه ده املاری ایدہ قدر اوزاناسہ بر شجره باقیدر.

وَكُنَّا، اِنْسَانَه فعل و سعى جهنمه ضعيف برهيوانه اولوب دائره سعى يك طاردر. انفعال و سؤال و دعا
جهنمه رحمن رحيمك عزيز بر مسافر بدر. دائره سى خيال قدر كنيدر. و كُنَّا، اِنْسَانَك حيات هيوانه ده آلدغي لذت
بر سره قوشنك لذتي قدر دگدر. هونكه اِنْسَانَه حزنه، كدر، قورقو وارددر. سره قوشنده يوقدر. فقط اِنْسَانَه
جهازاتي، حياقي، دويغولري، استعدادلري اعتباريله هيوانلرك اله اعلاسنده فضلر لذت آلير. اِنْسَانَك
شو وضعيتنه دقت ايديارسه آشلايلركه، اِنْسَانَه ويريله يوقدر جهازاتي، حيات فانيه ايجومه دگدر. آنجوه
حيات باقيه ايجومه كنديسنه ويريليدر.

وَكُنَّا، اِنْسَانَه سلطنت ربوبيتنك محاسنه ناظر و اسماء قدسيه نك جاوه لرينه دلال و قلم قدرتله يازيله
مكتوبات الهيه ي مطالعه ايله متفكر اولدغي جهنمه، اشرف مخلوقات و خليفه ارضه اوليدر.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ﴾ ^(۱) ﴿فَقَرُّوا إِلَى اللَّهِ﴾ ^(۲)

^{۲۷} **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** اِنْسَانَه كي قصور صوكسز اولدغي كي، اِنْسَانَك عجزينه و فقرينه و احتياجنه ده نهايت يوقدر. اِنْسَانَه توديع
ايديله آيلعه ايله نعمتلرك لذتلري تبارزينديكي كي، اِنْسَانَه كي قصورده كمالات سبحانيه نك درجه لرينه بر مرصا ددر.
اِنْسَانَه كي فقر، غناي رحمتك درجه لرينه بر مقياس ددر. اِنْسَانَه كي عجز، قدرت و كبرياسنه بر ميزاندر. اِنْسَانَه كي
تنوع حاجات، انواع نعم و اماناتنه بر نردباندر. اويله ايه اِنْسَانَك فطرتنه غايه عبوديتدر. عبوديت ايه
درطه عزتته قصور لرينه **(اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ)** و **(سُبْحَانَ اللَّهِ)** ايله اعلاسه ايتلدر.

﴿إِنَّا الْأَبْرَارُ لَفِي نَعِيمٍ﴾ ^(۳) ﴿وَأَنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ﴾ ^(۴)

^{۲۸} **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** هر بر اِنْسَانَه ايجومه حيات سفرنده آيكي يول وارددر. بو آيكي يولك اوز و نالغي و قيصرلغي بدر.
اما برنجي يولده اهل شهود و اهل وقوفك شهادت و تصديقاريله، اونده طوقوز منفعت احتمالي وار.
ايانجي يولده مئله معكوسه در. يعني اونده طوقوز ضرر احتمالي وارددر. ايانجي يول ايله كيدنك نه صلاحی وار،
نه ذخيره سی وار. يولده كيدر كه يك هوه قورقوله معروضه قارلغي كي، احتياجلارين دفع ايتك ايجومه ده هوقلرك
مستلري آلتنه قالير. فقط برنجي يوله سلوك ايدنك لهم صلاحی وار، لهم ارزاقی وارددر. لهم برابرنده در.
يك سربستانه يولنده كيدر. برنجي يول قرآنك يوليدر. ايانجي يول ايه ضلالت يوليدر.

اوت، اهل شہود و اهل وقوفک تصدیق و شہادتاریہ ثابتہ کہ، ایمانک یمنیہ یورین، اَمْن و امانہ ایچندہ در۔
و بالآخرہ مرکز حکومت اولاد قلمندہ، اوندہ طوقوزی بویوک مظہر اولاد بقاردر۔ فقط ضلالت ظلمات ایچندہ
یورینار، اثنای سفرده قورقور و اہلکار ایچریندہ و تہشیت و تہرک تذل ایتدکدہ صوکرہ محل حکومت واصل
اولد قلمندہ، اوندہ طوقوزی یا اعدام اولاد بقار و یا ابدی ہیہ محکوم اولاد بقاردر۔ بناء علیہ عقلی اولادہ،
ضررلی اولادہ برشتی، دنیوی، ادنا برہفت ایچوہ ترجیح ایتمز۔

اهل شہود دید یامزدہ مقصد، اولیاء اللہدر۔ زیرا ولایت صاحبی، عوامک اعتقاد ایتدیگی شہاری کوزلہ
مشاہدہ ایدیور۔ قرآنہ بولندہ کینارک صلاح و ذمیرہ لری ایہ، قدیر مطلق و غنی کریم اولادہ توکل اوناری
تأمین ایدر۔ زیرا توکل، استناد و استمداد نقطہ لرینی تفہیم ایدر۔ بو نقطہ لرایہ کلمہ توحیدی استلزام ایدر۔
کلمہ توحیدہ نمازی اقتضا ایدر۔ نماز دخی عبودیتک اساس برکنیدر۔ و عبودیتی امرایہ تطیفدر۔ مکلفیتی
ایفا ایتدک، مکلفیت مدتیج مکلفیت عاکرہ کی، ییمکاری، لباساری و سایر حیات لازم لری خزینه رحماندہ ویریلر۔
مکلفیت عاکرہ آیای سنددر۔ فقط مکلفیت عبودیت مدتی عمردر۔

﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ ۚ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِيَ الْحَيٰوَانُ﴾^(۱)

۲۹۔ **اعلہ لہا العزیز!** انسانہ بر بوجیدر۔ صباوتدہ کنجلمہ، کنجلمدہ اختیار لغہ، اختیار لغدہ قبرہ، قبردہ ہشرہ،
ہشردہ ابدہ قدر انسانک بوجیای دوام ایدر۔ لہر آیای حیاتک لوازمات مالک الملک طرفندہ ویریلددر۔ فقط او
لوازمات جہلندہ طولای تماماً بو حیات فانیہ صرف ایدیور۔ ہالبوکہ او لوازماتدہ لا اقل اوندہ برینی دنیوی حیاتہ،
طوقوزینی حیات باقیہ صرف ایتدک کرددر۔ عجباً بر قاج مملکتی کزملک ایچوہ حکومتدہ یگرمی درت لیرہ خرجاہ آلدہ بر مأمور،
ایلک داخل اولدیفی بر مملکتدہ یگرمی اوچ لیرہ سنی صرف ایدرس، اوتکی برلردہ نہ یا یا بقدر؟ حکومت نہ جواب
ویرہ جلددر؟ بویاہ یا یاہہ برکیم، کندینہ عقلی دیہہ ییلرمی؟

بناء علیہ، جناب حقہ لہر آیای حیاتک لوازماتنی الدہ ایتدک ایچوہ انسان یگرمی درت ساعتک بر وقت ویرشددر۔
ہو غنی آزہ، آرنی ہو غنہ ویرمک صورتیہ یگرمی اوچ ساعتی قیہہ و فانی اولادہ دنیا حیاتنہ صرف ایدیور سک۔
شیع اولمازہ بر ساعتی دہ بسہ وقت نمازہ و باقی و صوکرہ اغروی حیاتہ صرف ایتدک لازمدر کہ، دنیا دہ پاشا ایلمہ
آخزندہ کدا اولماسیہ۔

۴. **اعْلَمْ يَا الْعَزِيزُ!** غافل اولادہ انسانہ، کندی وظیفہ سی ترک ایدر، **اللّٰهُکَ** وظیفہ سیلہ مشغول اولور. اوت، انسانہ غفلتدہ طولای، اقتداری داخلندہ کی قولای اولادہ عبودیت وظیفہ سی ترک ایدوب، ضعیف قلبیلہ ربوبیت وظیفہ ثقیلہ سنک آلتہ کیر، آلتدہ ازیلر. وعین زماندہ بوتوبہ استراحتی غیب ایتھلم برابر، عاصی، شقی و خائن آدمارک زمرہ سنہ داخل اولور.

اوت، انسانہ بر عاکدر. عاکرک وظیفہ سی باشق، **حاکومتک** وظیفہ سی باشقدر. عاکرک وظیفہ سی تعلیم، جھادکی دینی و وطنی قورویاجوبہ ایشادر. **حاکومتک** وظیفہ سی ایش، عاکرک ارزاقی، لباسی، سلامتی ویرمکدر. بناء علیہ، ارزاقی تأصبہ ایتک ایحوبہ عاکرک عائہ وظیفہ سی ترک ایدوب تجارتلہ اشتغال ایدوب بر عاکر، شقی و خائن اولور. بو اعتبارلہ انسانک **اللّٰهُ** قارشو عبودیت، وظیفہ سیدر. ترک کباتر نقوادر. نفس و شیطانلہ اوغراشموب، جھاددر.

اما کونک نفس و کونک اولاد و تعلقاتہ حیات مالزمہ سی تدارک ایتک **اللّٰهُکَ** وظیفہ سیدر. اوت، مادام حیات ویرہ اودر. و او حیات قورویاجوبہ لوازماتی ده او ویرہ جلد. **یا اَللّٰهُ** **حاکومتک** عاکر ایحوبہ ارزاقہ دیورندہ جمع ایتدیگی ارزاقی عاکرک طاشیندیردیگی، تمیزلنوب اوگوندیردیگی ویشیرندیگی کی، جناب مودہ حیات ایحوبہ لازم اولادہ لوازماتی کرہ ارضہ تارلہ سنده یارادوب جمع ایتدکدہ صوکرہ، او ارزاقک طویلانی و سائر احوالی انسانہ یایدیرک، انسانہ بر مشغولیت و بر اطمینان اولوب. و انسانہ عطالت و بطلالت عذابندہ قورولوب.

ای انسانہ! رحم مادرده ایلمہ، طفل ایلمہ، اختیار و اقتدارده محروم بر وضعینده ایلمہ، سنی یک لذت رزقارلہ بلایہ اللّٰه، سہ هیاتده قالدی سنک او رزقائی ویرہ جلد. **یا اَللّٰهُ**! لہر بھار موسمنده سطح ارضده یارادیلاہ انواع ارزاقی کیم یارادیور؟ و کیملر ایحوبہ یارادیور؟ سنک آغزیلہ کتیروب صواقوبہ **دُغِلْ یا!**

یا اَللّٰهُ! اطمینانلرہ، باغچہ لره کیدوب دالوردہ ساللانامہ کوزل یوزلی لذت مینوم لری قویاروب سیمک زحمتیدر؟ **اللّٰهُ**! انصاف ویرسیم! خلاصہ: **اللّٰهُ** ایتھام ایتھلم ایشی ترک ایدوب **اللّٰهُکَ** ایشہ قاریشمال، ناناور و عاصیلر دفترینہ قید اولمایاشک.

۴۱ **اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ! [أَدْعُوهُ اسْتَجِبْ لَكُمْ]** ^(۱) بعضہ دعا لر اجاتہ اترہ یتز دیہ اعدادہ بولوغا. ہونکہ دعا بر عبادتہ. عبادتک ثمرہ سی آخرتہ کور و نور. دنیوی مقصد لر ایہ، نماز لک و قناری کبی، دعا لودہ عبادتہ ایچوہ بر و قدرت لر. دعا لک ثمرہ لری دظا لودر. مثلاً شمس طوتولہ سی کوف غارینہ، یا غور سزلوہ یا غور غارینہ بر و قدرت. وکذا، ظالم لک تسلطی و بلام لک نزولی، بعضہ خصوصی دعا لک و قنیدر. بوسلطار و بلامر باقی قالہ فیہ، او نماز لر قیلینر و او دعا لر یاییلر.

الر بو وقت لودہ دنیوی مقصد لر حاصل اولور سہ، ذاتاً نور علی نور. و الا دنیوی مقصد لر حاصل اولاز سہ، "دعا لر قبول اولدی" دیہ نرسک. آنجہ "لغور دعا لک وقتی یتدی، دعا یہ دوام لازمدر" دیہ یاییلر سہ. ہونکہ او بلیہ لر دعا لک مقدم سیدر. دعا لک نتیجہ سی دظا لودر. جناب حق دعا لک اجاتنی وعد یتسی ایہ، اجات عین قبول دظا لودر. یعنی اجات، قبولی استلزام یتز. دعا یہ لہر حالہ جواب ویریایی، جوابز بیر قیلماز. مطلوبک اسعافی ایہ، مجیبک حکمتہ تابعدر.

مثلاً دو قنوی ہا غیر دیغک زمانہ، لہر حالہ دو قنور "نایستہ یور سہ؟" دیہ جواب ویرر. فقط سہ "بویما ی ویا بو علاجی بک ویر" دیدیغک زمانہ، بعضاً ویرر، بعضاً دہ غتہ لغا، مزاجا ملایم اولادیغندہ ویرر. دعا لک عدم قبولک اسبابندہ بری دہ، دعا یی عبادت قصیدہ یا ایمایوب، مطلوبک تحصیلہ تخصیص یندیغندہ، عکس الأمل اولور. او عبادتک دہ اخلاصی قیریایی، مقبول اولاز.

۴۲ **اعْلَمْ إِلَٰهًا الْعَزِيزُ!** انقلابا نتیجہ سندہ، لہر ایکی طرف آرا سندہ کینہہ کینہہ درہ لر حصول طایر. او درہ لر اوستندہ لہر ایکی عالم مناسبدار کوپور لر لازمدر کہ، لہر ایکی عالم آرا سندہ کیدیہہ طلیہہ اولسہ. لائہ او کوپور لک انقلاباتک جنارینہ کورہ شطاری، ماحیطا متباین و اسماری متنوع اولور. مثلاً اویقو عالمی، بقظہ عالمی ایہ عالم مثال آرا سندہ بر کوپور در. برزخ، دنیا ایہ عالم آخرت آرا سندہ آیری بر کوپور در. بھار ایہ، قیسہ ایہ یاز آرا سندہ آیری بر نوع کوپور در. مثال، عالم جسمانی ایہ عالم روحانی آرا سندہ کی کوپور در. قیامتہ ایہ انقلاب بر دظا لودر. قیامتہ بک ہوہ و بک بویوک انقلابا اولادیغندہ، کوپور لری دہ بک غریب و بک عجیب اولہ سی لازمدر.

۴۷ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** اُنَّاكَ تُولَدُ كَدِّهِ صَوْرَهُ. خَالِهِ رَحْمَهُ رَحِمِهِ رَجُوعِي هَقْنَدَه اَعْلَانَاتِ يَا بَاہِ قَرَّانَكَ شُو **[وَالَيْهِ تَرْجَعُونَ]** ^(۱)
[وَالَيْهِ الْمَصِيرُ] ^(۲) **وَالَيْهِ مَابٍ** ^(۳) کجی آیتارندہ بویوک بر بشارت و ناسی اولدیغی کجی، اهل عصیانده بویوک قہدیر لہ ایما واردر.
 اوت، بو آیتارک صراحتہ کورہ تولوم، زوال و فراغ و عدم قابوسی و ظلمات قویوسی اولما یوب، آنجہ سلطانہ ازل
 و ابدک حضورینہ کیرمک ایچوہ بر مدخلدر. بو بشارتک اشارتیا قلب، عدم مطامع قورقوسندہ و المندہ قورتولور.
 اوت، کفرک تفتنی آیتدیگی جہنم معنویہ باہ. **[أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِ]** ^(۴) سرنجی، جناب حقہ کافرک ظن و
 اعتقادینی دائمی بر عذاب الیم قلب ایدر. صوکرہ ایمانہ و یقینانہ جناب حقک لقاسندہ، صوکرہ رضاسندہ،
 صوکرہ رؤیتندہ، صوکرہ مؤمنارلہ اولانہ صحبتارده حاصل اولانہ لذتک درہم لیمہ باہ. حتی جہنم جسمانی،
 عارف اولانہ عاصی مؤمنہ ایچوہ، کافرک جہنم معنویہ نسبتاً جنت کبیر.

آرقدا سہ! عالم بقاء دلالت ایدہ بر اھیندہ ماعد، آرقسندہ صفار تکلیل ایدوب بر آغیزدہ دعا لیمہ
 "آمینہ آمینہ" دیمہ انبیا و اولیا و صدیقین اماماری، محبوب از لیلک حبیب الہی علیہ الصلاۃ والسلام
 تضرعاتی و دعا لاری عالم بقادہ اُنَّاكَ بَقَاہِ یك بویوک بر برہانہ و کافی بر وسیلہ در. ہونلہ کائناتی
 سراپا استیلا ایدہ شومندلر، کوز للطول، جمال لارلہ، کمال لارلہ کائناتی تزیین ایدہ حکیم ذو الجلال،
 اوجیب ذیانتک تضرعاتی ایستیمسی و یا قبول ایتیمسی قدر حرکتہ، قبیح، قصور، نقص عدا یدیلہ جک برشی
 وارمیدر؟ جناب حقہ بوتوہ نقائصدہ و حرکتہ شیلارده منتہ، مبرا و عالیدر.

۴۸ **اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ!** جناب حقک ویردیگی نعمتاری سویلہ یوب اعلامہ و تحدیث نعمت ایتک، بعضاً غرورہ و کبرہ
 منجر اولور. تواضع قصدیلارده او نعمتاری کتم ایتک ای دطدر. بناء علیہ افراط و تفریطدہ قورتولوم ایچوہ
 استقامت میزانہ مراجعت ایدیلما.

شویلہ کجی: لھر بر نعمتک ایکی وجہی واردر: بر وجہی انسانہ عائد درک، انسانی تزیین ایدر، مدار لذتی اولور.
 خالصہ ایچندہ تمایزہ سبب اولور. موجب فخر اولور، سرخوسہ اولور. مالک حقیقی بی اونوتور. الہی نهایت
 کبر و غرور قویوسنہ دوشورتور. ایلانجی وجہ ایدہ انعام ایدنہ باقارک، انعام ایدنک کرمی اظہار، درجہ رحمتی اعلامہ،
 انعامی افشا، اسمانہ شہادت ایدر.

بناءً علیہ تواضع، آنجہ برنجی و جھلہ تواضع اولاییلیر. والا کفرانی تفتن ایتیم اولور. تحدیث نعت دخی، ایلنجی و جھلہ
معنوی بر شکر و مطلقہ مدوح اولور. یوقہ کبر و غروری تفتن ایتدیگندہ مذمومدر. تواضع ایله تحدیث نعتک شویله
بر اجتماعری وار: بر آدم هدیه اولار و بر البسه برینہ ویر. البسه کی کیسه آدم باشقہ بر آدم، نه قدر کوزل اولدک!
دیدیلندہ، قار سولور اولار و کوزللاک البسه نلدر دیدیگی زمانہ، تواضع ایله تحدیث نعتی جمع ایتیم اولور.

^{۴۵}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! اجرت آیدیغی زمانہ و یا مافات توزیع ایدیلدیگی وقت، رقابت و قیصقا خجلم میاروی حرکت
باشلار. فقط ایسه ایشلرک، خدمت وقتده او میارویک خبری اولماز. هتّی تنبل اولار آدم هالیشقانی سور.
ضعیف اولار قوی اولانی تقدیر و تحسین ایدر. کنیزی ده هالیشمی آرزو ایدر. فقط ایسه فقیف اولوسه،
زحمتده قور تولوسه ایتد.

دنیا ایسه، امور دینیہ و اعمال آخرتہ عائد ایشلر و خدمتکریچو قور ولسه بر فابریقدر. او فابریقدر
ایچرینده ایشلر و یا بیلاسه عبادتکریچو ثمره سی اوتکی عالمده ویریلدیگن نظرًا، عبادتکریچو رقابت
ایدیلمه ملیدر. عبادتکریچو رقابت ایدیلر، افلاص غیب اولور. او رقابتی یا یا نه کیم، فلقک تقدیر و
تحسینکریچی دخی بر مافات دوشونور. او زوالی دوشونورک، او دوشونجی ایله عملی افلاصزلور ایله
ابطال ایدر. هونک ناسده ثواب و اجرت آیدیغی اچو، ناسی ربّ الناس شریک یا یار. و فلقک نفرتلرین
لهدف اولور.

^{۴۶}
اعْلَمْ لَهَا الْعَزِيزُ! کرامت ایله استدراج معنا برینہ مایلندر. زیرا کرامت، معجزه کی اللهک فعلیدر. او کرامت
صاحب ده، کرامتک اللهده اولدیغی یلیر. و اللهک کنیزنه هامی و رقیب اولدیغی ده یلیر. توکل و یقینی
فضله لاشیر. لکه بعضاً اللهک اذیل کرامتکریچو شعوری اولور، بعضاً ده اولماز. اولی و آسلی، شعوری
اولمایا قسدر.

استدراج ایسه، غفلت اچنده ایاکه، اشیای غیبیه تک انکشافده و غریب فعلاری اظهار ایتلمده عبارتدر.
فقط بو استدراج صاحب، نفس استدراج و اقتدارینک اسناد ایتلمه اناشیتی و غروری اولیه فضله لاشیرک،
[اِنَّمَا اُوْنِیْتُهُ عَلٰی عَلِیٍّ^(۱) کلامی او قومغه باشلار و "بو انکشاف، تصفیہ نفسک و تنور قلبک بر نتیجہ سیدر" دیر.

اهل استدراج ایله اهل کرامت آراسته طبقه وسطی ده التباس یوقدر. لکن طبقه علیاده تام معناسیله قایم مظهر اولاندایم،
اونلرده ده اللّٰه اذی ایله اشیا غیبیه انکشاف ایدر. واونلرده، اوشیای قافی الله اولاره هواسلریله کورورلر. بونلک
استدراجده فرقی یک ظاهر در. زیر ظاهره حقیقه باطنلریلک نورانی، مرائیلرک ظلماتیله التباس اولماز.

۴۷ **اعْلَمُوا أَنَّمَا الْعَزِيزُ! [وَأَنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ]** تسبیحات و عبادات، غیر محدود انواعلریله لهرشیده واردر. فقط
لهرشی کندی تسبیحات و عبادتی بوتومه و جهلریله دائمیایلوب شعور ایدریمشی لازم دگدر. چونکه معلول، مضموری
استلزام ایتمز. تسبیح و عبادت ایدنلرک، یاللاز باید قاری عملک مخصوص بر تسبیح و یا صفتی معلوم بر عبادت اولدیغی
بیایرلرک کافیدر. ذاتاً معبود مطلقک عالمی کفیدر. انسانده ماعدا مخلوقانده تکلیف اولدیغنده، اونلرده نیت
لازم دگدر. وکذا، عمللریلک صفتی ده بیلک لازم دگدر.

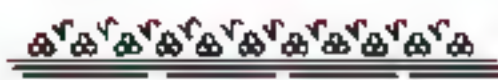
۴۸ **اعْلَمُوا أَنَّمَا الْعَزِيزُ!** انساہ مؤمنک قیمتی، اهتوا ایتدیگی صنعت عالیله اسمای هناده انعکاس ایدر. جاوه لرنک
نقشاری نسبتنده در. انساہ کفرک قیمتی ایسه، ات، کیمیکده عبارت، فانی و ساقط ماده سنک قیمتیله اولجولور.
کذاک، بو عالمده موجوداته اگر قرآنک تعریف ایتدیگی کبی معنای حرفیله، یعنی جناب حقک عظمتنه دلالت ایدر
بر آلت نظریله باقیایرر، اونستنده قیمتدار اولور. اگر فلسفهنک دیدیگی کبی معنای اسمیله، یعنی هیچ بر فاعل و خالق
باغلی اولایوب، مستقل و بالذات نظریله باقیایرر، قیمتی، جامد، متغیر ماده سنه منحصر قالیر.

قرآنده استفاده ایدیلمه عملک فلسفه علمنده نه دریم یوکسک اولدیغی، شو مثال ایله تبارز ایدر. شویله که:
[وَجَعَلْنَا الشَّمْسَ سِرَاجًا] ^(۱) بوهلم قرآنی، اسمای هنانک جاوه لرینه بالقوم اچومه بر پنجه آهیور و دیور که: "ای انساہ!
بو شمس، عظمتیله برابر سزه مستر در. مکنلریلکه نور و یر یور. عطاریلک حرارتیله ییشیرتیور. سزک اولیله عظیم و
رحیم بر مالطز واردر که، بو شمس اونک بر لامبی اولوب، مافرخانه سنده ساکنه مافرخلرینی ضیالاندیرتیور.
فلسفهنک حکمتیجه، شمس بویوک بر آتشد. یرنده دونویور. ارضه ایله سیارات اونده اوجاوه یارچیلردر. بونلر جاذبه ایله
شمس باغلی قالور و مدارلرنده حرکت ایدیرلر."

۴۹ **اعْلَمُوا أَنَّمَا الْعَزِيزُ!** انساہ، جناب حقده هیچ بر حقه طلب ایتله حق یوقدر. بالعکس دائماً اوکا شکر ایتله میوندر.
چونکه ملک اونلدر. انساہ اونک مماولکیدر.

◉ [معجزہ کبرادہ بر قاج قطرہ فی تفسیر ایدہ] ◉

◉ [اوسہ در دنجی رشمہ] ◉

[برنجی قطرہ] نبوت احمدیؑ اثبات ایدہ دلیلار نہ تعداد ایدہ بیلار و نہ دہ تحدید ایدہ بیلار۔ اهل تحقیق و یوکل انسانہ بیاناری عقندہ یابیلاہ تصنیفاری یک ہو قدر۔ عجز و قصور ملہ شعاات اسمای ائرمده او شمس بعصہ شعاعاری بیلاہ ایدہ بیلگی کی، لمعات اسمای دیگر بر ائرمده قرآنک اعجاز درجہ لری فرقہ ابلاغ ایدہ بیلند۔ و او وجوہ اعجازدہ بلاغت نظمیه عائد بر وجہی دہ، اشارات الاعجاز نامندہ کی ائرمده بیلاہ ایدہ بیلند۔ اشتہاسی اولانارہ بو اوج کتابی توصیہ ایدہ یورم۔

[ایانجی قطرہ] کچہ در سارده آشلا شیلدیغی اوزرہ، خالق ارمہ و سعادتک نوع بشرک اصلاح و تربیسی ایچوہ انزال ایدگی قرآنک یک ہووہ وظیفہ لری و مقاماری واردر۔ اوت، قرآنہ، طائنانک بر ترجمہ ازلیہ سیدر۔ و طائنانک کند لساناریہ او قودقاری آیات تلوینتیک ترجمانیدر۔ و شو کتاب عالمک تفسیری اولدیغی کی، ارمہ و سماوات صحیفہ لرنده مستر اسمای هنانک دفرین لرنیک کثافیدر۔ و شو عالم شہادتہ عالم غیبک بر لسانیدر۔ و عالم اسلامیتک کونشی اولدیغی کی، عالم آخرتک دہ خریطہ سیدر۔ و جناب حقک ذاتہ، صفاتہ و اسمائہ و شئونائہ بر برہانہ و بر ترجماندر۔ و کذا، نوع بشرک شریعت کتابی، حکمت کتابی، دعا کتابی، دعوت کتابی، عبادت کتابی، امر کتابی، نفی کتابی، ذکر کتابی، فکر کتابی اولمقلمہ برابر، ظاہراً بر کتاب شعلندہ ایسہ دہ، استوائیتدیگی فنوہ و علوم جہتیلہ یقارلہ کتاب حکمندہ در۔

[اوینجی قطرہ] تکرارات قرآنیدہ کی اعجازک بر لمعہ سی بیلاہ ایدہ [آلتی نقطہ] دہ عبارتدر۔

[برنجی نقطہ] قرآنہ بر ذکر کتابی، بر دعا کتابی، بر دعوت کتابی اولدیغی نظر، سورہ لرنده وقوع طلمہ تکرار لری بلاغتمہ عین اصابت و عین حکمندر۔ ہونکہ ذکر و دعادہ مقصد ثوابدر۔ و مرحمت الہیہ فی جلب ایتمکدر۔

معاومدرکه، بوکی خصوصاً ده فضله سیله تکرار لازمدرکه، اونسته ثواب قازانیسیه و مرصحت الهیه جلب ایدیسیه. لهم ده ذکره تکراری قابی تویر ایدر. دعائک تکراری بر تقریردر. دعوتک دخی تکراری نبسته تأثیری و تألیدی وارددر.

[**ایلمی نقطه**] قرآن، بوتوه بشرک طبقاته خطاب و دوا اولدیغی ایچومه، ذکی-غبی، تقی-شقی، زاهد-غیر زاهد بوتوه اناسه طبقه لری شو خطاب الهیه مظهردر. و بو اجزافانه رحمانیده علاج آلمغه مقاری وارددر. هالبوکه قرآنی تماماً و دائماً اوقوم هرکه میسر اولماز. بونک ایچومه، لزومی اولامه مقصدلر، حجتلر بالخاصه اوزومه سوره لوده تکرار ایدیلشدرکه، هر بر سوره لهمه کومک بر قرآنه هاکمنده اولومه و هر کس سهولتله ایسته دیگی وقت ایسته دیگی سوره بی اوقومله تام قرآنک ثوابی قازانیسیه. اوت [**وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ**]^(۱) آیت کریمه سی، بو حقیقتی اثبات ایدیور.

[**اوهی نقطه**] جسمانی احتیاجلر، وقتلرک اختلافلر یله تبدل ایدر. یا نقصانلاشیر و یا فضللاشیر. مثلاً، هوایه اولامه احتیاج هر آنه وارددر. صویه اولامه احتیاج، معده نکه حرارتی زمانارنده اولور. غذایه اولامه احتیاج، هر کونده اولور. ضیایه اولامه احتیاج، عالی الاکثر هفته ده بر دفعه لازمدر و هکذا. کذاک، معنوی احتیاجلر ده وقتلری مختلف و متفاوتدر. هر آنده الله کلمه سنه احتیاج وارددر. هر وقت **بسمه**، هر ساعت [**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**] جمله سنه احتیاج وارددر. بناءً علیه آیتلرک و کلمه لرک تکراری، احتیاجلرک تکرارنده یاری کایر. وکذا، اوکی هلماره اولامه احتیاجک شدته اشارتدر.

[**دردی نقطه**] بیلر کزکه، قرآن، بومنین دین عظیمک اساساتی و اسلامیتک ارطاتی تأسیس ایندیگی کی، اجتماعات بشرییه تبدیلی ایدر بر کتاب مقدسدر. معاومدرکه، مؤسس اولامه ذات، وضع ایندیگی اساسی کوزلم برلشدیرمک ایچومه تکرار لره هووه احتیاجی اولور. اوت، تکرار ایدیلمه شی ثابت قالیر، تقرر ایدر، اونو قولماز.

وکذا، قرآن، بشرک مختلف طبقه لرنده قالی و هالی یا بیلامه سؤالاره لازم اولامه هوایی و بیره عمومی بر مرشد مجیددر. معلوم یا، سؤالار تکرر ایدر، هواییلر ده تکرر ایدر.

هالوکه ارشاد و هدایت زمانارنده جمهورک درجه فهماری نظره آلباروه، اوک کوره سوز سوباه مک
ایجاب ایدر.

مع لهذا، اکثریته یاییلاسه مراعاتده، اقلیتده قالانلرک محرومیتلری نشئت ایتمز. هونکه اولانده استفاده
ایدیورلر. اما مسئله معلوم اولورسه، اکثریت محروم قالیر، استفاده ایده مز. هونکه اکثریتک
فهماری قاصردر.

[ثانیاً] بلاغت ارشادیه نکه شأندندرکه، عوامک نظریته، عامه نکه هسن، جمهورک فهمه کوره حرکت یاییلینلر،
نظری توهم، فکرلی قبولده امتناع ایتمه سیم. بناءً علیه، جمهوره اولده خطابک ان بایغی ظاهر، بیض،
وسهل اوله سیدرکه، عاجز اولاسینلر. مختصر اولسونلر، ماول اولاسینلر. مجمل اولسونلر، لزومی اولمایانه
تفصیلده نفرت ایتمه سینلر.

[ثالثاً] قرآن، موهوداتک احوالنده آنجه خالقاری ایحوه بحث ایدر. موهوداتک ذاتارنده بحث ایتمز. بو اعتبارله
قرآنجه ان مهم اولده، طئنائک خالق ناظر اولده احوالیدر. فه ایه، خالق ایش قاتماز. طئنائک بذاتها
احوالنده بحث ایدر.

و کذا، قرآن بوتوه انسانلره خطاب ایدر و اکثریتک فهمی مراعات ایدرکه، تحقیقی بر معرفت صاحبی اولسونلر.
فه ایه، یالانز فخیلرله قونوشور. عوامی نظره آلاز. عوام تقلیدده قالیر. بو اعتبارله قرآنک فنک تفصیلاتی
اهمال ویا اجهام ایتمی، مصلحت عامه و منفعت عمومییه نظراً عین اصابت و عین هامتدر.

[رابعاً] قرآن، بوتوه زمانلری تنویر و بوتوه انسانلری ارشادیده برکت ایدر. بو اعتبارله ارشادک بلاغتی ایجابجه،
اکثریتی، نظرلرنده بدیهی اولده مسئله قارشو مکبرهیه و مغالطیه میدانه ویرمه مک و اونلری اجهار ایتمه مک
لازمدر. و اونلرجه محسوس و مشهود و معروف اولده بر شئی لزومز یرده تغییر ایتمه مک لازمدر.

و کذا، وظیفه اصلیه اکثریته لازم اولمایانه شئیک اهمالی ویا اجهالی لازمدر. مثلاً، شمسک ذاتنده و
ماهیتنده بحث ایتمک لازم دگلد. آنجه عالمی تنویر ایتمکد خلقتک نظام مرکزی و عالم محور اولسی کی
خارق شیلری اهتوا ایدیه وظیفه سنده بحث ایتمکد، خالقک عظمت قدرتی افکار عامیه

ابرار ایتمکدر.

[**ایلیٰ نکتہ**] [**وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا**] ^(۱) [**سؤال**] نہ اچھوہ شمس، سراجہ توصیف اید یا مٹد؟ مالبوکہ اهل فنجہ شمس ارضہ تابع دظہر کہ، ارضہ سراج اولوہ۔ بلکہ شمس، ارضہ ایام سیارات کنڈینہ تابع اولوہ بر مرکزہ۔

[**الجواب**] سراج تعبیری شویام بر تصویرہ اشارتہ کہ: عالم بر سرای کبیر۔ عالمک موعوداتی، اوسرایک مشتملاتی و تزیناتی مقامندہ اولیٰ فی کبی، شمس دہ اوسرای خالقنی تنویر ایدہ للہی بر لوکوس لامبہ سید۔

و کذا، سراج تعبیری، جناب مقولہ ربوبیتہ طوغانہ و وسعہ رحمتہ و اورحتہ ایچندہ درجہ انعام و احسانہ بر افطار و عظمت سلطنتی ایچندہ و ہدایتہ بر اعلانہ کہ، مشرطہ مکعبود اتخاذا ایتہ طوری قوجہ ماہ شمس، عالم سرایندہ لوکوس لامبہ سی و وظیفہ سیام موظف و مختار بر امور و بر خدمتہ در۔ معلومہ کہ، لامبہ خدمتی کورہ جامد بر شمسک

معبود اولیٰ لہجہ بر لیاقتی یوقد۔

[**اویلیٰ نکتہ**] قرآنک تعقیب ایتہای مقاصد اساسیہ و عناصر اصلیہ، توحید، رسالت، ہر، عدالت ایام ^۱ ^۲ ^۳ ^۴

عبودیت اولوہ اوزرہ در تدر۔ دیگر بحث ایتہای مسئلہ لراحتہ جو مقصد لہ و سیام لہ در۔ بواعتبار لہ و سیام لہ در

یا بیلاہو تفصیلات، اول بابہ کی قواعد مخالفہ۔ ہونکہ مالایعنی ایام اشتغال، مقصدی کوی بر اقر۔

ہونکہ اچھوند کہ، بعضہ مسائل کونیۃ قرآنہ معجز البیانہ الہمال و یا الہام و یا اجمال یا مٹد۔

و کذا، قرآنک مخاطباتہ کہ قسم الکرسی عوامہ۔ عوام طاقمتہ مقائلہ الہیہ نک اینجہ و مشکل قسارینہ فہماری قادر اولاماز۔ آنجہ تمثیل و اجمال لایام فہماریہ یا قلاشدیرمہ لازمہ۔ ہونکہ اچھوند کہ قرآنہ، کثر نامہ تمثیلاری

ذکر اید۔ و استقبالہ کشف اید یا ہک بعضہ مسائلہ دہ اجمال یا بار۔

[**در دینی نکتہ**] ترجم طرفندہ طی اید یا مٹد۔ [**بشعی نکتہ**] مؤلف محترمی طرفندہ طی اید یا مٹد۔

[**آلتنجی نکتہ**] ترجم اید یا مٹد۔

[**بشعی قطرہ**] ترجم اید یا مٹد۔

[**آلتنجی قطرہ**] قرآنہ باشقہ کلامار ایام مقایہ اید یا مٹد۔ ہونکہ باشقہ کلامار قرآنک آراشدہ مناسبت یوقد۔

اوت، کلامک عاویتہ، ہستہ، جمالہ قوت ویرہ [**متظہم**، مخاطب، مقصد، مقام] اولوہ اوزرہ درت

سید۔ ادیارک ظہ ایتہ طوری کبی بالانز مقام دظہر۔ دیمک بر کلامک درجہ قوتنی آشلامہ ایتہ دیمک زمامہ،

فاعله، مخاطبه، غایبه، موضوعه بالقوه لازمدر. بونارک درجه‌ای نسبتده کلامک درجه‌ی
اقلایلیار.

اوت، مثلاً، او کلام امرو یا فیه اولورسه، اراده و قدرتی تفنن ایندیگنده، درجه‌ی کوره تضاعف ایدر.
مثلاً قرآنه [يَا اَرْضُ ابْلِي مَاءَكَ وَيَا سَمَاءُ اَقْلِي] آیتیه سما و ارضه ویردیگی امرک تفنن ایندیگی بولک
و قطعی اراده و قدرت ایه در حال سجادسه کباب جلیلیار. ارضده صوبی یوتار.
و کذا، ارضه و سما [اِثْبَاتًا طَوْعًا وَكَرْهًا] آیتیه ویریه امری سما و ارضه اطاعتله قبول ایتله‌وندسه، او امرده‌کی
اراده و قدرتک درجه‌ی قوتی و طولایلیله کلامک درجه‌ی علویتی تبارز ایدر. فقط انسانارک جامداته ویردطری
امرک، متکلمنده‌کی اراده و قدرتک ضعیفی نسبتده روهزدر. و فیلکی لهن‌یانه‌ده
فرقاری بوقدر.

اعلایها العزیز! جناب حقک [اعلم، اکر، ارحم، اصبه] کی اسما و صفات و افعالنده قوللانیلاسه اسم تفضیل،
توسیده نقص دطدر. یونله مقصد، بالذات و حقیقی بر موصوفی، غیر حقیقی و یا عقلی بر اطلاق و یا واهی بر
موصوفه تفضیل ایتلدر.

و کذا، عزت الیه‌یده منافی دطدر. یونله مقصد، صفات و افعال الیه‌یه ایه مخاوتک صفات و افعالی
آراسنده بر موازنه یا جمعه دطدر. یعنی ایلیسی بر سویه طوند قدسه صوکره، بونی اوله تفضیل ایتک دطدرکه،
صفات الیه‌یه بر نقص اولوسه. اوت، مصنوعاتده‌کی کمالات، جناب حقک کمالنده انعطاس ایدسه بر کولله
اولدیغه نظر، مصنوعات، صفات الیه‌یه ایه موازنه حقنه
مالک دطدرلر.

﴿ شُعْلَه ﴾

۱ اعْلَمُهَا الْعَزِيزُ! بتوہ اسمای ہمنانک افادہ ابتدائی معنایاں بتوہ صفات کمالیہ، لفظ جلال اولیہ اللہ بالالتزام دلالت اید۔ سائر اسم فاعل بالانضمام دلالت اید۔ صفاتینہ دلالتی بوقدر۔ ہونہ صفات سماوینہ جزء اولادینہ کی، آراوندہ لزوم بینہ بوقدر۔ بوعبارہ نہ تفتنا و نہ دہ التزاماً صفاتہ دلالتی بوقدر۔ اما لفظ جلال، بالمطابقت ذات اقدس دلالت اید۔ ذات اقدس ایہ صفات کمالیہ آراوندہ لزوم بین اولادینہ، صفاتہ دہ بالالتزام دلالت اید۔

و کذا، الوہیت عنوانی، صفات کمالیہ التزامی، اسم فاعل اولیہ اللہ دہ او صفاتی التزام ابتدائی استلزام اید۔ و کذا، اللہ کلمہ سی دہ، نفیدہ صوکرہ صفاتیہ برابر دوشونولور۔ بناءً علیہ [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] کلامی، اسمای ہمنانک عددنج کلامی تفتن اید۔ بوعبارہ شو کلمہ توحید کلامی، دلالت ابتدائی صفات اعتباریہ بر کلام آیہ، بیک کلام اولور۔ [لَا خَالِقَ إِلَّا اللَّهُ^(۱) لَا رَازِقَ إِلَّا اللَّهُ^(۲) لَا قَيُّومَ إِلَّا اللَّهُ^(۳)] کی۔ بناءً علیہ، ترقی ایتہ اولیہ ذکر بذات، بو کلامی سوار کہ ایتہ کی بیکارہ کلامی سوار مسہ اولور۔

۲ اعْلَمُهَا الْعَزِيزُ! مادامہ ہر شے اللہ دہ اولدینہ بیلرسک۔ و اوکا اذعانک وارد۔ ضروری و منفعتی اولیہ ہر شے تحسہ و حسہ رضا ایہ قبول ایتہ لازم۔ والا، غفلتہ دوشما مجبور اولور سک۔ ہونک ایتہ ہر کہ، اسباب ظاہریہ وضع ایدیلسمہ و کوزلرہ دہ غفلت پردہ سی اور تولسد۔ کائنات ہادئہ لرندہ انسانک لہوا و لہوسہ مخالف اولیہ قسم، موافقہ اولاندہ داھا بوقدر۔ اگر لہوا صاحبی بو اسباب ظاہریہ کوروب مسبب الاسبابہ غفلت ایتہ، اعتراضینہ تماماً اللہ توحید اید۔

۳ اعْلَمُهَا الْعَزِيزُ! دعا الراوی قسم: برسی، انسانک لسانیلہ بایدینہ قوی دعا لرد۔ صوت و صدای حیواناتک، مثلاً ایتہ قاری زمانہ کنڈی مفہومی لسانیلہ ببقارد قاری صدالردی قوی دعا لردند۔ ایلنجی قسم، نباتات و اشجارک، بالخاصہ بہار موسمندہ لسانہ احتیاجیہ باید قاری احتیاجی دعا لرد۔ اوہنجی، تحول و تامل شائندہ اولیہ شیارک لسانہ استعدادیلہ سی ایدیلہ استعدادی دعا لرد۔ اوت، لہرشی جناب حق سبح ابتدائی کی، لسانہ احتیاجیلہ و استعدادیلہ دخی اللہ دعا اید۔

۴ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** ہمارے آغاچ اولادہ اول، یومرطہ فوسہ اولادہ اول، حبہ باشافہ اولادہ اول، بیطارہ امطہ و احتمالہ اچیریندہ و بیطارہ صورت و شکارہ کیرمک استعدادندہ ایلمہ، اوگری بگری احتمالہ و یولہ اچیندہ ہیکلوب، طوغری و مستقیم و منجج بر شکار و بر وضعینہ سوہ ایدیلہ لوندہ آشلا شیلرک، اوخومار، اولہ علام الغیوبک تربہ و تدویر و تدبیر آلتندہ ایلمار۔ صانکہ اوخومارک لہر بیسی، قدرت کتابارندہ استناخ ایدیلہ کومک بر تذکرہ در۔ یاغود بر فہرستہ، علم از لیدہ آلتندہ۔ یاغود قدر کتابارندہ یازیلہ بعضہ دستور لردہ۔

۵ **اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ!** مؤسہ اولادہ ذات، معنای حرفیہ، یعنی غیرہ بر فادام و بر آلت صفیلہ طائتہ باقیور۔ کافریہ، معنای اسمیہ، یعنی مستقل بر آغا نظریہ عالم باقیور۔ بو اعتبارک لہر بر مصنوعہ ایلمی جہت واردہ: بر جہتی، کنڈی ذات و صفاتندہ عبارتہ۔ ایلمی جہت، صانکہ و اسمای ہندہ کنڈینہ اولادہ تجلیاتہ باقار۔ ایلمی جہتک دائرہ سی دہا کنسہ و مآلہ دہا کملہ۔ زیر بر حرف، کنڈی ذاتہ بر حرف مقداری، اودہ بر وجہ دلاوت ایدہ۔ طائتہ ایلمی ہووہ و جہلہ دلاوت ایدہ۔ و طائتہ کنڈینہ باقارہ تعریف و توصیف ایدہ۔ کذاک، قدرت از لہ کتابندہ اولادہ بر مصنوع، کنڈی نفس کنڈی جرمی قدر و بر وجہ دلاوت ایدہ۔ مآل نقاسہ از لہ یک ہووہ و جہلہ دلاوت ایدہ۔ و کنڈینہ تجلی ایدہ اسمادہ از وندہ بر قصیدہ فی انشا ایدہ۔ قواعد مقررہ دندرک، معنای حرفی، قصدی حکمرانہ محاکم علیہ اولامان۔ و او معنای حرفیہ ایلمی نظریہ نہقیقات یا بیلامان۔ فقط معنای اسمی، صادقہ۔ کذب لہر حکم محل اولور۔ بوسرہ بناء درک، معنای اسمیہ طائتہ باقارہ فلاسفہ کتابارندہ طائتہ عائد حکمران، نفس الامر دہ اور و محقق نچندہ دہا ضعیف ایلمہ، ظاہرہ کورہ دہا محکم کورہ نور۔

اہل کلام، فلسفی مسئلہ لردہ علوم کونینہ معنای حرفیہ، استدلال اچوہ تبعی بر نظر باقیور۔ حتی شمس سراج اولہ سی، ارضہ بشیک و جبالک اوتاؤ اولہ سی، اہل کلامک مدعائین اثباتہ کافیر۔ حتی اہل کلامک رأیاری، حتی عمومی و تعارف عامیہ مطابق اولد قدرہ صوکرہ، واقعہ مطابقہ اولماسہ یلمہ اولارک مدعائین ضرر ویرمز۔ و تلمذیندہ منجہ اولار۔ بونکہ اچوندہ کہ اہل کلامک رأیاری مسائل فلسفیدہ ادنا و ضعیف کورہ نور۔ اما مسائل الہیہ دہ دیردہ دہا متیندہ۔

^۶
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! جناب حق کناھکاری عفو ایمنی فضلدر، تعذیب ایمنی عدلدر. اوت، زهری ایجه آدم، عادت الله نظرًا غنم لغه و تولوم کب استحقاقه ایدر. صوکره غنم اولورسه عدلدر. یونکه جزائی چاکر. غنم اولورسه، الله فضلدر مظهر اولور.

معصیت ایل عذاب آراسنده قوی بر مناسبت وارددر. حتی اهل اعتدال، معصیت حقنده طوغری بولدره عدول ایل، معصیت و شری الله اسناد ایتمدطوری کی، معصیت اوزرینه تعذیبک ده واجب اولدیغنه ذهاب ایتمددر. شرک عذاب التزام ایتمدی، رحمت الهیه منافی دگدر. یونکه شر، نظام عالمک قانونه مخالفدر.

^۷
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! انسا، نیلنده آلیندیغی ایجه، انسا نیلانه مبتلادر. نیلانه ان فناسی ده نفلک اونوتولیدر. فقط خدمت، سعی و تقار زمانلنده نفلک اونوتولسی، یعنی نفل بر ایسه ویریللمسی ضلالتدر. خدمتار کور ولدکده صوکره، نتیجه ده، مطقات زمانلنده نفلک اونوتولسی کالدر. بو اعتبارله اهل ضلالت ایل اهل کمال، نیلانه و تذکرده متعالیدر. اوت، ضال اولدره کیسه، بر ایسه و بر عبادت تعلیفنده باشی هوایه قالدیراره فرعونلاشیر. لکنه مطقات و منفعتک توزیعنده بر ذره بی یلم ترک ایتمز. اما نفسی اونوتانه اهل کمال، سعی، تقار، سلوک زمانلنده لهرشیده اول نفسی ایاری سور. فقط نتیجه لوده و فائده لوده و منفعتلده نفسی اونوتقله ان کریه بیراقیر.

^۸
اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! مؤمنلرک عبادتارنده و دعا لرنده و بر برینه طیاراره جماعتله قیلدقاری نمازلرنده و سائر عبادتارنده بویوک بر سر واردرک، لهر بر فرد کندی عبادتنده قزانلیغی مقدارده یک فضلدر بر ثواب قزانیر. و لهر بر فرد اوت کباره دعای اولور، شفاعتی اولور، تزکیهی اولور. بالخاصه یغیر علیه الصلوة والسلام. و کذا لهر بر فرد، آرقداشلرینک عبادتنده ذوقه آیر. و خلاصه کائنات عبودیت ایتمله و سعادت ابدیه نامزد اولور. ایتمه مؤمنلر آراسنده جماعتلر سایه نده حصول طهر شوعاوی معنوی تعاوده و بر برینه یاردملاشقلر، خلافته صل، امانت مظهر اولقله برابر، مخلوقات ایجریسنده ماکرم عنوائی المشر.

۹

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! بر شیدہ اوزارہ اولادہ بر یکم، یاقین اولادہ آدم قدر اوشی کورہ من۔ نہ قدر ذکی اولورہ اولورہ، اوشیک اموالی مقنندہ اختلافی اولدیغی زما، یاقین اولانک سوزی معتبردر۔ بناءً علیہ اوروپہ فیلسوفاری مادّیاتده شدتله توغل ایتدکونده طولای، ایمانه واسلام و قرآنک حقانقنندہ یک اوزارہ مافکرده قالمشدر۔ اوفیلسوفارک ان بویگی، حقانقہ اسلامیہ و قونی اولادہ عامی بر آدم کیده دگلد۔ بن بویله کوردم۔ نفس لامرده دقت ایدنار، بنم کوردیلمی تصدیق ایدر۔ بناءً علیہ "شیمک و بخارکبی فنی مسئلاری کفایدہ فیلسوفار، حقک اسرارینی و قرآنک نورینی کفایدہ ییلر" دیدمزلک۔ زیرا اوناک عقالاری کوزلرنده در۔ کوزایله قلب و روحک کوردکون کورہ من۔ اوناک قلبلرنده جابه قالمشدر۔ غفلت، اوناک قلبلرینی طبیعت باناقلغنده چوروتمشدر۔

۱۰

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! سمع، بصر، لہوا و صوکی عمومی نعمتار، دأها الحمیّتی، دأها قیمتی اولدقارینه نظرًا، خصوصی و شخصی نعمتلرده قات قات فضلہ شکرہ استحقاقہ و لیاقتلری وارددر۔ بناءً علیہ اوکی عمومی نعمتده قارشو نانکورلک ایدوب شکرایتمک، ان بویوک برکفرایه نعمت مایلیر۔ حال بو مرکزده ایله بعضه انسانلر شخصلرینه عائد خصوصی نعمتده قارشو اللہ شکر ایدرلر سده، شو عمومی نعمتار، اوناک شمولی یوقسه کی عقالرینه بیله کلمن۔ حالبوکه ان بویوک نعمت، عام و دائمی اولادہ نعمتلردر۔ عمومیت، کمال و الحمیّتہ دلیل اولدیغی کی، دوامده علویت و قیمته دلالت ایدر۔

۱۱

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! قرآن معجزالبیانک بعضه آیتلرینک تکرارینی اقتضایده حکمتار، بعضه ذکر و دعا لکده تکرارینی اقتضایدر۔ زیرا قرآن، حقیقت و شریعت، حکمت و معرفت کتابی اولدیغی کی، ذکر و دعا و دعوتکده کتابیدر۔ دعاده تکرار، ذکرده تذکر، دعونده تأکید لازمدر۔

۱۲

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! قرآنک یوکسک مرتبہلرنده بری ده شودرکه: کثرتہ عائد بجللرده صوکره و حدت تذکره لرینی یازیور۔ تفصیلده صوکره اجمال یازیور۔ جزئیاتک بجللرده صوکره ربوبیت مطلقهک دستورلرینی و صفات کمالیهک ناموسلرینی فذلله لریم ذکر ایدیور۔ بوکی فذلله لر، آیتلرک صولنده کی فائده لره و آیتلرک اورتہ لرنده ذکر ایدیلرہ مقدم لره نتیجه لره حکمنده درلر۔ ویا علمت اولورلر۔ تاکم، سامعک فکری، آیتلرده ذکر ایدیلرہ جزئیاتله مشغول اولوب الوهیت مطلقه مرتبه سک عظمتی اونوتما سینلر، عبودیت فکریه سنه خلل کلمه سیه۔

۱۷

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! ولېلرک همته لری و امداد لری و معنوی فعللر یله فیضه ویرم لری، حالی ویا فعلی بر د عا د ر .
لهادی، مغبث، معین آنجه الله . فقط انسانده اولیه بر لطیفه و اولیه بر حالت وارد ر کم، اولطفه لسانی یله
لهونه سؤال ای دیلیرسه، ولوکه فاسوده اولوسه، جناب هوه اولطفیه مرحمتاً او مطلوبی برینه کتیریر . اولطفه
یک اوزاقده بط کور وندی . فقط تشخیص ایده عدم .

۱۸

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! علم و یقین شموله داخل اولسه احوال ماضیه یله شک برده سی آلتنده قالاده احوال استقبالیه
آرا سنده شویله بر مقایسه یاب: سلسله نسلک اورت سنده، بر دده شلک برنده کندیشکی فرصه ایت، اوتور .
صوکره موجودات ماضیه قافله سده داخل اولسه اجداد طر لهوز استقبال رحیمده قالوبده بی در پی وجوده
هیقانه اولاد و اهداک آرا سنده بر تفاوت وارمیدر، ایجه باجه . اوللکی قسم، علم و تقاضا یله صانعک مصنوعی
اولدیغی کی، ایکنجی قسمده او صانعک مصنوعی اولد بقدر . لهر ایکی قسم دخی صانعک علمی و مآلهده سی آلتنده در .
بو اعتبارله اهداک عاده اهیاسی، اولادینک ایجادنده دها غریب دگدر . بلکه دها اهندر . ایسته بو
مقایسه ده آشلا شیلیورک، وقعات ماضیه، صانعک بوتوه امکانات استقبالیه قادر اولدیغنه شهادت ایده
بر طاقیم معجزه لر در . اوت، طائنات بوستانده کور و ننه شوموجودات و اجرام، خالقارینک لهرشیئه قدیر و لهرشیئه
علم اولدیغنه دلالت ایده خارقه لر در .

کذلک، نباتات و حیوانات انواعیلر، افرادیلر، صانعارینک لهرشیئه قادر اولدیغنه شهادت ایده صنعت خارقه لریدر .
اوت، قدرته نسبتاً ذرات یله شمس متاوی اولد قاری کی، یایراقارک نشر یله بشرک هشری ده بر در، متاویدر .
و کذا، آغا هارک هور و مه و طاعینمه اولسه یایراقارینک عاده اهیاسی آرا سنده ده فروه یوقدر .

۱۹

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! قرآنه معجز الیهانک بویوک بر اولجوده تکرار ایندیگی اهیای ارضه یله، طویراوه عنصرینه نظر دقتی
جلب ایندیگنده، قلمه شویله بر فیضه طاملا مشدرک: ارضه عالمک قابی اولدیغی کی، طویراوه عنصری ده
ارضک قلبیدر . و تواضع و محویت کی مقصوده ایصال ایده بولارک اک یاقینی، طویراقدیر . بلکه طویراوه،
اک یوکله اولسه سعادته خالعه سعادته دها یاقین بر بولدر . زیرا طائناتده تجائی ربوبیت و فعالیت
قدرته و مقر خلافت و حی قیوم اسمارینک جلاوه لرینه اک اویغوه طویراقدیر .

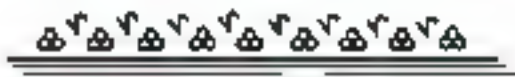
ناصلہ، عرسہ رحمت صواور زندہ در۔ عرسہ حیات و امیدہ طورافہ اوستندہ در۔ طورافہ تجلیات و جاوہ لہرہ الہ یوسک بر آیینہ در۔

اوت، کثیف بر شئیک آیینہ سی نہ قدر لطیف اولورس، اوستندہ صورتی واضح کوستریر۔ و نورانی و لطیف بر شئیک دہ آیینہ سی نہ قدر کثیف اولورس، اوستندہ اسمانک جاوہ لرینی جلالی کوستریر۔ مثلاً لقا آیینہ سندہ، یالاز شمسک ضعیف بر ضیای کور و نور۔ صو آیینہ سندہ دہ شمس ضیایہ کور و نورس دہ، اولوہ سبعی کور و غمز۔ فقط طورافہ آیینہ سی، ہیچکارینک رفتار یار شمسک ضیاسندہ کی یدی رنگی دہ کوستریر۔ [اَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ] ^(۱) اولوہ حدیث شریفی، بوسرہ اشارتاً شہادت ایدر۔ اولوہ ایس، آرقدا سہ، طورافہ طورافہ انقلاب ایتلمدہ و قبردہ قبرہ کیروب یا تمقدہ توقہ ایتہ۔

^{۱۶} اَعْلَمُ لَهَا الْعَزِيزُ! عقل یورو یوسہ یایارکہ، بعضاً قاجلہ آرقدا سہ اولور۔ قلب، ذوقہ ایلم بولدیغی شئی عقلہ ویریور۔ عقل، بروجہ معتاد بر لہا سطلندہ بر تمیل ایلم ابراز ایدیور۔ مثلاً، فاطمہ حکیمک طائنتہ صو کسز بر اوزاقی اولدیغی کی، صو کسز بر یاقیناغی دہ وارد۔ اوت، فاطمہ حکیم عالم و قدرتیلم باطنارک الہ باطنندہ بولوندیغی کی، فوقارک دہ الہ فوقندہ بولونور۔ لہج بر شیدہ داخل اولدیغی کی، لہج بر شیدہ دہ خارج دگدر۔ اوت، آثار رحمتہ مظهر اولدہ سطح ارضندہ معمولات قدرتہ باقلہ، بر یاریم بوسرہ واقف اولدک۔ مثلاً بری ارضندہ، دیاری سمادہ ویا بری شرقدہ، دیاری غربدہ ایکی شئی بر آندہ یارادہ صانعلک، اویارادیلا سبارک آرا سندہ کی اوزاقی قدر بر اوزاقی لازمدر۔

و کذا، لہر شئیک قیومی اولدیغی جہتدہ دہ، لہر شئیک نفسندہ زیادہ لہر شئی بر قریبتی دہ وارد۔ بوسر، دائرہ و ہوب و تجرد و اطرافہ فصائیسندہ در۔ و فاعل اصلینک مابینیا، ظالی اولدہ منفعل آرا سندہ کی مباہنت لازم سیدر۔ مثلاً شمس، تمثال لرینہ قیوم اولدیغی ایچوہ، فوقہ الحد ازلہ بر قریبتی وارد۔ آیینہ دہ کی ظل و کولہ ایلم، سمادہ بولونامہ اصل آرا سندہ کی مسافہ قدردہ

بُعْدِی وارد۔

• ﴿﴾ [شعلہ ناک ذیلی] ﴿﴾ •

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! بوتوبه کائناتی احاطه ایدہ برنوردہ بھیج برسی کبریا فر۔ وغیر متناہی بر دائرہ قدرتہ

لھج برشی خارج قالاماز. وَاِلَّا، غیر متناھینک تنالھسی لازم طایر.

وَلَا حَکْمَ الْهَيَّةِ لِمُشِيئَةِ دُکْرِی نَسِیْتَنده فیصہ ویریور. وَلَمُکْس بَار دَاغَم کُورَه دَکُزْدَه صَوَّالِیَیِر.

وَلَا، مَقْدَرُ اَوْلَاہِ قَدْرِ هَائِلِکِ بُو یُوْلُ اَوْلَاہِ تَوْجَّہِی، کُو یُوْلُ اَوْلَاہِ تَوْجَّہِی مَانَعِ اَوْلَاہِ مَانَعِ.

وگذا، ماده ده مجرّد ظاهر و باطن اولاده محیط برنظره، اڅ پوپوک برشی کې، اڅ کوچک برشی ده مظهر و

محل اولیٰ فی صنعت نسبتند بویور. و کوهک شیارک نوعاری بویور اولور لر.

وگذا، عظمت مطلقہ شرکتی اصول قبول ایتمز۔ وگذا، فوق العادہ برسرہولتہ و خارقہ برسرعتہ و معجزہ بر

اتقانہ وانتظامہ ہودمطلقہ آقاہ انارده اشلاشیایورک، مبارک کبی ان کوہک و دالہا کوہک لہوائی،

مائی، ترائی حیوانات، بوسہ ظہر ایدیاہ عالمک برلرینی طولہ بر ماسر در۔

۲۔ اعْلَمْ أَيُّهَا الْعَزِيزُ! نَفْسُ أَوْلَادِهِ مَجْنَى إِجَابِ اسْتِدْرَاجِهِ نَفْسُكَ مَا أَوْلَادُهُ قَرِيبَتِي أَيْ، خَالِقَهُ أَوْلَادُهُ مَحَبَّتِكَ دَاهَا

فضله وطلبه. هوناه نفاسه في خالقك دهايا فيقدر. اوت، سنك فكره واختيارك ادراك ايده مدطري

سندہ کی مخفیات، خالقانہ نظری و علمی آئندہ در۔

۷
اعْلَمَنَّ اِيَّهَا الْعَزِيزُ! عالمده تصادف یوقدر. اوت، بالخاضعہ بھار موسمندہ، کمرہ ارضہ باغی سندہ، بوتوبہ آغا جہارک

دالارنده، هیچکاره ماراقلارنده، مزروعاتك سفلارنده حكمت دالارندك حكمت آيتلارنى تنغم وتونم دله

انشاء الله طاری، یعنی او خود طاری قصده لری امامه قولایم، بصورت کوزله دیشلیریم، تصادف شیطانی

سید قبول ادب و ہدایہ اولیاء

۴ **اَعْلَه اِيْهَا الْعَزِيْز!** تَوْهِيْدَايَه بُوْتُوَه اَشْيَايِ وَاهْدَاهِدَه اسْنَاد اِيْتَدِيْقَه تَقْدِيْرده، عَالْمده بُولُونَاه بُوْتُوَه اِفْرَادَك مَضْهَر اولدَقاري تَجَلِّيَاتِ الْهَيِّ عِدْدِنْجِ الْهَارِي قَبُول اِيْتَمَك مَجْبُوْرِيْتِنده سَك. اَوْت، كُوْزِيْشِي شَمْدِه يَوْمَدِيْقَه وَتَمَّاَلَدِيْلَه اَرْتِبَاطِي كَسَدِيْقَه زَمَانِه، تَمَّاَلَلَرِيْنِه مَعْلَس اولامه شِيَارَكْ عِدْدِنْجِ حَقِيْقِي شَمَارَكْ وَهْوَدِيْنِي قَبُول اِيْتَمَه مَجْبُوْر اولور سَك.

۵ **اَعْلَه اِيْهَا الْعَزِيْز!** سَه بَعْصِه جَهَنَّمِدِه فَنَاءِ كَسَدِيْقَه زَمَانِه، خَالِه، رَحْمَانِه، رَحِيْمَكْ عَالَمِنده وَمُشْهُودِنده وَمَعْلُومِنده بَاقِي قَالْمَقْلَعَه، سَنَك بَقَاكْ اِيْجُوَه كَافِيْر.

۶ **اَي عَزِيْز!** لَهْرِيْشِي صِدَاقِ حَقِيْقِيْنِه وِيْر. وِيَا اَوَّلَ اسْنَاد اِيْت. وَاَوْنَكْ اَسْمِيْلَه اَلَلَه، رَاحَت اِيْدِه سَك. وَاِلَّا، بُوْقَدَر اَشْيَايِ وَهْوَدِه كَتِيْر وَب، نِظَام وَانْتِظَاملَرِيْنِي تَأْمِيْنِه اِيْدِه جَك اَوْقَدَر الْهَارِي قَبُول مَضْهَر قَالَدِجَلَك.

« [فرقه به سنه اول تألیف ایدیه اوله بر رساله نیک بر فسمیدر] »

« [**نقطه رساله سی**] » **مِنْ نُورِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ** ^(۱)

[**افاده مرام**] بر باغچه کیرسم، ایسنی انتخاب ایدرم. قویارم سنده زحمت هلم، خوشلانیرم. هور وگنی، یتیم مشی کورسم [**هَذَا مَا صَفَا**] ^(۲) دیرم. مخاطبایم ده اویه آرزو ایدرم. بر قسم مخاطبایم دیرلر: "سوزلرک لی آشلاشیما یور." بیلرملر، که مناره باشنده، که مناره دینده قونوشویورم. ظهورات اویه اولویور. شعاعات و شوکتانده متکلم، عاجز قاجدر. مخاطب، عاصی نفسدر. منع، مخترع حقیقت بر ایدندر. تماس ایدیه بونی دوشونمای. غایات الغایت اولده معرفت الهک بر بهانی اولده معرفت النبی شیاعانده بر بنده بیان ایتدک. سورالده مقصود بالذات اولده توحیدک لایحجذ بر ایهیننده یالان درت معظم برهانه اشارت ایده جلن. لهم نظر عقلای حدس قلبی ایه برلشدیرملک ایجوه، ملائکه و شریک بر قسم دلالتن ایا ایدرک، ایمانک آلتی رکندنه در دینک بر لمعنی فهم قاصرمله کوسزمله ایترم.

أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَ مَلَأْتُكَ وَ كُنْتَهُ وَ رُسُلِهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَ الْبَعَثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ^(۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الْقُدَّةُ وَ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ ^(۴)
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ^(۵)

مقصودیمز و مطاوعمز اولده شو حقیقتک غیر متناهی بر ایهیننده یالان [**درت برهانه طینی**] ایراد ایدیورز. [**برنجی برهانه**] محمد علیه القداده و السلام. شو برهانه نیریمز شعاعانده تنور ایتدیلندنه، تنور مدعا مزده منور بر مرآندر. [**ایکنجی برهانه**] کتاب کیر و اناسه ابو اولده کائناتدر. [**اوینجی برهانه**] کتاب معجز البیان اولده کلام اقدسدر. [**درنجی برهانه**] عالم غیب و شهادتک نقطه التصاق و برزخی وایک عالمده بر برین کلمه سیاراتک ملتقاسی، وهدیه دینیله فطرت ذی شعوردر. اوت، فطرت، وهدیه، عقل برینجده در. توحیدک شعاعنی نر ایدر.

[**پہلی برہانہ**] رسالت و اسلامیت مجھز اولادہ حقیقت محمدیہ در کہ، رسالت نقطہ سندہ الہ معظم اجماع والہ واسع تواتر سنی اہتوا ایدہ مجموع انبیانک شہادتتی تضمین ایدہ۔ و اسلامیت جہتیلہ و ہبہ استناد ایدہ۔
 بوتوہ ادیانہ سماویہ نک روحنی و تصدیقارینی طاسیر۔

ایستہ بوتوہ انبیانک شہادتیلہ، ادیانک تصدیقیہ و بوتوہ معجزاتک تأییدیہ و مصدقہ اولادہ بوتوہ اقوالیلہ و ہود و وحدت صانعی بشرہ کوستریور۔ دیک، شو دعوادہ اتحاد اینسہ اولادہ بوتوہ آفاضل بشر نامہ او نوری کوستریور۔ عجبا بوقدر تصدیقارہ مظہر، بویوک و درہہ بردورینک و صافی، کاسیہ، حقانہ آئنا بر کوزک کوردیای حقیقتک حقیقت اولامی
 لہج بر جہتہ محامیدر؟

[**دویم برہانہ**] طائعات کتابیدر۔ اوت، شو کتابک بوتوہ حروفی و بوتوہ نقطہ لری، افراداً و ترکیباً ذات ذوالجلالک و ہود و وحدتی السنہ مخصوصہ لری ایام [**وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَنْسِجُ بَیْمَدِهِ** ^(۱)] آیت کریمہ سنی تلاوت اید یورلر۔
 جمیع ذرات طائعات، برہر ذات و صفات و سائر و ہودہ ایام حدسز امکانات مابینندہ متردد ایامہ، بردنبرہ بر جہتی تعقیب، معین بر صفاتہ اتصاف، مخصوص بر کیفیتہ تلیف ایدرک ہیت بخا حکمتاری
 انتاج ایندکارندہ، صانعک و ہوب و ہودینہ شہادتنامہ عوالم غیبیہ نک انمودہی اولادہ لطیفہ ربانیہ
 ایچندہ اعلامیہ صانع ایدہ مصباح ایمانی ایبقلا ندیریورلر۔

اوت، برہر نفسندہ و طاقمندہ و بولولندہ و طاہورندہ و اوردوسندہ کی کی۔ لہر بر ذرہ دہ، کندی باشیلہ، ذات و صفات و کیفیتہ کی امکانات جہتیلہ صانعی اعلامہ ایندیگی کی، تصاویر متداخلیہ بکڑہ یہ مرکبات متشابہ متصاعدہ طائعاتک لہر بر مقامندہ و لہر بر نسبتندہ و لہر بر دائرہ سندہ، لہر بر ذرہ، موازنہ جریہ عمومی
 محافظہ و لہر بر نسبتندہ و لہر طاقمندہ آبی آبی و ظیفہ ایفا و حکمتی انتاج ایندکارندہ، صانعک قصد و حکمتی اظہار و و ہود و وحدتک آیاتی قرآنی ایندکاری ایچوہ، صانع ذوالجلالک براہینی قات قات زیادہ اولور۔

دیک [**الطَّرِيقُ إِلَى اللَّهِ بِعَدَدِ أَنْفَاسِ الْخَلَائِقِ** ^(۲)] حقیقتدر، مبالغہ دطر۔

بلالہ دہ ناقصدر۔

[سؤال] ندیده هرکس عقلیه کوره میور؟

[الجواب] کمال ظهورنده و ضدک عدمنده. [تأمل سطور الکائنات فانها من الامار الاعلى اليك رسائل^(۱)]

یعنی صحیفه عالمک ابعاد واسعه سنده نقاسه از لیلک یازدیفی سلمه هادئاتک سطر لرینه هامت نظریه بافه و فله حقیقتله صاریل! تالم، ملااعلاده اوزانله شو لاسل رسائل، سنی اعلاهی علیین توحیده هیقارسیه.

شو کتابک لهیت مجموع سنده اویله پارلاوه بر نظام وارک، نظامی کونسه کی ایچنده نجلی ایدیور. هرکلمه سی، هر حرفی بر معجزه قدرت اولاه بو کتاب کائناتک تألیفنده اویله بر اعجاز وارک، بوتوه اسباب طبیعیه فرصه محال اولاره مقدر بر فاعل مختار اوله، یینه کمال عجز ایله او اعجازه قارشو سجده ایدرک [سبحانک لا قدره لنا انک انت العزیز الحکیم^(۲)] دیمه جقاردر. هر بکلمه سی بوتوه کلماتیله مناسبدار و هر حرفک، باغصه من ذی هیات هر حرفک بوتوه جمله لره قارشو متوجه بر یوزی، ناظر بر کوزی وار اولاه بو کتابک اویله بر مضاعف اشتباه نسانه نظمی واردرک، بر نقطه یی برنده ایجاد ایتک ایچوه، بوتوه کائناتی ایجاد ایده جله بر قدرت غیر متناهی لازمدر.

دیمک، سیوری سینگله کوزینی فایده ایده، کوشی دخی فایده ایتدر. یره ناک معده سنی تنظیم ایده، منظومه شمسی ده او تنظیم ایتدر. سوهاتک طوقوزنجی صحیفه سنده [ما خلقتک ولا بعثک الا کفنی واحده^(۳)] آیتک سرینه مراجعت ایت.

بالله شو کتابک کویله بکلمه سی اولاه بال آریسی کور. فاضل شهادت، یعنی فاضل بال، آرییه شهادت ایدیور. وبال، او معجزه قدرت اولاه آریله لسانده آقیور. و باغود شو کتابک بر نقطه سی اولاه خُرده بینی بر هویئاتک، هوه دفعه بویولتولدکده صوکه کور ونور. دقت ایت، فاضل معجزنا، هیرت افزا بر مثال مصغر کائناتدر. سورة یسی، صورت لفظی سده یازیلدیفی کی، جزالتی، موجز بر نقطه جامعدر. اونی یازله، بوتوه کائناتی ده اویازمدر.

اگر انصاف ایله دقت ایتک، شو کویله هیوانک و هویئاتک صورتی آلتده اولاه مالکینه دقیقه بدیعه الهیه ناک شعور سز، کور، مجرا و محرکله یی تحدید اولونمایانه و امطانتده اولویتی اولمایانه اسباب بسیطه جامده طبیعیه ده

مصولی، محال اندر محال کورہ جاسک۔ اگر لہر بر ذرہ دہ حکما شعوری، احباً حکمتی، حکماک سیاستی بولوندیغنی ولہر بر ذرہ نک سائر ذرات ایہ واسطہ سز مخابہ ابتدائی اعتقاد ایدرسک، بلکہ نفسی قاندروب او محالی دہ اعتقاد ایدہ بیلرسک۔ حالبوکہ او ذی حیات مالکیندہ اولیہ بر معجزہ قدرت و اولیہ بر خارق حکمت وارک، آنجہ بوتوہ کائناتی و بوتوہ شئوناتی ایجاد ایدہ و تنظیم ایدہ بر صانعک صُنعی اولیہ بیلر۔ یوقہ کور، آن، بسط اعطاکہ ترددیلہ آیافہ آقاماز۔ اسباب طبیعیہ دہ اولاماز۔

باخصوص او اسباب طبیعیہ نک اسس الاساسی حکمندہ اولامہ جزء لایتجزا دہ کی قوہ جاذبہ و قوہ دافعہ نک اجتماعرینک خرطومی اوزرنده بر محالیت طامغی وار۔ فقط جائزدرک، لہر شینک اساسی ظہر ابتدائی جذب، دفع، حرکت، قواکی امری، عادت اللہک قانونارینہ بر اسم اولوسہ۔ لکن، قانونہ قاعدہ لکدہ طبیعیہ۔ و ذہنیہ لکدہ خارجیلہ۔ و اعتباریلکدہ حقیقیہ۔ و آلتیندہ مؤثریتہ لکیم مک شرطیلہ قبول ایدرز۔

[سؤال] ازلیت مادہ و حرکات ذراتہ نہ شکل انواع کی امور باطلہ نہ ندہ احتمال ویراییور؟
[الجواب] صرف باشعشی ایہ نفسی اقناع ایتک عددندہ اولدیغی اچوسہ، او امورک اساس فلسفہ سنی تبعی بر نظرہ درک ایتدیگندہ نہئت ایدیور۔ اگر نفسی اقناع ایتک صورتندہ قصداً و بالذات اولامتوجہ اولورسہ، محالیتنہ و معقول اولمادیغہ حکم ایدہ جلد۔ فرضاً قبول ایتدہ، تَغَاظُلُ عَنِ الصَّانِعِ سبیلہ اولامہ افطرار ایہ قبول ایدہ بیلر۔

ایستہ ضلالت نہ قدر عجیبہ! ذات ذوالجلالک لازم ضروری اولامہ ازلیتی و فاعلہ سی اولامہ ایجادی عقلنہ صیفیہ پرمایانہ، ناصل اولوبورک، غیر متناهی ذراتہ و عاجز شیارہ ویریور؟
اوت، مشهوردرک، بر زمانہ لہلال عیدہ باقبیورکردی۔ کیمہ برشی کورم مہدی۔ اختیار بر ذات عین ایتدی۔
"لہلال عیدی کوردم" دیدی۔ حالبوکہ کوردی لہلال، کیریگنک نقوس ایتسہ بیاض بر قیلاییدی۔ قیل نرہ دہ،
قمر نرہ دہ؟ حرکات ذرات نرہ دہ، سبب تکلیل انواع نرہ دہ؟

انسانہ فطرتاً ماکرم اولدیغندہ حق آریور۔ بعضاً باطل النہ طایر۔ حوہ غن ایدرک قویندہ صاقلار۔ حقیقی قازارکہ اختیار سز ضلالت باشہ دوش۔ حقیقت غن ایدرک باشہ کسیدر۔

[سؤال] شو طبیعت دیدکاری قوانین و قوانند در که، اونا را یله کند یارینی آلدانیور لر؟

[الجواب] طبیعت، عالم شهادت دینیله جسد خلقتک عناصر و اعضا نکه افعالی انتظام و ربط آلتنه آلاسه بر شریعت کبری الهیه در. ایته شو شریعت فطریه در که، سنت الله و طبیعت ایه مسما در. و خلقت طائانه هاری اولاسه قوانین اعتباریه نکه مجموع و محصله سنده عبارت در.

قوادید کاری شی ایه، لهر بری شو شریعتک برر حکمیدر. و قوانین دیدکاری شی ایه، لهر بری شو شریعتک برر ملاء سیدر. فقط او شریعتده کی احکامک یکنسوه استمرارینه استناداً و لهم و خیال تسلط ایدرک نفسیه ایدوب، شو طبیعت لهوائیه توضع و تجسم ایدوب موهود خارجی و خیالده حقیقت صورتنه گیرمدر. خیالی حقیقت صورتده کوره و کوسره نفوسک استعداد شوره سنده، فاعل و مؤثر طوری طاقلمدر.

هالوکه کور و شعور سر طبیعتده، قطعاً قلی اقناع ایده جک و فایده کنینی باندیره جک و نظر حقیقت اولانیت ایده جک هیچ بر ملائمت و مناسبت یوقاسه و مصدر اولمغه قابلیت مفقود ایه، صرف نفی صانع فرضنده بیقانه بر اضطرار ایه و له دسان بر افکار اولاسه قدرت ازلیته نکه آثار بالهره سی طبیعتده صدوری تحیل ایدیلمسه.

هالوکه طبیعت، مثالی بر مطهر در، طایع دگل. نقدر، نقاسه دگل. قابلدر، فاعل دگل. مطر در، مصدر دگل. نظامدر، ناظم دگل. قانوندر، قدرت دگل. شریعت ارادیه در، حقیقت خارجه دگلدر.

مثلاً، یارمی یاشنده کی بر آدم بر دنده دنیا به طه، خالی بر یرده، محتشم و صنایع نفیه نکه آثار ایه مزین بر سر ایه گیرم، لهم فرصه ایته: بوسرای قطعاً خارجه طایع هیچ بر فاعلک اثری دگلدر. هوکه ایچنده کی اشیا منتظمیه بر سبب آراکه، تنظیمک قوانینی جامع بر کتاب بولسه، اولی معکس شعور اولدیغنده، اضطراری اولاروه بر فاعل، بر علت قبول ایدر.

ایته صانع ذوالجلالده تفاضل سبیل بویه غیر معقول و غیر ملایم بر علت اضطراری اولاسه طبیعتده کند یارینی آلدانیور در.

شریعت الہیہ ایلیدر: [برسی] صفت کلامدہ کلمہ بر شریعتدرکم، بشرک افعال اختیارینہی تنظیم ایدر۔
 [ایلیجی] صفت ارادہدہ کلمہ و اوامر تکوینیہ نسیم ایدیللم شریعت فطریہ درکم، بوتوہ طئانده جاری اولامہ
 قوانین عادت اللہک محصلہ سندہ عبارتدر۔ اولائی شریعت، ناصل قوانین عقلیہدہ عبارتدر۔ طبیعت دینیلمہ
 ایلیجی شریعت دخی، مجموع قوانین اعتباریہدہ عبارتدر۔ صفت قدرتک خاصہسی اولامہ تأثیر و ایجادہ
 مالک دظلالدر۔

سابقاً سرتوہید بیانده دیمدک: لهرشی لهرشی ایلم باخلیدر۔ برشی لهرشیسز یایلممان۔ برشی فاعل ایدر،
 لهرشی فاعل ایتددر۔ اولامہ ایلم، برشی یایلمہ واحد، احد، فرد، صمد و لعل ضروریدر۔
 شو اهل ضلالتک کوسر دکاری اسباب طبیعیہ، لهم متعدد، لهم ببرندہ خبری یومہ، لهم کور ایلمی الئدہ ایلمی کور
 اولامہ تصادف اعنی و اتفاقیت عورتک اللم ویریلددر۔ [قُلِ اللّٰهُ شَءٌ ذَرُّهُ فِیْ خَوْضِہُمْ یَلْعَبُوْنَ^(۱)]
 [الحاصل] ایلیجی برهانز اولامہ کتاب کیر طئانده کی نظم و نظام و انتظام و تألیفندہ کی اعجاز، کونسہ کی
 بر قدرت غیر متناہینک و بر علم لایتناہانک و بر ارادہ ازلیہ تک ائمریدر۔

[سؤال] نظم و نظام نامہ نہ ایلم ثابتدر؟

[الجواب] نوع بشرک هواس و هواسیسی حکمندہ اولامہ فنوہ آوان و استقرای نامہ ایلم، او نظامی کف ایتددر۔
 ہونکہ لهر بر نوع دائر بر فہ یا تشقل ایتدہ و یا ایتلمہ قابلدر۔ لهر بر فہ، طلیت قاعدہ ہیلم، کندی
 نوعندہ کی نظام و انتظامی کوسر یور۔ زیر لهر بر فہ، قواعد طلیہ دساتیرندہ عبارتدر۔
 دیمک شخصک نظری نظامی اھاطہ ایتدس، هواسیسی فنوہ واسطہ یلم کور درکم، انسانہ اکبر، انسانہ اصغر کی
 منتظمدر۔ لهر برشی حکمت اوزرہ وضع ایدیللمددر۔ فائدہ سز و عبث لھج برشی یوقدر۔

[حاشیہ] دگل یاللز ارطانی و اعضاسی، بللم بوتوہ عجیراتی، بللم بوتوہ ذراتی بر لسانہ ذاکرتوہید اولامہ
 بوبول برهانک صدای بلندینہ اشتراک ایدرک [لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ^(۲)] دیبہ ذکر اید یورلر۔

[حاشیہ] دلالتجہ سیاسی بر (هُوَ) لفظنہ بازدرکم، او هُونک لهر بر جزئی کوچک هُوکوردہ، لهر بر کوچک هُوکوردہ
 کوچک هُوکوردہ تشقل ایتددر۔

[**اوجی برہانہ**] قرآنہ عظیم الشاندر، شو برہانہ ناطقہ سینہ قولوغلی یاییدیرسک، قلبندہ دریندہ درینہ غایت علوی و نہایت درجہدہ جدی، لہم غایت صمیمی و نہایت درجہدہ مونس و مقنع، لہم برہانہ ایلم محقق بر صدای سماوی ایئیدہ جلّٰلہ [**اَللّٰہُ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ**]^(۱) دیور و تکرار ایدیور.

لہم غایت ماکمل ثمرانیہ میوہ دار بر آغا جاک منبع حیاتی اولادہ جرئومی اولمازس و یا جرئومی، یعنی کوکی بوزوق، البتہ ثمرہ ویرمہ جلدہ. شو برہانمزل دالارندہ میوہ ہوہ و حقیقت او قدر ہو قدر و او قدر طوغریدرک، شبہہ یراقمازک، جرئوم سندہ اولادہ مسئلہ توحید، هیچ ولہم یراقماز درجہدہ قوتای و طوغری ہوہ و حقیقتی تفنن ایدیور.

لہم شو برہانہ عالم شہادت طرفہ تدلی ایتمہ اولادہ اعظم دائر دلی، بوتوہ صدوہ و ہوہ و حقیقت اولدیفی کی، بالضرورہ عالم غیب طرفہ اوزانامہ توحیدہ و غیب دائر غصن اعظمی، بینہ ثابت عقائوہ ایلم میوہ دارد.

لہم درینجہ شو برہانہ ترسیم ایدیلم آشلاشیلیرک، اونی کوسترہ ذات، نتیجہ سی اولادہ مسئلہ توحیدہ او قدر امیندرک، هیچ بر شائبہ تردد هیچ بر طرفندہ احساس ایدیلم یور.

لہم او نتیجہ بوتوہ عقائفہ اساس عدایدک، مسلم و ضروریہ اولدیفی بوتوہ قوت بیانیلہ و اصراریلہ اوکا کییدیریور. و باشقہ شیلری اوکا ارجاع ایدیور. عمل طاشی اولادہ او شدید قوت، البتہ صنعی اولماز. لہم دہ اوستندہ کی سائہ اعجاز لہر افبارینی تصدیقہ ایدر. ترکیبہدہ مستغنی قیلار. عاداتا افباراتی بنقیرہا ثابت امور لردندر.

اوت، شو برہانہ منورک آلتی جھتی دہ شفا قدر. اوستندہ اعجاز، آلتندہ منفعہ و دلیل، صاعندہ عقلی استغناوہ، صولندہ وجدانی استشہاد، اولکندہ و لہدندہ غیر و سعادت دارین، نقطہ استادی وحی مصندر. و لہم نہ ہدی وارک ایچہ کیرہ ییلیہ.

معرفت صانع دینیله کمالات عرشه اوزاناه معراجاره اصولی درند:

[برنجی] تصفیه و اشراق مؤتس اولاه محققین صوفیه نکه منهاجیدر.

[ایلیجی] امله و هدیه بنا ایدیله متعلمینک طریقیدر. بو ایلی اصل، چنداه قرآنیه تعقیب ایتیار. لکنه

فکر بشر باشق صورت افراغ ایتدیگی ایچونه اوزونلاشمه، مظلالمه، اوله امدیه مصوبه قالماسار.

[اوینجی] شهبان آلود عالمی مللیدر.

[درنجی] وان برنجی بلاغت قرآنیه نکه علوی مرتبه سی اعلایه ایتلمه برابر، جزالت جهتیله ان یارلاخی.

و استقامت جهتیله ان قیسه سی. و وضوح جهتیله بشرک عمومیه ان اسمای اولاه معراج قرآنیه. لهم اوعرش

هیچونه ایچونه درت وسیله واردر: الهام، تعلیم، تصفیه، نظر فکریدر.

لهم طریق قرآنی ایلی نوعدر. [برنجی] دلیل عنایت و غایتدرکه، منافع اشیای تعداد ایدیه بوتونه

آیات قرآنیله بو دلیلی نج و شو برهانی تنظیم ایدیورلر. بو دلیلک زبده سی، حکمتانک نظام الملمنده کی

اتقاه صنعت و رعایت مصالح و حکمدر. بو ایله، صانعک قصد و حکمتی اثبات و تصادف و همتی

اورته ده نفی ایدیور. زیرا اتقاه اختیار سزالماز. اوت، نظامک شاهدری اولاه بوتونه فنونه آکویه موهودانک

سالمه لرنده کی خلقه لوده اصیلمه اولاه مصالح و ثمرات، انقلابات احوالک قائم لشمه دوگوماری ایچنده

صافلاناماز. اوت، او مصالح و ثمرات حکم و فوائدی کوسرتمک ایله صانعک قصد و حکمتی قطعی

شهادت ایدیورلر.

از جمله: فیه حیوانات و فیه نباتات، ایلی یوز ییگی متجاوز انواعک بویوک پدرلری و آدماری حکمنده اولاه

مبدأ لربیک لهر برینک هدوشنه شهادت ایتدیکری کی. مولهوم و اعتباری اولاه قوانین و کور، شعور سز

اولاه اسباب طبیعی ایله، بوقدر هیت افرا سله لری و بو سله لری تشکیل ایدیه و افراد دینیله

دهشت آنلیر بر مالیکه عجیبه الهیه نکه ایجاد و انشاسنه عدم قابلیتاری جهتیله لهر بر فرد و

لهر بر نوع، متقلاً صانع عالمک دست قدرتمنده میقد قارینی اعلایه و اظهار ایدیورلر. قرآنیه کریم

[فَارِجِ الْبَصَرِ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ^(۱)] دیر.

قرآنہ دلیل عنایت، وجہ ممکنہ الٰہ کامل و بھی ایہ بولون پور۔ قرآنہ کائناتہ تفکرہ امر و بردیگی کی، فوائدی
مذکر و نعمتاری تعداد ایہ آیاتک فواصل و خاتمہ کنندہ غالباً عقلم ہوالہ و وجدانہ مآورہ سورہ ایتک
ایچوہ [^(۱) **أَوَلَا يَعْلَمُونَ** ^(۲) **أَفَلَا يَعْقِلُونَ** ^(۳) **أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ** ^(۴) **فَاعْتَبِرُوا**] کی او برہاسہ عنایتی اذہاندہ

تثبیت ایہ پور۔

[**ایہی دلیل قرآن**] دلیل افتراعد۔ خلاصہ سی: مخلوقاتک لہر نوعہ و لہر فردینہ و اونوعہ و او فردہ مرتب
اولاہ آثار مخصوصہ سی منج و استعداد و کمالہ مناسب بر وجود و بر یلمیدر۔ ہیچ بر نوع متاسل، ازلی
دکطہ۔ و ازلی اولہ سنہ اعلیٰ بر افعالہ۔ انقلاب حقیقت اولماز۔ متوسط نوعک سلسلہ سی دوام ایتمز۔
تحول اصناف، انقلاب مقائقک غیر سیدر۔ مادہ دیدکاری شی، صورت متغیرہ، لہم حرکت متحولہ حادثہ
تجرّد ایتمد یکنندہ عدوی محققہ۔ قوت و صورتار غرضیتاری جہتیار، انواعہ کی مہایت جوہریہ سی تکامل
ایہ مز۔ غرضہ، جوہر اولماز۔ دیک انوعک فصلاری و عموم اعراضک خواص ممیزہ لری، بالضرورہ
عدم صرفہ مختد لری۔ سلسلہ متاسل،

شرائط عادیہ اعتباریہ دندر۔

فیا عجب! واجب الوجود لہر ضروریہ بینہ سی اولاہ ازلیتی ذہنارینہ صیفیدر اما یانار،
ناصل اولوپورہ لہر جہتہ ازلیتہ منافی اولاہ مادہ ک ازلیتی ذہنارینہ صیفیدر یا یلیر؟
لہم دست تصرف قدرتہ قارشو مقاومت ایہ مہین قوجہ طائنات، ناصل اولدی دہ کوہوجک و نازک ذراتاری
اولاہ دہشلی صلابت بولماک، قدرت ازلیتہ ک یز اعدامن قارشو طیانیر لری؟ لہم ناصل اولوپورک،
قدرت ازلیتہ ک خاصہ سی اولاہ ابداع و ایجاد، ہیچ بر مناسبت معقولہ اولماکہ الٰہ عاجز و الٰہ بیچارہ
اسباب اسناد ایہ یلیر؟

ایستہ قرآنہ کریم، شودیلی، فاعلہ و ایجاددہ جہت ایہ آیاتیار اذہاندہ تنظیم ایہ پور۔ مؤثر حقیقی
یا اللہ اللہ۔ تأثیر حقیقی اسبابہ یوقدر۔

اسباب، عزت و عظمت قدرتک پردہ سیدر۔ ناکہ عقلک نظر ظاہریندہ دست قدرت، امور غیبہ ایہ
مباشر کور و غمہ سیدر۔

بر شیدہ ایکی جہت وار: بری مُلک جھنڈر کہ، آئینہ نک مائوہ و جھی کبی، اضداد اول و اولوبور،
جکلیہ اولور، شر اولور، حقیر اولور، عظیم اولور الخ۔ اسباب بو جھندہ واردر۔ اظہار عظمت و
عزت قدرت اولیہ ایستہ۔

ایکجی جہت، ملاوتیت جھنڈر۔ آئینہ نک شفاف و جھی کبی، شو جہت لھر شیدہ کوزلدر۔ حتیٰ حیات
و روح و نور و وجود ایکی و جھاری دہ شفاف و کوزل اولدیغندہ، مُلکا و ملاوتاً واسطہ سر
دست قدرندہ ہیقیبورلر۔

[در دنجی بر لہاہ] و جہانہ بشر دینیلاہ فطرت ذی شعوردر۔ شو بر لہانده [درت نلکہ] ای
نظر دقتہ آل۔

[برنجیسی] فطرت یالانہ سویلاہ من۔ مثلاً بر چار دکده کی میلاہ نغو، سنبلانہ جام، میوہ ویرہ جام دی۔
طوغری سویلاہ۔ مثلاً یومور طہدہ بر میلاہ حیات وار۔ دی: سیلیج اولاجغم۔ باذنہ اللہ سیلیج اولور،
طوغری سویلاہ۔ مثلاً بر آدوچ صو انجمادایلاہ میلاہ انبساطی دیرکہ: فضلاء بر طوتا جغم۔ متین دیر
اوی یالانہ ہیقاراماز۔ سوزینک طوغریلاقی دیری یارچہلار۔ ایستہ شو میلانار ارادہ الہیہ دہ طہ
اوامر ناکوینہ نک تجلیلریدر، جاوہ لریدرلر۔

[ایکجیسی] بشرک حواس الخسی ظاہرہ و باطنہ سندہ بائقہ، عالم غیب قار شو آھیلاہ یک ہوہ
ینجرہ لری وار۔ غیر شعور یک ہوہ حساری وار۔ بشرده حتی سامع، باصرہ، ذائقہ اولدیغی کبی،
برہمن سادہ صادق اولانہ سائقہ وار۔ لہم برہمن سابعہ بارقہ اولانہ سائقہ وار۔ او شوہ
واو سوہ حساری یالانہ سویلاہ من، یا طیبہ کیتن۔

[اوہنجیسی] مولہوم برشی حقیقت خارجہ بہ مبدأ اولاماز۔ فطرت و وجدانہ نقطہ استنادایلاہ
نقطہ استمداد، ایکی حقیقت ضروریہ واردر۔ خلقتک صفوتی واک ماکرمی اولانہ روح بشر، اولیکی
نقطہ اولاماز۔ اک سفای، اک بر باد بر مخلوق اولور۔ حالبوکہ لاکثانہ کی حکمت و نظام و کمال
بو احتمالی رداید۔

[در نجی] عقل تعطیل اشغال ایستہ، نظریں اہمال ایستہ، و ہدائے صناعی اونو ناماز۔
 کندی نفسی نظر ایستہ، اونی کورور، اونی دوشونور، اولا متوجہدر۔ ہدائے، شمس کی
 سرعت انتقالدر، دائما اونی تحریک ایدر۔ ہدائے صناعی اولادہ الہام، اونی دائما تنویر ایدر۔
 میلانک صناعی اولادہ آرزو و اولادہ صناعی اولادہ اشتیاق و اولادہ صناعی اولادہ
 عشوہ الہی، اونی دائما معرفت ذوالجلالہ سوہ ایدر۔ شو فطرتہ کی انجذاب و جذب، بر حقیقت
 جاذبہ دارک جذبہ ایدر۔

بونہ لری بیلکدہ صوکرہ، شو برہائے نفسی اولادہ و ہدائے مراجعت ایت۔ کورہ جاکلہ، قلب، بدنک اقطارینہ
 نثرہیات ایستہ کی، قلبہ کی عقدہ حیات اولادہ معرفت صانعہ، استعدادات غیر محدودہ انسانہ ایہ متناسب
 اولادہ آمال و قبول متعقبہ نثرہیات ایدر۔ لذتی ایجنہ آثار، قیمت ویر، بط و تعدید ایدر۔
 ایستہ نقطہ استمداد و غاوغ و مزاحمک میدانی اولادہ و دغدغہ حیاتہ لہجوم کوسترہ عالمک بظاہر مصیبت
 و مزاحمینہ قارشو بطنہ نقطہ استناد، بینہ معرفت صانعدر۔

اوت، لہر شئی حکمت و انتظام ایہ ایستہ بر صانع ہائیک اعتقاد ایستہ و علی العین کور تصادفانہ
 حوالہ ایدرہ و اولیائے قارشو اندہ کی قدرتک عدم کفایتی دوشونہ، ایستہ ایستہ مز توہمہ ایدہ جہک،
 دلہشت و تلاسہ و خوفہ مرکب بر حالت جہنم - غم و جاکلہ دوشہ جلددر۔ بو حال ایستہ، اشرف
 و احسن مخلوقات اولادہ روح انسانیک لہر شیدہ زیادہ پریشانہ اولدینگی استلزام ایدر۔ بو حال ایستہ،
 انتظام کامل و کائناتہ کی نظام الماہ ضد اولوہور۔

شو نقطہ استمداد و نقطہ استناد ایہ، بودرہ نظام عالمہ کاکر مالہ، حقیقت نفس الامرہ نک
 خاصہ منحصرہ سی اولدینگی ایچوہ، لہر و ہدائے ایکی نجمہ اولادہ ایکی نقطہ صانع ذوالجلال معرفتی قلب بشرہ
 تجلی ایستہ بریور۔ عقل کوزینی قیاسہ، و ہدائے کوزی دائما آہیقدر۔

صانع ذوالجلال بو درت برہائے عظیمک قطعی شہادتاریہ واجب الوجود، ازلی، واحد، احد، فرد،
 صمد، علیم، قدیر، مرید، سمیع، بصیر، منظم، حی، قیوم اولدینگی کی، اوصاف جلالہ و جمالہ ایادہ
 متصفدر۔

زیرا مقدر در کہ، مصنوعہ کی فیض کمال، صانع ظل تجلی بندہ مقبدر، دیکھ لکھانہ نہ قدر ہے
جمال و کمال و اس، محمود نہ لایمزد در جہدہ یوں کہ طبقہ اوصاف جمالیہ و کمالیہ ایلہ صانع ذوالجلال
متصفدر۔

زیرا اسامہ ثروتک، ایجاد و ہودک، ایجاب و ہوبک، تحبہ ہنک، تنویر نورک فرعی و دلیلی اولدغی کی۔
ہو نہ لکھانہ کی ہوتوہ کمال و جمال، صانع ذوالجلال کمال و جمال نہ بر ظل ظلیلدر و بر برہانیدر۔
لہم وہ صانع ذوالجلال جمیع نقائص نہ منزہدر۔ زیر اناقص، ماہیت مادیاتک استعداد سزلغندہ
نشئت ایدر۔

ذات ذوالجلال مادیات نہ مجرددر، منزہدر۔ لہم لکھانہ ماہیات ممکنہ نہ نشئت ایدہ اوصاف و
لوازمات نہ مقدسدر۔ [لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْءٌ ^(۱) جَلَّ جَلَالُهُ] ھ سُجَّانَ مَنِ اخْتَفَى لِشِدَّةِ ظُہُورِهِ ھ
[سُجَّانَ مَنِ اسْتَتَرَ بَعْدَ صِدِّهِ] ھ سُجَّانَ مَنِ اخْتَجَبَ بِالْأَسْبَابِ بِعِزَّتِهِ ^(۲)

[سؤال] وحدت الہودی ناصل کوریورسک؟

[الجواب] توحیدہ استغراقدر۔ و نظرہ صغیشمایاہ بر توحید ذوقیدر۔ [توحید ربوبیت و
توحید الوہیت نہ صوکرہ توحیدہ ذوقاً شدت استغراق و وحدت قدرت، یعنی [لَا مُؤَثَّرَ فِي الْكُونِ إِلَّا اللَّهُ] ^(۳) نہ
صوکرہ وحدت ارادہ، صوکرہ وحدت الشہود، صوکرہ وحدت الوجود، صوکرہ بالآخر بر و ہودی، صوکرہ بالآخر
بر موجدی کورونجیہ منجر اولور۔

محققین صوفیہ نک متاہات ہائندہ اولادہ شطائیل استدلال ایدیلنہ۔ دائرہ اسبابی یرتوب ہیقایاہ
و تأثیرندہ قوتولمایاہ بر روح، وحدت الوجود نہ دم اورس، ہند نہ تجاوز ایدر۔ وحدت الوجود نہ
دم اورانہ، واجب الوجودہ او قدر ہر نظر ایتبار کہ، ممکنات نہ مجرد ایدرک بالآخر بر و ہودی، بلکہ بر موجدی
کور مٹار۔

اوت، دلیل ایچندہ نتیجہ کورعک، عالمہ صانعی مآلہد ایتبار، طریقہ استغراق را نہ جہتہ ہد اول الواندہ
جریاہ تجلیات الہیہ و ملائیت اشبادہ سریاہ فیوضاتی و مرایای موجدانہ تجلی اسما و صفاتی

بِالْأَزْ ذَوْقًا أَكْثَلًا شَبَّارٍ بِرَ حَقِيقَتِ آيَاتِهِ، ضَبُوحَ الْفَافِ سَبِيلِ الْوَهِّيتِ سَارِيَةٍ وَهَيَاتِ سَارِيَةٍ تَعْبِيرِ ائْتِدَارِ.
 اهلِ قَلْبِ، اَوْ مَقَاتِلِهِ ذَوْقِي نَظَرِ مَقَابِلِهِ سَبْغَتِ بِرَدِيقَتِهِ، هُوَ اَوْ هَامِ بَاطِلِهِ سَبَبِ اَوْلَدِ.

مَادَّةِ بِرُورِ حَکَمَانِکَ وَ ضَعِيفِ الْاِعْتِقَادِ اهلِ نَظَرِکَ وَ هَدَتْ الْوُجُودِ اِلَیْهِ اَوْلِیَانِکَ وَ هَدَتْ الْوُجُودِ تَمَامًا
 بِرَبِّیْنِکَ ضَعِیفِ. بِسَبْغَتِ فَرْوِ وَارِدِ.

(برنجی) مُحَقِّقِ صُوفِی، وَاجِبِ الْوُجُودِ اَوْ قَدَرِ مَهرِ نَظَرِ اِیْتِمَارِ وَ مَسْتَفْرُوعِ اَوْطَارِ وَ اَهْمِیَّتِ وَ بِرْمَازِکِ،
 وَاجِبِ الْوُجُودِ حَاسِبِ کُلِّیَّتِکَ وَ جُودِی نَظَرِ اِیْتِمَارِ. حَکَمًا وَ ضَعِيفِ الْاِعْتِقَادِ اَوْلَانِکَ مَادَّةِ اَوْ قَدَرِ
 مَهرِ نَظَرِ اِیْتِمَارِ وَ مَادَّةِ اَوْ قَدَرِ مَسْتَفْرُوعِ اَوْطَارِکِ، فَهَمِ الْوَهِّیَّتِ اَوْ اَقْلَاشِدِیَارِ. وَ اَوْ دَرَجِ مَادَّةِ
 قِیَمَتِ وَ بِرَدِیَارِکِ، لَهرِ شُئِ مَادَّةِ کُورِ مَکِ، هَتِّ الْوَهِّیَّتِ مَادَّةِ دَهِ مَزْجِ اِیْتِمَارِ، هَتِّ کُلِّیَّتِ حَاسِبِ
 الْوَهِّیَّتِ اسْتِغْنَا اِیْتِمَارِ دَرَجِ طَرِیْقِ مَلِکِ مَتَعَفِّیہ کِیْرْمَازِکِ.

(ایانجی) مُحَقِّقِ صُوفِیَّتِکَ وَ هَدَتْ الْوُجُودِ، وَ هَدَتْ الشَّهَادِیَّتِ نَظْمِ اِیْدِ. اِیْلَ اِیْخِیَارِکِ، وَ هَدَتْ الْوُجُودِ نَظْمِ اِیْدِ.
 (اوهنجی) بِرِیْخِیَارِکِ مَلِکِ ذَوْقِی، اِیْلَ اِیْخِیَارِکِ نَظْمِی.

(درنجی) بِرِیْخِیَارِکِ اَوْلًا وَ بِالذَّاتِ حَقِّ نَظَرِ اِیْدِ. وَ نَبِی اَوْلَادِ وَ خَلْقِ بَاقَارِکِ. اِیْلَ اِیْخِیَارِکِ، اَوْلًا وَ بِالذَّاتِ
 خَلْقِ بَاقَارِکِ.

(بشجی) اَوْلِیَارِکِ خَدِیْرِ سَدْرِکِ. اِیْلَ اِیْخِیَارِکِ خُودِ بِرِسَدْرِکِ.

اِنَّ الثَّرَى مِنَ الثَّرِيَّا وَ اِنَّ الْفِيَّاءَ السَّاطِعُ مِنَ الظُّلْمَةِ الطَّامِسَةِ^(۱)

[تَوِیْر] مَثَلًا کَرِهَ اَرْضِ، رَ نَظَرِکَ مُخْتَلَفِ وَ کُوهِیونِ کُوهِیونِ جَامِ یَارِ مِرْزَنْدِ فَرْصِ اَوْلُورِ،
 لَهرِی بِاَشَقِ هِیْثِیَّتِ لُورِ وَ جَرْمِ وَ شَطْنِ نَبَاتِ شَحْدِ بِرِیْصِ اَلْاِجْقَدِ. شُوفِیَالِی فِیْصِ اِیْ،
 نَ کُورِکَ ذَاتِی وَ نَدِ حَیَاسِکَ عِیْنِی. لَهمِ دَ حَیَاسِکَ تَمَایِلِ وَ اَلْوَانِ سَبْعِ سَنَکَ تَصَاوِیْرِ
 وَ کُورِکَ تَجَلِی اَوْلَانِ شُکُورِ کُورِ وَ رَ نَظَرِکَ هِیْجَارِکَ اَلْوَانِ فَرْصِ اَلْاِجْقَدِ، لَهرِی، "کُورِکَ نَمِ کِیْدِ
 وَ یَاخُودِ کُورِکَ نَمِ" دِیْجَارِکِ. [اَنْ هِیْ اَلْاِیْ کِ دَامِ اَوْلِیَا سَتِ عَکْسِ مَهرِیَانِ بُسْتَانِ خُذَا سَتِ]^(۲)

فقط اهل وحدت الشهودك مشرب، فروه و صخودر. اهل وحدت الوهودك مشرب، محو و سكردر.
صافي مشرب ايس، مشرب اهل فروه و صخودر.

[تَفَكَّرُوا فِي آيَةِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِهِ فَإِنَّكُمْ لَنْ تَقْدِرُوا ^(۱)] حَقِيقَةُ الْمَرْءِ لَيْسَ الْمَرْءُ
يُذَرِّكُهَا ۚ فَكَيْفَ كَيْفِيَّةُ الْجَبَّارِ ذِي الْقَدَمِ ۚ هُوَ الَّذِي أَبْدَعَ الْأَشْيَاءَ وَأَنْشَأَهَا فَكَيْفَ يُذَرِّكُ
مُسْتَحْدَثُ النَّسْرِ ^(۲)

نقطه نك ایلنجی قسمی، هسرو ملائک و بقای روم عائد اولدیغندیه و بو حقیقتاری کرامتای یارمی طوفونجی
سوز ایله اونجی سوز غایت یارلاوه بر صورتده ایضاح ایندکلمندیه، اوناره هواله ایدیلارک بورایه درج
ایدیلیدی. اوینجی قسم ايسه اومه درت درسدیه عبارت اولوب «نورک ایلک قاپوسی» نامیل
آریجه نشر ایدیلیدر.

• ﴿﴾ [اوپر درج کیلئے یہ مقامی] ﴿﴾ •

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) كَيْ يَطْرُقَ اسْرَارُ نَدْوِهِ [آلَتِي سَرَّيْنِهِ] دَائِدُورِ.

[**افطار**] بسم الله رحمت نقطه سنده يارلامه بر نوري، سونوك عقلمه اوزاقده كوروندى. اوفى،
كندى نفسم ايجومه نوطلر صورتده قيد ايتك ايستدم. و يارمى اوتوز قدر سولر ياره او نورك اطرافنده
بر دائره هوي مظه اولامه وضبط ايتك آرزو ايندم. فقط مع التأسف، شجيدلك و آرزوم تام موقعه
اولامدم. يارمى اوتوز سزده، بسه آلتيه ايندم.

"ای انسان! دیدی گم وقت، نفسی مراد ایسیورم. بودرس کنی نفسی فاص ایله، روحاً بنامه مناسبندار و نفسی
نفسیده دها هشیار ذاتاره بلکه مدار استفاده اولور نیتیه، اوه در دنجی لمعدنك ایکنجی مقامی اولور و
یازیلمی مدقعه فردا لریمك تصویر یارینه هواله ایسیورم. بودرس، عقلیده زیاده قلبه باقار.
دلیده زیاده ذوقه ناظر در.

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْاِىَ الَّذِىَ اِلَى كِتَابٍ كَرِيْمٍ ۝ اِنَّهُ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (١)

سُوِّقَ مَقَامُهُ [بِرَفَائِحِ سُرٍّ] ذَكَرَ أَيْدِيَهُ جَلَدًا.

[برنجی سر] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ [کے برہانوں سے بے وفائی، شویہ اور دھوکا: کائنات سچا سچا
وارثہ سچا سچا ہے، یہی ایچندہ برہینوں کی گواہی ہے] [اوج سائے ربوبیت] وار۔

[برسی] طاعتك هيئت مجموع سنده کی تعاون، ناسند، تعاون، تجاوبده تظاهرايده كلمه كبرای
الوهيئدركم، [بِسْمِ اللَّهِ] او با قیور.

[ایلیجی] کره ارضه سجا سنده، نباتات و هیواناتک تدیر و تربیه و اداره سنده کی تشابه، تناسب، انتظام، انجام، لطف و مرمحمدیه تقاضا هر ایدیه کله کبرای رحمانیتدرکم [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] اولی یافییور.

[**اوهنجی**] انسانک مالیت طاعتک سجا سنده کی لطائف رُفت و دقائق شفقت و شعاعات مرحمت الیهیده
 تظاہر ایدہ سائن علیایرہمیتد کہ [**بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ**] دہ کی [**الرَّحِیْمِ**] اوج باقیور.
 دیک [**بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ**] صحیفہ عالمہ برسط نورانی تکیل ایدہ اوج سائن اهدیتک قدسی
 عنوانیدر، قوتای برخطیدر و یار لوفہ برخطیدر. یعنی [**بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ**] یوقار ایدہ
 نزول ایلم، ثمرہ طائفات و عالمک نسخہ مصغره سی اولادہ انسان اوجی طیانیدر. فرشی عرشہ باغلار.
 انسانک عرشہ هیقم سنہ بر یول اولور.

[**ایلنجی سر**] قرآنہ معجز البیانہ، حدس کثرت مخلوقاتده تظاہر ایدہ و اهدیت ایچنده عقولی بوغما موہ ایچوہ،
 دائماً و اهدیت ایچنده اهدیت جاوہ سی کوستریور. یعنی، مثلاً ناصطلم کونسہ، ضیاسیلم حدس اشیا
 احاطہ ایدیور. مجموع ضیاسنده کی کونک ذاتی ملاحظہ ایتک ایچوہ غایت کنیسہ بر تصور و احاطہ کی بر نظر
 لازم اولدیغندہ، کونک ذاتی اونوتد بر موہ ایچوہ، لہر یار لوفہ شیدہ، کونک ذاتی علای و اطلسیلم کوستریور.
 و لہر یار لوفہ شی، کندی قابلیتہ کونک جاوہ ذاتی سی ایلم برابر، ضیاسی، حرارتی کی خاصہ لریندہ کوستریور.
 و لہر یار لوفہ شی، کونشی بوتوہ صفاتیلم قابلیتہ کورہ کوستر دیلی کی، کونک ضیا و حرارت و ضیادہ کی
 الوانہ سبعہ کی کیفیاتک لہر برسی دخی عموم مقابله کی شیلری احاطہ ایدیور.

اولادہ [**وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلٰی**^(۱)] تمثیلده خطا و طاسیہ، اهدیت و صمدیت الیهیدک لہر بر شیدہ، خصوصاً
 ذی حیاتہ، خصوصاً انسانک مالیت آینه سنده بوتوہ اسماسیلم بر جاوہ سی اولدیغی کی. و هدت و اهدیت
 جہتیلم دخی، موجوداتہ علاقہ دار لہر برسی، بوتوہ موجوداتی احاطہ ایدیور.

ایستہ و اهدیت ایچنده عقولی بوغما موہ و قلبار ذات اقدس اونوتما موہ ایچوہ، دائماً و اهدیتہ سائن اهدیت
 نظرہ ویریور کہ، اوسائنک اوج مهم عقدہ سی اراء ایدہ [**بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ**] در.

[**اوهنجی سر**] شوحدس طائفات شندیرہ، بالمشاہدہ رحمندر. و بو قراطقلی موجوداتی ایشیقلاندیرہ،
 بالبداهہ رحمندر. و بو حدس احتیاجات ایچنده یو وار لاناہ مخلوقاتی تربیہ ایدہ، بالبداهہ رحمندر.
 و بر آغاجک بوتوہ لہیئتہ میوسنہ متوجہ اولدیغی کی، بوتوہ طائفات انسان متوجہ ایدہ و لہر طرفہ

اول باقدیرانه و معاونت قشدرانه، بالبداهه رحمت. و بودن فضایی و بوسه و خالی عالمی
 طولدیرانه و نورلاندیرانه و شندیرانه، بالمأله رحمت. و بودن انسانی ابد نامزد ابد و
 ازلی و ابدی بر ذات مخاطب و دوست یابانه، بالبداهه رحمت.

ای اناسه! مادام رحمت، بویاه قوتی و جاذبه دار و سویی و مددگار بر حقیقت محبوب در.
 [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] دی! او حقیقت یابانه، و هست مطلقه و هدیه حاجاتک
 الماندن قوتول. و سلطان ازل و ابد تحت یاناسه! و او رحمت شفقت و شفاعت و شفاعت
 او سلطان مخاطب اول، خلیل اول، دوست اول.

اول، کائناتک انواعی حکمت دائره سنده انسانک اطرافنده طوبیایوب، بوتوه حاجاتک کمال انتظام
 و عنایت قشدرم، بالبداهه ایکی هالده برسد: یا کائناتک هر بر نوعی، کنی کنین انسانی
 طانیور، اول اطاعت ایدور، معاونت قشور. بویاه، یوز درجه عقلده اوزاره اولدیگی،
 هوره محالاتی انتاج ایدور. اناسه کی بر عاجز مطلقه، ال قوتی بر سلطان مطلق قدرتی بولوغه
 لازم طایور. و یا خود بو کائناتک پرده سی آرق سنده بر قدر مطلق علمیه، بو معاونت اولور.
 دیمک کائناتک نوعی، انسانی طانیور دگل، بلکه انسانی بیاسه و طانیاسه و رحمت ابد بر ذاتک طانیاسه،
 بیاسه کدیلاریدر.

ای اناسه! عقلای باشه آل! هیچ ممکنیدر که، بوتوه انواع مخلوقاتی ط متوجها معاونت الایینی اوزاندیرانه
 و سنک حاجتاریله "لَبَّيْكَ" دیدیرنه ذات ذوالجلال، سنی بیاسه، طانیاسه، کورم سیه؟ مادام سنی
 بیاسور، رحمتیه بیلدیانی بیلدیرور. سه ده اونی بیل، رحمتیه بیلدیقای بیلدی. و قطعاً آشلاک،
 سنک کی ضعیف مطاعه و عاجز مطاعه و فقیر مطاعه، فانی، کوهو جهک بر مخلوقه بوقوم کائناتی مستخر ایدر
 و امدادینه کوندیرنه، البته حکمت و عنایت و علم و قدرتی تضمین ایدر حقیقت رحمت. البته بویاه بر رحمت،
 سنده طای و خالص بر شکر و هدی و صفای بر رحمت ایدر. ایته او خالص شکر و او صفای رحمتک ترجمانی
 و عنوانی اولاسه [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] دی! او رحمتک وصوله و سیه و رحمتک در طاهنده

اوت، اور رحمتک و جودی و تحقیقی، کونہ قدر ظاہر در. ہونہ ناصل، مرکز بر نقشہ، لھر طرفندہ طہ اتقی
 و ایبارک انتظامندہ و وضعینارندہ حاصل اولویر. اویارده، کائناتک دائرہ کبراسندہ بیک بر اسم الہینک
 جاوہ لرنندہ اوزانہ نورانی آتقیار، کائنات سیاسندہ اویار بر سائر رحمت ایچندہ بر خاتم ہیبتی و
 نقشہ شفق طوقویر و اویار بر خاتم عنایتی نسج ایدیورک، کونندہ داها بارلارہ کندنی عقلارہ
 کوستریور.

اوت، شمس و قمری، عناصر و معادنی، نباتات و حیوانات بر نقشہ اعظمک اتقی ایباری کی اویار بر اسمارک
شعاریار تنظیم ایدہ و ہیاتہ خادم ایدہ. و نباتی و حیوانی اولادہ عموم والدہ لک غایت شیرہ و فداکارانہ
شفقتیار شفقنی کوسندہ. و ذوی الحیات ہیات انسانیر مستخر ایدہ. و اوندہ ربوبیت الہینک
 غایت کوزل و شیرہ بر نقشہ اعظمی و انسانک الہیبتی کوسندہ و اٹ بارلارہ رحمتی اظہار ایدہ اور رحمان
ذوالجمال، البتہ کندنی استغنا مطلقہ قارو رحمتی، احتیاج مطاحہ ایچندہ کی ذی ہیاتہ و انسان مقبول بر
 شفاعتی یا عسہ.

ای انسانہ! اگر انسانہ ایہک [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] ادی!

او شفاعتی بی بول!

اوت، روی زمیندہ درت یوز بیک مختلف آیری آیری نباتات و حیواناتک طائفہ لرین، لھج برینی اونوتیار و،
شاعریار و، وقتی وقتہ، کمال انتظامہ، حکمت و عنایتہ تربیہ و ادارہ ایدہ و کرہ ارضک سیاسندہ
خاتم اہدیتی وضع ایدہ، بالبدلہ، بلالہ بالمآلہدہ رحمتہ. و اور رحمتک و جودی، بوکرہ ارضک سیاسندہ کی
موجوداتک و جودری قدر قطعی اولدیفی کی، اوموجودات عدنجہدہ تحقیقک دلیلاری وار. اوت، زمینک
 یوزندہ اویار بر خاتم رحمت و سائر اہدیت بولوندیغی کی. انسانک ماہیت معنویہ سنک سیاسندہ دخی اویار بر
سائر رحمت وارد کرک، کرہ ارضہ سیاسندہ کی سائر رحمتہ و کائنات سیاسندہ کی سائر عظمای رحمتہ
داها آشاغی دظہر. عاداتا بیک بر اسمک جاوہ سنک بر نقطہ محراقیسی ہاکمندہ بر

ہامعینی وار.

ای انسان! هیچ ممکنیدرکه، کجا بوسیمای ویره و اوسیماده بویار بر سگه رحمتی و بر خاتم اهدیتی وضع ایدیه ذات،
سنی باشی بوسه بیراقسیم، کجا اهتمیت ویره سیم؟ سنک حرکاتله دقت ایتیم سیم؟ کجا متوجه اولاده
بوتوه کائناتی عبث یاییم؟ خلقت شجره سنی میوه سی هورولک، بوز ووه و اهتمیت بر آغاج یاییم؟
لهم هیچ بر جهنمه شبره قبول ایتیم سیم و هیچ بر وجهه نقصانیتی اولمایانه و کونیه کی ظاهر اولاده رحمتی
و ضیائی کورونه هاکمتی نظر ایتیم سیم؟ هائا!

ای انسان! بیللم، اور حمتک عرشه شتمک اچومه بر صراج وار. او صراج ایله **[بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ]** در.
و بو صراج نه قدر اهتمیتی اولدیغی آعلامه ایتیم سیم، قرآنه معجز الییلانک یوز اووه درت سوره لرینک باشلرینه
بافه. لهم بوتوه مبارک کتابارک ابتدالرینه بافه. لهم غوم مبارک ایشارک مبدألرینه بافه.
لهم بسمالک عظمت قدرینه ال قطعی بر حجت شودرکه، امام شافعی کی هوه بویولک مجتهدلر دیمارکه:
[بِسْمِ اللَّهِ] تک بر آیت اولدیغی هالده، قرآنده یوز اووه درت دفعه نازل اولمدر.

[در نجی س] هدز کثرت اچنده و اهدیت تجلیسنک خطاب اولاده **[إِيَّاكَ نَعْبُدُ]** دیمک، هرکه کفی طامیور،
فار طاغیلسور. مجموعنده کی وهدت آرقسنده ذات اهدیتی ملاحظه ایدوب **[إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ]**
دیمک کره ارضه وسعتنده بر قلب بولوغه لازم طامیور. بوسره بناء، جزئیاتده ظاهر بر صورنده
سگه اهدیتی کوسر دیلگی کی. هر بر نوعده سگه اهدیتی کوسرملک و ذات اهدی ملاحظه ایتیم سیم اچومه خاتم
وهدانیت اچنده بر سگه اهدیتی کوسر یور. تا طلفتی، هرکس هر مرتبه ده **[إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ]**
دیوب، طوغریده طوغری به ذات اقدس خطاب ایدرک متوجه اولوسه.

ایسته قرآنه هلم، بوسر عظمی افاده اچوندرکه، کائنات دائره اعظمده، مثلاً سموات و ارضه خلقتنده
جی ایتدیگی وقت، برده ال کوهک بر دائره ده و ال دقوع بر جزوئیه جی ایدر. تالک، ظاهر بر صورنده
خاتم اهدیتی کوسر سیم. مثلاً، خلقت سموات و ارضه جی اچنده، خلقت انسانده و انسانک سنده
و سیماسنده کی دقائق نعمت و هاکمتده جی آمار. تالک فار طاغیلسیم، قلب بوغولاسیم، روح
معبودینی طوغریده طوغری به بولوسه.

مثلاً [وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاخْتِلَافُ الِلسَنِيَّةُ] ^(۱) آیتی مذکور حقیقتی معجزانه بر صورتده کوسریور. اوت، هدرن مخاوتنده و نهایتن بر کترنده وهدت کلمری، منداخل دائره لری، ان بویولنده ان کویله کلمه قدر انوعی و مرتبه لری واردر. فقط او وهدت نه قدر اولسه، بین کثرت ایچنده بر وهدندر. حقیقی خطاب تام تأمیه ایده میور. اولنک ایچومه، وهدت آرقسنده اهدیت کلمی بولونجه لازمدر. تالک کثرتی خاطر کتیرم سیه. طوغریده طوغری به ذات اقدس قارشو قلبه یول آهیه.

هم او کلمه اهدیت نظر لری هویرمک و قلباری جلب ایتک ایچومه، او کلمه اهدیت اوستنده غایت جاذبه دار برنقسه و غایت یارلاوه بر نور و غایت شیریه بر هلاوت و غایت سیمای بر جمال و غایت قوتای بر حقیقت اولاده رحمت کلمی و رحیمیت خاتمی قویمدر.

اوت، او رحمتک قوتیدرکم، ذی شعور لرن نظر لرنی جلب ایدر، کنذینه چاک، اهدیت کلمه ایصال ایدر. و ذات اهدیتی ملاحظه ایدر. و اوندن [إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ] ^(۲) ده کی حقیقی خطاب مظهر ایدر. ایته [بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] فاتحه ک فهرستی و قرآنک مجمل بر خلاصه سی اولدیغی جهتم، بو مذکور سر عظیم عنوانی و ترجمانی اولسه. بو عنوانی اله آلدن، رحمتک طبقاتنده گزه بیلر. و بو ترجمانی قونوسدیرانه، اسرار رحمتی اولرینر و انوار رحیمیتی و شفقتی کوردر.

[بِسْمِ سُر] بر هدیث شریفده وارد اولمکه: [إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَى صُورَةِ الرَّحْمَنِ] ^(۳) او لما قال. بو هدیث بر قسم اهل طریقت، عقائد ایمانییه مناسب دوشمیه عجب بر طرزده تفسیر ایتلار. حتی اونارده بر قسم اهل عوف، انسانک سیمای معنویه بر صورت رحمانه نظریه باقتلار. اهل طریقتک آفریننده کلم، اهل عتقک هوعنده استغراوه و التباس اولدیغنده، حقیقت مخالف تلقیارینده بلله معذوردرلر. فقط عقلی باشنده اولانلار، فکر اولنلرک اساس عقائده منافی اولاده معنایینی قبول ایده مز. ایته خطاب ایدر.

اوت، بوتوه طاعتی بر سرای و بر اوکی منتظم اداره ایدر و ییلدیزلری ذره لری هاکمائی و قولای هویره و کزدیره و ذراتی منتظم مأمور لری استخدام ایدر ذات اقدس الهینک شریکی، نظیری، ضدی، ندی اولمادیغی کی [لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ] ^(۴) سربله صورتی، مثالی، مثالی، شیرهی دخی اولماز.

فقط، [وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ^(۱)] سربله تمثیل ایله شؤناتنه و صفات
و اسمانه باقیلیر. دیمک مَثَل و تمثیل، شؤنات نقطه نظرنده وارد.

شومذکور حدیث شریفک هوقه مقاصدنده برسی شودرکه: انسا، اسم رحمانی تمامیه کوسنیر بر صورتده در.
اوت، سابقاً بیله ایندیگنیزکی، کائناتک سیماسنه بیک بر اسمک شعاعلرندنه تظاہر ایدیه اسم رحمانه
کوروندیگی کی، زمیم یوزینک سیماسنه ده ربوبیت مطلقه الیه تک هدسز جاوه لریله تظاہر ایدیه اسم رحمانه
کورونوبور. و انانک صورت جامعسنده ده، کویک بر مقیاسده زمینک سیاسی و کائناتک سیاسی کی
مین و اسم رحمانک جاوه اتمی کورونوبور دیمکر.

لهم اشارتدرکه، ذات رحمن الرحیمک دلایلری و آینه لری اولاسه ذی هیاتلرک و انسا کی مظهرلرک، اوقدر
او ذات واجب الوجوده دلایلری قطعی و واضح و ظاهر درکه، کونک تمثالی و علانی طوتانه بارلاره
بر آینه بارلاقلمنه و دلالتک وضوونه اشارتاً، او آینه کوندر دینلری کی، انسانده صورت رحمانه وار
وضوح دلالتنه و کمال مناسبتنه اشارتاً دینیاسمه و دینلیر. و اهل و هدت الوجودک معتدل قسمی، [لَا مَوْجُودَ الْأَهْوَى^(۲)]
بوسره بناءً و بودلالتک وضوونه و بومناسبتک کمالنه بر عنوانه اولاروه دیمکر.

[اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ بِحَقِّ (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) ارْحَمْنَا كَمَا يَلِيقُ بِرَحْمَتِكَ وَفَهْمُنَا
اسرار (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) كَمَا يَلِيقُ بِرَحْمَانِيَّتِكَ آمِينَ^(۳)]

[التنسی سر] ای هدسز عجز و نهایتسز فقر ایچنده یو وارلانا بهیجاره انسا! رحمت، نه قدر قیمتدار بر وسیله
ونه قدر مقبول بر شفاعتی اولدیغنی بونظه آشلاکه، اورحمت، اولیه بر سلطانه ذوالجلاله وصوله وسیله درکه،
ییلدیزلرله ذرات برابر اولاروه، کمال انتظام و اطاعتلر اوردوسنده خدمت ایدیلورلر. و او ذات ذوالجلالک
و او سلطانه ازل و ابدک استغنائی ذاتیسی وار. و استغنائی مطاعه ایچنده در.

و هیچ برجهتله کائنات و موجودات احتیاجی اولمایانه بر غنی علی الاطلاق در. و بو کائنات، تحت امر و اداره سنده
و لهیت و عظمتی آلتنه نهایت اطاعتنه، جلالت قار شوتنلده در.

ایسته رحمت سنی، ای انسانه، او مُتَغَنِّی عَلَی الْإِطْلَاقِکَ وَاوَسَطَاطَه سَرْمَدِیَنکَ مَضُورِیَنه مِیقَارِیَه. وَاوَدَا دُوسَتَ یَا بَار. وَاوَدَا مَخَاطَبَ ایدر. وَاوَدَا کِلَی بَر عِبْدَ وَضَعِیَّتِنی وِیور. نَاصِل سَه کُوشَه یَنِیَه مِیور سَه، کُوشَه هُومَه اوزاق سَه. لَیج بَر جِهَتَه اَوَدَا یَانَا مِیور سَه. فَفَقَا کُوشَه ضِیَاسی کُوشَه عَلَی وَهَاجَه سنی، سَنکَ آئینَه وَطَیْبَه سَنکَ اللّٰه وِیور. اویارده، اودات اقدسه وَاوَسَّس ازل وایده بَر هِنْدَه لَهَایَسَن اوزاغز، یَانَا سَامَیَن. فَفَقَا اَوَدَا ضِیَاسی رحمتی، اونی بَره یاقین ایدِیور.

ایسته ای انسانه! بُو رحمتی بولسه، ابدی تُوکُنز بَر خَزینَه نَور بولور. اُو خَزینَه ی بولمَنک هَارَه سی، رحمتک الک پارلاوه بَر مَنَالی و مَنَالی وَاو رحمتک الک بلیغ بَر لَاسَنی و دَلَالی اولاره و [رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ^(۱)] عَنَوَانَه قَرَأَنده نَسِیَه ایدِیاره رَول اَلْکَرَم عَلَیهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ سَنَتِیَر و تَبَعِیْتِیَر. و بُو رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ اولاره رحمتِ مَحْسَمَه و سِیَاره اَبه صِلَوَاتِدِر. اوت، صِلَوَاتک مَعْنَاسی رحمتِدِر. وَاوَدَی هِیَات، مَحْسَمَ رحمتَه رحمت دَعَاسی اولاره صِلَوَات اَبه، اَو رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ و صولم و سِیَاره در.

اویار اَبه، سَه صِلَوَاتی کَنَدِیَاره، اَو رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ اولاشمَه اَیچومَه و سِیَاره یَآپ. وَاو دَاتی ده رحمت رحمانه و سِیَاره اِتخَاذ ایت. عَمُوم اَمَّتک اَو رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ اولاره عَلَیهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ هَقَنده هَد سَر بَر کُوشَه، رحمت مَعْنَاسِیَه صِلَوَات کَتِیَر مَری، رحمت نَه قَدَر قِیَمَتَار بَر لَهْدِیَه اَللّٰهیه و نَه قَدَر کَنِیسه بَر دَائِرَه سی اولدِیغنی یارلاوه بَر صُورَتَه اَبَات ایدر.

[الحاصل] خَزینَه رحمتک الک قِیَمَتَار بَر لَازِیْمَه سی و قَاوُیْمِی دَات اَحْمَدِیَه عَلَیهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ اولدِیغنی کِی، الک بَرنجی آنا هَتَاری ده [بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ] در. و الک قُولای بَر آنا هَتَاری ده صِلَوَاتِدِر.

اللّٰهُمَّ بِحَقِّ اَسْرَارِ (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَی مَنْ اَرْسَلْتَهُ

رَحْمَةُ لِلْعَالَمِينَ کَمَا یَلِیْقُ بِرَحْمَتِكَ وَبِجُرْمَتِهِ وَ عَلَی اِلَهِ وَ اَصْحَابِهِ اَجْمَعِينَ

وَاَرْحَمَنَا رَحْمَةً تُغْنِیَانَا بِهَا عَنْ رَحْمَةٍ مِّنْ سِوَاكَ مِنْ خَلْقِكَ

اَمِیْن اَمِیْن اَمِیْن.^(۲)

سُبْحَانَکَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّکَ اَنْتَ الْعَلِیْمُ الْحَكِیْمُ^(۳)

• ﴿ [مثنوی نوریه نکه فہرستیدر] ﴾ •

صفحہ نمبر

بوجہ نکه مقدمی بسہ نقطہ در.

- ۲ [برنجی نقطہ] عیدک امام ربانی، امام غزالی، مولانا جلال الدینہ کی قلب، روح، عقل کوزلی
آہیں اولاد قرآنک درسیہ حقیقتہ بر یول بولدیغنی بیامہ ایدر.
- ۲ [ایکنجی نقطہ] اسکی عیدک یامی عیدہ انقلاب ابتدائی زمانہ عربیہ اولادو طعمر، حبیب، قطرہ،
ہب، زکھرہ، ذرہ، شہ کی رسالہ لری تالیف ابتدائی بیامہ ایدر.
- ۲ [اوہنجی نقطہ] بوجہ مثنوی مجموعی، رسالہ نورک بر نوع ہماردی وفیدانغی حکمندہ اولدیغنی بیامہ ایدر.
- ۲ [دردیجی نقطہ] قرآنک بر اعجاز معنویہ لہر شیدہ بر شجرہ معرفت آہمہ، بر سنہ لک ایسی بر ستمندہ
کورور کی قرآن مخصوص بر سڑی آٹلا دیغنی بیامہ ایدر.
- ۴ [بشنجی نقطہ] عادتاً لہر عالم، بر رسالہ نکه بر شیفہ سی اولدیغنی بیامہ ایدر.

• ﴿ [لہر رسالہ سی] ﴾ •

- ۵ مثنوی نوریه نکه برنجی قسمی اولادہ لہر رسالہ سی توحیدہ دائر اولوب، رسالہ نوردہ کی یامی ایکنجی سوزک
اسی و عربیہ سیدر. اولہ درت لہر دہ عبارت اولادہ و لہر لہر سیلہ توحیدک الہ ایکنجی حقیقتلرینی
غایت مفصل بر صورتہ ایضاح ایدر و بر سلسلہ دلائل و شہادت ابزانیدہ ہوقہ قیمتار بر رسالہ در.
- ۱۶ بورسالہ لہر لہر لہر لہر، صو، ملک کی محتاجدر.

• ﴿ [رشہ لہر رسالہ سی] ﴾ •

- ۱۷ بورسالہ ایمانک الہم اوچ ارکندہ نبوتک حقیقتی و نبوت احمدی غایت قطعی و قوتی بارلادہ
برہانلر اثبات ایدر. فاصل کونسہ ضیاسز اولدیغنی کی، الوہیت دہ رسالتز اولدیغنی و نبوتک
حقیقتی کونسہ کی کوسدر. طائتات، مجسم بر قرآنہ کیر اولدیغنی کی. طائتاتک دہ آیت الہیاسی
محمد عربی علیہ الصلوٰۃ والسلام اولدیغنی یک واضح دلیللر و یک یوکک برہانلر اثبات ایدر.
- ۲۸

خالقزى بزه تعريف ايدنه ان بويون برهانلرده برينك سوكتاب كير طئانت اولديغنى. ايلنجينك
 حضرت محمد عليه الصلاة والسلام اولديغنى. او هنجينك ده قرآن عظيم الشاه اولديغنى بيايه ايدنه
 بوسالمنك اونه ايلكي رشمى وار. اونه ايلنجي رشمده يلومي بر عدد معجزات احمديه اشارت ايدنه بر صلوات
 شريفه، اونبي ذى شاه عليه الصلاة والسلام افنديزه كتيريلير. دالها صولكه اوزوده بر اعلمده
 نبوت احمديه نك كورولمه بر طرزده دليللريني كوستير. بوسالمنك تورلجى، رسال نورده
 اونه طوقونجي سوزده در.

﴿ لَا سَبَّأَ ﴾

۴۹ اونجي سوزك بر جهنده اساسي و يلومي سكرنجي سوزك عربى ايلنجي مقامنك تورلجى سيدر.
 بوسالمنك شوه دائر اولوب، بوزمانده هوقه لزوميلير. بالخاصه نظر شوه مفاوده سنى كوليله كسه.
 و ايه سيناكى عجيب بر داهينك، "شوب مسئله نقليلير، عقل بويولده كيده من" ديديلكي شوى،
 ان بسط فهملرده قبول اينديره. و شوك بيچاره غوللريني ارصه بوزنده مالهده اينديره.
 و شوى اقتضا ايدنه يك هوقه اسماء الهيدنه، تا مالهيت انسانيه قدر شوك وقوعى اثبات ايدنه
 غايت قيمتى بوسالمنك در.

﴿ تَوْهيد دكزننده بر قطره ﴾

۴۷ بوسالمنك بر افاده مرام و درت باب و بر خاتم و بر مقدمده عبارتدر.
 افاده مرامده، مؤلفك هوقه بولده كيدر كه يك هوقه مصيبتلرده و دهشتلى بالالره دوشديگنى،
 عجزيني و فقريني و سيله يياروه دركه الوهيت التجا اينديگنى. عنايت ازليه كندينى قرآن تسليم اينديگنى
 و قرآنى كندينه معلم يايديغنى. و نفس و شيطانلار يايديغنى محارب لرده نتيجده مظفر اولديغنى.
 و بر اخطار ايلاده بوسالمنك هوقه انسانلرى باذن الله و همى تعال لرده قورتار ايفنى
 بيايه ايدر.

۴۷ مقدم سندہ، مؤلفک قزو سنہ لک عمرندہ، اوتوز سنہ لک تحصیلندہ، بالانز درت کلمہ ایلم درت کلام اولرندیانی و بودرت کلمہ نکه معنای حرفی، معنای اسمی، نیت، نظر اولرغنی و درت کلامک ایلم، برینک "بہ کندی کنیم مالک دگلم، ایلنجینک الموت حق، اوہنجینک رپی واحد، دردنچینک اناک بر نقطہ سودا اولرغنی بیلم و تفسیر ایدر.

۴۹ [برنجی باب] [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] بیانندہ اولوب اللہمدہ باشقہ اللہ اولرغنی، حضرت محمد علیہ الصلاۃ والسلام اونک رسول اولرغنی. فرقاہ عظیم الشانہ خالوہ عالمک کلامی اولرغنی. و بشری توحیدہ دعوت ایندیانی. و عالمک ارحمہ و اجزاسی اللی بسہ لسانہ [لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ] ^(۱) دیم رک توحیدی اعلامہ ایندکطرینی. و کائناتک ترکیببوندہ کی جریانہ احوالک یک هووہ صفیلری لسانہ خالوہ عالمک قدیم و قدیر اولرغنی. و اوصفتلرک جناب حقک اوصاف کمالیہ سنہ شہادت ایندکطرینی و جناب حقی تسبیح ایندکطرینی. و رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام اخباراتی تصدیقہ ایندکطرینی. لہم [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] حقیقتی [مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ] حقیقتی استلزام ایندیانی. [مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ] حقیقتی دہ ایمانک بسہ رکنی نفسن ایندیانی. لہم صفت ربوبیتہ دہ مظهر و مرآت اولرغنی. لہم نبوتک ولایت درجہلرینی اجمالاً و تفصیلاً بیلمہ ایدر.

۵۹ خاتمہ سندہ، درت ہشید ختمہ لقلری و تداوی چارہ لرینی کوسنیر.

۵۹ [برنجی ختمہ لوم] بِأَسْأَلُكَ مَعْنَا سَنَى أَصْلَاتِهِ. و اہدیغنی یارہ بی تداوی ایدر.

۵۹ [ایلنجی ختمہ لوم] عجبدمہ جت ایدر.

۶۰ [اوہنجی ختمہ لوم] غروردمہ جت ایدر.

۶۰ [دردنجی ختمہ لوم] سوء ظنذر. بو کلمہ بی تفسیر ایدر.

مؤلفک تحت الارصہ یایدیغنی خیالی بر سیاحتہ کوردیانی حقیقتلردہ

۶۰ [برنجی حقیقت] اگر خیالتہ مالک حقیقتہ غفلت اینتہ، نفلک فرعونلغہ سبب اولرغنی

بیلمہ ایدر.

۶۱ [ایمانی حقیقت] انسانك خصوصى دنیا سنك دیرگی، انسانك كندى و بودى و هیأتی اولدیغنى. برکوه

خراب اولدیغنى. بیلدیلمز و کوردیلمز دنیا بر ایله انسانلار عددنجه دنیا اولدیغنى بیله ایدر.

۶۲ [اوهمی حقیقت] دنیا نك صفالریله برابر آغیر بر یول اولدیغنى. اسباب ال اهیقمده ایسه بر رب واحد

التجایتم نك دالها کارلی اولدیغنى بحث ایدر.

۶۳ [دردخی حقیقت] مؤلف محترمك كندى نفسن تهریجا، باشقلمه تعریفنا سویله دیگی سوزلرک،

کائناتك اوزاره هوللرینه کیدوب صانعك اثباتنه دلایلار آراغنه احتیاج اولادیغنى. انسانك كندى

جسدی و لطائفاری صانعك وارلغنك دلایلاری اولدیغنى بیله ایدر.

۶۴ ایمانه، بوتومه اشیا آراسنده حقیقی افوت، ارتباط، اتصال و اتحاد رابطه لرینه تأسیس ایندیگانی.

کفر، برودت کی بوتومه اشیا بر بونده آیردیغنى. کافر دنیا ده هستاتك مکافاتنی کوردیگی اچومه،

دنیا کافر جهنم اولدیغنى. مؤمنه سیئاتك جزاسنی دنیا ده کوردیگی اچومه، دنیا مؤمنه بر نوع

جهنم اولدیغنى. و فقط یینه مؤمن، دنیا ده کافر نسبتله دالها معود اولدیغنى

بیله ایدر.

۶۵ ایمانه، انسانی ابدیت، جهنم لایحه بر هولمه قلب ایدر. کفر ایسه روحی و قلبی سوندیریگانی

و ظالملار اچیرینده بر اقدیغنى بیله ایدر.

۶۶ قلب ایله روحك غمغنى نسبتده فلسفه علملرینه میل و محبتك زیاده اولدیغنى بیله ایدر.

۶۷ نیت مثله سی، مؤلفك قومه سنك عمرینك بر مصلوکی اولدیغنى. و نیت ثولو و عیت اولاه

هالتاری، جانلی و هیاتلی عبادتاره هویردیگانی بیله ایدر.

۶۸ اسباب و وسائطی انسا قوهاغنه آلوب یایشیرسه، ذلت و حقارت سبب اولدیغنى بیله ایدر.

۶۹ ^(۱)نعت ده کی نونك افاده ایندیگی جمع و جماعت، فکری و قلبی آیه اولاه مصلینك نظرنده

طرح ارمه بر مسجد شطرنه کیردیگانی بیله ایدر.

۷۰ جناب حقك ماسوانه یا بیلاه محبتك ایکی قسم اولدیغنى. ایکنجی قسم محبتك بعضاً قهلاتلی

اولدیغنى بیله ایدر.

۶۷ [وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا] آیت کریمه بیه رزوه تعهد آلتی آید یعنی فقط رزوه

بری مجازی، دیاری حقیقی اولوه اوزره ایکی قسم اولدیغنی بیاه ایدر.

۶۸ معصوم بر انسان ویا هیواناره کطه فلاکتارده، مصیبتارده، بشر فهمنک آشلا یامدیغنی بعضه اسباب

و حکمتاری بیاه ایدر.

۶۹ [اعتذار] بور سال، قرآنک بعضه آیاتی شهادی بر طرزده بیاه ایدر بر نوع تفسیر اولدیغنی. اعتوا

ایتدیگی مائل، فرقا هکیمک جنتارنده قویار یلمسه بر طاقیم کلار و هیچکار اولدیغنی بیاه ایدر.

قطره نکه ذیلی

۷۰ وقتک اولنده کعبی فیالاً نظره المقاء نماز قیامه مندوب اولدیغنی. و اولنده نماز قیامه بوتوه مؤمنار،

او مصلینک سوزلرینی تصدیقه ایتدیغنی بیاه ایدر.

۷۱ وسوسه و اوهام ظالمتاری ایجریسنده بورورکمه، رسول اکرم علیه الصلوة والسلام سنناری

بر ییلدیز، بر کونسه وظیفه سی کوردکارینی بیاه ایدر.

۷۲ نفده اویاه دهشلی بر نقطه و آیهلماز بر دوگوم بولوندیغنی. ضدلری بر بندنه تولید ایتدیگنی.

و علیهنده اولاسه بر شئی لهنده ظه ایتدیگنی بیاه ایدر.

۷۳ بالخافه مضطر اولانلارک دعایرینک بویوک بر تأثیری اولدیغنی بیاه ایدر.

۷۴ نفلک ان مهم بر غنة لفلک بویوگی کویلمده، کویوگی بویولده کورمک ایستدیگی اولدیغنی.

کوره مدیگی تقدیرده رد و انکار ایتدیگنی بیاه ایدر.

۷۵ کفر بولنده بورومک، بوزلر اوزرنده بورومکده دها زحمتی اولدیغنی. ایمانه بولی ایسه صوده،

لهواده بورومک کبی قولای اولدیغنی بیاه ایدر.

۷۶ قرآنه مرشددر. ارشادی عمومی اولور. بونک ایچوه قرآنک افاده لری زمانلارک احتیاجلرینه

و مقاملارک اقتضاسنه و مخاطبلارک وضعیاتلرینه کوره آیری آیری حقیقتاری بیاه ایتدیگنی

کوستیر.

۷۲ دنیائے اوج یوزی اولدیغنی. برنجی و آبانجی یوزلرینک آخرت و اسمای منایه آییندارلوه ایندکطری ایچومه کوزل اولدیغنی. دنیائے فنا یوزینه باقاسه اوینجی یوزلرینک قیمت و اھمیتی اولدیغنی بیاسه ایدر.

۷۳ انسانک وجودی، یعنی بدنی اموال میریدنه بر نفیرک الذہ اولدیه سلاح و هیوانه کی اولدیغنی بیاسه ایدر.

۷۴ انسانی ضلالتلره سور و طاریه جھلاردنه برسی، اسم ظاہر یلہ اسم باطنک حکماکرینک آیری آیری اولدیغنی. بونلری بر برینه قاریشدیرمک محذوری اولدیغنی بیاسه ایدر.

۷۵ اسلامیت بوتومه انسانلره بر نور، بر رحمت اولدیغنی. کافر لری یلہ اولدیه رحمتنه استفادہ ایندکطری بیاسه ایدر.

۷۶ تنبلیک سائق یلہ وظیفہ عبودیتی ترک ایدر نفک تشرایمک ایستدیغنی بیاسه ایدر.

۷۷ لھر بر انسانک بر نقطہ استنادی بولوندیغنی بیاسه ایدر.

۷۸ قطره نامندہ کی اثر مدہ قرآنندہ الھاماً تعقیب ایندیگم یول ایلہ، اھل نظر و فلسفہک تعقیب ایندکطری بولک فرقارینی بیاسه ایدر.

۷۹ نفک وجودندہ بر کور لظک وار اولدیغنی. واکور لک، ذرہ مثقال وجوددہ قالدقم حقیقت کونشک کور و غم سنہ مانع بر حجاب اولدیغنی بیاسه ایدر.

۸۰ انسانک وجودینک ساهمندہ یاییلاسه فعللاردنه و ایشاردنه انسانک ید اختیارندہ بولوناسه آنجوه ییلکہ بر نسبتندہ اولدیغنی. متباقینک مالک الملک عائد اولدیغنی بیاسه ایدر.

۸۱ شاه و شہرتک زھری بر بال کی اولدیغنی. و انسانی انسانلره کولہ یایدیغنی بیاسه ایدر.

﴿ حَبَاب ﴾

۸۲ ذکر ایدر و نماز قیلاسه انسانک ﴿أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۝ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ﴾ کی مبارک کلمہ لری، لسانندہ ھیکل ھیکل یلہ یونلرلر مؤمنلرک تصدیع و شہادتارینه اقرارہ ایندیغنی بیاسه ایدر.

۸۳ قواعد اصولیہ، بر مسئلہ حقندہ اثبات ایدنک سوزی، یقارلر نفی ایدنلرک سوزلرینه مرجح اولدیغنی بیاسه ایدر.

- ۷۸ بر کل نه شیء محتاج ایست، جزاء اولاد بر شیء ده او شیء محتاج اولدیغنی بیاه ایدر.
- ۷۸ نبوت، خارق بر هکدک اولدیغنی. اسلامیت شجره سنک بوتوه میوه لویه، هیچقاریله او هکدکده
هیقدیغنی بیاه ایدر.
- ۷۹ پیغمبر علیه الصلوة والسلامک بدایت هیاتنه مادی و سطحی بر نظرله باقانه بر آدمک شخصیت معنویسنی
ادر ان ایده مریه جانی و درجه قیمتنه واصل اولدیا هغنی بیاه ایدر.
- ۷۹ دعا ایده کیمه نکه ابتدای دعا ای جناب هفک ایشیتدیانی. و قلبنده طولاشه آرزولرینی بیلدیانی
اعتقاد اتمی لازم اولدیغنی بیاه ایدر.
- ۸۰ شو عالی ضیالاندیرانه شک، بر سینقله کوزینه ده تجلی ابتدایانی بیاه ایدر.
- ۸۰ مغرور و متکبر و متمرد بر نفسک هکدکینه یایشانه بر میکروب مقاومت ایده مدیانی. و او میکروب
اونی یره سردیانی. بر میکروب مغلوب اولدیه الة اولامایا هغنی میکروبی تشایل ایده ذره لول
باغیردیغنی بیاه ایدر. الوهیت دعوا ایده دجاله اشارتدر.
- ۸۰ بر داری دانسی هکمنده اولدیه قوه هافظه نکه احاطه ابتدای میداناری بیاه ایدر.
- ۸۰ انسانلرک ان بویوک ظلمارنده برینک، بر جماعتک ماعینه ترتیب ایده هفتای بر شخصه اسناد
و اوک مال ایتملری اولدیغنی بیاه ایدر.
- ۸۰ ذکر ایده بر آدمک فیضه الهی جلیب ایده مختلف لطیفه لری اولدیغنی بیاه ایدر.
- ۸۱ جناب هو، انسانی یک عجیب بر ترکیبه فاعله ابتدایانی بیاه ایدر.
- ۸۱ طمعه توهیدک تکرار تکرار ذکرینه دوام ایتک، قلبی یک هووه شیارله باغلا یانه اییلری قویار هووه اچووه
اولدیغنی بیاه ایدر.
- ۸۱ انسانک بر اقرباسنه اوقودیغنی فاتحه شریفده هاصل اولدیه ثوابده استفاده یی بیاه ایدر.
- ۸۱ نبی ذی شانه علیه الصلوة والسلامک مقام محمودی، الهی بر مائده و ربانی بر سفره هکمنده اولدیغنی.
رسول اکرم علیه الصلوة والسلام اوقوناه بر صلوات شریفه او سفره یه ایدیلیم دعوت اهابت اولدیغنی.
بونی دو شونه کیمه نکه تکرار تکرار صلوات کتیرمه شوقی آرتا هغنی بیاه ایدر.

۸۶ بر دینہ علمتک، "اجرتم آں، علمہ رغبت یومہ" دینہ رک محزومہ اولامسی لازم کلدیانی بیابہ اید یور.

۸۷ غزتہ لسانہ قونفرانس ویرہ بر محررہ حقندہ اولوب، "بوراسی اسلامیت مملکتیدر، یهودی مملکتی دگلدر،"

دینہ رک بو محررک آغزینی قیامتینی افطار ایتدیانی بیابہ اید یور.

۸۸ کافرلک مسلماندرہ و اهل قرآنہ دوشماہ اولم لری کفرک اقتصاسندہ اولدیغنی بیلدی یور.

۸۹ کافرلک مدنیتک قورقوج بر وشت اولدیغنی مؤمنلرک مدنیتک نور و رحمت اولدیغنی بیابہ

اید یور.

۹۰ مائل دینیدہ اولامہ اجتهاد قاپوسنک آھیوہ اولدیغنی فقط بو زمانہ اورایہ کیرمہ

آلتی مانع اولدیغنی تام ایضاح ایدوب بیلدی یور.

۹۱ صاغیر، کور اولاروہ ظالمکار ابحریندہ اسباب عبادت ایدنارہ، جناب حقک و جوب و جودین

و وهدتنہ الی بسہ جھتہ کائناتک مرکباتک و ذراتک ایتدکاری شہادتہ یالانز بر جھتک

شہادتینی اثبات اید یور. و یوہ نورانی اولدیغنی بیابہ اید یور.

۹۲ انسانک عقل و فکر میدانک، احاطہ سی ممانہ اولمایا جوب قدر بر وسعتہ اولدیغنی او قدرده

طار اولوب، بر ایلمہ محل اولامدیغنی بیابہ اید یور.

۹۳ جناب حقک انسان ویردیگی نعمتکار آفاق اولوب، انفسی اولوب، بعضہ شرائط داخلندہ انسان

کلوب وصول بولدیغنی بیابہ اید یور.

۹۴ صانع ذوالجلالک لهم اول، لهم آخر، لهم ظاهر، لهم باطن اولدیغنی اثبات اید یور. الله [وَهُوَ السَّمِيعُ

الْعَلِيمُ] در دیور.

۹۵ قرآنک اعجازی، تحریفہ برسد اولدیغنی اثبات اید یور.

۹۶ قرآنہ کریم، نعمتکاری و آیتکاری تعداد ایدرکہ [رَبُّكَ لَهَا نَالِي نِعْمَتَيْنِ تَكْذِيبُ اِيْرَسَاوْ؟]

مائلندہ اولامہ [فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ] آیتلہ جناب حقک عصیانہ و کفرانکاری

سبیلہ طغیانہ ایدنارہ، نعمتکارک یالانز اللہہ اولدیغنی افطار ایتدیانی و بونی تکذیب ایتدکاری

بیابہ اید یور.

۸۹ نماز و عبادت اٹھانندہ شیطانہ و نفس طرفندہ يك فنا و حركين شيارك و وسوسه لرك و غاظره لرك
عقلہ و قلبہ هجوم ايندگارين بيابہ ايدر۔

۸۹ مؤلفك كندى نفسہ خطاباً سويہ ديگى ايقاظاندر۔ عمرينك ختامه ايرديگى، حياتك سونمكده اولديغى،
عجز و فقر لفظ جناب حق التجا ايتى لازم كلديگى بيابہ ايدر۔

۹۰ فارسى مناجاتدر۔ قيسہ اولمقاہ برابر هووہ اوزوہ حقيقتارى محتويدر۔ نور كجسى بوجمجموعہ ده يازيلديغى كجى،
اختيار لر رسالہ سندہ، لہم اومہ يدنجى سوزده واردر۔ لہم طاسمار مجموعہ سندہ
واردر۔

۹۶ ۱۲۲۸ تاريخندہ مجلس مبعوثانہ خطاباً يازيلاہ و اومہ مهم حقيقتى ايتوا ايدہ بر فطہ اولوب،
يوكلك مقامارده اولانارہ هووہ لزوملى اولديغى بيابہ ايدر۔

۹۹ حقائقم ايمانيدى اثبات ايجوہ بيابہ ايديلہ برهانلرك و دليللرك بويوگنى اولوہ، كوچوگنى اولوہ،
تنقيذ ايدنارى تام الزام ايدوب ايقناع اينديگى بيابہ ايدر۔

۹۹ شدنى مجتہك بعضاً انظرہ سبب اولديغى۔ و بعضاً شدت خوف و عقلك احاطہ سزغى انظرہ
سبب اولديغى بيابہ ايدر۔

۹۹ ايمانہ چاكدگندہ جنتك موهود اولديغى۔ كفر تخومندہ ده جھنمك بولونديغى بيابہ ايدر۔

۹۹ [اللہ، اللہ] ذكرى ايلہ، انانيتك قابى يانوب دليسيرہ، غفلتہ بويويوب فرعوہ اولامياھغنى و
محو اولاهغنى اثبات ايدر۔

۱۰۰ عالمده لھر شيتك بوزندہ حكمت اثر لرى كور و نديگى بيابہ ايدر۔

۱۰۰ فاطر ملكك جوھر انسانيتہ امانت اولارہ قويدىغى بوتوہ جهازات عجيبك و تجهيزات خارقهك
فائده لرنندہ حيات صاھبنہ تهرفى نسبتندہ حقہ آير يلاھغنى۔ باقى قالاسہ غاير لرك و فائده لرك
فاطر حكيم عائذ اولديغى بيابہ ايدر۔

۱۰۰ خالقمرى و مالكمرى و مولامرى ييلمديگنر تقديرده، دنياك لذتارى، ذوقارى و زينتارى جنت كجى
اولہ، بينہ جھنم اولديغى بيابہ ايدر۔

۱.۱ دنیادہ جریانہ ایدہ و حصولہ طہ لہر شیک ایکی وھی اولدیغنی۔ برینک آخرت، برینک دہ دنیاہ باقدیغنی
بیانہ ایدر۔

۱.۱ وجود ظالی، وجود حقیقی واصلیدہ تفریعہ ایدہ مہرہ بر قسم انسانلرک مشعلارینی حل ایدہ کوزل بر
اقادہ ی بیلیدر۔

۱.۲ قرآنہ معجزالبیانہ، حقیقتاری ضروب امثال ایلم بیانہ ایندیگنک سینی بیانہ ایدر۔

۱.۲ لہر شیک طیشہ ملک، ایچنہ ملاوت تعیر ایدیلدیگنی۔ و بو حقیقتی اسم باطن و اسم ظاہر ایلم بیانہ ایدر۔

۱.۲ عجزک ینا معدنی و احتیاجک دعا منبعی اولدیغنی بیانہ باشلا بیانہ مؤلفک قبضہ و فقط کوزل و
حرزہ بر مناجاتی یازیلیدر۔

۔ ﴿ ذیل الحباب ﴾ ﴿ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ﴾

۱.۲ اولیہ بر اللہ حمد و ثنایر ایدر زکم، شو عالم کیر اونک ایجادی و انساہ دخی کوچوک بر عالم اولدیغنی بیانہ،
بو ایکی عالمی نام تفسیر ایدوب تعریف ایدور۔

۱.۲ لہر کیم کنیزنی اللہ مال ایدر سہ، بوتوہ اشیا اونک لہندہ اولدیغنی۔ کیم اللہ مال اولماز سہ، بوتوہ اشیا
اونک علیہندہ اولدیغنی بیانہ ایدر۔

۱.۲ جناب عقل انسانہ انعام ایندیگی وجود ایلم وجودہ لازم اولارہ شیارک انسانک مالی و ملکی اولما دیغنی
بیانہ ایدر۔

۱.۲ قرآنہ معجزالبیانک لہر بر سورہ سنک، بوتوہ قرآنک مندرجاتی اجمالاً ایتوا ایندیگنی بیانہ ایدر۔

۱.۴ کوزلری کور اولسہ بعضہ آدمارک کوزلری اوکنده وقوعہ طہ ہر و نشرلری کور دطاری حالہ
قیامت کبرای تصدیعہ ایتدہ کلرینی بیلیدر۔

۱.۴ جناب عقل مخلوقاتندہ کی تصرفی، یالاز بر امر و ارادہ ایلم اولدیغنی بیانہ ایدر۔

۱.۵ انسانہ یا شایشی اعتبار ایلم، بر طاغندہ قویوب سیل ایچنہ دوشہ بر طاسہ کی ویا یوکسک بر آبار تماندہ
دوشوب یوار لاناہ بر شخص کی اولدیغنی۔ عمرک شیک کی کچمکدہ اولدیغنی۔ آبار تمانلرک بر کوسہ

یقیناً جہنمی۔ انسانک نفس امارہ سنہ تابع اولامانی۔ لہرشی انسانہ مشرّ قیلاہ اللہ عبادت ایتھی
لازم کلدیائی بیابہ ایدر۔

۱.۶ اشیادہ کورونہ نوعی و فردی و ہدنا، صانعہ کی سڑ و ہدندہ نشت ایتدیائی بیابہ ایدر۔

۱.۶ صانعک و ہدندہ ال ہوہ صادقہ شاہد کردہ اوج دانہ سنی بیابہ ایدر۔

۱.۷ انسانلر کرہ ارضہ مغازہ سندہ پارہ سز آلدقاری ماکولات، مشروبات، لباس و سائرہ احتیاجارینی

خرینہ الہیہ دہ آلا یوب اسبابہ یایدیراجہ اولہ لودی، بر نار دانہ سنی نہ قدر بھالی یہ مال ایدوب
آلدقارینی بیابہ ایدر۔

۱.۷ جناب ہوہ، سبی دہ، سبی دہ [کن] امریابہ خاتم ایتدیائی بیابہ ایدر۔

۱.۸ دنیادہ کورونہ بناتی و حیوانی حیاتارده مشاہدہ ایدریابہ عدمارک، اعدامارک تجدّد امثالہ

عبارت اولدیغنی۔ بونارک فرقا لرنندہ کلمہ الی ایمانی اولانارک ہس ایتدکارینی بیابہ ایدر۔

۱.۸ عصبیت جاہلیہ غفلت، ضلالت، ریا، ظلمدہ مرگب بر معجوبہ اولدیغنی۔ بونک ایچوبہ ملتیار ملتیتی

معبود اتخاذا ایتدکارینی۔ محبت اسلامیتک طالبہ لاناہ بر ضیا اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۱.۸ اہل الحاد ایلہ و آوروہ مقلد لریلہ مناظرہ ایلہ مشغول اولانارک بویوک بر تھلہ یہ معروضہ قالدقارینی۔

بویلہ بر وضعیتہ دوشہ بر کیمہ نک چارہ نجاتی، تضرّع و استغفار ایلہ اولکہ بی ازالہ ایتک اولدیغنی

بیابہ ایدر۔

۱.۸ بوکرہ ارضہ مسافر خانہ سی انسانلر ملکی اولمادیغنی، عاجز و فقیر انسانلرک بو معجزہ و خارقہ

مسافر خانہ نک صانعی اولدجہم اقتدارده اولدقارینی۔ و آنجہ سلطانہ ازل و ابدک مقاصدینہ

خدمت ایتدکارینی۔ و آلدقاری اجرتارندہ باشقہ بر شیئہ مالک اولدقارینی بیابہ ایدر۔

۱.۹ بر نعمتک محومی اولمسی و لہرکہ شمولی بولونمسی، قیمتک آزلغنہ و الہیتزللنہ دلالت ایتدیائی

بیابہ ایدر۔

۱.۹ لہر بر ذی ہیاتک ہیاتندہ غیر متناہی غایہ لر اولدیغنی۔ بو غایہ لردہ کنڈینہ عائد اولانک آنجہ

بیلکہ بر اولدیغنی۔ متناقضی صانعہ عائد اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۱۰۹ "خاله ذوالجلالک یاننده سنک نه قیتمک وار؟" دیم اولده وسوسه قارشو، انسانک ایمانله فلیقه روی زمین اولمه کی ال یوکسک بر درجهیه عظمتی بیله ایدر.

۱۱۰ ایمانه عائد بیلکبارده صوکره، ال الزم وان محکم اولده اعمال صالح اولدیغنی بیله ایدر.

~~~~~

• ﴿﴾ [**هَبْه**] ﴿﴾ •

۱۱۱ عالم کبیر بر شجره تحیل ایدیلسه، نور محمدی علیه الصلوة والسلام، لهم چاردگی، لهم میوه سی اولور.

اگر بویوک بر انسا نه تصور ایدیلسه، نور محمدی علیه الصلوة والسلام، اونک عقی و روحی اولدیغنی بیله ایدر.

۱۱۱ خلقت شجره سنک میوه سی انسا اولدیغنی. انسانک چاردگی قابی اولدیغنی. او قلبک ده هوو

خادما رنده بری ده خیال اولدیغنی. و هوو محکم سرری اولدیغنی بیله ایدر.

۱۱۲ شو کورونه عمومی عالمده لهر انسانک خصوی بر عالمی اولدیغنی بیله ایدر.

۱۱۲ مؤلفک اوتوز سنه دبری، بری انسا نه، دیگری عالمده ایکی طاغوتله مجادل ایتدیغنی. انسا نه کی

طاغوتک انا اولدیغنی. عالمده کی طاغوتک طبیعت اولدیغنی بیله ایدر.

۱۱۲ انسا نه عائد هوو امرلر اولدیغنی. ماهیت و عاقبتارینک بری جد، بری هیات، بری انسانیت،

بری یاسایسه، بری وجود، بری بلا و مصیبت، بری یولچیلوه اولدیغنی. برکوه بو مسافر خانه ده

هیقلایغنی. لهر هالده عزیز اولار وه هیقلایغنی لازم کلدیغنی بیله ایدر.

۱۱۴ انسا نه قدرده کله مصیبتارک فالقک مرحمتنده کلدیغنی. و جناب هقه رجوع ایدیلمی ایجاب ایتدیغنی

بیله ایدر.

۱۱۴ قلبک امور دنیوی ایله قصد اشتغال ایتک ایلجه یارادیلما دیغنی. قلب، ابد الابداده متوقفه آهیلکسه

بر شجره اولدیغنی. بوفانی دنیا به راضی اولدیغنی بیله ایدر.

۱۱۵ قرآن، سماعه نازل اولدیغنی. و قرآنک نزولیه بر حائده و بر سفره الهیه ده نازل اولدیغنی. و بومائده نکه

طبقات بشرک اشتها و استفاده لرینه کوره آیری آیری صفهلری بولوندیغنی بیله ایدر.

۱۱۶ نفس بوتہ آفاق جاوہ لذیرہ تجلیات اسماء مظہر اولدیغنی وہرب مختار طرفندہ تربیہ ایدیلدیغنی و اورب مختارک مصنوعی و مملوکی اولدیغنی بیلدیگی ہالہ بینہ کندیغنی اھوالی قوتدول ایدہ کیمہ یوقمہ کی شیطانی اوتاندیراھوہ مغالطہ کرہ دوشدیغنی

بیانہ ایدیور.

۱۱۶ نفس دائمًا اضطرابار و صبرزلقار ایچندہ اولھامدہ قوتولوب توطہ یاناسمدیغنی و ھلیم قدیرہ راضی اولدیغنی بیانہ ایدیور.

۱۱۶ صانع مصنوع ایچندہ اولدیغنی بیانہ ایدیور.

۱۱۶ عقلک یک غریب ھالی اولدیغنی بعضاً کائناتی اھاطہ ایندیغنی بعضاً دائرہ امکاندہ ھیقدیغنی بعضاً برقطرہ صودہ بوغولدیغنی بیانہ ایدہ.

۱۱۷ نعمتار منعم کریمک تعھدی آلتدہ اولدیغنی انسانک و ظیفہ سی سفرہ الھیدہ سیوب ایچوب شارایتک اولدیغنی بیانہ ایدہ.

۱۱۷ آفاق معلوماتک اوھام و وسوسہ لردہ ھالی قالدیغنی انفسی معلوماتک اوھام واھمال لردہ آزادہ اولدیغنی بیانہ ایدہ.

۱۱۷ کرہ ارضی برشھر ھالہ صوقاہ شومدنیت سفیرہ ایلہ غفلت پردہ سنک یک قالینلاشدیغنی و بشرک روھندہ دنیا باقاہ یک ھوہ منفذر آھدیغنی بو منفذرک قیاتیاھسی آنجمہ لطف الھی ایلہ اولدیغنی بیانہ ایدہ.

۱۱۸ برذرہ قومہ کونشی انفکس صورتیلہ ایچنہ آلدیغنی ھالہ حجم اعتباریلہ ایلی ذرہ بی ایچنہ آلامدیغنی و کائناتک ذراتی و مرکباتی علم و ارادہ یہ استلادایدہ قدرتک تجلیسنہ و انفکسنہ مظہر اولدقارینی بیانہ ایدہ.

۱۱۸ مادیات کثیفہ نک تمثالارینک ٹولو ھاکمندہ اولدقارینی نورانیارک تمثالاری اصلاریلہ متصل و اصلارینک خاصیتارینہ مالک اولدقارینی بیانہ ایدہ لھم بوسرہ بناء رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام کندیسنہ اوقوناسہ صلوات شریفہ کرہ برآندہ واقف اولدیغنی بیانہ ایدہ.

۱۱۹ [سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ] حمد لری، جناب حق جلال و جمال صفاتین ضمناً توصیف ایندیگانی بیامہ ایدر.

۱۱۹ درت شی ایچوہ دنیا قلاباً ترک ایتک لازم اولدیغنی. بری دنیا نیک عمرینک قیسم اولدیغنی. بری لذتارینک

زهرلی بالہ بازہ دیگانی. بری قبر دنیا نیک لذتای وزینتای شیارینی قبول ایتدیگانی. بری دنیا ایام قبر عالمینک

موازنہ سنده هرات مفرہ ایام دوستار و بویوکار مجلسندہ اوتورمو اولدیغنی. جناب حق حضورینہ

الی کلچیلی کیتیمده اول جناب حق دعوتنه اجابت ایتک لازم کلدیگانی بیامہ ایدر.

۱۲۰ کنجلق کجیہ و اویقویہ بازہ دیگانی. مدنارک افتخارلہ بحث ایندکاری انتخابلاری بویام اولدیغنی.

امور دینیده ماسح و تشبہ ایام مدنارہ یا ناشیاماسخی. مدنارلہ آرمزده کی درہ لریک درہ

اولدیغنی. فط مؤاصلہ نیک تأسیہ ایدیلمہ ییگانی. یا مدنارہ التحافہ ایدیلمہ ییگانی. و یا ضلالہ

دوشوب بوغولدیغنی بیامہ ایدر.

۱۲۰ معصیتک ماهیتندہ کفر تخومی اولدیغنی. توب و ندامت ایدیلمہ ییگانی. محو اولوناغنی بیامہ ایدر.

۱۲۱ قرآنک اعجاز و بلاغتہ دائر اویہ درت لمع بیامہ ایدیلمہ ییگانی. فتامندہ بر خلاصہ ایام قرآنہ معجزالبیانک

لهم ذکر، لهم فکر، لهم حکمت، لهم علم، لهم حقیقت، لهم شریعت، لهم شفا، لهم رحمت اولدیغنی

بیامہ ایدر.

۱۲۲ فطرت انسانیتک غریب بر هالک، غفلت زمانندہ لطائف ایام هواسک هلمارینی التباس ایندیگانی.

بر بوندہ تفریوہ ایدہ مدیگانی. انسانک قوہ روحیسی تحدید ایدیلمہ ییگانی. انانیتلہ آشاغبارہ دوشدیگانی،

عبودیتلہ یک هووہ یو لکطارہ هیقیدیغنی بیامہ ایدر.

۱۲۲ استیاده اساس بقا اولدیغنی. کلمات، الفاظ، تصورات کبی شیارک صورتارینک هووہ جهتارلہ

هفظ اولدیغنی بیامہ ایدر.

۱۲۲ قبرک، عالم آخرت آمیلاہ بر قایو اولدیغنی. اول طرفنک عذاب، آرق طرفنک رحمت اولدیغنی. بوتوہ دوستار

وسوکیللار او قایونک آرق سنده اولدیغنی. انجیلده احمد، توراتده اهد، قرآنده محمد علیہ الصلاۃ والسلامک

میلونارلہ عبدالقادرلہ، احمد فاروقیارلہ محاط اولاروہ ساکہ بولوندیغنی. بو قایو کیرمک ایچوہ عجلہ ایتک

لازم کلدیگانی بیامہ ایدر.

۱۶۴ [سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ] بواج مقدس جملہ نیک فائدہ لہی و محل استعمال لہی بیابہ ایدر.

۱۶۴ انسانہ، ایسا دیگی سبباناں اللہ ضرر ویرمدیانی. خارجہ و واقعہ و حقیقتہ اللہ سربگی اولدیغنی.

اللہ ملک و آثارینہ مدافعہ مملکہ اولدیغنی. انسانہ ایسا دیگی سبباناں کنڈینہ ضرر ویرمدیانی بیابہ ایدر.

۱۶۴ اللہ توکل ایدن اللہ کافی اولدیغنی. بر انسان اللہ فالص بر عبد اولورس، اللہ ملک اولدہ کائنات

اونک ملک کی اولدیغنی بیابہ ایدر.

۱۶۵ عقی باشندہ اولدہ بر انسانہ، نہ دنیا امورندہ قراندیغنی سرور اولور، نہ غیب ایتدیگنی محزومہ اولور.

آنجوہ ثلوم سکرانی اویاندرمادہ اول اویاناہ انسانہ، عقی باشندہ اولدیغنی بیابہ ایدر.

۱۶۵ جناب حق معلوم و معروف عنوانیہ باقیایرس، مجهول و منکور اولدیغنی. موجد و مجهول عنوانیہ

باقیایرس، بر درجہ معروف اولدیغنی بیابہ ایدر.

۱۶۵ اسمای همانک لہر برینک، اوتہ کیلیری دہ اجمالاً نغمہ ایتدیانی بیابہ ایدر.

۱۶۶ مؤلفک غایت حزیہ تفریح و نیازی وارد.

• ﴿ ذیل الحبہ ﴾ •

۱۶۷ اللہ بولندہ سلوک ایدنارک ہونہ مقامارہ، حالارہ، پردہ لہر راست کلدیانی. بونارک لہر برینہ

مخصوص اولدہ شرطاری و وضعیاری قاریشدیرماسی لازم کلدیانی بیابہ ایدر.

۱۶۷ دنیا ہیاتی کوزلاسدیرہ اسبابہ برینک، دنیا آیینہ سندہ تمثیل ایدوب پارلایانہ لہدایت نورلری

و بویول انسانارک سوکیلری اولدیغنی بیابہ ایدر.

۱۶۸ قرآنہ کربک ہونہ و حقیقت اولدیغنی دائر اولدہ الہ صادقہ دلیلار دہ برینک، قرآنہ توحیدی بوتونہ

مراتبیہ محافظہ ایتدیانی. برینک، اسمای همانک تناسب و اقتضاسی اوزرہ عقائذ عالیہ الہیہ دہ کی

موازنہ بی رعایت ایتدیانی. برینک دہ، ربوبیت و الوہیت عائد شئونانی کمال موازنہ ایام جمع ایتدیانی

بیابہ ایدر.

- ۱۲۹ جناب ہوں، انسانی عدم مدہ وجودہ کتیر دیانی۔ انسانہ و مسلمانہ قیلیدغنی۔ و انسانہ اضافی اولادہ دیگر نعمتارینہ مقابل انسانہ شرایستہ دیانی۔ و شکر لریں یا ایماندارک مشول اولاد ہقارین بیابہ ایدر۔
- ۱۲۰ خالقک تقدیری حقندہ استحقاقہ نظرہ آئینا بارہ، افراط و تفریط یا بیابہ صورتیہ انسانک ظلم و یا کذب دوہار اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۰ ہوں عالمک و مالکک وجود سامندہ اجتماع ایتدطری درت تمثیل ایہ ایضاح ایدیلدکدہ صوکرہ، ممکناتک وجودی، آنجہ واجب الوجودک ایجادیاہ اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۰ بگوئزل عالمک مالکک بولونامی و کنیدی انسانہ بیلدیرمی مکملہ اولادغنی۔ و انسانہ، صانعک کمالاتہ شہادت ایدہ عالمک هستی کوردیانی۔ و ارضہ صاحب تصرف برخلیفہ اولیدغنی۔ کوہ طلیلہ برابر خارق تصرفات عجیبہ سیلہ اشرف مخلوقات عنوانی آلدغنی۔ و مالکک اوامر و مرضیاتہ واقف اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۱ انسانک بوتوہ دو بغولرینک بالاتفاقہ حقہ التجا ایتدطریں بیابہ ایدر۔
- ۱۲۱ عالم ضیا و عالم الکتربک و عالم مثال کی عالمک اختلاسن، مصادمسن، بریدہ اجتماع ایتدطریں بیابہ ایدر۔
- ۱۲۱ نورانی شیارہ بر ایہ بیک مساوی اولیدغنی۔ ہشردہ انسانک تکار فاعلہ و بعضی قولی اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۲ لہر شئی تحریک ایدہ ذراتک معین ہدودلرینہ قدر کلدکدہ صوکرہ، طور دیراہ و کوی ہویرہ محیط بر عالمک تجلیسی اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۲ قرآنہ کریمک آیتلری بر برین تفسیر ایتدیگی کی، بو کتاب عالمک دہ برقی دیگر برقی ایضاح ایتدیگی بیابہ ایدر۔
- ہم مادیات عالمی جناب حقک انوار نعمتی جذب ایتک ایچوہ شمس محتاج اولیدغنی کی، معنویات عالمی دہ رحمت الہیہ نک ضیالریں المہ ایچوہ شمس نبوتہ محتاج اولیدغنی۔ رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلامک نبوتی، کونک قطعیتی درجہ سندہ قطعی اولیدغنی بیابہ ایدر۔
- ۱۲۲ ذی حیاتک و ہودینہ عائہ اولادہ ثمرہ لردہ آنجہ بر ہفتہ سنک کنڈینہ عائہ اولیدغنی۔ باقی قالادہ قسم اعظمک خالقہ ذوالجلالہ عائہ اولیدغنی بیابہ ایدر۔

۱۲۶ انسانک بر فردی، اہاطہ فاریہ سیلہ بر نوع کلّیت کسب ایندیگی کی، خلافت خصوصندہ دہ بنائی و حیوانی یک ہونہ نوعارہ صاحب تصرف اولدیفندہ نوع کی اولدیفنی و سنوی، نوعی ہرلر و شریک کی انسانک ہر و شری محققہ اولدیفنی و لہر حالہ بویول قیامتک کلمہ جانی بیابہ ایدر۔

۱۲۷ قرآنہ اوقونورکہ، رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلامہ ویا جبریل امیندہ ویا متکلم ازلیدہ دیشار کی دیشلمہ بی بیابہ ایدر۔

۱۲۸ انسانک کنینہ اولامہ علم و شعورینک نسبتی، خالقک انسانہ اولامہ نظر و علمہ نسبتہ بر قیل کی اولدیفنی۔ خالقک علم و نظریہ مبارزہ، کونک ضیاسیلہ مبارزہ بی حقیقہ آتہ بوجلی کی اولدیفنی بیابہ ایدر۔

۱۲۹ خالقک آثارندہ حمادۃ باقیدیفنی زمانہ، خالقک عظمت و قدرتہ حیواناتہ باقیدیفنی زمانہ، خالقک لطف و مرحمتی قصد ایدرک باقمہ لازم کلدیانی بیابہ ایدر۔

۱۳۰ قرآنک انسانہ رحمت اولدیفنی۔ قرآنک مزیندہ برینک دہ علما و اہل مشرب کی لہرکی، لہدایت و شفا سی ایچوہ متعدد سورہ لردہ آری آری آیتاری آلوب کوچک بر قرآنہ حکمندہ اوقویا بیابہ جانی بیابہ ایدر۔
۱۳۱ [لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ] حقیقتی بیابہ ایہ، لہرآنہ اوقومہ احتیاج اولدیفنی بیابہ ایدر۔

﴿ ذٰلِ الذِّکْرِ ﴾

۱۳۲ طبیعتندہ کلمہ کفر مطلق غایت قوتی دلایل و برہاندار و محال لایہ دیر یلمہ یہ چک بر صورتہ تولد بردیانی و بویونہ جریبہ و غیر معقول مفضل افطری اہل انصافندہ طرد ایندیانی و وحدانیت الہیہ کی کونہ کی اثبات ایندیانی بیابہ ایدر۔

۱۳۳ اسباب ظاہریہ نک خالق ایہ مسبباتک خالق، آنجہ و آنجہ نور الانوار اولامہ صانع ازل اولدیفنی بیابہ ایدر۔

۱۳۴ تفکر، غفلت ازالہ ایندیانی۔ دقت، تأمل، اوہام ظلماتی طاغیہدیفنی۔ تفکرک لہم انفسی، لہم آفاق اولدیفنی بیابہ ایدر۔

۱۳۵ منفعتی محققہ اولامہ بر غیر عظمی ترک ایدہ انسانک یک ہونہ جاہل و غافل اولدیفنی بیابہ ایدر۔

- ۱۳۹ فہائیںز امتیازدارہ گرفتار و فہائیںز آملی بلایہ روح انسانک، "بنم نہ قیمتم
دارکم، قیامت بنم ایچوہ قوسوہ! میزائہ قوروسوہ! مہاب کوروسوہ! دیمہ حق اولمادیغنی بیایہ ایدر.
 ۱۴۰ عبودیتہ تسلیمت اولدیغنی. عبد، رئیسین تجربہ ایدہ مہرہ جانن بیایہ ایدر.

۔۔۔ [اوسہ بدنجی لمعہ] ۔۔۔

۔۔۔ [زکھرہ] ۔۔۔

- ۱۴۱ مؤلفک معرفت الہیہ دہ، حرکت فاریہ دہ و بر سیاحت قلبیہ دہ و بر انکشاف روحیہ دہ تظاہر ایدہ
بعضہ لمعات توحیدیہ بیایہ ایدر. [اوسہ بسہ نوطہ] دہ عبارتدر.
 ۱۴۱ [برنجی نوطہ] شو عالمک فنا سندہ صوکرہ انسانہ رفاقت ایتیمہ فانی شیارلہ قابی باغلامہ
کار عقل اولدیغنی. و انسانک لطیفہ لری ایچندہ، ابدہ و ابدی ذاتہ باشقہ نہ راضی اولمایانہ لطیفہ
اطاعت ایتک لازم کلدیانی بیایہ ایدر.

- ۱۴۲ [ایلمنجی نوطہ] جناب مقدہ باشقہ لہجہ برشی، کندینہ عبادت ایدیلمہ جک درجہ دہ بویوک اولمادیغنی.
وانسانہ، کندینہ لہجہ برشیدہ بویوک طومامنی بیایہ ایدر.

- ۱۴۳ [اویلمنجی نوطہ] انسانک فصوصی، موقت دنیاسنک لایکوت اولمادیغنی. انسانک ثلومیلمہ فصوصی
دنیا سنک یقینا عجب قیامت قویا غنی بیایہ ایدر.

- ۱۴۲ [در دنجی نوطہ] فاطر مالیک الہمیتای و قیمتای شیارلہ عینیلہ اعادہ ایتمی عادتندہ اولدیغنی.
بوقاعدہ بیہ بناء ہر اکبرہ بزرگ لہر فردی عینیلہ، ہسیلہ، اسمیلہ، رسمیلہ عینا اعادہ ایدیلمہ جانن
بیایہ ایدر.

- ۱۴۲ [بشنجی نوطہ] مؤلف سیاحت قلبیہ ایٹاسندہ، آوروپہ مدنیتنی امراضہ قلبیہ کوردیانی. عیسویلمک
دیمہ حقیقیندہ و اسلامیتندہ آلدیغنی فیصہ ایلمہ بشریتہ نافع صنعتلری و عدالت و حقانیتہ
قدمت ایدہ فنونلری تعقیب ایدہ آوروپہ بہ خطاب ایتدیانی. آنجہ مدنیتمک سیئاتی محاسہ
ظہ ایدرک بشری سفالہ و عنالانہ سونہ ایدہ بوزولسہ ایلمنجی آوروپہ بہ خطاب ایتدیانی.

ایلمی بوزوه آوروپ، صاغ الیه سقیم ضلالتی بر فلسفی، صول الیه سفیه و ضرمدنی طوتوب،
 بشرک سعادت بویلیسی ایله اولدیغی ادعا ایتدیغی. وایکی الیک قیریلاغنی و بویکی ییس لهدیه سنک
 باشی بییه جان. و فلسفه شاکردلرینک یک هووه ضرری و فطری هالاریله، قرآن شاکردلرینک
 عالی لهمت هالارینی موازنه لرله اثبات ایدوب بیله ایدر.

۱۵۰ [آلتنجی نوبت] کافرلرک هوقلغنده و اولارک بعضه حقانیه ایمانییه انکارلرنده قیمت و اهمیت
 اولمادیغنی. قیمت و اهمیتک آنجه کیفیته اولدیغنی بیله ایدر.

۱۵۱ [ییدنجی نوبت] مسلمانلری دنیایه تویوم ایدوب صنعت و ترقیات اجنبیه سووه ایدنارک، بوملتک دییه
 ایله باغلانامه رابطه لرینک قویما منه دقت ایتیرینی. عکس هالده دینسز ضرر ویره جقارینی. موند اولانک
 هووه هیاتی اولمادیغنی. فاسقک شهادتک رد ایدیلدیغنی. الله ایتیمیه ارتداد ایله وهدانی تفخ ایدیه
 برکیمه نکه بیلاه کبی زهرله مکرده لذت آلدیغنی. وداها عبرت آلیناهوه حقیقتلری بیله ایدر.

۱۵۲ [ساکزنجی نوبت] جناب هووه کمال کرمنده خدمتک مکافات، یینه خدمت ایچینه قویدیغنی. نباتاتک بیله
 نشوونما زمانارنده بر نوع لذت مظهر اولدقارینی. حتی جماداتک ده کند یارینه مخصوص انکشاف
 زمانارنده لذتلی بولونایله جان بیله ایدر.

۱۵۳ [طوقوزنجی نوبت] غیر و کمالاتک اساسی و دییه حقک سعادتک فخرستی اولامه بشوده کی نبوت،
 ال یولک کمالاتی و ال کنیه و فائو غیر شیجه ویردیغنی. و بوتوه غیرلی، هووه و حقیقت، نبوت
 ایچنده ونبیلر النده اولدیغنی. ضلالتلر و شرر مخالفنده بولوندیغنی. جمعه و جماعت و بایرام
 نمازکونده کره ارمه مسجد هالنه طریغنی. موهدینک برآنده [الله آله] دیمیریه ساداتک هینلادیغنی.
 و جناب حقک، عالم شهادتی و عالم برزخی و عالم ملاوتی جذبه کتیره کالی عبودیت بزی مظهر
 قیلدیغنی. و بویله بر عبودیتی درس ویره رسول اکرم علیه الصلوة والسلامه بزی امت قیلدیغنی
 حمد ایله شاکرانه بیله ایدر.

۱۵۴ [اوینجی نوبت] جناب حقک نور معرفت عائد آیات و شاهدلرک آیینکونده جالوه لری کورونه نورلرک
 برسی صوکی، برسی هواکی، برسی نورکی اولدیغنی. بو نورلرک آنجه بصیرت نوریله اولانایله جان بیله ایدر.

۱۵۹ [اوسہ برنجی نوٹہ] قرآنہ معجز الیہانک افادہ سندہ ہوقہ شفقت و مرحمت بولوندیغنی۔ مخاطبہ لربنک اکثری
جمہور عوام اولدیغنی۔ اونارک فہم لربنہ کورہ سموات وارضہ یوزلربنہ یازیلارہ آیتلری تکرار ایدوب
قولایلقلاہ اوقوندیردیغنی بیابہ ایدر۔

۱۶۰ [اوسہ آینجی نوٹہ] مؤلفک موتہ عائد غایت حزینہ حالاتی یاد ایدرک یایدیغنی مذاہاتی اولوب، بو مذاہات
مؤلفک [موتوا قبل ان تموتوا] ^(۱) سرینہ مظہر اولدیغنی اشارت ایتمک برابر، جناب عقدہ قلبنک حرکتہ
کیمہ سنی ایستہ، بو مذاہاتی لہر کورہ اوقوسی لازم اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۱۶۱ [اوسہ اوینجی نوٹہ] مدار التباس اولسہ بسہ مسئلہ اولوب [برنجی مسئلہ] طریقہ عقدہ ہالیسانارک

ومجاہدہ ایدنارک، بالآخر کندی وظیفہ لربنہ دوشونملری لازم اولدیغنی۔ جناب عقدہ عائد وظیفہ
۱۶۲ قاریسم لربنہ [آینجی مسئلہ] عبودیت، امر الہیہ و رضای الہیہ باقیدیغنی۔ دنیوی فائدہ لری نیت ایدنک

۱۶۳ اخلاصنک قایدیغنی۔ و عبادتک دہ عبودیتہ ہیقدیغنی [اوینجی مسئلہ] [هَلَكَ النَّاسُ إِلَّا الْعَالَمُونَ

وَهَلَكَ الْعَالَمُونَ إِلَّا الْعَالَمُونَ وَهَلَكَ الْخَالِصُونَ عَلَى خَطَرٍ عَظِيمٍ] ^(۲) حدیثنک

سربہ، مدار نجات و خلاص، بالآخر اخلاص اولدیغنی۔ اخلاصی قرآنمہ ہوقہ محکم اولدیغنی۔ برذرہ قدر

۱۶۴ اخلاصی عملک خالص اولمایابہ بطمانارک عملہ مرجح اولدیغنی [درنجی مسئلہ] [وَلَا تَأْكُلُوا

مِمَّا لَوْ يَذْكُرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ] ^(۳) آیتنک معنای اشاریہ، جناب عقدہ نامنہ ویریلیمہ نعمتارک

۱۶۵ ینیلیمہ جان۔ لہم ویرنک، لہم آلانک [بسم اللہ] دیمسی لازم طلدیانی [شنجی مسئلہ] برجماعتک

ہالیسمہ سہ میدانہ طلمہ مادی و معنوی برمالی و برظفری برشخصہ ویرمہنک ظلم اولدیغنی

بیابہ ایدر۔

۱۶۶ [اوسہ درنجی نوٹہ] توحیدہ دائرہ کویک مزدور۔ [برنجی رمز] انسانہ دینیابہ بوعجیب سربہ جوہرلری،

عالم ارواحہ، عالم مثالہ، لوح محفوظہ، لہو عالمندہ، نور عالمندہ، عناصر عالمندہ یایدیغنی۔

۱۶۷ [آینجی رمز] انسانک قلبنک و ماہیتنک برآینہ اولدیغنی۔ انسانک فطرتہ بولونہ بقاء عائد شدید

محبتک باقی ذوالجلالہ عائد محبت اولدیغنی [یا باقی انت الباقي] ^(۴) دیررک قنایہ و عدم الہیت ویریلیمہ منی۔

۱۶۸ [اوینجی رمز] فاطر عالمک انسانک ماہیتہ قویدیغنی غایت بولسک و علوی جہازاتی و لطیفہ لری

۱۶۸ الفیتہ و قیتہ شیارہ محوایدیلمنی [درنجی رمز] انسانک یک کنیہ ظن ایندیگی دنیاںک حقیقتہ
 قبر قدر طار اولدیغنی. بو طار دنیاںک قلب و روحک دائرہ حیاتلرینہ کیرمطہ داها کنیہ بر عالم
 اولدیغنی. بو عالمک آناختاری ده معرفت و وحدانیّت سرلرینی افادہ ایدہ [لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] کلمہ قدسی
 اولدیغنی بیله ایدر.

۱۶۹ [اومہ بنجی نوطہ] اوچ مسئلہ اولوب، برنجی مسئلہ سی، اسم مفیقک تجائی اتمہ اشارت ایدہ [فَنِّ يَعْلُ
 ۱۷. مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ه وَ مَنْ يَعْلُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ] آیتنی تفسیر ایدر. وامانت کبرا عملہ سی و
 ارضک خلیفہ سی اولده انسانلرک کوہک بویولہ، آرموہ لہر عمللری محافطہ ایدیلدیانی و ہر اکبرہ
 محاسبہ لری کورولہ جائی بیله ایدر.

○ [ذَرَّه] ○

۱۷۱ جناب حق و اصل اولده یوللرک، طبقات عالمک صحیفہ لری و مرکباتی عددنجہ یک ہوہ اولدیغنی
 بیله ایدر.
 ۱۷۱ لہر شئیک باطنی، ظہرندہ داها عالی، داها کامل، داها لطیف، داها کوزل، داها مزین اولدیغنی بیله ایدر.
 ۱۷۱ اناسہ یوزینک کوہ طلیہ برابر، کچمہ و کلمہ یک بوتوہ انسانلر عددنجہ برہندہ آیرانہ و تعریف ایدہ
 علامتارہ ایکی جہت اولدیغنی، علامتارہ کی مخالفت جہتہ صانعک مختار اولدیغنی. و جہدہ کی
 موافقت جہتہ صانعک واحد اولدیغنی بیله ایدر.

۱۷۲ شیطانک القا ایندیگی و سوسہ لردہ بر قاجنی بیله ایدر.
 ۱۷۲ اناسہ، حکمتہ یا یلمہ بر مصنوع اولدیغنی. انسانک یا یلیشی صانعک حکم اولدیغنی دلالت ایندیگی.
 و او صانعک، انسانک بوتوہ افعالی کورہ و بیلمہ بر رقیب اولدیغنی بیله ایدر.
 ۱۷۲ اناسہ شو عالم بر انموذج، یعنی اورنک و بر فہرست اولدیغنی بیله ایدر.
 ۱۷۲ انسانک عمرینک فانی اولدیغنی. یوز سندنہ یا شاسہ، بینہ بر کوہ تولہ جائی. بو فانی عمری باقی شیارہ
 صرف ایتقلہ باقیلشدیرمہ بی بیله ایدر.

۱۷۴ اوهام و شبہاتک و ضلالتک منشأ و مخزن اولادہ نفس، کنیدی تجلیات الہیہک دائرہ سندہ خارجہ طوقلہ نظرہ قدر کیندیانی بیابہ ایدر۔

۱۷۴ آخری دنیاںک بیتیلندہ ظہر ایدہ غافل نفسک اللہ ایلک صلاح اولدیغنی۔ بونارلہ دنیا و آخرت بلالرنندہ قور تولغہ ہالیدیغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۵ مصنوعہ کی کمالات، تمام صانعہ کی کمالاتہ آقاہ بر فیہم اولدیغنی۔ خالقک واحد اولدیغنی۔ نہایتز خالقارک و ہودی مکملہ اولدیغنی۔ نوری نیرایدنک نورسز اولی و ہیات ویرنک ہیاتسز اولی محال اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۵ بقایستہ نفسک، باقی ذوالجلالک ذکرینہ دوام اتیمیلہ بقا بولاہغنی۔ باقی ذوالجلالہ نور آلقارہ سونمہ جان۔ اونک اسماعندہ برینہ یا یشمقلہ عدم در یاسنہ دوشمکلہ قور تولاہغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۵ انسانہ کندی و ہودینی یا یمغہ قادر اولدیغنی۔ فصوصہا مخزنہ کلمات و ازوافہ اولادہ بر آغزی یا یمغہ مکملہ اولدیغنی۔ اللہ نظر ایدنک ظلم عظمی ارتطاب ایتدیانی بیابہ ایدر۔

۱۷۶ شوکورونہ عالمک اللہ بر دطہ و بر مخزنہ اولدیغنی۔ ایچندہ کی منوجان و مطعونک بر قسمک ایجادی برنج، بر قسمک دہ تجلیاتہ نفسہ اولدیغنی۔ موجدینک موجب بالذات اولمادیغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۶ انانیتہ نشئت ایدہ شرک غفی قاتیلہ شدیغنی زماہ، شرکہ انقلاب ایتدیانی بیابہ ایدر۔

۱۷۶ انسانک خلقتندہ مقصد، کیزی خزنہ الہیہ کی کشف ایدوب شفاف بر آیینہ کی کوسترملک، لہم صفات الہیہ کی آشلامہ ایچومہ بر واحد قیاسی وظیفہ سی کورملک اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۶ خالقک رضاسی قرانانہ بر نفس، خالقک رضاسی کافی اولدیغنی۔ خالقک دہ کوستر دکتری رضا و محبتاری اللہ حسابنہ اولورسہ ای اولدیغنی۔ عکس تقدیردہ شرک غفی اولاہغنی بیابہ ایدر۔

۱۷۷ ذات واجب الوجود، ذاتہ و مالمیتندہ هیچ بر ممکنہ بازہ مدیانی کی، افعالندہ بازہ مدیانی بیابہ ایدر۔

۱۷۷ انسانہ، بو عالمہ دہا لطف بر عالمہ یارادیلدیغنی۔ تجهيزات آلمہ اوزرہ موقتاً بو عالم کوندربلدیانی۔
وظیفہ فطریہ سنک عبودیت اولدیغنی۔ جناب ہو، شجرہ فلقتی محمد عربی علیہ السلام والسلام
نورندہ فاعہ ایتدیانی بیانہ اید۔

۱۷۸ کرہدہ ذرہ یارنجیہ قدر بوتوہ تصرفات، قدرت ازلیہ عائد اولدیغنی۔ عبودیت و استقلالیت
عزتی کندینی طاعتدیرمہ و سودیرمک ایستدیانی۔ عالمک نظام و انتظام و تصرفی ایچندہ ارضک
وانسانک و دیگر نوعارک دہ تدبیرلری داخل اولدیغنی۔ آرینک دماغی، میکروبک کوزینی تنظیم ایدہ خالقک،
انسانک افعال و اعمالی الہمال ایتمہ جانی۔ انسانک دہ محقوہ محاسبہ سی اولدیغنی بیانہ اید۔
۱۷۸ لہر مہنوعدہ و لہر ذرہ دہ کورونہ تصرف مطلقک و محیط بر قدرتک دلالتیہ صانعک
واہد اولدیغنی بیانہ اید۔

۱۷۸ سینک اور مجلک کی کوچک ہیوانارک، فیل و دوه کی بوگون ہیوانارده داہا ذکی، عمرلری داہا
قیہہ، ظاہراً منفعت یارادیلباری، اشیای فاعہ ایتمہ دہ صانع کلفت و مکت اولدیغنی۔
بالذکر کن امریہ اشیانک یارادیلدیغنی بیانہ اید۔

۱۷۹ اللہ عالمی، ارادہ سی وقدرتی و سائر صفاتہ لہرئی اھاطہ ایتدیانی۔ واللہک ممکنہ بازہ مدیانی۔
بوتوہ موجودات جناب حق تسبیح ایتدیانی۔ بوگون اولانارک کو موظفہ تاکر ایتمہ ہقاری اولدیغنی
بیانہ اید۔

۱۷۹ عمومی اولادہ نعمتارده فصوصی اولانارده داخل اولدیغنی۔ عنایت شخصیہ نک نعمت عمومیہ دہ داخل
اولدیغنی۔ دوشونرک شکرا ایتمہ ینارک خطا ایتدک طربنی بیانہ اید۔

۱۷۹ انسانی ذلت و رذالتارہ معروضہ یراقاہ دنیا نک سفالقتی عزت و شرفلہ ترک ایدنارک عزیز و
شریف اولا ہقارینی۔ لہم دنیا نک شزندہ قور تولا ہقارینی بیانہ اید۔

۱۷۹ فسوہ ہاموریہ ملوث اولادہ مدنیتک، انسانلری دہ او ہامورایہ تلاویث ایتدیانی۔ ریا دینیانہ
مذموم بر فصلتی، سائہ و شرف ایہ تلاویث ایتدیانی۔ انسانلری دہ او یس اخلاق سوفہ ایتدیانی
بیانہ اید۔

۱۸۲ هیچ بر انسانک جناب حقّ قارشو اعتراضه ایتمه هقی اولدیغی کی، شکوایه ده هدی اولدیغنی بیاه ایدر.
 ۱۸۳ جسدک بر عفتونده ویا بر عجزه سنده یا بیلاسه تصرف، خالعه قل شیئک امری آلتده اولدیغنی بیاه ایدر.
 ۱۸۴ کوچهک حیوانلارک یومورطه لرینی و نباتاتک تخوملرینی یک بووک بر رحمتله حفظ ایدر صانع عالم،
 امانت کبرا حماسی و ارضک خلیفه سی اولده انسانی و لهر ذی حیاتی حی و حفیظ و باقی اسملرینک
 جلاوه سنه مظهر ایتیمله باقی قیلدیغنی بیاه ایدر.

۱۸۴ بر اینجیر تخومنی، طوره طوره نقل اولونور که حمایه ایدر، انحلالده وقایه ایدر و او تخومده آغا جنک
 بوتوه تشکیلاته لازم اولده اساسی کمال اهتمام ایله محافظه ایدر حفیظ ذوالجلال، خلیفه ارضه
 عنوانی آله بشرک بوتوه اعمالی البته والبتة محافظه ایتدیغنی بیاه ایدر.
 ۱۸۴ لفظلر تبدل ایتیمله معنا دیگیشم یوب باقی قالدیغنی. جد ثلوب طاغیلدیغنده روح باقی قالدیغنی.
 هم اختیار لایسه انانیت کنج قالدیغنی. عمر بدایتده صوکنه قدر وهدتی و بقاسنی محافظه ایتدیغنی.
 و ثلوم فندقدنمه آتلا یارمه ابد بولنده سالماً دوام ایدر جانی بیاه ایدر.

۱۸۵ الوهیتک عظمتی و عزّت و استقلالیتی، بوتوه موجوداتک تحت تصرفنده بولونمسنی ایسته دیغنی
 بیاه ایدر.

۱۸۵ مادی اولده شیارک کثافتلری نسبتده اینجه و کیزلی شیارک کوره مدیغنی، نورانی اولده شیارک
 نور اختیارینک فضلای نسبتده مادیاتک ایجملرینی کشف ایتدیغنی بیاه ایدر.

۱۸۶ قرآن، اکثریت مطلقه یی تکمیل ایدر عوام ناسک فهملرینه اکه زیاده مانوس اولده همتی تعقیب ایتدیغنی. و قرآنک
 کائناتده یایدیغنی جمللرک خالقک صفتلرینی اثبات و ایضاح ایحویه اولدیغنی بیاه ایدر.

۱۸۷ قرآن آیتلرینک بحث ایتدیغنی حقیقتلر، شعر و خیالاتده یک واسع و یک بولسک اولدیغنی بیاه ایدر.

۱۸۷ خالقک وهدتی کوسره آینه لری و دلیللری اوقوناک صحیفه لرک یک هیوه حیدلری اولدیغنی بیاه ایدر.

۱۸۷ بر کلمه یی یازانه او کلمه نکه حرفی یازانک غیریسی، قارینجی خالعه ایدر جنس جنس حیوانلری خالعه ایدرک

غیریسی، حیوانی یارادانه ارضی یارادانه رب العالمینده غیریسی اولمه سی محال اولدیغنی. و کائنات کتاینده

یازیلاسه بووک حرفلر ایجریسنده کوپوک کوپوک حرفلر یازیلاسه یک هیوه کتایر بولوندیغنی بیاه ایدر.

- ۱۸۷ بیادیزکر و شکار بر برکینہ بازہ دکاری ایچوہ بر برکینہ ربّ اولامایا بقاری بیانہ ایدر.
- ۱۸۸ انسانہ یارادیلاہ لہر بر اعظا بر ایسہ و بر عبادت ایچوہ یارادیلیغنی باسہ ایلم یاییللاہ سجدہ اللہ ایچوہ یاییلرہ عبادت اولدیغنی باشقار ایچوہ یاییلرہ ضلالت اولدیغنی بیانہ ایدر.
- ۱۸۸ انسانری فکر اضلالت آتاه سباردہ برینک انسانلر الفتی علم تلقی ایتلری اولدیغنی انسانلر الفت ایتدکاری شیرک ایچندہ کی خارقہ معجزات قدرتی کورہ مدکاری بیانہ ایدر.
- ۱۸۸ انسانلر ارضہ عاظمہ معاونتاری الفتہ مبنی اولدیغنی الفتک جھل مرکب اوستہ سرباسہ بر پردہ اولدیغنی قرآنک آیتاری انسانلر نظرلری الفت پردہ سی آلتدہ کی خوارق کعادہ معجزہ کرہ ہویدیانی بیانہ ایدر.
- ۱۸۸ انسانک کوہقلگی و حقیرلگی انسانی خلاۃ عالمک نظر عنایتندہ ستاریدہ جک بر سبب اولدیغنی بیانہ ایدر.
- ۱۸۹ دگرلردہ وقوع کلمہ مذ و جز کی اولیالر آرسندہ دہ وقوع بوللاہ بطر زمانہ و طی زمانہ عادہ لری نک مہ و حقیقت اولدیغنی بیانہ ایدر.
- ۱۹۰ برہانہ ایلم آلدہ ایدیلہ نتیجہ توحیدک قیومی ایمانہ اولدیغنی برہانہ اونی کورمک ایچوہ بر منفذ اولدیغنی ذرات عالم عددنجہ برہانلر اولدیغنی اللہ سابنہ لا ثناء باقیلرہ لہر مآہدہ ایدیلہ شی علم اولدیغنی اسباب سابنہ باقیلرہ جھل اولدیغنی ایمانہ و توحید ایلم باقانہ عالمی نورلی کور دیانی والا عالمی ظلمات ایچندہ کورہ جگنی بیانہ ایدر.
- ۱۹۱ لا ثنائک مفتاحی انسانک الذہ اولدیغنی بو مفتاح انسانہ کی آنا اولوب آنانک ایلمی یوزی بولوندیغنی بر یوزینک غیرہ بر یوزینک سرہ باقدیغنی غیرہ باقانہ یوزینی نبوت طوتدیغنی انبیا و اولیا و صدیقین کی عالوی میوہ لر ویردیانی سرہ باقانہ یوزینی اھل شرک و اھل ضلالت طوتدیغنی فرعونلری نمرودلری نتیجہ ویردیانی و آنانک مالہیتک نہ اولدیغنی بیانہ ایدر.
- ۱۹۲ غیرات و ھنائک ھیاتک نیت ایلم اولدیغنی فادک دہ عجب ریا و کوسریسہ ایلم اولدیغنی بیانہ ایدر.
- ۱۹۲ لا ثنائک بر بحرہ اولدیغنی عناصر دالاری نباتات یا اوراقلری ھیوانات ھیکملری انسانلر میوہ لری اولدیغنی و بو میوہ لرن ان ضیاداری ان نورانیسی ان اھنی ان اکرمی ان اشرفی ان لطیفی سید الانبیا و المرسلین و ھبیب رب العالمین محمد عربی علیہ الصلاۃ و السلام اولدیغنی بیانہ ایدر.

۱۹۲ استاد یزید الزماہ حضرت تارینک عبدالقادر کیلافی حضرت تارینک لسانیلہ ابتدائی ہونہ یوںک بر مناجاتی
وارد.

۱۹۵ سما اہلی اولادہ ملائکہ لرلہ ارشدک اشوری اولادہ شیاطینک مبارزہ لرینک حقیقت اولدیفنی، یدی

۱۹۶ باصداقہ ایچندہ نام بر قناعت ایلا ایضاح ایدوب بیلاہ ایدر. فہو صلاً نظر و عصیاناریلہ رب العالمینہ

قارشو طغیانہ ایدہ انسانلری دہ، شیطانلری کرۂ ارضہ بویوطلاندہ بیلدیزلری باشارینہ اتمہ صورتیلہ

رحم ایتلہ رب العالمینک مقدر اولدیفنی بیلاہ ایدر.

۱۹۷ انانی هیواندہ آیراہہ شیاردہ برینک انسانک ماضی و مستقبل ایلا علاقہ دار اولمسی. ایلنجی، انسانک

ادرال طلی صاحبی اولمسی. اوہنجی، انشائہ لازم اولادہ شیار کثفا ایدوب ترتیب ایتسی اولدیفنی. لہم

لہر شیدہ اول انسانک الہ بویول وظیفہ سنک انسانک ماضی، حال و مستقبلہ کوردیگی و کورہ جلی

نعمتار لسانیلہ، لہم نفندہ و خارجندہ مظہر اولدیفنی و اولدیفنی نعمتار لسانیلہ، لہم مخاوفاتک

یا عمقہ اولدیفنی تسبیحاتی مآلہ لسانیلہ خالقنی حمد و ثنا ایتک اولدیفنی بیلاہ ایدر.

۱۹۷ جناب حقک عطا و قضا و قدر نامندہ اوج قانونی اولدیفنی. عطا قضا قانونی، قضاہ

قدر قانونی بوزدیفنی بیلاہ ایدر.

۱۹۷ قرآنہ معجز البیانہ اسمای ہنای تفسنی ایدہ بعضہ فذلک لرلہ آیتلہ فاتمہ ویریلہ سندہ کی سرلری

بیلاہ ایدر.

۱۹۸ جناب حق واصل اولادہ بولاردہ عجز یولنک داہا سلامتی و داہا قیصہ اولدیفنی. طریقہ نقشیدہ

کیدنار اویہ فطوہ دہ، طریقہ قادریدہ کیدنار یدی فطوہ دہ، طریقہ قرآنیدہ کیدہ و اقربیت الہیہ

مظہر اولادہ استاد یزید درت فطوہ دہ مقصود لرینہ واصل اولدقارینی بیلاہ ایدر.

۱۹۹ عبودیت، کچسہ اولادہ نعمتارک نتیجہ و اونک فیثائی اولدیفنی. کلامہک نعمتار مکافاتک مقدمسی

اولمادیفنی. انسانک الہ کوزل بر صورتہ یارادیلشی عبودیتی ایتقنا ایتدیگی بیلاہ ایدر.

۲۰۰ انواعارک افراد لرندہ، فہو صلاً حشرات و لہوأم قسمندہ کورونہ خارجہ العادہ ہوقاعہ و کمال انتظام،

جناب حقک لہیتک لہج بر شیئہ بآزہ مدیانی. قدرتہ نسبتاً بویول کوچک مادی اولدیفنی بیلاہ ایدر.

۲۰۰ انسانک صنعتی نسبتہ عالمیہ جہای اولیولدیگی کی، صانعک دہ اشیانک خلقتندہ کورونہ سرعت و سہولت مطلقہ و وسعت مطلقہ ایچندہ کی ایجاد کی، صانعک عالمیہ نہایت اولدیغنی شہادت ایندیگی بیانہ ایدر.

۲۰۰ انسانک فطرتندہ کی جہازات، غیر محدود اولادہ انواع رحمتی طارنوعہ و اسمای صانعک غیر متناہی کیزی دینہ لرینی فہم ایتک ایچوہ ویریلدیگی بیانہ ایدر.

۲۰۱ اسم جلال، اکثریتلہ نوعارده و طیارده.. اسم جمال عمومیتلہ جزویارده تجائی ایندیگی بیانہ ایدر.

۲۰۱ کوز مصنوعاتی کوروبدہ بصیرت صانعی کورمنہ، ہوقہ غریب و ہوقہ حرکتیہ اولدیغنی بیانہ ایدر.

۲۰۱ بر تارلہیہ اکیلہ تخوم، تارلہی تخوم صاہبنہ مال ایندیگی کی، کرۂ ارضہ اکیلہ نباتات و حیوانات تخوماری دہ شرکتی قبول ایندیگی بیانہ ایدر.

۲۰۲ کوزلک کوزلانی آئیراہ، حرکتک حرکتلانی اولدیغنی کی، کرۂ ارضہ باغچہ سندہ کورونہ مصنوعات آئندہ کی بعضہ انتظامزلقارک، حرکتلقلارک کرۂ ارضہ باغچہ سندہ صوکلز اولادہ کوزللللک کورونگی ایچوہ صانع ہایم طرفندہ قصداً یاییلدیغنی بیانہ ایدر.

۲۰۲ انسان فطرتاً بوتوہ حیوانارہ تقوۃ ایتدیرہ جامعیتک مرتبہ سندہ برینک، ذی ہیات اولانارک تسبیحاتلری ایمانہ نوریلہ آقلامی اولدیغنی بیانہ ایدر.

۲۰۲ عوامک توحیدی توحید ظاہری اولدیغنی.. یعنی لہر شیک اللہک ملکی اولدیغنی بیانہ اولدیغنی.. اہل حقیقتک توحیدی، لہر شیک اللہ اسناد ایخطہ برابر، لہر شیک اوزرندہ کاء و ہدایتی کوروب اوقومقلہ اولدیغنی بیانہ ایدر.

۲۰۲ حیات دنیویہ قصداً باغلائیہ کافورلک عذابلرینک تأخیرینک و ترقیات دنیویہ دہ موفقیتلرینک حکمتی، جناب حقک نوع بشرہ دنیادہ ویرمنی تقدیر ایندیگی نعمتلرک میدانہ ہیقمہ سنہ و اولانارک تنظیم و کوزللدیریلہ سنہ شعور سنہ خدمت ایتلری اولدیغنی بیانہ ایدر.

۲۰۲ توفیقہ الہی یلہ طریقت برزخہ کیرمدہ ظاہردہ حقیقتہ کچمک ممکنہ اولدیغنی.. سریع التیر اولادہ بوزمانک انسانلرینہ قبضہ و سلامت بر طریقہ احسانہ ایتک رحمت عالمک شائندہ اولدیغنی بیانہ ایدر.

- ۲.۲ انسان غفلتہ دوشور غلطہ اللہک عبودیتہ مانع اولادہ، انسانک جزوی نظریہ جزوی شیارہ عصریتسی اولدیفنی۔
بہار موسمندہ قوی قورو طورانی ایہا ایدوب بوتوہ مخلوقانک رزقی ویرہ اللہ، انسانک رزقی دہ
ویردیانی۔ انسانک اؤینک ایسیفی ویردیانی کی، قلبی دہ نورلاندیردیفنی۔ انسانک وہودینک ظہوری
خالقک وہودینہ دلالت ایتدیانی۔ انسانک نفسہ محبتندہ داہا ہوم فانی و باقی لذتاری اہسہ ایدہ
خالقہ ذوالجمال عبودیتہ محبت ایتک لازم اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۴ انسانک اولندہ ہوم قورقونچ مسئلہر اولدیفنی۔ بوناردہ برینک ٹولوم، برینک بولجیاحم،
برینک بول تدارکی اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۵ مسائل نحویدہ اولادہ اسم ایہ حرف آراستہ کی معنوی فرقک، حرف باشقہنک معناسی ایضاح
ایدہ برآلت، بر خادم اولدیفنی۔ موجوداتہ بونظرلہ باقیایرہ علم، ایمانہ، حکمت اولدیفنی۔ اسم
اولارہ باقیایرہ کفرانہ و جہل مرگب اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۵ دنیا، آخرتہ بر فہرست حکمندہ اولدیفنی۔ دنیا دہ کی جسمانی اولادہ رزقارہ و لذتارہ مقابل، عالم
آخرتہ، ہشتہ قہرلک آلتندہ ابدیتہ لایہ جسمانی ضیافتار اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۵ انسانہ، فوف و محبتنی خلقہ توجیہ ایدرہ، بلا اولدیفنی۔ خالقہ توجیہ ایدرہ، سعادت ابدیہ
وسیلہ اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۵ انسانہ خلقت شجرہنک برمیوہ سی ویا بر ہار دگی اولدیفنی۔ عاجزگی و ضعیفگیلہ برابر صانع عالمک
ویردیانی جہاز تارلہ عالم شہادتہ ہولادہ ایتدیانی۔ انسانہ اوجہازانی انسانیت کبرا اولادہ اسلامیت
ہسابنہ صرف ایدرہ، کل و طی اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۶ انسانہ یک ہومہ المارہ و فراقارہ معروضہ قلاہنک سبی کندی خطاسی اولدیفنی بیابہ ایدر۔
- ۲.۶ خالقہ ذوالجلالک مرضیاتنی و مطالبنی تعریف ایدہ و سلطانہ کائناتک مخابرہ سنہ ترجمانانہ ایدہ
رسول کبریا علیہ الصلاۃ والسلامی دیقلہ میرہ و ایمانہ ایہ تسلیم اولادہ مانع اولادہ نفسک لہوا
ولہوسی ترک ایتما بیابہ ایدر۔
- ۲.۶ صانع عالم کمال حکمتہ یک عادی شیار دہ یک فارق معجزہ منوجاتی یایدیفنی۔ بومنوجانک

الک مملکتی انساہ اولدیغنی۔ انساہ، ارزاقہ خزینہ لرینہ بر مقسّم، بوتوہ طعماملرک طائارینی آشلا یاہ بر اهل وقوف
و عالم بر فہرست اولدیغنی۔ انسانک عمر دقیقہ لرکی عالم بقادہ یا غفلتہ مقلّم اولاروم و یا ہذا تہ
ضیادار اولاروم عودت ایدہ جانی بیابہ ایدر۔

۲۰۷ صانع حکیمک افرادک و جزئیاتک تصویرندہ ہوہ بویوک تفنّی اولدیغنی۔ لہر نوحہ کوہک بویوک
یک ہوہ افرادی خالہ ایتلمدہ کی حکمت، ارشادہ تہیلات، اوقومقہ قولایام، قدرتک کمالاتی
اظہار، جلالک و جمالی اولارہ لہر ایک صنعتی ابراز ایتک اولدیغنی۔ بوفانی دنیاہ کی موت و فنا، عالم بقادہ
باقی بر بقایہ انتقال ایدوب باقی قالاہغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۷ کرک و ہوددہ، کرک رزقہ افراط درجہ سندہ اولارہ مبدولیت، عبت اولما دیغنی۔ بائقہ یک ہوہ
غایہ لرکی بولوندیغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۸ انساہ کندی صنعتک آرقہ سندہ کوروندیگی مالہ، خالہ ذوالجلال مصنوعندہ تمہر یک
پردہ آرقہ سندہ اوزاقہ اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۸ حیواناتہ و نباتاتہ تناسل قانونندہ داخل اولارہ لہر فرد، کرہ ارضی استیلا ایدہ بیابہ بر قابلیتہ اولدیغنی۔
وارضی ذریعہ مخصوص بر مسجد یا محکمہ فاطر حکیمک اسمای حسنای اظہار ایدرک غیر متناہی عبادتہ
بولونمہ ایستہ دیگنی۔ نیتہ فعلہ ہیتمایام بو عبادتی خالہ ذوالجمال قبول ایتدیگی بیابہ ایدر۔

۲۰۸ قرآن مجزالبیابہ بعضاً بر سبک متعّد غایہ لرنندہ انسانہ عائد بر غایہ ذکریتمی اظہار اچوہ اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۸ جناب حقّ مخصوص، تقلیدی مکملہ اولمایام الک بالہر توحید سکّ لرنندہ برینک، لہایتس مختلف
اشیائی بسط اولارہ طور اقدہ خالہ ایتسی اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۹ حیات انسانیک وظائفندہ برینک، انساہ کندی جزوی صفتلریلہ خالقک کلّی صفتلرینی و
شؤناتی فہم ایتک اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۰۹ مسلمانلری لہویات مثابہ سندہ اولارہ حیات دنیاہ دعوت ایتلمہ، جناب حقک حلال ایتدیگی طیباتی
بر اقدیروب حرام ایتدیگی خبیثاتہ ترویجہ ایدہ آدمک مکی، آرسلاہ ایلہ آتی، سرہیل ایلہ ریمناستیک
آغاہنی بر بوندہ فروہ ایدہ مہرہ آدم کی اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۱۰ مسلمانانہی اجنبی عاداتینہ تابع اولغہ و شعائر اسلامینہی ترک ایتمہ دعوت ایدہ فلسفہ شاکودلویہ مدنیت طلبہ لرینہ قارٹو، اگر ٹولومی قالدیر یلیر سکن، اختیار انسانانہی اوسہ ساز یاشنہ ایندیرہ یلیر سکن، سزہ تابع اولدم. صیہات! کنجملک طور سیور، کیدیور. ٹولومک اولنہ کیلیم یور. یولجیلیمہ وار. بزرگ بوفانی عالمدہ باقی بر عالم کیدیورز" دیہ ویریلیمہک جو بارہی حاوی بر مدافعہ در.

۲۱۱ لھر بر مصنوعہ تحققہ ایدہ کمال صنعت، صانعک لھر مکنہ و لھر مصنوعک یانندہ لھم بولوندیغہ، لھم بولونمادیغہ دلالت ایندیغانی. لھم انسانک ایجاد و غیر جھیلہ آریدہ و اور و مجلدہ دھا ضعیف اولدیغی. تخریب و شرجھیلہ سماوات وار صندہ دھا بویون اولدیغی. انسان ویریلیمہ جھازات بر هیات باقیہ ایچومہ ویریلدیغانی. انسانہ، قلم قدر نامہ یازیلمہ بر مکتوب الھی اولدیغی. مطالعہ، تفکر و عبودیتلہ اشرف مخلوقات و خلیفہ ارصہ اولدیغی بیانہ ایدر.

۲۱۲ انساندہ کی قصورک، عجز و فقرک نہایتسز اولدیغی. و بونار کمالات سبحانیہ نك درجہ لرینہ بر میزانہ اولدیغی. یارادیلیمقدہ غلیہ، عبودیت اولدیغی. عبودیتدہ غلیہ درجہ الوھیہ قصور لرینہ اعلاہ اولدیغی بیانہ ایدر.

۲۱۳ لھر انسانہ ایچومہ هیات سفرندہ ایلمی یول اولدیغی. برنجی یول، قرآنہ یولی اولوب اوندہ طوقوز منفعت اولدیغی. ایلمی یول، اهل ضلالت یولی اولوب اوندہ طوقوز ضرر اولدیغی. قرآنہ بولندہ کیدنار اللھ توکل ایندہ طاریہ. توکل، نقطہ استمداد و استنادی و کلمہ توحیدی و نمازی اقتضا ایندیغانی بیانہ ایدر.

۲۱۴ انسانہ بر یولجیدر. صباوتدہ، کنجملکدہ، اختیار لقمہ، قبردہ، ہشردہ، ابدہ قدر اولانہ یولجیلیمقدہ لھر ایلمی هیاتک لوازماتی مالک الملک طرفندہ ویریلدیغانی بیانہ ایدر.

۲۱۵ غافل اولانہ انسانہ، کندہ و ضیفہی اولانہ عبودیتی ترک ایندیغانی. خالقک و ضیفہ سیدہ اشتغال ایندیغانی. انسانک اللھ قارئو عبودیت و ضیفہی، ترک کبار تقوا سی، نفس و شیطانہ مجادلہ سی جھادی اولدیغی. رزقنی رزاقہ عالم ویردیغانی. اللھک و ضیفہ سنہ قاریشمہ ناناکورلاک و عاصیلک اولدیغی بیانہ ایدر.

۲۱۵ [اَدْعُوْنِيْ اَسْتَجِبْ لِحُكْمِيْ] آیت، دعا نیک بر عبادت اولدیغنی، مکارماتک آخرتده ویریلدیجانی، ظالمارک تسلطی

و یا غورزلو کی آفتار، خصوصی دعا لارک و قتاری اولدیغنی بیانه ایدر.

۲۱۵ انقلابار نتیجه سنده لهرایکی عالم آراسنده کنیسه کنیسه دره لر حصول طدیانی، بودره لوده لهرایکی عالم

آراسنده کیدوب کمالک اوزره کورولر بولوندیغنی، قیامتده ایسه، یک هوقه انقلابار و کورولر اولدیغنی

بیانه ایدر.

۲۱۶ انسانه تولد کده صوکره خالوهم دونه جانی، مؤمنار دنیا ده کی عملارینک مکارمات اولاروم جنته، رضایه،

لقایه مظهر اولدیقارینی، کافر لایسه، انکار و اعتقاد لرینک جزای اولاروم ابدی جهنمه قالدیقارینی بیانه ایدر.

۲۱۶ جناب حقک و یردیگی نعمتاری سویله یوب اعلاسه ایتک و تحدیث نعمت ایتک، بعضاً غروره و کبره سبب

اولدیغنی، تواضع قصد یلده او نعمتاری کتم ایتک ای اولادیغنی بیانه ایدر.

۲۱۷ اجرت آلیندیغنی و یا مکارمات و یریلدیگی زمانه قیصقا نخلو هشی حرکت کیدیانی، دنیا، آخرت هابنه خدمت

ایچوه قورولسه بر بریق اولدیغنی، آخرت ایچوه ایسانه ایشارده رقابت اخلاصی غیب ایدوب اعمالی ابطال

ایده جانی بیانه ایدر.

۲۱۷ کرامت ایله استدراج بر بونده آیری اولدیغنی، کرامت معجزه کی اللھک فعلی اولدیغنی، استدراج ایسه

غفلت ایچنده اشیای غیبیه نیک انکشافی اولدیغنی بیانه ایدر.

۲۱۸ تسبیحات و عبادتک غیر محدود اولاره نوعارینک لهرشیده اولدیغنی بیانه ایدر.

۲۱۸ انسانه مؤمنک قیمتی، اکتوا ایتدیگی صنعت عالی ایله اسمای هناده انعطاس ایده نقار نسبتده

اولدیغنی، کافر قیمتی، ات کیلکده عبارت اولدیغنی، بو عالم قرآنک تعریف ایتدیگی کی معنای حرفیلر

باقیلر، اسمای هنای اولاره مظهرینی نسبتده قیمت آلدیغنی بیانه ایدر.

۲۱۸ هیچ بر انسانک جناب مقدمه هیچ بر هوقه طلب ایتله حق اولدیغنی، وظیفی شکر ایتک اولدیغنی بیانه ایدر.

• ﴿﴾ [معجزه کبراده بر قاج قطره فی تفسیر ایدر اوده در دنجی رشح] ﴿﴾ •

۲۱۹ [برنجی قطره] نبوت احمدیه فی اثبات ایدر دلیلارک تعداد ایدیلریمه جک قدر هوقه اولدیغنی.

۲۱۹ [ایکجی قطرہ] فالوہ ارضہ و سماواتک نوع بشرک اصلاح و تربیہ سی ایچوہ انزال ابتدائی قرآنک یک ہووہ
و فیہ لری و مقاماری اولدیغنی بیابہ ایدر.

۲۱۹ [اوہنجی قطرہ] تکرارات قرآنیک اعجازینک برلعمنی بیابہ ایدہ آلتی نقطہ در. (برنجی نقطہ) قرآنہ سورہ لوندہ
وقوع طہ تکراراتک بلاغتی عین اصابت و عین حکمت اولدیغنی. (ایکجی نقطہ) قرآنہ بوتوہ طبقات بشرہ
دوا اولقلہ تکراراتی تسہیلات ایچوہ اولدیغنی. (اوہنجی نقطہ) قرآنہ کی تکرارات، احتیاجک شدتندہ
ایلمی کلدیغنی. (درنجی نقطہ) قرآنہ صورولامہ ماکر سؤالامہ لازمی کی ماکر جوابار ویرہ عمومی
برمرشد مجیب اولدیغنی. (بشجی نقطہ) قرآنہ کی اینجہ مقائقک قلباردہ تثبیتی ایچوہ تکرارات
یاسیلدیغنی. (آلتنجی نقطہ) قرآنک لہر لہانکی معین بر آیتک لہر یردہ بر مناسبت و بر فائدہ ایچوہ
ذکر ایدیللمسی تکرار کور و نسدہ، حقیقتدہ تکرار اولدیغنی بیابہ ایدر.

۲۲۱ [درنجی قطرہ] قرآنہ، فلسفی سائلک برکشدہ اہمال، برکشدہ ابهام، برکشدہ اجمال ایلم اشارت ابتدائی اعجازک
درجہ سی، آلتی نکتہ ایدضاح ایدیللمسی. فقط اوچ نکتہ سی یازیللماسہ. (برنجی نکتہ) فلسفہ، حکمائہ
معنای اسمیہ باقدیغنی. قرآنہ ایہ طائفہ معنای صرفیہ بافقلہ کائناتی خالقی حسابنہ استخدام ابتدائی.
قرآنہ علوی و سفلی اجرامارک مبہم یراقیللمسی، درت وجہ ایلم ایدضاح ایدیللمسی اولوب (برنجی سی)
مبہمیتک اکثریتک فہماری قاصر اولقلہ داها مهم اولدیغنی. (ایکجی سی) خطابک ان بلیغی اکثریتک فہمندہ
سرل اولمسی اولدیغنی. (اوہنجی سی) اہمال و ابهام، مصاحت علم و منفعت عمومی ایچوہ عین اصابت
و عین حکمت اولدیغنی. (درنجی سی) قرآنہ، بوتوہ زماناری و بوتوہ انساناری ارشاد ایدہ بر کتاب اولقلہ
اکثریت لازم اولمایامہ شیاری اہمال و ابهام اتمی لازم اولدیغنی بیابہ ایدر.

۲۲۲ [ایکجی نکتہ] شمس سراج تعیرینک ربوبیتک رحمت واسعی و سلطنتک عظمتی ایچندہ انعام و اہانتی اظہار
ایلم و ہدایت الہیہی اعلامہ اولدیغنی بیابہ ایدر.

۲۲۲ [اوہنجی نکتہ] قرآنک تعقیب ابتدائی مقاصد اساسیہ توحید، رسالت، ہش، عدالت اولدیغنی. دیگر مسئلہ لولہ
اشتغال بو مقصد لری کری یراقدیغندہ، قرآنہ بعضہ سائل کونیہ اہمال، ابهام، اجمال ابتدائی بیابہ ایدر.
۲۲۲ [آلتنجی قطرہ] قرآنہ باشقہ کلامارہ بازہ مدیغنی. سما و ارضک اوامر الہیہ شدت اطاعتارینی بیابہ ایدر.

۲۶۴ جناب حق تعالیٰ اعلم، اکر، اہم، ارحم کی اسما و صفات و افعالندہ قولاً لایلاہ اسم تفضیل، توحیدہ نقیضہ اولدیغنی۔
مثنویاندہ کی کمالات، جناب حق تعالیٰ اندہ انعکاس ایدہ کولہ لر اولمقلہ، مصنوعات صفات الہیہ ایلہ موازنہ
حق تعالیٰ مالک اولدقلرینی بیلمہ ایدہ۔

۔۔۔ [شعلہ] ۔۔۔

۲۶۵ لفظ جلال اولادہ اللہ اسم شریفندہ، بوتوہ اسمای ہمنانک و بوتوہ صفات کمالیہ الہیہ نک افادہ ایتدیگی
بوتوہ معنایہ بالالتزام دلالت ایتدیگی بیلمہ ایدہ۔

۲۶۵ ہر شئیک الہدہ اولدیغنی بیلمہ و اوطا ایمانہ ایدہ کیہ، مُسَبَّبُ الْأَسْبَابِ اولادہ الہدہ غفلت ایتہہ،
اعتراضلرینی اللہ توحیدہ ایدہ بیلمہ ایدہ۔

۲۶۵ دعا لرنک اوج قسم اولدیغنی۔ برسی انسانلرنک و حیوانلرنک بایدقلری قوی دعا لری، ایلنجی نباتات و اشجارک
احتیاج لسانیلہ اولادہ دعا لری، اوینجی تحوّل و تکامل شأندہ اولادہ شیلرنک استعداد لسانیلہ
بایدقلری دعا لری اولدیغنی۔ لہرشی جناب حق تعالیٰ تسبیح ایتدیگی و اللہ دعا ایتدیگی بیلمہ ایدہ۔

۲۶۶ ہار دکارک، یومور طرک، تخومارک ساء املک، ہیقمندہ اول علام الغیوبک تربیہ و تدریج آلتندہ
اولدقلرینی بیلمہ ایدہ۔

۲۶۶ مؤمن اولادہ کائنات معنای حرفیلہ باقدیغنی، یعنی بائق سہ بر فادم و برآلت صفیلہ کائنات باقدیغنی۔
کافر، معنای اسمیلہ کائنات باقدیغنی، یعنی کنیزی مستقل بر آغا نظریلہ کائنات باقدیغنی۔ اهل سلامک
رأیاری مائل فلسفیہ ضعیف و ادنا کور وندیگی مالہ، مائل الہیہ دیردہ دالہا متین
اولدیغنی بیلمہ ایدہ۔

۲۶۷ جناب حق تعالیٰ کناہلری عفو ایتسی فضلندہ اولدیغنی۔ تعذیب ایتسی دہ عدلندہ اولدیغنی۔ شرک،
رحمت الہیہ مخالف اولدیغنی ایحویہ عذاب التزام ایتدیگی بیلمہ ایدہ۔

۲۶۷ انساہ نسیاندہ آئیندیغنی ایحویہ، نسیانہ مبتلا اولدیغنی۔ خدمت و تفکر زمانلرندہ نفسک اونوتولسی
ضلالت اولدیغنی۔ اجرت و موقوفات زمانلرندہ نفسک اونوتولسی کمالات اولدیغنی بیلمہ ایدہ۔

۲۲۷ مؤمنانک عبادتارندہ و دعاارندہ، فصوصاً جماعتہ قیلدقاری نمازکردہ یک فضلہ ثواب جماعتہ
قراندقارین۔ لہر بر فرد بر برینہ باشدہ رسول اکرم علیہ الصلاۃ والسلام ہفت تارینہ دعاچی، لہم یدیکارینہ
سفا عی و تزکیہ چی اولدقارین۔ و خلافتہ و امانتہ مظهر اولہ لریاہ مخلوق ایچندہ ماکرم عنوانی آلدقارین بیابہ ایدر۔
۲۲۸ فنی مسئلہ لری کشف ایدہ و عقی کوزلرینہ اینہ آوروہ فیاسوفارینک قرآنک انوارین و حقک اسرارین
کشف ایدہ میہ ہفتارین بیابہ ایدر۔

۲۲۹ سمع و بصر، لہوا و صوکی عمومی نعمتارک شخصی نعمتارندہ دالہا الہمیتای و دالہا قیمتای اولدیغنی۔ لہم
نعمتارک عمومی اولمسی، کمال و الہمیتہ دلیل اولدیغنی کی، دوام ایتسی دہ علویت و قیمتہ دلالت ایتدیغنی
بیابہ ایدر۔

۲۳۰ قرآنہ معجز الیباندہ بعضہ آیتارک تکارینہ اقتضا ایدہ حکمتار، بعضہ اذکار و دعاارک دہ تکارینہ اقتضا
ایتدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۳۱ قرآنک مزینارندہ برینک، کثرتہ عائد بحکاردہ صوکرہ و ہدفی ذکر ایتسی، تفصیلدہ صوکرہ
اجمال یایسی، جزئیاتک بحکاردہ صوکرہ ربوبیت مطلقہ تک دستورلرین و صفات کمالیہ تک ناموسارین
فذلک لہم ذکر ایتسی اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۲۳۲ ولیارک لہمتاری، امداد لری، فیضہ و یرم لری بر دعا اولدیغنی۔ لہادی، مغیث، مُعین آنجہ اللہ اولدیغنی۔
انساندہ تشخیص اید یابہ میہ موجود بر لطیفہ لسانہ اید یابہ دعا لری جناب حقک قبول ایدوب
ایستہ یابہ مطاوبی برینہ کتیردیغنی بیابہ ایدر۔

۲۳۳ وقوعات ماضیہ، صانعک استقبالدہ بوتوہ امکاناتہ قادر اولدیغنی و عالمدہ کورونہ مہوداتک
خالقک لہر شئیہ قدیر و لہر شئیہ علیم اولدیغنی شہادت ایتدقارین۔ خالقک قدرتہ نسبتاً ذرہ لہم
کونشارک مادی اولدیغنی۔ یایراقارک نشرین یایحقارک بشرک ہشرین دہ یایاہغنی بیابہ ایدر۔

۲۳۴ ارضہ عالمک قابی اولدیغنی۔ طویراۓ عنصری دہ ارضک قابی اولدیغنی۔ تواضع و محویت کی مقصودہ
ایصال ایدہ بولارک الہ یاقینی طویراۓ اولدیغنی۔ و طویراغک جناب حق سعاداندہ دالہا یاقین
اولدیغنی۔ عرسہ رحمت صواوزرندہ اولدیغنی کی، عرسہ حیاتک دہ طویراۓ اوستندہ اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۶۲۰ فاطرِ عالمک، کائناتہ صوکنز بر اوزاقلغی وارکسہ، بردہ صوکنز یاقینلغی اولدیغنی۔ علم و قدرتیلہ
 ہر شئیک باطنندہ اولدیغنی کی، ہر شئیک دہ فوقندہ اولدیغنی بیابہ ایدر۔

﴿ شاعرانک ذیلی ﴾

۶۲۱ کائناتی احاطہ ایدہ بر نور دہ یچ برشی کیزلنہ مدیانی۔ و نہایتی اولمایابہ بر دائرہ قدرتدہ یچ برشی
 خارجدہ قالدیغنی۔ حکمت الہیہ نیک ہر شئی دگری نسبتدہ فیہم ویردیغنی بیابہ ایدر۔

۶۲۱ نفہ اولادہ محبتک، نفلک انسان یاقین اولمسی اولدیغنی کورہ، انسان نفندہ داہا یاقین اولادہ
 خالقہ داہا ہوہ محبت ایتک لازم اولدیغنی بیابہ ایدر۔

۶۲۱ عالمہ تصادف اولمادیغنی۔ بھار موسمندہ آغاچارک دالارندہ و ہیچکارک اوزرلرندہ و مزروعانک
 سنبلارندہ ترتم ایدہ حکمت بلبلاری و آیتاری ایمانہ قولاغیلہ دیقلنیرسہ تصادف اولمادیغنی،
 تصادف شیطاناری بیابہ قبول ایدوب ہیرانہ اولدققلرین بیابہ ایدر۔

۶۲۲ بوتوہ اشیا و اعداہدہ ویریلدیگی تقدیردہ، عالمدہ بولونامہ بوتوہ افرادک مظهر اولدقاری تجلیات الہیہ
 عددنجم الھارک قبول اولوناہغنی بیابہ ایدر۔

۶۲۲ انسانہ بعضہ جھنارلہ فناہ کیتدیگی زمانہ، خالقک عالمندہ و شہودندہ باقی قالمسی، انسانک بقاسی
 ایچوہ کافی اولدیغنی۔ و ہر شئی صاحب حقیقینہ ویرمقلہ انسانک راحت ایدہ جان بیابہ ایدر۔

﴿ نقطہ رسالہ سی ﴾

۶۲۲ توحیدک لایقذ برالھینندہ [درت برلھانہ معظم] ذکر ایدیلمشدر۔

۶۲۴ [برنجی برلھانہ] محمد علیہ الصلاۃ والسلام اولدیغنی۔ رسالت جھنیلہ بوتوہ انبیانک شہادتیلہ، اسلامیت
 جھنیلہ بوتوہ ادیانہ سماویہ نیک شہادتیلہ و بیچار معجزاتنک تأییدیلہ و بوتوہ اقوالی و احوالیہ و ہود و
 وحدت صانعی بشرہ کوستردیغنی بیابہ ایدر۔

۲۷۶ [ایمانی برهانه] کتاب کبیر و انشاء البر اولاده کائناتند. کائنات کتابک بوتوه حرفاری و بوتوه نقطه لری،

ذات ذوالجلالک وجود و وحدتی الیه مخصوصه لریه اعلاسه ایند کارینی. و انفاس خلاقه عددنج
الله و اصل اولاده یولار اولدیغنی. و شو کتاب کائناتک یازیلمه سنده استخدام ایدیلمه ذراتک لهر بونده
هکما شعور لری قدر بر شعور، احبب هکمتی قدر بر هکمت، حکمک سیاستی قدر بر سیاست بولونوبورمه کی
حرکت لری، بر صانع قدیرک و بر علیم هکیمک موجودیت شهادت ایند کارینی بیانه ایدر.

۲۷۷ طبیعت ندر؟ قوانین ندر؟ دیمه واقع اولاده بر سوال ویریلمه جوابده، طبیعت دید کارینک،
عالم شهادتده عناصر و مصنوعاتی انتظام آلتیه آلاسه و سنت الله تعیر ایدیلمه شریعت کبری الهیه اولدیغنی.
قوادید طری، بو شریعتک بر هکمی اولدیغنی. قوانین دید کاری، بو شریعتک بر مسائل سی اولدیغنی. لهم
شریعت اللهیه تک ایکی اولدیغنی. بریسی، صفت کلاصده کلامه بر شریعت اولوب بشرک افعال اختیاریه سی
تنظیم ایندیگنی. ایکنجیسی، صفت اراده ده کلامه و اوامر تاکوینی دینیلمه شریعت فطریه اولدیغنی. لهم
بو ایمانی برهانه اولاده کتاب کبیر کائناتده کی نظم، نظام و انتظام و تألیفنده کی انجاز، صولک بر قدرتی
و لهایت بر علمی و حکمی بر اراده کی کونسه کی کونستردیگنی

بیانه ایدر.

۲۷۹ [اوینجی برهانه] قرآنه عظیم الشاندر. بو برهانه عظیم ناطقک سین سنده بر صدای سماوی، غایت صافی
و جدی و غایت درجده صمیمی و مونس و غایت درجده مقنع و مصفی برهان لریه مجتبر بر لسانه
[لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ] دیدیگنی. و بو برهانه عظیمک عالم شهادتده احکام دائر امر و نهی لریه کوه و حقیقت
اولدیغنی. عالم غیب عائد بیاناتک ثابت حقائق میده دار اولدیغنی. حقیقت توحیدده بوتوه
شبه نموده و تردد درده آزاده اولدیغنی. لهم بو علوی برهانک آتی جھتک منور اولدیغنی. لهم
طریقه قرآنی ایکی نوع اولوب، برنجینک دلیل عنایت، ایمانجینک دلیل افتراع اولدیغنی. دلیل عنایتک
فلاصه سی، کائناتک نظام آلمنده کی اتقانه صنعت و رعایت مصالح و حکم اولدیغنی. دلیل افتراعتک
زبده سی ایه مخاوفاتک لهر نوعه و لهر فردینه مرتب اولاده آثار مخصوصه سی نتیجه ویرمه، استعداد و
کماله مناسب بر وجود ویریلمی اولدیغنی بیانه ایدر.

۲۹۲ [در پنج برہانہ] و ہدایہ بشر دینیلمہ فطرت ذی شعور اولدیغنی۔ بو برہانہ درت نکتہ اولوب
 (برنجی) فطرتک یالامہ سویامدیانی۔ (ایلمنجی) انسانہ کی ہمار اولوب بو ہمارک یالامہ سویامدطریقہ۔
 (اویلمنجی) مولہوم بر شئک حقیقت خارجہ یہ مبدأ اولامدیغنی۔ بویام بر اہتمالی کائناتہ کی حکمت و
 نظام و کمال ردایتد طریقہ۔ (در پنجی) و ہدایہ صانعی اونو تماردیغنی۔ فطرتہ کی انجذاب بر حقیقت
 جاذبہ داردہ اولدیغنی۔ یکنہ نقطہ استناد معرفت صانع اولدیغنی۔ مصنوعہ کی فیصہ کمال، صانعک
 تجلیسی اولدیغنی۔ صانع عالم الہ یوکلہ اوصاف جلالہ و جمالہ و کمالہ یالامہ متصف اولدیغنی
 بیامہ ایدر۔

۲۹۳ "وہدت الوجودی ناصل کوریورسک؟" دیہ واقع اولامہ بر سوال و بریامہ جوابدہ، توحیددہ استغرافیہ
 اولدیغنی۔ و نظریہ صغیشمایامہ بر توحید ذوقی اولدیغنی۔ دائرہ اسبابدہ قورنولمایامہ بر روحک
 وہدت الوجوددہ بحث اتمسی، ہندہ تہجوز اولدیغنی۔ مادی حکمانک و ضعیف الاعتقاد اولانارک
 وہدت الوجودی یالامہ، اولیانک وہدت الوجودی بر برینہ ضد اولدیغنی۔ بسہ جہتہ فروہ بولوندیغنی۔
 (برنجی فروہ) محققین صوفیہ، واجب الوجود حاسبہ کائناتک وجودینی نظر ایتد طریقہ۔ مادی حکما و
 ضعیف الاعتقاد اولانار، مادہدہ بوغلوب طوغری یولدہ صاپہ قارینی۔ (ایلمنجی فروہ) محققین صوفیہ نک
 وہدت الوجودی وہدت الشہودی تفنن ایتدیانی۔ مادی حکمانک و ضعیف الاعتقاد اولانارک
 وہدت الوجودی تفنن ایتدیانی۔ (اویلمنجی فروہ) محققین صوفیہ نک ملکاری ذوقی اولدیغنی۔ مادی
 حکمانک و ضعیف الاعتقاد اولانارک ملکاری نظری اولدیغنی۔ (در پنجی فروہ) محققین صوفیہ اولاً
 بالذات حقہ نظر ایتد طریقہ۔ مادی حکما و ضعیف الاعتقاد اولانار اولاً بالذات خلق باقد قارینی۔
 (بشنجی فروہ) محققین صوفیہ، خدا پرست اولد قارینی۔ مادی حکما و ضعیف الاعتقاد اولانار
 خود پرست اولد قارینی بیامہ ایدر۔

۲۹۴ [تئور] اہل وہدت الشہودک مشرب، فروہ و صحو اولدیغنی۔ اہل وہدت الوجودک مشرب، محو و سکر
 اولدیغنی۔ صافی مشرب، اہل فروہ و صحو اولدیغنی بیامہ ایدر۔

۲۹۷ [بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ] قرآنک بر خلاصہ سی و ہر فہرستی و مفتاحی اولدیغنی

کوستر دیلی کی، عرشہ فرشتہ قدر اوزانمہ بر خط قدسی نورانی اولقلہ برابر، سعادت ابدی

قاپوسی آہاہ بر آناختار و لہر مبارک شیعہ فیہم و برکت ویرہ بر منبع انوار اولدیغنی بیابہ ایدر.

بوایلنجی مقام، الہ برنجی رسالہ اولادہ برنجی سوزہ باقار. عادتاً رسالہ نور اجزالی بر دائرہ

ہائندہ اولوب، منتہاسی ابتدائے [بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ] خط مبارک لیلہ اتحاد ایدیور.

وہو مقامدہ آلتی سریرینہ اوتوز یاز یلاہقدی. شمدیلک آلتی قالدی. قیصہ در، فقط غایت بویوک حقائقی

تغنی ایدیور. بونی دقلہ اوقویاہ [بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ] نہ قدر قیمتدار بر خزینہ قدسیہ

اولدیغنی آثار.

سعید النورسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ [.....]

يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا فَرْدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوسُ^(۱)

اسم اعظمك حقنه و قرآنه معجز البیانك حرمتنه و رسول اکرم علیه الصلوة والسلامك شرفنه، بر قلم ایلہ بیقرار
نسخه یازانه **فسروی** و مبارک یار دیکبارینی و نورجی آرقداشیرینی جنت الفردوسده سعادت ابدیه مظهر ایلہ.
آمین! و خدمت ایمانیه و قرآنیده دائما موفقه ایلہ. آمین! و دفتر همتایرینه بوجمعه نیک لهر بر حرفنه مقابل
بیگ همنه یازیر. آمین! و نورلرک نشرنده نبات و دوام و اخلاص احسانه ایلہ. آمین! آمین! آمین!

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! عموم رساله نور شاکردلرینی ایلہ بجهانده معود ایلہ. آمین! انسی و جنتی شیطانلرک
شرلرنده محافظه ایلہ. آمین! و بوعاجز و بیچاره سعیدک قصوراتنی عفو ایلہ. آمین! آمین! آمین!

عموم نور شاکردلری نامه

سعید النورسی

يَا نُورُ يَا نُورَ النُّورِ يَا مُنَوِّرَ النُّورِ يَا مُصَوِّرَ النُّورِ يَا مُقَدِّرَ النُّورِ يَا مُدَبِّرَ النُّورِ يَا خَالِقَ النُّورِ^(۲)

بوجمعه ی یازانه قولکی خدمت ایمانیه و قرآنیده دائما موفقه ایلہ! لهم کنیزینک
همنان دفرینه، بوجمعه ده یازدیغی حروفات قرآنیه نیک لهر برینه مقابل، بیقرارلر ثواب آخرت
و میوه جنت احسانه ایلہ! لهم کنیزینی، لهم نورجی آرقداشیرینی انس و جن شرلرنده آمین! آمین! آمین!
جمله سنه اخلاص تام احسانه ایلہ! جمله سنک بالجمله قصورلرینی و کناهارینی مغفرت ایلہ!
جمله سنی دنیاده اعمال خیریه ایجنده همنه خاتمه مظهر ایلہ! عقباده جنت الفردوسده
ساکنه ایتمظه معود ایلہ! آمین! آمین! آمین!

بِحَقِّ وَبِحُرْمَةِ وَسِيلَةِ خَلْقَةِ الْعَالَمِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَبِحَقِّ وَبِحُرْمَةِ اسْمِكَ الْأَعْظَمِ

وَفَرَقَانِكَ الْأَخْلَصِ^(۳)